

ಶ್ರೀ ಜಯಚಾಮರಾಜೇಂದ್ರ ಗ್ರಂಥರತ್ನಮಾಲಾ

ಸಂಖ್ಯೆ—೧೫

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರ ಮಹಾಪುರಾಣಂ

(ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದ ಸಹಿತ)

ತೃತೀಯಾಖಂಡೇ

ಭಾಗ ೨

ಅನುವಾದಕ :

ಅಸ್ಥಾನ ಮಹಾವಿದ್ವಾನ್ ಸಂಕೀರ್ಣಾಪ್ತಂ ವೆಂಕಟಾಚಾರ್ಯಃ
ವಿಶ್ರಾಂತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ, ಮೈ. ಸಂ. ಕಾಲೇಜು.

ಶ್ರೀ ಶಾರದಾ ಪ್ರೆಸ್, ಮೈಸೂರು.

೧೯೫೩

ಅನತರಣಿಕೆ.

ಈ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ನುಹಾಪುರಾಣದ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಇದು ಎರಡನೆಯ ಸಂಪುಟ. ಗ್ರಂಥಕಾರರು ತಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಸರ್ವದೇವ ಶರೀರಿಯಾದ ವಾಸುದೇವನ ವಿಗ್ರಹಾದಿಗಳ ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ಹಿಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಿರುವಂತೆ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಉಪದೇಶಿಸಿ ಈ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ವಿಗ್ರಹಾದಿಗಳ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಕ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿಯೇ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಋತ್ವಿಕಗಳ ವರಣ, ದೀಕ್ಷಾಬಂಧ, ಅಧಿವಾಸನ, ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ, ಯಾತ್ರೋತ್ಸವ, ಇಜ್ಯಾ, ಸಾತ್ವತೇಜ್ಯಾ, ಬೃಹತ್ಸಪನ, ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲಾ ವಿಧಾನಗಳನ್ನೂ ಆಯಾಯ ದೇವತೆಗಳ ಆವಾಹನ ವಿಜೋಧಕ ಮಂತ್ರಗಳೊಡನೆ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮತ್ತು ನಿಷ್ಕಾಮನಾದವನು ನಡೆಸಬಹುದಾದ ಪೂಜಾವಿಧಾನವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿ ಐಹಿಕ ಫಲರೂಪವಾದ ಕಾಮನಾ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಆಯಾಯ ಫಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ದೇವತೆಗಳ ಕಾಮ್ಯಪೂಜಾವಿಧಾನವನ್ನು ತಿಳಿಸುವಂತೆ ಇದ್ದು ಕಾಲವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದಲೂ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿ ಅಂತಹ ಫಲಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ ತಕ್ಕ ಅನೇಕಾನೇಕ ವ್ರತಗಳನ್ನೂ ವ್ರತಾಶಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪಶು, ಪುತ್ರ, ಸ್ವರ್ಗ, ಸ್ವಾರಾಜ್ಯ, ಧನ, ಕನಕವೇ ಮೊದಲಾದ ಇಹಲೋಕದ ಫಲಪ್ರಾಪ್ತಿ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಆಯಾಯ ದೇವತಾ ವಿಶೇಷದ ಪ್ರೀತಿಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಆಚರಿಸಬಹುದಾದ ಈ ಕಾಮ್ಯವ್ರತಪ್ರಕರಣವೆಲ್ಲವೂ—

ಯೋ ಯೋ ಯಾಂ ಯಾಂ ತನುಂ ಭಕ್ತಃ ಶ್ರದ್ಧಯಾರ್ಚಿತುಮಿಚ್ಛತಿ |

ತಸ್ಯ ತಸ್ಯಾಚಲಾಂ ಶ್ರದ್ಧಾಂ ತಾನೋವ ವಿಧಧ್ಯಾಮಹಂ ||

ಸ ತಯಾ ಶ್ರದ್ಧಯಾ ಯುಕ್ತಃ ತಸ್ಯಾರಾಧನಮೀಹತೇ |

ಲಭತೇ ಚ ತತಃ ಕಾಮಾನ್ ಮಯ್ಯವ ವಿಹಿತಾನ್ ಹಿ ತಾನ್ |

ಅಂತವತ್ತು ಫಲಂ ತೇಷಾಂ ತದ್ಭವತ್ಯಲ್ಪಮೇಧಸಾಂ |

ಇತ್ಯಾದಿ ಭಗವದ್ಗೀತಾ ವಚನಗಳ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ರೂಪವೇ ಆಗಿದೆ.

ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕರಾದ ಕೆಲವು ಯುಕ್ತವಾದಿಗಳು ಪುರುಷರಂತೆ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೂ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನವಿದೆ ಅಂತಹ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಕೇವಲ ಮನೆಗೆಲಸಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಅವರಿಗೆ ಯುಕ್ತಲಭ್ಯವಾದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಕೇವಲ ಸಂಕೇತದಿಂದ ಆಪಹರಿಸಿದೆ. ಎಂದು ವಾದಿಸುತ್ತಾರಷ್ಟೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಮನೆಗೆಲಸದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಯೋಜಿಸಿ ಅವರು ಪತಿವ್ರತೆಯರಾಗಿಯೂ ಪತಿಸೇವಾತತ್ಪರರಾಗಿಯೂ ಇದ್ದು ವಂಶಾಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ ಕೃತಕೃತ್ಯರಾಗುವಂತೆ ಅವರನ್ನು ತಿದ್ದಬೇಕೆಂದು ಅಷ್ಟಾವಕ್ರ

ಮುನಿಗೆ ದಿಗ್ವಿವೇಚನೆಯು ಮಾಡಿರುವ ಉಪದೇಶವು ಈ ಸಂಪುಟದ 124 ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ. ಯುಕ್ತವಾದಿಗಳು ಇದನ್ನು ಪ್ರಮಾಣವೆಂದು ಒಪ್ಪಲಿ. ಅಥವಾ ಒಪ್ಪದಿರಲಿ, ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ನಡೆದು ಬರುತ್ತಿರುವ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಇಂತಹ ಉಪಾಖ್ಯಾನಗಳೇ ಮೂಲಕಾರಣವೆಂಬುದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅಪರಾಪನಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆಯೇ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಮೂಲವಾದ ಆನೇಕ ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು ಈ ಉಪಾಖ್ಯಾನದ ಆನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಬಹುದು. ವಿಗ್ರಹಾರಾಧನೆಯನ್ನೂ ಒಪ್ಪದಿರುವ ಯುಕ್ತವಾದಿಗಳು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಆನೇಕರಿರುವರು. ಕಲ್ಲು, ಮಣ್ಣು, ಲೋಹಗಳಿಂದ ರಚಿತವಾಗಿರುವ ಪ್ರತಿಮೆಯಲ್ಲಿ ದೇವತಾ ಬುದ್ಧಿಯು ಹೇಗೆ ಬರಬಹುದೆಂದೂ, ಸರ್ವವ್ಯಾಪಕವೂ, ನಿರಾಕಾರವೂ ಆದ ಪರತತ್ತ್ವವನ್ನು ಪರಿಮಿತವೂ, ಸಾಕಾರವೂ ಆಗಿರುವ ವಿಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಭಾವಿಸುವುದು ಅಪರಾಧವಲ್ಲವೇ ಎಂದೂ, ಎಲ್ಲಾ ದೇವತೆಗಳೂ ಒಂದೇ ವಸ್ತುವಿನ ರೂಪಾಂತರವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಸಾಮ್ಯಭಾವನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪರಾಪರ ತತ್ತ್ವನಿರ್ಣಯವು ಹೇಗೆ ಹೊಂದಬಹುದೆಂದೂ ಬಹುವಿಧವಾದ ವಿಕಲ್ಪಗಳಿಂದ ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನೇ ನಿರಾಕರಿಸುವ ವರೂ ಇದ್ದಾರೆ ಇಂತಹ ಸಂಶಯಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಕರಣದ 108 ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಯುಕ್ತಿಯುಕ್ತವಾದ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಗ್ರಂಥಕಾರರೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರ ಉಪದೇಶದಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಈ ಪ್ರಕರಣವೆಲ್ಲಾ ಆಸ್ತಿತ್ವವೆಂಬ ಭೂಮಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದೆ. ನಾಸ್ತಿಕರಿಗೆ ಇವು ರುಚಿಸುವುದು ಸುಲಭಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯುಕ್ತವಾದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಅತೀಂದ್ರಿಯವಾದ ವಸ್ತುವಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರವೇ ಪ್ರಮಾಣವೇ ಹೊರತು ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಪುರಸ್ಕರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಆಶೆಹೊಂದಿರುವ ಪ್ರಜ್ಞಾಶಾಲಿಗಳಾದ ವಿವೇಕಿಗಳು ಗಮನಿಸಬಹುದಾದ ಆನೇಕಾನೇಕ ವಿಷಯಗಳು ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿವೆ.

ಇಂತಹ ಗ್ರಂಥರತ್ನಗಳನ್ನು ಅನುವಾದದೊಡನೆ ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸಿ ಪುರಾತನವಾದ ಭಾರತೀಯ ಜ್ಞಾನಭಂಡಾರವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತಾ ಸ್ವಾನುಷ್ಠಾನದಿಂದ ಸಫಲಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಭುವರ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ಜಯಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ಬಹದ್ದೂರ್, ಜಿ.ಸಿ.ಬಿ., ಜಿ.ಸಿ.ಎಸ್.ಐ., ರವರಿಗೆ ಜಗತ್ಪ್ರಭುವಾದ ವಾಸುದೇವನು ಅಸದೃಶವಾದ ಆಸ್ತಿತ್ವವನ್ನೂ, ಆಯುರಾರೋಗ್ಯ ಐಶ್ವರ್ಯಸತ್ಸಂತಾನಗಳನ್ನೂ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ಕಾಪಾಡುತ್ತಿರಲೆಂದು ಅನನ್ಯಮನಸ್ಕತೆಯಿಂದ ಶ್ರೀ ವಾಸುದೇವನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಅನುವಾದಕ:

ಮೈಸೂರು

ಆಸ್ಥಾನಮಹಾವಿದ್ವಾನ್

ತಾ|| 16-12-53

ಸಂಕೀರ್ಣಾಚಾರ್ಯ, ವೆಂಕಟಾಚಾರ್ಯ.

ವಿಷಯಾಂಶ ಮಂತ್ರ

ಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ಶ್ಲೋಕ	ವಿಷಯ	ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ
೧೦ ಭತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—		
ದೇವತೆಗಳ ವಿಗ್ರಹಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗೆ ತಕ್ಕ ದೇಶಕಾಲನಿರೂಪಣ		1-28
೧೦ ಭತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—		
ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ಕಲ್ಪಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ದೀಕ್ಷಾವಿಧಿನಿರೂಪಣ.		29-31
೧೦ ಭತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—		
ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ಕಲ್ಪಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ತೋರಣವರ್ಣನ.		32-40
೧೦ ಭತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—		
ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ಕಲ್ಪದ ಪಂಚಗವ್ಯವರ್ಣನ.		41-43
೧೦ ರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—		
ಪ್ರತಿನಾಶುದ್ಧಿಗೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಅರ್ಚಾಶೌಚಕಥನ.		44-47
೧೦ ಒಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—		
ಪ್ರತಿಮೆಗಳ ಅಧಿವಾಸನಾವರ್ಣನ.		48-51
೧೦ ಎರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—		
ಪ್ರತಿಮೆಗಳಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳ ಆವಾಹನವರ್ಣನ.		52-53
೧೦ ಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—		
ಎಲ್ಲಾ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಪ್ರತಿಮೆಗಳಲ್ಲಿ ಆವಾಹನಕ್ರಮ.		54-65
೧೦ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—		
ಬ್ರಹ್ಮನೇ ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳ ಅಹ್ವಾನ ನಿರೂಪಣ.		66-89

ಅಧ್ಯಾಯ	ವಿಷಯ	ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ
ನೂರ ಐದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—		
ಲೋಕಾದ್ಯಾವಾಹನವರ್ಣನ.		90—101
ನೂರ ಆರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—		
ಇತರ ಎಲ್ಲಾ ದೇವತೆಗಳ ಆವಾಹನವರ್ಣನ.		102—130
ನೂರ ಏಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—		
ವಾಸುದೇವನ ವಿಮೋಘನವರ್ಣನ.		131—134
ನೂರ ಎಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—		
ಸರ್ವವ್ಯಾಪಕನಾದ ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಪ್ರತಿಮೆಯಲ್ಲಿ ಆವಾಹನವೇತಕ್ಕೆ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಅವನ ಸರಾಸರಗಳೆಂಬ ರೂಪ ಭೇದಗಳ ನಿರೂಪಣಪೂರ್ವಕ ಆವಾಹನಪ್ರಯೋಜನವರ್ಣನ.		135—141
ನೂರ ಒಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—		
ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಕಲ್ಪದ ಹೋಮವಿಧಿನಿರೂಪಣ.		142—144
ನೂರ ಹತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—		
ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಕಲ್ಪದ ವಿಮೋಘನ ಮಂತ್ರಗಳನಿರೂಪಣ.		145—147
ನೂರ ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—		
ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತನಾದ ಭಗವಂತನ ಬೃಹತ್ಸ್ವಪನವರ್ಣನ, ಮತ್ತು ಪ್ರಶಂಸಾ.		148—154
ನೂರ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—		
ಭೋಗದಾನವೆಂಬ ಸಮಂತ್ರಕಪೂಜಾವಿಧಾನ.		155—157
ನೂರ ಹದಿನಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—		
ಮಧುಸರ್ಕ ನಿವೇದನಕ್ರಮ.		158—159
ನೂರ ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—		
ಸಮಂತ್ರಕವಾದ ಇಜ್ಯಾವರ್ಣನ.		160—161

ಅಧ್ಯಾಯ	ವಿಷಯ	ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ
ನೂರ ಹದಿನೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—		
ಶಂಕರಗೀತೋಕ್ತ ವಿಧಾನದಿಂದ ಸಾತ್ವತನ ಇಜ್ಯಾವರ್ಣನ.		162-163
ನೂರ ಹದಿನಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—		
ವೈದಿಕೇಜ್ಯಾವಿಧಾನದಿಂದಲೂ, ಸಾತ್ವಿಕೇಜ್ಯಾವಿಧಾನದಿಂದಲೂ ಪೂಜೆಯು ನಡೆದನಂತರ ತೋರಣೋದ್ಧಾರವಿಧಿವರ್ಣನ.		164-166
ನೂರ ಹದಿನೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—		
ಭಗವಂತನ ಯಾತ್ರಾವಿಧಿ (ಉತ್ಸವ) ವರ್ಣನ		167-172
ನೂರ ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—		
ಮಹಾವಿಷ್ಣುವಿನ ಶರೀರಭೂತರಾದ ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವನವನಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಫಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ನಡೆಸಬಹುದಾದ ತತ್ತ್ವತ್ಯಾಮ ಪೂಜನ ವರ್ಣನ.		173-176
ನೂರ ಹತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—		
ಕಾರ್ಯಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಪೂಜಿಸಬೇಕಾದ ದೇನತಾ ವಿಶೇಷನಿರ್ಣಯ.		177-180
ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—		
ಪ್ರಾದುರ್ಭಾವರೂಪಗಳಾದ ಭಗವಂತನ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಲು ವಿಹಿತವಾದ ಕಾಲನಿಯಮ ನಿರೂಪಣ.		181-183
ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—		
ಭಗವಂತನಪ್ರಾದುರ್ಭಾವರೂಪಗಳಾದ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಲು ವಿಹಿತವಾದ ದೇಶಗಳ ನಿರೂಪಣ.		184-187
ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—		
ಕಾಮ್ಯಫಲಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ವಶರೀರಿಯಾದ ವಾಸುದೇವನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವವನು ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿಗಾಗಿ ಜಹಿಸಬೇಕಾದ ಭಗವಂತನ ನಾಮ ವಿಶೇಷಗಳ ನಿರ್ಣಯ.		188-191

ಅಧ್ಯಾಯ	ವಿಷಯ	ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ
ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—	ಕಾರ್ಯಾರಂಭಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಪಿಸಬೇಕಾದ ಭಗವಂತನ ನಾಮವಿಶೇಷ ಗಳ ನಿರ್ಣಯ.	192-195
ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—	ವಾಸುದೇವಪೂಜಾನಿಷ್ಠನಾದ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಆಯಾಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚರಿಸಬೇಕಾದ ಭಗವನ್ನಾಮ ವಿಶೇಷಗಳ ನಿರೂಪಣೆ.	196-198
ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—	ಆಯಾಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಭಕ್ತನಾದವನು ಕೀರ್ತನ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಭಗವನ್ನಾಮ ವಿಶೇಷಗಳ ನಿರೂಪಣೆ.	199-206
ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—	ಇಷ್ಟ ದೇವತೆಯ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಪೂಜೆ ಮತ್ತು ಅಭಿಮತ ಫಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ವಿಶೇಷವಾದ ಪೂಜೆ ಮತ್ತು ಉಪವಾಸ ಫಲ ಇವುಗಳ ನಿರೂಪಣೆ.	207-209
ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—	ಶ್ರೀಮೂರ್ತಿರೂಪ ನಿರೂಪಣೆ.	210-212
ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—	ಪೌರುಷೀಪ್ರತಿಪತ್ತೆಂಬ ವೈಷ್ಣವವ್ರತ ನಿರೂಪಣೆ.	213-214
ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—	ಪ್ರಕೃತಿಪುರುಷರ ಸಂಘಾತರೂಪರಾದ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಮತ್ತು ವಾಸುದೇವ ಇವರ ಪೂಜಾ ವಿಧಾನ.	215-216
ನೂರ ಮೂವತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—	ನಾಸತ್ಯ ಪೂಜಾರೂಪವಾದ ಚಕ್ಷುರ್ವ್ರತವರ್ಣನ.	217-218
ನೂರ ಮೂವತ್ತೊಂಚನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—	ಬಾಲೇಂದು ದ್ವಿತೀಯಾವ್ರತವರ್ಣನ	219-220

ಅಧ್ಯಾಯ	ವಿಷಯ	ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ
ನೂರ ಮೂವತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—		
ಅಶೂನ್ಯರಯನದ್ವಿತೀಯಾ ಎಂಬ ವೈಷ್ಣವವ್ರತವರ್ಣನ.		221-223
ನೂರ ಮೂವತ್ತಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—		
ತ್ರಿವಿಕ್ರಮವ್ರತವೆಂಬ ವೈಷ್ಣವವ್ರತವರ್ಣನ.		224-226
ನೂರ ಮೂವತ್ತನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—		
ದ್ವಿತೀಯತ್ವೈವಿಕ್ರಮವ್ರತವರ್ಣನ.		227-229
ನೂರ ಮೂವತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—		
ತೃತೀಯತ್ವೈವಿಕ್ರಮವ್ರತವರ್ಣನ		230-232
ನೂರ ಮೂವತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—		
ವಿಷ್ಣು ತ್ರಿಮೂರ್ತಿ ವ್ರತವರ್ಣನ		233-238
ನೂರ ಮೂವತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—		
ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿವ್ರತವರ್ಣನ		239-241
ನೂರ ಮೂವತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—		
ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿವ್ರತವರ್ಣನ.		242-243
ನೂರ ಮೂವತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—		
ಮೂರನೆಯ ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿವ್ರತವೆಂಬ ವೈಷ್ಣವವ್ರತ.		244-245
ನೂರ ನಲವತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—		
ನಾಲ್ಕನೆಯ ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿವ್ರತ.		246-249
ನೂರ ನಲವತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—		
ವೇದವ್ರತವೆಂಬ ಐದನೆಯ ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿವ್ರತ.		250-251
ನೂರ ನಲವತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—		
ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿಕಲ್ಪದ ಅಶ್ರಮವ್ರತವರ್ಣನ.		252-253

ಅಧ್ಯಾಯ

ವಿಷಯ

ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ

ನೂರ ನಲವತ್ತಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—

ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿವ್ರತವರ್ಣನ.

254—255

ನೂರ ನಲವತ್ತಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—

ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿವ್ರತವೆಂಬ ಎಂಟನೆಯ ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿವ್ರತ.

256—257

ನೂರ ನಲವತ್ತಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—

ನಾಗವ್ರತವೆಂಬ ವಿಷ್ಣು ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿವ್ರತವರ್ಣನ

258—259

ನೂರ ನಲವತ್ತಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—

ದ್ವಿವ್ರತವೆಂಬ ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿಕಲ್ಪದ ವ್ರತವಿಶೇಷವರ್ಣನ.

260—262

ನೂರ ನಲವತ್ತಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—

ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿಕಲ್ಪದ ದೇವಮೂರ್ತಿವ್ರತವರ್ಣನ

263—265

ನೂರ ನಲವತ್ತಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—

ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿಕಲ್ಪದ ಆಯುಧವ್ರತವರ್ಣನ.

266—267

ನೂರ ನಲವತ್ತಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—

ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿವ್ರತಕಲ್ಪದ ಫಲಾಹಾರಹರಿಪ್ರಿಯವ್ರತವರ್ಣನ.

268—270

ನೂರ ನಲವತ್ತಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—

ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿಕಲ್ಪದ ಅನಂತವ್ರತವರ್ಣನ.

271—272

ನೂರ ನಲವತ್ತಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—

ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿಕಲ್ಪದ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ವ್ರತವರ್ಣನ.

273—275

ನೂರ ನಲವತ್ತಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—

ದಂಚಮೂರ್ತಿದಂಚಮಹಾಭೂತವ್ರತವರ್ಣನ.

276—278

ನೂರ ನಲವತ್ತಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—

ದಂಚವ್ರತವಿಧಿಯ ಸಂವತ್ಸರಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಅಶ್ವಮೇಧಫಲವರ್ಣನ.

279—281

ಅಧ್ಯಾಯ	ವಿಷಯ	ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ
ನೂರ ಐವತ್ತೆನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—		
ಪಂಚಮೂರ್ತಿವಿಧಿಯ ಲಕ್ಷ್ಮೀವ್ರತವರ್ಣನ		282-285
ನೂರ ಐವತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—		
ಪಂಚಮೂರ್ತಿವಿಧಿಯ ಆಯುಧಾದಿವ್ರತವರ್ಣನ		286-288
ನೂರ ಐವತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—		
ಷಣ್ಮೂರ್ತಿವ್ರತವರ್ಣನ.		289-290
ನೂರ ಐವತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—		
ಸಃಭಾಸ್ವರಾದಿ ಪಿತೃವ್ರತವರ್ಣನ.		291-292
ನೂರ ಐವತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—		
ಪಾತಾಲಗಳ ವ್ರತವರ್ಣನ.		293-294
ನೂರ ಐವತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—		
ಜಂಬೂದ್ವೀಪಾದಿ ಸಪ್ತದ್ವೀಪವ್ರತವರ್ಣನ.		295-296
ನೂರ ಅರವತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—		
ಲವಣಸಮುದ್ರಾದಿ ಸಪ್ತಸಮುದ್ರವ್ರತವರ್ಣನ.		297-298
ನೂರ ಅರವತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—		
ಸಪ್ತಶೈಲವ್ರತವರ್ಣನ.		299-300
ನೂರ ಅರವತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—		
ಸಪ್ತವ್ಯಾಹೃತಿಸಪ್ತಲೋಕವ್ರತವರ್ಣನ		301-302
ನೂರ ಅರವತ್ತಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—		
ನದೀವ್ರತವರ್ಣನ.		303-304
ನೂರ ಅರವತ್ತೆನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—		
ಸರೋವರಗಳ ಪೂಜೆಯಿಂದ ನಡೆಸಬಹುದಾದ ಸಾರಸ್ವತವ್ರತವರ್ಣನ		305-306

೨೦೨೫

ವಿಷಯ

ನೂರ ಅರವತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—
ಸಪ್ತಮಿವ್ರತವರ್ಣನ.

307-30

ನೂರ ಅರವತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—
ಮುಮುಕ್ಷುತವರ್ಣನ

309-31

ನೂರ ಅರವತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—
ಸೂರ್ಯವ್ರತವರ್ಣನ

314-31

ನೂರ ಅರವತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—
ಆವಿಶ್ಯಮುಚರವರ್ಣನ.

318-32

ನೂರ ಅರವತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—
ಸಪ್ತವ್ರತಕಲ್ಪದ ಸಪ್ತಮಿಪೂಜಾಪ್ರಶಂಸಾ.

324-32

ನೂರ ಎಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—
ಏಕಸಪ್ತಮಿವ್ರತವರ್ಣನ.

326-32

ನೂರ ಎಪ್ಪತ್ತೊಂಪನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—
ಸೂರ್ಯಪೂಜಾಪ್ರಶಂಸಾ.

328-32

ನೂರ ಎಪ್ಪತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—
ಮಸುವ್ರತವರ್ಣನ.

330-32

ನೂರ ಎಪ್ಪತ್ತಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—
ಮಹೇಶ್ವರಾಷ್ಟಮಿವ್ರತವರ್ಣನ.

332-32

ನೂರ ಎಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—
ಕರ್ಮಕನವಮಿವ್ರತವರ್ಣನ.

334-32

ನೂರ ಎಪ್ಪತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—
ಭದ್ರಕಾಲೀಪೂಜಾವರ್ಣನ.

336-32

ಅಧ್ಯಾಯ	ವಿಷಯ	ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ
ನೂರ ಎಪ್ಪತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ— ವಿಶ್ವೇದೇವದಶಮಿಪೂಜಾವರ್ಣನ.		338-339
ನೂರ ಎಪ್ಪತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ— ಅಂಗರೋವ್ರತವರ್ಣನ.		340-341
ನೂರ ಎಪ್ಪತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ— ಧರ್ಮವ್ರತವರ್ಣನ.		342-344
ನೂರ ಎಪ್ಪತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ— ರುದ್ರವ್ರತವರ್ಣನ.		345-346
ನೂರ ಎಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ— ಭೃಗುವ್ರತವರ್ಣನ.		347-348
ನೂರ ಎಂಭತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ— ಸಾಧ್ಯವ್ರತವರ್ಣನ.		349-350
ನೂರ ಎಂಭತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ— ದ್ವಾದಶಾದಿತ್ಯವ್ರತವರ್ಣನ.		351-352
ನೂರ ಎಂಭತ್ತಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ— ಕಾನುದೇವವ್ರತವರ್ಣನ.		353-354
ನೂರ ಎಂಭತ್ತನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ— ಧನವ್ರತವರ್ಣನ.		355-356
ನೂರ ಎಂಭತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ— ವಾಯುವ್ರತವರ್ಣನ.		357-358
ನೂರ ಎಂಭತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ— ವಿರೂಪಾಕ್ಷವ್ರತವರ್ಣನ.		359-360

ಅಧ್ಯಾಯ	ವಿಷಯ	ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ
ನೂರ ಎಂಭತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ— ಯಮವ್ರತವರ್ಣನ.		361-362
ನೂರ ಎಂಭತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ— ಮಹೇಶ್ವರವ್ರತವರ್ಣನ.		363-364
ನೂರ ಎಂಭತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ— ಪಿತೃವ್ರತವರ್ಣನ.		365-366
ನೂರ ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ— ಪಕ್ಷಿವ್ರತವರ್ಣನ.		367-368
ನೂರ ತೊಂಭತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ— ಚಂದ್ರವ್ರತವರ್ಣನ.		369-370
ನೂರ ತೊಂಭತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ— ಮಾಸನಕ್ಷತ್ರಪೌರ್ಣಮಾಸೀವ್ರತವರ್ಣನ.		371-374
ನೂರತೊಂಭತ್ತಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ— ಪೌರ್ಣಮಾಸೀವ್ರತವರ್ಣನ		375-376
ನೂರ ತೊಂಭತ್ತನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ— ಚಂದ್ರವ್ರತವರ್ಣನ		377
ನೂರ ತೊಂಭತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ— ವರುಣವ್ರತವರ್ಣನ.		378-379
ನೂರ ತೊಂಭತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ— ಶಕ್ರವ್ರತವರ್ಣನ.		380-381
ನೂರ ತೊಂಭತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ— ಬ್ರಹ್ಮಕೂರ್ಚವರ್ಣನ.		382-383

ಅಧ್ಯಾಯ	ವಿಷಯ	ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ
ನೂರ ತೊಂಭತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ— ಮಹಾವ್ರತವರ್ಣನ.		384-385
ನೂರ ತೊಂಭತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ— ಸುದೇಶಜನ್ಮಾವಾಪ್ತಿವರ್ಣನ.		386-388
ಇನ್ನೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ— ಇಷ್ಟಜಾತಿಪ್ರಾಪ್ತಿವರ್ಣನ.		389-390
ಇನ್ನೂರ ಒಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ— ಸತ್ಯಲಾವಾಪ್ತಿವ್ರತವರ್ಣನ.		391-392
ಇನ್ನೂರ ಎರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ— ರೂಪಾವಾಪ್ತಿವ್ರತವರ್ಣನ.		393-394
ಇನ್ನೂರ ಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ— ಲಾವಣ್ಯವ್ರತವರ್ಣನ.		395-397
ಇನ್ನೂರ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ— ಸೌಭಾಗ್ಯಪ್ರಾಪ್ತಿವ್ರತವರ್ಣನ.		398-399
ಇನ್ನೂರ ಐದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ— ಆರೋಗ್ಯವ್ರತವರ್ಣನ.		400-401
ಇನ್ನೂರ ಆರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ— ಬುದ್ಧ್ಯವಾಪ್ತಿವ್ರತವರ್ಣನ.		402-403
ಇನ್ನೂರ ಏಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ— ವಿದ್ಯಾವಾಪ್ತಿವ್ರತವರ್ಣನ.		404-405
ಇನ್ನೂರ ಎಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ— ಶೀಲಾವಾಪ್ತಿವ್ರತವರ್ಣನ.		406-407

ಅಧ್ಯಾಯ

ವಿಷಯ

ಪುಟ ಸಂ

ಇನ್ನೂರ ಒಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—

ಧರ್ಮಪ್ರಾಪ್ತಿವ್ರತವರ್ಣನ.

408-4

ಇನ್ನೂರ ಹತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—

ಧನಾವಾಪ್ತಿವ್ರತವರ್ಣನ.

410-4

ಇನ್ನೂರ ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—

ಶ್ರೀಲಬ್ಧಿವ್ರತವರ್ಣನ.

412-4

ಇನ್ನೂರ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—

ಭೋಗಪ್ರಾಪ್ತಿವ್ರತವರ್ಣನ.

414-4

ಇನ್ನೂರ ಹದಿಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—

ಜಯಾವಾಪ್ತಿವ್ರತವರ್ಣನ.

416-4

ಇನ್ನೂರ ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—

ದ್ವಾದಶಮಾಸಕ್ಷವ್ರತವೆಂಬ ಕಾಮ್ಯವ್ರತವರ್ಣನ.

418-4

ಇನ್ನೂರ ಹದಿನೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—

ಸುಗತಿದ್ವಾದಶೀವ್ರತವರ್ಣನ.

424-4

ಇನ್ನೂರ ಹದಿನಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—

ಸುಗತಿಪೌಷಮಾಸೀಕಲ್ಪವ್ರತವರ್ಣನ.

430-4.

ಇನ್ನೂರ ಹದಿನೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—

ಸಂತಾನಾಷ್ಟಮಿವ್ರತವರ್ಣನ.

434-4.

ಇನ್ನೂರ ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—

ಅಸಿಧಾರಾವ್ರತವರ್ಣನ.

437-44

ಇನ್ನೂರ ಹತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—

ಅನಂತದ್ವಾದಶೀವ್ರತವರ್ಣನ.

443-44

ಅಧ್ಯಾಯ	ವಿಷಯ	ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ
ಇನ್ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—		
ಬ್ರಹ್ಮದ್ವಾದಶೀವ್ರತವರ್ಣನ.		445-446
ಇನ್ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—		
ತಿಥ್ಯುಪವಾಸ ದೇವತಾರ್ಚನವರ್ಣನ.		447-466
ಇನ್ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—		
ರೋಚಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಸೋಪವಾಸಫಲನಿರೂಪಣ.		467-474
ಇನ್ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—		
ಪ್ರತಿರೋಚಗಳ ಫಲನಿರೂಪಣ.		475-480
ಇನ್ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—		
ಅಷ್ಟಾವಕ್ರ ಮತ್ತು ದಿಗ್ವಿಸ್ತೆಯ ಸಂವಾದ		481-487
ಇನ್ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ		
ಹಂಸವ್ರತನಿರೂಪಣ		488-490
ಇನ್ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—		
ಹಂಸಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಹಂಸಪ್ರಾದುರ್ಭಾವವರ್ಣನ.		491-494
ಇನ್ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ		
ಹಂಸಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ವರ್ಣಧರ್ಮವರ್ಣನ.		495-498
ಇನ್ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—		
ಹಂಸಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿವ್ರತವರ್ಣನ.		499-501
ಇನ್ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.		
ಹಂಸಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಗೃಹಸ್ಥಧರ್ಮವರ್ಣನ.		502-503
ಇನ್ನೂರ ಮೂವತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ		
ಹಂಸಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಭಕ್ತ್ಯುಪಭಕ್ತ್ಯವರ್ಣನ.		504-507

ಅಧ್ಯಾಯ	ವಿಷಯ	ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ
ಇನ್ನೂರ ಮೂವತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—		
ಹಂಸಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ದ್ರವ್ಯಶುದ್ಧಿವರ್ಣನ		508-511
ಇನ್ನೂರ ಮೂವತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—		
ಹಂಸಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಆಶಾಚವಿಧಿವರ್ಣನ.		512-515
ಇನ್ನೂರ ಮೂವತ್ತಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.		
ಹಂಸಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಅಚಾರವರ್ಣನ.		516-570
ಇನ್ನೂರ ಮೂವತ್ತನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ—		
ಹಂಸಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವರ್ಣನ.		571-600

॥ ೩೦ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ
ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಪಣ್ಣವತಿತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ವಜ್ರ ಉವಾಚ ॥

ಕಸ್ಮಿನ್ ಕಾಲೇ ತು ಕರ್ತವ್ಯಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ಭೃಗುನಂದನ |

ಕಸ್ಮಿನ್ಯಸ್ಮಿನ್ ಕೃತಾ ಕಾಲೇ ತಪಾ ಭವತಿ ಕೀದೃಶೀ

॥ ೧ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ತೃಣ ಕಾಲಂ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಕರಣೇ ತವ |

ಯಸ್ಮಿನ್ ಯಸ್ಮಿನ್ ಕೃತಾ ಕಾಲೇ ಯಥಾ ಭವತಿ ಯಾದವ

॥ ೨ ॥

ನಿತ್ಯಂ ಸನ್ನಿಹಿತಾ ಲೋಕೇ ವೈಷ್ಣವೇ ತು ಯುಗೇ ಕೃತಾ |

ಧನಧಾನ್ಯವತೀ ಸ್ವೀತಾ ವರದಾ ಚ ತಥಾ ಭವೇತ್

॥ ೩ ॥

ತೊಂಭತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೪. ವಜ್ರನು ಪ್ರಶ್ನಮಾಡುತ್ತಾನೆ:-ಎಲೈ ಭೃಗುಪುತ್ರನೇ, ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಯಾವ ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ಎಂತೆಂತಹ ಫಲಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:-ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗೆ ಉಚಿತವಾದ ಕಾಲವನ್ನೂ ಆಯಾಯ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಫಲವಿಶೇಷವನ್ನೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ವೈಷ್ಣವಯುಗದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು, ಸರ್ವದಾ ದೇವತೆಯ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾಧಕವಾಗಿಯೂ, ಧನಧಾನ್ಯಸಮೃದ್ಧಿಗೂ ಕಾರಣವಾಗಿ ಆ ಮೂಲಕ ಬಹುವಿಧವಾದ ಇಷ್ಟಾರ್ಥ ಪ್ರದವೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಬಾರ್ಹಸ್ಪತೃಯುಗದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ಬಹು

ದೃಷ್ಟಾ ಭವತಿ ವಿಖ್ಯಾತಾ ತ್ರಿದಶೇಶಗುರೋರ್ಮ್ಯಗೇ |
ಐಂದ್ರೇ ತೇಜೋವತೀ ಸ್ವೀತಾ ಭೂತನಿಗ್ರಹಕಾರಿಣೀ

|| ೪ ||

ಕಥಾವಿಧಾ ಕಥಾಗ್ನೇಯೇ ಭೂತದಾಹಮನಾಪ್ನುಯಾತ್ |
ಸಿತಾಶ್ವರ್ಯಯುತಾ ಕ್ವಾಪ್ಸ್ವೇ ಗಮ್ಯಾ ಲೋಕೈಸ್ತಥೈವ ಚ

|| ೫ ||

ಅಹರ್ಬುಧ್ನೇ ದೃಢಾ ನಿತ್ಯಂ ಲೋಕಾನುಗ್ರಹಕಾರಿಣೀ |
ಶೈಶ್ವೇ ವಿನಾಶಮಾಪ್ನೋತಿ ಕರ್ತುಶ್ಚ ಮರಣಾವಹಾ

|| ೬ ||

ವೈಶ್ವೇ ಲೋಕಹಿತಾ ಕರ್ತುರ್ಲೋಕಗಮ್ಯಾ ಕೃತಾ ಭವೇತ್ |
ಸೌಮ್ಯಾ ಸೌಮ್ಯೇ ಕಥಾ ಕಾಂತಾ ವರದಾ ಚ ಕಥಾ ಭವೇತ್

|| ೭ ||

ಐನ್ದ್ರಾಗ್ನೇ ನಾಶಮಾಪ್ನೋತಿ ಕರ್ತುಃ ಕೃತ್ವಾ ವಿನಾಶನಂ |
ಅಶ್ವಿನೀ ಶ್ರೀಮತೀ ಭೂತ್ವಾ ಶೀಘ್ರಂ ನಾಶಮನಾಪ್ನುಯಾತ್

|| ೮ ||

ಶ್ವಾತಿ ಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಐಂದ್ರಯುಗದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೂ
ಕೇಂದ್ರಿಸಿದಾಗಿದ್ದು, ಭೂತಗ್ರಹಾದಿನಾಶಕವಾಗಿಯೂ, ಅಭ್ಯುದಯಶಾಲಿನಿ
ವಾಗಿಯೂ ಆಗುತ್ತದೆ

೫-೧೦ ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಆಗ್ನೇಯ ಯುಗದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯೂ ಸಹ ಭೂತ
ವಾಶಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ತ್ವಷ್ಟಯುಗದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯೂ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಅಶ್ವರ್ಯಾ
ವೇಶಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿ ಅಂತಹ ಪ್ರಜೆಗಳ ಅಭಿಮುಖ್ಯಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರವಾಗುತ್ತದೆ.
ಅಹರ್ಬುಧ್ನೆಯುಗದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯೂ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿದ್ದು ಲೋಕಾನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಕಾರಣ
ವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಿತ್ಯಯುಗದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ವಿನಾಶಕ್ಕೂ, ಕರ್ತೃವಿನ ಮರಣಕ್ಕೂ
ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ವೈಶ್ವಯುಗದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ಲೋಕಹಿತಕರವಾಗಿಯೂ,
ಕರ್ತೃವಿಗೆ ಲೋಕಾಭಿಮುಖ್ಯಕಾರಕವೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಸೌಮ್ಯಯುಗದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು
ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿದ್ದು ಸೌಮ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯೇ ವರಪ್ರದವಾಗುತ್ತದೆ ಐನ್ದ್ರಾಗ್ನಿ ಯುಗದ
ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ಕರ್ತೃವಿಗೆ ಮರಣವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ ತಾನೂ ನಾಶಹೊಂದುತ್ತದೆ.
ಅಶ್ವಿನಿಯು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ಇರುವವರೆಗೂ ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು ನಾಶಹೊಂದು
ತ್ತದೆ. ಭಾಗ್ಯಯುಗದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ಕರ್ತೃವಿಗೆ ದೋಷಕರವಾದರೂ ಲೋಕದ

ಲೋಕಾಭಿಗಮ್ಯಾ ಭಾಗ್ಯೇಸ್ಯಾತ್ಮೇರ್ತುರ್ದೋಷವತೀ ಭವೇತ್ |

ಅಶುಭೇಸಿ ಯುಗೇ ಕಾರ್ಯಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ಮನುಜೋತ್ತಮ || ೯ ||

ಯೆಸ್ಮಿನ್ ಯೆಸ್ಮಿನ್ ಯುಗೇ ನಾಭೋ ಯೋ ಯೋ ದೇವಃ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ |

ಧನಧಾನ್ಯವತೀ ಸ್ವೀತಾ ಕರ್ತುಃ ಶ್ರೇಯೋವಹಾ ತಥಾ || ೧೦ ||

ಸಂವತ್ಸರಾಖ್ಯೇ ವರ್ಷೇ ತು ನಿತ್ಯಮಾಜ್ಞಾಯುತಾ ಭವೇತ್ |

ಪರಿಪೂರ್ವೇ ತು ಭೂತಘ್ನೀ ಲೋಕಖ್ಯಾತಾ ತಥೈವ ಚ || ೧೧ ||

ಇಡಾಪೂರ್ವೇ ತಥಾ ಸೌಮ್ಯಾ ವರದಾ ಲೋಕಸುಂದರೀ |

ಅನುಪೂರ್ವೇ ತು ವರದಾ ಧನಧಾನ್ಯವತೀ ಭವೇತ್ || ೧೨ ||

ತತ್ಪೂರ್ವೇ ನಾಶಮಾಪ್ನೋತಿ ಕರ್ತುರ್ನಾಶಾವಹಾ ಭವೇತ್ |

ತತ್ರಾಪಿ ಶಂಭೋರ್ವೃತ್ತೋಕ್ತಂ ಯಮಸ್ಯ ಚ ಹಿತಾ ಭವೇತ್ || ೧೩ ||

ಅಭಿಮುಖ್ಯಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರವಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾವ ಯಾವ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ದೇವತೆಗೆ ಅಧಿಪತ್ಯವಿರುತ್ತದೋ, ಅಂತಹ ದೇವತೆಯ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಅಶುಭಕರವಾದ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದರೂ, ಆ ದೇವತೆಯ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಆ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ಕರ್ತೃವಿಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವಾಗಿಯೂ, ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಧನಧಾನ್ಯಸಮೃದ್ಧಿಯಿಂದ ಅಭ್ಯುದಯ ಸಾಧನವೂ ಆಗುತ್ತದೆ.

೧೧-೧೫. ಸಂವತ್ಸರವೆಂಬ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಈ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ಬಹು ಮಟ್ಟಿಗೂ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಅಜ್ಞಾಕಾರಿಣಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಪರಿಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ಭೂತನಾಶಕವಾದರೂ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತಿಯೊಂದುತ್ತದೆ. ಇಡಾವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ಸೌಮ್ಯವಾಗಿಯೂ ಲೋಕಸುಂದರಿಯಾಗಿಯೂ, ವರಪ್ರದವಾಗಿಯೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅನುವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ವರಪ್ರದವಾಗಿಯೂ, ಧನಧಾನ್ಯಸಮೃದ್ಧಿಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ತತ್ಪೂರ್ವ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ಕರ್ತೃವಿಗೂ, ತನಗೂ ನಾಶಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ರುದ್ರನಿಗೂ, ಮೃತ್ಯುವಿಗೂ, ಯಮನಿಗೂ ಹಿತಕರವಾಗುತ್ತವೆ. ಉತ್ತರಾಯಣದ

ಉತ್ತರೇ ಹೃದಯೇ ಸೌಮ್ಯಾ ಧನವೃದ್ಧಿಕರೀ ಭವೇತ್ |

ಭನಭಾನ್ಯಯುತಾ ಸ್ವೀತಾ ಲೋಕಾನಂದಕರೀ ಭವೇತ್ |

|| ೧೪ ||

ದಕ್ಷಿಣೇ ತ್ವಯೇನೇ ಕರ್ತುಃ ಪಾಪವೃದ್ಧಿಕರೀ ಭವೇತ್ |

ತತ್ಪಾಪಿ ಸುಪ್ತೇ ದೇವೇಶ ಸರ್ವಾನರ್ಥವಿವರ್ಧಿನೀ

|| ೧೫ ||

ಶಿಶಿರೇ ಲೋಕಕಾಂತಾ ಸ್ಯಾತ್ ದೃಢಾ ಚ ವಸುಧಾಧಿಪ |

ಸ್ವೀತಾ ವಸಂತೇ ಸೌಮ್ಯಾ ಚ ವರದಾ ಚ ತಥಾ ಭವೇತ್ |

|| ೧೬ ||

ಗ್ರೀಷ್ಮೇ ತೇಜಸ್ವಿನೀ ಕಾಂತಾ ಭೂತನಿಗ್ರಹಕಾರಿಣೀ |

ಪ್ರಾವೃಟ್ಟಾಲೇ ಕೃತಾ ನಾಶಂ ಕರ್ತುಃ ಸಹ ಸಮಾಪ್ನುಯಾತ್ |

|| ೧೭ ||

ಕರತ್ಕಾಲೇ ಕೃತಾ ನಾಶಂ ಶೀಘ್ರಮೇವ ಪ್ರಪದ್ಯತೇ |

ಹೇಮಂತೇ ವರದಾ ಸೌಮ್ಯಾ ಧರ್ಮವೃದ್ಧಿಕರೀ ಭವೇತ್ |

|| ೧೮ ||

ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ಸೌಮ್ಯವಾಗಿಯೂ, ಧನವೃದ್ಧಿಪ್ರದವಾಗಿಯೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಒಂದುಮಟ್ಟದ ಧನಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೂ, ಲೋಕಾನಂದಕ್ಕೂ, ಅಭ್ಯುದಯಕ್ಕೂ ಸಾಧಕವಾಗುತ್ತದೆ. ದಕ್ಷಿಣಾಯನದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಪಾಪವೃದ್ಧಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ವಾಸುದೇವನು ಶಯನದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಹೆಚ್ಚಾದ ಅನರ್ಥಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

೧೭-೨೦. ಶಿಶಿರ ಋತುವಿನಲ್ಲಿ ದೃಢವಾಗಿಯೂ ಜನಾದರಣೀಯವಾಗಿಯೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ವಸಂತಋತುವಿನಲ್ಲಿ ಸೌಮ್ಯವಾಗಿಯೂ ಅಭ್ಯುದಯ ಶಾಲಿಸಿಯಾಗಿಯೂ, ವರಪ್ರದವಾಗಿಯೂ, ಆಗುತ್ತದೆ. ಗ್ರೀಷ್ಮಕಾಲದಲ್ಲಿ ತೇಜಶ್ವಾಲಿಸಿಯಾಗಿಯೂ, ವ್ಯವಾಗಿಯೂ, ಭೂತನಾಶಕವಾಗಿಯೂ, ಆಗುತ್ತದೆ. ವರ್ಷಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ಕರ್ತೃವಿನೊಡನೆ ತಾನೂ ನಾಶಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಕರತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ, ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ನಾಶಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಹೇಮಂತ ಋತುವಿನಲ್ಲಿ ವರಪ್ರದವಾಗಿಯೂ, ಸೌಮ್ಯವಾಗಿಯೂ, ಧರ್ಮಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಾಘೇ ಕರ್ತೃರ್ವಿನಾಶಾಯ ಫಾಲ್ಗುನೇ ಸುಭಗಾ ಭರ್ತೃ |

ಲೋಕಾನಂದಕರೀ ಚೈತ್ರೇ ವೈಶಾಖೇ ಧನಸಂಯುತಾ || ೧೯ ||

ಅಜ್ಞಾಯುತಾ ತಥಾ ಜ್ಯೇಷ್ಠೇ ಆಷಾಢೇ ಕರ್ತೃವೃದ್ಧಿದಾ |

ಶ್ರಾವಣೇ ಧನಹೀನಾ ಸ್ಯಾತ್ ಪ್ರೋಷ್ಯಸಾದೇ ವಿನಶ್ಯತಿ || ೨೦ ||

ಅಶ್ವಿನೇ ನಾಶಮಾಪ್ನೋತಿ ವಹ್ನಿ ನಾ ಕಾರ್ತಿಕೇ ತಥಾ |

ಸೌಮ್ಯೇ ಸೌಭಾಗ್ಯಮುತ್ತಲ್ಯಂ ಪೌಷೇ ಪುಷ್ಕಿರನುತ್ತಮಾ || ೨೧ ||

ದೋಷಾವಹಾಧಿಮಾಸೇ ಸ್ಯಾತ್ಕರ್ತೃರಾತ್ಮನ ಏವ ಚ |

ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷತ್ರಿಭಾಗೇ ತು ಪ್ರಥಮೇ ಸ್ಯಾಚ್ಛಿಭಾವಹಾ || ೨೨ ||

ಮಧ್ಯಾ ದ್ವಿತೀಯೇ ಭವತಿ ತೃತೀಯೇ ಕರ್ತೃನಾಶಿನೀ |

ಶುಕ್ಲೇ ತ್ರಿಭಾಗೇ ಪ್ರಥಮೇ ದೇಶನಾಶಾಯ ಕೀರ್ತಿತಾ || ೨೩ ||

ವಾಗಿಯೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಮಾಘಮಾಸದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ಕರ್ತೃವಿಗೆ ನಾಶಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಫಾಲ್ಗುಣದಲ್ಲಿ ಸುಖಪ್ರದವಾಗುತ್ತದೆ. ಚೈತ್ರಮಾಸದಲ್ಲಿ ಲೋಕಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಆನಂದಕರವಾಗಿಯೂ, ವೈಶಾಖದಲ್ಲಿ ಧನಸಮೃದ್ಧಿಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಜ್ಯೇಷ್ಠಮಾಸದಲ್ಲಿ ಅಜ್ಞಾಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿಯೂ, ಆಷಾಢದಲ್ಲಿ ಕರ್ತೃವಿಗೆ ವೃದ್ಧಿಕಾರಿಣಿಯಾಗಿಯೂ, ಆಗುತ್ತದೆ. ಶ್ರಾವಣದಲ್ಲಿ ಧನಹೀನ ವಾಗಿಯೂ, ಭಾದ್ರಪದದಲ್ಲಿ ನಶ್ವರವಾಗಿಯೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅಶ್ವಯುಜಮಾಸದಲ್ಲಿ ನಾಶಹೊಂದತಕ್ಕದ್ದಾಗಿಯೂ, ಕಾರ್ತಿಕದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ನಾಶಹೊಂದತಕ್ಕದ್ದಾಗಿಯೂ, ಆಗುತ್ತದೆ. ಮಾರ್ಗಶಿರದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಸೌಭಾಗ್ಯಪ್ರದವಾಗಿಯೂ, ಪುಷ್ಯಮಾಸದಲ್ಲಿ ಬಹಳಮಟ್ಟಿಗೆ ಪೂರ್ಣತೆಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ, ಆಗುತ್ತದೆ.

‘ ೨೨-೨೬ ಅಧಿಕಮಾಸದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ಕರ್ತೃವಿಗೂ, ತನಗೂ, ಹಾನಿಕರವಾಗುತ್ತದೆ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷವನ್ನು ಮೂರು ಭಾಗ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ಭಾಗವು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗೆ ಶುಭಕರ, ಎರಡನೆಯ ಭಾಗವು ಮಧ್ಯಮಫಲ, ಮೂರನೆಯ ಭಾಗವು ಕರ್ತೃವಿಗೆ ಹಾನಿಕರವಾಗುತ್ತದೆ. ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದಲ್ಲಿಯೂ, ಮೊದಲನೆಯ

ದ್ವಿತೀಯೇ ಮಧ್ಯಫಲದಾ ತೃತೀಯೇ ಚ ಶುಭಾವಹಾ |

ಧನಧಾನ್ಯವತೀ ಸ್ವೀತಾ ವರದಾ ಚ ತಥಾ ಭವೇತ್

|| ೨೪ ||

ಯಸ್ಯ ಪಕ್ಷಸ್ಯ ವೃದ್ಧಿಃ ಸ್ಯಾತ್ತಸ್ಮಿನ್ ಶುಭವಹಾ ಭವೇತ್ |

ತೇಜಸ್ವಿನೀ ಸೂರ್ಯದೇವೇ ಚಾನ್ದ್ರೇ ಜ್ವಮಾವಹಾ ಭವೇತ್

|| ೨೫ ||

ಭಾಮೇಽಗ್ನಿನಾ ಪ್ರದಹ್ಯೇತ ಬುಧೇನ ಧನದಾ ಭವೇತ್ |

ಗುರುಣಾ ಚ ದೃಢಾ ನಿತ್ಯಂ ಲೋಕಾನಂದಕರೀ ಸಿತೇ

|| ೨೬ ||

ಆಚೆನ್ದ್ರಾರ್ಕಸ್ಮಿರಾ ಸೌರೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ಸಮುದಾಹೃತಾ |

ತೇಜಸ್ವಿನೀ ಕೃತ್ತಿಕಾಸು ಭೂತನಿಗ್ರಹಕಾರಿಣೀ

|| ೨೭ ||

ಕಿಂಚಿದ್ಭೂತಾ ತತಃ ಕಾಲೇ ಪುನರ್ವಹ್ಯತಿ ವಹ್ನಿನಾ |

ವಹ್ನೇಃ ಸೂರ್ಯಸ್ಯ ಭಾಮಸ್ಯ ಕುಮಾರಸ್ಯ ಚ ಮಾನದ

|| ೨೮ ||

ಮೂರನೆಯ ಒಂದು ಭಾಗವು ದೇಶನಾಶಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಎರಡನೆಯ ಭಾಗವು ಮಧ್ಯಮಫಲ. ಮೂರನೆಯ ಭಾಗವು ಶುಭಫಲಪ್ರದವಾಗುತ್ತದೆ. ಧನಧಾನ್ಯ ಸಮೃದ್ಧಿಯಿಂದಲೂ ಅಭ್ಯುದಯದಿಂದಲೂ, ಕೂಡಿ ವರಪ್ರದವಾಗಿಯೂ, ಆಗುತ್ತದೆ. ಯಾವ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ದಿನವೃದ್ಧಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆಯೋ, ಆ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ಶುಭಕರವಾಗುತ್ತದೆ. ಭಾಮವಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ತೇಜಶ್ವಾಲಿನಿಯವಾಗಿಯೂ ಚಂದ್ರವಾರದಲ್ಲಿ ಕ್ಷಾಂತಿಪ್ರದವಾಗಿಯೂ, ಭಾಮವಾರದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ನಾಶ ಹೊಂದತಕ್ಕದ್ದಾಗಿಯೂ, ಬುಧವಾರದಲ್ಲಿ ಧನಪ್ರದವಾಗಿಯೂ, ಗುರುವಾರದಲ್ಲಿ ದೃಢವಾಗಿಯೂ, ಶುಕ್ರವಾರದಲ್ಲಿ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಆನಂದಕರವಾಗಿಯೂ, ಶನಿವಾರದಲ್ಲಿ ಆಚಂದ್ರಾರ್ಕಸ್ಥಾಯಿಯಾಗಿಯೂ, ಆಗುತ್ತದೆ.

೨೭-೩೧. ಕೃತ್ತಿಕಾನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ನಾಡಿದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯೂ ತೇಜಸ್ವಿನಿ ಯಾಗಿದು ತ್ತದೆ. ಭೂತನಿಗ್ರಹಕಾರಕವೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅದರಿ ಸ್ವಲ್ಪ ದಿನವಿದ್ದು, ನಂತರ ಅಗ್ನಿಯಿಂದಲೇ ದಾಹಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಅಗ್ನಿ, ಸೂರ್ಯ, ಅಂಗಾರಕ, ವಣ್ಮುಖ

ಗಂಗಾಯಾಂ ಚ ಕೃತಾ ತತ್ರ ನ ದಿಹ್ಯತಿ ಚ ವಹ್ನಿನಾ |

ಪ್ರಾಜಾಪತೇ ದೃಢಾ ನಿತ್ಯಂ ಲೋಕಾನುಗ್ರಹಕಾರಿಣೀ | ೨೯ |

ಸೌಮ್ಯೇ ತು ವರದಾ ಪ್ರೋಕ್ತಾ ಮೂಷಕೈಸ್ತು ವಿನಾಶ್ಯತೇ |

ಆದ್ರಾಪ್ಯಾಂ ಕರ್ತೃಮರಣಂ ಕ್ಷಿಪ್ರಮೇವ ಪ್ರಯಚ್ಛತಿ || ೩೦ ||

ಪುನರ್ವಸೌ ವಿನಾಶಕ್ಕೆ ಸಂಸ್ಕಾರಂ ಜಾಪ್ನುಯಾತ್ಮನಃ |

ಪುಷ್ಪಿಂ ಪುಷ್ಯೇ ಸಮಾಪ್ನೋತಿ ಧನೇನ ಯಶಸಾ ತಥಾ || ೩೧ ||

ಸಾರ್ಪೇ ಕರ್ತೃವಿನಾಶಃ ಸ್ಯಾನ್ನಾಗಾನಾಂ ಚ ಹಿತಾ ಭವೇತ್ |

ಹಿತ್ರೇ ಮರಣದಾ ಕರ್ತುಃ ತಥಾ ನಾಶಂ ಚ ಗಚ್ಛತಿ || ೩೨ |

ಲೋಕಗಮ್ಯಾ ಭವೇದ್ಭಾಗ್ಯೇ ಕರ್ತುರ್ನಾಶಾವಹಾ ತಥಾ |

ತತ್ರಾಪಿ ಕಾಮದೇವಸ್ಯ ಕರ್ತುಃ ಸೌಖ್ಯಾವಹಾ ಭವೇತ್ || ೩೩ ||

ಇವರ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಗಂಗಾ ತೀರದಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದಲ್ಲಿ ಕೃತ್ತಿಕಾ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಅಗ್ನಿಯು ಭಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ರೋಹಿಣೀನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ದೃಢವಾಗಿ ನಿಂತು ಲೋಕಾನುಗ್ರಹಕ್ಕೂ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಮೃಗಶಿರಾನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ವರಪ್ರದವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ಆ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗೆ ಇಲಿಗಳಿಂದ ಹಾನಿಯುಂಟು. ಆರ್ದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ತೃವಿಗೆ ಕ್ಷಿಪ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಹಾನಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಪುನರ್ವಸುನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ನಾಶಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಪುನಃ ಸಂಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಪುಷ್ಯನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಧನ, ಯಶಸ್ಸು ಮುಂತಾದುವುಗಳಿಂದ ಪುಷ್ಪಿಹೊಂದುತ್ತದೆ.

೩೨-೩೫ ಆಶ್ಲೇಷಾನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ಕರ್ತೃ ಹಾನಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿಯೂ, ಸರ್ಪಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯವಾಗಿಯೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಮಖಾ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಕರ್ತೃವಿಗೆ ಹಾನಿಯುಂಟುಮಾಡಿ ತಾನೂ ನಾಶಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಪೂರ್ವಫಲ್ಗುನಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ಜನರ ಮೆಚ್ಚಿಗೆಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೂ, ಕರ್ತೃವಿಗೆ ಹಾನಿಕರವೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಮನ್ಮಥನ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ಮಾತ್ರ ಕರ್ತೃವಿಗೆ ಸುಖಕರವಾಗುತ್ತದೆ. ಉತ್ತರಾನಕ್ಷತ್ರದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ಬಹಳ

ಆರ್ಯಮ್ನಿ ಸುದೃಢಾ ಸ್ಥಿತಾ ಲೋಕಾನುಗ್ರಹಕಾರಿಣೀ |
ಆಜ್ಞಾಯುತಾ ಕೃತಾ ಹಸ್ತೇ ಚಿರಾನ್ನಾಶಮವಾಪ್ನುಯಾತ್ || ೩೪ ||

ನಿತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯಯುತಾ ಲೋಕೇ ಚಿತ್ರಯಾಂ ಚ ಹಿತಪ್ರದಾ |
ಸ್ವಾತಾ ತು ವರದಾ ಸೌಮ್ಯಾ ಲೋಕಾನುಗ್ರಹಕಾರಿಣೀ || ೩೫ ||

ಐಂದ್ರಾಗ್ನೇ ಕರ್ತುನಾಶಾಯ ಮೈತ್ರೇ ಮೈತ್ರಾಭಿವೃದ್ಧಯೇ |
ಜ್ಯೇಷ್ಠಾಯಾಂ ತೇಜಸಾ ಯುಕ್ತಾ ಧನಧಾನ್ಯವತೀ ಭವೇತ್ || ೩೬ ||

ತಥಾವಿಧಾ ತಥಾ ಮೂಲೇ ಕಿಂತು ಭೂತಸಮಾತ್ರಯಾ |
ಅಪ್ಯೇ ಕ್ಲೇಶಮವಾಪ್ನೋತಿ ವೈಶ್ವದೇವೇ ಸುಖಪ್ರದಾ || ೩೭ ||

ಶ್ರವಣೇ ಧನಧಾನ್ಯಾಢ್ಯಾ ವಾಸವೇ ವಸುಸಂಯುತಾ |
ವಾರುಣೇ ಶೀಘ್ರನಾಶಾಯ ತಥಾಜೇ ಮನುಜೋತ್ತಮ || ೩೮ ||

ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿಯೂ, ದೃಢವಾಗಿಯೂ, ಲೋಕದ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿರಿಯೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಹಸ್ತನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಆಜ್ಞಾಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು, ಬಹುಕಾಲದ ಮೇಲೆ ನಾಶಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಚಿತ್ರನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿದ್ದು, ಹಿತಕರವಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಸ್ವಾತೀನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ವರಪ್ರದಾನ ಸಮರ್ಥವಾಗಿರಿಯೂ, ಸೌಮ್ಯವಾಗಿಯೂ ಇದ್ದು, ಲೋಕಕ್ಕೆ ಅನುಗ್ರಹಪ್ರದವಾಗುತ್ತದೆ.

೩೬-೩೯ ವಿಶಾಖಾನಕ್ಷತ್ರದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ಕರ್ತೃವಿನ ಹಾಸಿಗೂ, ಅನುರಾಧಾನಕ್ಷತ್ರದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ಮಿತ್ರರನ್ನೇಕರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೂ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಜ್ಯೇಷ್ಠಾನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ತೇಜಸ್ವಾಶೀನವಾಗಿಯೂ, ಧನಧಾನ್ಯ ಸಮೃದ್ಧಿಯಿಂದಲೂ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ. ಮೂಲಾನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಭೂತಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯವಾಗುತ್ತದೆ ಪೂರ್ವಾಷಾಢಾನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಕ್ಲೇಶಕ್ಕೆ ಈಡಾಗುತ್ತದೆ. ಉತ್ತರಾಷಾಢಾನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಸುಖಪ್ರದವಾಗುತ್ತದೆ. ಶ್ರವಣನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಧನಧಾನ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ. ಧನಿಷ್ಠೆಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಧಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನು

ಅಹಿರ್ಬುಧ್ನೋ ದೃಢಾ ಸ್ಥಿತಾ ಕರ್ತುಃ ಸೌಖ್ಯಪ್ರದಾ ತಥಾ |

ಧನಧಾನ್ಯಯುತಾ ಸೌಖ್ಯೇ ಅಶ್ವಿನೇ ರೋಗನಾಶಿನೀ

|| ೩೯ ||

ಯಾಮ್ನೋ ಮರಣದಾ ಕರ್ತುರ್ಮಮಸ್ಯ ತು ಹಿತಪ್ರದಾ |

ನಕ್ಷತ್ರೇ ಸಮ್ಯತೀಪಾತೇ ತಥೈವ ಚ ಸ ವೈದ್ಯತೇ

|| ೪೦ ||

ಜ್ಞೇಯಾ ಮರಣದಾ ಕರ್ತುರಾತ್ಮನಾಶಕರೀ ತಥಾ |

ಸಾರ್ಕೇ ಸ್ಯಾಚ್ಛೋಕಜನನೀ ಸಸೌರೇ ಮೃತ್ಯುದಾಯಿನೀ

|| ೪೧ ||

ಸಭಾಮೇ ವಹ್ನಿಭಯದಾ ಸತಮಸ್ಯೇ ಸ್ಥಿರಾ ನ ತು |

ಕೇತುನಾ ಭೂಷಿತೇ ಋಕ್ಷೇ ವಹ್ನಿದಾಹಮವಾಪ್ನುಯಾತ್

|| ೪೨ ||

ಕೇತೂದಯೋ ಭವೇದ್ಯೇನ ತೇನ ದುರ್ಭಿಕ್ಷಮಾಪ್ನುಯಾತ್ |

ಭಾನೋದಯೋ ಭವೇದ್ಯೇನ ತೇನ ದಹ್ಯತಿ ವಹ್ನಿನಾ

|| ೪೩ ||

ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಶತಭಿಷಃನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ನಾಶಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಪೂರ್ವಾ ಭಾದ್ರಾ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಹಾಗೆಯೇ ನಾಶಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಉತ್ತರಾಭಾದ್ರಾ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ದೃಢವಾಗಿಯೂ, ಕರ್ತೃವಿಗೆ ಸುಖಪ್ರದವಾಗಿಯೂ, ಅಭ್ಯುದಯಶಾಲಿ ಯಾಗಿಯೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ರೇವತಿಯಲ್ಲಿ ಧನಧಾನ್ಯಸಮೃದ್ಧಿಯಿಂದ ಕೂಡಿಯೂ ಅಶ್ವಿನಿಯಲ್ಲಿ ರೋಗನಾಶಕವಾಗಿಯೂ, ಭರಣಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ತೃಹಾನಿಗೂ, ಯಮನ ಹಿತಕ್ಕೂ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

೪೦-೪೪. ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನಕ್ಷತ್ರವು ವೈದ್ಯತೀಪಾತದಿಂದಲೂ, ವೈದ್ಯತಿಯಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದ್ದಲ್ಲಿ ಆ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ಕರ್ತೃವಿನ ಹಾನಿಗೂ, ಆತ್ಮನಾಶಕ್ಕೂ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಸೂರ್ಯನಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಲ್ಲಿ ದುಃಖಜನಕವಾಗಿಯೂ, ಶನಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮೃತ್ಯುಪ್ರದವಾಗಿಯೂ, ಅಂಗಾರಕನಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಭಯಹೇತುವೂ, ರಾಹುವಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅಸ್ಥಿರವಾಗಿಯೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ನಕ್ಷತ್ರವು ಕೇತುವಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿದಾಹಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ ಯಾವ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೇತುವಿನ ಉದಯವಾಗುವುದೋ ಅಂತಹ ನಕ್ಷತ್ರದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ರಾಷ್ಟ್ರದ ದುರ್ಭಿಕ್ಷಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಅಂಗಾರಕನ ಉದಯದಿಂದ

ಸೌರೋದಯೋ ಭವೇದ್ಯೇನ ತೇನ ಕಲ್ಪಂ ವಿನಶ್ಯತಿ |

ನಕ್ಷತ್ರೇ ಸಪರೀವೇಷೇ ಪರಚಕ್ರಭಯಂ ವದೇತ್

|| ೪೪ ||

ಉಲ್ಕಾಹತೇ ವಿನಾಶಾಯ ಸಭೂಕಂಪೇ ಭಯಪ್ರದಾ |

ಉಲ್ಕಾಪಾತೋ ಭವೇದ್ಯುತ್ರ ತತ್ರ ವ್ಯಾಧಿಕರೀ ಭವೇತ್

|| ೪೫ ||

ತ್ರಿವಿಧೋತ್ಪಾತಯುಕ್ತೇ ಭೇ ನ ಶುಭಾ ತು ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾ |

ದಿವ್ಯೇ ಕರ್ತೃವಿನಾಶಾಯ ಭೌಮೇ ಚಾತ್ಮವಿನಾಶಿನೀ

|| ೪೬ ||

ಅಂತರಿಕ್ಷೇ ಚ ವಿಜ್ಞೇಯಾ ಲೋಕನಾಶಕರೀ ತಥಾ |

ಸವ್ಯಧೃತವ್ಯತೀಪಾತಮ್ನಕ್ಷಮೇಕಂ ವಿವರ್ಜಯೇತ್

|| ೪೭ ||

ಕೂಡಿದ ನಕ್ಷತ್ರವು ಅಗ್ನಿ ದಾಹಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಶನಿಯ ಉದಯವಾಗುವ ನಕ್ಷತ್ರವೂ ಸಹ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನಕ್ಷತ್ರವು ಪರಿವೇಷ ದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಸೈನ್ಯದಿಂದ ಭಯವುಂಟು ಎಂದೂ ತಿಳಿಯಬೇಕು

೪೫-೪೭. ಕೊಳ್ಳಿಗಳು ಬಿದ್ದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ವ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ಹಾನಿಕರವಾಗುತ್ತದೆ. ಭೂಕಂಪವಾದಾಗ ಭಯಪ್ರದವಾಗುತ್ತದೆ ಕೊಳ್ಳಿಗಳು ಬಿದ್ದ ಅಪರಕುನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ವ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಧಿಪೀಡೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಉತ್ಪಾತದಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ಅಶುಭಫಲಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ದಿವ್ಯೋತ್ಪಾತವು ಕರ್ತೃವಿಗೆ ಹಾನಿಕರ, ಭೌಮೋತ್ಪಾತವು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗೆ ನಾಶಕ. ಅಂತರಿಕ್ಷೋತ್ಪಾತವು ಲೋಕನಾಶಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. ಈ ರೀತಿಯಾದ ಉತ್ಪಾತದಿಂದ ಕೂಡಿದ ನಕ್ಷತ್ರವು ತ್ಯಾಜ್ಯವಾದುದು. ಒಂದೇ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ವೈದೃತೀ, ವ್ಯತೀಪಾತಗಳೆರಡೂ ಸೇರಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅದೂ ತ್ಯಾಜ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇತರ ದೋಷಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಸೂರ್ಯೋದಯಪರ್ಯಂತವೇ ತ್ಯಾಜ್ಯವಾಗುತ್ತವೆ.

ಶೇಷೈರ್ದೋರ್ಮೈಃ ತಥಾ ಯುಕ್ತಂ ಯಾವದಾಗಮನಾದ್ರವೇಃ |

ಜನ್ಮನಕ್ಷತ್ರವಿಹಿತಾ ಕರ್ತುಃ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರೀ ಭವೇತ್ || ೪೮ ||

ಸಂಪತ್ಕರೀ ದ್ವಿತೀಯೇ ಸ್ಫಾತ್ರೀತೀಯೋರಿಭಯಪ್ರದಾ |

ಕ್ಷೇಮ್ಯಾ ಚತುರ್ಥೇ ಭವತಿ ಪಂಚಮೇ ವ್ಯಾಧಿವರ್ಧಿನೀ || ೪೯ ||

ಕಾರ್ಯವೃದ್ಧಿಕರೀ ಷಷ್ಠೇ ಸಪ್ತಮೇ ನಿಧನಪ್ರದಾ |

ಅಷ್ಟಮೇ ವರದಾ ಸೌಮ್ಯಾ ನವಮೇ ಶ್ರೀವಿವರ್ಧಿನೀ || ೫೦ ||

ಕರ್ಮಣಾಂ ಸಾಧಿಕಾ ಪ್ರೋಕ್ತಾ ಜನ್ಮಭಾದ್ರಶಮೇ ತು ಭೇ |

ಏಕಾದಶೇ ಭೂತಿಕರೀ ದ್ವಾದಶೇಽರಿಭಯಪ್ರದಾ || ೫೧ ||

ಜ್ಞೇಯಾ ತ್ರಯೋದಶೇ ಕ್ಷೇಮ್ಯಾ ರೋಗದಾ ತು ಚತುರ್ದಶೇ |

ವೃದ್ಧಿದಾ ಪಂಚದಶಕೇ ಷೋಡಶೇ ನಿಧನಪ್ರದಾ || ೫೨ ||

೪೮-೫೨. ಜನ್ಮನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ಕರ್ತೃವಿಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವಾಗುತ್ತದೆ. ಜನ್ಮನಕ್ಷತ್ರದಿಂದ ಎರಡನೆಯ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಂಪತ್ತರವಾಗಿಯೂ, ಮೂರನೆಯ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಭಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿಯೂ, ನಾಲ್ಕನೆಯ ನಕ್ಷತ್ರವು ಕ್ಷೇಮಕರವಾಗಿಯೂ, ಐದನೆಯ ನಕ್ಷತ್ರವು ವ್ಯಾಧಿವರ್ಧಕವಾಗಿಯೂ, ಆರನೆಯ ನಕ್ಷತ್ರವು ಕಾರ್ಯವೃದ್ಧಿಪ್ರದವಾಗಿಯೂ, ಏಳನೆಯ ನಕ್ಷತ್ರವು ಮರಣಪ್ರದವಾಗಿಯೂ, ಎಂಟನೆಯ ನಕ್ಷತ್ರವು ವರಪ್ರದವಾಗಿ ಸೌಮ್ಯವಾಗಿಯೂ, ಒಂಭತ್ತನೆಯ ನಕ್ಷತ್ರವು ಸಂಪದಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿಯೂ ಆಗುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆಯೇ ಜನ್ಮನಕ್ಷತ್ರದಿಂದ ಹತ್ತನೆಯ ನಕ್ಷತ್ರವು ಸರ್ವಕರ್ಮಸಾಧಕವಾಗಿಯೂ, ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ನಕ್ಷತ್ರವು ಐಶ್ವರ್ಯಕರವಾಗಿಯೂ, ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ನಕ್ಷತ್ರವು ಶತ್ರುಭಯಪ್ರದವೂ, ಹದಿಮೂರನೆಯ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಕ್ಷೇಮಕರವಾಗಿಯೂ, ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ರೋಗಪ್ರದವಾಗಿಯೂ, ಹದಿನೈದನೆಯ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ವೃದ್ಧಿಪ್ರದವಾಗಿಯೂ, ಹದಿನಾರನೆಯ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಮರಣಪ್ರದವೂ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಸಪ್ತದಶೇ ಭೂತಿಕರೀ ಶ್ರೀದಾಚಾಷ್ಟಾದಶೇ ಭವೇತ್ |

ಏಕೋನವಿಂಶತತಮೇ ಕರ್ತುರ್ಮುರಣದಾಯಿನೀ

|| ೫೩ ||

ತತೋ ದ್ವಿತೀಯೇ ಧನದಾ ತೃತೀಯೈರಿಭಯಪ್ರದಾ |

ಚತುರ್ಥೇ ಕ್ಷೇಮಜನನೀ ಪಂಚಮೇ ರೋಗವರ್ಧಿನೀ

|| ೫೪ ||

ಷಷ್ಠೇ ಲಕ್ಷ್ಮೀಕರೀ ಜ್ಞೇಯಾ ಧನಧಾನ್ಯವಿವರ್ಧಿನೀ |

ದ್ವಿತೀಯೇ ಚ ಚತುರ್ದೇ ಚ ಪಂಚಮೇ ಚ ತಥಾಷ್ಟಮೇ

|| ೫೫ ||

ದ್ವಾದಶೇ ನವಮೇ ಚಂದ್ರೇ ಕರ್ತುರ್ದೋಷಕರೀ ಭವೇತ್ |

ಜನ್ಮಸ್ಥಶ್ಚ ತೃತೀಯಶ್ಚ ಪಶ್ಯಶ್ಚೈಕಾದಶಶ್ಚ ತಥಾ

|| ೫೬ ||

ದಶಮಃ ಸಪ್ತಮಶ್ಚೈವ ಯದಾ ವಿದ್ಯೋ ಭವೇದ್ಭಯೈಃ |

ಪಂಚಮೈರ್ನವಮೈಶ್ಚೈವ ದ್ವಾದಶೈಶ್ಚ ತಥಾಷ್ಟಮೈಃ

|| ೫೭ ||

೫೩-೫೪. ಹದಿನೇಳನೆಯ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ಸಂಪತ್ತನ್ನೊದಗಿಸುವಾಗಿಯೂ, ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ, ಧನಪ್ರದವಾಗಿಯೂ, ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಕರ್ತೃವಿಗೆ ಮರಣಪ್ರದವಾಗಿಯೂ, ಆಗುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ಮುಂದೆ ಎರಡನೆಯ ನಕ್ಷತ್ರವು ಧನಪ್ರದವಾಗಿಯೂ, ಮೂರನೆಯ ನಕ್ಷತ್ರವು ಶತ್ರುಭಯಪ್ರದವಾಗಿಯೂ, ನಾಲ್ಕನೆಯ ನಕ್ಷತ್ರವು ಕ್ಷೇಮಕರವಾಗಿಯೂ, ಐದನೆಯ ನಕ್ಷತ್ರವು ರೋಗವೃದ್ಧಿಕರವಾಗಿಯೂ, ಆರನೆಯದು ಸಂಪತ್ತಪ್ರದವಾಗಿಯೂ, ಧನಧಾನ್ಯವೃದ್ಧಿಕರವಾಗಿಯೂ ಆಗುತ್ತದೆ.

೫೫-೫೭. ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ಲಗ್ನಕ್ಕಿಂತ ದ್ವಿತೀಯ, ಚತುರ್ಥ, ಪಂಚಮ, ಅಷ್ಟಮ, ದ್ವಾದಶ, ನವಮ, ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಚಂದ್ರನಿದ್ದಲ್ಲಿ ಕರ್ತೃವಿಗೆ ಆ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಹಾನಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಜನ್ಮರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಿಂತ, ಮೂರನೆ, ಆರನೇ, ಹನ್ನೊಂದನೇ, ಹತ್ತನೇ, ಏಳನೇ ರಾಶಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ರಾಶಿಯಲ್ಲಿರುವ ಚಂದ್ರನು, ಐದನೇ, ಒಂಭತ್ತನೇ, ಹನ್ನೆರಡನೇ, ಎಂಟನೇ ರಾಶಿಯಲ್ಲಿರುವ ಇತರ ಗ್ರಹಗಳಿಂದ ವಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿಯೂ, ಹಾನಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

ಚತುರ್ಥೇನಾ ದ್ವಿತೀಯೇ ನಾ ಕ್ರಮಾತ್ಪಾದಫಲೋ ಭವೇತ್ |
ವಿಪರೈಯೇಣ ವೇಧಸ್ಯೋ ಪಾಪೋಪಿ ಶುಭಕೃತ್ಸ್ಯುತಃ || ೫೮ ||

ಚಂದ್ರಾದ್ವಿಷ್ಣು ದತಗಃ ಸೂರ್ಯಃ ದ್ವಿತೀಯೇ ನಾ ಭಯಪ್ರದಃ |
ದ್ವಾದಶೇಽಥ ದ್ವಿತೀಯೇ ಚ ಭೌಮೇ ದಾಹಮವಾಪ್ನುಯಾತ್ || ೫೯ ||

ದ್ವಾದಶೇ ನಾ ದ್ವಿತೀಯೇ ನಾ ಸೌರೇ ಮರಣದಾ ಭವೇತ್ |
ಪಾಪಮಧ್ಯಗತೇ ಚಂದ್ರೇ ಧ್ರುವಂ ಮರಣದಾ ಭವೇತ್ || ೬೦ ||

ಏಕಸ್ಮಿಂಸ್ತು ಯದಾ ಕೇಂದ್ರೇ ಚಂದ್ರಃ ಸಮ್ಯಗ್ಭವಸ್ಥಿತಃ |
ಕೇಂದ್ರತ್ರಯಮಥಾಸ್ಯತ್ಸ್ಯಾದ್ಯುಕ್ತಂ ಸೂರ್ಯಾರಸೂರ್ಯಜೈಃ || ೬೧ ||

ತದಾ ಕರ್ತುರ್ನಿಶಾಶಾಯ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ಸ್ಯಾನ್ನರಾಧಿತ |
ಚಂದ್ರೇ ಸಾರ್ಥೇ ವಿನಾಶಾಯ ಭೌಮೇ ದಾಹಮವಾಪ್ನುಯಾತ್ || ೬೨ ||

ಜನ್ಮರಾಶಿಗಿಂತ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಮತ್ತು ಎರಡನೆಯ ರಾಶಿಯಲ್ಲಿರುವ ಚಂದ್ರನಿಗೆ ಆ ರೀತಿಯಾದ ವೇಧವುಂಟಾದಲ್ಲಿ ಆದರ ಫಲವು ನಾಲ್ಕನೇ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ನೈತರಿಕ್ತವಾಗಿ ವೇಧಹೊಂದಿರುವ ಪಾಪಗ್ರಹವೂ ಶುಭಫಲಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

೫೯-೬೨. ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನಿಗಿಂತ ಹನ್ನೆರಡನೆ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಯಾಗಲಿ, ಎರಡನೆಯಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ, ಸೂರ್ಯನಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ಭಯಪ್ರದವೇ ಆಗುತ್ತದೆ ಅಂಗಾರಕನು ಚಂದ್ರನಿಗಿಂತಲೂ, ಹನ್ನೆರಡು, ಎರಡು, ಈ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಅಗ್ನಿಭಯವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಶನಿಯು ಹನ್ನೆರಡನೆ ಅಥವಾ ಎರಡನೆಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಕರ್ತೃವಿಗೆ ಮರಣವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಚಂದ್ರನು ಪಾಪಗ್ರಹಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದರೂ, ಕರ್ತೃವಿಗೆ ಮರಣವುಂಟಾಗುವುದು ನಿಶ್ಚಿತ. ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನು ಸುಷ್ಯವಸ್ಥಿತನಾಗಿರುವಾಗ ಇತರ ಮೂರು ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಸೂರ್ಯ, ಅಂಗಾರಕ, ಶನಿ ಇವುಗಳಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯೂ ಕರ್ತೃವಿನ ನಾಶಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಚಂದ್ರನು ಸೂರ್ಯನೊಡನೆ ಕೂಡಿದ್ದರೂ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ನಾಶಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಅಂಗಾರಕನು ಸೂರ್ಯನಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ದಾಹವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಸಾರೀ ವೃತ್ತ್ಯದಾ ಜ್ಞೇಯಾ ಸರಾಹೌ ನಿಧನಪ್ರದಾ |
ನಕ್ಷತ್ರೇ ಸೋಪರಾಗೇತು ಕರ್ತುರ್ಮರಣದಾಯಿನೀ

|| ೬೩ ||

ಪರಿವೇಷ್ಟೇ ತಥಾ ಚಂದ್ರೇ ಮರಣಂ ತು ಪ್ರಯಚ್ಛತಿ |
ಸಾರ್ಪಾಂತ್ಯಸಾದಗೇ ಚಂದ್ರೇ ತಥಾ ಜ್ಯೇಷ್ಠಾಂತ್ಯಸಾದಗೇ

|| ೬೪ ||

ಪೌಷ್ಣಾಂತ್ಯಸಾದಗೇ ಚೈವ ಕರ್ತುರ್ನಿಧನಕಾರಿಣೀ |
ರಂಜುಸ್ಥಿನ್ ಯಕ್ಷೇ ಯದೇವೋಕ್ತಂ ಫಲಂ ಭೂಪತಿಶತಮು

|| ೬೫ ||

ತದೇವೇಹ ಫಲಂ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ತನ್ಮುಹೂರ್ತೇಪಿ ಯಾದವ |
ದಿನಮಧ್ಯಗತೇ ಸೂರ್ಯೇ ಮುಹೂರ್ತೇಽಭಿಜಿತೇಷ್ಯಮೇ

|| ೬೬ ||

ಸರ್ವಕಾಮಸಮೃದ್ಧಾ ಸ್ಯಾತ್ಸರ್ವೋಪಪ್ರದವವರ್ಜಿತಾ |
ಗುರಾವಸ್ತಮಯಂ ಪ್ರಾಪ್ತೇ ನೀಚಸ್ಥೇ ಕರ್ತೃಘಾತಿನೀ

|| ೬೭ ||

೬೩-೬೬ ಅಂಗಾರಕನು ಶನಿಯೊಡನೆ ಕೂಡಿದ್ದರೂ, ರಾಹುವಿನೊಡನೆ ಕೂಡಿದ್ದರೂ ಅಂತಹ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ಕರ್ತೃವಿಗೆ ಅಪಮೃತ್ಯು ಹಾಗೂ ಮರಣವನ್ನೂ ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ನಕ್ಷತ್ರವು ಗ್ರಹಣದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದಲ್ಲಿಯೂ ಕರ್ತೃವಿಗೆ ಹಾನಿಕರವಾಗುತ್ತದೆ. ಚಂದ್ರನು ಪರಿವೇಷದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಲ್ಲಿಯೂ, ಕರ್ತೃವಿಗೆ ಮರಣ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಚಂದ್ರನು ಆಶ್ಲೇಷಾನಕ್ಷತ್ರದ ಅಂತ್ಯಪಾದದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಜ್ಯೇಷ್ಠಾ ನಕ್ಷತ್ರದ ಅಂತ್ಯಪಾದದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ರೇವತಿಯ ಅಂತ್ಯಪಾದದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಕರ್ತೃವಿಗೆ ನಾಶವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಹಿಂದೆ ಯಾವ ಯಾವ ನಕ್ಷತ್ರಕ್ಕೆ ಯಾವ ಯಾವ ಫಲವನ್ನು ಹೇಳಿರುವೆವೋ ಆಯಾಯ ಫಲವೇ ಅಂತಹ ನಕ್ಷತ್ರದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮುಹೂರ್ತಗಳಿಗೂ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಸೂರ್ಯನು ದಿನಮಧ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವಾಗ, ಅಭಿಜಿತ್ತೆಂಬ ಎಂಟನೇ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ಸಕಲ ವಿಧವಾದ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳಿಗೂ ಸಾಧಕವಾಗುತ್ತದೆ ಆ ಕಾಲದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗೆ ಯಾವ ವಿಧವಾದ ಉಪದ್ರವವೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

೬೭-೭೧ ನೀಚಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವ ಗುರುವು ಆಶ್ವಿಂಗಳಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಆ ಕಾಲದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯೂ ಕರ್ತೃವಿಗೆ ಹಾನಿಕರವಾಗುತ್ತದೆ ಅದುದರಿಂದ ಗುರುವು ಬಲಿಷ್ಠ

ತಸ್ಯಾಪ್ಯುಲಸ್ಥೇ ಜೀನೇ ತು ಧನಧಾನ್ಯಕರೀ ಭನೇತ್ |
 ಬ್ರಾಹ್ಮೇ ರಾಶ್ಯೇ ದೃಢಾ ಜ್ಞೇಯಾ ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯೇ ಸುಖಾವಹಾ || ೬೮ ||

ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಶ್ರದಾ ಸ್ವರ್ಗ್ಯೇ ಚಕ್ರೇ ಚಕ್ರಪ್ರವರ್ತಿನೀ |
 ವಾನಸ್ಪತ್ಯೇ ತು ವರದಾ ಹ್ಯಾನ್ನೇ ಚಾನ್ನವಿವರ್ಧಿನೀ || ೬೯ ||

ವಾನೋ ಭವತಿ ವಸ್ರಾಢ್ಯಾ ಕಾಲೇ ಮೃತ್ಯುಪ್ರದಾಯಿನೀ |
 ಆಗ್ನೇಯೇ ದಾಹಮಾಪ್ನೋತಿ ಕ್ಲೇದಮಬ್ಧಿವತೇ ತಥಾ || ೭೦ ||

ಸೌರೇ ಭವತಿ ಸುಸ್ಥಿತಾ ಚಾನ್ದ್ರೇ ಚ ವರದಾ ತಥಾ |
 ನಶ್ಯತೇ ಶಂಭುದೈವತ್ಯೇ ಗೋದೇನೇ ವೃದ್ಧಿಮಾಪ್ನುಯಾತ್ || ೭೧ ||

ವೈಷ್ಣವೇ ಪುಷ್ಪಿದಾ ಪ್ರೋಕ್ತಾ ತಥಾ ಭವತಿ ಪೂಜಿತಾ |
 ಕೌಮಾರೇ ವೃದ್ಧಿಮಾಪ್ನೋತಿ ಪಿತ್ರೈ ನಾಶಂ ತಥೈವ ಚ || ೭೨ ||

ವಾರುಣೇ ರೋಗದಾ ಪ್ರೋಕ್ತಾ ಶುಭಾ ಚಾನನ್ತದೈವತೇ |
 ಚಲಾ ಪವನದೈವತ್ಯೇ ಯಾಮ್ಯು ಮೃತ್ಯುಪ್ರದಾ ಭನೇತ್ || ೭೩ ||

ನಾಗಿರುವಾಗಲೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ಧನಧಾನ್ಯಸಮೃದ್ಧಿಕರವಾಗುತ್ತದೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮ ರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ದೃಢವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುಖಕರವಾಗುತ್ತದೆ. ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಗಸುಖಕ್ಕೆ ಸಾಧಕವಾಗುತ್ತದೆ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಚಕ್ರದಂತೆ ಚಲನಶೀಲವಾಗಿರುತ್ತದೆ ವಾನಸ್ಪತ್ಯದಲ್ಲಿ ವರಪ್ರದವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅನ್ನದಲ್ಲಿ ಅನ್ನವೃದ್ಧಿಪ್ರದವಾಗಿರುತ್ತದೆ ವಾಮದಲ್ಲಿ ನಪ್ರಸಮೃದ್ಧಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿರು ತ್ತದೆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೃತ್ಯುಪ್ರದವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ್ನೇಯದಲ್ಲಿ ದಾಹಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಆಬ್ಧಿವತದಲ್ಲಿ ನೀರಿನಿಂದ ತೋಯ್ದುಹೋಗುತ್ತದೆ ಸೌರದಲ್ಲಿ ಸಮೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಚಾಂದ್ರದಲ್ಲಿ ವರಪ್ರದವಾಗುತ್ತದೆ. ಶಂಭುದೈವತ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾಶ ಹೊಂದುತ್ತದೆ ಗೋದೇವದಲ್ಲಿ ವೃದ್ಧಿಹೊಂದುತ್ತದೆ.

೭೨-೭೬ ವೈಷ್ಣವದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ಪುಷ್ಪಿಪ್ರದವಾಗುತ್ತದೆ. ಲೋಕ ಪೂಜ್ಯವೂ ಆಗುತ್ತದೆ ಕೌಮಾರದಲ್ಲಿ ವೃದ್ಧಿಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಪಿತ್ರೈದಲ್ಲಿ ನಾಶ ಹೊಂದುತ್ತದೆ. ವಾರುಣದಲ್ಲಿ ರೋಗಪ್ರದವಾಗುತ್ತದೆ ಅನಂತದೈವತದಲ್ಲಿ ಶುಭಕರವಾಗುತ್ತದೆ ಪವನದೈವತ್ಯದಲ್ಲಿ ಚಂಚಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾಮ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೃತ್ಯುಪ್ರದವಾಗುತ್ತದೆ ವಾಗ್ದಿವತದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ರಮ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ನಾಗ್ನೈವತೇ ಸದಾ ಕಾಂತಾ ಶ್ರೀರೋಧೇ ಶ್ರೀಯುತಾ ಭವೇತ್ |

ಧನದೇ ಧನಸಂಯುಕ್ತಾ ಸುದೃಢಾ ಶೈಲದೈವತೇ

|| ೭೪ ||

ಪೃಥ್ವೀ ದೇವೀ ದೃಢಾ ಸೌಮ್ಯಾ ಶುಭಾ ಸ್ಯಾ ದೈವದೈವತೇ |

ಪೌರುಷೇ ತು ತಥಾ ರಾಚೇ ಬಹುಧರ್ಮವಿವರ್ಧಿನೀ

|| ೭೫ ||

ಕರ್ತುಃ ಸುಖಾವಹಾ ಚೈವ ತಥಾ ಚಾಜ್ಞಾಯುತಾ ಭವೇತ್ |

ದೃಢಾ ಧನಯುತಾ ಸ್ಥಿತಾ ತಥಾ ಪ್ರತಿಪದಿ ಸ್ತೃತಾ

|| ೭೬ ||

ದ್ವಿತೀಯಾಯಾಂ ಧನೋಪೇತಾ ತೃತೀಯಾಯಾಂ ವರಪ್ರದಾ |

ಚತುರ್ಥ್ಯಾಂ ನಾಶಮಾಪ್ನೋತಿ ಯಮಸ್ಯ ಸ್ಯಾತ್ಸುಖಾವಹಾ

|| ೭೭ ||

ವಿನಾಯಕಸ್ಯ ದೇವಸ್ಯ ತಥಾ ತತ್ರ ಹಿತಪ್ರದಾ |

ಪಂಚಮ್ಯಾಂ ಶ್ರೀಯುತಾ ಕಾಂತಾ ವರದಾ ಚ ತಥಾ ಭವೇತ್

|| ೭೮ ||

ಷಷ್ಠ್ಯಾಂ ಲಕ್ಷ್ಮೀಯುತಾ ನಿತ್ಯಂ ಸಪ್ತಮ್ಯಾಂ ರೋಗನಾಶಿನೀ |

ಅಷ್ಟಮ್ಯಾಂ ಧಾನ್ಯಬಹುಳಾ ನವಮ್ಯಾಂ ತು ವಿನಶ್ಯತಿ

|| ೭೯ ||

ಶ್ರೀರೋಧವಲ್ಲಿ ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ. ಧನದವಲ್ಲಿ ಧನದಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ. ಶೈಲದೈವತದಲ್ಲಿ ದೃಢವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಪೃಥ್ವೀದೈವತದಲ್ಲಿ ದೃಢವಾಗಿಯೂ, ಸೌಮ್ಯವಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತದೆ. ವೇದದೈವತದಲ್ಲಿ ಶುಭಕರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪೌರುಷ ರಾಚೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೂ ಧರ್ಮವೃದ್ಧಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಕರ್ತೃವಿಗೂ ಸುಖಕರವಾಗಿದ್ದು ಅಜ್ಞಾಕಾರಿಣಿಯೂ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ದೃಢವಾಗಿಯೂ, ಧನಾಢ್ಯವಾಗಿಯೂ ಅಭ್ಯುದಯದಿಂದ ಕೂಡಿಯೂ ಇರುತ್ತದೆ.

೭೭-೮೩. ದ್ವಿತೀಯೆಯಲ್ಲಿ ಧನದಿಂದ ಕೂಡಿಯೂ, ತೃತೀಯೆಯಲ್ಲಿ ವರಪ್ರದವಾಗಿಯೂ ಚತುರ್ಥಿಯಲ್ಲಿ ನಾಶಹೊಂದುತಕ್ಕದ್ದಾಗಿಯೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಯಮನಿಗೂ ಸುಖಕರವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ವಿನಾಯಕ ದೇವತೆಯ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ಮಾತ್ರ ಅಗಲೂ ಹಿತಕರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪಂಚಮಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಪದ್ಯುಕ್ತವಾಗಿಯೂ, ರಮ್ಯವಾಗಿಯೂ, ವರಪ್ರದವಾಗಿಯೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಷಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಪದ್ಯುಕ್ತವಾಗಿಯೂ, ಸಪ್ತಮಿಯಲ್ಲಿ ರೋಗನಾಶಕವಾಗಿಯೂ, ಅಷ್ಟಮಿಯಲ್ಲಿ ಧಾನ್ಯ ಸಮೃದ್ಧಿಯಿಂದ ಕೂಡಿಯೂ, ನವಮಿಯಲ್ಲಿ ವಿನಾಶೋನ್ಮುಖವಾಗಿಯೂ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಭದ್ರಕಾಲಾಃ ಕೃತಾ ತತ್ರ ಕರ್ತೃಭವತಿ ಪುಷ್ಪಿದಾ |
ಧರ್ಮವೃದ್ಧಿಕರೀ ಜ್ಞೇಯಾ ದತಮ್ಯಾಂ ತು ತಥಾ ಕೃತಾ || ೮೦ ||

ಏಕಾದಶ್ಯಾಂ ತಥಾ ಯುಕ್ತಾ ದ್ವಾದಶ್ಯಾಂ ಸರ್ವಕಾಮದಾ |
ತ್ರಯೋದಶ್ಯಾಂ ತಥಾ ಜ್ಞೇಯಾ ಚತುರ್ದಶ್ಯಾಂ ವಿನಶ್ಯತಿ || ೮೧ ||

ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷೇ ಪಂಚದಶ್ಯಾಂ ಕರ್ತೃಃ ಕ್ಷಯಕರೀ ಭವೇತ್ |
ಪಂಚದಶ್ಯಾಂ ತಥಾ ಶುಕ್ಲೇ ಸರ್ವಕಾಮಕರೀ ಭವೇತ್ || ೮೨ ||

ಊನರಾತ್ರೇ ಮಹಾರಾಜ ಕರ್ತೃರ್ಮರಣದಾ ಭವೇತ್ |
ಬೃಹತ್‌ಪೃಶಾ ಚ ವಿಜ್ಞೇಯಾ ತಥಾ ದೋಷವತೀ ನೃಪ || ೮೩ ||

ದಿವ್ಯಾನ್ತರಿಕ್ಷಭಾನೇನ ಚೋತ್ಪಾತೇನ ತು ಯಾ ಯುತಾ |
ಕರ್ತೃವ್ಯಾ ವಿಸ್ತರೋಗಾಂತಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ತು ಕೃತಾ ಭವೇತ್ || ೮೪ ||

ಇಂತಹ ನವಮಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಭದ್ರಕಾಲಿಯ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ಕರ್ತೃವಿಗೆ ಪುಷ್ಪಿಕರವಾಗಿಯೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ದಶಮಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ಧರ್ಮಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಹಾಗೆಯೇ ಏಕಾದಶಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ದ್ವಾದಶಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಮನೋರಥಗಳಿಗೂ ಸಿದ್ಧಿಕರವಾಗುತ್ತದೆ. ತ್ರಯೋದಶಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಹಾಗೆಯೇ, ಚತುರ್ದಶಿಯಲ್ಲಿ ವಿನಾಶಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಅನುವಾಸ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ತೃವಿಗೆ ಕ್ಷಯಕರವಾಗುತ್ತದೆ. ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಪೂರ್ಣಮೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ವಮನೋರಥ ಸಂಪಾದಕವಾಗುತ್ತದೆ.

೮೩-೮೪. ಅಂತಹ ಪೂರ್ಣಮಿಯೂ ಸಹ ರಾತ್ರಿಯ ಪ್ರಮಾಣವು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿಯೂ ಕರ್ತೃವಿಗೆ ಹಾನಿಕರವಾಗಿರುತ್ತದೆಂದೇ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಯಾವ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ದಿವ್ಯ ಅಂತರಿಕ್ಷ, ಭಾಮುಗಳೆಂಬ ಉತ್ಪಾತಗಳುಂಟಾಗುವವೋ ಅಂತಹ ರಾತ್ರಿಯು ಕಳೆದನಂತರ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು ತಿಥಿ. ಹಾನಿ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯೂ ಕ್ಷಯಿಸುತ್ತದೆ. ತಿಥಿವೃದ್ಧಿ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ವೃದ್ಧಿಕರವಾಗುತ್ತದೆ.

ತಿಥಿಹಾನ್ ಜಯಂ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ವೃದ್ಧಾ ವೃದ್ಧಿಃ ಪ್ರೇರೀತೀತಾ |
ಶಕುನ್ ದೋಷಜನನೀ ಚತುಷ್ಟದಿ ತಥಾವಹಾ

|| ೮೫ ||

ನಾಗೇ ಭವತಿ ಶೂನ್ಯಾ ಚ ಕಿಂಸ್ತುಘ್ನೇ ತು ಶುಭಪ್ರದಾ |
ಬವೇ ದೃಢಾ ತಥಾ ಜ್ಞೇಯಾ ಬಾಲವೇ ತು ಶುಭಪ್ರದಾ

|| ೮೬ ||

ಕೌಲವೇ ವರದಾ ಪ್ರೋಕ್ತಾ ತೈತುಲೇ ರೋಗನಾಶಿನೀ |
ಗರಾದೌ ರೋಗಜನನೀ ತಥಾ ವಣಿಜಿ ಪುಷ್ಪಿದಾ

|| ೮೭ ||

ವಿಷ್ಣೌ ಮರಣದಾ ಕರ್ತುಃ ಆತ್ಮದೋಷವತೀ ತಥಾ |
ಜನ್ಮರಾಶ್ಯದಯೇ ಕೇತೌ ಸ್ವಿಪ್ರಂ ನಾಶವತೀ ಭವೇತ್

|| ೮೮ ||

ದ್ವಿತೀಯೇ ಧನನಾಶಾಯ ತೃತೀಯೇ ಕರ್ತೃವೃದ್ಧಿದಾ |
ಚತುರ್ಥೇ ಗೃಹನಾಶಾಯ ಪಂಚಮೇ ವ್ಯಾಧಿದಾ ಭವೇತ್

|| ೮೯ ||

ಷಷ್ಠೇ ಶತ್ರುವಿನಾಶಾಯ ಸಪ್ತಮೇ ಧನನಾಶನೀ |
ಅಷ್ಟಮೇ ಮೃತ್ಯುದಾ ಜ್ಞೇಯಾ ನವಮೇ ಧರ್ಮನಾಶನೀ

|| ೯೦ ||

೮೫-೯೦. ಶಕುನಿ ಕರಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ದೋಷಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಚತುಷ್ಟಾತ್ ಎಂಬ ಕರಣದಲ್ಲಿಯೂ ಹಾಗೆಯೇ, ನಾಗದಲ್ಲಿ ಶೂನ್ಯವಾಗಿಯೂ ಕಿಂಸ್ತುಘ್ನದಲ್ಲಿ ಶುಭಪ್ರದವಾಗಿಯೂ, ಬವದಲ್ಲಿ ದೃಢವಾಗಿಯೂ, ಬಾಲವದಲ್ಲಿ ಶುಭದಾಯಕವಾಗಿಯೂ, ಕೌಲವದಲ್ಲಿ ವರಪ್ರದವಾಗಿಯೂ, ತೈತುಲದಲ್ಲಿ ರೋಗನಾಶಕವಾಗಿಯೂ, ಗರಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ರೋಗಜನಕವಾಗಿಯೂ, ವಣಿಜದಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಪಿಪ್ರದವಾಗಿಯೂ, ವಿಷ್ಣುಯಲ್ಲಿ ಕರ್ತೃವಿಗೆ ಮರಣಪ್ರದವಾಗಿಯೂ, ದೋಷದೂಷಿತವಾಗಿಯೂ, ಆಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೇತುವು ಜನ್ಮರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಉದಯಹೊಂದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಆ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ನಾಶಹೊಂದುತ್ತದೆ. ದ್ವಿತೀಯರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಧನನಾಶಪ್ರದವಾಗಿಯೂ, ತೃತೀಯದಲ್ಲಿ ಕರ್ತೃವಿಗೆ ವೃದ್ಧಿಪ್ರದವಾಗಿಯೂ, ಚತುರ್ಥದಲ್ಲಿ ಗೃಹನಾಶಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿಯೂ, ಪಂಚಮದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಧಿಪ್ರದವಾಗಿಯೂ, ಷಷ್ಠದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುವಿನಾಶಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿಯೂ, ಸಪ್ತಮದಲ್ಲಿ ಧನನಾಶಕವಾಗಿಯೂ ಅಷ್ಟಮದಲ್ಲಿ ಮೃತ್ಯುಪ್ರದವಾಗಿಯೂ, ನವಮದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮನಾಶಕವಾಗಿಯೂ, ಆ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ಆಗುತ್ತದೆ.

ದಶಮೇ ಕರ್ಮಣಾಂ ವೃದ್ಧೈಃ ಲಾಭೇ ಲಾಭಕರೇ ಭವೇತ್ |

ದ್ವಾದಶೇ ತು ವ್ಯಯಾಯ ಸ್ಯಾತ್ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ತು ತಥಾ ಕೃತಾ || ೯೦ ||

ಜನ್ಮಲಗ್ನೋದಯೇ ಜ್ಯೇಷ್ಠಾ ಧನಧಾನ್ಯವತೀ ಭವೇತ್ |

ಜನ್ಮರಾಶಿಫಲಂ ಸರ್ವಂ ಶೇಷಸ್ಯಾನೇ ತು ನಿರ್ದಿಶೇತ್ || ೯೧ ||

ಮೇಷೋದಯೇ ಕೃತಾ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ನಾಶಮಾಪ್ನೋತಿ ಪಾರ್ಥಿವ |

ವೃಷೋದಯೇ ಸ್ಥಿರಾ ಪ್ರೋಕ್ತಾ ಧನಧಾನ್ಯವತೀ ತಥಾ || ೯೨ ||

ಲೋಕಕಾಂತಾ ಚ ಮಿಥುನೇ ಬಹುಕಲ್ಯಾಣಕಾರಿಣೀ |

ಕುಳೀರೇ ಕ್ಷಿಪ್ರನಾಶಃ ಸ್ಯಾತ್ಸಿದ್ಧೇ ವಸುದೃಢಾ ಭವೇತ್ || ೯೩ ||

ಕನ್ಯಾಯಾಂ ಲೋಕಕಾಂತಾ ಸ್ಯಾತ್ಪುಲೀ ಭವತಿಚಾಸ್ಥಿರಾ |

ವೃಶ್ಚಿಕೇ ತು ಸ್ಥಿರಾ ಪ್ರೋಕ್ತಾ ಕಲ್ಯಾಣಾಯ ಧನುರ್ಧರೇ || ೯೪ ||

ಮಕರೇ ಕ್ಷಿಪ್ರನಾಶಾ ಸ್ಯಾತ್ಕುಂಭಲಗ್ನೇ ದೃಢಾ ಭವೇತ್ |

ಮೀನೇ ಪುಣ್ಯವಹಾ ಕರ್ತುಃ ಕಲ್ಪಾಶೂನ್ಯಾ ತಥಾ ಭವೇತ್ || ೯೫ ||

೯೦-೯೬ ದಶಮಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕರ್ಮವೃದ್ಧಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿಯೂ, ಲಾಭದಲ್ಲಿ ಲಾಭಕರವಾಗಿಯೂ, ದ್ವಾದಶಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ವ್ಯಯವೂ ಆ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗೆ ಫಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಜನ್ಮಲಗ್ನೋದಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜ್ಯೇಷ್ಠಾನಕ್ಷತ್ರವು ಧನಧಾನ್ಯಕಾರಿಣಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇತರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಆದರೆ, ಜನ್ಮರಾಶಿಫಲವೆಲ್ಲಾ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಮೇಷಲಗ್ನದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ನಾಶಹೊಂದುತ್ತದೆ. ವೃಷಭದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರವಾಗಿಯೂ, ಧನಧಾನ್ಯಸಮೃದ್ಧಿಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಮಿಥುನದಲ್ಲಿ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹಿತಕರವಾಗಿಯೂ, ಮಂಗಳಪ್ರದವಾಗಿಯೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಕರ್ಕಾಟಕದಲ್ಲಿ ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ನಾಶಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಸಿಂಹದಲ್ಲಿ ಧನಸಮೃದ್ಧಿಯಿಂದ ದೃಢವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕನ್ಯಾಲಗ್ನದಲ್ಲಿ ಲೋಕಹಿತಕರವಾಗಿಯೂ, ತುಲಾಲಗ್ನದಲ್ಲಿ ನಶ್ವರವಾಗಿಯೂ, ವೃಶ್ಚಿಕದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರವಾಗಿಯೂ, ಧನುಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮಂಗಳಕರವಾಗಿಯೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಮಕರಲಗ್ನದಲ್ಲಿ ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ನಾಶಹೊಂದುತಕ್ಕದ್ದಾಗಿಯೂ, ಕುಂಭಲಗ್ನದಲ್ಲಿ ದೃಢವಾಗಿಯೂ, ಮೀನಲಗ್ನದಲ್ಲಿ ಕರ್ತೃವಿಗೆ ಪುಣ್ಯಕರವಾಗಿಯೂ, ಬಹು ದಿವಸಗಳ ವರೆಗೆ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತದೆ.

ಉಗ್ರಾ ಸ್ಯಾತ್ಸೂರೈಹೋರಾಯಾಂ ಸೌಮ್ಯಾ ಸೋಮಸ್ಯ ಕೀರ್ತಿತಾ |
ಪಾಪಗ್ರಹಸ್ಯ ದ್ರೇಕ್ಷಾಣೇ ಕರ್ತುರ್ನಾಶಾಯ ಕೀರ್ತಿತಾ || ೯೭ ||

ಸೌಮ್ಯಗ್ರಹಸ್ಯ ಸುಶುಭಾ ಕರ್ತುರ್ಭವತಿ ವೃದ್ಧಿದಾ |
ಫಲಂ ಯದೇವ ಲಗ್ನೇಷು ನವಾಂಶೇಷು ತದೇವ ತು || ೯೮ ||

ದ್ವಾದಶಾಂಶೇಷು ವಿಜ್ಞೇಯಸ್ತದೇವ ಮನುಜೋತ್ತಮ |
ಕರ್ತುರ್ನಾಶಾಯ ವಿಜ್ಞೇಯಾ ತ್ರಿಂಶಾಂಶೇ ಭೌಮಸೌರಯೋಃ || ೯೯ ||

ಸಿತಜೀವೇಂದುಪುತ್ರಾಣಾಂ ಕರ್ತುಃ ಕಲ್ಯಾಣದಾ ಭವೇತ್ |
ಶುಭೋದ್ಯಂಶೋ ಮಹಾರಾಜ ಲಗ್ನೇ ಪಾಪಫಲೇ ಶುಭಃ || ೧೦೦ ||

ಲಗ್ನೇ ಶುಭತರೇ ಜ್ಞೇಯಃ ಪಾಪಾಂಶಃ ಪಾಪದೋ ನೃಣಾಂ |
ಲಗ್ನಸ್ಥೇ ಶಂಕರಾ ಕರ್ತುಃ ಕೃತಾ ಭವತಿ ಭಾಸ್ಕರೇ || ೧೦೧ ||

೯೭-೧೦೦. ಸೂರ್ಯ ಹೋರೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ಉಗ್ರವಾಗು ತ್ತದೆ. ಚಂದ್ರಹೋರೆಯಲ್ಲಿ ಸೌಮ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪಾಪಗ್ರಹದ ದ್ರೇಕ್ಷಾಣದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ಕರ್ತೃವಿನ ನಾಶಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ ಸೌಮ್ಯಗ್ರಹದ ದ್ರೇಕ್ಷಾಣದಲ್ಲಿ ಶುಭಕರವೂ, ಕರ್ತೃವಿಗೆ ವೃದ್ಧಿಕರವೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಲಗ್ನಕ್ಕೆ ಯಾವ ಯಾವ ಫಲಗಳನ್ನು ಹೇಳಲಾಗಿದೆಯೋ, ಆಯಾಯ ನವಾಂಶಕ್ಕೂ ಅದೇ ಫಲವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ದ್ವಾದಶಾಂಶಕ್ಕೂ ಅದೇ ಫಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂಗಾರಕ, ಶನಿ ಇವರ ತ್ರಿಂಶಾಂಶದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ಕರ್ತೃವಿನ ಹಾನಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಶುಕ್ರ, ಗುರು, ಬುಧ ಇವರ ತ್ರಿಂಶಾಂಶದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ಕರ್ತೃವಿಗೆ ಮಂಗಳಪ್ರದವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಶುಭಫಲವಾದ ಲಗ್ನದಲ್ಲಿಯೂ, ಶುಭಕರವಾದ ಅಂಶವು ಶುಭಫಲವನ್ನೇ ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ.

೧೦೧-೧೦೪ ಶುಭಕರವಾದ ಲಗ್ನದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಪಾಪಗ್ರಹಾಂಶವು ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ದುಷ್ಟಲವನ್ನೇ ಕೊಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಸೂರ್ಯನು ಲಗ್ನದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ಕರ್ತೃವಿಗೆ ಸುಖಕರವಾಗಿಯೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಲಗ್ನಕ್ಕೆಂತಲೂ ಅದೇ ಸೂರ್ಯನು ಎರಡನೆಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದಲ್ಲಿ ಕರ್ತೃವಿಗೆ ಅರ್ಥ

ದ್ವಿತೀಯೋಽರ್ಥಸ್ಯ ಹಾನಿಃ ಸ್ಯಾತ್ಪ್ರತೀಯೇ ಧನಸಂಯುತಾ |

ಆಯುಃಕ್ಷಯಂ ಚತುರ್ಥಸ್ಥೇ ಪಂಚಮೇ ಸ್ವತ್ವನಾಶನಂ || ೧೦೨ ||

ಷಷ್ಠೇ ಶತ್ರುವಿಘಾತಂ ತು ದಾರಿದ್ರ್ಯಂ ಸಪ್ತಮೇ ಭವೇತ್ |

ಮರಣಂ ಚಾಷ್ಟಮೇ ಭಾನೌ ನವಮೇ ಧರ್ಮಪೀಡನಂ || ೧೦೩ ||

ದಶಮೇ ಸುತವೃದ್ಧಿಶ್ಚ ಲಾಭೇ ಲಾಭಯುತಾ ಭವೇತ್ |

ದ್ವಾದಶೇ ವ್ಯಯಸಂಯುಕ್ತಾ ನಿರ್ಧನಾ ತು ತಥಾ ಭವೇತ್ || ೧೦೪ ||

ಚಂದ್ರೇ ಲಗ್ನಗತೇ ಜ್ಞೇಯಾ ಸುದೃಢಾ ಮನುಜೋತ್ತಮ |

ಧನಾನ್ವಿತಾ ದ್ವಿತೀಯೇ ತು ತೃತೀಯೇ ಲಾಭಸಂಯುತಾ || ೧೦೫ ||

ಚತುರ್ಥೇ ದಾಂಧವಹಿತಾ ಪಂಚಮೇ ಸುತವೃದ್ಧಿವಾ |

ಷಷ್ಠೇ ರಿಪುವಿನಾಶಾಯ ಸಪ್ತಮೇ ಚ ಧನಾವಹಾ || ೧೦೬ ||

ಹಃಸಿಯೂ, ಮೂರನೆಯ ಸ್ಥಾನಲ್ಲಿ ಧನಯುಕ್ತವಾಗಿಯೂ, ಚತುರ್ಥಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಆಯುಃಕ್ಷಯಕಾರಕವಾಗಿಯೂ, ಪಂಚಮಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ವತ್ವನಾಶಕವಾಗಿಯೂ, ಷಷ್ಠದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುನಾಶಕವಾಗಿಯೂ, ಸಪ್ತಮದಲ್ಲಿ ದಾರಿದ್ರ್ಯಪ್ರದವಾಗಿಯೂ, ಅಷ್ಟಮದಲ್ಲಿ ಮರಣಪ್ರದವಾಗಿಯೂ, ನವಮದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಪೀಡೆಗೆ ಸಾಧಕವಾಗಿಯೂ, ದಶಮದಲ್ಲಿ ಪುತ್ರವೃದ್ಧಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿಯೂ, ಏಕಾದಶವೆಂಬ ಲಾಭಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಲಾಭದಿಂದ ಕೂಡಿಯೂ, ದ್ವಾದಶದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ವ್ಯಯಯುಕ್ತವಾದುದರಿಂದ ನಿರ್ಧನಪ್ರದವಾಗಿಯೂ ಆಗುತ್ತದೆ.

೧೦೫-೧೦೬. ಚಂದ್ರನು ಲಗ್ನದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ದೃಢವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ ಎರಡನೆಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದಲ್ಲಿ ಧನಯುಕ್ತವಾಗಿಯೂ, ಮೂರನೆಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದಲ್ಲಿ ಲಾಭದಾಯಕವಾಗಿಯೂ, ನಾಲ್ಕನೆಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದಲ್ಲಿ ಬಂಧುಗಳಿಗೆ ಹಿತಕರವಾಗಿಯೂ, ಐದನೆಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪುತ್ರವೃದ್ಧಿಪ್ರದವಾಗಿಯೂ ಆರನೆಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಶತ್ರುನಾಶಕವಾಗಿಯೂ, ಏಳನೆಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದಲ್ಲಿ ಧನಪ್ರದವಾಗಿಯೂ, ಎಂಟನೆಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮರಣಪ್ರದವಾಗಿಯೂ

ಅಷ್ಟಮೇ ಮರಣಾಯೋಕ್ತಾ ನವಮೇ ಧರ್ಮಪೀಡನಂ |
 ದಶಮೇ ಕರ್ಮದಾ ಪೋಕ್ತಾ ಲಾಭೇ ಲಾಭಪ್ರದಾ ಭವೇತ್ || ೧೦೭ ||

ವ್ಯಯೇ ವ್ಯಯವತೀ ರಾಜನ್ ತಥಾ ಧನವಿವರ್ಜಿತಾ |
 ಅರ್ಥಬಿಂಬಾಧಿಕೇ ಕ್ಷೀಣೇ ಕ್ರಮಾದಥ ನಿಬೋಧ ಮೇ || ೧೦೮ ||

ಚಂದ್ರೇ ಲಗ್ನಗತೇ ಜ್ಞೇಯಾ ಕ್ಷಿಪ್ರನಾಶಾ ಮಹಾಭುಜ |
 ದ್ವಿತೀಯೇ ಚ ದರಿದ್ರಾ ಸ್ಯಾತ್ತ್ವತೀಯೇ ಧನಸಂಯುತಾ || ೧೦೯ ||

ಬಹುನರ್ಥಾ ಚತುರ್ಥೇ ಸ್ಯಾತ್ಪುತ್ರನಾಶಾಯ ಪಂಚಮೇ |
 ಪಪ್ತೇ ರಿಪುನಿಶಾಯ ಭಾರ್ಯಾನಾಶಾಯ ಸಪ್ತಮೇ || ೧೧೦ ||

ಅಷ್ಟಮೇ ಮರಣಾಯೋಕ್ತಾ ನವಮೇ ಧರ್ಮಘಾತಿನೀ |
 ಧನಾನ್ವಿತಾ ಸ್ಯಾದ್ಧರ್ಮೇ ಲಾಭೇ ಲಾಭವತೀ ಭವೇತ್ || ೧೧೧ ||

ಒಂಭತ್ತನೆಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಪೀಡೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿಯೂ, ದಶಮಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ದ್ವಿ-
 ಕರ್ಮಪ್ರದವಾಗಿಯೂ, ಲಾಭಸ್ಥಾನವಾದ ಏಕಾದಶದಲ್ಲಿ ಲಾಭಪ್ರದವಾಗಿಯೂ,
 ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ವ್ಯಯದಿಂದ ಧನರಹಿತವಾಗಿಯೂ ಆಗುತ್ತದೆ.

೧೦೮-೧೧೨. ಲಗ್ನದಲ್ಲಿರುವ ಚಂದ್ರನು ಅರ್ಥಬಿಂಬಕ್ಕಿಂತಲೂ, ಹೆಚ್ಚಾಗಿ
 ಕ್ಷೀಣನಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅವನಿಂದ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗೆ ಉಂಟಾಗುವ
 ಫಲವನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು ಅಂತಹ ಚಂದ್ರನು ಲಗ್ನಗತನಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ
 ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ಕ್ಷಿಪ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ನಾಶಹೊಂದುತ್ತದೆ. ದ್ವಿತೀಯಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ
 ದರಿದ್ರವಾಗುತ್ತದೆ. ತೃತೀಯಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಧನದಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ. ಚತುರ್ಥದಲ್ಲಿ
 ಒಂದುವಿಧವಾದ ಅನರ್ಥಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಿಯೂ ಪಂಚಮದಲ್ಲಿ ಪುತ್ರನಾಶಕ್ಕೆ ಕಾರಣ
 ವಾಗಿಯೂ ಪಪ್ತದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುನಾಶಕರವೂ, ಸಪ್ತಮದಲ್ಲಿ ಭಾರ್ಯಾನಾಶಕವೂ,
 ಅಷ್ಟಮದಲ್ಲಿ ಮರಣಪ್ರದವಾಗಿಯೂ, ನವಮದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮನಾಶಕನಾಗಿಯೂ,
 ದಶಮದಲ್ಲಿ ಧನದಿಂದ ಕೂಡಿಯೂ ಏಕಾದಶದಲ್ಲಿ ಲಾಭದಿಂದ ಕೂಡಿಯೂ
 ವ್ಯಯಸ್ಥಾನವಾದ ದ್ವಾದಶದಲ್ಲಿ ದರಿದ್ರವಾಗಿಯೂ, ಆಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ಲಗ್ನ

ವ್ಯಯೇ ವ್ಯಯವತೀ ನಿತ್ಯೇ ದರಿದ್ರಾ ಚ ತಥಾ ಭವೇತ್ |
ಲಗ್ನೇ ಮೃತ್ಯುಕರೋ ಭಾಮಃ ತಥಾ ದಾರಿದ್ರ್ಯದೋ ಧನೇ || ೧೧೨ ||

ಕೀರ್ತಿಂ ತ್ರಿಭುವನೇ ಶುಭ್ರಾಂ ತೃತೀಯಸ್ಥಃ ಕರೋತ್ಯಸೌ |
ಚತುರ್ಥೇ ಬಂಧುನಾಶಃ ಸ್ಯಾತ್ಸತನಾಶಸ್ತಥಾ ಸುತೇ || ೧೧೩ ||

ಅರಿನಾಶಸ್ತಥಾ ಪಷ್ಠೇ ಸಪ್ತಮೇಽಗ್ನೌ ವಿನಶ್ಯತಿ |
ಅಷ್ಟಮೇ ಕರ್ತೃಮರಣಂ ನವಮೇ ದೇಶವಿಚ್ಯುತಿಃ || ೧೧೪ ||

ದಶಮೇ ಕರ್ಮಸಿದ್ಧಿಃ ಸ್ಯಾಲ್ಲಾಭೇ ಲಾಭವತೀ ಭವೇತ್ |
ಧನಜಾಯಾತ್ಮಜೈರ್ನಿತ್ಯಂ ವಿಯೋಗೋ ವ್ಯಯಗೇ ಭವೇತ್ || ೧೧೫ ||

ಬುಧೇ ಲಗ್ನೇ ಧನಯುತಾ ದ್ವಿತೀಯೇ ಚ ತಥಾ ಭವೇತ್ |
ತೃತೀಯೇ ವರದಾ ಪ್ರೋಕ್ತಾ ಚತುರ್ಥೇ ಧನಸಂಯುತಾ || ೧೧೬ ||

ದಲ್ಲಿರುವ ಭಾಮನು ಮೃತ್ಯುಪ್ರದನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಎರಡನೆಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ದಾರಿದ್ರ್ಯ ಪ್ರದನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಮೂರನೆಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮೂರುಲೋಕವನ್ನೂ ಬೆಳಗುವಂತಹ ಧನಲಕೀರ್ತಿಗೆ ಕಾರಣನಾಗುತ್ತಾನೆ.

೧೧೩-೧೧೬. ನಾಲ್ಕನೆಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಬಂಧುನಾಶಕಾರಕನಾಗಿಯೂ ಐದನೆಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಪುತ್ರನಾಶಕ್ಕೆ ಕಾರಣನಾಗಿಯೂ, ಆರನೆಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುನಾಶಕಾರಕನಾಗಿಯೂ ಏಳನೆಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಗೆ ತುತ್ತಾಗಿಯೂ, ಆಗುತ್ತದೆ. ಎಂಟನೆಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕರ್ತೃವಿಗೆ ಮರಣವೂ, ಒಂಭತ್ತನೆಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ದೇಶಭ್ರಂಶವೂ, ಹತ್ತನೆಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕರ್ಮಸಿದ್ಧಿಯೂ ಲಾಭದಲ್ಲಿ ಲಾಭವೂ ವ್ಯಯವೆಂಬ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ದ್ರವ್ಯ, ಪಕ್ಷಿ, ಪುತ್ರ ಇವರ ನಿತ್ಯ ವಿಯೋಗವೂ ಆ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗೆ ಫಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಬುಧನು ಲಗ್ನದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ಧನಯುಕ್ತವಾಗಿಯೂ, ದ್ವಿತೀಯಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯೂ ಅದೇ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದಿಯೂ, ತೃತೀಯಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ವರಪ್ರದವಾಗಿಯೂ, ಚತುರ್ಥಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಧನಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿಯೂ, ಪಂಚಮಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವಾಗ

ಕೀರ್ತಿಶ್ಚ ಪಂಚಮೇ ಜ್ಞೇಯಾ ಪಪ್ಲೇ ರಿಪುನಿನಾಶಿನೀ |
ಸುಖದಾ ಸಪ್ತಮೇ ಜ್ಞೇಯಾ ಹರ್ಷದಾ ಚ ತಥಾಷ್ಟಮೇ || ೧೧೭ ||

ಸೌಖ್ಯದಾ ನವಮೇ ರಾಜಾ ದಶಮೇ ಕರ್ಮವೃದ್ಧಿದಾ |
ಸ್ಥಿರಾ ಲಾಭಗತೇ ಜ್ಞೇಯಾ ವ್ಯಯೇ ಧನಸಮನ್ವಿತಾ || ೧೧೮ ||

ಜೀವೇ ಧನಾಧ್ಯಾ ಲಗ್ನಸ್ಥೇ ದ್ವಿತೀಯೇ ಚ ತಥಾ ಭವೇತ್ |
ದೃಢಾಸ್ತದಾ ತೃತೀಯೇ ಸ್ಯಾಚ್ಚತುರ್ಥೇಧನಸಂಯುತಾ || ೧೧೯ ||

ಪಂಚಮೇ ಸುತದಾ ಪ್ರೋಕ್ತಾ ಪಪ್ಲೇ ಶತ್ರುನಿನಾಶಿನೀ |
ಸಪ್ತಮೇ ರಾಜ್ಯದಾ ಕರ್ತೃರಷ್ಟಮೇ ಚ ಸಮೃದ್ಧಿನಾ || ೧೨೦ ||

ಕೀರ್ತಿದಾ ನವಮೇ ಜ್ಞೇಯಾ ದಶಮೇ ಚ ಸಮೃದ್ಧಿದಾ |
ಲಾಭಸ್ಥೇ ಲಾಭದಾ ಜ್ಞೇಯಾ ವ್ಯಯೇ ಲಾಭಸಮನ್ವಿತಾ || ೧೨೧ ||

ಕೀರ್ತಿಕರವಾಗಿಯೂ, ಪಪ್ಲದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಶತ್ರುನಾಶಕವಾಗಿಯೂ, ಸಪ್ತಮದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಸುಖಪ್ರದವಾಗಿಯೂ, ಅಷ್ಟಮದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಹರ್ಷಪ್ರದವಾಗಿಯೂ ಆಗುತ್ತದೆ.

೧೧೮-೧೨೧. ನವಮದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಸೌಖ್ಯಪ್ರದವಾಗಿಯೂ ದಶಮದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಕರ್ಮವೃದ್ಧಿಪ್ರದವಾಗಿಯೂ, ಏಕಾದಶದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಸ್ಥಿರವಾಗಿಯೂ, ದ್ವಾದಶದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಧನದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಾಗಿಯೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಗುರುವು ಲಗ್ನದಲ್ಲಿರುವಾಗ ನಾಡಿದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ಧನಾಧ್ಯವಾಗಿಯೂ, ದ್ವಿತೀಯದಲ್ಲಿರುವಾಗಲೂ ಅದೇ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದಿಯೂ, ತೃತೀಯದಲ್ಲಿ ದೃಢವಾಗಿಯೂ, ಚತುರ್ಥದಲ್ಲಿ ಧನಸಮೃದ್ಧಿಯಿಂದ ಕೂಡಿಯೂ, ಪಂಚಮದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಪುತ್ರಪ್ರದವಾಗಿಯೂ, ಪಪ್ಲದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುನಾಶಕವಾಗಿಯೂ, ಸಪ್ತಮದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಕರ್ತೃವಿಗೆ ರಾಜ್ಯಪ್ರದವಾಗಿಯೂ, ಅಷ್ಟಮದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಸಮೃದ್ಧಿಕಾರಕವಾಗಿಯೂ, ನವಮದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಕೀರ್ತಿಕಾರಕವಾಗಿಯೂ, ದಶಮದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಸಮೃದ್ಧಿಕಾರಕವಾಗಿಯೂ, ಏಕಾದಶದಲ್ಲಿಯೂ, ದ್ವಾದಶದಲ್ಲಿಯೂ ಲಾಭಪ್ರದವಾಗಿಯೇ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಲಗ್ನಸ್ತೇ ನಿಶ್ಚಲಾ ಕುಕ್ರೇ ಸರ್ವಕಾಮಪ್ರದಾ ಭವೇತ್ |
 ಧನಗೇ ಚ ಧನಂ ದದ್ಯಾತ್ಪ್ರತೀಯೇ ಭ್ರಾತೃವೃದ್ಧಿದಾ || ೧೨೨ ||

ಚತುರ್ಥೇ ಸುಭಗಾ ಜ್ಞೇಯಾ ಪಂಚಮೇ ಸುತವೃದ್ಧಿದಾ |
 ಸರ್ವೇ ಪೂಜ್ಯಾ ತಥಾ ಲೋಕೇ ಸಪ್ತಮೇ ಧನವೃದ್ಧಿದಾ || ೧೨೩ ||

ಅಷ್ಟಮೇ ಸುಖದಾ ಶ್ರೋತಾ ನವಮೇ ಚ ಸುಖಾರ್ಥದಾ |
 ದಶಮೇ ಲೋಕ ಕಾನಾ ಸ್ಯಾದರಿನಾಶಸ್ತಥಾ ಯುಗೇ || ೧೨೪ ||

ತಥಾ ವೈಯಾಘ್ರೇ ವಿಜ್ಞೇಯಾ ಸಮ್ಯಯಾ ಸಧನಾ ತಥಾ |
 ಮೃತ್ಯುದಾ ಲಗ್ನಗೇ ಸೌತಾ ದರಿದ್ರಾ ಸ್ಯಾದ್ವಿತ್ತೀಯಗೇ || ೧೨೫ ||

ಕೃತೀಯೇ ಧನಲಾಭಾಯ ಚತುರ್ಥೇ ಕರ್ತೃವೃತ್ತದಾ |
 ಸುತಗೇ ಸುತನಾಶಃ ಸ್ಯಾದರಿನಾಶಸ್ತಥಾರಿಗೇ || ೧೨೬ ||

೧೨೨-೧೨೪. ಪ್ರತೀಕ ಲಗ್ನದಲ್ಲಿ ಕುಕ್ರನಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ನಿಶ್ಚಲವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಮನೋರಥಪ್ರದವೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ದ್ವಿತೀಯಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದಲ್ಲಿ ಧನಪ್ರದವಾಗಿಯೂ, ತೃತೀಯಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಭ್ರಾತೃವೃದ್ಧಿಕರವಾಗಿಯೂ, ಚತುರ್ಥಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದಲ್ಲಿ ದವ್ಯವಾಗಿಯೂ, ಪಂಚಮಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸುತಪ್ರದವಾಗಿಯೂ, ಷಷ್ಠದಲ್ಲಿದ್ದಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾತಿಯಾಗಿಯೂ, ಸಪ್ತಮದಲ್ಲಿ ಧನವೃದ್ಧಿಪ್ರದವಾಗಿಯೂ, ಅಷ್ಟಮದಲ್ಲಿದ್ದಲ್ಲಿ ಸುಖದವಾಗಿಯೂ, ನವಮದಲ್ಲಿ ಸುಖಾರ್ಥಗಳೆರಡಕ್ಕೂ ಸಾಧಕವಾಗಿಯೂ, ದಶಮದಲ್ಲಿದ್ದಲ್ಲಿ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿಯೂ, ಏಕಾದಶದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುನಾಶಕವಾಗಿಯೂ, ಮೃತ್ಯುನಂದನದ ದ್ವಿತೀಯದಲ್ಲಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮೃತ್ಯು ಮತ್ತು ಧನಪ್ರಾಪ್ತಿಗಳೆರಡಕ್ಕೂ ಸಾಧಕವಾಗಿಯೂ ಆಗುತ್ತದೆ.

೧೨೫-೧೨೬. ಕನಿಯು ಲಗ್ನದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ಮೃತ್ಯುಪ್ರದವಾಗುತ್ತದೆ. ಎರಡನೆಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದಲ್ಲಿ ದಾರಿದ್ರ್ಯಪ್ರದವಾಗಿಯೂ, ಮೂರನೆಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಧನಲಾಭಕಾರಿಣಿಯಾಗಿಯೂ, ನಾಲ್ಕನೆಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಮೃತ್ಯುಪ್ರದ

ಜಾಯಾನಾಶಸ್ತು ಜಾಯಾಸ್ಥೇ ಮೃತ್ಯುರ್ಮೃತ್ಯುಗೃಹೋಪಗೇ |
ಧರ್ಮಗೇ ಧರ್ಮಹಾನಿಃ ಸ್ಯಾತ್ಕರ್ಮವೃದ್ಧಿಸ್ತು ಕರ್ಮಗೇ || ೧೨೭ ||

ಮಹೀಲಾಭಸ್ತು ಲಾಭಸ್ಥೇ ವ್ಯಯಗೇ ಚ ವ್ಯಯೋ ಭವೇತ್ |
ಶೂನ್ಯಂ ವಿವರ್ಜಯೇತ್ಕೇಂದ್ರಂ ಶುಭಾನ್ವೇಂದ್ರೇ ನಿಯೋಜಯೇತ್ ||

ಏವಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಶುಭಂ ಕಾಲಂ ಪ್ರಯತ್ನೇನ ತು ದೈವವಿತ್ |
ಛಾಯಾಮ್ನುಭಿಃ ಪ್ರಯತ್ನೇನ ಗೃಹೀಯಾದವಧಾನತಃ || ೧೨೮ ||

ಶುಭೇಽಗ್ನಿ ಪೂರ್ವಂ ಯಂತ್ರಸ್ಥಂ ತತ್ಕಾಲಂ ಪ್ರತಿಮಾಂ ಸ್ತಯಂ |
ಸಮಾಂ ತು ಪೀಠಿಕಾಂ ಗರ್ತೇ ಸ್ಥಪತಿರ್ವಿನಿವೇಶಯತ್ || ೧೨೯ ||

ತತ್ಕಾಲಮೇವ ಕುರ್ದೀತ ನಾಮಚಾಸ್ಯಾಃ ಸಮಾಹಿತಃ |
ಸ್ವಸ್ಥಾಂ ಶಾಂತು ಸ್ವನಾಮಾನ್ತಾ ವೈಷ್ಣವೀಪ್ರತಿಮಾ ಭವೇತ್ || ೧೩೦ ||

ವಾಗಿಯೂ, ಐದನೆಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪುತ್ರನಾಶಕಾರಿಯಾಗಿಯೂ, ಆರನೆಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುನಾಶಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿಯೂ, ಏಳನೆಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪತ್ನೀನಾಶಕಾರಿಯಾಗಿಯೂ, ಎಂಟನೆಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಮೃತ್ಯುಪ್ರದವಾಗಿಯೂ, ಒಂಭತ್ತನೆಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಹಾನಿಕರವಾಗಿಯೂ, ಹತ್ತನೆಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕರ್ಮವೃದ್ಧಿಕಾರಿವೆಯಾಗಿಯೂ, ಲಾಭಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಲಾಭಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿಯೂ, ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ವ್ಯಯಕಾರಿವೆಯಾಗಿಯೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಶೂನ್ಯವಾದ ಕೇಂದ್ರವುಳ್ಳ ಲಗ್ನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಶುಭಗ್ರಹಗಳುಳ್ಳ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ನೋಡಿ ಲಗ್ನವನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಬೇಕು. ಜ್ಯೋತಿಷಿಕನಾದವನು ಈ ರೀತಿ ಶುಭಕರವಾದ ಕಾಲವನ್ನು ಛಾಯಾ ಅಥವಾ ಜಲಯಂತ್ರಗಳಿಂದ ತಿಳಿದು ಬಹಳ ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಎರಿಸುವಾದ ಶುಭಕಾಲವನ್ನೇ ಗ್ರಹಿಸಬೇಕು

೧೩೦-೧೩೩. ಒಳ್ಳೆಯ ದಿನದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಾಹ್ನದಲ್ಲಿ ಯಂತ್ರಗತವಾಗಿರುವ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು, ಸಮವಾದ ಪೀಠವನ್ನು ಹಳ್ಳದಲ್ಲಿ ಭದ್ರಪಡಿಸಿ ಸ್ವಪತಿಯು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕು ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಸ್ಥಿರಪಡಿಸಿದ ನಂತರ ಅದಕ್ಕೆ ನಾಮಕರಣವನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕು. ವೈಷ್ಣವ ಪ್ರತಿಮೆಗಳು ಸ್ವನಾಮಾಂತವಾಗಿ, ವಾಸುದೇವ,

ಕೇಶವಾನ್ತಃ | ಸ್ತ್ರಿಯಃ ಕಾರ್ಯಾ ನಾಥಾನೊ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭವೇತ್ |
 ಈಶ್ವರಾನ್ತಃ ಹರಸೋಕ್ತಾ ಮಿಹಿರಾನ್ತಃ ರವೇಃ ಸ್ಪೃತಾ || ೧೩೨ ||
 ಅನೇಷಾಃ ದೇವನಾಮಾನ್ತಃ ಸುರಾಣಾಂ ಪ್ರತಿಮಾಃ ಸ್ಪೃತಾ |
 ಸೂಕ್ಷ್ಮಾತು ಪ್ರತಿಮಾ ಕಾರ್ಯಾ ದ್ವಿತೀಯಾ ಚಾಧಿವಾಸನೇ || ೧೩೩ ||
 ಚಿತ್ರಕರ್ಮಕರಾ ಯೋಚೆ ಮೃನ್ಮಯಾ ಯಾ ತಥಾ ಭವೇತ್ |
 ತಸ್ಯಾಃ ಪವಿತ್ರಕೇ ಕಾರ್ಯಂ ತಥಾ ಚೈವಾಧಿವಾಸನಂ || ೧೩೪ ||
 ಸಂವತ್ಸರಂ ತು ಕರ್ತವ್ಯಂ ಪುನಃ ಪುನಃ |
 ಪಕ್ಷಂ ದ್ವಾದಶರಾತ್ರಂ ನಾ ಸಪ್ತಾಹಂ ತ್ರೈದನೀವ ನಾ || ೧೩೫ ||
 ಏಕಾಹನೀಕರಾತ್ರಂ ನಾ ಯಥಾವದಧಿವಾಸನಂ |
 ವಿಭವೇನಾತಿಮಹತಾ ಗೀತೈಃ ನೈತ್ಯೈಃ ಸುಶೋಭನೈಃ || ೧೩೬ ||
 ನಿಕ್ಕಮಂ ಬುಪ್ರದಾನ್ಯೈಶ್ಚ ವಹ್ನಿಪೂಜಾಭಿರೇವ ಚ |
 ನಿಜಪುಣ್ಯಾಹಘೋಷೇಣ ಕರ್ತವ್ಯಮಧಿವಾಸನಂ || ೧೩೭ ||

ಶ್ರೀವಿವಾಹ ಇತ್ಯಾದಿ ನಾಮಗಳಿಂದಲೂ, ಸ್ತ್ರೀಪ್ರತಿನಿಗಳು ಕೇಶವಾನ್ತವಾಗಿ
 ಪ್ರೀತಿಯಕೇಶವಾ ಇತ್ಯಾದಿ ನಾಮಗಳಿಂದಲೂ, ಬ್ರಹ್ಮಮೂರ್ತಿಯು ನಾಥಾನ್ತ
 ವಾಗಿರಲೂ, ಹರಸ ನೂರ್ತಿಯು "ಅರ್ಕೇಶ್ವರ, ಪಾಲುಕೇಶ್ವರ ಇತ್ಯಾದಿ
 ಈಶ್ವರಾನ್ತನಾಮದಿಂದಲೂ, ಸೂರ್ಯಪ್ರತಿನಿಯು ಮಿಹಿರಶಬ್ದಾಂತವಾಗಿಯೂ
 ದೇವತೆಗಳ ಪ್ರತಿನಿಗಳು ದೇವರಬ್ದಾನ್ತವಾಗಿಯೂ ಇರಬೇಕು.

೧೩೪.೧೪೦ ಒಹಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಮತ್ತು ಎರಡನೆಯ ಅಂತಸ್ತಿಗೆ
 ಸೇರಿದ ಪ್ರತಿನಿಗಳಿಗೆ ಅಧಿವಾಸನವೆಂಬ ಸಂಸ್ಕಾರಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ನಾಮಕರಣವನ್ನು
 ಮಾಡಬೇಕು. ಕೇವಲ ಚಿತ್ರಕರ್ಮದಿಂದಲೇ ಮಾಡಿರುವ ಮತ್ತು ಮಣ್ಣು
 ಇಂದಲೇ ಮಾಡಿರುವ ಪ್ರತಿನಿಗಳ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪೂರ್ವಭಾವಿಯಾದ ಅಧಿವೇಶನವನ್ನು
 ಸವಿತ್ರದಲ್ಲಿಟ್ಟೇ ನಡೆಸಬೇಕು. ಇತರ ಪ್ರತಿನಿಗಳಿಗೆ ಸಂವತ್ಸರಪರ್ಯಂತ ಅಥವಾ
 ಆರು ತಿಂಗಳು, ಒಂದು ವರ್ಷ, ಹನ್ನೆರಡು ರಾತ್ರಿ, ಏಳು ದಿನ, ಮೂರು ದಿನ, ಒಂದೇ
 ದಿನ ಅಥವಾ ಒಂದೇ ರಾತ್ರಿ ಅಧಿವಾಸನವನ್ನು ಮಾಡಿಯೇ ಮಾಡಬೇಕು ಇಂತಹ
 ಅಧಿವಾಸನವನ್ನು ಗೀತಸ್ತುತೃವಾದ್ಯನೇ ಮಾಡಲಾದ ವೈಭವಗಳೊಡನೆಯೂ,
 ಶ್ಲೋಕ ಶೀರ್ಷಪ್ರದಾನ, ಅಗ್ನಿಪೂಜಾ, ಪುಣ್ಯಾಹಘೋಷ ಮುಂತಾದುವು

ತತಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ಕರ್ತವ್ಯಾ ಕಾಲೇ ಸಂವತ್ಸರೋಚಿತೇ |
ಶುಭೇ ಕಾಲೇ ಕೃತಾ ಸಾ ತು ಪರಾ ವೃದ್ಧಿ ಕರೀ ಭವೇತ್ || ೧೩೮ ||

ರಾಜ್ಞಾಂ ಪ್ರಜಾನಾಂ ಕರ್ತುಂ ತಥಾ ಕಾಲವಿದೋ ನೃಪ |
ಋತ್ವಿಜಾಂ ಚ ಮಹಾರಾಜ ಶುಭಕಾಲಕೃತಾ ಹಿತಾ || ೧೩೯ ||

ಸುಲಕ್ಷಣಾ ಲಕ್ಷಣಸಂಯುತಾ ಚ
ದೇಶೇ ಕೃತಾ ಶಾಸ್ತ್ರವಿದಾ ತು ಸಮ್ಯಕ್ |
ಕಾಲೇ ಶುಭೇ ಲೋಕಸುಖಾವಹಾಸ್ಯಾ
ತ್ಕರ್ತುಃ ಪ್ರಶಸ್ತಾ ವರದಾನಸೌಮ್ಯಾ || ೧೪೦ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಾಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ವಜ್ರ
ಸಂವಾದೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪ್ರತಿಮಾಲಕ್ಷಣಕಾಲನಿರ್ದೇಶ
ಶೋನಾಮುಷಣ್ಣವತಿಸಮೋದ್ಯಾಯಃ

ಗಳೊಡನೆಯೂ ಬಹುಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ನಡೆಸಬೇಕು. ಅನಂತರ ಸಂವತ್ಸರಾದಿ
ಕಾಲನಿಯಮವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ ಉಚಿತವಾದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶುಭಕರವಾದ ಲಗ್ನಾದಿ
ಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾವಿಧಿಯನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಬೇಕು. ಇಂತಹ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ಕರ್ತೃವಿಗೂ,
ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೂ ವೃದ್ಧಿ ಕರವಾಗುತ್ತದೆ. ರಾಜರಿಗೂ, ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೂ, ಕರ್ತೃವಿಗೂ,
ದೈವಜ್ಞನಿಗೂ, ಋತ್ವಿಕ್ಯಗಳಿಗೂ ಸಹ ಶುಭಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು
ಹಿತಕರವಾಗಿಯೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಒಳ್ಳೆಯ ಶುಭಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಪ್ರತಿಮಾ
ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಶುಭಕರವಾದ ದೇಶಕಾಲಾದಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞನಾದವನು
ನೆರವೇರಿಸಿದಲ್ಲಿ ಅದು ಪ್ರಶಸ್ತವೂ, ಕರ್ತೃವಿಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವೂ, ವರಪ್ರದಾನ
ಸಮರ್ಥವೂ, ಸೌಮ್ಯವೂ ಆಗಿ ದೇಶಕ್ಕೆ ಕಲ್ಯಾಣಪ್ರದವಾಗುತ್ತದೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಾಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪ್ರತಿಮಾಲಕ್ಷಣಕಾಲನಿರ್ದೇಶವೆಂಬ
ತೊಂಭತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ

॥ ೬೦ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಸಪ್ತನವತಿತಮೋಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ವಜ್ರಉವಾಚ ॥

ಗದ್ಯ—ಭಗವನ್ ಕೇನ ವಿಧಿನಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ಕೃತಾ ಭವತಿ—ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ಉವಾಚ—ಅಥ ಸುರಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೇ ಪೋಡಕರ್ದ್ವಿಜೋ ಭವಂತಿ
ಏತದ್ಯಥಾ—ದೈವವಿತ್ ಸ್ಥಪತಿಃ ಕಲ್ಪಕೋ ವಾಚಕಃ ಯಜುರ್ದೇವ-
ವಿದರ್ಘಬಾಹುಃ ಯಜುರ್ದೇವವಿದ್ವೇವಹೋತಾ ಯಜುರ್ವೇದ-
ವಿದ್ವೇವದ್ರವ್ಯರಕ್ಷಕಾ, ಋಗ್ವೇದವಿದ್ಯಜುರ್ವೇದವಿತ್ಸಾಮ ವೇದ-
ವಿದಥರ್ವವೇದವಿದಿತಿ ಚತ್ವಾರಃ, ಕಲಶಾಧಾರಾಃ, ಚತ್ವಾರಃ
ಸಾ ತ್ವತಾಃ, ಶೇಷಾನುಕೋ ಮೂರ್ತಿಧರಃ, ದ್ವಿತೀಯೋ ದೇವ-

ತೊಂಭತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

ವಜ್ರನು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡುತ್ತಾನೆ:—ಪೂಜ್ಯನೇ, ಪ್ರತಿಷ್ಠಾವಿಧಿಯನ್ನು ನಡೆಸುವ
ಬಗೆ ಹೇಗೆ? ಇದಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಉತ್ತರ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ—ದೇವತಾ
ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಹದಿನಾರು ಋತ್ವಿಕ್ಯಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಬೇಕು. ಅವರು
ಈ ರೀತಿ ಇರಬೇಕು. ಜ್ಯೋತಿಷಿಕ, ಸ್ಥಪತಿ, ಕಲ್ಪಕ, ವಾಚಕ, ಯಜುರ್ದೇವಜ್ಞ,
ನಾದ ಅರ್ಘಬಾಹು, ಯಜುರ್ವೇದಜ್ಞನಾದ ಹೋತಾ, ಯಜುರ್ವೇದಜ್ಞನಾದ
ದೇವದ್ರವ್ಯರಕ್ಷಕ, ಋಗಾದಿ ನಾಲ್ಕು ವೇದಗಳನ್ನೂ ತಿಳಿದ ನಾಲ್ಕುಜನ
ಕಲಶಾಧಾರರು, ನಾಲ್ಕುಜನ ಆಗಮಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು, ಅವರಲ್ಲೊಬ್ಬನು ಮೂರ್ತಿಧರ,
ಎರಡನೆಯವನು ದೇವಕರ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿದವನು, ಮೂರನೆಯವನು ಮಂತ್ರರಕ್ಷಕ,

ಕರ್ಮವಿತ್ ತೃತೀಯೋ ಮಂತ್ರರಕ್ಷಿತಾ, ಚತುರ್ಥೋ ದ್ರವ್ಯರಕ್ಷಿತಾ!
ತತ್ರ ಕಲಶಾಧಾರಾಣಾಂ ಶಕ್ತ್ಯಾ ಸಹಾಯಾಃ ಕರ್ತವ್ಯಾಃ ||

ಸರ್ವವಿವ ಋತ್ವಿಜೋಽವ್ಯಂಗಾಃ ಅಕಸಿಲಾ, ಅಕೇಕರಾ, ಅನಧಿಕಾಚ್ಛಾಃ
ಸ್ವಶಾಸ್ತ್ರಪರಿನಿಷ್ಠಿತಾಃ ಶ್ಲಕ್ಷ್ಣಾಃ ಅಪಾನರ್ಭವಾಶ್ಚೇತಿ ತತಃ ಪ್ರ
ಶಸ್ತೇಽಹ್ನು ತೈಃ ಸಹಾಯೈಃ ಸುಸ್ನಾತೈಃ ಸ್ವನುಲಿಪ್ತಾಂಗೈಃ ಮಾಲ್ಯ
ವದ್ಭಿಃ ಹವಿಷ್ಯಾತಿಭಿಶ್ಚ ಆಹತವಸ್ತ್ರಸಂವೀತೈಃ ಪವಿತ್ರಪಾಣಿಭಿಃ ಸಹ
ದೀಕ್ಷಾಂ ಯಜಮಾನೋ ಗೃಹ್ಣೀಯಾತ್ ||

ತಸ್ಯ ಸ್ನಾತಸ್ಯಾಹತವಸನಸಂವೀತಸ್ಯ ಗೋಮಯೇನೋಽಲಿಪ್ತೇ ದೇಶೇ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ ಸ್ವಸ್ತಿವಾಚನಪೂರ್ವಕವಚೇನೇನ ಕಲ್ಪಕಃ ಸಿತಸೂತ್ರೇಣ
ಸಿತವಸ್ತ್ರೇಣ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಕವಚಾನ್ ಬದ್ಧ್ವಾ ದಕ್ಷಿಣಪಾಣೌ ಪ್ರತಿಷರಂ

ನಾಲ್ಪನೆಯವನು ದ್ರವ್ಯರಕ್ಷಕ, ಇವರಲ್ಲಿ ಕಲಶಾಧಾರರಿಗೆ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಸಹಾಯಕ
ರನ್ನೂ ಏರ್ಪಡಿಸಬೇಕು.

ಎಲ್ಲಾ ಋತ್ವಿಕ್ಯುಗಳೂ ವಿಕಲಾಂಗರಾಗಿರದೆಯೂ, ಕೆಂಪುಮಿಶ್ರವಾದ ಕಪ್ಪು
ಬಣ್ಣವಿಲ್ಲದವರಾಗಿಯೂ, ನೇತ್ರವಿಕಾರವಿಲ್ಲದವರಾಗಿಯೂ, ಹೆಚ್ಚಾದ ಅಂಗಗಳಿಲ್ಲ
ದವರಾಗಿಯೂ, ತಮ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಣಾತರಾಗಿಯೂ, ಚೋಕ್ಯುಟವಾಗಿಯೂ, ಎರಡು
ಸಲ ಮದುವೆಯಾದವಳ ಪುತ್ರರಾಗದೆಯೂ ಇರಬೇಕು. ಯಜಮಾನನು ಪ್ರಶಸ್ತ
ವಾದ ದಿನದಲ್ಲಿ ಇವರೊಡಗೂಡಿ ದೀಕ್ಷಾಗ್ರಹಣವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಯಜಮಾನನಿಗೆ
ಸಹಾಯಕರಾದ ಇವರುಗಳು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿಯೂ, ಗಂಧಾದಿಗಳಿಂದ
ಅನುಲಿಪ್ತರಾಗಿಯೂ, ಹೂಮಾಲೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿಯೂ, ಅಗತಾನೆ ಒಣಗಿಸಿದ ವಸ್ತ್ರ
ಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿಯೂ, ಪವಿತ್ರಪಾಣಿಗಳಾಗಿಯೂ, ಕ್ಷಾರಲವಣುಹಿತವಾದ ಆಹಾರ
ವುಳ್ಳವರಾಗಿಯೂ ಆಗಿರಬೇಕು.

ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಶುದ್ಧನಾಗಿಯೂ, ಮಡಿಯ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಿಯೂ ಇರುವ
ಆ ಯಜಮಾನನನ್ನು ಗೋಮಯದಿಂದ ಶುದ್ಧಿಮಾಡಿರುವ ಮಂಗಲಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ
ಕುಳಿರಿಸಿ ಕಲ್ಪಕನೆಂಬ ಋತ್ವಿಕ್ಯುಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಸ್ವಸ್ತಿವಾಚನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬಿಳಿಯ
ವಸ್ತ್ರದಿಂದ ಬಿಳಿಯ ಸಾಸವೆ, ಬಜೆ ಇವನ್ನು ಬಿಳಿಯ ದಾರದಿಂದ ಕಟ್ಟಿ ಆ

ಕಚ್ಚುಣಂ ಬಧ್ನಿಯಾತ್ ತತಃ ಪ್ರಭೃತಿ ಯಾವತ್ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಕಾಲಂ
ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಕಾಲಾದುಪರಿ ಸಪ್ತರಾತ್ರಂ ತಾವನ್ಮಾಂಸ ಮದ್ಯಕ್ಷಾರಾ-
ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಕ್ರೋಧೇಷ್ಯಾಫಮಾನಾನಾರ್ಯತ್ವಾನಿ ವರ್ಜನೀಯಾನಿ
ಭವಂತಿ ||

|| ಭವತಿ ಚಾತ್ರ ||

ದೀಕ್ಷಾದಿನಾಪ್ರಭೃತ್ಯೇವಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ಸಪ್ತಮೇ ದಿನೇ |
ಯಾವತ್ತಾವದ್ಭವನ್ನಿತ್ಯಂ ಯಜಮಾನಃ ಸುಯಂತ್ರಿತಃ || ೧ ||

ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಹವಿಷ್ಯಾಶೀ ಜಿತಕ್ರೋಧೋ ವಿಮತ್ಸರಃ |
ಅಧಃಶಾಯಿ ಚ ರಾಜೇಂದ್ರ ನಿತ್ಯಸ್ನಾಯಾ ತಥೈವ ಚ || ೨ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಕಲ್ಪೇ ದೀಕ್ಷಾಧ್ಯಾಯೋ ನಾಮ
ಸಪ್ತನವತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಯಜಮಾನನ ಬಲಗೈಯ್ಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಸವೆಂಬ ಕಂಕಣವನ್ನು ಕಟ್ಟಬೇಕು. ಅದು
ಮೊದಲು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯಕಾಲಪರ್ಯಂತವೂ, ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ಅನಂತರವೂ, ಏಳು ರಾತ್ರಿಯ
ವರಿಗೂ ಆ ಯಜಮಾನನು ಮಾಂಸ, ಮದ್ಯ, ಕ್ಷಾರಾನ್ನಗಳನ್ನೂ ತ್ಯಜಿಸಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ
ದಿಂದ ಕೂಡಿ ಕೋಪ, ಅಸೂಯಾ, ಅಹಂಕಾರ, ದುಃಸ್ವಭಾವಾದಿ ದೋಷಗಳನ್ನೂ
ತ್ಯಜಿಸಿರಬೇಕು

೧-೨. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಹೇಳುವ ಪ್ರಮಾಣ ಶ್ಲೋಕಗಳೂ
ಉಂಟು ಈ ರೀತಿ ದೀಕ್ಷಾದಿನಮೊದಲುಮಾಡಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯಾನಂತರ
ಏಳುದಿನಗಳಪರ್ಯಂತವೂ ಯಜಮಾನನು ನಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ, ಜಿತೇಂದ್ರಿಯ
ನಾಗಿಯೂ, ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿಯೂ ಇದ್ದು, ಕ್ರೋಧ, ಮಾತ್ಸರ್ಯಗಳನ್ನು
ಬಿಟ್ಟು ನಿತ್ಯವೂ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಹವಿಷ್ಯವನ್ನೇ ಭಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ, ಅಧಃಶಯನದಿಂದ ಕೂಡಿ
ವ್ರತವನ್ನಾಚರಿಸಬೇಕು

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಕಲ್ಪದ ದೀಕ್ಷಾಧ್ಯಾಯವೆಂಬ
ತೊಂಭತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಓಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾ ಸುರಾರ್ಣೇ
ತೃತೀಯಾಖಂಡೇ

॥ ಅಷ್ಟನವತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

ಗದ್ಯ—ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉನಾಚಿ—ಅಥ ತೋರಣಲಕ್ಷಣಂ | ಪುರತೋ
ನಾ ಸುಶುದ್ಧೇ ಭೂಭಾಗೇ ಸ್ಥಂಡಿಲತ್ರಯಂ ಪರಿಕಲ್ಪಯೇತ್ ಯಥಾ-
ವರ್ಣೋಕ್ತಮೃದಾ ಸಸಿಕತಯಾ | ತತಃ ಸ್ಥಂಡಿಲತ್ರಯಮಪತಿತ
ಗೋಮಯೇನೋಪಲೇಪಯೇತ್ | ತತ್ರ ಮಧ್ಯೆಽಧಿ ವಾಸನಸ್ಥಂ-
ಡಿಲಂ | ತದ್ವಕ್ಷಣ ಇಜ್ಯಾಸ್ಥಂಡಿಲಂ | ತದುದಕ್ ಹೋಮಸ್ಥಂಡಿಲಂ |
ತತ್ರಾಧಿವಾಸನಾಸ್ಥಂಡಿಲೇ ಚತ್ವಾರಃ ತೋರಣಾಃ ಪರಿಕಲ್ಪ್ಯಂತೇ |
ಸರ್ವೇ ಸ್ಥಂಡಿಲಾಃ ಚತುರಸ್ಪೃಶ್ವಶುರ್ದಸೋಜ್ಯಾಯಾಸ್ತೋರ-
ಣತ್ರಿಭಾಗವಿಪ್ರೀಕ್ಷಾಃ | ಸ್ಥಂಡಿಲದ್ವಯೇ ಅದ್ವಾರಭಿಃ ಪತಾಕಾಭಿಃ
ಪ್ರತಿಪರಾಭಿಶ್ಚ ಪರಿವಾರಯೇತ್ ॥

ತೊಂಭತ್ತಿಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ—ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ತೋರಣ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು
ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧವಾಗಿರುವ ಭೂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಸ್ಥಂಡಿಲ
ವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕು. ಅದನ್ನು ಆಯಾಯ ವರ್ಣದವರಿಗೆ ಹೇಳಿರುವ ಮೃತ್ತಿಕೆ
ಯನ್ನು ಮರಳಿನೊಡನೆ ಸೇರಿಸಿ ರಚಿಸಬೇಕು. ಆ ಮೂರು ಸ್ಥಂಡಿಲಗಳನ್ನೂ
ಶುದ್ಧವಾದ ಗೋಮಯದಿಂದ ಸಾರಿಸಬೇಕು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯದ ಸ್ಥಂಡಿಲವು
ಅಧಿವಾಸನಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಅದರ ದಕ್ಷಿಣಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇಜ್ಯಾಸ್ಥಂಡಿಲ
ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೋಮಸ್ಥಂಡಿಲ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿವಾಸನಾಸ್ಥಂಡಿಲದಲ್ಲಿ
ನಾಲ್ಕು ತೋರಣಗಳು ನಿರ್ಮಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಎಲ್ಲಾ ಸ್ಥಂಡಿಲಗಳೂ ಚಪ್ಪಾಕ
ವಾಗಿದ್ದು ನಾಲ್ಕು ಹಸ್ತ ಪರಿಮಾಣದಷ್ಟು ಎತ್ತರವಾಗಿರಬೇಕು. ತೋರಣದ
ಮೂರನೆಯೊಂದು ಭಾಗದಷ್ಟು ವಿಸ್ತಾರವಿರಬೇಕು. ಉಳಿದ ಎರಡು ಸ್ಥಂಡಿಲ
ಗಳನ್ನೂ ಅದ್ವಾರವಾಗಿರುವ ಪತಾಕೆಗಳಿಂದಲೂ, ಸೂತ್ರಗಳಿಂದಲೂ ಆವರಿಸ
ಲ್ಪಟ್ಟಿರುವಂತೆ ರಚಿಸಬೇಕು.

ವನಪ್ರವೇಶೋಕ್ತೇನ ವಿಧಿನಾ ಪ್ರಶಸ್ತವೃಕ್ಷಾಣಾಮನ್ಯತಮಸ್ಯ ವೃಕ್ಷಸ್ಯ
 ತೋರಣಾರ್ಥಂ ಕಾಷ್ಠಾನ್ಯಾನೀಯೇ ಸಂಧಿಲೇಭ್ಯ ಉಪಸ್ಥಾಪಯೇತ್ |
 ನ ತೋರಣಂ ಕಾಷ್ಠದ್ವಯೇಜಂ ಕುರ್ಯಾತ್ | ನ ಕುಬ್ಜಂ |
 ತೋರಣಾಶ್ಚ ಸರ್ವೇ ಸಮಪ್ರಮಾಣಾಃ | ಆದಾನೇವಾಧಿವಾಸನ-
 ಸ್ಥಂಧಿಲಸ್ಯ ಪಕ್ಷಿಮಭಾಗೇ ಪ್ರಾಚ್ಯುಖ ಕಲ್ಪಕಃ (ಸ್ವಾಮಿ ನ ಸ್ಯಾತ್)
 ಕಲ್ಪಕಾದ್ಧಕ್ಷಿಣೇ ಭಾಗೇ ಪ್ರಾಚ್ಯುಖಃ ಏವ ಸಾತ್ವತಃ ಸ್ಯಾತ್ |
 ತಸ್ಯಾಪಿ ದಕ್ಷಿಣೇ ಭಾಗೇ ಪ್ರಾಚ್ಯುಖ ಏವ ಶುಗ್ವೇದವಿದ್ಯನೇತ |
 ಕಲ್ಪಕಾದ್ವಾಮಭಾಗೇ ಪ್ರಾಚ್ಯುಖ ಏವ ಯಜಮಾನಃ | ತಸ್ಯ
 ವಾಮತಃ ಪ್ರಾಚ್ಯುಖ ಏವ ಅರ್ಘಬಾಹುಃ | ಸ್ಥಂಧಿಲಾಶ್ರಿತೋ
 ದಕ್ಷಿಣಾಭಿಮುಖೋ ಯಜುರ್ವೇದವಿತ್ | ಸ್ಥಂಧಿಲೇ ಪೂರ್ವತಃ
 ಪಕ್ಷಿಮಾಭಿಮುಖಃ ಸಾಮನೇದವಿತ್ | ತಸ್ಯ ದಕ್ಷಿಣತೋ ವಂಶವಾ-
 ದಕಃ | ತಸ್ಯಾಪಿ ದಕ್ಷಿಣತೋ ವಾಚಕಃ ತಸ್ಮೋದಗ್ಗಾಯನಃ
 ಪೃಷ್ಠೇವಾದನಕತಂತಕಾಃ ||

ಹಿಂದೆ ನಾವು ಹೇಳಿರುವ ವನಪ್ರವೇಶವಿಧಿಯನ್ನನುಸರಿಸಿ ಪ್ರಶಸ್ತವೃಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ
 ಯಾವುದಾದರೊಂದರ ಕಾಷ್ಠಗಳನ್ನು ತೋರಣಕ್ಕಾಗಿ ತಂದು ಸ್ಥಂಧಿಲಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಡ
 ಬೇಕು. ತೋರಣವನ್ನು ಎರಡು ಕಾಷ್ಠಗಳಿಂದ ಮಾಡಬಾರದು, ಕುಳ್ಳಗಿಯೂ
 ಮಾಡಬಾರದು. ತೋರಣಗಳೆಲ್ಲವೂ ಒಂದೇ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿರಬೇಕು. ಮೊದ
 ಲಲ್ಲಿಯೇ ಅಧಿವಾಸಸ್ಥಂಧಿಲದ ಪಕ್ಷಿಮದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖನಾಗಿ ಕಲ್ಪಕನಿರ
 ಬೇಕು (ಅಲ್ಲಿ ಯಜಮಾನನಿರಕೂಡದು). ಕಲ್ಪಕನಿಗಿಂತ ದಕ್ಷಿಣಭಾಗದಲ್ಲಿ
 ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖನಾಗಿಯೇ ಸಾತ್ವತನಿರಬೇಕು. ಅವನ ದಕ್ಷಿಣಭಾಗದಲ್ಲಿ
 ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖನಾಗಿಯೇ ಶುಗ್ವೇದ ತಿಳಿದಿರುವವನು, ಕಲ್ಪಕನ ಎಡಭಾಗದಲ್ಲಿ
 ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖನಾಗಿಯೇ ಯಜಮಾನನಿರಬೇಕು, ಅವನ ಎಡ ಭಾಗ ದಲ್ಲಿ
 ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖನಾಗಿಯೇ ಅರ್ಘಬಾಹು. ಸ್ಥಂಧಿಲವನ್ನೇ ಆಶ್ರಯಿಸಿಕೊಂಡು
 ದಕ್ಷಿಣಾಭಿಮುಖನಾಗಿ ಯಜುರ್ವೇದಜ್ಞನೂ, ಸ್ಥಂಧಿಲದ ಪೂರ್ವಭಾಗದಲ್ಲಿ
 ಪಕ್ಷಿಮಾಭಿಮುಖನಾಗಿ ಸಾಮನೇದಜ್ಞನೂ ಇರಬೇಕು. ಅವನ ಬಲಗಡೆಯಲ್ಲಿ
 ಕೊಳಲನ್ನು ಊದುವವನು, ಅವನ ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಾಚಕ, ಅವನ ಉತ್ತರಭಾಗದಲ್ಲಿ
 ಗಾಯಕ, ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬಾಯಿಹಾಡು ಮತ್ತು ಝಲ್ಲರೀ ವಾಡ್ಯಗಾರರು

ಸ್ಥಂಧಿಲಾದ್ವಕ್ಷಿಣತಃ ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖೋಽಧರ್ವನೇದವಿತ್ | ಹೋಮು-
ಸ್ಥಂಧಿಲೇ ಪ್ರಾಜ್ಞುಖ ಅಗಾರಾತ್ಪಶ್ಚಿಮತೋ ಹೋತಾ | ಚತುರಸ್ರಃ
ಸಮಂತಾದ್ವಸ್ತಮಾನಶ್ಚಾಗಾರಃ ಸಮೇಖಲಃ | ತಸ್ಯೋದಜ್ಞಸ್ತ್ರ-
ರಕ್ಷಿತಾ ದ್ರವ್ಯರಕ್ಷಿತಾ ಚ | ಇಜ್ಯಾಸ್ಥಂಧಿಲೇ ಇಜ್ಯಾಕೃತ್ಸಾತ್ವತಃ |
ತದ್ವಕ್ಷಿತಃ ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖೋ ಮಂತ್ರರಕ್ಷಿತಾ ದ್ರವ್ಯರಕ್ಷಿತಾ ಚ |
ಸಾಂವತ್ಸರೋನ್ಯತ್ರೈಕಃ ವಿತ್ರಕಾಲಗ್ರಹಣಾವಹಿತಃ ಸ್ಯಾತ್ ||
ಸ್ಥಪತೀರನಿಯಮಃ | ತತಃ ಸೌವರ್ಣಂ, ರಾಜತಂ, ತಾಮ್ರಂ.
ಮೃನ್ಮಯಮಕಾಲಮೂಲಂ ನಾ ಕಲಶಂ ಸುದೃಢಂ ತೀರ್ಥೋದಕ-
ಪೂರ್ಣಂ ಸರ್ವೌಷಧಿಭಿಃ, ಸರ್ವಗಂಧೈಃ, ಸರ್ವಬೀಜೈಃ, ಸರ್ವ-
ರತ್ನೈಃ ಹಿರಣ್ಯೇನ ಚಂದನೇನ ಫಲೈಶ್ಚ ಸಂಯುತಂ ಕೃತ್ವಾ, ಅನು-
ಲೇಪನಾರ್ಘ್ಯನಿರ್ಮಿತಪವಿತ್ರಮುಖಂ ಸಸಿತಸೂತ್ರಮಾಲ್ಯಗ್ರೀವಂ
ಕಲ್ಪಕಃ ಪುರತಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಯೇತ್ ||

ಸ್ಥಂಧಿಲಕ್ಕಿಂತ ದಕ್ಷಿಣದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖನಾಗಿ ಅಧರ್ವನೇದಜ್ಞನೂ,
ಹೋಮಸ್ಥಂಧಿಲದಲ್ಲಿ ಅಗಾರಕ್ಕಿಂತ ಪಶ್ಚಿಮದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖನಾಗಿ
ಹೋತೃವೂ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅಗಾರವೂ ಸಹ ಚಚ್ಚಾಕವಾಗಿ ನಾಲ್ಕುಕಡೆ
ಯಲ್ಲೂ ಒಂದೊಂದು ಹಸ್ತಪರಿಮಾಣ ವಿಸ್ತಾರವಿದ್ದು ಮೇಖಲೆಯನ್ನೂ ಹೊಂದಿರ
ಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರರಕ್ಷಿತಾ ಮತ್ತು ದ್ರವ್ಯರಕ್ಷಿತಾ ಇವರುಗಳಿರ
ಬೇಕು. ಇಜ್ಯಾಸ್ಥಂಧಿಲದಲ್ಲಿ ಇಜ್ಯಾಯನ್ನು ನಡೆಸುವ ಸಾತ್ವತ (ಆಗಮಿಕ) ಅದಕ್ಕೆ
ದಕ್ಷಿಣಭಾಗದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖರಾಗಿ ಮಂತ್ರರಕ್ಷಿತಾ ಮತ್ತು ದ್ರವ್ಯರಕ್ಷಿತಾ
ಎಂಬ ಮುಪ್ಪಿಜರು, ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಸಾಂವತ್ಸರಿಕನು (ಜೋತಿಷಿಕ)
ದ್ರವ್ಯ, ಕಾಲ ಇವುಗಳ ಸ್ವೀಕಾರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತ
ಕುಳಿತಿರಬೇಕು ಸ್ಥಪತಿಗೆ ಯಾವ ಸ್ಥಲನಿಯಮವೂ ಇಲ್ಲ. ಅನಂತರ ಕಲ್ಪಕನೆಂಬ
ಮುಪ್ಪಿಜನು ಚಿನ್ನದಲ್ಲಿಯೋ, ಬೆಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿಯೋ, ತಾಮ್ರದಲ್ಲಿಯೋ ಅಥವಾ ಮಣ್ಣಿನಿಂದಲೋ
ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಕೆಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪಾಗಿಲ್ಲದಿರುವ ದೃಢವಾದ ಕಲಶ
ವನ್ನು ತೀರ್ಥೋದಕದಿಂದ ತುಂಬಿಯೂ, ಎಲ್ಲಾ ಓಷಧಿಗಳು, ಗಂಧ, ಬೀಜ,
ರತ್ನಗಳು, ಹಿರಣ್ಯ, ಚಂದನ, ಫಲ ಇವುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿಯೂ ಇರುವಂತೆ ಮಾಡಿ,
ಚಂದನಾದಿಗಳಿಂದಲೂ, ಪೂಜೆಗಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಿರುವ ಮುಖಭಾಗದ ಪವಿತ್ರದಿಂದಲೂ
ಕುತ್ತಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಳಿಯ ಸೂತ್ರ ಮತ್ತು ಹೂಮಾಲೆಯಿಂದಲೂ ಶೋಭಿಸುವ ೬
ಕುಂಭವನ್ನು ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಬೇಕು.

ಲತಃ ಪೂರ್ವೇಣ ಸ್ಥಂಧಿಲಮಧ್ಯೇ ಅಷ್ಟಪತ್ರಂ ಕಮಲಮಾಲಿಬೇತ್ |
 ತತಃ ಕರ್ಮಾರಂಭಂ ಕುರ್ಯಾತ್ | ಪ್ರಣವವ್ಯಾಹೃತಿಪೂರ್ವಕಾಂ
 ಗಾಯತ್ರೀಂ ಸಶಿರಸ್ವಾಂ ಜಪೇತ್ | ಒಂಕಾರಂ ನಮಸ್ಕಾರಂ
 ಕರ್ಮಾರಂಭಂ ಪವಿತ್ರಂ ಚೇತಿ | ತತಃ ಸ್ತೋತ್ರಂ ಕಂ ಚಿದ್ವಾಚ-
 ಯೇತ್ | ತತೋ ರಕ್ಷೋಘ್ನೈಃ ಮಂತ್ರೈಃ ದಿಕ್ಷು ವಿದಿಕ್ಷು ಚ
 ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಕಾನ್ಮಸೇತ್ | ತತೋ ದ್ವಾದಶಾಂಗುಲೇ ಖಾತೇ
 “ವನಸ್ಪತೇ ವಿಡ್ವಜ್ಞ” ಇತಿ ಪ್ರಾಚ್ಯಾದಿಕ್ರಮೇಣ ತೋರಣನ್ಯಾಸಂ
 ಕುರ್ಯಾತ್ | ತೋರಣಾಶ್ಚತ್ವಾರೋ ಯುಗಾ ಭವಂತಿ | ಪೂರ್ವತಃ
 ಕೃತಯುಗಃ | ದಕ್ಷಿಣತಸ್ತ್ರೇತಾ | ಪಶ್ಚಿಮೇ ದ್ವಾಪರಃ | ಉತ್ತರೇ
 ಕಲಿರಿತಿ | ಏವಂ ತೋರಣನ್ಯಾಸಂ ಕೃತ್ವಾ “ಯುವಾಸುವಾಸ”
 ಇತಿ ದೇರ್ಭೈರಶುಷ್ಕಪತ್ರೈಃ ಸ್ರಗ್ಧಾಮುಭಿಕ್ಷ್ಯ ತೋರಣಚತುಷ್ಕಂ ಚಾಪಿ
 ವೇಷ್ಟಯೇತ್ ||

ಪೂರ್ವಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಲಶವಿರುವಾಗ ಸ್ಥಂಧಿಲದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಂಟು ಪತ್ರ
 ಕುಳ್ಳ ಕಮಲವನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು ಅನಂತರ ಕರ್ಮವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕು.
 ,ಣವವ್ಯಾಹೃತಿಪೂರ್ವಕವಾದ ಗಾಯತ್ರಿಯನ್ನು ಸಶಿರಸ್ವವಾಗಿ ಜಪಿಸಬೇಕು.
 ಂಕಾರ, ನಮಸ್ಕಾರ ಇವುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕರ್ಮಾರಂಭವು ಪವಿತ್ರಕರವೆಂದು
 ಲೆಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಅನಂತರ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಪಠಿಸಬೇಕು.
 ನಂತರ ರಕ್ಷೋಘ್ನ ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ದಿಕ್ಷು ಮತ್ತು ವಿದಿಕ್ಷುಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಳಿಯ ಸಾಸವೆ
 ಿನ್ನು ಇಡಬೇಕು. ಅನಂತರ ಹನ್ನೆರಡು ಅಂಗುಲ ಆಳವುಳ್ಳ ಹಳ್ಳದಲ್ಲಿ ವನಸ್ಪತೆ
 ಡ್ವಜ್ಞ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಮೊದಲುಮಾಡಿ ತೋರಣನ್ಯಾಸ
 ಗಾಡಬೇಕು. ತೋರಣಗಳು ನಾಲ್ಕು ಯುಗಸ್ವರೂಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಪೂರ್ವಭಾಗ
 ಳ್ಲಿನ ತೋರಣವು ಕೃತಯುಗ, ದಕ್ಷಿಣದ ತೋರಣವು ತ್ರೇತಾ, ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿ
 ವ್ವಾಪರ, ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಕಲಿ, ಹೀಗೆ ತೋರಣನ್ಯಾಸಮಾಡಿ “ಯುವಾಸುವಾಸಾ”
 ಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಹಸುರಾದ ದರ್ಭೆಗಳಿಂದಲೂ, ಹೂವಿನ ಮಾಲಿಕೆಗಳಿಂದಲೂ,
 ಲಲ್ಪು ತೋರಣಗಳನ್ನೂ ಸುತ್ತಬೇಕು.

ತತಃ ತೋರಣಾಭಿಮುಖಂ ಭಜಾತಿ ಕರ್ತವ್ಯಾಃ ಪೂರೈಃ ಪೀತೈಃ ಪತಾಕೋಲ
ಗರುದಾಃ | ದಕ್ಷಿಣೇನ ನೀಲಪತಾಕಸ್ತಾಲಃ | ಪಶ್ಚಿಮೇನ ಶ್ವೇತ-
ಪತಾಕೋ ಮುಕರಃ | ಉದಗ್ರಕ್ರಪತಾಕೋ ಋಷ್ಯಃ | ಗರುಡಸ್ಯ
ಪಾರ್ಶ್ವಯೋಃ ಗವಾಃ ಚಕ್ರೇ | ತಾಲಸ್ಯ ಹಲಮುಸಲಾ | ಮುಕರಸ್ಯ
ಭನುರ್ಬಾಣಾಃ ಋಷ್ಯಸ್ಯ ಖಡ್ಗಚರ್ಮ | ತೋರಣಾಂತರಾಲೇ
ಅಗ್ನೇಯೇ ದಿಗ್ಭಾಗೇ ಚಕ್ರಂ | ನೈಋತ್ಯಾಂ ವೈಜಯಂತೀಂ
ಪತಾಕಾಂ ವಾಯುಸ್ಯಾಂ ಧ್ವಜಂ | ಐಶಾನ್ಯಾಂ ದಂಡಂ | ಸ್ಥಂಡಿಲೋ-
ಪರಿ ವಿತಾನಕಂ ತೋರಣಂ ಸ್ತುತಿಘಟಾಮಾದರ್ಶಂ ಚ | ಇಚ್ಛಾ-
ಸ್ಥಂಡಿಲೇ ವಿತಾನಕಂ | ಪತ್ರ ಚ ಘಟೀಲಿಖಿತಾಃ ಪ್ರತೀಹಾರಾಃ ||

ಸುಭದ್ರಭದ್ರ ಪ್ರಾರ್ಪಣ | ಅಷಾಢಯಜ್ಞತಾತಾ ದಕ್ಷಿಣೇನ | ಜಯ-
ವಿಜಯಾ ಪಶ್ಚಿಮೇನ | ಮೋದಪ್ರಮೋದಾ ಉತ್ತರೇಣ | ಏತತ್ಕೃತ್ವಾ
ಧೃವಾವ್ಯಾ ವಿಶ್ವದಾಹರೇತ್ | ಮಾಧುರಂ ಚ ಮಂತ್ರಂ ವ್ಯಾ-

ಅನಂತರ ತೋರಣಗಳ ಮೇಲೆ ಧ್ವಜಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕು. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ
ಮೊಂಬಣ್ಣದ ಧ್ವಜ. ಅದರಲ್ಲಿ ಗರುಡ, ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ನೀಲಧ್ವಜವುಳ್ಳ ತಾಲವೃಕ್ಷ,
ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿ ಬಿಳಿಯ ಧ್ವಜವುಳ್ಳ ಮುಕರ, ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಕೆಂಪುಧ್ವಜವುಳ್ಳ ಜಿಂಕೆ,
ಗರುಡನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಗವೆ ಮತ್ತು ಚಕ್ರ, ತಾಲದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ನೇಗಿಲು, ಮುಸಲ,
ಮುಕರಕ್ಕೆ ಭನುರ್ಬಾಣಗಳು, ಜಿಂಕೆಗೆ ಖಡ್ಗ, ಗುರಾಣಿ ಇವನ್ನು ಚಿಹ್ನೆ ಸಬೇಕು.
ತೋರಣಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನೇಯದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತ, ನೈಋತ್ಯದಲ್ಲಿ ವೈಜಯಂತಿ
ಎಂಬ ಪತಾಕೆ, ವಾಯುವ್ಯದಲ್ಲಿ ಧ್ವಜ, ಈಶಾನ್ಯದಲ್ಲಿ ದಂಡ ಇವು ಇರಬೇಕು.
ಸ್ಥಂಡಿಲಗಳಮೇಲೆ ಚಪ್ಪರವನ್ನೂ, ತೋರಣಗಳಮೇಲೆ ಘಂಟೆ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡಿ
ಇವುಗಳನ್ನೂ ಇಡಬೇಕು. ಇಚ್ಛಾಸ್ಥಂಡಿಲದ ಚಪ್ಪರದಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಘಟದಲ್ಲಿ
ದ್ವಾರಪಾಲಕರನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು

ಪೂರ್ವಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸುಭದ್ರಭದ್ರರನ್ನೂ, ದಕ್ಷಿಣಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಷಾಢ ಯಜ್ಞ
ತಾತರನ್ನೂ, ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿ ಜಯವಿಜಯರನ್ನೂ, ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಮೋದಪ್ರಮೋದ
ರನ್ನೂ ಬರೆಯಬೇಕು. ಇವನ್ನು ಮಾಡಿ ಧೃವಾವ್ಯಾ ಎಂಬ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಪಠಿ-
ಸಬೇಕು. ಮಾಧುರಮಂತ್ರವನ್ನೂ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ ಉಚ್ಚರಿಸಬೇಕು ಅನಂತರ ಕಲಶ

ಚಕ್ಷೇತ | ತತಃ ಕಲಶೋದಕೇನ ಪವಿತ್ರಮಂತ್ರೇಣ ಯಜಮಾನ-
ಯುತ್ಪಿಜಾಂ ಭೋಗಾಂತಾಭ್ಯುಕ್ತೈ ಗಾಯತ್ರೀಂ ಜಪೇತ್ | ಯಾ
ಓಷಧಯಶ್ಚೇತಿ ತತ್ಪ್ರಾಣಾನೀದಿಕ್ಪ್ರಭೃತಿಷು ಸಪುಂಜನ್ಮಫಲಾಃ
ದೃಢಾಃ ಶರಾಶ್ಚತ್ವಾರೋ ನಿಖನೇತ್ | ತೇಷಾಂ ಗಾಮಾನಿ ಕಂದರ್ಪಃ
ಸೋಮನಃ ದುರ್ಧರಃ ಶಿಖರಃ | ತೇಷಾಂ ಚತ್ವಾರೋ ಲೋಕ-
ಪಾಲಾಃ ಇಂದ್ರಿಯಮವರುಣಧನವಾಃ | ತೇಷಾಂ ಚ ನಿವೇಶನೇ
“ಕಾಂಡಾತ್ಪಾಂಡಾ” ದಿತ್ಯುದೀರಯೇತ್ | ತತಃ ಪಂಚರಂಗಂ
ಕಾಂಡಾತ್ಪಾಂಡ ಮಿತಿ ಬದ್ಧೀಯಾತ್ ||

ತೇನೈವ ದಿಶಃ ಪರಿವಾರಯೇತ್ | ಪಂಚರಂಗತ್ಪಾತ್ರಂಚಸೂತ್ರಂ ಪಂಚ-
ಮಹಾಭೂತಮಯಂ ಸಂಸಾರಸೂತ್ರಂ | ನೀಲಂಕೃದ್ವೀ | ಶ್ವೇತ-
ಮಾಪಃ, ರಕ್ತಮಗ್ನಿಃ, ಪೀತಂ ವಾಯುಃ, ಕೃಷ್ಣಮಂತರಿಕ್ಷಂ |
ತದ್ಬಂಧನೇ “ದೂಷ್ಯಾದ್ವೂಷ್ಯೇತಿ” ಮಂತ್ರೋ ಭವತಿ | ಇಂದ್ರಾ-

ತೀರ್ಥದಿಂದ, ಪವಿತ್ರಮಂತ್ರದಿಂದ ಯಜಮಾನ ಋತ್ವಿಕ್ಯುಗಳು ಇವರ ಸ್ವೀಕರಣ
ಸಾಧನಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸಿ ಗಾಯತ್ರಿಯನ್ನು ಜಪಿಸಬೇಕು. ಯಾ ಓಷಧಯಃ
ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಬಾಣಗಳನ್ನು ಈಶಾನ್ಯದಿಗ್ಭಾಗ ಮೊದಲನೆಯದಿ
ನಾಲ್ಕುಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ನೆಡಬೇಕು. ಆ ಬಾಣಗಳೂ ಸಹ ಗರಿಗಳ್ಳು ಬುಡಪ್ರದೇಶ
ದಿಂದಲೂ, ಅಗ್ರಭಾಗದ ಅಲಗಿನಿಂದ ಕೂಡಿಯೂ, ದೃಢವಾಗಿರಬೇಕು. ಆ ಬಾಣ
ಗಳನ್ನೂ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಕಂದರ್ಪ, ಸೋಮನ, ದುರ್ಧರ, ಶಿಖರ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ
ಕರೆಯಬೇಕು. ಆ ಬಾಣಗಳಿಗೆ ಇಂದ್ರ, ಯಮ, ವರುಣ, ಕುಬೇರ ಈ ಲೋಕ
ಪಾಲರು ಅಭಿಮಾನದಿಂದೇತೆಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ ಆ ಬಾಣಗಳನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸಮಾಡುವಾಗ
ಕಾಂಡಾತ್ಪಾಂಡಂ ಎಂಬ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಜಪಿಸಬೇಕು. ಅನಂತರ ಪಂಚವರ್ಣವುಳ್ಳ
ಸೂತ್ರವನ್ನು ಕಾಂಡಾತ್ಪಾಂಡಂ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದಲೇ ಸುತ್ತು ಕಟ್ಟಬೇಕು.

ಆ ಸೂತ್ರದಿಂದಲೇ ದಿಕ್ಪುಗಳನ್ನೂ ಸುತ್ತು ಕಟ್ಟಬೇಕು ಐದು ವರ್ಣಗಳುಳ್ಳ
ದ್ದರಿಂದ ಆ ಪಂಚಸೂತ್ರವು ಪಂಚಮಹಾಭೂತಮಯವಾದ ಸಂಸಾರಸೂತ್ರ.
ಅದರಲ್ಲಿ ನೀಲವರ್ಣವೇ ಪೃಥ್ವಿಯ ಭಾಗ, ಶ್ವೇತವರ್ಣವೇ ಜಲದ ಭಾಗ, ಕೆಂಪು
ಬಣ್ಣವೇ ಅಗ್ನಿ, ಹಳದಿಯಬಣ್ಣವೇ ವಾಯು, ಕಪ್ಪುಬಣ್ಣವೇ ಅಂತರಿಕ್ಷ. ಈ
ಸೂತ್ರದಿಂದ ಬಂಧಿಸುವಾಗ “ದೂಷ್ಯಾದ್ವೂಷ್ಯಾ” ಎಂಬ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಸಮೀಗಿಸ

ಣ್ಯಾ ಕೀರ್ತಿತಂ ಸೂತ್ರಮಿತಿ ಚ | ತತಃ ಕಾಂಡೇ ಮೂಲೇಷು
ಸ್ಥಂಧಿಲಾಭ್ಯಂತರೇಣ ಚತುರ್ಷಾದಿಷ್ಟು ಚತುರಃ ಪೂರ್ಣಕುಂಭಾಃ
ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಯೇತ್ | ತೇ ಚತ್ವಾರಃ ಸಾಮರಾಜ್ಞೇಯಾಃ | ತತ್ರಾ-
ಪ್ಲೇಶಾನ್ಯಾಂ ದಿಶಿ ಪ್ರಥಮಂ ಕುಂಭಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಯೇತ್ | ತತಃ
ಕ್ರಮೇಣಾನ್ಯಾನ್ | ತೇಷಾಂ ನಾಮಾನಿ, ಸಹಸ್ರವೀರ್ಯಃ, ವಿಮಲಃ,
ಶತಧಾರಃ, ಪ್ರಮಂದನಃ. ಶಾಂಕ್ಷ ಸಹಿರಣ್ಯಾನ್ಸಚಂದನಾನ್ಸ
ಕುಸುಮಾನ್ಸವನಸ್ಪತಿಕಲಾಪಾನ್ ಕುರ್ಯೇತ್ ||

ತತ್ರ “ಶನ್ನಿಆಪ”ಇತಿ ಪ್ರಥಮಮಭಿಮಂತ್ರಯೇತ್ | “ಶನ್ನೋದೇವೀ”ರಿತಿ
ದ್ವಿತೀಯಂ | “ಆಪೋಹಿಷ್ಠೇ”ತಿ ತೃತೀಯಂ, “ಇದಮಾಪಃ-
ಪ್ರವಹತ” ಇತಿ ಚತುರ್ಥಂ | ತತಃ ಪೂರ್ವೇಣ ಲಾಜಾಪೂರ್ಣಂ
ಪಾತ್ರಂ ಸ್ಥಾಪಯೇತ್ | ದಕ್ಷಿಣೇನ ತಿಲಪಾತ್ರಂ, ಪಶ್ಚಿಮೇನ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ-
ಪಾತ್ರಂ | ಉದಗಕ್ಷತಪಾತ್ರಂ ಪಾತ್ರವಿಶೇಷೇಣ “ಅಬ್ರಹ್ಮನ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ”

ಬೇಕು. ಇಂದ್ರಾಣ್ಯಾಕೀರ್ತಿತಂ ಸೂತ್ರ ಎಂಬ ಮಂತ್ರವನ್ನೂ ಸಹ, ಅನಂತರ
ಆಬಾಣಗಳ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಂಧಿಲದ ಒಳಭಾಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದಂತೆ ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ
ನಾಲ್ಕು ಪೂರ್ಣ ಕುಂಭಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಬೇಕು. ಆ ನಾಲ್ಕು ದೇವತೆಗಳಿಂದ
ಕೂಡುವೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಈಶಾನ್ಯದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ
ಕುಂಭವನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಬೇಕು. ಅನಂತರ ಇತರ ಕುಂಭಗಳನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ
ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಬಹುದು ಆ ಕುಂಭಗಳನ್ನೂ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಸಹಸ್ರವೀರ್ಯ, ವಿಮಲ,
ಶತಧಾರ, ಪ್ರಮಂದನ ಎಂಬ ನಾಮಗಳಿಂದ ನಿರ್ದೇಶಿಸಬೇಕು. ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ
ಹಿರಣ್ಯ, ಚಂದನ, ಹೂವುಗಳು, ಮಾವಿನಲೆಯಗೊಂಚಲು ಇವುಗಳೊಡನೆ
ಕೂಡಿರುವಂತೆ ರಚಿಸಬೇಕು.

ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ಕುಂಭವನ್ನು ಶನ್ನಿಆಪಃ, ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದಲೂ,
ಎರಡನೆಯದನ್ನು “ಶನ್ನೋದೇವೀ,” ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದಲೂ, ಮೂರನೆಯದನ್ನು
“ಆಪೋಹಿಷ್ಠಾ” ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದಲೂ, ನಾಲ್ಕನೆಯದನ್ನು “ಇದಮಾಪಃ
ಪ್ರವಹತ” ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದಲೂ, ಅಭಿಮಂತ್ರಿಸಬೇಕು. ಅದರ ಪೂರ್ವ
ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಭತ್ತದ ಅರಳಿನಿಂದ ತುಂಬಿದ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನೂ, ದಕ್ಷಿಣಭಾಗದಲ್ಲಿ ಎಳ್ಳಿನ
ಪಾತ್ರೆಯನ್ನೂ, ಪಶ್ಚಿಮದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಬಿಳಿ ಸಾಸಿವೆಯ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನೂ, ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ

ಇತ್ಯುದೀರಯೇತ್ | ತತಃ ಚತಸ್ರಸು ವಿದಿಕ್ಷು ಕುಂಭಾನಾಮಭ್ಯಂ-
ತರೇ ಚತ್ವಾರೋ ದೀಪಾದೇಯಾಃ | ತೇ ಚ ನೇದಾಃ ಐಶಾನೀ ಪ್ರಭೃತಿ
ಋಗ್ಯಜುಸ್ಸಾಮಾಥರ್ವಾಣಃ | ತೇಷಾಂ ಚ ನಿವೇಶನೇ ತೇಜೋಸಿ
ಶುಕ್ರಮಿತ್ಯುದೀರಯೇತ್ | ತತಃ ಪುನರಪಿ ರಕ್ಷೋಘ್ನೈಃ ಮಂತ್ರೈಃ
ಸಿದ್ಧಾರ್ಥವಿಚಿರಣಂ ಕುರ್ಯಾತ್ | ಯೇ ದೇವಾಃ ಪುರಸ್ಸದೋಮಿತಿ
ಜಪೇತ್ | ವಾರಾಹಂ ಸ್ರಾದ್ಧಾರ್ಥವಂ ಚ ವಾಚಯೇತ್ |
ಶ್ರೀಸೂಕ್ತಮುದೀರಯೇತ್ | ತತಸ್ತೇನ ಪಂಚಗವ್ಯೇನ ಭವನ-
ಮಭ್ಯುಕ್ಷಯೇತ್ | ತೋರಣಾನಿ ಚ (ಅರ್ಚಾಂ ಶೌಚಾರ್ಥಂಚ
ಸ್ಥಾಪಯೇತ್ ಬೃಹತ್ ಸ್ನಾನೇ ತದೇವ ಸ್ಯಾದನ್ಯಂ ನಾ ಕಲ್ಪ-
ಯೇತ್) ಅಥಾರ್ಘ್ಯಃ |

ಅಕ್ಷತೆಯ ಪಾತ್ರವನ್ನೂ ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕು, ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಪಾತ್ರವಿರೋಧದಿಂದ
ಆಬ್ರಹ್ಮ್ಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಎಂಬ ಮಂತ್ರವನ್ನು ವರಿಸಬೇಕು. ಅನಂತರ ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕು
ಗಳಲ್ಲಿ ಕುಂಭಗಳ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ದೀಪಗಳನ್ನು ಡಬೇಕು ಆ ದೀಪಗಳೇ ನೇದ
ಗಳು. ಈಶಾನ್ಯ ಮೊದಲುಮಾಡಿಕೊಂಡು ಋಗ್ಯಜುಸ್ಸಾಮಾಥರ್ವಾಣ ರೂಪಗಳಾಗು
ತ್ತವೆ. ಆ ದೀಪಗಳ ನ್ಯಾಸವನ್ನೂ “ತೇಜೋಸಿಶುಕ್ರಂ” ಎಂಬ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಜ
ರಿಸಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಅನಂತರ ಪುನಃ “ರಕ್ಷೋಘ್ನ” ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಬಿಳಿಯ
ಸಾಸವೆಯನ್ನು ಎರೆಚಬೇಕು, “ಯೇದೇವಾಃ ಪುರಸ್ಸದೋ” ಎಂಬ ಮಂತ್ರವನ್ನೂ
ಜಪಿಸಬೇಕು. ವರಹಾವತಾರ ರೂಪಿಯಾಗಿ ಆವಿರ್ಭವಿಸಿದ ಭಗವಂತನ ಚಿತ್ರಿ
ಯನ್ನು (ಉಪಾಖ್ಯಾನ) ಪಾರಾಯಣ ಮಾಡಬೇಕು. ಶ್ರೀಸೂಕ್ತಪಾರಾಯಣ
ವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು, ಅನಂತರ ಪಂಚಗವ್ಯದಿಂದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಗೃಹವನ್ನೂ, ತೋರಣ
ಗಳನ್ನೂ, ಪೋಕ್ಷಿಸಬೇಕು ಶುದ್ಧಿಗಾಗಿ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನೂ ಅಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕು.
ಬೃಹತ್ ಸ್ನಾನಸಂಭವದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಇದರಿಂದಲೇ ಆಗಲೀ ಬೇರೆ ಪಂಚಗವ್ಯದಿಂದಾ
ಗಲಿ ನಡೆಸಬಹುದು. ಅನಂತರ ಅರ್ಘ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಎಲೈ ಧೊರೆಯೇ, ಈ

ಏವಂ ತೋರಣವಿನ್ಯಾಸೇ ಕೃತೇ ಭೂಪತಿಸತ್ತಮ |

ಸರ್ವೇ ವಿಘ್ನಾಃ ಕ್ಷಯಂ ಯಾಂತಿ ಸರಾ ವೃದ್ಧಿಶ್ಚ ಜಾಯತೇ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಾಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯಃ

ವಪ್ರಸಂವಾದೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಕಲ್ಪೇ ತೋರಣವರ್ಣನೋ ನಾಮು

ಅಷ್ಟನವತಿತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ರೀತಿ ತೋರಣ ವಿನ್ಯಾಸಮಾಡಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಎಲ್ಲಾ ವಿಘ್ನಗಳೂ ನಾಶವಾಗುತ್ತವೆ,
ಹೆಚ್ಚಾದ ಅಭ್ಯುದಯವೂ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯ ಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯಃ

ವಪ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಕಲ್ಪದ ತೋರಣವರ್ಣನವೆಂಬ

ತೊಂಭತ್ತಿಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಓಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ನವನವತಿತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

ಗದ್ಯ—ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ—ಅಥ ಪಂಚಗವ್ಯಾನಿ—ತತ್ರ ಕಪಿ-
ಲಾಯಾಃ ಗೋಃಕ್ಷೀರಂ, ಕೃಷ್ಣಾಯಾಶ್ಚ ದಧಿ | ನೀಲಾಯಾಶ್ಚ ಘೃತಂ |
ಶ್ವೇತಾಯಾ ಗೋಮಯಂ ತಾಮ್ರವರ್ಣಾಯಾ ಗೋಮೂತ್ರಂ |
ಗೃಹ್ಣೀಯಾತ್ | ಗಂಧದ್ವಾರೇತಿ ಗೋಮಯಂ | ಆಪ್ಯಾಯಸ್ವೇತಿ
ಕ್ಷೀರಂ | ದಧಿಕ್ರಾವ್ಣೇತಿ ದಧಿ | ಘೃತವತೀ ಭುವನಾನಾಮಿತಿ ಘೃತಂ |
ದೇವಸ್ಯತ್ವೇತಿ ಕುಶೋದಕಂ | ಅಘಮರ್ಷಣೇನ ಸಂಯೋಜ್ಯ
ಗಾಯತ್ರೀಮುದೀರಯೇತ್ | ತತಸ್ತೇನ ಪಂಚಗವ್ಯೇನ ಭವನಮ-

ತೊಂಭತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:—

ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಪ್ರೋಕ್ಷಣೋಪಯೋಗಿಯಾದ ಪಂಚಗವ್ಯಗಳನ್ನು ಹೇಳು-
ತ್ತೇನೆ. ಪಂಚಗವ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಪಿಲವರ್ಣದ ಗೋವಿನಹಾಲು, ಕೃಷ್ಣವರ್ಣದ ಗೋವಿನ
ಮೊಸರು, ನೀಲವರ್ಣದ ಗೋವಿನ ಘೃತ, ಬಿಳಿಯ ಗೋವಿನ ಗೋಮಯ, ಕೆಂದು
ಬಣ್ಣದ ಗೋವಿನ ಗೋಮೂತ್ರ ಇವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಗೋಮೂತ್ರ
ವನ್ನು ಗಾಯತ್ರಿಯಿಂದಲೂ, ಗೋಮಯವನ್ನು ಗಂಧದ್ವಾರಾ ಎಂಬ ಮಂತ್ರ
ದಿಂದಲೂ, ಕ್ಷೀರವನ್ನು ಆಪ್ಯಾಯಸ್ವ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದಲೂ, ಮೊಸರನ್ನು ದಧಿ
ಕ್ರಾವ್ಣಾ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದಲೂ, ಘೃತವನ್ನು ಘೃತವತೀಭುವನಾನಾಂ ಎಂಬ
ಮಂತ್ರದಿಂದಲೂ, ಶುದ್ಧೋದಕವನ್ನು ದೇವಸ್ಯತ್ವಾ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದಲೂ ಗ್ರಹಿಸ
ಬೇಕು. ಅಘಮರ್ಷಣ ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿ ಗಾಯತ್ರಿಯಿಂದ

ಭೃಕ್ಷಯೇತ್ | ತೋರಣಾನಿ ಚ | ಅರ್ಚಾಶೌಚಾರ್ಥಮವಸ್ಥಾಪ-
ಯೇತ್ | ಬೃಹತ್ ಸ್ನಪನೇ ತದೇವಸ್ಯಾದನ್ಯಂ ವಾ ಕಲ್ಪಯೇತ್ |
ಅಥಾಘೃಕಲ್ಪನಾ ||

ತತ್ರ ರಾಜತೇ ಸಾತ್ರೇ ಶಂಖಬಿಲ್ವಪದ್ಮೋಶೀರದೆರ್ಭಮೂಲದೂರ್ವಾ-
ಕ್ಷೀರಾಕ್ಷತಸಿದ್ಧಾರ್ಥಕ ತಂಡುಲಾನುಪಕಲ್ಪಯೇತ್ | ತೀರ್ಥೋದ-
ಕೇನ ಸ್ನಾನಯೇತ್ ರಥ ಅಕ್ಷೇಶಿ ಮಂತ್ರಮುದೀರಯೇತ್ | ಪ್ರವಿಣಂ
ಸಾಪಮನ್ಯಃ ದ್ವಪದಂ ಪವಿತ್ರಂ ಶಂಖಮಣಿಂ ಶ್ರೀಸೂಕ್ತಂ ಕಾಂಡಾ
ತ್ಪಾಂಡೇಶಿ ಪವಿತ್ರಂ ಚ ತತಃ ಶುಭೇ ದೃಢೇ ಸ್ವರ್ಚಿತೇ ಭಾಂಡೇ
ಪಾದ್ಯಂ ಕುರಾತ್ ||

ಜಪಿಸರ್ಜೇಕು. ಅನಂತರ ಆ ಪಂಚಗವ್ಯದಿಂದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಭವನವನ್ನೂ ತೋರಣ
ಗಳನ್ನೂ ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ಉಳಿದ ಭಾಗವನ್ನು ಪ್ರತಿಮಾಶುದ್ಧಿಗಾಗಿ ಇಡಬೇಕು.
ಬೃಹತ್ ಸ್ನಪನವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನೇ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದು. ಬೇರೆಯಾದರೂ
ಏರ್ಪಡಿಸಬಹುದು. ಅನಂತರ ಆಘೃವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕು.

ಬೆಳ್ಳಿಯ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಠ, ಬಿಲ್ವ, ಪದ್ಮ, ಲಾಮಂಚ, ದರ್ಭಮೂಲ,
ಗರಿಕೆ, ಹಾಲು, ಅಕ್ಷತೆ, ಬಿಳಿಯ ಸಾಸವೆ, ಅಕ್ಕಿ ಇವನ್ನು ಹಾಕಬೇಕು.
ತೀರ್ಥೋದಕದಿಂದ ಅವನ್ನು ತುಂಬಬೇಕು. ರಥ ಅಕ್ಷೇ ಎಂಬ ಮಂತ್ರವನ್ನು
ಪಠಿಸಬೇಕು ದ್ರವಿಣಂ ಸಾಪಮನ್ಯಃ ಎಂಬ ಮಂತ್ರವನ್ನೂ ಹಾಗೆಯೇ ದ್ವಪದ,
ಪವಿತ್ರ, ಶಂಖಮಣಿ, ಈ ಸೂಕ್ತ, ಕಾಂಡಾತ್ಪಾಂಡ, ಪವಿತ್ರ ಈ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನೂ
ಪಠಿಸಬೇಕು. ಅನಂತರ ಶುಭವಾಗಿಯೂ, ದೃಢವಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಪೂಜ್ಯವಾದ
ಬಾಂಡದಲ್ಲಿ ಪಾದ್ಯವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಾಚಕನು, ಹಿರಣ್ಯ
ವರ್ಣಾ ಎಂದು ನೊದಲಾಗುವ ಮೂರು ಮುಕ್ಕುಗಳಿಂದಲೂ, ಆಪೋಹಿಷ್ಠಾ ಎಂಬ
ಮೂರು ಮುಕ್ಕುಗಳಿಂದಲೂ, ಶನ್ನೋದೇವೀ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದಲೂ, ಬ್ರಹ್ಮ

ಹಿರಣ್ಯವರ್ಣೇ ತ್ಯಾರಭ್ಯ ಯುಕ್ತ್ರಯೇಣ ಚ ಸಾರ್ಥವ |
 ಆಪೋಹಿಷ್ಠೇತಿ ತಿಸೃಭಿಃ ಶನ್ನೋದೇವೀತಿ ಚಾಪ್ಯಥ |
 ಬ್ರಹ್ಮ ಶುಕ್ಲೇನ ಸೂಕ್ತೇನ ಪವಿತ್ರೇಣ ತಥೈವ ಚ |
 ವಾಚಕೋ ವಾಚಯೇತ್ತತ್ರ ತೀರ್ಥಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಮುತ್ತಮುಂ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
 ವಜ್ರಪಂವಾದೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಕಲ್ಪೀ ಪಂಚಗವ್ಯವರ್ಣನೋ ನಾಮ
 ನವನವತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಶುಕ್ಲೇನ ಎಂಬ ಸೂಕ್ತದಿಂದಲೂ ಪವಿತ್ರಮಂತ್ರದಿಂದಲೂ ಅಭಿಮಂತ್ರಿಸಬೇಕು
 ಮತ್ತು ಉತ್ತಮವಾದ ತೀರ್ಥಗಳ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ಆಯಾಯ ಉಪಖ್ಯಾನ
 ಗಳಿಂದ ಪಾರಾಯಣ ಮಾಡಬೇಕು

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
 ವಜ್ರಪಂವಾದದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಕಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಪಂಚಗವ್ಯವರ್ಣನವೆಂಬ
 ತೊಂಭತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಹಿಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ತತಃತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

ಗದ್ಯ—ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉನಾಚಿ—ಅಥಾರ್ಜುನಾಚಂ ಭವತಿ | ತತ್ರ-
ಮೃನ್ಮಯಾಂ ಚಿತ್ರಕರ್ಮಕೃತಾಂ ಚ ಶಾಚಿಯೇತ್ | ಉಭ-
ಯೋರ್ಧರ್ಭಸವಿತ್ರಕೇ ಶಾಚಂ ಕುರ್ಯಾದಧಿನಾಸನಂ ಚ | ಯಂ ದ್ರವ್ಯಂ
ತದ್ರವ್ಯೋಕ್ತಶಾಚಂ ಚಾದಾವೇನ ಕುರ್ಯತ್ | ತತೋಽಂಬುನಾ
ಗಾಯತ್ರಾ ಕುರ್ಯತ್ | ಆಕ್ರಮ್ಯೇತಿ ದ್ವಿತೀಯಾ ಮೃದಾ | ಅಯಂ
ಚಾತ್ರಾಪರೋ ಮಂತ್ರೋ ಭವತಿ ||

ನೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ :—ಅನಂತರ ಪ್ರತಿಮಾಶುದ್ಧಿಯನ್ನು ಮಾಡ
ಬೇಕು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೃಣ್ಮಯವಾಗಿಯೂ, ಚಿತ್ರಸುತರೂಪವಾಗಿಯೂ, ಇರುವ
ಪ್ರತಿಮೆಗಳಿಗೆ ದರ್ಭಸವಿತ್ರದಿಂದಲೇ ಶುದ್ಧಿಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಅಧಿವಾಸನಕ್ಕಾಗಿ
ಯಾವ ಯಾವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಲಾಗಿದೆಯೋ, ಆ ದ್ರವ್ಯಗಳಿಗೆ ವಿಹಿತವಾಗಿರುವ
ಶುದ್ಧಿಯನ್ನು ಮೊದಲೇ ಮಾಡಿರಬೇಕು. ಅನಂತರ ಜಲದಿಂದ ಗಾಯತ್ರಿಯಿಂದ
ಮೊದಲನೆಯ ಶುದ್ಧಿಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಆಕ್ರಮ್ಯಾ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ
ಎರಡನೆಯ ಶುದ್ಧಿ, ಈ ಶುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಹೇಳುವ ಇತರ ಮಂತ್ರಗಳೂ

ಅಶ್ವಕ್ರಾಂತೇ ರಥಕ್ರಾಂತೇ ವಿಷ್ಣುಕ್ರಾಂತೇ ವಸುಂಧರೇ |
ಮೃತ್ತಿಕೇ ಹರನೇ ಸಾಸಂ ಯನ್ಮಯಾ ದುಷ್ಕೃತಂ ಕೃತಂ ||
ಉದ್ಧೃತಾಸಿ ವರಾಹೇಣ ಕೃಷ್ಣೇನ ಶತಬಾಹುನಾ |
ಮೃತ್ತಿಕೇ ತ್ವಂ ಪ್ರಯಚ್ಛೇಷ್ಯಂ ಸರ್ವಕಾಮಪ್ರದಾ ಭವ ||

ತೃತೀಯಂ ಭೂತಿಸ್ತ್ವಮಿತಿ ಭಸ್ಮನಾ | ಇಹಗಾವ ಇತಿ ಚತುರ್ಥಂ
ಗೋಮಯೇನ ವಿಸ್ತೋಃ ಪೃಷ್ಠಮಸೀತಿ ಪಂಚಮಂ ಗೌರಸರ್ವಪೈಃ |
ಬೃಹತ್ಸಾವನ್ನಾ ಪಷ್ಠಂ ತ್ರೇತಾಗ್ನಿಭಸ್ಮನಾ | ಶಾಕ್ವರೇಣೇತಿ ಸಪ್ತಮಂ
ಪಂಚಗವ್ಯೇನ | ಮನಸಃ ಕಾಮಮಾಕೂತಿರಿತ್ಯಷ್ಟಮಂ ಕುಷ್ಠೇನ |
ಹಿರಣ್ಯವರ್ಣೇತಿ ನವಮಂ ಸುವರ್ಣೋದಕೇನ | ತರಸಮರ್ದೀತಿ
ದರ್ಭ ಪಿಂಜಲ್ವಿದಕಮಂ | ಸಾವಮಾನೀಭಿಸ್ತೀರ್ಥಮೃತ್ತಿಕಾಭಿ-

ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಅಶ್ವಕ್ರಾಂತೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಮಂತ್ರವೂ ಮೃತ್ತಿಕೆ ಹರಮೆ
ವಾಸಂ, ಉದ್ಧೃತಾಸಿ ವರಾಹೇಣ ಇತ್ಯಾದಿ ಮಂತ್ರಗಳೂ ಇಲ್ಲಿಯ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ
ಅರ್ಹವಾಗಿವೆ.

ಭೂತಿಸ್ತ್ವಮಿತ್ಯಾದಿ ಮಂತ್ರದಿಂದ, ಭಸ್ಮದಿಂದ ಮೂರನೆಯ ಶುದ್ಧಿ
ಇಹಗಾವಃ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಗೋಮಯದಿಂದ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಶುದ್ಧಿ. ವಿಸ್ತೋಃ
ಪೃಷ್ಠಮಸಿ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ, ಬಿಳಿಯ ಸಾಸಿವೆಯಿಂದ ಐದನೆಯ ಶುದ್ಧಿ,
ಬೃಹತ್ಸಾವನ್ನದಿಂದ ಯಜ್ಞಭಸ್ಮದಿಂದ ಆರನೆಯ ಶುದ್ಧಿ, ಶಾಕ್ವರೇಣ ಎಂಬ ಮಂತ್ರ
ದಿಂದ ಪಂಚಗವ್ಯದಿಂದ ಏಳನೆಯ ಶುದ್ಧಿ, ಮನಸಃ ಕಾಮಮಾಕೂತಿರಿತ್ಯಾದಿ
ಮಂತ್ರದಿಂದ ಚಂಗಲ್‌ಕೋಷ್ಠದಿಂದ ಎಂಟನೆಯ ಶುದ್ಧಿ, ಹಿರಣ್ಯವರ್ಣಾ ಎಂಬ
ಮಂತ್ರದಿಂದ ಸುವರ್ಣೋದಕದಿಂದ ಒಂಭತ್ತನೆಯ ಶುದ್ಧಿ, ತರಸಮರ್ದೀ ಎಂಬ
ಮಂತ್ರದಿಂದ ದರ್ಭಪುಂಜದಿಂದ ಹತ್ತನೆಯ ಶುದ್ಧಿ, ಪವಮಾನ ಸೂಕ್ತಗಳಿಂದ
ತೀರ್ಥೋದಕಮೃತ್ತಿಕೆಯಿಂದ ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಶುದ್ಧಿ, ನದೀಮೃತ್ತಿಕೆಯಿಂದ
ಪನ್ನಿರಡನೆಯ ಶುದ್ಧಿ, ಗಿರಿಯಸ್ತೆ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ, ಸರ್ವತದ ಮೇಲಿನ

ರೇಕಾದಶಂ | ನದೀಮೃದಾ ದ್ವಾದಶಂ | ಗಿರಯೋಸ್ತೇ ಪರ್ವತಾಗ್ರ
ಮೃದಾ ತ್ರಯೋದಶಂ | ಋಷಭೇಣ ಜಾತಶೃಂಗೇಣೋದ್ಭುತಮೃದಾ
ಚತುರ್ಥಶಂ | ಅಶ್ವಕ್ರಾಂತೇತಿ ಲಾಂಗಲೋದ್ಭುತಮೃದಾ
ಪಂಚದಶಂ | ಕೂಶಾಂಡೇತಿ ವಲ್ಮೀಕಾಗ್ರಮೃದಾ ಷೋಡಶಂ |
ಪೃಥ್ವೀದೇವೀತಿ ಮಂತ್ರೇಣ ತೀರ್ಥಮೃದಾ ಸಪ್ತದಶಂ | ಸರೋಮೃದಾ
ಬ್ರಹ್ಮಜಜ್ಞಾನೇತ್ಯಷ್ಟಾದಶಂ : ದಧಿಕ್ರಾವ್ಣೇತಿ ದಧ್ನಾ ಏಕೋನ-
ವಿಂಶಂ ಘೃತವತೀ ಘೃತೇನ ವಿಂಶತಿತಮಂ ||

ಅಘಮರ್ಷಣೇನ ರತ್ನೈರೇಕವಿಂಶಂ | ಏವಮೇಕವಿಂಶತ್ಪಾತ್ಮಕೇನ
ಸೋಮೇನ ಶಾಂ ಶೌಚಯಿತ್ವಾ ಪರಮಪಾವನಾ ಮಂತ್ರಾ
ಜಪ್ತವ್ಯಾಃ ||

ಮೃತ್ತಿಕೆಯಿಂದ ಹದಿನಾರನೆಯ ಶುದ್ಧಿ, ಋಷಭೇಣ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಕರುವಿನ
ಕೊಂಬಿನಿಂದ ಉದ್ಭುತವಾದ ಮೃತ್ತಿಕೆಯಿಂದ ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ಶುದ್ಧಿ, ಅಶ್ವಕ್ರಾಂತಾ
ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ನೇಗಲನಿಂದ ಉದ್ಭುತವಾದ ಮೃತ್ತಿಕೆಯಿಂದ ಹದಿನೈದನೆಯ
ಶುದ್ಧಿ, ಕೂಶಾಂಡೇ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಹುತ್ತುದ ಮೇಲಿನ ಮೃತ್ತಿಕೆಯಿಂದ
ಹದಿನಾರನೆಯ ಶುದ್ಧಿ, ಪೃಥ್ವೀದೇವೀ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ, ತೀರ್ಥಮೃತ್ತಿಕೆಯಿಂದ
ಹದಿನೇಳನೆಯ ಶುದ್ಧಿ, ಬ್ರಹ್ಮಜಜ್ಞಾನಂ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ, ಸರೋವರದ ಮೃತ್ತಿಕೆ
ಯಿಂದ ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಶುದ್ಧಿ, ದಧಿಕ್ರಾವ್ಣಾ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ದಧಿಯಿಂದ
ಹತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಶುದ್ಧಿ, ಘೃತವತೀ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ, ಘೃತದಿಂದ ಇಪ್ಪತ್ತ
ನೆಯ ಶುದ್ಧಿ.

ಅಘಮರ್ಷಣ ಸೂಕ್ತದಿಂದ, ರತ್ನಗಳಿಂದ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೆಯ ಶುದ್ಧಿ,
ಈ ರೀತಿ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ವಿಧವಾಗಿರುವ ಪರಿಶುದ್ಧತೆಯಿಂದ ಸೋಮರಸದಂತಿರುವ
ಈ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಂದ ಶೋಧಿಸಿ ಅನಂತರ ಪರಮಪಾವನಗಳಾದ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನೂ
ಜಪಿಸಬೇಕು. ಅಘಮರ್ಷಣ, ದೇವಕೃತ, ಶುದ್ಧವತೀ, ತರತ್ಸಮಾಕೂಶಾಂಡ,
ಪಾವಮಾನೀ ಸೂಕ್ತ ದುರ್ಗಾದೇವೀ, ಸರಸ್ವತೀ ಸೂಕ್ತಗಳು, ಚಾಂದ್ರಾಯಣ,
ಋಷಭ, ವಾಮದೇವ, ರಥವ್ರರ ಈ ಸೂಕ್ತಗಳೂ, ಪುರುಷಸೂಕ್ತ, ಶ್ರೀಸೂಕ್ತ,

ಅಘಮರ್ಷಣಂ ದೇವಕೃತಂ ಶುದ್ಧವತ್ಯಸ್ತರತ್ನಮಾಃ |
 ಕೂಶ್ಠಾಂಡಾಃ ಸಾವಮಾನೈಶ್ಚ ದುರ್ಗಾ ದೇವೀ ಸರಸ್ವತಿ |
 ಚಾಂದ್ರಾಯಣಂ ಚ ಯುಷಭಂ ನಾಮದೇವಂ ರಥಂತರಂ |
 ಪೌರುಷಂ ಚ ತಥಾಸೂಕ್ತಂ ಶ್ರೀಸೂಕ್ತಮಥವಾಪ್ಸರಂ |
 ಅಭಿಜ್ಞಾಂ ಚ ಪವಿತ್ರಂ ಚ ಚರಿತಂ ವೈಷ್ಣವಂ ತಥಾ |

ನಾದಿತ್ರಶಬ್ದೈರ್ಜಯಕಬ್ಧಮಿತ್ಯೈ-

ರ್ಯೈಶ್ಚೈಶ್ಚ ತಥಾ ಭೂಪ ವರಾಜ್ಞನಾನಾಂ |

ಶೌಚೇ ನಿವೃತ್ತೇ ತ್ವಧಿವಾಸನಂ ವೈ

ಕಾರ್ಯಂ ಸುರಾರ್ಚಾಸು ಯಥಾಭಿಧಾಸ್ಯೇ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಅರ್ಚಾಶೌಚಕಥನಂ ನಾಮ

ಕತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಗ್ನಿರಸೂಕ್ತ, ಅಭಿಜ್ಞಾಸೂಕ್ತ, ಪವಿತ್ರಮಂತ್ರ, ವೈಷ್ಣವೋಪಾಖ್ಯಾನ, ಇವೆಲ್ಲವೂ
 ಅದಕ್ಕೆ ಅರ್ಹವಾದ ಮಂತ್ರಭಾಗಗಳು. ಎಲೈ ಧೋರಿಯೇ ಈ ರೀತಿ ವಂದಿಸಬೇಕೆಂದು
 ನೃತ್ಯಗೀತವಾದ್ಯಗಳೊಡಗೂಡಿದ ಜಯಶಬ್ದದಿಂದ ಪ್ರತಿಮಾ ರೂಪಿಯಾದ ಸಂತರ
 ಅಧಿವಾಸನವೆಂಬ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮುಂದೆ ನಾನು ಹೇಳುವಂತೆ ಆ ಪ್ರತಿಮೆಗಳಿಗೆ
 ನಡೆಸಬೇಕು.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯ ಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಅರ್ಚಾಶೌಚಕಥನವೆಂಬ

ನೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಓಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಏಕಾಧಿಕಶತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

ಗದ್ಯ—ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ—ಅರ್ಥಾರ್ಜುನಾ ನಂತರಂ ಪವಿತ್ರ-
ಕಸ್ಯಾರ್ಜುನಾಃ ಪಶ್ಯಾದಧಿವಾಸನಂ ಕುರ್ಯಾತ್ | ತತ್ರ ಕಮಲಕರ್ಣಿ-
ಕಾಯಾಂ ದ್ರುವಾದ್ಧೃತಿ ಮಂತ್ರೇಣ ದಕ್ಷಿಣಶಿರಸ್ಕಂ ಪ್ರಾಕಶಿರಸಂ
ವಾ ಶಯ್ಯಾಯಾಂ ಸ್ಥಾಪಯೇತ್ | ಅತಃ ಪಂಚವರ್ಣೈಃ ಪಂಚ-
ಭಿರಾಸ್ತರಣೈರಾಸ್ತರಯೇತ್ | ಶುದ್ಧಾವತ್ಯಶ್ಲೋದೀರಯೇತ್ |
ತತೋ ಯುವಾಸುನಾಸಾ ಇತಿ ಪ್ರಚ್ಛಾದನಪಟಂ ದದ್ಯಾತ್ |
ಗಂಡೋಪಧಾನಂ ಚ | ತತೋ ದರ್ಭಮಯಂ ಸಪ್ತಶೀರ್ಷಮನಂತಂ
ನಾಗಂ ಕುರ್ಯಾತ್ | ತಂ ಚ ಶಯನೇ ಸ್ಥಾಪಯೇತ್ ತತೋ
ಜೀವಸ್ಯಾವಾಹನಂ ಕುರ್ಯಾತ್ ಶಿವಸಂಕಲ್ಪಂ ಜೋದೀರಯೇತ್ ||

ನೂರ ಒಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಅರ್ಜುನ ಶುದ್ಧಿಯಾದನಂತರ ಅರ್ಚೆಯ
ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪವಿತ್ರವನ್ನಿಟ್ಟು ಅಧಿವಾಸನವನ್ನೇರ್ಪಡಿಸಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿರುವ
ಕಮಲದ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಧ್ರುವಾದಾಃ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ದಕ್ಷಿಣಶಿರಸ್ಸಾಗಿ
ಯಾಗಲಿ ಪೂರ್ವಶಿರಸ್ಸಾಗಿಯಾಗಲಿ ಇರುವಂತೆ ಶಯನದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕು
ಅನಂತರ ಐದುಬಣ್ಣಗಳುಳ್ಳ ಐದು ವಿಧವಾದ ಆಸ್ತರಣಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು
ಶುದ್ಧಾವತ್ಯಃ ಎಂಬ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಪಠಿಸಬೇಕು. ಅನಂತರ ಯುವಾಸುನಾಸಾಃ
ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಹೊದ್ದಿಕೆಯ ವಸ್ತ್ರವನ್ನೂ ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು ದಿಂಬುಗಳನ್ನೂ
ರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಅನಂತರ ದರ್ಭೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಏಳು ಹೆಡೆಗಳುಳ್ಳ ಅನಂ-
ತಂಬ ನಾಗರಾಜನನ್ನು ಆ ಶಯನದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕು ಅನಂತರ ಜೇತನ,
ಆವಾಹನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಶಿವಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ಚ್ಛರಿಸಬೇಕು.

ತತಸ್ತ್ವನಂತಸ್ಯಾವಾಹನಂ ಪ್ರಯೋಜಯೇತ್ | ತತೋಽರ್ಘ್ಯಪಾದ್ಯಾ-
ಚಮನೀಯಾನುಲೇಪನಮಾಲ್ಯ ದೀಪಧೂಪ ಮಧುಪರ್ಕಪಾನೀಯಮಾತ್ರಾದಾನಾದಿ
ಯಾತ್ರಾಭಿಃ ಪ್ರತ್ಯೇಕಂ ಸಾವಿತ್ರೀಣಾನನ್ತಮರ್ಚಯೇತ್ | ತತಃ
ಸರ್ಪಸಾಮ | ನಮೋಽಸ್ತು ಸರ್ಪೇಭ್ಯ ಇತಿ ಯೋಗೇಯೋಗೇತಿ
ಮಂತ್ರಂ ಚೋದೀರಯೇತ್ | ಅನಂತಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಚ ವಾವ-
ದೇತ್ | ತತೋ ಧ್ರುವಾದ್ಯೌರಿತಿ ಮಂತ್ರೇಣಾನನ್ತೋಪರಿ ಶ್ರೀಭಗವ
ದರ್ಚಾಂ ಪವಿತ್ರಕೇ ಸ್ಥಾಪಯೇತ್ | ತತೋ ಜೀವಸ್ಯಾವಾಹನಂ-
ಕುರ್ಮಾತ್ | ಶಿವಸಂಕಲ್ಪಂ ಜಪೇತ್ | ತತೋ ಭಗವಂತಮಾವಾಹ-
ಯೇತ್ | ತತಸ್ಸರ್ವೇ ಭೂನ್ಯಸ್ತಜಾನವಃ ಪ್ರಣಾಮಂ ಕುರ್ಮುಃ
ಅಗತಶ್ಚ ಭಗವಾನಿತಿ ಬ್ರೂಯುಃ | ತತಃ ಶಂಖಪಟದಭೇರೀ
ಜಯ ಶಬ್ದೈಃ ಪೂಜಯೇಯುಃ | ತತೋಽರ್ಘ್ಯಪಾದ್ಯಾ-
ಚಮನೀಯ ಸ್ನಾನೀಯಾನುಲೇಪನಮಾಲ್ಯಧೂಪದೀಪಮಧು-

ಅನಂತರ ಅನಂತನ ಆವಾಹನವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಬೇಕು. ಅರ್ಘ್ಯಪಾದ್ಯ
ಆಚಮನೀಯ ಗಂಧಪುಷ್ಪಧೂಪದೀಪ ಮಧುಪರ್ಕಪಾನೀಯಮಾತ್ರಾದಾನಾದಿ
ಗಳಿಂದ ಸಾವಿತ್ರಮಂತ್ರದಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಅನಂತರ ಸರ್ಪಸಾಮ
ನಮೋ ಅಸ್ತು ಸರ್ಪೇಭ್ಯ, ಯೋಗೇಯೋಗೇ ಎಂಬ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನಾ ಪರಿಸಬೇಕು.
ಅನಂತನ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನಾ ಸಹ ಪಾರಾಯಣಮಾಡಬಹುದು. ಇದಾದಮೇಲೆ
ಧ್ರುವಾದ್ಯೌ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಆ ಅನಂತನ ಮೇಲೆ ಪವಿತ್ರವನ್ನಿಟ್ಟು ಭಗವಂತನ
ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕು. ಅನಂತರ ಭಗವಂತನ ಆವಾಹನವನ್ನು ಮಾಡಿ
ಶಿವಸಂಕಲ್ಪವನ್ನಾ ಜಪಿಸಬೇಕು. ಭಗವಂತನನ್ನು ಆವಾಹನಮಾಡಿದನಂತರ
ಎಲ್ಲರೂ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಬೇಕು. ಭಗವಂತನು
ದಯಮಾಡಿದನು ಎಂದೂ ಉಚ್ಚರಿಸಬೇಕು ಅನಂತರವೂ ಶಂಖ, ಪಟಹ ಭೇರೀ
ಇವುಗಳೊಡಗೂಡಿದ ಜಯಶಬ್ದದಿಂದ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಅನಂತರ ಅರ್ಘ್ಯಪಾದ್ಯಾ
ಚಮನೀಯ ಸ್ನಾನೀಯ ಗಂಧಪುಷ್ಪಧೂಪದೀಪಮಧುಪರ್ಕಪಾನೀಯ ಮಾತ್ರಾ

ಸರ್ಕಪ್ರಾಪ್ತೇನ ಕ ಮಾತ್ರಾದಾನ್ಯೈಃ ಶ್ರೀ ಭಗವಂತಂ ಪ್ರತ್ಯೇಕಂ
ಸಾವಿತ್ರೀಣಾರ್ಚಯೇತ್ | ತತಃ ಸ್ವಸ್ತಿನ ಇಂದ್ರ ಇತಿ ಜಪೇತ್ ||

ತತೋ ಯುನಾ ಸುವಾಸಾ ಇತಿ ಶ್ರೀ ಭಗವಂತಂ ಮಹತಾ ವಾಸೋ
ಯುಗೇನಾಚ್ಛಾದಯೇತ್ | ಯುಂಜತೇ ಮನ ಇತಿ ಪುಷ್ಪೈರವಕಿ-
ರೇತ್ | ಬೋಧಶ್ಚಮಾ ಪ್ರತಿಬೋಧಶ್ಚೇತಿ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥೈರವಕಿರೇತ್
ಪ್ರಾದುರಭಾವಾನಿತಿ ವಾಚಯೇತ್ | ಏವಮಧಿವಾಸನಂ ಕಾರ್ಯಂ |
ಅಧಿವಾಸಿತೇ ಚ ಭಗವತಿ ಅರ್ಚಾಸ್ಥಂಡಿಲೇ ವೇದಿಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಸ್ಯ
ಅಸನಾನಿ ಪಾದಪೀಠಾನಿ ಚ ಅರ್ಚಾಶೌಚವಿಧಾನೇನ ವೇದಿಮಾಸ-
ನಾನಿ ಚ ಶೋಧಯೇತ್ | ತತಃ ಶಂಕರಗೀತೋಕ್ತವಿಧಿವಾ ಇಜ್ಯಾಂ
ಸಾತ್ವತಃ ಕುರ್ಯಾದಿತಿ | ಇಜ್ಯಾಸಮಕಾಲಮೇವ ಹೋಮಸ್ಥಂಡಿಲೇ
ಹೋತಾ ಹೋಮಂ ವೇದೀಶೌಚಮಾಸನಾನಾಂ ಸಕೃದೇವ ವಿಧತ್ತೇ ||

ದಾನಾದಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಸಾವಿತ್ರಮಂತ್ರದಿಂದ ಅರ್ಪಿಸಿ ಭಗವಂತನನ್ನು
ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಸ್ವಸ್ತಿನ ಇಂದ್ರ ಇತ್ಯಾದಿ ಮಂತ್ರವನ್ನೂ ಪಠಿಸಬೇಕು.

ಅನಂತನರ ಯುವಾಸುವಾನಾ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಭಗವಂತನನ್ನು ಉತ್ತಮ
ವಸ್ತ್ರದಿಂದ ಹೊದಿಸಬೇಕು. ಯುಂಜತೇ ಮನಃ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಹೂವುಗಳನ್ನು
ಎರಚಬೇಕು. ಬೋಧಶ್ಚ ಮಾಪ್ರತಿಬೋಧಶ್ಚ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಬಿಳಿಯ
ಸಾಸನೆಯನ್ನು ಎರಚಬೇಕು. ಭಗವಂತನ ಪ್ರಾದುರ್ಭಾವಬೋಧಕ ಆಖ್ಯಾನ
ಗಳನ್ನು ಪಠಿಸಬೇಕು. ಈ ರೀತಿ ಅಧಿವಾಸನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ಅದಾದನಂತರ
ಅರ್ಚಾಸ್ಥಂಡಿಲದಲ್ಲಿ ವೇದಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಅಸನ ಪಾದಪೀಠ ಇವುಗಳನ್ನೂ
ವೇದಿಯನ್ನೂ ಅರ್ಚಾಶೌಚವಿಧಾನವನ್ನನುಸರಿಸಿ ಶೋಧಿಸಬೇಕು. ಅನಂತರ ಸಾತ್ವ-
ತನು ಶಂಕರಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ವಿಧಿಯಿಂದ ಇಜ್ಯೆಯನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಬೇಕು.
ಇಜ್ಯಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಹೋಮಸ್ಥಂಡಿಲದಲ್ಲಿ ಹೋಮವನ್ನೂ ವೇದಿ ಮತ್ತು ಅಸನಾದಿ
ಗಳ ಶುದ್ಧಿಯನ್ನೂ ಹೋತೃವು ಒಂದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅಧಿವಾಸನವಾದ
ನಂತರ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾದಿನದ ವರಿಗೂ ಇಜ್ಯಾ ಮತ್ತು ಹೋಮಗಳನ್ನೂ,

ಇಜ್ಯಾಯೋಮೌ ತು ಕರ್ತವ್ಯಾ ಪ್ರತ್ಯಹಂ ತ್ವಧಿವಾಸಿತೇ |
ಪೂಜನಂ ಗೀತನೈತ್ಯುಕ್ತ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಯಾವದಾಗತಾ |
ಅಧಿವಾಸನಮೇತತ್ತೇ ಮಯಾ ಸಮ್ಯಗುದಾಹೃತಂ |

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ವಾಸನಾವರ್ಣನೋ ನಾಮ
ಏಕಾಧಿಕಶತತಮೋಧ್ಯಾಯಃ

ಗೀತನೈತ್ಯಾದಿಗಳೊಡನೆ ಪೂಜೆಯನ್ನೂ ಸಹ ಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು. ಈ ರೀತಿಯಾದ
ಅಧಿವಾಸನ ವಿಧಿಯನ್ನು ನಿನಗೆ ವಿವರವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾಯಿತು.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಅಧಿವಾಸನವರ್ಣನವೆಂಬ
ನೂರ ಒಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ೩೦ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ದ್ವ್ಯುತ್ಪರಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚಿ ॥

ಅನಾಹಯಾಮೃಹಂ ಜೀವಂ ಬೀಜಂ ಸರ್ವಗತಂ ಪ್ರಭುಂ |

ಪಂಚಭಾವಸ್ಥಿತಂ ದೇಹೇ ಪಂಚಧಾ ಚಿ ಸ್ಥಿತಂ ಪುನಃ || ೧ ||

ನಾಯಮ್ಯೇನ ತು ಭಾವೇನ ಪಂಚಭಾವಸ್ಥಿತಂ ಪುನಃ |

ಅಗ್ನೀಯೇನ ತು ಭಾವೇನ ಪಂಚಭಾವಸ್ಥಿತಂ ತಥಾ || ೨ ||

ನಾರುಣೇನ ತು ಭಾವೇನ ಪಂಚಭಾವಸ್ಥಿತಂ ಪ್ರಭುಂ |

ಭೂತಾತ್ಮಕತ್ವೇನ ತಥಾ ಪಂಚಭಾವಸ್ಥಿತಂ ಪುನಃ || ೩ ||

ನೂರ ಎರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೨ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಸರ್ವಗತನಾಗಿಯೂ, ಸರ್ವ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಬೀಜದಂತೆಯೂ ಇರುವ ಪ್ರಭುವಾದ ವಾಸುದೇವನನ್ನು ಆನಾಹನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ದೇಹದಲ್ಲಿ ಐದು ವಿಧವಾದ ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಗೆ ನಿಯಾಮಕನೂ ಬೇರೆ ಐದು ವಿಧವಾಗಿಯೂ ಯಾವ ಪ್ರಭುವು ಇರುತ್ತಾನೆಯೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಪಂಚ ಭೂತಗಳಿಗೂ ನಿಯಾಮಕನಾಗಿಯೂ, ಪಂಚವಿಧವಾದ ವಾಯುಗಳಿಗೂ ಪಂಚವಿಧವಾದ ಅಗ್ನಿಗೂ, ಪಂಚವಿಧವಾಗಿರುವ ಜಲತತ್ವದ ವ್ಯಾಪಾರಗಳಿಗೂ ನಿಯಾಮಕನಾಗಿಯೂ, ಜಗದೀಶ್ವರನಾಗಿಯೂ ತೇಜಸ್ವಿನಿಂದ ಅತ್ಯುಗ್ರನಾಗಿದ್ದರೂ, ಭಕ್ತಪರಾಧೀನತೆಯಿಂದ ಸೌಮ್ಯನಾಗಿಯೂ, ಸರ್ವವ್ಯಾಪಕನಾಗಿಯೂ ಸರ್ವಸ್ರಷ್ಟೃವಾಗಿಯೂ ಯಾರಿಂದಲೂ ಪರಾಜಯ ಹೊಂದಲಶಕ್ಯವಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರ

ಪರವಾತ್ಮಾನಮತ್ಯುಗ್ರಮನುಗ್ರಂ ಜಗದೀಶ್ವರಂ |
ಸರ್ವಗಂ ಸರ್ವಧಾತಾರಂ ಸರ್ವೇತಮಪರಾಜಿತಂ

|| ೪ ||

ಅತ್ಯರ್ಥಸೂಕ್ಷ್ಮಂ ವರದಂ ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞಂಪ್ರಭುಮಿಶ್ವರಂ |
ಭೂತಭವ್ಯಭವಿಸ್ಯ ಸ್ಯ ಪ್ರಭುಂ ಲೋಕನಮಸ್ಕೃತಂ

|| ೫ ||

ಗುಣಾಧಾರಂ ಜಗದ್ಭೋನಿಂ ಮಹದ್ಭೋನಿ ಮಹತ್ಪರಂ |
ಜೀವದೇವ ತ್ವಮಭ್ಯೇಹಿ ಪ್ರವಿಶಾರ್ಚಾಮಿಮಾಂ ಸ್ವಯಂ

|| ೬ ||

ಕುರುಷ್ವ ದೇವದೇವೇಶ ಸಜೀವಂ ಚ ತಥಾನಘ |

ಇದಮರ್ಘ್ಯಮಿದಂ ಪಾದ್ಯಂ ಧೂಪೋಯಂ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯತಾಂ

|| ೭ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಜೀವಾವಾಹನಂ ನಾಮ
ದ್ವೈತ್ಯರಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ತ್ವವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ವರಪ್ರದನಾಗಿಯೂ, ಸರ್ವವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಂತಃ
ಪ್ರವೇಶಹೊಂದಿ ನಿಯಾಮಕನಾಗಲು ತಕ್ಕ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ,
ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞರಾದ ಜೀವರಿಗೆ ಪ್ರಭುವಾಗಿಯೂ, ಭೂತಭವಿಸ್ಯವರ್ತಮಾನ ಕಾಲಗಳಿಗೆ
ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ವಸ್ತುಗಳಿಗೂ ಪ್ರಭುವಾಗಿಯೂ, ಲೋಕಪೂಜ್ಯನಾಗಿಯೂ,
ಸಮಸ್ತ ಕಲ್ಯಾಣಗುಣಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯನಾಗಿಯೂ, ಜಗತ್ಕಾರಣನಾಗಿಯೂ,
ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿರುವ ಪ್ರಕೃತ್ಯಾದಿಗಳಿಗಿಂತಲೂ ವ್ಯಾಪಕನಾಗಿಯೂ, ಜೀವರುಗಳಿಗೆ
ಪ್ರಭುವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ಇಲ್ಲಿ ದಯಮಾಡು. ನೀನಾಗಿ ಬಂದು
ಈ ವಿಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಹೊಂದು. ಹೇ ದೇವಾಧಿಪತಿಯೇ ಈ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು
ನಿನ್ನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಿಂದ ಸಚೇತನವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡು ಈ ಅರ್ಘ್ಯಪಾದ್ಯಧೂಪಾದಿ
ಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸು.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಜೀವಾವಾಹನವೆಂಬ ನೂರ ಎರಡನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಓಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ
ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ತ್ವತ್ಪ್ರಕೃತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ವಜ್ರ ಉವಾಚ ॥

ಅವಾಹನಾನಿ ಮೇ ಬ್ರೂಹಿ ದೇವತಾನಾಂ ಭೃಗೂತ್ತಮ |
ಭವನ್ತ್ಯಾನ್ವಾಹಿತಾ ಮಂತ್ರೈಃ ಯಸ್ಮಾತ್ಸನ್ನಿಹಿತಾಃ ಸುರಾಃ || ೧ ||

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಅವಾಹನಾನಿ ತೇ ವಚ್ಛೇ ದೇವಾನಾಂ ಯದುನಂದನ |
ಅಥೋಕ್ತವರ್ಜಂ ಕೇಷಾಂಚಿತ್ಕ್ಷೇಷಾಂಚಿತ್ಪನರೇವ ತೇ || ೨ ||

ಸರ್ವಸ್ಯಾವಾಹನಸ್ಯಾಂತೇ ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥಂ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಂ | :
ಇದಮರ್ಘ್ಯಂ ಚ ಪಾದ್ಯಂ ಚ ಧೂಪೋಯಂ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯತಾಂ || ೩ ||

ನೂರಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

೧-೩. ವಜ್ರನು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಎಲೈ ಭೃಗುಕುಲವರೇಣ್ಯನೇ ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಆವಾಹಿತರಾದ ದೇವತೆಗಳು ಪ್ರತಿಮೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿ ಸನ್ನಿಹಿತವಾಗುವರೋ ಅಂತಹ ಅವಾಹನಕ್ರಮವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ :—ಎಲೈ ಯಾದವನೇ, ದೇವತೆಗಳ ಆವಾಹನಕ್ರಮವನ್ನು ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿರುವವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದ ಕೆಲವರ ಆವಾಹನವನ್ನೂ ಹೇಳಿರುವವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಪುನಃ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಎಲ್ಲಾ ದೇವತೆಗಳ ಆವಾಹನಮಂತ್ರದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ “ಇದಮರ್ಘ್ಯಮಿದಂ ಪಾದ್ಯಂ” ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಅವಾಹಯಾಮ್ಯಹಂ ದೇವೌ ನಾಸತ್ಯೌ ಸೂರ್ಯನಂದನೌ |

ಅಗಚ್ಛೇತಾಂ ಮಹಾಭಾಗೌ ವರದೌ ಚಾತ್ಮಿನೌ ಶುಭೌ

|| ೪ ||

ವಸೂನಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ದೇವಾನದ್ಭುತತೇಜಸಃ |

ಆಯಾಂತು ವರದಾ ದೇವಾಃ ವಸವಃ ಸಾಸೆನಾತನಾಃ

|| ೫ ||

ವಿಶ್ವಾನಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ದೇವಾನದ್ಭುತತೇಜಸಃ |

ಆಯಾಂತು ವರದಾಃ ಸರ್ವೇ ವಿಶ್ವೇದೇವಾ ಮಹಾಬಲಾಃ

|| ೬ ||

ಅವಾಹಯಾಮ್ಯಂಗಿರಸೋ ದೇವಾನದ್ಭುತತೇಜಸಃ |

ಆಯಾಂತು ಜ್ಞಂಗಿರಸೋ ದೇವಾಃ ಮಹಾಬಲಪರಾಕ್ರಮಾಃ

|| ೭ ||

ರುದ್ರಾನಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ತ್ರಿನೇತ್ರಾನ್ವೃಷವಾಹನಾನ್ |

ಆಯಾಂತು ವರದಾ ರುದ್ರಾಸ್ತ್ರೈಲೋಕ್ಯವರದಾಃ ಶುಭಾಃ

|| ೮ ||

೪-೮. ಸೂರ್ಯಪುತ್ರರಾದ ಅತ್ತಿನೀದೇವತೆಗಳನ್ನು ಅವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ ಮಹಾಮಹಿಮಶಾಲಿಗಳಾಗಿಯೂ, ವರಪ್ರದರಾಗಿಯೂ, ಶುಭಕಾರಿಗಳಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಅತ್ತಿನೀದೇವತೆಗಳು ಇಲ್ಲಿಗೆ ದಯಮಾಡಲಿ. ವರಪ್ರದರಾದ ಅಷ್ಟವಸುಗಳನ್ನು ಅವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸರ್ವ ಪಾಪನಾಶಕರಾಗಿಯೂ, ವರಪ್ರದರಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಅಷ್ಟವಸುಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದಲಿ ಅಶ್ವರ್ಯಕರವಾದ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ವಿಶ್ವೇದೇವತೆಗಳನ್ನು ಅವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಬಲಶಾಲಿಗಳಾಗಿಯೂ ವರಪ್ರದರಾಗಿಯೂ ಇರುವ ವಿಶ್ವೇದೇವತೆಗಳು ಎಲ್ಲರೂ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದಲಿ. ಹಾಗೆಯೇ ಅಮೃತ ತೇಜಸ್ವಿಗಳಾದ ಅಂಗಿರಸದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ಅವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ ಹೆಚ್ಚಾದ ಬಲಪರಾಕ್ರಮಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಅಂಗಿರಸದೇವತೆಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದಲಿ. ತ್ರಿನೇತ್ರರಾಗಿಯೂ, ವೃಷವಾಹನರಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಏಕಾದಶರುದ್ರರನ್ನು ಅವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ ಮೂರು ಲೋಕಕ್ಕೂ ವರಪ್ರದಾನಸಮರ್ಥರೂ, ಶುಭಕರರೂ ಆದ ರುದ್ರರು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದಲಿ.

ನಾಗಾನಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಭುಜಗಣೇ ಸರ್ವಗೋಚರಾನ್ |
ಆಯಾಂತು ವರದಾ ನಾಗಾಸ್ತ್ರೈಲೋಕ್ಯವಿದಿತಾ ಮಮ || ೧೯ ||

ಅಹಮಾನಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ತಥೈವಾಪ್ಸರಸಃ ಶುಭಾಃ |
ಸಮಾಯಾಂತು ಮಹಾಭಾಗಾ ದೇವಯೋಷಾ ಮಹೋಜ್ವಲಾಃ || ೨೦ ||

ಅಹಮಾನಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ವರದಾ ದೇವಮಾತರಃ |
ಆಯಾಂತು ವರದಾಃ ಸರ್ವಾಸ್ತಪ್ತಚಾಮಿಕರಪ್ರಭಾಃ || ೨೧ ||

ಅವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ತಥಾ ವರದಾ ದೇವಮಾತರಃ |
ಆಯಾಂತು ವರದಾಃ ಸರ್ವಾ ಸುನೇಶಾ ಸುಖದಾಸ್ತಥಾಃ || ೨೨ ||

ಪಿತ್ಯನ್ ಅವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮರೂಪಧರಾನಹಂ |
ಆಯಾಂತು ಪಿತರಃ ಸರ್ವೇ ಗಣಸ್ಥಾಸ್ತು ಪೃಥಕ್ ಪೃಥಕ್ || ೨೩ ||

ಅವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ತಥಾ ಸುಪರ್ಣಾನ್ ಬಲವತ್ತರಾನ್ |
ಸುಪರ್ಣಾಸ್ತು ಸಮಾಯಾಂತು ವಿಷ್ಣುತೇಜೋವಬ್ಧಂಹಿತಾಃ || ೨೪ ||

ನಾಗಾಧಿಪರು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಹೊಂದಲಿ. ಶೋಭನಯೆರಾದ ಅಪ್ಸರಸೆಯ ರನ್ನೂ ಅವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಉಜ್ವಲವೇಷಧಾರಿಗಳೂ, ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿನಿಗಳೂ ಅದ ದೇವಸ್ತ್ರೀಯರು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಹೊಂದಲಿ.

೨೧-೨೪ ಎಲ್ಲಾ ದೇವತೆಗಳ ಪತ್ನಿಗಳನ್ನೂ ನಾನು ಅವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಚಿನ್ನದಂತೆ ಉಜ್ವಲವಾದ ದೇಹಪ್ರಭೆಯುಳ್ಳ ವರಪ್ರದರಾದ ಎಲ್ಲಾ ದೇವಮಾತೃಗಳನ್ನೂ ಅವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸುನೇಶದಿಂದ ಕೂಡಿಯೂ, ಮಂಗಳಪ್ರದರಾಗಿಯೂ, ಸುಖಪ್ರದರಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಎಲ್ಲಾ ದೇವಮಾತೃಗಳೂ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು. ಸನ್ನಿಹಿತರಾಗಲಿ. ಸೂಕ್ಷ್ಮರೂಪಧಾರಿಗಳಾದ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳನ್ನು ಅವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಜೇರೆ ಜೇರೆ ಗಣಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಪಿತೃಗಳೂ ಇಲ್ಲಿ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಹೊಂದಲಿ. ಬಹಳ ಬಲಿಷ್ಠರಾಗಿರುವ ಗರುಡಾಭಿಮಾನಿಗಳನ್ನೂ ಅವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ವಿಷ್ಣುವಿನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಂಡಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಸುಪರ್ಣರೂ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಹೊಂದಲಿ. ವರಪ್ರದರಾದ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಜಾಪತಿಗಳನ್ನೂ ಅವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಲೋಕತ್ರಯ ರಕ್ಷಕರಾದ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಜಾಪತಿಗಳೂ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸನ್ನಿಹಿತರಾಗಲಿ.

ಅನಾಹಯಿಷ್ಯೇ ಗಂಧರ್ವಾನ್ ರೂಪದ್ರವಿಣಸಂಯುತಾನ್ |

ಅಯಾಂತು ಸರ್ವಗಂಧರ್ವಾಃ ವರದಾಃ ಕಾಮರೂಪಿಣಃ || ೧೪ ||

ಯಕ್ಷಾನಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಧನಾಢ್ಯಕ್ಷಸಮನ್ವಿತಾನ್ |

ಅಯಾಂತು ವರದಾ ಯಕ್ಷಾಃ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯವಿದಿತಾ ಮಮ || ೧೫ ||

ಅನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ತಥಾ ರಾಕ್ಷಸಾನ್ವಿವಿಧಾಯುಧಾನ್ |

ಅಯಾಂತು ರಾಕ್ಷಸಾ ವೀರಾಃ ದೇವದೇವಾನುಯಾಯಿನಃ || ೧೬ ||

ಅನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ತಥಾ ವಿದ್ಯಾಧರಗಣಾನಹಂ |

ವಿದ್ಯಾಧರಾಃ ಸಮಾಯಾಂತು ವಿವಿಧಾ ಗಗನಂಗಮಾಃ || ೧೭ ||

ಅನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ತಥಾ ಕಿನ್ನರಾನ್ ದೇವಗಾಯಕಾನ್ |

ಅಯಾಂತು ಕಿನ್ನರಾಃ ಸರ್ವೇ ಸುಸ್ವರಾಸ್ತು ಸುಲೋಚನಾಃ || ೧೮ ||

೧೪-೧೮. ಸ್ವರೂಪವೆಂಬ ದ್ರವ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಗಂಧರ್ವರನ್ನು ಆವಾಹಿಸು ತ್ತೇನೆ ಕಾಮರೂಪಿಗಳಾಗಿಯೂ ವರಪ್ರದಾನ ಸಮರ್ಥರಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಗಂಧರ್ವರು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದಲಿ. ಧನಾಢ್ಯಕ್ಷನಾದ ಕುಬೇರನೊಡಗೂಡಿರುವ ಯಕ್ಷರನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ವರಪ್ರದಾನಸಮರ್ಥರೂ ಲೋಕಪ್ರಸಿದ್ಧರೂ ಆದ ಯಕ್ಷರೆಲ್ಲರೂ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಹೊಂದಲಿ. ನಾನಾವಿಧವಾದ ಆಯುಧಗಳುಳ್ಳ ರಾಕ್ಷಸರನ್ನೂ ಆವಾಹನ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಶೂರರಾಗಿಯೂ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಅನುಯಾಯಿಗಳಾಗಿಯೂ ಇರುವ ರಾಕ್ಷಸರನ್ನೂ ಆವಾಹನಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಶೂರ ರಾಗಿಯೂ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಅನುಯಾಯಿಗಳಾಗಿಯೂ ಇರುವ ರಾಕ್ಷಸರೆಲ್ಲರೂ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದಲಿ. ವಿಧ್ಯಾಧರರುಗಳನ್ನೂ ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಗಗನಸಂಚಾರಿಗಳಾದ ಎಲ್ಲಾ ವಿಧವಾದ ವಿಧ್ಯಾಧರರೂ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದಲಿ. ದೇವಗಾಯಕರಾದ ಕಿನ್ನರರನ್ನೂ ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸುಸ್ವರರಾಗಿಯೂ ಸೌಮ್ಯಲೋಚನರಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಕಿನ್ನರರೆಲ್ಲರೂ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದಲಿ. ಸರ್ಪಲೋಕದಲ್ಲಿರುವ ಭುಜಗಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದ ಎಲ್ಲಾ ಸರ್ಪಗಳನ್ನೂ ನಾನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ವರಪ್ರದಾನಸಮರ್ಥರೂ ಲೋಕಪ್ರಸಿದ್ಧರೂ ಆದ

ನಾಗಾನಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಭುಜಗಣಿನ್ ಸರ್ಪಗೋಚರಾನ್ |
ಆಯಾಂತು ವರದಾ ನಾಗಾಸ್ತ್ರೈಲೋಕ್ಯನಿದಿತಾ ಮಮ || ೧೯ ||

ಅಹಮಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ತಥೈವಾಪ್ಸರಸಃ ಶುಭಾಃ |
ಸಮಾಯಾಂತು ಮಹಾಭಾಗಾ ದೇವಯೋಷಾ ಮಹೋಜ್ವಲಾಃ || ೨೦ ||

ಅಹಮಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ವರದಾ ದೇವಮಾತರಃ |
ಆಯಾಂತು ವರದಾಃ ಸರ್ವಾಸ್ತಪ್ತಚಾಮಿಕರಪ್ರಭಾಃ || ೨೧ ||

ಅನಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ತಥಾ ವರದಾ ದೇವಮಾತರಃ |
ಆಯಾಂತು ವರದಾಃ ಸರ್ವಾ ಸುನೇಶಾ ಸುಖದಾಸ್ತಥಾಃ || ೨೨ ||

ಪಿತ್ಯನ್ ಅನಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮರೂಪಧರಾನಹಂ |
ಆಯಾಂತು ಪಿತರಃ ಸರ್ವೇ ಗಣಸ್ಯಾಸ್ತು ಪೃಥಕ್ ಪೃಥಕ್ || ೨೩ ||

ಅನಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ತಥಾ ಸುಪರ್ಣಾನ್ ಬಲವತ್ತರಾನ್ |
ಸುಪರ್ಣಾಸ್ತು ಸಮಾಯಾಂತು ವಿಷ್ಣುತೇಜೋಪಬೃಂಹಿತಾಃ || ೨೪ ||

ನಾಗಾಧಿಪರು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಹೊಂದಲಿ. ಶೋಭನಯೆರಾದ ಅಪ್ಸರಸೆಯರನ್ನೂ ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಉಜ್ವಲವೇಷಧಾರಿಗಳೂ, ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿನಿಗಳೂ ಆದ ದೇವಸ್ತ್ರೀಯರು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಹೊಂದಲಿ.

೨೧-೨೪ ಎಲ್ಲಾ ದೇವತೆಗಳ ಪತ್ನಿಗಳನ್ನೂ ನಾನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಚಿನ್ನದಂತೆ ಉಜ್ಜ್ವಲವಾದ ದೇಹಪ್ರಭೆಯುಳ್ಳ ವರಪ್ರದರಾದ ಎಲ್ಲಾ ದೇವಮಾತೃಗಳನ್ನೂ ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸುನೇಶದಿಂದ ಕೂಡಿಯೂ, ಮಂಗಳಪ್ರದರಾಗಿಯೂ, ಸುಖಪ್ರದರಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಎಲ್ಲಾ ದೇವಮಾತೃಗಳೂ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸನ್ನಿಹಿತರಾಗಲಿ. ಸೂಕ್ಷ್ಮರೂಪಧಾರಿಗಳಾದ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಗಣಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಪಿತೃಗಳೂ ಇಲ್ಲಿ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಹೊಂದಲಿ. ಬಹಳ ಬಲಿಷ್ಠ ರಾಗಿರುವ ಗರುಡಾಭಿಮಾನಿಗಳನ್ನೂ ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ವಿಷ್ಣುವಿನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಂಡಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಸುಪರ್ಣರೂ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಹೊಂದಲಿ. ವರಪ್ರದರಾದ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಜಾಪತಿಗಳನ್ನೂ ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಲೋಕತ್ರಯ ರಕ್ಷಕರಾದ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಜಾಪತಿಗಳೂ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸನ್ನಿಹಿತರಾಗಲಿ.

ಅನಾಹಯಾಮಿ ವರದಾನ್ ಸರ್ವಾನೇವ ಪ್ರಜಾಪತೀನ್ |
ಪ್ರಜಾಧ್ಯಕ್ಷಾಃ ಸಮಯಾಂತು ತೈಲೋಕ್ಯಪರಿಪಾಲಕಾಃ || ೨೫ ||

ಅನಾಹಯಾಮಿ ದೇವೇಂದ್ರಾನ್ ದೇವಾನ್ ಭುವನನಾಯಕಾನ್ |
ಆಯಾಂತು ದೇವನಾಃ ಥಾಮೇ ವರದಾಃ ಕಾಮರೂಪಿಣಃ || ೨೬ ||

ಮನೂನಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಪ್ರಭುತ್ವೇ ಜಗತಃ ಸ್ಥಿತಾನ್ |
ಆಯಾಂತು ಮನವಃ ಸರ್ವೇ ತಪಸಾ ನಷ್ಟಕಿಲ್ಬಿಷಾಃ || ೨೭ ||

ಅನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮ್ಯೋಲಷಧ್ಯಃ ಸರ್ವಪ್ರಾಣಿಧರಾಃ ಶುಭಾಃ |
ಓಷಧ್ಯಕ್ಷ ಸಮಾಯಾಂತು ಸರ್ವಾಃ ಕಾಮಪ್ರದಾಃ ಶುಭಾಃ || ೨೮ ||

ಋಷೀನಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ತಪಸಾದ್ಭೋತಿತಪ್ರಭಾನ್ |
ಆಯಾಂತು ಋಷಯಃ ಸಿದ್ಧಾಃ ಸರ್ವೇ ಮೇ ದೀಪ್ತತೇಜಸಃ |
ಶೃಲಾನಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಸರ್ವಾಷಧಿಸಮನ್ವಿತಾನ್ || ೨೯ ||

ಆಯಾಂತು ಭೂಧರಾಃ ಶೈಲಾಃ ಸರ್ವೇ ಮೇ ಸ್ಥಾವರೇಶ್ವರಾಃ |
ದ್ವೈಮಾನಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ನಾನಾರೂಪಧರಾನಂದಂ || ೩೦ ||

೨೫-೩೦. ಪ್ರಪಂಚಗಳಿಗೇ ನಾಯಕರಾಗಿರುವ ದೇವತಾ ಸ್ವರೂಪರಾದ
ದೇವೇಂದ್ರರನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಕಾಮರೂಪಿಗಳೂ, ವರಪ್ರದಾನಸಮರ್ಥರೂ
ಆದ ದೇವಾಧಿಪರೆಲ್ಲರೂ ಇಲ್ಲಿಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಹೊಂದಲಿ ಜಗತ್ಪ್ರಭುಗಳಾಗಿರುವ
ಮನುಗಳನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ನಿಷ್ಪ್ರಾಪ್ತರಾಗಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಮನು
ಗಳೂ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸನ್ನಿಹಿತರಾಗಲಿ. ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಜೀವನವನ್ನೂ ಧರಿಸಿರುವ
ಸುಂಗಳಪ್ರದಗಳಾದ ಓಷಧಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸರ್ವಮನೋರಥಪ್ರದ
ಳಾದ ಓಷಧಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಹೊಂದಲಿ, ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ದೇದೀಪ್ಯ
ಮಾನರಾದ ಋಷಿಗಳನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ ತೇಜಸ್ವಿಗಳಾಗಿಯೂ, ಸಿದ್ಧರಾಗಿಯೂ
ಇರುವ ಆ ಋಷಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಹೊಂದಲಿ ಎಲ್ಲಾ ವಿಧವಾದ
ತಪಃಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿರುವ ಪರ್ವತಗಳನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ ಸ್ಥಿರವಸ್ತು
ಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಅಧೀಶ್ವರರಾದ ಎಲ್ಲಾ ಪರ್ವತಗಳೂ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಹೊಂದಲಿ
ನಾನಾರೂಪಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಮಹಾವೃಕ್ಷಗಳನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ.

ದ್ರುಮಾಃ ಸರ್ವೇ ಸಮಾಯಾಂತು ಮನೋಮಾರುತರಂಹಸಃ |

ಆನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ತಥಾ ಸಾತಾಲಾನ್ಸರ್ವಗೋಚರಾನ್

|| ೩೦ ||

ಆಯಾಂತು ಸರ್ವೇ ಸಾತಾಲಾಃ ದೈತ್ಯಸ್ಯಾ ನಾಹನಿಂದಿತಾಃ |

ದ್ವೀಪಾನಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಸರ್ವಾನದ್ಭುತಧಾರಿಣಃ

|| ೩೧ ||

ಆಯಾಂತು ದ್ವೀಪಾ ಲೋಕಾನಾಂ ಸ್ಥಾನಭೂತಾ ಜಗತ್ಪ್ರಿಯಾಃ |

ಲೋಕಾನಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಸ್ಥಾನಭೂತಾನ್ಮನೋಹರಾನ್

|| ೩೨ ||

ಆಯಾಂತು ಲೋಕಾಃ ಸಕಲಾಃ ಸರ್ವೇ ಮೇ ಭೂತಭಾವನಾಃ |

ಆನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ತಥಾ ಸಮುದ್ರಾನ್ ಜಗತಃ ಪ್ರಿಯಾನ್

|| ೩೩ ||

ಸಮುದ್ರಾ ಮೇ ಸಮಾಯಾಂತು ರಸಾಧಾರಾ ಜಗತ್ಪ್ರಿಯಾಃ |

ವರ್ಷಾನಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಸರ್ವಭೂತಾಶ್ರಯಾನಿಹ

|| ೩೪ ||

೩೦-೩೪. ಮನಸ್ಸಿಗೂ ಮಾರುತಕ್ಕೂ ಸಮಾನವಾದ ವೇಗದಿಂದ ಕೂಡಿ ಆ ಮಹಾದ್ರುಮಗಳೆಲ್ಲಾ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಹೊಂದಲಿ. ಪಾತಾಲದಲ್ಲಿರುವ ಸಮಸ್ತರನ್ನೂ ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸ್ತೋತ್ರಾರ್ಹರಾದ ಪಾತಾಳವಾಸಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ದೈತ್ಯಸ್ಥಾನದಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ನೆಲಸಲಿ. ಸರ್ವಾಶ್ವರ್ಯಕಾರಿಗಳಾದ ಎಲ್ಲಾ ದ್ವೀಪಗಳನ್ನೂ ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಎಲ್ಲಾ ಲೋಕಗಳಿಗೂ ಆಶ್ರಯವಾಗಿಯೂ ಜಗತ್ಪ್ರಿಯರಾಗಿಯೂ ಇರುವ ದ್ವೀಪಗಳೆಲ್ಲವೂ, ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಹೊಂದಲಿ. ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಆಶ್ರಯವಾಗಿಯೂ, ರಮ್ಯವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸರ್ವಭೂತಕಾರಣಗಳಾದ ಎಲ್ಲಾ ಲೋಕಗಳೂ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಹೊಂದಲಿ ಜಗತ್ಪ್ರಿಯಗಳಾದ ಎಲ್ಲಾ ಸಮುದ್ರಗಳನ್ನೂ ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಜಲಾಧಾರಗಳಾದ ಎಲ್ಲಾ ಸಮುದ್ರಗಳೂ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಹೊಂದಲಿ. ಸರ್ವಭೂತಗಳಿಗೂ ಆಶ್ರಯಗಳಾಗಿರುವ ವರ್ಷಗಳನ್ನೂ ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸರ್ವ ರಮ್ಯಗಳಾದ ವರ್ಷಗಳೆಲ್ಲವೂ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದಲಿ.

ಅಗಚ್ಛಂತು ತಥಾ ಚೇಹ ವರ್ಷಾಃ ಸರ್ವಮನೋಹರಾಃ |

ಅನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ತಥಾ ಚತುರಃ ಸಾಗರಾನಹಂ

|| ೩೬ ||

ಸಾಗರಾಃ ಶೀಘ್ರಮಾಯಾಂತು ಸರ್ವೇ ತೋಯಧರಾ ಮಮ |

ನದೀಸ್ತ್ವಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ವರದಾ ಲೋಕಮಾತರಃ

|| ೩೭ ||

ಅಯಾಂತು ವರದಾ ನದ್ಯಃ ಸರ್ವಸಾಪಹರಾಃ ಶುಭಾಃ |

ಅನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ತಥಾ ಸರ್ವಾನಭೃಗಣಾನಹಂ

|| ೩೮ ||

ಅಯಾಂತ್ಸ್ವಭ್ರಾ ಮಹಾಭಾಗಾಃ ಸರ್ವೇ ಚಾಶುಚರಾ ಮಮ |

ಅನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ತಥಾ ಪಿಶಾಚಾನ್ಸರ್ವಗಾನಹಂ

|| ೩೯ ||

ಪಿಶಾಚಾಸ್ತು ಸಮಾಯಾಂತು ಸರ್ವೇ ಮೇ ಕಾಮರೂಪಿಣಿಃ |

1 ಅನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ತಥಾ ಸ್ತಂದಸ್ಯ ಪಾರ್ಶ್ವಗಾನಹಂ

|| ೪೦ ||

ನಾನಾರೂಪಾಃ ಸಮಾಯಾಂತು ಸ್ತಂದಸ್ಯ ಪಾರ್ಶ್ವಗಾ ಮಮ |

ಅನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ತಥಾ ದೇವಾನಾಂ ಪಾರ್ಷ್ವದಾನಹಂ

|| ೪೧ ||

೩೬-೪೧. ನಾಲ್ಕುಸಾಗರಗಳನ್ನೂ ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಜಲಾಧಾರಗಳಾದ ಸರ್ವಸಾಗರಗಳೂ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಹೊಂದಲಿ. ಲೋಕಮಾತೆಗಳಾಗಿಯೂ, ವರಪ್ರದೆಗಳಾಗಿಯೂ ಇರುವ ನದಿಗಳನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸರ್ವಪಾಪನಾಶಕಗಳಾದ ಶುಭನದಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಮೇಘಗುಣಗಳನ್ನೂ ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮಹಾಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಶಾಲಿಗಳಾದ ಎಲ್ಲಾ ಮೇಘಗಳೂ ನೇಗದಿಂದ ಕೂಡಿ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಹೊಂದಲಿ. ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವ ಪಿಶಾಚಗಳನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಕಾಮರೂಪಿಗಳಾದ ಪಿಶಾಚಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಹೊಂದಲಿ. ಸ್ತಂದನ ಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲಿರುವವರನ್ನೂ ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಾನಾರೂಪಿಗಳಾದ ಆ ಪಾರ್ಶ್ವಗತರೆಲ್ಲರೂ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದಲಿ. ದೇವತೆಗಳ ಪಾರ್ಶ್ವಗತರನ್ನೂ ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಾನಾರೂಪಿಗಳಾದ ದೇವಪರಿಷದ್ಗತರೆಲ್ಲರೂ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವೀಯಲಿ

ನಾನಾರೂಪಾಃ ಸಮಾಯಾಂತು ದೇವಾನಾಂ ಪಾರ್ಷದಾ ಮಮ |

ಆವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ತಥಾ ಹರಸ್ಯ ಪಾರ್ಷದಾನಹಂ |

ನಾನಾರೂಪಾಃ ಸಮಾಯಾಂತು ಹರಸ್ಯ ವಾರ್ಷದಾ ಮಮ

|| ೪೨ ||

ಆವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ತಥಾ ಮಾತರೋ ಲೋಕಮಾತರಾಃ

|| ೪೩ ||

ಆಯಾಂತು ಮಾತರೋ ದೇವೈಃ ವರದಾಃ ಸರ್ವಗಾಃ ಶುಭಾಃ |

ಗೃಹಾನಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಸರ್ವಲೋಕೇಶ್ವರಾನಹಂ

|| ೪೪ ||

ಗೃಹಾಃ ಸರ್ವೇ ಸಮಾಯಾಂತು ದೀಪ್ತಾ ಭುವನನಾಯಕಾಃ |

ಆವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ತಥಾ ನಕ್ಷತ್ರಾನ್ವರದಾನಹಂ

|| ೪೫ ||

ಆಯಾಂತು ಸರ್ವೇ ನಕ್ಷತ್ರಾಃ ಸರ್ವೇ ಭುವನನಾಯಕಾಃ |

ದಿಶಸ್ತ್ವಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಪ್ರಾಗಾದ್ಯಾಃ ಸುಮನೋಹರಾಃ

|| ೪೬ ||

ಆಗಚ್ಛಂತು ದಿಶಃ ಸರ್ವಾಃ ಸರ್ವಭೂತಸುಖಾವಹಾಃ |

ವೀಶ್ಯಸ್ತ್ವಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ದಿವ್ಯಾ ನವಗೃಹಾಶ್ರಯಾಃ

|| ೪೭ ||

೪೨-೪೭. ಹರನ ಪರಿವಾರದವರನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತಾನೆ. ನಾನಾರೂಪಿಗಳಾದ ಆ ಹರನ ಪರಿವಾರದವರೆಲ್ಲಾ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದಲಿ. ಲೋಕಮಾತೆಗಳಾದ ಸಪ್ತಮಾತೃಕೆಗಳನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತಾನೆ. ಸರ್ವವ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ಯೂ, ವರಪ್ರದರಾಗಿಯೂ, ಶುಭಕಾರಿಣಿಗಳಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಆ ದೇವಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಹೊಂದಲಿ. ಲೋಕಾಧಿಪತಿಗಳಾದ ಗೃಹಗಳನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತಾನೆ. ಪ್ರಭೆಯಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾದ ಆ ಗೃಹಗಳೆಲ್ಲವೂ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಹೊಂದಿರಲಿ ವರಪ್ರದಗಳಾದ ನಕ್ಷತ್ರಗಳನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತಾನೆ. ಲೋಕನಾಯಕರಾದ ನಕ್ಷತ್ರಗಳೆಲ್ಲರೂ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದಲಿ. ಪೂರ್ವವೇ ನೋವಲಾದ ರಮ್ಯಗಳಾದ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತಾನೆ. ಸರ್ವಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಸುಖಕರಗಳಾದ ದಿಕ್ಕುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಇಲ್ಲಿ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದಲಿ.

ಅಯೋಂತು ವೀಘ್ಯಃ ಸಕಲಾಃ ಗ್ರಹನಕ್ಷತ್ರಮಂಡಿತಾಃ |

ಅಹಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಮುಹೂರ್ತಾನ್ ಸೂಕ್ಷ್ಮರೂಪಿಣಿಃ || ೪೮ ||

ಮುಹೂರ್ತಾಃ ಶೀಘ್ರವಾಗ್ಯಾನ್ತು ಕಾಲಸ್ಯಾವಯವಾಃ ಶುಭಾಃ |

ಖಯತೂನಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಪಡಹಂ ಭುವನೇಶ್ವರಾನ್ || ೪೯ ||

ಅಯೋಂತು ಯತವಃ ಸರ್ವೇ ಜಗಚ್ಛಕ್ರಪ್ರವರ್ತಕಾಃ |

ಅನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ತೇಘಾ ಸಂಚಿ ಸಂವತ್ಸರಾನಹಂ || ೫೦ ||

ಅಯೋಂತು ವತ್ಸರಾಃ ಸರ್ವೇ ಕಾಲಚಕ್ರಪ್ರವರ್ತಕಾಃ |

ಯುಗಾನಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಚತುರೋ ದೀಪ್ತತೇಜಸಃ || ೫೧ ||

ಅಗಚ್ಛಂತು ಯುಗಾಃ ಸರ್ವೇ ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿವ್ಯವಸ್ಥಿತಾಃ |

ಅಹಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಮನೂಂಶ್ಚೈವ ಚತುರ್ದಶ || ೫೨ ||

೪೮-೫೦. ನವಗ್ರಹಗಳಿಗೂ ಆಶ್ರಯವಾದ ದಿವ್ಯ ವೀಧಿಗಳನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸು ತ್ತೇನೆ. ಗ್ರಹನಕ್ಷತ್ರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಎಲ್ಲಾ ವೀಧಿಗಳೂ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದಲಿ. ಸೂಕ್ಷ್ಮರೂಪಗಳಾದ ಮುಹೂರ್ತಗಳನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮಹಾಕಾಲದ ಅವಯವರೂಪಗಳಾದ ಎಲ್ಲಾ ಶುಭಮುಹೂರ್ತಗಳೂ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದಲಿ. ಪ್ರಪಂಚ ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ನಿಯಾಮಕಗಳಾದ ಷಟ್ ಖಯತುಗಳನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತೇನೆ ಜಗಚ್ಛಕ್ರಕ್ಕೆ ಪ್ರವರ್ತಕಗಳಾದ ಎಲ್ಲಾ ಖಯತುಗಳೂ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದಲಿ. ಐದು ಸಂವತ್ಸರಗಳನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತೇನೆ. ಕಾಲಚಕ್ರಗತಿಗೆ ಸಹಾಯಕಗಳಾದ ವತ್ಸರಗಳೆಲ್ಲವೂ ಇಲ್ಲಿ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದಲಿ.

೫೧-೫೨. ಉಜ್ವಲ ತೇಜಸ್ವಿಗಳಾದ ನಾಲ್ಕು ಯುಗಗಳನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸು ತ್ತೇನೆ. ನಾಲ್ಕು ವಿಧವಾದ ಆಕಾರದಿಂದ ನಿರ್ಣಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಯುಗಗಳೂ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದಲಿ. ಚತುರ್ದಶಮನುಗಳನ್ನೂ ನಾನು ಆಹ್ವಾನಿಸು ತ್ತೇನೆ. ಎಲ್ಲಾ ದೇವತೆಗಳು ಇರುವವರಿಗೆ ಇರುವ ಮನ್ವಂತರಗಳೆಲ್ಲವೂ ಇಲ್ಲಿ ಸನ್ನಿಹಿತವಾಗಲಿ. ಅನೇಕ ಅವಯವಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಶುಭಕರನಾದ ಕಾಲ

ಮನ್ವಂತರಾಃ ಸಮಯಾಂತು ಶ್ರದಶಾವಧಿಸಂಸ್ಥಿತಾ |
ಕಾಲಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ದೇವಂ ಸಾವಯವಂ ತುಭಂ || ೫೩ ||

ಅಗಚ್ಛ ಭಗವನ್ ಕಾಲ ದೇವದೇವ ಜನಾರ್ದನ |
ದೇವಾನಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಯಜ್ಞಮೂರ್ತಿಧರಾನಹಂ || ೫೪ ||

ದೇವಾಃ ಸರ್ವೇ ಸಮಯಾಂತು ವರದಾ ಬಹುರೂಪಿಣಃ |
ಗೃಹಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ವಿದ್ಯಾಸ್ಥಾನಾನ್ಯಶೇಷತಃ || ೫೫ ||

ಸರ್ವಾಣೀಹ ಸಮಯಾಂತು ಲೋಕಾನಾಂ ಹಿತಕಾಮ್ಯಯಾ |
ಶಸ್ತ್ರಾಣ್ಯಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಶಾಂತದರ್ಶನವತ್ ಸ್ಥಿತಾನ್ || ೫೬ ||

ಶಸ್ತ್ರಾಣಿ ಶೀಘ್ರಮಯಾಂತು ಚಮೂನಾಂ ಮಂಡನಂ ಪರಂ |
ಅಸ್ತ್ರಾಣ್ಯಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಸ್ಯ ಹಿತಾನಿ ವೈ || ೫೭ ||

ಸರ್ವೇ ಚೇಹ ಸಮಯಾಂತು ಧರ್ಮಸೇತುಪ್ರವರ್ತಕಾಃ |
ಅಹಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಾಣ್ಯನೇಕತಃ || ೫೮ ||

ಪುರುಷನನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ದೇವಪ್ರಭುವಾಗಿಯೂ, ಜನಾರ್ದನನ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಕಾಲಪುರುಷನೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ನೀನು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಯಜ್ಞದ ಮೂರ್ತಿಮತ್ತಾದ ಸ್ವರೂಪವೇ ಆಗಿರುವ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅನೇಕ ರೂಪಧಾರಿಗಳಾಗಿಯೂ ವರಪ್ರದರಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಎಲ್ಲಾ ದೇವತೆಗಳೂ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದಲಿ. ಎಲ್ಲಾ ವಿದ್ಯೆಗಳಿಗೂ ಅಭಿಮಾನಿದೇವತೆಗಳಾದ ಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಲೋಕಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಗ್ರಹಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದಲಿ.

೫೬-೬೭. ಶಾಂತಚಿತ್ತರಾದವರ ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರದಂತೆ ಪ್ರತಿವಾದಿಸಿರಸನಸಮರ್ಥಗಳಾದ ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸೈನ್ಯಗಳಿಗೆ ಅಲಂಕಾರಗಳಾದ ಶಸ್ತ್ರಗಳೆಲ್ಲವೂ ಇಲ್ಲಿ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದಲಿ. ಮೂರು ಲೋಕಗಳಿಗೂ ಹಿತಕರಗಳಾದ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಧರ್ಮದ ಎಲ್ಲೆಗೆ ರಕ್ಷಕವಾಗಿರುವ ಶಸ್ತ್ರಗಳೆಲ್ಲವೂ ಇಲ್ಲಿ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದಲಿ. ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಜಗದ್ರಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ನಿರತವಾಗಿರುವ ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳೆಲ್ಲವೂ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ನೆಲೆಸಲಿ.

ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಾಃ ಸಮಾಯಾಂತು ಜಗದ್ರಕ್ಷಣತತ್ಪರಾಃ |
 ಅಹಮಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಸರ್ವಾಂಸ್ತ್ರಿದಶವಾಹನಾನ್ | ೫೯ ||
 ಇಹ ಸರ್ವೇ ಸಮಾಯಾಂತು ಸರ್ವೇ ತ್ರಿದಶವಾಹನಾಃ |
 ನಾಗಾನಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ದೇವಪುತ್ರಾನ್ಮಹಾಬಲಾನ್ | ೬೦ ||
 ದೇವೋಪವಾಹ್ಯಾ ನಾಗೇಂದ್ರಾಃ ಶೀಘ್ರಮಾಯಾಂತು ಸತ್ಪರಾಃ |
 ನಿಧೀನಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಶಂಖಪದ್ಮಪುರೋಗಮಾನ್ |
 ಆಯಾಂತು ನಿಧಯಃ ಸರ್ವೇ ಸರ್ವಲೋಕೈಕಭಾವನಾಃ | ೬೧ ||

ಆಹ್ವಾನಕಾರ್ಯಂ ಯದಿ ಸಂಘಮಧ್ಯಾ-
 ದೇಕಸ್ಯ ಕಾರ್ಯಂ ಯದುವಂಶನಾಥ |
 ಕಾರ್ಯಾ ತಥೋಹಾ ತು ತದೇಕವತ್ಸ್ಯ-
 ದಾಹ್ವಾನಮಂತ್ರಸ್ಯ ಯಥಾನುರೂಪಾ | ೬೨ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
 ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಕಲ್ಪೇ ದೇವಸಂಘಾಹ್ವಾನಂ ನಾಮ
 ತ್ವೈತ್ತರಶತತಮೋಧ್ಯಾಯಃ

ದೇವತೆಗಳ ವಾಹನಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಾನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆವಾಹನಗಳೆಲ್ಲವೂ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಹೊಂದಲಿ. ದೇವತೆಗಳ ಪುತ್ರರಾದ ನಾಗಗಳನ್ನೂ ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ವಾಹನಗಳಾಗಿರುವ ನಾಗಶ್ರೇಷ್ಠಗಳೆಲ್ಲವೂ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದಲಿ. ಶಂಖ, ಪದ್ಮ ಮೊದಲಾದ ನಿಧಿಗಳನ್ನೂ ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಎಲ್ಲಾ ಲೋಕಗಳಿಗೂ ಉಪಕಾರಿಗಳಾದ ನಿಧಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದಲಿ. ಆಹ್ವಾನಕ್ರಮವು ಒಂದು ಸಂಘದ ಮಧ್ಯದಿಂದ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಿಗೇ ಅನ್ವಯಿಸುವ ಸಂಭವವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಆಗ ಒಬ್ಬರಿಗೇ ಅನ್ವಯಿಸುವಂತೆ ಈ ಆಹ್ವಾನಮಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಊಹೆಯನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. (ಆಹ್ವಾನಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಬೋಧಕ ವಾದ ಶಬ್ದದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವಚನವ್ಯತ್ಯಾಸಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಊಹವೆಂದು ಹೆಸರು.)

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
 ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಕಲ್ಪದಲ್ಲಿ ದೇವಸಂಘಾಹ್ವಾನವೆಂಬ
 ನೂರ ನೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಓಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಚತುರುತ್ತರಶತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚೆ ॥

ಅನಾಹಯಾಮೃತಂ ದೇವಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಣಂ ಪರಮೇಷ್ಠಿನಂ ।

ಜಗತೋಽಸ್ಯ ಸಮುತ್ಪತ್ತಿಸ್ಥಿತಿಸಂಹಾರಕಾರಣಂ

॥ ೧ ॥

ಚತುರ್ವೇದಂ ಚತುರ್ವಕ್ತ್ರಂ ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯಪ್ರಭುಂ ಗುರುಂ ।

ಚತುರಾಕ್ರಮಗೋಸ್ತಾರಂ ವರದಂ ಭೂತಭಾವನಂ

॥ ೨ ॥

ಪದ್ಮಯೋನಿಂ ಜಗದ್ಯೋನಿಂ ಯಜ್ಞಯೋನಿಂ ಜಗತ್ಪತಿಂ ।

ಆತ್ಮಯೋನಿಮನಾಧ್ಯಾಸ್ಯಂ ಯಜ್ಞವಾಹಂ ಜಗತ್ಪತಿಂ

॥ ೩ ॥

ನೂರ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೫. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ :-ಅತ್ಯುಚ್ಚಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮ ದೇವನನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಯಾವ ಬ್ರಹ್ಮನು ಜಗತ್ತಿನ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಸ್ಥಿತಿಸಂಹಾರಗಳಿಗೆ ಕಾರಣನೋ ಚತುರ್ವೇದಧಾರಿಯಾಗಿಯೂ, ಚತುರ್ವಕ್ತ್ರಧಾರಿಯಾಗಿಯೂ, ವೇದೋಪದೇಶದಿಂದ ಗುರುವಾಗಿ ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಭುವಾಗಿಯೂ, ಇರುವನೋ ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕು ಆಶ್ರಮಗಳಿಗೂ ರಕ್ಷಕನಾಗಿ ವರಪ್ರದನಾಗಿ, ಮಹಾಭೂತಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಉತ್ಪಾದಕನಾಗಿರುವನೋ ಪದ್ಮೋದ್ಭವನಾಗಿಯೂ, ಜಗತ್ಪಾರಣನಾಗಿಯೂ, ಯಜ್ಞವಿಧಿಪ್ರವರ್ತಕನಾಗಿಯೂ, ಜಗತ್ಪತಿಯಾಗಿಯೂ ಇರುವನೋ, ಪರಮಾತ್ಮನ ಸಂಕಲ್ಪಮಾರ್ತದಿಂದ ಉತ್ಪದಿಸಿಯೂ ಇತರರಿಂದ ಪರಿಭವಾನರ್ಹನಾಗಿಯೂ, ಯಜ್ಞಪ್ರವರ್ತಕನಾಗಿಯೂ

ಯಜ್ಞೇತಂ ಯಜ್ಞಮೂರ್ತಿಂ ಚ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯೈಕಕಾರಣಂ |
ಸರ್ವಗಂ ನಾರದಂ ಸೌಮ್ಯಂ ಪರಮಂ ಪರಮೇಶ್ವರಂ || ೪ ||

ಭೂತಭವ್ಯಭವನ್ನಾಥಂ ಯೋಗಜ್ಞೇಯಂ ಸನಾತನಂ |
ಆಗಚ್ಛ ಭಗವನ್ ಬ್ರಹ್ಮನ್ ಯಜಮಾನಸ್ಯ ವೃದ್ಧಯೇ || ೫ ||

ಇದಮರ್ಘ್ಯಮಿದಂ ಪಾಥ್ಯಂ ಧೂಪಂಚೇದಂ ಪ್ರಗೃಹ್ಯತಾಂ |
ಅನಾಹಯಾಮ್ಯಹಂ ದೇವಂ ದೇವದೇವಂ ಹುತಾಶನಂ || ೬ ||

ಜಗತೋಸ್ಯ ಸಮುತ್ಪತ್ತಿಸ್ಥಿತಿಸಂಹಾರಕಾರಣಂ |
ದೇವಮೂರ್ತಿಂ ತದಾಧಾರಂ ಸರ್ವದೇವಮುಖಂ ಪ್ರಭುಂ || ೭ ||

ಪಿಂಜ್ಜೀಕ್ಷಣಂ ಪಿಂಜ್ಜಜಟಂ ಧೂಮಕೇತುಂ ವಿಭಾವಸುಂ |
ಶುಕಯಾನಗಮಂ ದೇವಂ ಸರ್ವಾಭರಣಭೂಷಿತಂ || ೮ ||

ಯಜ್ಞವಿಧಿಗೆ ನಿಯಾಮಕನಾಗಿಯೂ, ಯಜ್ಞಸ್ವರೂಪನಾಗಿಯೂ, ಮೂರು ಲೋಕಕ್ಕೂ ಏಕಮಾತ್ರನೇ ಆದ ಕಾರಣರೂಪನಾಗಿಯೂ, ಸರ್ವವ್ಯಾಪಕನಾಗಿಯೂ ಪಾಪನಾಶಕನಾಗಿಯೂ, ಸೌಮ್ಯನಾಗಿಯೂ, ಪರಮಪ್ರಭುವಾಗಿಯೂ, ಇರುವನೋ ಕಾಲತ್ರಯದ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಭುವಾಗಿಯೂ, ಅಷ್ಟಾಂಗಯೋಗದಿಂದ ಅರಿಯಲು ಸಾಧ್ಯನಾಗಿಯೂ, ಶಾಶ್ವತನಾಗಿಯೂ, ಇರುವನೋ ಅಂತಹ ಎಲೈ ಚತುರ್ಮುಖನೇ ಯಜಮಾನನ ಅಭ್ಯುದಯಕ್ಕಾಗಿ ನೀನು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಹೊಂದು. ಇದೋ ಈ ಅರ್ಘ್ಯಪಾಡ್ಯಧೂಪಾದಿಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸು.

೬-೧೧. ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಕೃಷ್ಟನಾಗಿರುವ ಅಗ್ನಿದೇವನನ್ನು ಆವಾಹಿಸು ತ್ತೇನೆ. ಯಾವ ಅಗ್ನಿಯು ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಸಹಾಯಕನಾಗಿ ಜಗತ್ತಿನ ಉತ್ಪತ್ತಿಸ್ಥಿತಿ ಸಂಹಾರಗಳಿಗೂ, ಕಾರಣನಾಗಿರುವನೋ, ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಅಭಿನಾನಮೂರ್ತಿಯಾಗಿಯೂ, ಆಧಾರನಾಗಿಯೂ, ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಮುಖರೂಪನಾಗಿಯೂ, ಇರುವನೋ, ಹೊಂಬಣ್ಣವುಳ್ಳ ನೇತ್ರ ಮತ್ತು ಜಟೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ ಧೂಮ ಧ್ವಜನಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶರೂಪನಾಗಿರುವನೋ, ಶುಕಯಾನಸಂಚಾರಿಯಾಗಿ ಅಭರಣ

ಸರ್ವಗಂ ವರದಂ ಭಾನುಂ ಜಠರಸ್ಥಂ ಚ ದೇಹಿನಾಂ |
ತೇಜೋಮೂರ್ತಿಂ ದುರಾಧರ್ಷಂ ಸಪ್ತಜಿದ್ವಂ ಮಹಾಬಲಂ || ೯ ||

ಸಪ್ತಾರ್ಚಿತಂ ಸಪ್ತಮುನಿಂ ಸಮಿತ್ಸಪ್ತಕಮಚ್ಯುತಂ |
ವಿಷ್ಣೋರಂತಮನಿದೇಶ್ಯಂ ಭಾನವಂ ಜಾತೇವೇದಸಂ || ೧೦ ||

ಪಾವನಂ ಪುಷ್ಪಿದಂ ಸೌಮ್ಯಂ ಭಕ್ತಾನಾಂ ಭೂತಿವರ್ಧನಂ |
ಯಾಜಕಂ ಯಜಮಾನಂ ಚ ಪುಷ್ಪಾಭಿ ವಿಧಜ ಸರ್ವಶಃ || ೧೧ ||

ಇದಮರ್ಘ್ಯಮಿದಂ ಪಾದ್ಯಂ ಧೂಪಂ ಚೇದಂ ಪ್ರಗೃಹ್ಯತಾಂ |
ಅವಾಹನಾನ್ಯತೋ ವಕ್ಷ್ಯೇ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಪಾರ್ಥಿವೋತ್ತಮ || ೧೨ ||

ಸರ್ವಸ್ಯಾವಾಹನಸ್ಯಾಂತೇ ಶ್ಲೋಕೋಽಯಂ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಃ |
ಪ್ರವಿಶ್ಯಾರ್ಚಾಮಿಮಾಂ ಸಮ್ಯಕ್ ಮಯೋ ಭಕ್ತ್ಯಾ ವಿನಿಮಿತ್ತಾಂ || ೧೩ ||

ಭೂಷಿತನಾಗಿ, ಸರ್ವವ್ಯಾಪಕನೂ, ವರಪ್ರದನೂ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಜಠರವಾಸಿಯಾಗಿಯೂ ಆಗಿರುವನೋ, ತೇಜೋಮೂರ್ತಿಯಾಗಿಯೂ, ಅಜೇಯನಾಗಿಯೂ, ಏಳು ಚಿಹ್ನೆ (ಶಿಖೆ)ಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಮಹಾಬಲಶಾಲಿಯಾಗಿಯೂ ಏಳು ವಿಧವಾದ ತೇಜಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಸಪ್ತರ್ಷಿಪುರುಷನಾಗಿಯೂ, ಏಳು ವಿಧವಾದ ಸಮಿತ್ತಿಗೆ ಅರ್ಹನಾಗಿಯೂ, ಪತನರಹಿತನಾಗಿಯೂ, ವಿಷ್ಣುವಿನ ಅಂಶವಾಗಿಯೂ, ಅಪರಿಮೇಯನಾಗಿಯೂ, ಸೂರ್ಯಸಂಬಂಧಿಯಾಗಿಯೂ, ವೇದಗಳ ಪ್ರಕಾಶಕ್ಕೆ ಕಾರಣನಾಗಿಯೂ, ಪವಿತ್ರಕರನಾಗಿಯೂ, ಪುಷ್ಪಕರನಾಗಿಯೂ, ಭಕ್ತರಿಗೆ ಐಶ್ವರ್ಯಪ್ರದನಾಗಿಯೂ, ಇರುವನೋ ಅಂತಹ ಎಲೈ ಅಗ್ನಿದೇವನೇ ಯಾಜಕನಿಗೂ, ಯಜಮಾನನಿಗೂ ಸರ್ವವಿಧದಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಪಯನ್ನಂಟುಮಾಡುವ, ಇಗೋ ಈ ಅರ್ಘ್ಯಪಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸು.

೧೨-೧೩. ಎಲೈ ಧೊರೆಯೇ, ಇತರ ದೇವತೆಗಳ ಆವಾಹನವನ್ನೂ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಎಲ್ಲಾ ಆವಾಹನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಅನಂತರ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. “ ಪ್ರವಿಶ್ಯಾರ್ಚಾಮಿ ” ಎಂಬುದೇ ಆ ಶ್ಲೋಕ, ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಾನು ನಿಮಿಸಿರುವ ಈ ವಿಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಹೊಂದಿರಿ. ಈ ಅರ್ಘ್ಯಪಾದ್ಯ

ಇದಮುರ್ಘ್ಯಮಿದಂ ಸಾದ್ಯಂ ಧೂಶಂ ಚೇದಂ ಪ್ರಗೃಹ್ಯತಾಂ |

ಧ್ರುವಮಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಸರ್ವದೇವಗಣೇಶ್ವರಂ

|| ೧೪ ||

ನಿಬದ್ಧಂ ಭ್ರಾಮ್ಯತೇ ಯೇನ ಭಚಕ್ರಂ ವಾತರಜ್ಜುಭಿಃ |

ಏಹಿ ಮೇ ಧ್ರುವ ದೇವೇಶ ಕೇಶವಾಚಿಂತ್ಯವಿಕ್ರಮ

|| ೧೫ ||

ಸರ್ವಗ್ರಹಗಣಾಭ್ಯಕ್ಷ ಸರ್ವಲೋಕನಮಸ್ಕೃತ |

ಆವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮ್ಯಾಕಾಶಂ ವಿಮಾನತತಮುಂಡಿತಂ

|| ೧೬ ||

ತೈತೀಯಂ ದೇವದೇವಸ್ಯ ಪದಂ ವಿಷ್ಣೋರ್ಮಹಾತ್ಮನಃ |

ಏಹಿ ಮೇ ಭಗವನ್ ಸೌಮ್ಯ ನಿರಾಲಂಬ ನಭಸ್ಥಲ

|| ೧೭ ||

ಅಪ್ರಮೇಯಾತಿಗಂಭೀರ ವಿಮಾನತತಮುಂಡಿತ |

ಊರ್ಧ್ವಮಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಚಾನಂತಾಂ ಮಹತೀಂ ದಿಶಂ

|| ೧೮ ||

ಧೂಪಾದಿಗಳನ್ನೂ ಸ್ವೀಕರಿಸಿರಿ. ಎಲ್ಲಾ ದೇವಗಣಗಳಿಗೂ ಅಧಿಪತಿಯಾದ ಧ್ರುವನನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಯಾವ ಧ್ರುವನಿಂದ ವಾಯುರಜ್ಜುಗಳಿಂದ ದ್ರಢೀಕೃತವಾದ ನಕ್ಷತ್ರಮಂಡಲವು ಸುತ್ತುತ್ತಿದೆಯೋ, ಯಾವ ಧ್ರುವನು ಕೇಶವನಿಂದಲೂ ಚಿಂತಿಸಲಶಕ್ಯವಾದ ವಿಕ್ರಮಶಾಲಿಯೋ. ಗ್ರಹಗಣಗಳಿಗೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿಯೂ, ಲೋಕವಂದ್ಯನಾಗಿಯೂ ಇರುವನೋ ಅಂತಹ ಪೂಜ್ಯನಾದ ಧ್ರುವನೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಹೊಂದು. ಅನೇಕ ವಿಮಾನಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತನಾಗಿಯೂ, ಮಹಾತ್ಮನಾದ ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಮೂರನೇಯ ಸ್ಥಾನವಾಗಿಯೂ, ನಿರಾಲಂಬಸ್ವರೂಪನಾಗಿಯೂ ಗಂಭೀರನಾಗಿಯೂ, ಅಪ್ರಮೇಯನಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಆಕಾಶವನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಎಲೈ ಆಕಾಶನೇ ಸೌಮ್ಯಮೂರ್ತಿಯೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಹೊಂದು.

೧೮-೨೧. ವಿಶಾಲವಾಗಿಯೂ, ಅನಂತವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಅಂತರಿಕ್ಷ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅಪರಿಚ್ಛೇದ್ಯವಾಗಿಯೂ, ನಿರಾಲಂಬವಾಗಿಯೂ, ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯಪ್ರಭೆಗಳಿಗೂ ನಿಲುಕದಿರುವವಳಾಗಿಯೂ, ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿನಿಯಾಗಿಯೂ, ಯಾವಾಗಲೂ ಸಿದ್ಧಸೇವಿತೆಯಾಗಿಯೂ, ನಿರ್ಮಲೆಯಾಗಿಯೂ ಹಿತಪ್ರದೆಯಾಗಿಯೂ

ಅಪ್ರಮೇಯಾಂ ನಿರಾಲಮ್ಯಾಂ ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯಾಂಶುವರ್ಜಿತಾಂ |

ಅಗಚ್ಛೇಹ ಮಹಾಭಾಗೇ ಸತತಂ ಸಿದ್ಧಸೇವಿತೇ || ೧೯ ||

ಅನಂತೇ ವಿಪುಲೇ ದೇವಿ ನಿರ್ಮಲೇ ಹಿತಕಾರಿಣಿ |

ಅನಾಹಯಾಮೃತಸ್ಯಾತ್ಮ ದಿಶಂ ಶೇಷೇಣ ಪಾಲಿತಾಂ || ೨೦ ||

ನಾಗದೈತ್ಯೋರಗಗಣೈಃ ಸತತಂ ಚ ನಿಷೇವಿತಾಂ |

ಗಂಭೀರೇ ವಿಪುಲೇ ಭೀಮ ಬಹುಸ್ಥಾನಾತಿಮಂಡಿತೇ || ೨೧ ||

ವಹಿ ಮೇ ರತ್ನಬಹುಲೇ ಬಹುರೂಪೇ ಮಹಾಬಲೇ |

ಅನಾಹಯಿಷ್ಠೇ ವರದಂ ಸಹಸ್ರಾಂಶುಂ ದಿನಾಕರಂ || ೨೨ ||

ತೇಜೋಮೂರ್ತಿಂ ಮುರಾಧರ್ಷಂ ಭಕ್ತಾನಾಮಭಯಪ್ರದಂ |

ವಹಿ ದೇವ ಜಗನ್ನಾಥ ಋಕ್ಸಾಮಯಜುಷಾಂ ಪತೇ || ೨೩ ||

ಇರುವ ಅಂತರ್ದಿಗ್ಧೇವತೆಯೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಹೊಂದು. ಶೇಷನಿಂದ ರಕ್ಷಿತವಾಗಿರುವ ಪಾತಾಳದಿಕ್ಕನ್ನೂ ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಾಗ, ದೈತ್ಯ, ಸರ್ಪ ಇವುಗಳ ಸಮೂಹದಿಂದ ಸರ್ವದಾ ಸೇವಿಸಲ್ಪಟ್ಟು, ಬಹುವಿಧವಾದ ವಿಹಾರ ಸ್ಥಾನಗಳಿಂದ ಕೂಡಿಯೂ, ಗಂಭೀರವಾಗಿಯೂ, ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿಯೂ, ಭಯಂಕರವಾಗಿಯೂ, ಮಹಾಬಲಶಾಲಿನಿಯಾಗಿಯೂ, ನಾನಾರೂಪಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಯೂ, ರತ್ನಪ್ರಚುರವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಪಾತಾಳದಿಗ್ಧೇವತೆಯೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು.

೨೨-೨೫. ವರಪ್ರದನಾಗಿಯೂ, ಸಹಸ್ರಕಿರಣಮಾಲಿಯಾಗಿಯೂ, ತೇಜಃ ಸ್ವರೂಪನಾಗಿಯೂ, ಭಕ್ತರಿಗೆ ಅಭಯದಾತೃವಾಗಿಯೂ, ಪರಾಭವರಹಿತ ನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಸೂರ್ಯದೇವನನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಋಗ್ಯಜುಃಸಾಮ ವೇದಗಳಿಗೆ ಅಧಿಪತಿಯಾಗಿಯೂ, ಲೋಕತ್ರಯಕ್ಕೆ ದೀಪದಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಕ ನಾಗಿಯೂ, ಜಗತ್ಪತಿಯಾಗಿಯೂ ಸರ್ವವ್ಯಾಧಿನಾಶಕನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಸೂರ್ಯ ದೇವನೇ ನೀನು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಹೊಂದು. ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಮಾನ ನಾಗಿಯೂ, ಅಥವಾ ಅದಿತಿಪುತ್ರನಾಗಿಯೂ, ಹೊಳಪಾದ ವೈಷ್ಣೋರ್ಯಮಣಿ

ತೈಲೋಕ್ಯಮಂಡಲೇ ದೀಪ ಸರ್ವವ್ಯಾಧಿವಿನಾಶನ |
ಅವಾಹಯಾಮ್ಯಹಂ ದೇವಮಾದಿತ್ಯಮುದಕೇಶಯಂ || ೨೪ ||

ಸ್ನಿಗ್ಧವೈದೂರ್ಯಸಂಕಾತಂ ವರುಣಂ ಸುಮಹಾದ್ಯುತಿಂ |
ಏಹಿ ದೇವ ಜಲಾಧ್ಯಕ್ಷ ಯಾದೋಗಣಮಾರ್ಹೇಶ್ವರ || ೨೫ ||

ನಾಗದೈತ್ಯೋರಗಗಣೈಃ ಸತತಂ ಸೇವಿತಾಚ್ಯುತ |
ಅವಾಹಯಾಮ್ಯಹಂ ಚಂದ್ರಂ ಶೀತಾಂಶುಮವೃತಪ್ರಭಂ || ೨೬ ||

ಓಷಧೀತಂ ದ್ವಿಜಾಧ್ಯಕ್ಷಂ ನಯನಾನಂದಕಾರಕಂ |
ಏಹಿ ಮೇ ಭಗವನ್ ಚಂದ್ರ ಶಶಾಂಕಮೃಗಲಾಂಚನ || ೨೭ ||

ಭಕ್ತಾನುಕಂಪಿನ್ ಸತತಂ ಸರ್ವನಕ್ಷತ್ರಪೂಜಿತ |
ಭಾಮವಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ತೇಜೋಮೂರ್ತಿಂ ದುರಾಸದಂ || ೨೮ ||

ಭದ್ರಮೂರ್ತಿಮನಿರ್ದೇಶ್ಯಂ ವಕ್ತ್ರೇ ರುಧಿರಸಪ್ರಭಂ |
ಏಹಿ ಮೇ ಭಗವನ್ ಭಾಮ ಅಂಗಾರಕಸಮಪ್ರಭ || ೨೯ ||

ಯಂತ್ಯೈಪ್ರಕಾಶಮಾನನಾಗಿಯೂ, ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿಯಾಗಿಯೂ ಇರುವ ವರುಣನನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಜಲಾಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿಯೂ, ಜಲಚರಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಭುವಾಗಿಯೂ, ಗಜ, ದೈತ್ಯ, ಉರಗ ಇವುಗಳ ಸಂಘದಿಂದ ಯಾವಾಗಲೂ ಸೇವಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ಎಲೆ ವರುಣದೇವನೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಹೊಂದು.

೨೬-೨೯. ಶೀತಕಿರಣನಾಗಿಯೂ, ಅಮೃತದ್ವ್ಯತಿಯಾಗಿಯೂ, ಓಷಧಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಭುವಾಗಿಯೂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಧಿಪತಿಯಾಗಿಯೂ, ನೇತ್ರಾನಂದದಾಯಿಯಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಶಶಚಿಹ್ನನೂ, ಮೃಗಚಿಹ್ನನೂ, ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ದಯಾಶಾಲಿಯೂ, ಸರ್ವನಕ್ಷತ್ರಗಳಿಂದಲೂ ಸನ್ಮಾನಿತನೂ ಆದ ಎಲೈ ಚಂದ್ರನೇ. ನೀನು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಹೊಂದು. ತೇಜೋಮೂರ್ತಿಯಾಗಿಯೂ, ಅಪರಾಜಿತನಾಗಿಯೂ, ಮಂಗಲದೇಹನಾಗಿಯೂ, ಅಚಿಂತ್ಯನಾಗಿಯೂ, ರಕ್ತದಂತೆ ಕೆಂಪಾದ ಮುಖವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಅಂಗಾರಕನನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅಗ್ನಿಯಂತಿರುವ ಎಲೈ ಅಂಗಾರಕನೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಹೊಂದು. ಪೂಜ್ಯನೇ ಪ್ರಪಂಚದ ಶುಭಾಶುಭವೆಲ್ಲವೂ ನಿನಗೆ ಅಧೀನವಾದುದು.

ತ್ವಯಿ ಸರ್ವಂ ಸರ್ವಾಯುತೈಂ ಭೂತಲೇಽಸ್ಮಿನ್ ಶುಭಾಶುಭಂ |
ಸ್ತಂಧಮಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಪಣ್ಣುಖಂ ವರದಂ ಶಿಶುಂ || ೩೦ ||

ದೇವಾರಿಸೇನಾಮಥನಂ ಪಾರ್ವತ್ಯಾನಂದವರ್ಧನಂ |
ಏಹಿ ದೇವ ಕುಮಾರಾದ್ಯ ಮಹಿಷಾಸುರತತ್ಸರ || ೩೧ ||

ಕಾರ್ತಿಕೇಯ ಜಗನ್ನಾಥ ಮಯೂರವರವಾಹನ |
ಬುಧಮಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಬೋಧನಂ ಜಗದೀಶ್ವರಂ || ೩೨ ||

ಚಾಂದ್ರಿಂ ಗ್ರಹಗಣಾಧ್ಯಕ್ಷಂ ತೇಜೋಮೂರ್ತಿಂ ದುರಾಸದಂ |
ಏಹಿ ಶೀತಾಂತುಜಾಽಚಿಂತ್ಯ ಜಗಜ್ಜಿಷ್ಣೋ ಜನಾರ್ಧನ || ೩೩ ||

ಮಹಾಬಲ ಮಹಾಭಾಗ ಮಹಾಬಾಹೋ ಮಹಾದ್ಯುತೇ |
ವಿಷ್ಣು ಮಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಶಂಖಚಕ್ರಗದಾಧರಂ || ೩೪ ||

೩೦-೩೩. ಪಣ್ಣುಖನಾಗಿಯೂ, ವರಪ್ರದನಾಗಿಯೂ, ಪಾರ್ವತಿಯ ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ಕಾರಣನಾಗಿಯೂ, ಶಿಶುನಾಗಿಯೂ, ದೇಶಶತ್ರುಗಳ ಸೇನಾ ನಾಶಕನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮಹಿಷಾಸುರ ನಾಶಕನಾಗಿಯೂ, ಕೃತ್ತಿಕಾಪುತ್ರನಾಗಿಯೂ, ಜಗತ್ಪತಿಯಾಗಿಯೂ, ಮಯೂರ ವಾಹನನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಯೇ, ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಹೊಂದು. ಜಗತ್ಪತಿಯಾಗಿಯೂ, ಜ್ಞಾನಪ್ರದನಾಗಿಯೂ, ಚಂದ್ರಪುತ್ರನಾಗಿಯೂ, ಗ್ರಹಗಣಾ ಧಿಪತಿಯಾಗಿಯೂ, ತೇಜೋಮೂರ್ತಿಯಾಗಿಯೂ, ಅಜೇಯನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಬುಧಗ್ರಹವನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅಪ್ರಮೇಯನಾಗಿಯೂ, ಚಂದ್ರಪುತ್ರ ನಾಗಿಯೂ, ಜಗದ್ವಿಜಯಿಯಾಗಿಯೂ, ಜನಾರ್ಧನಾಂಶನಾಗಿಯೂ, ಮಹಾಬಲ, ಮಹಾಭಾಗ್ಯಶಾಲಿಯಾಗಿಯೂ, ಪರಾಕ್ರಮಿಯಾಗಿಯೂ, ತೇಜಶ್ಶಾಲಿಯಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಬುಧದೇವನೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು.

೩೪-೩೬. ಶಂಖಚಕ್ರಗದಾಧರನಾಗಿಯೂ, ಅಗಸೆಯ ಹೂವಿನಂತೆ ಶ್ಯಾಮ ವರ್ಣನಾಗಿಯೂ, ಸೀತಾಂಜಲಧಾರಿಯಾಗಿಯೂ, ಸ್ಥಿರಪ್ರಕೃತಿಯಾಗಿಯೂ ಇರುವ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ದೇವಾಧಿಪನಾಗಿಯೂ, ಪ್ರಜೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಪಕ

ಅತಃಸೀಕೃತಮಶ್ರಾಮಂ ಸೀತವಾಸಸಮಚ್ಯುತಂ |

ಏಹಿ ಮೇ ದೇವದೇವೇಶ ಶ್ರೇಷ್ಠಾನ್ವಿರ್ಮಾಣಕಾರಕ

|| ೩೫ ||

ನಾರಾಯಣ ಸುದುಷ್ಪಾರ ಮಹೇಷ್ವಾಸ ಧನುರ್ಧರ |

ಶಕ್ರಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ದೇವಂ ಸುರಗಣೇಶ್ವರಂ

|| ೩೬ ||

ವಜ್ರಪಾಣಿಂ ಮಹಾಬಾಹುಂ ಗೋಬ್ರಾಹ್ಮಣಹಿತೇ ರತಂ |

ಏಹಿ ದೇವ ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷ ದೇವಾರಿಬಲಸೂದನ

|| ೩೭ ||

ಐರಾವತಗ ಧರ್ಮಜ್ಞ ಶಚೀಹೃದಯನಂದನ |

ಜೀವಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ದೇವೇಶ್ವರಪುರೋಹಿತಂ

|| ೩೮ ||

ಬೃಹಸ್ಪತಿಂ ಬೃಹದ್ವಾಕ್ಯಂ ವೇದವೇದಾಬ್ಜಗಪಾರಗಂ |

ಏಹಿ ಜೀವ ಮಹಾಭಾಗ ಜೀವಭೂತಮಹೀತಲಿ

|| ೩೯ ||

ನಾಗಿಯೂ, ಸರ್ವವ್ಯಾವಕನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ನಾರಾಯಣಪದವಾಚ್ಯನಾಗಿಯೂ, ದುಷ್ಟಾಪನಾಗಿಯೂ, ಮಹಾಧಾನುಷ್ಠನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಎಲೈ ವಿಷ್ಣುವೇ ನನಗಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು ಸುರಾಧಿಪನಾಗಿಯೂ, ವಜ್ರಪಾಣಿಯಾಗಿಯೂ, ಪರಾಕ್ರಮಿಯಾಗಿಯೂ, ಗೋಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಹಿತದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಇಂದ್ರನನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷನೂ, ದೇವಶತ್ರುಗಳ ದರ್ಶನಾಶಕನೂ, ಐರಾವತಗಾಮಿಯೂ, ಧರ್ಮಜ್ಞನೂ, ಶಚಿಯ ಹೃದಯಾಹ್ಲಾದಿಯೂ ಆಗಿರುವ ಎಲೈ ಇಂದ್ರನೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು.

೩೮-೪೧ ದೇವಾಧಿಪತಿಯಾದ ಇಂದ್ರನ ಪುರೋಹಿತನಾಗಿಯೂ, ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಯಾಗಿಯೂ, ಗಂಭೀರಾರ್ಥಭಾಷಣ ಉಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ವೇದವೇದಾಬ್ಜಪಾರಂಗತನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿಯಾಗಿಯೂ, ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿರುವ ಚೇತನವರ್ಗಕ್ಕೆ ಜೀವಪ್ರದನಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಎಲೈ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯೇ, ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಭೂಮಿವರ್ಧಕನಾದ ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಜೆಗಳ ವೃದ್ಧಿಯು ಅಧೀನವಾಗಿದೆ. ವರಪ್ರದಳಾಗಿಯೂ, ಸರ್ವತ

ಸಮ್ಯಗ್ವೃದ್ಧಿಃ ತನಾಯಾಕ್ತಾ ಸತತಂ ಭೂಮಿವರ್ಧನ |
ದೇವೀಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಪಾರ್ವತೀಂ ವರದಾಮುಮಾಂ || ೪೦ ||

ಹರಸ್ಯದಯಿಶಾಂ ಭಾರ್ಯಾಂ ಚಾರ್ವಜ್ಞೀಂ ಭೂತಿವರ್ಧನೀಂ |
ಏಹಿ ದೇವಿ ಜಗನ್ಮಾತಃ ಮೇನಾಹ್ಯದಯನಂದನಿ || ೪೧ ||

ಪನಿತ್ರೇ ವರದೇ ಸೌಮ್ಯೇ ನಿತ್ಯಂ ಭಕ್ತಜನಪ್ರಿಯೇ |
ಶುಕ್ರಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಭಾರ್ಗವಂ ಜಗದೀಶ್ವರಂ || ೪೨ ||

ನಿತ್ಯಂ ಸರ್ವಧನಾಧ್ಯಕ್ಷಂ ಕಪಸಾ ದ್ಯೋತಿತಪ್ರಭಂ |
ಏಹಿ ಶುಕ್ರ ಮಹಾಭಾಗ ಷೋಡಶಾರ್ಚೇ ವರಪ್ರದ || ೪೩ ||

ಪ್ರಭುಸ್ತ್ವಂ ವರದೋನಿತ್ಯಂ ವರ್ಷಾವರ್ಷಸ್ಯ ನಿಗ್ರಹೇ |
ಅನಾಹಯಾಮ್ಯಹಂ ದೇವಂ ಪ್ರಜಾಧ್ಯಕ್ಷಮಕಲ್ಮಷಂ || ೪೪ ||

ಭಕ್ತಾನುಕಂಪಿನಂ ದೇವಂ ಪ್ರಜಾನಿರ್ಮಾಣಕಾರಕಂ |
ಏಹಿ ದೇವ ಪ್ರಜಾಧ್ಯಕ್ಷ ಪ್ರಜಾನಿರ್ಮಾಣಕಾರಕ || ೪೫ ||

೪೨-೪೫. ಕರನ ಪ್ರಿಯಭಾರ್ಯೆಯಾಗಿಯೂ, ಸುಂದರಿಯಾಗಿಯೂ
ವಿಶ್ವಾರ್ವಪ್ರದಿಕಾರಿಣಿಯಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಉಮಾದೇವಿಯನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ.
ಜಗನ್ಮಾತೆಯೂ, ಮೇನಾದೇವಿಯ ಹೃದಯಾಹ್ಲಾದಿನಿಯೂ, ಪವಿತ್ರ ಸ್ವರೂಪ
ಳಾಗಿಯೂ, ಸೌಮ್ಯಳಾಗಿಯೂ, ಭಕ್ತಜನಪ್ರಿಯಳಾಗಿಯೂ, ವರಪ್ರದೆಯಾಗಿಯೂ
ಇರುವ ಪಾರ್ವತೀದೇವಿಯೇ ನೀನು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು.

೪೬-೪೮. ಭಾರ್ಗವನಾಗಿಯೂ, ಜಗತ್ಪತಿಯಾಗಿಯೂ, ಯಾವಾಗಲೂ
ಘನಾಧಿಪತಿಯಾಗಿಯೂ, ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಜ್ವಲಿಸುತ್ತಲೂ ಇರುವ ಶುಕ್ರನನ್ನು ಆವಾಹಿ
ಸುತ್ತೇನೆ ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿಯಾಗಿಯೂ, ಹದಿನಾರು ರೂಪವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ವರಪ್ರದ
ನಾಗಿಯೂ. ವೃಷ್ಟಿ ಅವೃಷ್ಟಿಗಳಿಗೆ ನಾಶಕನಾಗಿಯೂ, ಪ್ರಭುವಾಗಿಯೂ ಇರುವ
ಶುಕ್ರನೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಹೊಂದು. ನಿಷ್ಕಲ್ಮಷನಾಗಿಯೂ, ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ
ದಯೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದೂ, ಪ್ರಜಾನಿರ್ಮಾಣಸಮರ್ಥನೂ ಆದ ಪ್ರಜಾಧ್ಯಕ್ಷನನ್ನು
ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಎಲೈ ಪ್ರಜಾಧ್ಯಕ್ಷನೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ನೀನು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಹೊಂದು.
ಪ್ರಜೆಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿಸುತ್ಪತ್ತಿಗಳೆಲ್ಲಾ ನಿನಗೇ ಅಧೀನವಾಗಿವೆ.

ತ್ವಯಿ ದೇವ ಸಮಾಯತ್ತಂ ಪ್ರಜಾನಾಮಭವೋದ್ಭವಂ ।

ಸೌರಿಮಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಶನೈಶ್ಚಾರಿಣಮಚ್ಯುತಂ

|| ೪೬ ||

ತಪಸ್ವಿನಮನಾದೃಷ್ಯಂ ಭಕ್ತಾನಾಮಭಯಪ್ರದಂ ।

ಏಹಿ ತೀಕ್ಷ್ಣಾಂತುಜಾಚಿಂತ್ಯ ಭಾವಾಭಾವಪ್ರದರ್ಶಕ

|| ೪೭ ||

ತ್ವಯಿ ಸರ್ವಂ ಸಮಾಯತ್ತಂ ರಾಜ್ಞಾಂ ಭೂಮೌ ಶುಭಾಶುಭಂ ।

ಅವಾಹಯಾಮ್ಯಹಂ ದೇವಂ ಗಜವಕ್ತ್ರಂ ಗಣೇಶ್ವರಂ

|| ೪೮ ||

ವಿಘ್ನೇಶಂ ವಿಘ್ನಹರ್ತಾರಂ ಸ್ವರ್ವತೀಹೃದಯಪ್ರಿಯಂ ।

ಏಹಿ ದೇವ ಗಣಾಧ್ಯಕ್ಷ ಲಂಬೋದರ ಮಹಾಭುಜ

|| ೪೯ ||

ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿಃ ಸಮಾಯತ್ತಾ ತ್ವಯಿ ಸರ್ವೇಶ ದೇಹಿನಾಂ ।

ರಾಹುಮಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ದೈತ್ಯೇಂದ್ರಂ ಗ್ರಹಶಾಂ ಗತಂ

|| ೫೦ ||

೪೬-೪೯. ವಿಲಂಬದಿಂದ ಸಂಚರಣಶೀಲನೂ, ಶಾಶ್ವತನೂ, ತಪಸ್ವಿಯೂ, ಅಜೇಯನೂ, ಭಕ್ತರಿಗೆ ಅಭಯಪ್ರದನೂ ಆದ ಸೂರ್ಯಪುತ್ರನಾದ ಶನಿಯನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸೂರ್ಯಪುತ್ರನೂ, ಮಹಾಮಹಿಮನೂ, ಎಲ್ಲಾ ಫಲಗಳ ಭಾವಾಭಾವಸೂಚಕನೂ, ಆದ ಶನಿಯೇ, ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಹೊಂದು. ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿರುವ ರಾಜರುಗಳ ಶುಭಾಶುಭವೆಲ್ಲವೂ ನಿನಗೆ ಅಧೀನವಾಗಿದೆ. ಗಜಮುಖ ನಾಗಿಯೂ, ಗಣಾಧಿಪತಿಯಾಗಿಯೂ, ವಿಘ್ನನಾಶಕನಾಗಿಯೂ, ಪಾರ್ವತೀಪ್ರಿಯ ನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ವಿಘ್ನೇಶ್ವರನನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ದೇವಗಣಗಳಿಗೆ ಅಧಿಪತಿಯಾಗಿಯೂ, ಲಂಬೋದರನಾಗಿಯೂ ಪರಾಕ್ರಮಿಯಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ವಿಘ್ನೇಶನೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಹೊಂದು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿ ಎಲ್ಲವೂ ನಿನಗೆ ಅಧೀನವಾದುದು.

೫೦-೫೪ ದೈತ್ಯೇಂದ್ರನಾಗಿದ್ದು ಗ್ರಹತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, ವೀರನಾಗಿಯೂ, ತಪಸ್ವಿನಿಂದ ಗತಪಾಪನಾಗಿಯೂ, ಕೇಶವನಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತವರನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ರಾಹುವನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ದೈತ್ಯತ್ರೇಷ್ಠನಾಗಿಯೂ, ವರಪ್ರದ

ಕೇಶವಾತ್ರವರಂ ವೀರಂ ತಸಸಾ ದೆಗ್ಧಕಿಲ್ಪಿಸಂ |
ಏಹ್ಯೇಹಿ ದೈತ್ಯಪ್ರವರ ವರವಾಚಿನ್ತ್ಯವಿಕ್ರಮಂ || ೫೦

ತಮೋಮೂರ್ತೇ ದುರಾಧರ್ಷ ವಿಪರೀತಾಂಬರಾಂಬರ |
ಆವಾಹಯಾಮ್ಯಹಂ ದೇವಂ ವಿಶ್ವಕರ್ಮಾಣಮಚ್ಯುತಂ || ೫೧

ಸರ್ವಾಸಾಂ ದೇವತಾಸಾಂ ತು ಸದಾ ಶಿಲ್ಪಪ್ರವರ್ತಕಂ |
ಏಹಿ ದೇವವರಾಚಿನ್ತ್ಯ ಸರ್ವಶಿಲ್ಪಪ್ರವರ್ತಕ || ೫೨

ಶ್ವಯಿ ಸರ್ವೇಶ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಕರ್ಮಣಾಮಾಶ್ರಿತಾಗತಿಃ || ೫೩

ಕೇತುಮಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಕೇತುಂ ಸರ್ವದಿವಾಕಸಾಂ |
ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಂ ಸರ್ವಧರ್ಮಜ್ಞಂ ಭಕ್ತಾನಾಮುಭಯಪ್ರದಂ || ೫೪ |

ಧೂಮಕೇತೋ ಇಹಾಭ್ಯೇಹಿ ಹುತಾಶನಸಮಪ್ರಭ |
ಶಿಖಾಕರಾಲವಿಕಚ ಪೂಜಕಾರ್ತವಿನಾಶನ || ೫೫ |

ನಾಗಿಯೂ, ಅಚಿಂತ್ಯಪರಾಕ್ರಮಿಯಾಗಿಯೂ, ತಮೋಮೂರ್ತಿಯಾಗಿಯೂ, ವೃತ್ತಸ್ತವಾದ ಆಕಾಶ ಮತ್ತು ವಸ್ತುವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ರಾಹುವೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದುಸಾನ್ನಿಧ್ಯಹೊಂದು. ಸರ್ವದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಶಿಲ್ಪಪ್ರವರ್ತಕನಾಗಿರುವ ಶಾಶ್ವತ ಮೂರ್ತಿಯಾದ ವಿಶ್ವಕರ್ಮನನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ದೇವತೆಗಳ ಶಿಲ್ಪಗಳಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಪ್ರವರ್ತಕನಾಗಿರುವ ದೇವಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಎಲೈ ವಿಶ್ವಕರ್ಮನೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಾ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಹೊಂದು. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಎಲ್ಲಾ ಕರ್ಮಗಳ ಪ್ರವರ್ತನೆಯುನಿಗೆ ಅಧೀನವಾಗಿದೆ.

೫೫-೫೬. ಎಲ್ಲಾ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಧ್ವಜದಂತಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪ್ರಿಯನಾದ ಧರ್ಮಜ್ಞನಾದ ಭಕ್ತಾಭಯಪ್ರದನಾದ ಕೇತುವನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ಜ್ವಲಿಸುವ ಧೂಮಧ್ವಜನೇ, ಶಿಖೆಗಳಿಂದ ಭಯಂಕರನೇ, ಪೂಜಕನ ದುಃಖನಾಶಕನೇ, ಕೇತುವೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು.

అనాదయిష్యామి శుభాం కృత్తికాం దేవపుజితాం ।

ఏహి సాధారణే దేవి జ్యేష్ఠే దక్షసుతే శుభే

॥ ౫౭ ॥

అనాదయామి వరదాం రోహిణీం చంద్రవల్లభాం ।

ఏహి రోహిణీ ధర్మజ్ఞే ధృవకర్మసు శోభనే

॥ ౫౮ ॥

అనాదయామి వరదానిల్విలాం శశివల్లభాం ।

ఏహి నూ ఇల్విలే దేవి వృదుకర్మసు శోభనే

॥ ౫౯ ॥

రుద్రమానాదయిష్యామి త్రినేత్రం శాలపాణినం ।

ఏహి శంకర సర్వాత్మన్ మహాగణగణేశ్వర

॥ ౬౦ ॥

ఆద్రామానాదయిష్యామి నక్షత్రం బాహుసంజ్ఞితం ।

ఏహ్యాద్రే జారు సర్వాజ్ఞే దారుణే రుద్రసంమితే

॥ ౬౧ ॥

౫౭-౬౦. దేవతేగళింద పుజితళూ, శుభకరళూ ఆద కృత్తికా దేవియన్న ఆవాహిసుత్తేనే. దక్షన జ్యేష్ఠ పుత్రియాయూ, సర్వజన సులభళాయూ ఇరువ కృత్తికాదేవియే ఇల్లి బందు సాన్నిధ్యహొందు. చంద్రపత్నియూద రోహిణీయన్న ఆవాహిసుత్తేనే. శ్చిరకర్మళల్లి మంగల ప్రదేయాయూ, వరప్రదేయాయూ. ధర్మజ్ఞేయాయూ ఇరువ రోహిణీదేవియే ఇల్లి బందు సాన్నిధ్యహొందు. చంద్రనప్రియళూద ఇల్విలాదేవియన్న ఆవాహిసుత్తేనే వృదుకాయళల్లి మంగలప్రదేయూద ఇల్విలాదేవియే ఇల్లి బందు సాన్నిధ్యహొందు. శాలపాణీయాయూ, త్రినేత్రనాయూ ఇరువ రుద్రదేవనన్న ఆవాహిసుత్తేనే సర్వాత్మనూ ప్రమధగణాధిపతియూ ఆద ఎల్వే శంకరనే ఇల్లి బందు సాన్నిధ్యహొందు.

౬౧-౬౫ బాహునామకనాద ఆద్రాసక్షత్రవన్న ఆవాహిసుత్తేనే. సర్వాంగమందరియూ, దారుణీయూ, రుద్రప్రియళూ ఆద ఎల్వే ఆద్రేయే ఇల్లి బందు సాన్నిధ్యహొందు. తపిస్సినంద నష్టనాద పాపవృళ్ళ దితియన్న

ಆವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ದಿತು ತಪಸಾ ದಗ್ಧಕಿಲ್ಬಿಷಾಂ |

ಆದಿತ್ಯಾರಣಿ ಧರ್ಮಜ್ಞೇ ಏಹಿ ದೇವಿ ಮಹಾವ್ರತೇ

|| ೬೨ ||

ಋಕ್ಷಮಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಧರ್ಮಜ್ಞಂ ತು ಪುನರ್ವಸುಂ |

ಪುನರ್ವಸೋ ಇಹಾಗಚ್ಛೇ ಚರಕರ್ಮಪ್ರಸಾಧಕ

|| ೬೩ ||

ತಿಷ್ಠಮಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ನಕ್ಷತ್ರಂ ಪ್ರಪ್ರಸಂಜ್ಞಿತಂ |

ಏಹಿ ಪುಷ್ಯಮಹಾಭಾಗಾ ಪೋಷಂ ವರ್ಧಯ ಸರ್ವತಃ

|| ೬೪ ||

ಸರ್ಪಾನಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಾನಸ್ತಗೋಚರಾನ್ |

ಆಯಾಂತು ಸರ್ವತಃ ಸರ್ಪಾಃ ಸೌಮ್ಯರೂಪಾ ಭವಂತು ತೇ

|| ೬೫ ||

ಆವಾಹಯಾಮಿ ಚಾಶ್ಲೇಷಾಂ ಭಕ್ತಾನಾಂ ಶ್ರೀವಿವರ್ಧಿನೀಂ |

ಅಶ್ಲೇಷೇ ಕೃಮಿಹಾಭ್ಯೇಹಿ ದಾರುಣೇ ವಿಜಯಪ್ರದೇ

|| ೬೬ ||

ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಧರ್ಮಶೀಲೆಯೂ, ಮಹಾವ್ರತೆಯೂ, ದೇವತೆಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿಗೆ ಆರಣ್ಯವೆಂದು ಕಾರಣವೂ ಆದ ದಿತೀದೇವಿಯೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಹೊಂದು. ಧಾರ್ಮಿಕವಾದ ಪುನರ್ವಸುನಕ್ಷತ್ರವನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಚರಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಸಾಧಕನಾಗಿರುವ ಪುನರ್ವಸುನಕ್ಷತ್ರವೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಹೊಂದು. ಪ್ರಪ್ರಸಂಜ್ಞಿತವಾದ ಪುಷ್ಯನಕ್ಷತ್ರವನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿಯಾದ ಪುಷ್ಯನಕ್ಷತ್ರವೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಹೊಂದು. ಎಲ್ಲಾವಿಧವಾದ ಪುಷ್ಟಿಯನ್ನೂ ಉಂಟುಮಾಡು. ಮೂರುಲೋಕದಲ್ಲೂ ಇರುವ ಅನಂತನೇ ಮೊದಲಾದ ಸರ್ಪಗಳನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸರ್ಪಗಳೆಲ್ಲವೂ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಹೊಂದಲಿ ಅವು ಸೌಮ್ಯರೂಪವನ್ನೂ ಹೊಂದಲಿ.

೬೬-೭೦. ಭಕ್ತರ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವ ಅಶ್ಲೇಷೆಯನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ದಾರುಣಗಳಾಗಿಯೂ, ವಿಜಯಪ್ರದೆಯಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಅಶ್ಲೇಷೆಯೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಹೊಂದು. ಮನುಷ್ಯರ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನೇ ಧರಿಸಿರುವ ಪಿತ್ಯಗಳನ್ನೂ ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸುಧಾರೂಪವಾದ ಕವ್ಯವನ್ನು

ಪಿತೃನಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಮರ್ತ್ಯಮೂರ್ತಿಧರಾನಹಂ |
ಆಯಾಂತು ಪಿತರಃ ಶೀಘ್ರಂ ಸುಧಾಕವ್ಯಭುಜೋಽವ್ಯಯಾಃ || ೬೭ ||

ಮಘಾಮಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಉಗ್ರನಕ್ಷತ್ರಮಂಜಸಾ |
ಏಹಿ ಮೇ ಸುಭಗೇ ದೇವಿ ಸರ್ವಾಘವಿನಿಷಾದಿನಿ || ೬೮ ||

ಭಗಮಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಭಕ್ತಸೌಭಾಗ್ಯವರ್ಧನಂ |
ಏಹಿ ದೇವವರಾಚಿಂತ್ಯ ಭಕ್ತಸಂಕಟನಾಶಕ || ೬೯ ||

ಋಕ್ಷಮಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಪೂರ್ವಫಲ್ಗುನಸಂಜ್ಞಕಂ |
ಏಹಿ ಭಾಗಿ ಮಹಾಭಾಗ ಉಗ್ರಕರ್ಮಪ್ರಸಾದಕ || ೭೦ ||

ಆವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮ್ಯರ್ಯಮ್ವಮಾದಿತ್ಯಂ ತೇಜಸಾಂ ನಿಧಿಂ |
ಆರ್ಯಮಂತ್ವಂ ಸಮಭ್ಯೇಹಿ ಭಕ್ತಸಂಕಟನಾಶನ || ೭೧ ||

ಋಕ್ಷಮಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಉತ್ತರಾಫಲ್ಗುನೀಂ ಶುಭಾಂ |
ಏಹಿ ತ್ವಂ ಸುಭಗೇ ದೇವಿ ಧ್ರುವೇ ಸರ್ವಾಂಗಸುಂದರಿ || ೭೨ ||

ಭುಂಜಿಸುವ ಪಿತೃಗಳೆಲ್ಲರೂ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದಲಿ. ಉಗ್ರವಾದ ಮಖಾನಕ್ಷತ್ರವನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸರ್ವವಾಸನಾಶಕಳಾಗಿಯೂ ಸೌಭಾಗ್ಯಶಾಲಿಯಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಮಖಾದೇವಿಯೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು ಭಕ್ತರ ಸೌಭಾಗ್ಯವರ್ಧಕನಾದ ಭಗನೆಂಬದೇವತೆಯನ್ನು : ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಭಕ್ತರ ದುಃಖಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವ ಅಪ್ರಮೇಯನಾದ ಭಗದೇವನೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಹೊಂದು. ಪೂರ್ವಫಲ್ಗುನವೆಂಬ ನಾಮವುಳ್ಳ ನಕ್ಷತ್ರವನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಉಗ್ರಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಸಾಧಕವಾದ ಫಲ್ಗುನನಕ್ಷತ್ರವೇ ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿಯಾದ ನೀನು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಹೊಂದು.

೭೧-೭೨. ತೇಜೋನಿಧಿಯಾದ ಅರ್ಯಮನೆಂಬ ಆದಿತ್ಯನನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಭಕ್ತದುಃಖನಾಶಕನಾದ ಎಲೈ ಅರ್ಯಮನೇ, ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಉತ್ತರ ಫಲ್ಗುನಿ ಎಂಬ ಶುಭನಕ್ಷತ್ರವನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸೌಭಾಗ್ಯಪ್ರದೆಯೂ, ಶೋಭನಾಂಗಿಯೂ ಆದ, ಶುಭಕರಳಾದ ಉತ್ತರಫಲ್ಗುನಿಯೇ,

ಹಸ್ತಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಸಾವಿತ್ರಂ ಪ್ರಪ್ರಮಂಜಸಾ |

ಏಹಿ ಸಾವಿತ್ರ ಧರ್ಮಜ್ಞ ಭಕ್ತಾನಾಂ ಪಾಪನಾಶನ

|| ೭೩ ||

ಆನಾಹಯಾಮ್ಯಹಂ ದೇವಂ ತೃಷ್ಣಾರಮಸಿತದ್ಯುತಿಂ |

ಏಹಿ ಮೇ ಭಗವಂಸ್ತ್ವಪ್ತ್ಯಃ ಪ್ರಜಾಪಾಲನತತ್ಪರ

|| ೭೪ ||

ಚಿತ್ರಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಚಿತ್ರಮೂರ್ತಿಂ ಮನೋಹರಾಂ |

ಏಹಿ ಮೇ ವರದೇ ದೇವಿ ವ್ಯದುಕರ್ಮಪ್ರಸಾಧಿಕೇ

|| ೭೫ ||

ನಾಯುಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಸರ್ವಗಂ ದೀಪ್ತತೇಜಸಂ |

ದೇವ ನಾಯೋ ತ್ವಮಭ್ಯೇಹಿ ಸರ್ವಭೂತಜಗತ್ತ್ರಿಯ

|| ೭೬ ||

ಸ್ವಾತಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ನಿತ್ಯಮುತ್ತರಸರ್ವಗಾಂ |

ದೇವಿ ಸ್ವಾತಿ ತ್ವಮಭ್ಯೇಹಿ ಚರಕರ್ಮಸು ಶೋಭನೇ

|| ೭೭ ||

ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಸವಿತೃದೇವತಾಕವಾದ ಪ್ರಪ್ರಸಂಜ್ಞೆಯುಳ್ಳ ಹಸ್ತನಕ್ಷತ್ರವನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಭಕ್ತಪಾಪನಾಶಕನೂ, ಧರ್ಮಜ್ಞನೂ ಆದ ನೀನು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಕಪ್ಪಾದ ದೇಹಕಾಂತಿಯುಳ್ಳ ತೃಷ್ಣಾ ಎಂಬ ದೇವತೆಯನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಪ್ರಜಾಪಾಲನತತ್ಪರನಾದ ಎಲೈ ತ್ವಪ್ತವೇ ಪೂಜ್ಯನಾದ ನೀನು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ವಿಚಿತ್ರವಾದ ದೇಹವುಳ್ಳ ರಮ್ಯಕಾದ ಚಿತ್ರನಕ್ಷತ್ರವನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ವ್ಯದುಕರ್ಮ ಸಾಧಕನೂ, ವರಪ್ರದೆಯೂ ಆದ ಚಿತ್ರಾದೇವಿಯೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು.

೭೬-೮೦. ಸರ್ವವ್ಯಾಪಕನಾಗಿಯೂ, ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿಯಾಗಿಯೂ ಇರುವ ನಾಯುವನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸರ್ವಭೂತಗಳಿಗೂ ಪ್ರಿಯನಾದ ನಾಯು ದೇವನೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಯಾವಾಗಲೂ ಸರ್ವೋತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿರುವ ಸ್ವಾತೀನಕ್ಷತ್ರವನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಚರಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ಶುಭಕರ

ಅನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿದ್ರಾಂಗ್ನೀ ಸಹಿತೌ ದೀಪ್ತತೇಜಸೌ |

ಇಂದ್ರಾತ್ರೇಹಿ ಜಗನ್ನಾಥ ಏಹ್ಯಗ್ನೀ ವಿಜಯಪ್ರದ

|| ೭೮ ||

ಉಕ್ಷಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ವಿಶಾಖಾಮಗ್ರತೇಜಸಂ |

ವಿಶಾಖೆ ತ್ವಮಿಹಾಭ್ಯೇಹಿ ದೇವಿಸಾಧಾರಣೇ ಶುಭೇ

|| ೭೯ ||

ಮಿತ್ರಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ದೇವಂ ದೀಪ್ತಾಂಬುಜತೇಜಸಂ |

ಏಹಿ ಮಿತ್ರ ಮಹಾಭಾಗ ಭಕ್ತಾನಾಮಭಯಂ ಕುರು

|| ೮೦ ||

ಉಕ್ಷಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ತ್ವನೊರಾಧಾಂ ವರಪ್ರದಾಂ |

ಅನುರಾಧೇ ತ್ವಮಭ್ಯೇಹಿ ಮೃದುಕರ್ಮಸು ಶೋಭನೇ

|| ೮೧ ||

ಶಕ್ರಸ್ಯಾನಾಹನಂ ಪೋಕ್ಷಂ ಜ್ಯೇಷ್ಠಾಯಾಃ ಶೃಣು ಪಾರ್ಥಿವ |

ಜ್ಯೇಷ್ಠಾನಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ನಕ್ಷತ್ರಂ ಶಕ್ರದೈವತಂ

|| ೮೨ ||

ಕಾದ ಸ್ವತೀದೇವಿಯೇ ನೀನು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿಗಳಾಗಿಯೂ, ಅವಿನಾಭಾವ ಹೊಂದಿಯೂ ಇರುವ ಇಂದ್ರಾಂಗ್ನಿಗಳನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತೇನೆ. ಜಗತ್ಪತಿಯಾದ ಎಲೈ ಇಂದ್ರನೇ, ವಿಜಯಪ್ರದನಾದ ಅಗ್ನಿಯೇ, ನೀವು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದಿರಿ. ಬಹಳ ತೇಜಸ್ವಿಯಾದ ವಿಶಾಖಾನಕ್ಷತ್ರವನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸಾಧಾರಣ ಸ್ವರೂಪಳಾಗಿಯೂ, ಮಂಗಳಪ್ರದಳಾಗಿಯೂ ಇರುವ ವಿಶಾಖೆಯೇ, ನೀನು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾದ ಕಿರಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ತೇಜಸ್ವಿಯಾಗಿರುವ ಮಿತ್ರನೆಂಬ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಭಕ್ತರಿಗೆ ಅಭಯಪ್ರದನಾಗಿಯೂ, ಮಹಾಮಹಿಮಾನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಮಿತ್ರನೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು.

೮೧-೮೪. ವರಪ್ರದಳಾದ ಅನುರಾಧಾನಕ್ಷತ್ರವನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮೃದುಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಶುಭಕರಳೇ ಅನುರಾಧೆಯೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು ಜ್ಯೇಷ್ಠಾನಾಹನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಧಿದೈವತನಾದ ಇಂದ್ರನ ಆವಾಹನೆಯೂ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಇಂದ್ರದೇವತೆಯಾದ ಜ್ಯೇಷ್ಠಾನಕ್ಷತ್ರವನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ ದಾರುಣಳಾಗಿಯೂ, ಚಾರುನಯನಳಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಜ್ಯೇಷ್ಠೆಯೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು.

ಜ್ಯೇಷ್ಠ ದೇವಿ ತ್ವಮಭ್ಯೇಹಿ ದಾರುಣೇ ಚಾರುಲೋಚನೇ |
ದೇವಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ನಿರ್ಋತಿಂ ವೀರವಂದಿತಂ

|| ೮೩ ||

ಏಹಿ ದೇವ ವಿಮೂಢಾಕ್ಷ ಮಹಾಬಲ ಸದಾಶ್ರಯ |
ಮೂಲಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ನಕ್ಷತ್ರಂ ದಾರುಣಂ ಮಹತ್

|| ೮೪ ||

ಏಹಿ ಮೂಲ ಮಹಾಭಾಗ ಭಕ್ತಾನಾಮಭಯಪ್ರದ |
ಆಸಕ್ತಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಸರ್ವಗಾ ವರದಾಃ ಶುಭಾಃ

|| ೮೫ ||

ಆಸಕ್ತಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಪೂರ್ವಾಷಾಢೇತಿ ಸಂಜ್ಞಿತಂ |
ಏಹಿ ಕೃಮುಗ್ರೇ ವರದೇ ಪೂರ್ವಾಷಾಢೇತಿ ಸಂಜ್ಞಿತೇ

|| ೮೬ ||

ಮುಕ್ಷಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಯತ್ತದಭಿಜಿದುಚ್ಯತೇ |
ಏಹಿ ಧಿಷ್ಣ್ಯ ವರಿಷ್ಠಾಢ್ಯ ಕ್ಷಿಪ್ರಕರ್ಮಪ್ರಸಾದಕ

|| ೮೭ ||

ವೀರರಿಂದ ಪುರಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸಮುಖತಿಯನ್ನೂ ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮಹಾಬಲಶಾಲಿಯಾದ ಎಲೈ ವಿರೂಪಾಕ್ಷನೇ, ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಹೊಂದು. ದಾರುಣಮಹಾನಕ್ಷತ್ರವಾದ ಮೂಲವನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಭಕ್ತರಿಗೆ ಅಭಯಪ್ರದನಾದ ಮೂಲನೇ ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿಯಾದ ನೀನು ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಹೊಂದು.

೮೫ ೯೦ ವರಪ್ರದಿಯಾಗಿಯೂ ಸರ್ವವ್ಯಾಪಕವಾಗಿಯೂ, ಶುಭಕರವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಪೂರ್ವಾಷಾಢಾಸಂಜ್ಞೆಯುಳ್ಳ ಅಭ್ಯೇವತೆಯನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಉಗ್ರಕಾದ ಪೂರ್ವಾಷಾಢೆಯೇ ವರಪ್ರದಿಯಾದ ನೀನು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಹೊಂದು. ಅಭಿಜಿತ್ ಎಂಬ ಸಂಜ್ಞೆಯುಳ್ಳ ಉತ್ತರಾಷಾಢಾನಕ್ಷತ್ರವನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಕ್ಷಿಪ್ರಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಿಪ್ರದವಾದ ಉತ್ತರಾಷಾಢೆಯೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಹೊಂದು. ಸರ್ವಮನೋರಥಗಳಿಗೂ ಪೂರಕವಾದ ಶ್ರವಣನಕ್ಷತ್ರವನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಚರಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಸಾಧಕನಾದ ಶ್ರವಣವೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕ್ರಸನ್ನತೆಯಿಂದ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಚರಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಕೆಯಾದ

ಋಕ್ಷಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಶ್ರವಣಂ ಸರ್ವಕಾಮದಂ |

ಪ್ರಸನ್ನಸ್ತ್ವಂ ಸಮಭ್ಯೇಹಿ ಚರಕರ್ಮಪ್ರಸಾಧಕ

|| ೮೮ ||

ಧನಿಷ್ಠೇ ತ್ವನಿರಾಭ್ಯೇಹಿ ಚರಕರ್ಮಪ್ರಸಾಧಿಕೇ

|| ೮೯ ||

ಋಕ್ಷಮಾನಾಯಿಷ್ಯಾಮಿ ನಾಮ್ನಾ ತತಃಭಿಷಾಂ ಶುಭಾಂ |

ಅಗಚ್ಛ ತ್ವಂ ಶತಭಿಷೇ ಚರಕರ್ಮಸು ಶೋಭನೇ

|| ೯೦ ||

ಅಜೈಕಪಾದಂ ವರದಂ ರುದ್ರಮಾನಾಹಯಾಮ್ಯಹಂ |

ಅಗಚ್ಛ ರುದ್ರ ವರದ ತ್ರಿಶೂಲಪರಮಾಯುಧ

|| ೯೧ ||

ಋಕ್ಷಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಪೂರ್ವಭದ್ರಪದಾಮಹಂ |

ಏಹಿ ಭದ್ರಪದೇ ಪೂರ್ವೇ ಉಗ್ರಕರ್ಮಪ್ರಸಾಧಿನಿ

|| ೯೨ ||

ಅಹಿರ್ಬುಧ್ನ್ಯಂ ಮಹಾಭಾಗಂ ರುದ್ರಮಾನಾಹಯಾಮ್ಯಹಂ |

ಅಹಿರ್ಬುಧ್ನ್ಯ ಸಮಭ್ಯೇಹಿ ಜಟಾಜೂಟೋಪಶೋಭಿತ

|| ೯೩ ||

ಧ್ರುವಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ದೇಶೇ ಭದ್ರಪದೋತ್ತರಾಂ |

ಏಹಿ ತ್ವಂ ಸುಮಹಾಭಾಗೇ ಮಮ ಭದ್ರಪದೋತ್ತರೇ

|| ೯೪ ||

ಧನಿಷ್ಠಯೇ, ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಶತಭಿಷೆ ಎಂಬ ಶುಭನಕ್ಷತ್ರವನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಚರಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಶುಭಕರಳಾದ ಶತಭಿಷೆಯೇ, ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು.

೯೧-೯೪ ಅಜೈತಪಾತ್ ಎಂಬ ವರಪ್ರದನಾದ ರುದ್ರನನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ತ್ರಿಶೂಲಾಯುಧಧಾರಿಯಾದ ರುದ್ರನೇ, ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಪೂರ್ವಾಭಾದ್ರವೆಂಬ ನಕ್ಷತ್ರವನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಉಗ್ರಕರ್ಮಸಾಧಿಕೆಯಾದ ಪೂರ್ವಾಭಾದ್ರವೆಯೇ, ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಶಾಲಿಯಾದ ಅಹಿರ್ಬುಧ್ನ್ಯನೆಂಬ ರುದ್ರನನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಜಟಾಮಾಲೆಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತನಾದ ಅಹಿರ್ಬುಧ್ನ್ಯನೇ, ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಧ್ರುವಸಂಜ್ಞೆಯುಳ್ಳ ಉತ್ತರಾಭಾದ್ರಿಯನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿನಿಯಾದ ಉತ್ತರಾಭಾದ್ರಿಯೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು.

ಆನಾಹಯಾಮೃತಂ ದೇವಂ ಪೂಷಣಂ ಪಾಪನಾಶಕಂ |

ಪೂಷನ್ ಸಮ್ಯಗಿಹಾಭ್ಯೇಹಿ ಸರ್ವಕಲ್ಮಷನಾಶಕ

|| ೯೫ ||

ಮುಕ್ತಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ರೇವತೀಂ ಭೀರುದರ್ಶನಾಂ |

ಏಹಿ ರೇವತಿ ಧರ್ಮಜ್ಞೇ ಮೃದುಕರ್ಮಪ್ರಸಾಧಿಕೇ

|| ೯೬ ||

ಮುಕ್ತಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಕ್ಷಿಪ್ರಮುಕ್ತಿನಿಸಂಜ್ಞಕಂ |

ಏಹ್ಯಕ್ಷಿಪ್ರಿ ಮಹಾಭಾಗೇ ವರದೇ ಕಾಮದಾಯಿನಿ

|| ೯೭ ||

ಯಮನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಧರ್ಮರಾಜಮಥಾಚ್ಯುತಂ |

ಏಹಿ ಧರ್ಮಭೃತಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವೈವಸ್ವತ ಮಹಾಭುಜ

|| ೯೮ ||

ಮುಕ್ತಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಉಗ್ರಂ ಭರಣಿಸಂಜ್ಞಕಂ |

ಏಹಿ ತ್ವಂ ದೇವಿ ಭರಣಿ ಸುಭಗೇ ಚಾರುದರ್ಶನೇ

|| ೯೯ ||

೯೫-೯೯. ಪಾಪನಾಶಕನಾದ ಪೂಷನೆಂಬ ಸೂರ್ಯದೇವನನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸರ್ವಪಾಪನಾಶಕನಾದ ಪೂಷನೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಅಂಜಿಕೆಯ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳ ರೇವತೀ ನಕ್ಷತ್ರವನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮೃದುಕರ್ಮ ಸಾಧಿಕೆಯೂ, ಧರ್ಮಜ್ಞೆಯೂ ಆದ ರೇವತಿಯೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಆತ್ಮನೇ ಎಂಬ ಕ್ಷಿಪ್ರನಕ್ಷತ್ರವನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮನೋರಥಪ್ರದಳೂ ಮಹಾ ಮಹಿಮಳೂ ಆದ ಆತ್ಮನಿಯೇ, ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಧರ್ಮರಾಜನಾದ ಯಮನನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ವೈವಸ್ವತನೇ, ಮಹಾಪರಾಕ್ರಮಿಯೇ ಧರ್ಮಜ್ಞಾ ಗ್ರೇಸರನೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಭರಣಿ ಎಂಬ ಉಗ್ರ ನಕ್ಷತ್ರವನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ರಮ್ಯದರ್ಶನಳಾಗಿಯೂ, ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿನಿಯಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಭರಣಿದೇವಿಯೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು.

ಪ್ರಾಚೀಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಸೂರ್ಯೋದಯವಿಭೂಷಣಾಂ ।

ಏಹಿ ತ್ವಂ ವರದೇ ಪೂರ್ವೇ ಶುಭಕರ್ಮಪ್ರಸಾಧಿನಿ || ೧೦೦ ||

ದಿಶಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ವರದಾಂ ಪೂರ್ವದಕ್ಷಿಣಾಂ ।

ವಹ್ನಿಸ್ತ್ರಿಯೇ ಸಮಭ್ಯೇಹಿ ವರದೇ ಪೂರ್ವದಕ್ಷಿಣೇ || ೧೦೧ ||

ಅಹಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ದಕ್ಷಿಣಾಂ ದಕ್ಷಿಣಾಂ ದಿಶಂ ।

ದಕ್ಷಿಣೇ ತ್ವಂ ಸಮಭ್ಯೇಹಿ ಸರ್ವಕರ್ಮಶುಭಪ್ರದೇ || ೧೦೨ ||

ದಿಶಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಶುಭಾಂ ದಕ್ಷಿಣಪಶ್ಚಿಮಾಂ ।

ಏಹಿ ತ್ವಂ ನೈಋತೇ ದೇವಿ ಸತತಂ ಭೂತಿವರ್ಧಿನಿ || ೧೦೩ ||

ದಿಶಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ವಾರುಣೀಂ ವರದಾಂ ಸದಾ ।

ಆಗಚ್ಛ ಪಶ್ಚಿಮೇ ದೇವಿ ವರದೇ ವರುಣಪ್ರಿಯೇ || ೧೦೪ ||

ಆವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ದಿಶಂ ವಾಯವೀಂ ಪಶ್ಚಿಮೋತ್ತರಾಂ ।

ವರದೇ ತ್ವಂ ಸಮಭ್ಯೇಹಿ ವಾಯವ್ಯೇ ಪಶ್ಚಿಮೋತ್ತರೇ || ೧೦೫ ||

೧೦೦-೧೦೫. ಉದಯ ಹೊಂದುವ ಸೂರ್ಯನಿಂದ ಅಲಂಕೃತಿಯಾದ ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಶುಭಕರ್ಮಸಾಧಕಿಯಾದ ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕೇ ವರ ಪ್ರದೆಯಾದ ನೀನು ಇಲ್ಲಿ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ವರಪ್ರದೆಯಾದ ಆಗ್ನೇಯದಿಕ್ಕನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆಗ್ನಿಪ್ರಿಯಳಾದ ಆಗ್ನೇಯ ದಿಕ್ಕೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಉದಾರಪ್ರಕೃತಿಯಾದ ದಕ್ಷಿಣದಿಕ್ಕನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸರ್ವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಮಂಗಳಪ್ರದೆಯಾದ ನೀನು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಶುಭವಾದ ನೈಋತ್ಯದಿಕ್ಕನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಯಾವಾಗಲೂ ಐಶ್ವರ್ಯ ಸಮೃದ್ಧಿಗೆ ಕಾರಣಳಾದ ನೈಋತದೇವಿಯೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಯಾವಾಗಲೂ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಪ್ರದಳಾದ ವರುಣದಿಕ್ಕನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ, ವರುಣ ಪ್ರಿಯಳಾದ ಪಶ್ಚಿಮದಿಕ್ಕೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಹೊಂದು. ಶುಭಕರಳಾದ ವಾಯವ್ಯದಿಕ್ಕನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ವರಪ್ರದಳಾದ ವಾಯವ್ಯದಿಕ್ಕೇ ನೀನು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಹೊಂದು.

ಅನಾಹಯಾಮಿ ಧನದಂ ದೇವಂ ವೈಶ್ರವಣಂ ಪ್ರಭುಂ |

ರಾಜರಾಜ ಸಮಭ್ಯೇಹಿ ಸರ್ವಯಜ್ಞೇತ್ಸರಾಧಿಪಃ || ೧೦೬ ||

ದಿಶಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಸೌಮ್ಯಾಂ ಧನದಪಾಲಿತಾಂ |

ಉತ್ತರೇ ತ್ವಂ ಸಮಭ್ಯೇಹಿ ಸರ್ವಧರ್ಮಫಲಪ್ರದೇ || ೧೦೭ ||

ದಿಶಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಶುಭಾಂ ಪ್ರಾಗುತ್ಸರಾಮಹಂ |

ಏಹಿ ತ್ವಂ ಸುಭಗೇ ದೇವಿ ಸತತಂ ಶಿವಪಾಲಿತೇ || ೧೦೮ ||

ಸರ್ವಾನಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಪೂರ್ಣಕುಂಭೇಷು ಸಾಗರಾನ್ |

ರತ್ನಾಧ್ಯಕ್ಷಾಃ ಸಮಾಯಾಂತು ಚತ್ವಾರ ಇಹ ಸಾಗರಾಃ || ೧೦೯ ||

ಐಶಾನ್ಯಂ ದಿಶಿಯಃ ಕುಂಭಃ ಪೂರ್ವಸ್ತಸ್ಯಾಂ ತು ಸಾಗರಃ |

ಅಯಾತು ಶೀಘ್ರಮೇವೇಹ ತರಜ್ಞೋರ್ಮಿಸಮಾಕುಲಃ || ೧೧೦ ||

೧೦೬-೧೧೦. ವೈಶ್ರವಣವೆಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ, ಪ್ರಭುವಾದ ಕುಬೇರನನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಎಲ್ಲಾ ಯಜ್ಞಪತಿಗಳಿಗೂ ಪ್ರಭುವಾದ ರಾಜರಾಜನೇ, ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು ಕುಬೇರನಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ಸೌಮ್ಯದಿಕ್ಕನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಎಲ್ಲಾ ಧರ್ಮಗಳಿಗೂ ಫಲದಾಯಿನಿಯಾದ ಉತ್ತರದಿಕ್ಕೇ ನೀನು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು ಶುಭಕರವಾದ ಈಶಾನ್ಯದಿಕ್ಕನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಶಿವನಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡುತ್ತ ಸೌಭಾಗ್ಯಪ್ರದೆಯಾದ ಈಶಾನ್ಯ ದಿಗ್ವೇವಿಯೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಎಲ್ಲಾ ಸಾಗರಗಳನ್ನೂ ಪೂರ್ಣ ಕುಂಭಗಳಲ್ಲಿ ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ರತ್ನಾಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ನಾಲ್ಕು ಸಾಗರಗಳೂ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದಲಿ. ಈಶಾನ್ಯದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿರುವ ಕುಂಭದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಸಾಗರ ವನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆ ಪೂರ್ವಸಾಗರವೂ ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡದೊಡ ಅಲೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಈ ಕುಂಭದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದಲಿ.

ಶೀಘ್ರಮುಚ್ಛೇದಿ ನಿಲಯ ಯಾದಸಾಂ ಪೂರ್ವಸಾಗರ |

ತರಂಗತತಸಂಕ್ರಾಂತ ಜಾಲಭಾಸ್ಕರಮಂಡಲ

|| ೧೧೧ ||

ಅಗ್ನೇಯೇ ಚ ಸಮಾಯಾತು ದಕ್ಷಿಣೇ ದಕ್ಷಿಣಃ ಶಿವಃ |

ಬಹುರತ್ನ ಪ್ರಭಾಪುಂಜವಿಮಿಶ್ರಕಲಿತಾತಮಃ

|| ೧೧೨ ||

ಯಾದಸಾಂ ನಿಲಯಾಭ್ಯೇಹಿ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ದಕ್ಷಿಣಸಾಗರ |

ತರಂಗಧಾತಸಾದಾಗ್ರತ್ರಿಕೂಟಶಿಖರಾಚ್ಯುತ

|| ೧೧೩ ||

ಪಶ್ಚಿಮಾಯಾಃ ಸಮಾಯಾತು ಕುಂಭೇ ದಕ್ಷಿಣಪಶ್ಚಿಮೇ |

ರತ್ನಪುಂಜಮಹಾಜ್ವಾಲಾ ವಿರಾಜಿತಮಹೋದಕ

|| ೧೧೪ ||

ತರಂಗಮಂಡಿತಾಭ್ಯೇಹಿ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಪಶ್ಚಿಮಸಾಗರ |

ಅಸ್ತಾರ್ಕಬಿಂಬಸಂಕ್ರಾಂತಗತಮಂಡಲದುದ್ಯುತ

|| ೧೧೫ ||

೧೧೧-೧೧೬. ಜಲಜಂತುಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯನಾಗಿಯೂ, ಅನೇಕಾನೇಕ ತರಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಕ್ರಾಂತಿ ಹೊಂದಿರುವ ಬಾಲಸೂರ್ಯಮಂಡಲನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಪೂರ್ವಸಾಗರನೇ, ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಅಗ್ನೇಯದಿಕ್ಕಿನ ಕುಂಭದಲ್ಲಿ ಮಂಗಳಕರನಾದ ದಕ್ಷಿಣಸಾಗರವು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದಲಿ ಅನೇಕ ರತ್ನಗಳ ಪ್ರಭೆಯ ಪುಂಜದಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಜಲಭಾಗವುಳ್ಳ ಮತ್ತು ಜಲಜಂತುಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯದಾತನಾಗಿರುವ ದಕ್ಷಿಣಸಾಗರನೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ನೈರುತ್ಯದಿಕ್ಕಿನ ಕುಂಭದಲ್ಲಿ ತರಂಗಗಳಿಂದ ತೊಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಬುಡದ ಪ್ರದೇಶವುಳ್ಳ ತ್ರಿಕೂಟಪರ್ವತದ ಶಿಖರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪಶ್ಚಿಮಸಮುದ್ರವು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದಲಿ. ರತ್ನಸಮೂಹಗಳ ಕಿರಣಗಳೆಂಬ ಜ್ವಾಲೆಯಿಂದ ವಿರಾಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಜಲರಾಶಿಯುಳ್ಳ ಪಶ್ಚಿಮಸಾಗರನೇ, ತರಂಗಸಂಕುಲನಾಗಿಯೂ ಅಸ್ತಂಗತನಾದ ಸೂರ್ಯಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಅರ್ಧಭಾಗವು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿರುವುದರಿಂದ ಮುಳುಗಿ ಹೋಗಿರುವ ಅರ್ಧಭಾಗದಿಂದ ದುರ್ದಶನಹೊಂದಿಯೂ ಇರುವ ನೀನು ಈ ಕುಂಭದಲ್ಲಿ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಹಾಗೆಯೇ ವಾಯುವ್ಯದಿಕ್ಕಿನ ಕುಂಭದಲ್ಲಿ ಹಿಮಪರ್ವತದ

ಉತ್ತರಶ್ಚ ತಥಾಭ್ಯೇತು ಕುಂಭೇ ವೈ ಪಶ್ಚಿಮೋತ್ತರೇ |
ಹಿಮಾದ್ರಿಶಿಖರಾಣ್ಯಾಯಾಕ್ಷೀರೋದಸದೃಶಃ ಪ್ರಭುಃ

|| ೧೧೬ ||

ವ ಹಾಪವಿತ್ರಸಲಿಲ ತೀಘ್ರಮುತ್ತರಸಾಗರ |
ಇಹಾಭ್ಯೇಹಿ ಮಹಾಭಾಗ ಯಜಮಾನಾಭಿವೃದ್ಧಯೇ

|| ೧೧೭ ||

ಅವಾಹಿತಾನಾಂ ಕರ್ತವ್ಯಂ ಭೂಮೌ ಕೃತ್ವಾ ತತಃ ಶಿರಃ |
ಪ್ರಣಾಮನುಭಿವಾದಂ ಚ ತತೋ ಮಂತ್ರಮುದೀರಯೇತ್

|| ೧೧೮ ||

ಭವತಾಂ ಹಿ ಪ್ರಸಾದೇನ ಭವತಾಂ ಪ್ರತಿಪೂಜನೇ |
ಪ್ರಯತಿಷ್ಠೇ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ತನ್ನೀನುಜ್ಞಾತುಮರ್ಹಥ

|| ೧೧೯ ||

ಯುಷ್ಮಾಕಂ ಪೂಜನಂ ಕರ್ತುಂ ಕೇನ ಶಕ್ಯಂ ಯಥಾವಿಧಿ |
ಯುಷ್ಮತ್ಪೂಜಾವಿಹೀನೇನ ಕೇನ ಲಭ್ಯಂ ಮಹತ್ಪಲಂ

|| ೧೨೦ ||

ತತಃ ಕರ್ತುಂ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಭವತಾಂ ಪ್ರತಿಪೂಜನಂ |
ವರದಾಃ ಪ್ರಯತಿಷ್ಯಾಮಿ ತನ್ನೀನುಜ್ಞಾತುಮರ್ಹಥ

|| ೧೨೧ ||

ಶಿಖರಚ್ಛಾಯೆಯಿಂದ ಕ್ಷೀರಸಮುದ್ರದಂತೆ ತೋರುವ ಉತ್ತರಸಾಗರವು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದಿ. ಪವಿತ್ರವಾದ ತೀರ್ಥವುಳ್ಳ ಉತ್ತರಸಾಗರನೇ, ಪೂಜ್ಯನಾದ ನೀನು ಯಜಮಾನನ ಅಭ್ಯುದಯಕ್ಕಾಗಿ ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಹೊಂದು

೧೧೮-೧೨೧. ಅವಾಹಿತರಾದ ಆಯಾಯ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ತಲೆಯನ್ನು ಭೂಮಿಯವರಿಗೂ ಬಗ್ಗಿಸಿ ಪ್ರಣಾಮ ಅಭಿವಾದನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಅನಂತರ ಮಂತ್ರ ವನ್ನು ಚ್ಚರಿಸಬೇಕು. ನಿಮ್ಮಗಳ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಭಕ್ತನಾದ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯಿಟ್ಟು ಬಂದಿರುವ ನಿಮ್ಮಗಳ ಪ್ರತಿಪೂಜಾವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ನನಗೆ ಅಭ್ಯನುಜ್ಞೆ (ಅಪ್ಪಣೆ) ಕೊಡಿ. ಪೂಜ್ಯರಾದ ನಿಮ್ಮಗಳ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ನೆರವೇರಿಸಲು ಯಾರಿಂದತಾನೇ ಸಾಧ್ಯ. ಆದರೂ ನಿಮ್ಮ ಪೂಜೆ ಇಲ್ಲದಿರುವವನಿಗೆ ಯಾವನಿಗೆ ತಾನೇ ಫಲವು ಲಭಿಸುತ್ತದೆ ಅದೊಂದರಿಂದ ಅವಶ್ಯನೆರವೇರಬೇಕಾಗಿರುವ ತಮ್ಮಗಳ ಪ್ರತಿಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸು ತ್ತೇನೆ ಎರಪ್ರದರಾದ ನೀವುಗಳು ನನಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಿ.

ಸ್ವಾಂ ಸ್ವಾಂ ದಿತಮಧಿಷ್ಠಾಯೇ ದಿಕ್ಪಾಲಾಃ ದೀಪ್ತತೇಜಸಃ |

ಉತ್ಪಾದಯಂತು ಸಕಲಾನ್ ವಿಘ್ನಾನ್ ಯಾನ್ಮಮುಪಸ್ಥಿತಾನ್ || ೧೨೨ ||

ವಿನಾಯಕಾ ವಿಘ್ನಕರಾಃ ಸಮೋಗ್ರಾ

ಯಜ್ಞದ್ವಿಷೋ ಯೇ ಪಿತೃತಾತನಾಶ್ಚ |

ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಕೈರ್ವಜ್ರಸಮಾನಕಲ್ಪೈ-

ರ್ಮಯಾನಿರಸ್ತಾ ವಿದಿಶಃ ಪ್ರಯಾಂತು

|| ೧೨೩ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿದೇವಾಹ್ವಾನವರ್ಣನೋ ನಾಮ

ಚತುರುತ್ತರಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

೧೨೨-೧೨೩. ತೇಜಸ್ವಿಗಳಾದ ದಿಕ್ಪಾಲಕರಿಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮತಮ್ಮ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ಇಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಬಹುದಾದ ಸಕಲವಿಘ್ನಗಳನ್ನೂ ನಾಶಪಡಿಸಲಿ. ವಿಘ್ನಕಾರಿಗಳಾದ ವಿನಾಯಕಾದಿಗೃಹದೈವಗಳೂ, ಯಜ್ಞನಾಶಕರಾದ ರಾಕ್ಷಸರೂ ವಜ್ರಾಯುಧಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಕ (ಬಿಳಿಸಾಸವೆ)ಗಳಿಂದ ಓಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ದಿಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳಲಿ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿದೇವಾಹ್ವಾನವೆಂಬ

ನೂರ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಓಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ
ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಪಂಚೋತ್ತರಶತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಲೋಕಾನಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಹಂಸರೂಪಾನ್ಮನೋಹರಾನ್ |

ಆಯಾಂತು ವಾಹನತ್ವೇನ ಯೇ ಸ್ಥಿತಾಃ ಪರಮೇಷ್ಠಿನಃ

॥ ೧ ॥

ವೃಷಮಾನಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಚತುಷ್ಪಾದಂ ಕಕುದ್ವಿನಂ |

ವೃಷಾಭೈಹಿ ಮಹಾಭಾಗ ಧರ್ಮಮೂರ್ತೇ ವರಪ್ರದ

॥ ೨ ॥

ಶೂಲಮಾನಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಗುಣಾಧಾರಂ ಮಹಾದ್ಭುತಿಂ |

ಏಹಿ ಶೂಲ ಮಹಾಭಾಗ ದೈತ್ಯನಾಥಗಣಾಂತಕ

॥ ೩ ॥

ನೂರ ಐದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೫. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:—ಹಂಸರೂಪಿಗಳಾದ ರಮ್ಯ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನೂ ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಚತುರ್ಮುಖನಿಗೆವಾಹನವಾಗಿ ಯಾವ ಹಂಸಗಳಿವೆಯೋ ಅವೆಲ್ಲವೂ ಇಲ್ಲಿ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದಲಿ. ನಾಲ್ಕು ಪಾದಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ಹಿರಳುಳ್ಳ ವೃಷಭವನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ವರಪ್ರದನೂ, ಧರ್ಮಸ್ವರೂಪನೂ ಆದ ವೃಷಭನೇ, ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಪ್ರಕಾಶ ಮಾನವಾಗಿಯೂ, ಗುಣಾಶ್ರಯವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಶೂಲಾಯುಧವನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ, ಮಹಾಮಹಿಮಶಾಲಿಯಾಗಿಯೂ, ದೈತ್ಯಾಧಿಪತಿಗಳ ಸಂಘಕ್ಕೆ ನಾಶಕವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಶೂಲಾಯುಧವೇ, ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು.

ಅಹಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ದೇವಂ ನಂದೀಶ್ವರಂ ಪ್ರಭುಂ |

ಅಭ್ಯೇಹಿ ನಂದಿ ಭಗವನ್ ಸರ್ವಲೋಕನಮಸ್ಕೃತೇ || ೪ ||

ಅನಾಹಯಾಮಿ ವರದಂ ವೀರಭದ್ರಂ ಮಹಾಬಲಂ |

ಅಭ್ಯೇಹಿ ವೀರಭದ್ರಾದ್ಯ ಮಹಾಗಣಗಣೇಶ್ವರ || ೫ ||

ಜ್ವರಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ತ್ರಿಪಾದಂ ತ್ರಿಭುಜಂ ಪ್ರಭುಂ |

ಜ್ವರಾಭ್ಯೇಹಿ ಮಹಾಭಾಗ ಸತತಂ ಚರಣೋಜ್ವಲ || ೬ ||

ದೇವೀಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಭದ್ರಕಾಲೀಂ ಸುಖಪ್ರದಾಂ |

ಅಗಚ್ಛ ವರದೇ ದುರ್ಗೇ ಸರ್ವಲೋಕನಮಸ್ಕೃತೇ || ೭ ||

ಅನಾಹಯಾಮಿ ಪೌಲೋಮಿಂ ವರದಾಂ ನಿತ್ಯನಂದಿವೀಂ |

ಶಕ್ರಪತ್ನೀ ತ್ವ ಮಭ್ಯೇಹಿ ವರದೇ ಕಾಮರೂಪಿಣಿ || ೮ ||

ಪ್ರಭುವಾದ ನಂದೀಶ್ವರನನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ ಸರ್ವಜನ ನಮಸ್ಕೃತನೂ, ಪೂಜ್ಯನೂ ಆದ ನಂದಿಯೇ, ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಮಹಾಬಲಶಾಲಿ ಯಾಗಿಯೂ, ವರಪ್ರದನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ವೀರಭದ್ರನನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮಹಾಗಣಗಳಿಗೂ ಗಣಾಧಿಪತಿಯಾದ ವೀರಭದ್ರನೇ, ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು.

೬-೧೧ ತ್ರಿಪಾದನೂ, ತ್ರಿಭುಜನೂ ಆಗಿರುವ ಜ್ವರವನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಯಾವಾಗಲೂ ಬಸಿಯಾದ ಕಾಲುಗಳುಳ್ಳ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಶಾಲಿಯಾದ ಜ್ವರನೇ, ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಸುಖದಾಯಿನಿಯಾದ ಭದ್ರಕಾಲೇದೇವಿಯನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸರ್ವಲೋಕವಂದ್ಯೆಯಾದ ದುರ್ಗಾದೇವಿಯೇ ವರಪ್ರದಳಾದ ನೀನು ಇಲ್ಲಿ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು ನಿತ್ಯಾನಂದಶಾಲಿನಿಯಾಗಿಯೂ, ವರಪ್ರದೇ ಯಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಶಚೀದೇವಿಯನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಕಾಮರೂಪಿಣಿಯಾದ ಇಂದ್ರಪತ್ನಿಯೇ, ನೀನು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು ಐರಾವತವೆಂಬ ಗಜವನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮಹಾಮಹಿಮನಾಗಿಯೂ, ಜಯಪ್ರದನಾಗಿಯೂ

ನಾಗಮಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ತಥೈರಾವಣಸಂಜ್ಞಿತಂ |

ಇಹಾಭ್ಯೇಹಿ ಮಹಾಭಾಗ ಶಕ್ರನಾಗ ಜಯಾವಹ

|| ೯ ||

ವಜ್ರಮಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಸರ್ವಭೇದಕಮಾಶುಗಂ |

ಶೀಘ್ರಂ ವಜ್ರ ತ್ವಮಭ್ಯೇಹಿ ಸರ್ವದುಷ್ಟನಿಬರ್ದಣ

|| ೧೦ ||

ಹಯಾನಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಛಂದೋರೂಪಾನ್ಮನೋಹರಾನ್ |

ಆಗಚ್ಛಂತು ಮಮಾದ್ಯೇಹ ತುರಗಾ ವ್ಯೋಮಗೋಚರಾಃ

|| ೧೧ ||

ಅಹಮಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ದಂಡಸಂಜ್ಞಂ ಬಲೋತ್ಕಟಂ |

ದಂಡ ಶೀಘ್ರಮಿಹಾಭ್ಯೇಹಿ ಮಹಾಬಲಸರಾಕ್ರಮ

|| ೧೨ ||

ಅಹಮಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಪಿಂಗಲಂ ಸುಮಹಾಬಲಂ |

ಲೋಕಸಾಕ್ಷೀತ್ವಮಭ್ಯೇಹಿ ಪಿಂಗಲಾಯ ಮಹಾಬಲ

|| ೧೩ ||

ಇರುವ ಇಂದ್ರನ ಆನೆಯೇ, ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಸರ್ವಭೇದಕ ವಾಗಿಯೂ, ತ್ವರಿತಗಮನಶಾಲಿಯಾಗಿಯೂ ಇರುವ ವಜ್ರಾಯುಧವನ್ನು ಆವಾಹಿಸು ತ್ತೇನೆ. ಎಲ್ಲಾ ದುಷ್ಟರಿಗೂ ನಾಶಕನಾದ ವಜ್ರಾಯುಧವೇ, ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ವೇದರೂಪಗಳಾಗಿಯೂ, ರಮ್ಯಗಳಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಸೂರ್ಯಾಕ್ಷಗಳನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆಕಾಶಚಾರಿಗಳಾದ ಸೂರ್ಯ ತುರಗಗಳ; ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದಲಿ.

೧೨-೧೫. ಉತ್ಕಟ ಬಲಶಾಲಿಯಾದ ದಂಡನೆಂಬ ಸೂರ್ಯಪರಿವಾರವನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಪರಾಕ್ರಮಿಯಾದ ದಂಡನೇ ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಬಲಶಾಲಿಯಾದ ಪಿಂಗಲನೆಂಬ ಸೂರ್ಯಪರಿವಾರವನ್ನು ಆವಾಹಿಸು ತ್ತೇನೆ. ಲೋಕಸಾಕ್ಷಿಯಾದ ಸೂರ್ಯನೇ ನಿನ್ನ ಪರಿಪಾತ್ಸ್ಯಕನಾದ ಪಿಂಗಲನಿ ಗಾಗಿ ನೀನೂ ಇಲ್ಲಿ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಕಾಂಡ ಯುಳ್ಳ ಚಿತ್ರವಾದಘ್ವಜವನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸೂರ್ಯಘ್ವಜಗತನಾದ ಧರ್ಮನೇ.

ಧ್ವಜಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಚಿತ್ರಂ ಸೂರ್ಯಸಮಪ್ರಭಂ |
ಧರ್ಮ ಶೀಘ್ರಂ ತ್ವಮಭ್ಯೇಹಿ ಸೂರ್ಯಧ್ವಜಗತಾಚ್ಯುತೇ || ೧೪ ||

ದೇವೀಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಸೂರ್ಯಭಾಂ ಕಾಮರೂಪಿಣೀಂ |
ದೇವಿ ತ್ವಂ ತೂರ್ಣಮಾಗಚ್ಛ ಸರ್ವಲೋಕನಮಸ್ಕೃತೇ || ೧೫ ||

ರಾಜ್ಞೀಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಸೂರ್ಯಪತ್ನೀಂ ಸುರೂಪಿಣೀಂ |
ಅಗಚ್ಛ ವರದೇ ರಾಜ್ಞಿ ಜಗದ್ಧಾರಿಣಿ ಪೂಜಿತೇ || ೧೬ ||

ಆಹಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಸೂರ್ಯಪತ್ನೀಂ ಸುವರ್ಣಲಾಂ |
ಧ್ಯಾಯೇ ದೇವಿ ತ್ವಮಾಗಚ್ಛ ಕೃತಾಕೃತವಿಚಾರಿಣಿ || ೧೭ ||

ಆಹಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ದಶ ಚಂದ್ರಮಸೋಹಯಾನ್ |
ಸರ್ವೇ ಶೀಘ್ರಮಿಹಾಯಾಂತು ಚಂದ್ರಶ್ಚಾಃ ಕಾಮರೂಪಿಣಿಃ || ೧೮ ||

ಆಹಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಕಾಂತಿಂ ತ್ರಿದಶವಲ್ಲಭಾಂ |
ಕಾಂತಿ ಶೀಘ್ರಂ ತ್ವಮಭ್ಯೇಹಿ ಶಶಾಂಕದಯಿತೆ ಶುಭೆ || ೧೯ ||

ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಕಾಮರೂಪಿಯಾದ ಸೂರ್ಯನ ಪ್ರಭಾದೇವಿಯನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸರ್ವಲೋಕಪೂಜ್ಯೆಯಾದ ಪ್ರಭಾದೇವಿಯೇ ನೀನು ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು.

೧೬-೨೦. ಸುರೂಪಿಣಿ ಎಂಬ ಸೂರ್ಯಪತ್ನಿಯಾದ ರಾಣಿಯನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಜಗತ್ತನ್ನು ಧರಿಸುವ ಪೂಜ್ಯೆಯಾದ ಸೂರ್ಯರಾಣಿಯೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಸೂರ್ಯಪತ್ನಿಯಾದ ಸುನರ್ಚಲಾ ದೇವಿಯನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ ಪುಣ್ಯಾಪುಣ್ಯವಿಚಾರಕಳಾಗಿರುವ ದೇವಿಯೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ನಿನ್ನನ್ನೇ ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಿರುವೆನು. ಚಂದ್ರನ ಹತ್ತು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಕಾಮರೂಪಿಗಳಾದ ಚಂದ್ರನ ಕುದುರೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದಲಿ. ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯಳಾದ ಕಾಂತಿದೇವಿಯನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಶುಭಕರಳಾದ ಮತ್ತು ಚಂದ್ರಪ್ರಿಯಳಾದ ಕಾಂತಿಯೇ ಜಾಗ್ರತೆ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಜಗದೀಶ್ವರಿಯಾಗಿಯೂ ಜಗತ್ತಿಗೆ

ಶೋಭಾಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಕಾಂಕ್ಷಿತಾಂ ಭುವನೇಶ್ವರೀಂ |
ಶೋಭೇ ಶೀಘ್ರಂ ತ್ವಮಭ್ಯೇಹಿ ಸರ್ವಲೋಕೈಕಸುಂದರಿ || ೨೦ ||

ದಿನಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಸಮಸ್ತಧ್ಯಾಂತಿನಾಶಕೇಂ |
ದಿನ ಶೀಘ್ರಂ ತ್ವಮಭ್ಯೇಹಿ ದರ್ಶಿತಾಖಿಲಮಂಡಲ || ೨೧ ||

ರಾತ್ರಿಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಸರ್ವಭೂತಸುಖಾವಹಾಂ |
ರಾತ್ರಿ ದೇವಿ ತ್ವಮಭ್ಯೇಹಿ ಸರ್ವಭೂತವರಪ್ರದೇ || ೨೨ ||

ಸನ್ಧ್ಯಾಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ದೇವೀಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪೂಜಿತಾಂ |
ಅಗಚ್ಛ ವರದೇ ಸಂಧ್ಯೇ ಸರ್ವಭೂತನಮಸ್ಕೃತೇ || ೨೩ ||

ಸ್ವಾಹಾಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ವಹ್ನೇರ್ಭಾಗಂ ವಿಭಾವರೀಂ |
ಸ್ವಾಹೇ ಭ್ಯೇಹಿ ಮಹಾಭಾಗೇ ವರದೇ ಕಾಮರೂಪಿಣಿ || ೨೪ ||

ವೇದಾನಾಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಶುಭರೂಪಧರಾನಹಂ |
ಆಯಾಂತು ವಾಹನತ್ವೇನ ಧೂಮ್ರಕೇತುವ್ಯವಸ್ಥಿತಾಃ || ೨೫ ||

ಅಭಿಲಷಣೀಯಳೂ ಆದ ಶೋಭಾದೇವಿಯನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ ಲೋಕಸುಂದರಿ
ಯಾದ ಶೋಭಾದೇವಿಯೇ ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು.

೨೧-೨೫. ಎಲ್ಲಾ ಅಂಧಕಾರಗಳನ್ನೂ ನಾಶಮಾಡುವ ದಿನವನ್ನು
ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅಖಿಲಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೂ ಪ್ರಕಾಶಕವಾದ ದಿನವೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು
ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಸರ್ವಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಸುಖಪ್ರದಿಯಾದ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು
ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ವರಪ್ರದಳಾದ ರಾತ್ರಿದೇವಿಯೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ
ಹೊಂದು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ ಸತ್ಕೃತಳಾದ ಸಂಧ್ಯಾದೇವಿಯನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ.
ಪೂಜ್ಯಳಾದ ಸಂಧ್ಯಾದೇವಿಯೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಅಗ್ನಿಯ
ಅಂಶಳಾಗಿ ರಾತ್ರೀರೂಪಳಾಗಿರುವ ಸ್ವಾಹಾದೇವಿಯನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ.
ಕಾಮರೂಪಿಣಿಯಾಗಿಯೂ ವರಪ್ರದಿಯಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಸ್ವಾಹಾದೇವಿಯೇ ಇಲ್ಲಿ
ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಶುಭರೂಪಧಾರಿಗಳಾದ ವೇದಗಳನ್ನು ಆವಾಹಿಸು
ತ್ತೇನೆ. ಅವುಗಳ ವಾಹನವಾಗಿರುವ ಧೂಮ್ರಕೇತುಗಳೂ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ
ಹೊಂದಲಿ.

ಅನಾಯಿಷ್ಯೇ ಮಹಿಷಂ ಮಹಾಬಲಪರಾಕ್ರಮಂ |

ಅಗಚ್ಛೇದ ಮಹಾಭಾಗ ಸರ್ವದುಷ್ಟನಿಬರ್ಹಣ

|| ೨೬ ||

ದಂಡಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಸರ್ವನಾಹನಪೂಜಿತಂ |

ಏಹಿ ದಂಡ ಮಹಾಭಾಗ ಸರ್ವಸತ್ಯವಿನಾಶನ

|| ೨೭ ||

ದೇವೀಮಾನಾಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಧೂಮ್ರೋರ್ಣಾಂ ಚಾರುಲೋಚನಾಂ |

ಅಗಚ್ಛ ದೇವಿ ಧೂಮ್ರೋರ್ಣೇ ಸರ್ವಲೋಕನಮಸ್ಕೃತೇ

|| ೨೮ ||

ಕಾಲಮಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಸರ್ವತ್ರಾಹತಪೂಜಿತಂ |

ಕಾಲಾಭ್ಯೇಹಿಮಹಾಭಾಗ ಸರ್ವಸತ್ಯಭಯಂಕರ

|| ೨೯ ||

ಮೃತ್ಯುಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ದೇವೀಂ ಸರ್ವಹರಾಮಹಂ |

ದೇವಿ ಮೃತ್ಯೋ ತ್ವಮಭ್ಯೇಹಿ ಸರ್ವಗೇ ಕಾಮರೂಪಿಣಿ

|| ೩೦ ||

೨೬-೨೯. ಅನೋಘವಾದ ಬಲಪರಾಕ್ರಮಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮಹಿಷವನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ ದುಷ್ಟನಾಶಕನೂ, ಮಹಿಮಶಾಲಿಯೂ ಆದ ಮಹಿಷನೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಎಲ್ಲಾ ನಾಹನಗಳಿಂದಲೂ ಗೌರವಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ದಂಡನನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸರ್ವಬಲನಾಶಕನಾದ ದಂಡನೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ರಮ್ಯನೇತ್ರಳಾದ ಧೂಮ್ರೋರ್ಣಾದೇವಿಯನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸರ್ವಪೂಜ್ಯೆಯಾದ ಧೂಮ್ರೋರ್ಣಾದೇವಿಯೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ನಿರ್ಬಾಧಕವಾಗಿ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುವ ಕಾಲಪುರುಷನನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸರ್ವಪ್ರಾಣಿಭಯಂಕರನಾಗಿಯೂ, ಮಹಾಮಹಿಮಶಾಲಿಯಾಗಿಯೂ ಆದ ಕಾಲನೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಹೊಂದು.

೩೦-೩೪. ಸರ್ವಸಂಹಾರಿಣಿಯಾದ ಮೃತ್ಯುದೇವಿಯನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿಕೆಯಾಗಿಯೂ, ಕಾಮರೂಪಿಣಿಯಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಮೃತ್ಯುದೇವಿಯೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ವರಪ್ರದನಾಗಿಯೂ, ಸುಖಪ್ರದನಾಗಿಯೂ ಇರುವ

ಅನಾಹಯಾಮಿ ವರದಂ ಚಿತ್ರಗುಪ್ತಂ ಸುಖಪ್ರದಂ |

ಚಿತ್ರಗುಪ್ತ ಸಮಭೈರಹಿ ಸರ್ವತ್ರ ಸಮದರ್ಶನ || ೩೦ ||

ಆಹಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಂ ಮಹಾಬಲಂ |

ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ಸಮಭೈರಹಿ ನಿಶಾಚರಗಣೇಶ್ವರ || ೩೧ ||

ಉಷ್ಣಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಮಹಾಮೋಹಮಿತಿ ಶ್ರುತಂ |

ಉಷ್ಣಾಭೈರಹಿ ಮಹಾಭಾಗ ಮಹಾಗ್ರೀವ ಮಹಾಗತೇ || ೩೨ ||

ಗೌರೀಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಜಲಾಧಿಪತಿಸುಂದರೀಂ |

ಏಹಿ ಗೌರಿ ಮಹಾದೇವಿ ವರದೇ ಕಾಮರೂಪಿಣಿ || ೩೩ ||

ಹಂಸಾನಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಸಮುದ್ರೇಣ ಸುಪೂಜಿತಾನ್ |

ಆಯಾಂತು ವರದಾ ಹಂಸಾ ರಸಾಚಾರಾ ವಿಹಂಗಮಾಃ || ೩೪ ||

ಚಿತ್ರಗುಪ್ತನನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸರ್ವಸಮದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳ ಚಿತ್ರಗುಪ್ತನೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಮಹಾಬಲಶಾಲಿಯಾದ ವಿರೂಪಾಕ್ಷನೆಂಬ ಕಾಲ ಪರಿವಾರನನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ರಾಕ್ಷಸ ಗಣಾಧಿಪನಾದ ವಿರೂಪಾಕ್ಷನೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಮಹಾಮೋಹವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಹೊಂದಿರುವ ಉಷ್ಣ(ಒಂಟಿ)ವನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮಹಾಕಂಠನಾಗಿಯೂ, ಮಹಾಗತಿ ಶಾಲಿಯಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಉಷ್ಣವೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ವರುಣನ ಸುಂದರಿಯಾದ ಗೌರೀದೇವಿಯನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ವರಪ್ರದೆಯಾಗಿಯೂ, ಕಾಮರೂಪಿಣಿಯಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಗೌರೀದೇವಿಯೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು.

೩೫-೪೦. ಸಮುದ್ರದಿಂದ ಸತ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಹಂಸಗಳನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಜಲಚಾರಿಪಕ್ಷಿಗಳಾದ ಹಂಸಗಳೆಲ್ಲವೂ, ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಪ್ರಸನ್ನತೆಯಿಂದ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದಲಿ. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಆಕರ್ಷಣಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥನಾದ ಪಾಶಾ

ಪಾಶಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಸರ್ವಕರ್ಷಣತತ್ಪರಂ ।

ಪಾಶಾಭ್ಯೇಹಿ ಮಹಾಭಾಗ ಸರ್ವಸತ್ಸವಶಂಕರ

|| ೩೬ ||

ಗಂಗಾಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಸರ್ವಕಲ್ಮಷನಾಶಿನೀಂ ।

ಗಂಗೇ ಶೀಘ್ರಂ ತ್ವಮಭ್ಯೇಹಿ ಹೀಯೂಷಸದೃಶೋದಕೇ

|| ೩೭ ||

ಅಹಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಯಮುನಾಂ ಚ ಯಮಾನುಜಾಂ ।

ಅಗಚ್ಛ ಯಮುನೇ ದೇವಿ ಸರ್ವಕಲ್ಮಷನಾಶಿನಿ

|| ೩೮ ||

ಶಿನಾಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ನಾಯೋಃ ಪತ್ನೀಂ ಪ್ರಭಾವತೀಂ ।

ಶಿನೇಭ್ಯೇಹಿ ಮಹಾಭಾಗೇ ವರದೇ ಕಾಮರೂಪಿಣಿ

|| ೩೯ ||

ಅಹಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಶಿಬಿಕಾಂ ಪರಮಾಯತಾಂ ।

ಶಿಬಿಕೇ ತ್ವಮಿಹಾಭ್ಯೇಹಿ ಸರ್ವಸತ್ಸುಖಂಕರಿ

|| ೪೦ ||

ಯುಧವನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನೂ ಸ್ವಾರ್ಥಿನಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪಾಶಾಯುಧವೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಸಮಸ್ತಪಾಪಗಳನ್ನೂ ನಾಶ ಮಾಡುವ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅಮೃತದಂತೆ ಸ್ವಾದುವಾದ ತೀರ್ಥವುಳ್ಳ ಗಂಗೆಯೇ ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ನೀನು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಯಮನ ಅನುಜೆಯಾದ ಯಮುನೆಯನ್ನೂ ನಾನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸರ್ವಪಾಪ ನಾಶಕಳಾದ ಯಮುನೆಯೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಪ್ರಭಾಶಾಲಿನಿಯೂ ನಾಯುಪತ್ನಿಯೂ ಆದ ಶಿನಾದೇವಿಯನ್ನೂ ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಕಾಮರೂಪಿಣಿ ಯಾಗಿಯೂ. ವರಪ್ರದೆಯಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಶಿನಾದೇವಿಯೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಶಿಬಿಕೆ(ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ)ಯನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸರ್ವಪ್ರಾಣಿ ಸುಖಕರೆಯಾದ ಶಿಬಿಕೆಯೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು.

ನರಮಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ನರಾಧಿಪತಿನಾಹನಂ |
ನರ ಶೀಘ್ರಂ ತ್ವಮಭ್ಯೇಹಿ ತಥಾ ನೈಪತಿನಾಯಕ || ೪೦ ||

ಕಂಠಮಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ನಿಧಿಪ್ರವರಮುತ್ತಮಂ |
ಶೀಘ್ರಂ ಕಂಠ ತ್ವಮಭ್ಯೇಹಿ ಧನಾಧಿಪತಿವಲ್ಲಭ || ೪೧ ||

ಪದ್ಮಮಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ನಿಧಿಪ್ರವರಮುತ್ತಮಂ |
ಪದ್ಮ ಶೀಘ್ರಂ ತ್ವಮಭ್ಯೇಹಿ ಮಹಾವಿಭವಕಾರಕ || ೪೨ ||

ದೇವೀಮಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಪಾರ್ವತೀಂ ಹರವಲ್ಲಭಾಂ |
ದೇವಿ ಶೀಘ್ರಂ ತ್ವಮಭ್ಯೇಹಿ ಮಹಾವಿಭವಕಾರಿಣಿ || ೪೩ ||

ಅಹಮಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಜಯಂತಂ ಶಕ್ರನಂದನಂ |
ಜಯಂತ ಶೀಘ್ರಮಭ್ಯೇಹಿ ಸರ್ವಾಸುರವಿಮರ್ದನ || ೪೪ ||

ಅವಾಹಯಿಷ್ಯೇ ವರದಂ ಪುಷ್ಕರಂ ಕಾಮಗಂ ಶುಭಂ |
ಪುಷ್ಕರ ತ್ವಮಿಹಾಭ್ಯೇಹಿ ಸರ್ವಜ್ಞಾನಪ್ರಕಾಶಕ || ೪೫ ||

೪೧-೪೫. ಕುಬೇರನ ವಾಹನವಾದ ನರನನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ ಧೋರೆ
ಗಣಿಗೂ, ನಾಯಕನಾದ ನರನೇ, ನೀನು ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ
ಹೊಂದು. ನಿಧಿಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಕಂಠವನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಧನಾಧಿಪತಿಗೆ,
ಪ್ರಿಯನಾದ ಕಂಠನಿಧಿಯೇ, ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು ನಿಧಿಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ
ಪದ್ಮನಿಧಿಯನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ವೈಭವಪ್ರದವಾದ ಪದ್ಮನಿಧಿಯೇ, ನೀನು
ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಹರನ ಪ್ರಿಯೆಯಾದ ಪಾರ್ವತೀ
ದೇವಿಯನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಬಹು ವೈಭವಧಾಯಿನಿಯಾದ ಪಾರ್ವತೀ
ದೇವಿಯೇ, ನೀನು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು ಇಂದ್ರ ಪುತ್ರನಾದ
ಜಯಂತನನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ ಸರ್ವರಾಕ್ಷಸಸಂಹಾರಿಯಾದ ಜಯಂತನೇ
ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು ಇಷ್ಟಾರ್ಥಪ್ರದವಾಗಿಯೂ, ಕಾಮಚಾರಿ
ಯಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಪುಷ್ಕರವಿಮಾನವನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸರ್ವಜ್ಞಾನ
ಪ್ರಕಾಶನಾದ ಪುಷ್ಕರವಿಮಾನವೇ, ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು.

ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಸ್ಯೈಕಸುಂದರೀಂ |
ಅಗಚ್ಛ ವರದೇ ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನೇ ಸರ್ವಭೂತಸುಖಂಕರಿ || ೪೭ ||

ಅಹಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ತ್ವಾನೇವ ನಳಕೂಬರಂ |
ಸಮಭ್ಯೇಹಿ ಮಹಾಭಾಗ ಧನದಸ್ಯಾತ್ಮಸಂಭವ || ೪೮ ||

ಅನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ತಥಾ ರವಿಪುತ್ರಂ ಯಮಾಗ್ರಜಂ |
ಸೂರ್ಯಪುತ್ರ ಸಮಭ್ಯೇಹಿ ಭಕ್ತಕಲ್ಯಾಣಕಾರಕ || ೪೯ ||

ಧರ್ಮಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಸರ್ವಲೋಕಸುಖಾವಹಂ |
ಧರ್ಮಾಭ್ಯೇಹಿ ಮಹಾಭಾಗ ಜಗತಾಂ ಪರಿಪಾಲಕ || ೫೦ ||

ಅರ್ಥಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಸರ್ವಲೋಕಸುಖಾವಹಂ |
ಅರ್ಥಾಭ್ಯೇಹಿ ಮಹಾಭಾಗ ಸರ್ವಜಾಧಾಪಿನಾತಕ || ೫೧ ||

ಕಾಮಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಫಲಂ ಸರ್ವಸ್ಯ ಕಾರಣಂ |
ಕಾಮ ಶೀಘ್ರಂ ತ್ವಮಭ್ಯೇಹಿ ಸರ್ವಪ್ರಾಣಿಹೃದಿಸ್ಥಿತ || ೫೨ ||

೪೭-೫೨. ಮೂರು ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಸುಂದರಿಯಾದ ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾದೇವಿ ಯನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ ಸರ್ವಪ್ರಾಣಿಸುಖಕಾರಿಣಿಯಾದ ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾದೇವಿಯೇ, ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ನಳಕೂಬರನೇ ನಿನ್ನನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿಯೂ, ಕುಬೇರ ಪುತ್ರನೂ ಆದ ನೀನು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಯಮನ ಅಣ್ಣನಾದ ಸೂರ್ಯ ಪುತ್ರನನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಭಕ್ತರಿಗೆ ಮಂಗಲ ಪ್ರದನಾದ ಸೂರ್ಯ ಪುತ್ರನೇ, ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಎಲ್ಲಾ ಲೋಕಗಳಿಗೂ ಸುಖಕಾರಕನಾದ ಧರ್ಮವೆಂಬ ಪುರುಷಾರ್ಥವನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಜಗತ್ಪಾಲಕನೂ, ಮಹಾಮಹಿಮನೂ ಆದ ನೀನು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಸರ್ವಲೋಕಕ್ಕೂ ಸುಖಕರವಾದ ಅರ್ಥವೆಂಬ ಪುರುಷಾರ್ಥವನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ ಸರ್ವದುಃಖನಾಶಕನೂ, ಮಹಾತ್ಮನೂ ಆದ ನೀನು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕಾರಣಭೂತವಾದ, ಸಂತಾನಫಲಪ್ರದವಾದ ಕಾಮನನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಹೃದಯದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವ ಕಾಮನೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು.

ರತಿಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ದೇವೀಂ ಸರ್ವಜಗತ್ತಿಯಾಂ |

ಅಭ್ಯೇಹಿ ವರದೇ ದೇವಿ ರತಿ ತ್ವಮಪರಾಜಿತೇ

|| ೫೩ ||

ನಿದ್ರಾಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಸರ್ವಲೋಕಸುಖಪ್ರದಾಂ |

ಆಗಚ್ಛ ವರದೇ ನಿದ್ರೇ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಪರಿನೋಹಿನಿ

|| ೫೪ ||

ಆವಾಹಯಿಷ್ಯೇ ವರದಾಂ ಮಹಾದೇವೀಂ ಸರಸ್ವತೀಂ |

ಹೀಘ್ರಂ ದೇವಿ ತ್ವಮಭ್ಯೇಹಿ ಸರ್ವಕಾಮವರಪ್ರದೇ

|| ೫೫ ||

ಅಹಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ತಥಾ ಧನ್ವಂತರಿಂ ಪ್ರಭುಂ |

ಧನ್ವಂತರೇ ತ್ವಮಭ್ಯೇಹಿ ಕ್ಷೀರೋದಾರ್ಣವಸಂಭವ

|| ೫೬ ||

ಅಹಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಉಚ್ಚೈಃ ಶ್ರವಸಮುತ್ಪಲಂ |

ಹಯರಾಜ ಸಮಭ್ಯೇಹಿ ಕ್ಷೀರೋದಾರ್ಣವಸಂಭವ

|| ೫೭ ||

೫೩-೫೫. ಜಗತ್ತಿಯೆಲ್ಲಾ ರತಿದೇವಿಯನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅಪರಾಜಿತೆಯಾದ ರತಿದೇವಿಯೇ, ವರಪ್ರದಳಾದ ನೀನು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಸರ್ವಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಸುಖಪ್ರದವಾದ ನಿದ್ರಾದೇವಿಯನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ತ್ರೈಲೋಕ್ಯವೋಹಿನಿಯಾಗಿಯೂ, ವರಪ್ರದೆಯಾಗಿಯೂ ಇರುವ ನಿದ್ರಾದೇವಿಯೇ, ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ವರಪ್ರದಳಾದ ಸರಸ್ವತೀ ದೇವಿಯನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸರ್ವಪುರುಷಾರ್ಥ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ವರಪ್ರದೆಯಾದ ಸರಸ್ವತೀದೇವಿಯೇ, ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು.

೫೬-೫೭. ಪ್ರಭುವಾದ ಧನ್ವಂತರಿಯನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಕ್ಷೀರ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಧನ್ವಂತರಿಯೇ, ನೀನು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಉಚ್ಚೈಃ ಶ್ರವಸಂಭವ ಆಶ್ವಶ್ರೇಷ್ಠವನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಕ್ಷೀರಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವಿಸಿದ ಹಯರಾಜನೇ, ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಯಾವ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಆವಾಹನವನ್ನು ಹೇಳಲಾಗಿದೆಯೋ ಅವರವರಿಗೆ ಈ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಹಿತವದೇವ. ದರ್ಭಪಾಣಿಯಾಗಿ ಅತ್ತಿನೀದೇವತೆಗಳಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರ

ಯೇಷಾಮಾವಾಹನಂ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ತೇಷಾಂ ಮನ್ವಮಿಮಂ ಪಠೇತ್ |

ಅಶ್ವಿನೌ ಪ್ರಣತಃ ಸ್ತಾಮಿ ದರ್ಭಪಾಣಿರತಂದ್ರಿತಃ

|| ೫೮ ||

ಆವಾಹನಾನಾಂ ಚಗಣಂ ತಥೋಕ್ತಂ

ಮಹಾಶುಭಂ ಪಾಪಹರಂ ಪವಿತ್ರಂ |

ಆವಾಹಿತಾಃ ಸನ್ನಿಹಿತಾಸ್ತ್ವವಶ್ಯಂ

ದೇವಾಭವನ್ತು ತ್ವಮವಂಶಜಾತಾಃ

|| ೫೯ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಲೋಕಾದ್ಯಾವಾಹನವರ್ಣನೋ ನಾಮ

ಪಂಚೋತ್ತರಶತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಆವಾಹನ ಸಮೂಹವೆಲ್ಲವೂ, ಬಹುಶುಭಕರವಾಗಿಯೂ ಪಾಪನಾಶಕವಾಗಿಯೂ ಪವಿತ್ರಕರವಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ಆವಾಹನದಿಂದ ಸನ್ನಿಹಿತರಾದವರು ಉತ್ತಮವಂಶೀಯರಾದ ದೇವತೆಗಳೇ ಆಗಿ ಫಲಪ್ರದರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಲೋಕಾದ್ಯಾವಾಹನವರ್ಣನವೆಂಬ

ನೂರ ಐದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಓಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ
ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಷಡುತ್ತರಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಅವಾಹನಾನ್ಯತೋ ವಚ್ಛಿ ಯಾನ್ಯಹಂ ರಘುನಂದನ |
ತೇಷಾ ಮಂತೇ ಪಠೇಚ್ಛೋಕಂ ಪ್ರತ್ಯೇಕಸ್ಯ ಮಹಾಭುಜ || ೧ ||
ಯಾಜಕಂ ಯಜಮಾನಂ ಚ ಶ್ರೇಯಸಾಭ್ಯೇತ್ಯ ಯೋಜಯ |
ಇದೆಮರ್ಘ್ಯಮಿದಂ ಪಾದ್ಯಂ ಧೂಪೋಯಂ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯತಾಂ || ೨ ||

ನೂರ ಆರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೨. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಎಲೈ ಯಾದವಶ್ರೇಷ್ಠನೇ, ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನಾನು ಯಾವಯಾವ ಆವಾಹನಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆಯೋ ಅವುಗಳ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಯಾಜಕಂ ಯಜಮಾನಂ ಚ ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. (ಆದರ ಅರ್ಥ ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದಿ ಯಾಜಕ ನಿಗೂ, ಯಜಮಾನನಿಗೂ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡು. ಈ ಅರ್ಘ್ಯಪಾದ್ಯ ಧೂಪಾದಿಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸು)

ಅವಾಹಯಾಮ್ಯಹಂ ದೇವಂ ವಾಸುದೇವಂ ಜಗತ್ಪತಿಂ |

ಅಮೃತಾಧ್ವಾತಮೇಘಾಭಂ ವಿದ್ಯುತ್ಸದೃಶವಾಸಸಂ

|| ೩ ||

ಚತುರ್ವಕ್ತ್ರಂ ಮಹಾಬಾಹುಂ ಚತುರ್ವೇದಧರಂ ಪ್ರಭುಂ |

ಚತುರಾಶ್ರಮಗೋಸ್ತಾರಂ ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯಧರಂ ತಥಾ

|| ೪ ||

ಚತುರ್ಮುಗಂ ಚತುಷ್ಕೇಶಂ ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿಧರಂ ಪರಂ |

ಚತುರಂಘ್ರಿತನುಂ ನಾಥಂ ಚತುರ್ವಿಧವಿಭಾವನಂ

|| ೫ ||

ಜರಾಯುಜಸ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯಂ ತಥಾಜಾಂಡೋದ್ಭವಸ್ಯ ಚ |

ಸರ್ವಗಂ ವರದಂ ನಿತ್ಯಂ ಸೂಕ್ಷ್ಮಂ ಸ್ಥೂಲಮಜಂ ವಿಭುಂ

|| ೬ ||

೩-೬. ಜಗತ್ಪತಿಯಾದ ವಾಸುದೇವನನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಯಾವ ವಾಸುದೇವನು ಜಲಪೂರ್ಣವಾದ ಮೇಘದಂತೆಯೂ, ಮಿಂಚಿನಂತಹ ಹೊಂಬಣ್ಣದ ವಸ್ತ್ರಧಾರಿಯೂ ಆಗಿರುವನೋ, ನಾಲ್ಕು ಮುಖವಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಮಹಾ ಬಾಹುಶಾಲಿಯಾಗಿಯೂ, ಚತುರ್ವೇದಧಾರಿಯಾಗಿಯೂ, ಪ್ರಭುವಾಗಿಯೂ ಇರುವನೋ, ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಾದಿ ನಾಲ್ಕು ಆಶ್ರಮಕ್ಕೂ ರಕ್ಷಕನಾಗಿಯೂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಿ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣಗಳಿಗೆ ಧಾರಕನಾಗಿಯೂ, ಚತುರ್ಮುಗಾಭಿಮಾನಿಯಾಗಿಯೂ ನಾಲ್ಕು ವಿಧವಾದ ಕೇಶಧಾರಿಯಾಗಿಯೂ ಇರುವನೋ ಮತ್ತು ಸಂಕರ್ಷಣಾದಿಗಳೊಡನೆ ನಾಲ್ಕು ವಿಧವಾದ ಮೂರ್ತಿಹೊಂದಿಯೂ, ನಾಲ್ಕು ಪಾದಗಳುಳ್ಳ ದೇಹಧಾರಿಯಾಗಿಯೂ, ರಕ್ಷಕನಾಗಿಯೂ, ಚತುರ್ವಿಧಪುರುಷಾರ್ಥಗಳಿಗಾಗಿ ಪ್ರಾಪಕನಾಗಿಯೂ, ಜರಾಯುಜ, ಅಂಡಜಗಳೆಂಬ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ನಿಯಾಮಕನಾಗಿಯೂ, ಸರ್ವವ್ಯಾಪಕನಾಗಿಯೂ, ವರಪ್ರದನಾಗಿಯೂ, ನಿತ್ಯನಾಗಿಯೂ, ಸರ್ವವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಂತಃಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಸರ್ವವ್ಯಾಪಕತೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಸ್ಥೂಲನಾಗಿಯೂ, ಉತ್ಪತ್ತಿರಹಿತನಾಗಿಯೂ (ಅಂತರ್ಯಾಮಿ ರೂಪದಿಂದ) ಆತ್ಮರಲ್ಲಿಯೂ, ಅನಾತ್ಮರಲ್ಲಿಯೂ, ದೂರದಲ್ಲಿಯೂ, ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವನೋ ಸದ್ಗುಣಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯನಾಗಿಯೂ, ಹೇಯಗುಣಗಳಿಂದ

ಅತ್ಯುತ್ಕಂ ಚ ಬಹಿಷ್ಠಂ ಚ ದೂರಸ್ಥಂ ಚಾಂತಿಕಂ ಚ ತಂ |
ಗುಣಾಧಾರಂ ಗುಣೈರ್ಹೀನಂ ಗುಣಾತೀತಂ ಗುಣೋತ್ತರಂ

|| ೨ ||

ಸಗುಣಂ ನಿರ್ಗುಣಾತ್ಮಾನಂ ಚಾಜೇಯಂ ಜಗತಃಪರಂ |
ಏಹಿ ಮೇ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷ ತರಣಾಗತವತ್ಸಲ

|| ೪ ||

ಪರಪರ್ಯಂತವಕ್ರಾಂತೈರ್ನಿರಸ್ತಾಸುರಮಂಡಲ |
ಗದಾವೇಗನಿರಸ್ತೋಗ್ರ ದೈತ್ಯನಾಥಗಣೇಶ್ವರ

|| ೬ ||

ಉತ್ಪಲ್ಲಜಾರುಕಮಲವಿರಾಜಿತಕರಾಂಬುಜ |
ಶಂಖನಾದೋದ್ಭವಶ್ವಾಸಮೂರ್ಧೀಕೃತ ಮಹಾಸುರ

|| ೧೦ ||

ಮಹೀಕರಾಂಬುಜನೈಶ್ಚ ಚರಣದ್ವಯವಿರಾಜಿತ |
ಕೌಸ್ತುಭೋದ್ಭೂತಗೋಜಾಲಹತಾಸುರವಿಲೋಚನ

|| ೧೧ ||

ಹೀನನಾಗಿಯೂ (ನೀಲಿ ಪೇಳಿದಂತೆ) ಗುಣರಹಿತನೂ, ಗುಣೋತ್ತರನೂ ಆಗಿರುವನೋ ಸಗುಣನೂ, ನಿರ್ಗುಣಸ್ವರೂಪನೂ, ಅಜೇಯನೂ, ಅಪ್ರಾಕೃತನೂ ಆಗಿರುವನೋ ಅಂತಹ ವಾಸುದೇವನನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ

೯-೧೨. ಶರಣಾಗತರಲ್ಲಿ ವಾತ್ಸಲ್ಯವುಳ್ಳವನೇ, ಅಸುರಮಂಡಲವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಾಲಮಾಪಿಯಾಗಿ ಭಯಂಕರ ದುಃಖದಿಂದ ಗ್ರಹಿಸಿದವನೇ ಗದಾವೇಗದಿಂದ ಉಗ್ರವಾದ ದೈತ್ಯಾಧಿಪತಿಗಳ ಸಮೂಹವನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಾಶಮಾಡಿದವನೇ, ಅರಳಿರುವ ರಮ್ಯವಾದ ಕಮಲದಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ಕರಕಮಲವುಳ್ಳವನೇ, ಶಂಖನಾದಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಶ್ವಾಸವಾಯುವಿನಿಂದ ಮಹಾಸುರನನ್ನೂ ಮೋಹಗೊಳಿಸಿದವನೇ, ಭೋದೇವಿಯ ಕರಪದ್ಮಗಳಲ್ಲಿಡಲ್ಪಟ್ಟ ಪಾದದ್ವಯದಿಂದ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರುವವನೇ, ಕೌಸ್ತುಭಮಣಿಯಿಂದ ಹೋರ ಹೊಮ್ಮಿದ ಕಿರಣಗಳಿಂದ ಅಸುರರ ನೇತ್ರಗಳನ್ನೇ ಅಶಹರಿಸಿದವನೇ, ವನಮಾಲೆಯಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾದ ಹೃದಯವುಳ್ಳವನೇ, ಕಿರೀಟದಿಂದ ವಿರಾಜಿತವಾದ ಹಣೆಯುಳ್ಳವನೇ, ಯಜ್ಞಸ್ವರೂಪನೇ, ಯಜ್ಞ ಮತ್ತು ಉಪ

ವನಮಾಲಾಜ್ಞತೋಽಸ್ತು ಕೀರೀಟೋದ್ಭಾಸಿತಾನನ |
ಯಜ್ಞ ಯಜ್ಞೋಪಯೋಜ್ಞಾಂಗ ಯಜ್ಞಯೋನೇ ಜಗದ್ಗುರೋ || ೧೨ ||

ಸರ್ವಕಾಮಪ್ರದಾಚಿಂತ್ಯ ಸರ್ವಶಕ್ತಿಬಲಾನ್ವಿತ |
ಅನಾಹಯಾಮೃತಂ ದೇವಂ ಸಜ್ಜರ್ಷಣಮಯೋನಿಜಂ || ೧೩ ||

ಶಶಾಜ್ಞತತಸಂಕಾಶಂ ಸಜಲಾಂಬುಧನಾಸಸಂ |
ಕ್ರೋಧಾಗ್ನಿಶಮಿತಾ ಶೇಷಕಲ್ಪಾಂತ ಭುವನತ್ರಯಂ || ೧೪ ||

ವಾಜ್ಮನಃಕಾಯಸಂಭೂತ ಮಲತ್ರಿತಯನಾಶನಂ |
ಏಹಿ ಸಂಕರ್ಷಣಾಚಿಂತ್ಯ ದೇವ ಭಕ್ತಜನಪ್ರಿಯ || ೧೫ ||

ಲಾಂಗೂಲಾಕೃಷ್ಟದೈತ್ಯೇಂದ್ರ ದೀನೇಕ್ಷಣನಿರೀಕ್ಷಣ |
ಮುಸಲಾಗ್ರವಿನಿಭಿಃ ತನೋಮೂರ್ತಿವಿನಾಶನ || ೧೬ ||

ಹಾರ್ದಮೂರ್ತೇನಿಶೀಘ್ರಸ್ಯ ತಮಸಶ್ಚ ವಿನಾಶಕ |
ದೇವಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಮಪರಾಜಿತಂ || ೧೭ ||

ಯಜ್ಞಗಳ ಅಂಗಸ್ವರೂಪನೇ, ಯಜ್ಞೋತ್ಪತ್ತಿಗೆ ಕಾರಣನೇ, ಜಗದ್ಗುರುವೇ ಸಕಲ ಪುರುಷಾರ್ಥ ಪ್ರದನೇ. ಅಪ್ರಮೇಯನೇ, ಸರ್ವಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಬಲದಿಂದ ಕೂಡಿರುವನೇ, ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷನೇ, ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು.

೧೩-೧೬. ಅಯೋನಿಜ (ದಿವ್ಯಪ್ರಕೃತಿ) ನಾಗಿಯೂ, ಅನೇಕ ಚಂದ್ರರುಗಳ ಪ್ರಭಾಶಾಲಿಯಾಗಿಯೂ, ನೀಲಮೇಘದಂತಿರುವ ವಸ್ತ್ರಧಾರಿಯಾಗಿಯೂ, ಕ್ರೋಧಾಗ್ನಿ ಯಿಂದ ಅನೇಕ ಕಲ್ಪಾಂತರಭುವನಗಳನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಿದವನಾಗಿಯೂ, ವಾಜ್ಮನಸಾದಿಕರಣತ್ರಯ ಸಂಭಾವಿತ, ಪಾಪತ್ರಯನಾಶಕನಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಸಂಕರ್ಷಣಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ ಆಚಿಂತ್ಯಮಹಿಮನೂ, ಭಕ್ತಜನ ಪ್ರಿಯನೂ, ನೇಗಿಲಿನಿಂದ ದೈತ್ಯಶ್ರೇಷ್ಠರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿದವನೂ, ದೀನರಲ್ಲಿ ಕಟಾಕ್ಷವುಳ್ಳವನೂ, ತಮಃಪ್ರಚುರರಾದ ದೈತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನೂ ಮುಸಲಾಯುಧದಿಂದ ನಾಶಪಡಿಸಿದವನೂ, ರಾತ್ರಿಗೂ ಅಜ್ಞಾನಾಂಧಕಾರಕ್ಕೂ ನಿವರ್ತಕನಾಗಿಯೂ, ಹೃದಯ ವರ್ತಿಯಾಗಿಯೂ ವರುವ ಎಲೈ ಸಂಕರ್ಷಣನೇ, ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು.

ದೋರ್ವಾ ಜ್ವರದಲಶ್ಚಾಮಂ ಶಶಾಜ್ಜಾಂಶುಸಮಾಂಬರಂ |
ಕಾಮಂ ಕಾಮಪ್ರದಂ ಶಾಂತಂ ಕಮನೀಯಂ ಸುಶೋಭಿತಂ

|| ೧೮ ||

ಸರ್ವಮಾನಭೃಕಾಂ ದೇವಂ ಮನೋವಿಷಯಗೋಚರಂ |
ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಾಭ್ಯೇಹಿ ದೇವೇಶ ಪ್ರದ್ಯೋತಿಸ ಚರಾಚರ

|| ೧೯ ||

ತೇಜೋಮೂರ್ತೀ ದುರಾಧರ್ಷ ಸೂರ್ಯಕೋಟಿಸಮಪ್ರಭ |
ಅಜ್ಞಾತಮಧ್ಯಸರ್ಯಂತ ದೇವಾರಿಗಣನಾಶನ

|| ೨೦ ||

ಚಾಪಕೃಷ್ಣಿವಿನಿರುಕ್ತ ಶರಾಹತ ಜಗತ್ತಯೇ |
ಅನಾಹಯಾಮೃಹಂ ದೇವಂ ಚಾನಿರುದ್ಧಂ ಜಗದ್ಗುರುಂ

|| ೨೧ ||

ಪದ್ಮಪತ್ರಾಗ್ರಸಂಕಾಶಂ ರಕ್ತಾಂಬರ ವಿಭೂಷಣಂ |
ಅರುದ್ಧಮಾರ್ಗಂ ಸರ್ವತ್ರ ದೀಪ್ತಾನಲಸಮಪ್ರಭಂ

|| ೨೨ ||

೧೭-೨೦ ಅಪರಾಜಿತನೂ, ಗರಿಕೆಯ ಚಿಗುರಿನಂತೆ ಶಾಮವರ್ಣವುಳ್ಳವನೂ, ಚಂದ್ರಕಿರಣಗಳಂತೆ ಶುಭ್ರವಸನನೂ, ಕಾಮಸ್ವರೂಪನೂ, ಇಷ್ಟಾರ್ಥಪ್ರದನೂ, ಶಾಂತನೂ, ಎಷ್ಟುನೂ, ಅತ್ಯಂತ ಶೋಭಾಶಾಲಿಯೂ, ಎಲ್ಲಾ ಅಹಂಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಅಧಿಪತಿಯೂ, ಮನೋಮಾತ್ರಗೋಚರನೂ ಆಗಿರುವ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ದೇವೇಶನೂ, ಚರಾಚರಪ್ರಕಾಶಕನೂ, ತೇಜೋಮೂರ್ತಿಯೂ, ಅಜೇಯನೂ, ಸೂರ್ಯಕೋಟಿಸದೃಶತೇಜಸ್ವಿಯೂ, ಇತರರಿಗೆ ಗೋಚರವಾಗದಿರುವ ಮಧ್ಯಾಂತರವಿಷಯವನೂ, ದೇವಶತ್ರುನಾಶಕನೂ, ಚಾಪಾಕರ್ಷಣದಿಂದ ಹೊರಟ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಜಗತ್ತಯವನ್ನೇ ನಾಶಪಡಿಸಿದವನೂ ಆದ 'ಎಲೈ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಮೂರ್ತಿಯೇ, ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು.

೨೧-೨೪. ಜಗದ್ಗುರುವಾಗಿಯೂ ಪದ್ಮಪತ್ರಾಗ್ರಸದೃಶಮೂರ್ತಿಯಾಗಿಯೂ, ರಕ್ತವಸ್ತ್ರಭೂಷಣನಾಗಿಯೂ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಅಪ್ರತಿಹತಗತಿಯಾಗಿಯೂ ಜ್ವಲಿಸುವಅಗ್ನಿಯಂತೆ ತೇಜಸ್ವಿಯಾಗಿಯೂ, ಕಾಶ್ಯರೂಪಿಯಾದ, ಪರಮಾತ್ಮನಾಗಿಯೂ, ಜಗತ್ಪಾಲನಾದ ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೂ ಕಾರಣನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಅನಿರುದ್ಧ

ಕಾರ್ಯಂ ಪರಮಮಿಶ್ರಾಣಂ ಜಗತ್ಪಾರಣಿಕಾರಣಂ ।

ಅನಿರುದ್ಧ ತ್ವಮಭ್ಯೇಹಿ ವ್ಯಾಪ್ತಶೇಷ ಚರಾಚರ

|| ೨೩ ||

ಅಕಾಶತುಲ್ಯಸದ್ವಜ್ರ ವಿದಾರಿತಸುರಾಹಿತ ।

ಚರ್ಮಸಂಘಾದಿತಾಶೇಷ ಭುವನಾದಿತ್ಯವಿಕ್ರಮ

|| ೨೪ ||

ಅನಾಹಯಿಷ್ಯೈ ವರದಂ ಚಾನಂತಂ ದೀಪ್ತತೇಜಸಂ ।

ಘಣಾವಲಿಗತಾಶೀರ್ಷ ಮಹೀಮಂಡಲಧಾರಣಂ

|| ೨೫ ||

ಲಾಂಗಲಾಲಿಂಗಿತಕರಂ ಮುಸಲಾಸಕ್ತವಿಗ್ರಹಂ ।

ಮಹೋಚ್ಚ್ರಿತೇನ ತಾಲೇನ ತಥಾ ಚಿದ್ವೇನ ರಾಜಿತಂ

|| ೨೬ ||

ಏಹ್ಯನಂತ ಮಹಾಭಾಗ ಶೇಷಾಹೇ ಧರಣೀಧರ ।

ಶಶಾಂಕಶತಸಂಕಾಶ ತಥಾವ್ವರಸುಶೋಭಿತ

|| ೨೭ ||

ಅಧಾರಃ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ತ್ವನೇಕೋ ಭೂತಭಾವನಃ ।

ತ್ವಯೇದಂ ಧಾರ್ಯತೇ ವಿಶ್ವಂ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಂ ಚ ಜಗತ್ಪತೇ

|| ೨೮ ||

ನನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅಶೇಷಚರಾಚರವ್ಯಾಪಕನಾಗಿಯೂ, ಅಕಾಶದಂತೆ ನೀಲವಾದ ವಜ್ರದಿಂದ ನಾಶಪಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸುರಶತ್ರುವಾಗಿಯೂ, ಚರ್ಮಯುಧದಿಂದ ಆಚ್ಛಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರಪಂಚದ ಮತ್ತು ಆದಿತ್ಯರತೇಜಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಅನಿರುದ್ಧಮೂರ್ತಿಯೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಹೊಂದು.

೨೮-೨೯. ವರವ್ರದನಾಗಿಯೂ, ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿಯಾಗಿಯೂ, ಹೆಡೆಗಳ ಅಗ್ರಭಾಗಗಳಿಂದ ಭೂಮಂಡಲವನ್ನೇ ಧರಿಸಿರುವವನೂ, ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ನೇಗಿಲನ್ನೂ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಮುಸಲವನ್ನೂ ಹೊಂದಿರುವವನೂ ಉನ್ನತವಾದ ತಾಲನನ್ನೂ ತಾಲವೃಜವನ್ನೂ ಹೊಂದಿರುವ ಅನಂತನನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಶೇಷಸ್ವರೂಪನಾಗಿಯೂ, ಭೂಮಿಧಾರಿಯಾಗಿಯೂ, ಚಂದ್ರರಸಮಾಹದಂತೆ ಧವಲನಾಗಿಯೂ, ಅಂತಹ ವಸ್ತ್ರದಿಂದ ಶೋಭಿತನಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಮಹಾಮಹಿಮನಾದ ಅನಂತನೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಸರ್ವಭೂತಗಳಿಗೂ ಆಧಾರನಾಗಿಯೂ ಕಾರಣನಾಗಿಯೂ ಇರುವವನು ನೀನೊಬ್ಬನೇ. ಎಲೈ ಜಗತ್ಪತಿಯೇ, ನಿನ್ನಿಂದಲೇ ಈ ಜಗತ್ತು ಶೋಕತ್ರಯವೂ ಸಹ ಧರಿಸ್ವಟ್ಟಿದೆ.

ಲಕ್ಷ್ಮೀಮಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ವಿಷ್ಣೋರ್ವಕ್ಷಸಿ ಸಂಸ್ಥಿತಾಂ |

ಪದ್ಮಾನನಾಂ ಪದ್ಮಕರಾಂ ಶಶಾಂಕಸದೃಶಾಂಬರಾಂ

|| ೨೯ ||

ಹಿತಸ್ಥಾಂ ಸರ್ವಲೋಕಸ್ಯ ವರದಾಂ ಕಾಮರೂಪಿಣೀಂ |

ಸರ್ವಗಾಂ ಸರ್ವಜನನೀಂ ದೇವೀಂ ತ್ರಿಭುವನೇಶ್ವರೀಂ

|| ೩೦ ||

ಆಗಚ್ಛ ವರದೇ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ದುರ್ಧರೇ ಭೂತಭಾವನೇ |

ಹರಿಪ್ರಿಯೇ ವಿಶಾಲಾಕ್ಷಿ ಸರ್ವಲೋಕನಮಸ್ಕೃತೇ

|| ೩೧ ||

ಯತ್ರ ತ್ವಂ ತತ್ರ ಸಕಲಂ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಂ ವರವರ್ಣಿನಿ |

ಯುನಸ್ತು ಭೋಗೈಃ ಸಕಲಂ ಸ್ಪೃತಿಪ್ರಾಪ್ತಂ ಜನಂ ಶುಭಂ

|| ೩೨ ||

ತಾಕ್ಷ್ಯಮಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಮನೋಮಾರುತರಂಹಸಂ |

ಪಕ್ಷವಾತಸಮುದ್ಧೃತ ಸಮಸ್ತಭುವನತ್ರಯಂ

|| ೩೩ ||

೨೯-೩೨ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಹೃದಯವಾಸಿನಿಯಾಗಿಯೂ, ಪದ್ಮಮುಖಳಾಗಿಯೂ ಪದ್ಮಧಾರಿಣಿಯಾಗಿಯೂ ಚಂದ್ರನಂತೆ ಶುಭ್ರವಾದ ವಸ್ತ್ರಧಾರಿಣಿಯಾಗಿಯೂ ಸರ್ವಲೋಕಹಿತಪ್ರದೆಯಾಗಿಯೂ, ವರಪ್ರದಳಾಗಿಯೂ, ಕಾಮರೂಪಿಣಿಯಾಗಿಯೂ, ಸರ್ವವ್ಯಾಪಕಿಯಾಗಿಯೂ, ಸರ್ವಲೋಕಮಾತೆಯಾಗಿಯೂ, ಭುವನತ್ರಯಕ್ಕೆ ಈಶ್ವರಿಯಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ, ವರಪ್ರದೆಯಾಗಿಯೂ (ಚಂಚಲೆಯಾದುದರಿಂದ) ಧರಿಸಲಶಕ್ಯಳೂ, ಭೂತಸೃಷ್ಟಿಕಾರಿಣಿಯೂ, ಹರಿಪ್ರಿಯಳೂ ವಿಶಾಲಾಕ್ಷಿಯೂ, ಸರ್ವಲೋಕಪೂಜ್ಯೆಯೂ ಆಗಿರುವ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯೇ, ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಹೊಂದು. ಸೌಭಾಗ್ಯಶಾಲಿನಿಯಾದ ನೀನು ಎಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವೆಯೋ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಎಲ್ಲವೂ ಮೂರುಲೋಕಗಳೂ ಸಹ ಇರುತ್ತವೆ, ನಿನ್ನ ಸ್ಮರಣೆಗೆ ಗೋಚರನಾದ ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಭೋಗಗಳನ್ನೂ ನೀನೇ ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತೀಯೆ.

೩೩-೩೬ ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ವಾಯುಗಳಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ವೇಗವುಳ್ಳ, ರೆಕ್ಕೆಗಳ ವಾಯುವಶದಿಂದ ಮೂರುಲೋಕಗಳನ್ನೂ ನಡುಗಿಸಿದ ತಾಕ್ಷ್ಯನನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅಗ್ನಿರಾಶಿಯಂತೆ ರಾಜಿಸುವವನೇ, ಮಹಾವಿಷದಿಂದ ಮೋಹಗೊಂಡವ

ಗರುಡೈಹಿ ಸಮಭ್ಯೇಹಿ ದೀಪ್ತಾನಲಚೆಯೋಪಮ |
ಮಹಾವಿಷತನೋಗ್ರಸ್ತ ನಿರ್ವಿಷೀಕರಣಾಚ್ಯುತ

|| ೩೪ ||

ತಾಲಮಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಕೇತುಂ ಸಂಕರ್ಷಣಸ್ಯ ತು |
ಏಹಿ ಮೇ ಭಗವಂಸ್ತಾಲ ಸಮಸ್ತಭುವನೇಶ್ವರ

|| ೩೫ ||

ಯುಷಮಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಕಾಮಕೇತುಂ ವರಪ್ರದಂ |
ಏಹಿ ಮೇ ಮಕರಾಗ್ರೀಹ ಸಮಸ್ತಭುವನೇಶ್ವರ

|| ೩೬ ||

ಋಷ್ಯಮಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಋಷಿರಾಜಂ ಮಹಾಬಲಂ |
ಏಹಿ ಋಷ್ಯ ಮಹಾಭಾಗ ಕೂರ್ಮಮೂರ್ತೇ ದುರಾಸದ

|| ೩೭ ||

ದೇವಮಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ನೈಸಿದ್ಧಂ ಜ್ಞಾನರೂಪಿಣಂ |
ದಂಷ್ಟ್ರಾಕರಾಲವದನಮಲಾತಮಸಿತೇಕ್ಷಣಂ

|| ೩೮ ||

ಸಹಸ್ರಯಮಸಕ್ರೋಧಂ ಸಹಸ್ರೇಂದ್ರಪರಾಕ್ರಮಂ |
ಸಹಸ್ರಧನದಂ ಸ್ತ್ರೀತಂ ಮನಸೋಽಪ್ಯತಿಶೀಘ್ರಗಂ

|| ೩೯ ||

ರನ್ನು ನಿರ್ವಿಷರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವವನೇ, ಗರುಡರೊಡನೆ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು, ಸಂಕರ್ಷಣನ ಧ್ವಜವಾದ ತಾಲವೃಕ್ಷವನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಭುವನ ನಾಯಕನಾದ ತಾಲನೇ ಪೂಜ್ಯನಾದ ನೀನು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಕಾಮಧ್ವಜನಾಗಿಯೂ ವರಪ್ರದನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಮತ್ಸ್ಯವಿಶೇಷವನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸಮಸ್ತ ಜಲೇಶ್ವರನಾದ ಮಕರನೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಋಷಿರಾಜನಾಗಿರುವ ಮಹಾಬಲಶಾಲಿಯಾದ ಋಷ್ಯನನ್ನು ಆವಾಹಿಸು ತ್ತೇನೆ. ಕೂರ್ಮರೂಪಿಯೂ, ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿಯೂ ಆದ ನೀನು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು

೩೮-೪೨. ಜ್ಞಾನರೂಪಿಯಾಗಿಯೂ, ಕೋರಿದಾಡೆಗಳಿಂದ ಭಯಂಕರವಾದ ಮುಖವುಳ್ಳವನೂ, ಕೊಳ್ಳಿಯಂತೆ ಕೆಂಗಣ್ಣುಳ್ಳವನೂ, ಸಾವಿರಾರು ಯಮರ ಕ್ರೋಧವುಳ್ಳವನೂ, ಸಾವಿರಾರು ಇಂದ್ರರ ಪ್ರರಾಕ್ರಮವುಳ್ಳವನೂ, ಸಾವಿರಾರು ಕುಬೇರರರೂಪನೂ, ಅಭಿವೃದ್ಧನೂ, ಮನಸ್ಸಿಗಿಂತಲೂ ವೇಗಶಾಲಿಯಾಗಿಯೂ

ವಿದ್ಯುಜ್ಜಿಹ್ವಂ ವ್ಯಾಧಿತಾಸ್ಯಂ ಭೃಕುಟೀಕುಟಲಾನನಂ |

ವಹ್ನಿಜ್ವಾಲಾವಲೀಪುಂಜ ದುರ್ನಿರೀಕ್ಷ್ಯಮುಖತ್ರಯಂ

|| ೪೦ ||

ಅಗಚ್ಛೇಹ ನೃಸಿಹಾದ್ಯ ಮಹಾಬಲಪರಾಕ್ರಮ |

ವಜ್ರತೀಕ್ಷ್ಣನಖಾಕ್ರಾಂತ ಮಹಾದೈತ್ಯೇಂದ್ರಜೀವಿತ

|| ೪೧ ||

ಅಜ್ಞಾನಧ್ವಾಂತಮಾತಂಗ ಭಂಗವಿಸ್ಪಷ್ಟಕೇಸರಿನ್ |

ಮಹಾಮಂತ್ರಕಸಾಟೋಗ್ರದಾರುಣಾಚಿಂತ್ಯವಿಕ್ರಮ

|| ೪೨ ||

ದೇವಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಕಾಪಿಲೀಂ ತನುಮ್ರಾಶಿತಂ |

ತೇಜೋನಿಧಾನಮಜಿತಂ ಸಾಗರಾತ್ಮಜವಾಡವಂ

|| ೪೩ ||

ಏಹಿ ಮೇ ಕಪಿಲಾದ್ಯೇಹ ಪರಮಾತ್ಮನ್ ಸನಾತನ |

ಧ್ಯಾನವೀಕ್ಷಿತಸದ್ಭಾವ ಸಾಂಖ್ಯಮಾರ್ಗಪ್ರವರ್ತಕ

|| ೪೪ ||

ಮಂಚಿನಂತಹ ಜಿಹ್ವೆಯುಳ್ಳವನೂ, ತೆರೆದ ಬಾಯುಳ್ಳವನೂ, ಹುಬ್ಬುಗಳ ಗಂಟೆ
ನಿಂದ ವಕ್ರವಾದ ಮುಖವುಳ್ಳವನೂ, ಬೆಂಕಿಯ ಜ್ವಾಲಾವಳಿಗಳಿಂದ ದುರ್ದರ್ಶವಾದ
ಮುಖಕಾಂತಿಯುಳ್ಳವನೂ ಆದ ನೃಸಿಹದೇವನನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮಹಾ
ಪರಾಕ್ರಮಿಯಾಗಿಯೂ, ವಜ್ರಯುಧದಂತೆ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾಗಿರುವ ಉಗುರುಗಳಿಂದ
ದೈತ್ಯಾಧಿಪತಿಯ ಜೀವವನ್ನೇ ಆಕ್ರಮಿಸಿದವನೂ, ಕತ್ತಲೆಯಂತಿರುವ ಅಜ್ಞಾನ
ಗಜವನ್ನು ಭಂಗಪಡಿಸಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಯೂ ಸಿಹೃತ್ಪ್ರಹೊಂದಿದವನೂ, ಮಹಾಮಂತ್ರ
ವೆಂಬ ದೃಢವಾದ ಕವಾಟವುಳ್ಳವನೂ, ಭಯಂಕರನೂ ಅಪ್ರಮೇಯಪರಾಕ್ರಮನೂ,
ಆಗಿರುವ ನೃಸಿಹನೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು.

೪೩-೪೬. ಕಪಿಲಋಷಿಯ ದೇಹವನ್ನು ಹೊಂದಿಯೂ, ತೇಜೋನಿಧಿ
ಯಾಗಿಯೂ, ಜಯಶಾಲಿಯಾಗಿಯೂ, ಸಗರಪುತ್ರರಿಗೆ ಬಡಬಾಗ್ನಿ ಯಾಗಿಯೂ
ಇರುವ ಕಾಪಿಲರೂಪಧಾರಿಯಾದ ದೇವನನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಪರಮಾತ್ಮ
ಸ್ವರೂಪನಾಗಿಯೂ, ಸನಾತನಮೂರ್ತಿಯಾಗಿಯೂ, ಧ್ಯಾನದಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮವಸ್ತುವನ್ನು
ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿಯೂ, ಸಾಂಖ್ಯಮಾರ್ಗಪ್ರವರ್ತಕನೂ ಆದ ಕಪಿಲಮುನಿಯೇ, ಇಲ್ಲಿ

ದೇವಮಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ನೃವರಾಹಂ ಮಹಾಬಲಂ |

ಭಿನ್ನಾಂಜನಚಯಶ್ಚಾಮ ಲೀಲೋದ್ಧೃತವಸುಂಧರ

|| ೪೫ ||

ಆಗಚ್ಛ ನೃವರಾಹೇಹ ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷವಿನಾಶನ |

ಶೇಷಾಹಿಭೋಗವಿನೈಶ್ವರಮಹಾಚರಣಪಚ್ಛಜ

|| ೪೬ ||

ಶಂಖನಾದೋದ್ಭವ ತ್ರಾಹಿ ನಿಯಂತಾಸುರನಾಯಕಂ |

ದೇವಮಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ವರಾಹಂ ವರದರ್ಪಿತಂ

|| ೪೭ ||

ಬಾಲೇಂದುಲೇಖಾದಂಷ್ಟ್ರಾಗ್ರವಿಭಾಸಿತಜಗತ್ರಯ |

ವಿಸ್ಮಯೋತ್ಪಲ್ಲನಯನ ಭೂಮಿವೀಕ್ಷಿತವಿಗ್ರಹ

|| ೪೮ ||

ಬಾಲೇಂದುತುಲ್ಯದಂಷ್ಟ್ರಾಗ್ರ ಲೀಲೋದ್ಧೃತವಸುಂಧರ |

ಏಹಿ ಮೇ ಭಗವನ್ ದೇವ ವರಾಹಾಮಿತವಿಕ್ರಮ

|| ೪೯ ||

ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಮಹಾಬಲಶಾಲಿಯಾಗಿಯೂ, ಅಂಜನದಂತೆ ಶ್ಯಾಮವರ್ಣನೂ, ಲೀಲಾಮಾತ್ರದಿಂದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿದವನೂ, ಆದ ನೃವರಾಹಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷನಾಶಕನಾಗಿಯೂ ಶೇಷಸರ್ಪದ ದೇಹದಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸುವ ಪಾದವುಳ್ಳವನೂ, ಶಂಖನಾದದೊಡನೆಯೇ ಉದ್ಭವಿಸಿದವನೂ ಇಂದ್ರನಿಗೆ ನಿಯಾಮಕನೂ ಆದ ನರವರಾಹನೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು.

೪೭-೪೯ ವರಪ್ರದಾನಸಮರ್ಥನಾಗಿರುವ ವರಾಹದೇವನನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ ಬಾಲಚಂದ್ರರೇಖೆಯಂತಿರುವ ಕೋರದಾಡೆಗಳ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಜಗತ್ತನ್ನೇ ಬೆಳಗಿದವನಾಗಿಯೂ, ಅಶ್ವರ್ಯದಿಂದ ಅರಳಿದ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳ ಭೂಮಿಯಿಂದ ನೋಡಲ್ಪಟ್ಟ ಮಹಾವಿಗ್ರಹವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಬಾಲಚಂದ್ರನಂತೆ ಕೋಮಲವಾಗಿರುವ ಕೋರದಾಡೆಗಳಿಂದ ಅನಾಯಾಸದಿಂದ ಭೂಮ್ನುದ್ಧರಣಮಾಡಿದವನಾಗಿಯೂ, ದೈತ್ಯಾಧಿಪರನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಿದವನಾಗಿಯೂ, ದೀನರಾದ ಭಕ್ತರನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿದವನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ವರಾಹಮೂರ್ತಿಯೇ, ಅಪ್ರಮೇಯ ಪರಾಕ್ರಮಿಯಾದ ನೀನು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು.

ನಿರಸ್ತಾ ಶೇಷದೈತ್ಯೇಂದ್ರ ದೀನಭಕ್ತಜನೋದ್ಧರ !

ಧರ್ಮಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಸರ್ವಭೂತಸುಖಾವಹಂ || ೫೦ ||

ದುರ್ವಿಜ್ಞೇಯಂ ಬಹುದ್ವಾರಂ ಖಿಲಮೂರ್ತಿದುರಾಸದಂ |

ಏಹಿ ಧರ್ಮಮಮಾಭ್ಯೇಹಿ ಭುವನತ್ರಯಸಾಲಕ || ೫೧ ||

ಸಮಸ್ತಪಾಪಶಮನ ಸರ್ವಬಾಧಾವಿನಾಶನ |

ರುದ್ರಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ತೇಜೋಮೂರ್ತಿಂ ದುರಾಸದಂ || ೫೨ ||

ಐಶ್ವರ್ಯಮತಿಗಂಭೀರಂ ಸರ್ವಸಂಹಾರಕಾರಕಂ |

ಏಹಿ ಮೇ ಭಗವನ್ ರುದ್ರ ಜಟಾಮಂಡಲದುದ್ಧೃತ || ೫೩ ||

ನಿರ್ದಗ್ಧಾ ಶೇಷಭುವನ ತೃತೀಯೇಕ್ಷಣತೇಜಸಾ |

ದೇವಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಣಂ ದೀಪ್ತತೇಜಸಂ || ೫೪ ||

೫೦-೫೩. ಸರ್ವಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ, ಸುಖದಾಯಕವಾಗಿಯೂ, ಅನೇಕ ಮಾರ್ಗಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವುದರಿಂದ ತಿಳಿಯಲಶಕ್ಯವಾಗಿಯೂ, ಮೂರ್ಖನಿಂದ ಹೊಂದಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದುದಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಧರ್ಮವನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸಮಸ್ತ ಪಾಪನಾಶಕನಾಗಿಯೂ, ಸರ್ವಪೀಡಾಪರಿಹಾರಕನಾಗಿಯೂ, ತ್ರೈಲೋಕ್ಯ ರಕ್ಷಕನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಧರ್ಮವೇ, ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ತೇಜೋ ಮೂರ್ತಿಯಾಗಿಯೂ, ಅನಭಿಭವನೀಯನಾಗಿಯೂ, ಐಶ್ವರ್ಯಬುದ್ಧಿಗಳಿಂದ ಗಂಭೀರನಾಗಿಯೂ, ಸರ್ವಸಂಹಾರಕಾರಣನಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ರುದ್ರದೇವನನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಜಟಾಮಂಡಲದಿಂದ ದುರ್ದರ್ಶನನಾಗಿಯೂ, ಮೂರನೆಯ ಕಣ್ಣಿನ ಜ್ವಾಲೆಯಿಂದ ಪ್ರಸಂಚವನ್ನು ದಹಿಸಿದವನಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಪೂಜ್ಯನಾದ ರುದ್ರನೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು.

೫೪-೫೮. ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿಯಾಗಿಯೂ, ಚತುರ್ಮುಖನಾಗಿಯೂ. ಕಲ್ಯಾಣ ಗುಣಾಕರನಾಗಿಯೂ, ಹೇಯಗುಣಗಳಿಂದ ಬೇರೆಯಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಚತುರ್ಮುಖ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಎಲ್ಲಾ ಲೋಕಗಳಿಗೂ ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿಯೂ,

ಚತುರ್ಮುಖಂ ಚತುರ್ಬಾಹುಂ ಗುಣಾಧೀನಂ ಗುಣೋತ್ತರಂ |

ದೇವದೇವ ತ್ವಮುಭ್ಯೇಹಿ ಪಿತಾಮಹ ಸುರೇಶ್ವರ

|| ೫೫ ||

ಸಮಸ್ತಭುವನಾಧ್ಯಕ್ಷ ಜಗತ್ಕಾರಣಕಾರಣ |

ಭೂಮಿಮಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಧಾರಿಣೀಂ ಸರ್ವದೇಹಿನಾಂ

|| ೫೬ ||

ಸರ್ವಭೂತಪ್ರತಿಷ್ಠಾಂ ಚೈತನಿಂ ಕ್ಷೋಣೀಂ ಸರಸ್ವತೀಂ |

ಏಹಿ ಮೇ ವರದೇ ದೇವಿ ವಸುಧೇ ಭೂತಭಾವನಿ

|| ೫೭ ||

ಸರ್ವಾಶ್ರಯೇ ಮಹಾಭಾಗೇ ದೇವವದ್ವಯಹಾರಿಣಿ

|| ೫೮ ||

ಶಂಖಮಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ನಭೋಮೂರ್ತಿಮಥಾವ್ಯಯಂ

|| ೫೯ ||

ಶಬ್ದಯೋನಿಂ ನಿರಾಲಂಬಂ ಸಮಸ್ತಭುವನಾತ್ರಯಂ |

ಏಹ್ಯೇಹಿ ಶಂಖಪ್ರವರ ಪಾಂಚಜನ್ಯ ಮಹಾಸ್ವನ

|| ೬೦ ||

ಸುರೇಶ್ವರನಾಗಿಯೂ, ಕಾರಣವಸ್ತುಗಳಿಗೂ, ಕಾರಣನಾಗಿಯೂ. ಇರುವ ಪಿತಾ ಮಹನೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಧಾರಕ ಳಾಗಿಯೂ, ಸ್ಥಿತಿಕಾರಣಳಾಗಿಯೂ, ಪ್ರೀತಿ, ಕ್ಷೋಣಿ, ಸರಸ್ವತಿ ಎಂಬ ಅಭಿಧಾನ ಗಳುಳ್ಳವಳಾಗಿಯೂ. ಇರುವ ಭೂದೇವಿಯನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಕಾರಣಳಾಗಿಯೂ, ಆಶ್ರಯದಾತೆಯಾಗಿಯೂ, ಪರಮಾತ್ಮನಂತೆ ಭಯಹಾರಿಣಿಯಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಭೂದೇವಿಯೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು.

೫೯-೬೩. ಆಕಾಶಸ್ವರೂಪನಾಗಿಯೂ, ನಾಶರಹಿತನಾಗಿಯೂ ಶಬ್ದೋ ತ್ಪತ್ತಿಕಾರಣನಾಗಿಯೂ. ನಿರಾಶ್ರಯನಾಗಿಯೂ, ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೂ ಆಶ್ರಯ ದಾತನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಶಂಖನನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಪಾಂಚಜನ್ಯವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಹೊಂದಿರುವನೇ, ಮಹಾಧ್ವನಿಯುಳ್ಳವನೇ, ಶಬ್ದಮಾತ್ರದಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ದಾನವಮಂಡಲವನ್ನೂ ನಾಶಮಾಡಿದವನೇ, ಶಂಖಪ್ರವರನೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಸಮಸ್ತ ಲೋಕಗಳಿಗೂ ಆಶ್ರಯವಾಗಿಯೂ, ಜಲದ ಮೂರ್ತ್ಯಂತರ ವಾಗಿಯೂ, ಸೌಮ್ಯವಾಗಿಯೂ. ಪುಂಡರೀಕವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಹೊಂದಿಯೂ, ಇರುವ

ಶಬ್ದಮಾತ್ರಹತಾರೇಷ ಮಹಾದಾನವಮಂಡಲ |
ಪದ್ಮಮಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಸಮಸ್ತಭುವನಾತ್ರಯಂ || ೬೧ ||

ಅಪಾಂ ಮೂರ್ತಿಮಯಂ ಸೌಮ್ಯಂ ಪುಂಡರೀಕಮಿತಿ ಸ್ತುತಂ |
ಏಹಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಭಾಗ ಭೂತಭವ್ಯಭವಪ್ರಭೋ || ೬೨ ||

ಲಕ್ಷ್ಮೀನಿಲಯೆ ವಿಸ್ತೀರ್ಣಬ್ರಹ್ಮಯೋನೇ ಜಗನ್ನಯ |
ಚಕ್ರಮಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಕ್ಷರತ್ಪರೈತಮಂಡಲಂ || ೬೩ ||

ವಜ್ರನಾಭಂ ವಿಶಾಲಾಕ್ಷಂ ನಾಯುಮೂರ್ತಿತಮವ್ಯಯಂ |
ಕಾಲಚಕ್ರಂ ಜಗಚ್ಛಕ್ರಂ ಧರ್ಮಚಕ್ರಂ ಸುದರ್ಶನಂ || ೬೪ ||

ನಿತ್ಯಂ ಸತತಗಂ ದೇವಂ ತೃಪ್ತಂ ದಾನವಶೋಣಿತೈಃ |
ಏಹಿ ಚಕ್ರಾಮಿತಶಿತ ಜಗತ್ಪಾಲನತತ್ಪರ || ೬೫ ||

ದೇವೇಂದ್ರಹೃದಯಾತ್ರಾಸತನೋನಾಶನತತ್ಪರ |
ಗದಾಮಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ತೇಜೋಮೂರ್ತಿದುರಾಸದಂ || ೬೬ ||

ಪದ್ಮವನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ತ್ರಿಕಾಲದ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಭುವಾಗಿಯೂ, ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ವಾಸಸ್ಥಾನವಾಗಿಯೂ, ವಿಸ್ತೀರ್ಣವಾಗಿಯೂ, ಜಗತ್ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣನಾದ ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೂ, ಕಾರಣವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಮಹಾಮಹಿಮಶಾಲಿಯಾದ ಪದ್ಮವೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಹೊಂದು.

೬೩-೬೬. ಹೊರಭಾಗದಲ್ಲಿ ದುಂಡಾಗಿ ಉದುರುತ್ತಿರುವ ಕಿಡಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿಯೂ, ವಜ್ರನುಯವಾದ ನಾಭಿದೇಶದಿಂದ ಕೂಡಿಯೂ, ವಿಶಾಲವಾದ ಅರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿಯೂ, ವಾಯುಮೂರ್ತಿಯಾಗಿಯೂ, ಶಾಶ್ವತವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಮತ್ತು ಕಾಲಚಕ್ರದಂತೆಯೂ, ಧರ್ಮಚಕ್ರದಂತೆಯೂ, ಜಗಚ್ಛಕ್ರದಂತೆಯೂ, ಪ್ರಸರ್ತಕಸ್ವರೂಪದಿಂದ ಕೂಡಿಯೂ, ಯಾವಾಗಲೂ ಸಂಚರಿಸುವ ಸ್ವಭಾವಹೊಂದಿ ದಾನವರಕ್ತದಿಂದ ತೃಪ್ತವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಸುದರ್ಶನವೆಂಬ ಚಕ್ರವನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಹರಿತವಾಗಿಯೂ, ಜಗಪ್ರಕ್ಷಣತತ್ಪರವಾಗಿಯೂ, ದೇವೇಂದ್ರನ ಹೃದಯಗತನಾದ ಭಯವೆಂಬ ಅಂಧಕಾರವನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವುದಲ್ಲೆಯೇ ಆಸಕ್ತ

ಗಾಯತ್ರೀಂ ದೇವಜನನೀಂ ಕಾಲರಾತ್ರಿಂ ಭಯಂಕರೀಂ |
ಏಹಿ ಕೌನೋದಕಿ ಗದೇ ಸಮಸ್ತಸುರನಾಶನಿ

|| ೬೭ ||

ಯಾಸಾಂ ತ್ವಂ ಗಹ್ವರಾ ಪ್ರೋಕ್ತಾ ವೈಷ್ಣವೀ ತು ಸುದುರ್ಧರಾ |
ಅಹಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಸಾವಂತಂ ನಾಮ ಲಾಂಛನಂ

|| ೬೮ ||

ಆಗಚ್ಛ ಲಾಂಗಲಾಪ್ತೇಹ ವ್ಯಾಹೃತಿಂ ಭುವನತ್ರಯಂ |
ಅಹಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಸೌಧಸ್ತಂ ಮುಸಲಂ ಶ್ರುಭಂ

|| ೬೯ ||

ಆಗಚ್ಛ ಮುಸಲಾಪ್ತೇಹ ದೇವಾರಿಗಣಸೂದನ |
ಚಾಪಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಶಾರ್ಙ್ಗಂ ರಿಪುನಿಷೋದನಂ

|| ೭೦ ||

ಆಗಚ್ಛ ಚಾಪ ವರದ ದೇವಾಸುರಗಣಪ್ರಿಯ |
ಶರಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ನೋಹನಂ ರಿಪುನೋಹನಂ

|| ೭೧ ||

ವಾದ ಚಕ್ರಾಯುಧವೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಹೊಂದು ತೇಜೋರೂಪಿಯಾಗಿಯೂ ದುರ್ಜಯವಾಗಿಯೂ, ಗಾಯತ್ರೀರೂಪಿಯಾಗಿಯೂ, ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ತಾಯಿಯಾಗಿಯೂ, ಕಾಲರಾತ್ರಿರೂಪದಿಂದ ಭಯಂಕರವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಗದೆಯನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಎಲ್ಲಾ ಅಸುರರಿಗೂ ನಾಶಕಳಾದ ಕೌನೋದಕಿಯೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು ವೈಷ್ಣವಿಯಾದ ನೀನು ನಿರಪಾಯವಾದ ಗುಹೆಯಂತೆ ರಕ್ಷಕಳಾಗಿದ್ದೀಯೆ.

೬೮-೭೨. ಸಾವಂತವೆಂಬ ಲಾಂಗಲ (ನೇಗಲು) ವನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಎಲೈ ಲಾಂಗಲನೇ, ವ್ಯಾಹೃತಿರೂಪವಾದ ಭುವನತ್ರಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಇಲ್ಲಿ ಬಾ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಸೌಧಸ್ತನೆಂಬ ಮುಸಲಾಯುಧವನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ ದೈತ್ಯಸಮೂಹನಾಶಕನಾದ ಮುಸಲನೇ, ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಶತ್ರು ನಾಶಕವಾದ ಶಾರ್ಙ್ಗವೆಂಬ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ವರಪ್ರದವಾಗಿಯೂ ದೇವಾಸುರಗಣಗಳಿಗೆ ಪ್ರಿಯನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಶಾರ್ಙ್ಗವೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ಮೋಹಕವಾದ ಮೋಹನವೆಂಬ ಬಾಣವನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ ಶತ್ರುಬಲವನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಿದ ಮೋಹನನೇ, ಇಲ್ಲಿ ಬಾ, ಶತ್ರುಗಳ ಮೇಲೆ

ಏಹಿ ವಿದ್ಧಾರಿಬಲಜ ಗಚ್ಛಾರೀನ್ ಭುವನೇತ್ತರ |
ಚರ್ಮ ಚಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಹ್ಯಾತನಾವರಣೇತಿ ಯತ್ || ೭೨ ||

ಚರ್ಮಾಭ್ಯೇಹಿ ವಿಶಾಲ ತ್ವಂ ಸರ್ವಸ್ಯಾವರಣಂ ಸ್ತುತಂ |
ಖಡ್ಗಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ನಂದಕಂ ನಾಮ ನಾಮತಃ || ೭೩ ||

ಏಹಿ ಖಡ್ಗ ಮಮಾಶೇಷದೈತ್ಯನಾಥಕುಲಾಂತಕ |
ಅಹಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ವನಮಾಲಾಂ ಸುಖಾವಹಾಂ || ೭೪ ||

ವನಮಾಲೇ ತ್ವಮಭ್ಯೇಹಿ ಬುದ್ಧಾಶೇಷಜಗತ್ರಯ |
ಮಣಿಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಕೌಸ್ತುಭಂ ಕೇಶವಾಂಗಗಂ || ೭೫ ||

ಕೌಸ್ತುಭ ತ್ವಮಿಹಾಭ್ಯೇಹಿ ಮುರೀಚಿವಿಕಚೋದ್ಭವ |
ದೇವಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಹರಿಂ ಹಯಶಿರೋಧರಂ || ೭೬ ||

ಶಶಾಂಕಶತಸಂಕಾಶ ವೇದೋದ್ಧರಣನಿಶ್ಚಿತ |
ಹಯಗ್ರೀವ ತ್ವಮಭ್ಯೇಹಿ ಶಂಕಚೇತ್ರಗದಾಧರ || ೭೭ ||

ಹೊರಡು ಅವರಣವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಹೊಂದಿರುವ ಚರ್ಮ (ಗುರಾಣಿ) ವನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ವಿಶಾಲವಾದ ಚರ್ಮಾಯುಧವೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನೀನೇ ರಕ್ಷಕನಾಗಿದ್ದೀಯೆ.

೭೩-೭೭ ನಂದಕವೆಂಬ ಅಭಿಧಾನವುಳ್ಳ ಖಡ್ಗವನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಎಲ್ಲಾ ದೈತ್ಯಾಧಿಪತಿಗಳ ವಂಶನಾಶಕನೇ, ಖಡ್ಗವೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು ಸುಖಕರಿಯಾದ ವನಮಾಲೆಯನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಜಗತ್ರಯ ವನ್ನೂ ತಿಳಿದಿರುವ ಎಲೈ ವನಮಾಲೆಯೇ, ನೀನು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಕೇಶವನ ಅಂಗವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕೌಸ್ತುಭಮಣಿಯನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ವಿಕಸಿತವಾದ ರಶ್ಮಿಪುಂಜವುಳ್ಳ ಕೌಸ್ತುಭವೇ, ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು ಹಯಶಿರೋಧಾರಿಯಾದ ಹರಿಯನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ ಚಂದ್ರರಾಶಿಯಂತೆ ಶುಭ್ರನಾಗಿಯೂ ವೇದೋದ್ಧಾರದಲ್ಲಿ ಬದ್ಧದೀಕ್ಷನಾಗಿಯೂ, ಶಂಖಚಕ್ರಗದಾಧರ ನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಹಯಗ್ರೀವನೇ, ವೇದಾಪಹರಣದಿಂದ ದುಃಖಿತನಾದ ಚತುರ್ಮುಖನನ್ನೂ ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿದವನೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು.

ನೇದಾಹರಣದ್ವಾರ್ತ ಸಮಾಶ್ವಸಿತಪದ್ಮಜ |

ಅಹಮಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಋಗ್ವೇದಂ ಪದಭೂಷಿತಂ

೭೮ ||

ಋಗ್ವೇದ ತ್ವಮಿಹಾಭ್ಯೇಹಿ ಬ್ರಹ್ಮಮೂರ್ತೇ ವರಪ್ರದ |

ಅಹಮಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಯಜುರ್ವೇದಮತಿಪ್ರಿಯಂ

|| ೭೯ ||

ಯಜುರ್ವೇದ ತ್ವಮಭ್ಯೇಹಿ ದೇವೇಃ ಗಣನಾಯಕ |

ಅಹಮಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ನೇದಮಾರ್ಥವರ್ಣಂ ಶುಭಂ

|| ೮೦ ||

ಅಗಚ್ಛಾರ್ಥವೇದೇಹ ಸರ್ವಕರ್ಮಫಲಪ್ರದ |

ದೇವಮಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಭೋಗಿಭೋಗಾಸನಸ್ಥಿತಂ

|| ೮೧ ||

ಭೋಗಿಭೋಗಾಸನಾಸೀನ ಸಮಾಗಚ್ಛ ಜಗದ್ಗುರೋ |

ದೇವಮಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಭೋಗಿಭೋಗಶಯಂ ಪ್ರಭುಂ

|| ೮೨ ||

೭೮-೮೧. ಪದಗಳಿಂದ ಭೂಷಿತವಾದ ಋಗ್ವೇದವನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಬ್ರಹ್ಮಮೂರ್ತಿಯಾಗಿಯೂ, ವರಪ್ರದನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಋಗ್ವೇದವೇ ಇಲ್ಲಿ, ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಬಹಳ ಪ್ರಿಯವಾದ ಯಜುರ್ವೇದವನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇಂದ್ರ, ಗಣಗಳಿಗೆ ನಾಯಕನಾಗಿರುವ ಯಜುರ್ವೇದವೇ, ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಶುಭಕರವಾದ ಅರ್ಥವೇದವನ್ನೂ ನಾನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸರ್ವಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಫಲಪ್ರದವಾದ ಅರ್ಥವೇದವೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಸರ್ಪಾಸನನಾಗಿರುವ ಪರವಾಸುದೇವನನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಜಗದ್ಗುರುವೂ, ಸರ್ಪಾಸನನೂ ಆಗಿರುವ ಪ್ರಭುವೇ, ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು.

೮೨-೮೫. ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಸಹಾಯನಾಗಿಯೂ, ವರಪ್ರದನಾಗಿಯೂ. ಲೋಕ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಸರ್ಪಭೋಗಶಾಯಿಯಾದ ಪ್ರಭುವನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ ಭೋಗಿಭೋಗಶಾಯಿಯಾಗಿಯೂ, ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷನಾಗಿಯೂ, ಲೋಕ ತ್ರಯನಾಥನಾಗಿಯೂ, ಗೋವಿಂದನಾಗಿಯೂ, ಮಧುಕೈಟಭನಾಶಕನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿಯೇ, ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು ಶ್ರೀವಿಕ್ರಮಾವತಾರ ಶಾಲಿಯಾದ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಎಲ್ಲಾ ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ

ಲಕ್ಷ್ಮೀಸಹಾಯಂ ವರದಂ ಲೋಕಸಾಕ್ಷಿನಮನ್ಯಯಂ |
ಏಹ್ಯೇಹಿ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷ ಭೋಗಿಭೋಗತಯಾಚ್ಯುತ || ೮೩ ||

ತ್ವೈಲೋಕ್ಯನಾಥ ಗೋವಿಂದ ಮಧುಕೃತಭಸೂದನ |
ದೇವಮಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ವಿಷ್ಣು ದೇವಂ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಂ || ೮೪ ||

ಸಮಸ್ತಭುವನಾತೀತ ಪಾದಾಕ್ರಾಂತಜಗತ್ತ್ರಯ |
ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ ಶ್ವಮಭ್ಯೇಹಿ ದೈತ್ಯದೀನಾಕ್ಷಿವೀಕ್ಷಿತ || ೮೫ ||

ವಿಕಚೋತ್ಪಲ್ಲನಯನ್ಯೈಃ ತ್ರಿದಶೈಃ ಶತಮೀಕ್ಷಿತ |
ಅಹಮಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ವಿಶ್ವರೂಪಧರಂ ವಿಭುಂ || ೮೬ ||

ಶ್ವಸಂತಮನಿತಂ ವಕ್ತ್ವೈಃ ಭೂತಗ್ರಾಮಮಶೇಷತಃ |
ಸ್ಯಜಂತಂ ಚ ಮಹಾರಾಜ ಸರ್ವಭೂತಾನ್ಯನೇಕತಃ || ೮೭ ||

ಧಾರಯಂತಂ ಶರೀರೇಣ ಸರ್ವಂ ಜಗದಿದಂ ತಥಾ |
ವಿಶ್ವರೂಪತ್ವಮಭ್ಯೇಹಿ ಸರ್ವಾಯುಧವಿಭೂಷಿತ || ೮೮ ||

ವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದವನೇ ಜಗತ್ರಯವನ್ನು ಪಾದದಿಂದ ಆಕ್ರಮಿಸಿದವನೇ ದೈತ್ಯರ
ದೀನದೀನವಾವ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ನೋಡಲ್ಪಟ್ಟವನೇ ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಸಂತೋಷದಿಂದ
ಆರಳಿದ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಅನೇಕ ಬಾರಿ ನೋಡಲ್ಪಟ್ಟವನೇ, ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಮೂರ್ತಿಯೇ,
ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು.

೮೬-೮೯ ವಿಶ್ವರೂಪಿಯಾಗಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಅನೇಕ ಮುಖಗಳಿಂದ ಸಿಟ್ಟು
ಸುರು ಬಿಡುತ್ತಲೂ, ಅನೇಕ ವಿಧದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಲೂ ತನ್ನ ದೇಹ
ದಿಂದ ಅನೇಕ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನೂ, ಜಗತ್ತನ್ನೂ ಧರಿಸಿಯೂ ಇರುವ ವಿಶ್ವರೂಪಿಯಾದ
ಪ್ರಭುವನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸರ್ವಾಯುಧಧಾರಿಯಾಗಿಯೂ, ಕಾರಣಭೂತ
ವಾದ ಸರ್ವಾತ್ಮಕನಾಗಿ ನಾನಾ ವರ್ಣಗಳಿಗೆ ಧಾರಕನೂ, ಅಪಹಾರಕನೂ ಆಗಿಯೂ,
ಎಲ್ಲಾ ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿದವನಾಗಿಯೂ, ಜಗತ್ಕಾರಣಕ್ಕೂ
ಕಾರಣರೂಪಿಯಾಗಿಯೂ, ಗಾಂಭೀರ್ಯಾತಿಶಯದಿಂದ ದುರ್ನಿರೀಕ್ಷನಾಗಿರಲಿ

ಸರ್ವಭೂತೇನ ತಾತೇನ ನಾನಾವರ್ಣಧರಾವಹ |

ದೇಹಸ್ಥಾಶೇಷಭುವನ ಜಗತ್ಪಾರಣಿಕಾರಣ

|| ೮೯ ||

ದುರ್ನಿರೀಕ್ಷ್ಯಾತಿಗಂಭೀರ ಮಾಯಾಡರ್ಶಿತವಿಗ್ರಹ |

ದೇವಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಮತ್ಸ್ಯಂ ಸಲಿಲಗೋಚರಂ

|| ೯೦ ||

ಮತ್ಸ್ಯದೇವ ತ್ವಮಭ್ಯೇಹಿ ಲೋಕಜೀವಧರಾಚ್ಯುತ |

ಹಂಸಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ದೇವಂ ಜ್ಞಾನಪ್ರದಂ ವಿಭುಂ

|| ೯೧ ||

ಹಂಸ ಶೀಘ್ರಂ ತ್ವಮಭ್ಯೇಹಿ ಸರ್ವಾಜ್ಞಾನನಿರಾಶನ |

ಕೂರ್ಮಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಧೃತಮಂದರಪರ್ವತಂ

|| ೯೨ ||

ಏಹ್ಯೇಹಿ ಭಗವನ್ ಕೂರ್ಮ ಶ್ಯಾಮೋತ್ಪತ್ತಿಕರಾಚ್ಯುತ |

ದೇವಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಸ್ತ್ರೀರೂಪಂ ಧರ್ಮವಿಾಶ್ವರಂ

|| ೯೩ ||

ಸ್ತ್ರೀರೂಪಧಾರಿನ್ ಅಭ್ಯೇಹಿ ಸುರಸೋಮಪ್ರದಾಯಕ |

ನರಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ದೇವಂ ತಪಸಿ ನಿಷ್ಠಿತಂ

|| ೯೪ ||

ವಿಚಿತ್ರ ಸ್ವಸಂಕಲ್ಪದಿಂದ ಅನೇಕ ದೇಹಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವವನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ವಿಶ್ವರೂಪಿಯಾದ ಪರಮಾತ್ಮನೇ, ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು.

೯೦-೯೪ ಜಲಪ್ರಪಂಚಗೋಚರನಾದ ಮತ್ಸ್ಯದೇವನನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಲೋಕದ ಜೀವಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಧರಿಸಿರುವ ಮತ್ಸ್ಯಪ್ರಭುವೇ, ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು ಜ್ಞಾನಪ್ರದನಾದ ಹಂಸಾವತಾರಹೊಂದಿರುವ ಪ್ರಭುವನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ ಸರ್ವಪ್ರಕಾರಾಜ್ಞಾನನಾಶಕನಾದ ಹಂಸಪ್ರಭುವೇ, ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಮಂದರಪರ್ವತವನ್ನೂ ಧರಿಸಿದ ಕೂರ್ಮರೂಪಿಯಾದ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಉತ್ಪತ್ತಿಗೂ ಕಾರಣನಾದ ಮಹಾತ್ಮನಾದ ಕೂರ್ಮನೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಸ್ತ್ರೀರೂಪ ಹೊಂದಿದ ಧರ್ಮಸ್ವರೂಪನೇ ಆದ ಪ್ರಭುವನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಸೋಮದಂತೆ ತೃಪ್ತಿಕರನಾದ ಅಮೃತವನ್ನು ಪ್ರದಾನಮಾಡಿದವನೇ, ಮೋಹನೀರೂಪಧಾರಿಯಾದ ಪ್ರಭುವೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ನಿರತನಾದ ನರರೂಪಿಯನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಧರ್ಮಸ್ವರೂಪನೂ ಜಗತ್ಪಾಲಕನೂ ಆದ ನರನೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು.

ನರಾಭ್ಯೇಹಿ ಮಹಾಭಾಗ ಧರ್ಮಮೂರ್ತೇ ಜಗತ್ಪತೇ |
ದೇವಮಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ತಥಾ ನಾರಾಯಣಂ ಪ್ರಭುಂ

|| ೯೫ ||

ನಾರಾಯಣ ಸಮಭ್ಯೇಹಿ ಸರ್ವಪಾಪಹರಾವ್ಯಯ |
ಹರಿಮಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ದೇವೇತಂ ಕನಕಪ್ರಭಂ

|| ೯೬ ||

ಹರೇ ದೇವ ತ್ವಮಭ್ಯೇಹಿ ಪರದರ್ಶನಾಶಕ |
ಕೃಷ್ಣಮಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಸಜಲಾಂಬುಧಸನ್ನಿಧಂ

|| ೯೭ ||

ಕೃಷ್ಣಾಭ್ಯೇಹಿ ಮಹಾಭಾಗ ದೇವದೇವ ಜಗತ್ಪ್ರಿಯ |
ದೇವಮಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ದತ್ತಾತ್ರೇಯಂ ತಪೋನಿಧಿಂ

|| ೯೮ ||

ದತ್ತಾತ್ರೇಯ ತ್ವಮಭ್ಯೇಹಿ ವೇದೋದ್ಧರಣತತ್ಪರ |
ಅಹಮಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿಂ ತಪಸಾಂನಿಧಿಂ

|| ೯೯ ||

ವಾಲ್ಮೀಕೇ ತ್ವಮಿಹಾಭ್ಯೇಹಿ ವೇದೋದ್ಧರಣತತ್ಪರ |
ರಾಮಮಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಹತಕ್ಷತ್ರಿಯಮಂಡಲಂ

|| ೧೦೦ ||

೯೫-೯೮. ಪ್ರಭುವಾದ ನಾರಾಯಣನನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ ಸರ್ವಪಾಪ
ನಾಶಕನೂ ಶಾಶ್ವತನೂ ಆದ ನಾರಾಯಣನೇ, ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು
ಸುವರ್ಣಪ್ರಭೆಯುಳ್ಳ ದೇವನಾಯಕನಾದ ಹರಿಯನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ ಶತ್ರು
ದರ್ಶನಾಶಕನಾದ ಹರಿಯೇ, ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ನೀಲಮೇಘ
ದಂತಿರುವ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ದೇವಾದಿದೇವನಾಗಿಯೂ, ಜಗತ್ತಿಯ
ನಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಕೃಷ್ಣನೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ತಪೋನಿಧಿವಾದ
ದತ್ತಾತ್ರೇಯಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ವೇದೋದ್ಧಾರದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾದ
ದತ್ತಾತ್ರೇಯನೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು.

೯೯-೧೦೦. ತಪೋನಿಧಿಯಾದ ವಾಲ್ಮೀಕಿಯನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ.
ವೇದೋದ್ಧಾರಕನಾದ ವಾಲ್ಮೀಕಿಯೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು ಕ್ಷತ್ರಿಯ
ನಾಶಕನಾದ ಪರಶುರಾಮನನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಜಟಾಮಂಡಲದಿಂದ ದುರ್ಮ
ರೀಕ್ಷನಾದ ಭಾರ್ಗವನೇ, ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿರುವ

ಭಾರ್ಗವಾಭ್ಯೇಹಿ ಮೇ ನಾಥ ಜಟಾಮಂಡಲದುದ್ಯುತ |

ಅವಾಹನಂ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ಪರಶೋಃ ದೀಪ್ತತೇಜಸಃ || ೧೦೧ ||

ಅಗಚ್ಛ ಪರಶೋ ಶೀಘ್ರಂ ಲಕ್ಷೀಕೃತವಸುಂಧರ |

ಪೃಥುವಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿನಮೂರ್ಜಿತಂ || ೧೦೨ ||

ಪೃಥೋ ಶೀಘ್ರಂ ತ್ವಮಾಭ್ಯೇಹಿ ಪೃಥ್ವೀನಾಥ ಮಹಾಬಲ |

ರಾಮಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಕೃತರಾಕ್ಷಸನಿಗ್ರಹಂ || ೧೦೩ ||

ರಾಮ ಶೀಘ್ರಂ ತ್ವಮಾಭ್ಯೇಹಿ ಧರ್ಮಸೇತೋ ದುರಾಸದ |

ಅಹಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಂ ಭರತಂ ವಿಭುಂ || ೧೦೪ ||

ಭರತ ತ್ವಮಿಹಾಭ್ಯೇಹಿ ಕೃತಗನ್ಧರ್ವನಿಗ್ರಹ |

ಅಹಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ರಿಪುನಾಶನಂ || ೧೦೫ ||

ಲಕ್ಷ್ಮಣ ತ್ವಮಿಹಾಭ್ಯೇಹಿ ಮೇಘನಾದಾಪ್ತಭಾಸ್ಕರ |

ಅಹಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಶತ್ರುಘ್ನಂ ದೀಪ್ತತೇಜಸಂ || ೧೦೬ ||

ರಾಮನ ಕೊಡಲಿಯನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಭೂಮಂಡಲವನ್ನೇ ಲಕ್ಷೀಕರಿಸಿದ ಪರಶುವೇ, ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಚಕ್ರವರ್ತಿಯೂ, ಬಲಶಾಲಿಯೂ ಆದ ಪೃಥುವನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಪೃಥ್ವೀಪತಿಯಾದ ಪೃಥುವೇ, ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ರಾಕ್ಷಸರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ನಿಗ್ರಹಿಸಿದ ದಶರಥರಾಮನನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಧರ್ಮವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕನೂ, ಅಜೇಯನೂ ಆದ ರಾಮನೇ, ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು.

೧೦೪ ೧೦೭. ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನರೂಪಿಯಾದ ಭರತನನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಗಂಧರ್ವನಿಗ್ರಹವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಭರತನೇ, ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಶತ್ರುನಾಶಕನಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಣನನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮೇಘನಾದನ ಅಪ್ತಗಳಿಗೆ ಭಾಸ್ಕರನಂತೆ ದಾಹಕನಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಣನೇ, ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ತೇಜಸ್ವಿಯಾದ ಶತ್ರುಘ್ನನನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಲಸಣಾ ಸುರಸಂಹಾರಿಯಾದ ಶತ್ರುಘ್ನನೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ವೇದಗಳನ್ನು ವಿಭಾಗಮಾಡಿದ ಜಗತ್ಪ್ರಾಚ್ಯ

- ಶತ್ರುಘ್ನ ಶೀಘ್ರಮುಚ್ಯೇಹಿ ಲವಣಾಸುರಮರ್ದನ |
ವ್ಯಾಸಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ವೇದವ್ಯಾಸಂ ಜಗದ್ಗುರುಂ || ೧೦೭ ||
- ವೇದವ್ಯಾಸ ತ್ವಮುಚ್ಯೇಹಿ ಸರ್ವಧರ್ಮಪ್ರದರ್ಶಕ |
ಅಹಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಧರ್ಮಪುತ್ರಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ || ೧೦೮ ||
- ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ತ್ವಮುಚ್ಯೇಹಿ ಸರ್ವಧರ್ಮಭೃತಾಂ ವರ |
ಅಹಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಭೀಮಂ ಮಾರುತಪುತ್ರಕಂ || ೧೦೯ ||
- ಭೀಮಸೇನ ತ್ವಮುಚ್ಯೇಹಿ ಶತ್ರುನಾಶ ತಮೋಹರ |
ಅಹಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಸಾರ್ಥಂ ರಿಪುನಿಷಾದನಂ || ೧೧೦ ||
- ಅರ್ಜುನಾಚ್ಯೇಹಿ ನೇ ಶೀಘ್ರಂ ಲಕ್ಷ್ಮೀಕೃತವಸುಂಧರ |
ಅಹಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ನಕುಲಂ ರೂಪಶೋಭಿತಂ || ೧೧೧ ||
- ನಕುಲ ತ್ವಮಿಹಾಚ್ಯೇಹಿ ಶಂಖಚರ್ಮಧರಾಚ್ಯುತ |
ಅಹಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಸಹದೇವಂ ರಣಪ್ರಿಯಂ || ೧೧೨ ||

ನಾದ ವ್ಯಾಸಮುನಿಯನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸರ್ವಧರ್ಮಪ್ರದರ್ಶಕನಾದ ವೇದ ವ್ಯಾಸಮುನಿಯೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು.

೧೦೮-೧೧೧. ಧರ್ಮಪುತ್ರನಾದ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಧಾರ್ಮಿಕಾಗ್ರೇಸರನಾದ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನೇ, ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು ವಾಯು ಪುತ್ರನಾದ ಭೀಮನನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಶತ್ರುನಾಶಕನಾಗಿಯೂ, ತಮೋಗುಣ ನಾಶಕನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಭೀಮಸೇನನೇ, ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಶತ್ರುಸಂಹಾರಿಯಾದ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಭೂಮಿಯನ್ನೇ ತೃಣೇ ಕರಿಸಿದ ಅರ್ಜುನನೇ, ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಸುರೂಪಿಯಾದ ನಕುಲ ನನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಶಂಖ, ಗುರಾಣಿ ಇವನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ ನಕುಲನೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು.

೧೧೨-೧೧೬. ಯುದ್ಧಪ್ರಿಯನಾದ ಸಹದೇವನನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸುರೂಪವೆಂಬ ಧನದಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಸಹದೇವನೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು.

ಸಹದೇವ ತ್ವಮಭ್ಯೇಹಿ ರೂಪದ್ರವಿಣಸಂಯತ |

ಕೃಷ್ಣಮಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಸ್ವರ್ಗಲಕ್ಷ್ಮೀಂ ಮನೋಹರಾಂ || ೧೦೩ ||

ಯಾಜ್ಞಸೇನಿ ತ್ವಮಭ್ಯೇಹಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಕೃತನಸುಂಧರೇ |

ಸೀತಾಮಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ರಾಮಪತ್ನೀಂ ಯಶಸ್ವಿನೀಂ || ೧೦೪ ||

ಸೀತೆ ದೇವಿ ತ್ವಮಭ್ಯೇಹಿ ಮಹೀತಲಮುತ್ತಿತೆ |

ಅಹಮಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ದೇವಕೀಂ ಕೃಷ್ಣಮಾತರಂ || ೧೦೫ ||

ದೇವಕಿ ತ್ವಂ ಸಮಭ್ಯೇಹಿ ದೇವಮಾತರ್ಜಗತ್ತ್ರಿಯೆ |

ಅಹಮಾವಾ ಸಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಯಶೋದಾಂ ಜಗತಃ ಪ್ರಿಯಾಂ || ೧೦೬ ||

ಯಶೋದೆ ತ್ವಮಿಹಾಭ್ಯೇಹಿ ಸಂವರ್ಧಿತ ಜನಾರ್ದನೇ |

ದೇವೀಮಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಏಕಾನಾಶೀತಿ ವಿಶ್ರುತಾಂ || ೧೦೭ ||

ಏಕಾನಾಶೀ ತ್ವಮಭ್ಯೇಹಿ ಕೃಷ್ಣರಕ್ಷಾರ್ಥಮುದ್ಯತೆ |

ದೇವೀಮಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ರುಕ್ಮಿಣೀಂ ಕೃಷ್ಣವಲ್ಲಭಾಂ || ೧೦೮ ||

ಸ್ವರ್ಗಲೋಭಿಯಂತಿರುವ ರಮ್ಯಳಾದ ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಭೂಮಂಡಲವನ್ನೇ ಸಾರ್ಥಕಗೊಳಿಸಿದ ಯಾಜ್ಞಸೇನಿಯೇ ಇಲ್ಲಿ, ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಯಶಸ್ವಿನಿಯಾದ ರಾಮಪತ್ನಿಯಾದ ಸೀತಾದೇವಿಯನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಭೂಮಿಯಿಂದ ಆವಿರ್ಭಾವ ಹೊಂದಿದ ಸೀತಾದೇವಿಯೇ, ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಕೃಷ್ಣನ ತಾಯಿಯಾದ ದೇವಕಿಯನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ತಾಯಿಯಾಗಿಯೂ, ಜಗತ್ತಿಯಳಾಗಿರಿಯೂ ಇರುವ ದೇವಕಿಯೇ, ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಜಗತ್ತಿಯಳಾದ ಯಶೋದಾದೇವಿಯನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಜನಾರ್ಧನನನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಿದ ಯಶೋದಾದೇವಿಯೇ, ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು.

೧೦೭-೧೦೮. ಏಕಾನಾಶಿ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಳಾದ ದೇವಿಯನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಕೃಷ್ಣನ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ ಏಕಾನಾಶೀಯೇ, ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ಕೃಷ್ಣನ ಪ್ರಿಯಳಾದ ರುಕ್ಮಿಣೀದೇವಿಯನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಮುಖ್ಯವೆಂದರಿಯಾದ ರುಕ್ಮಿಣಿಯೇ, ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ

ದುಕ್ಕಿಣ ತ್ವಮಿಹಾಭ್ಯೇಹಿ ಜಗತಾಮೇಕಸುಂದರಿ |
ದೇವೀಮಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಸತ್ಯಭಾಮಾಂ ಮನೋಹರಾಂ || ೧೧೯ ||

ಸತ್ಯಭಾಮ ತ್ವಮಾಭ್ಯೇಹಿ ದೇವಿ ಕೇಶವವಲ್ಲಭೆ |
ದೇವೀಸ್ತೃವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಕೃಷ್ಣಪತ್ನೀರಹಂ ಶುಭಾಃ || ೧೨೦ ||

ದೇವ್ಯಃ ಸರ್ವಾಃ ಸಮಾಯಾನ್ತು ಗಾಂಧಾರೀಪ್ರಮುಖಾಸ್ತ್ರಿಹ |
ರಾಮಮಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಮದವಿಭ್ರಾಂತಲೋಚನಂ || ೧೨೧ ||

ಕುಂಡಲೈಕಧರಂ ಶಾಂತಂ ವನಮಾಲಾವಿಭೂಷಿತಂ |
ಏಹಿ ರಾಮ ಮಹಾಭಾಗ ರೇವತೀದಯಿತಾಚ್ಯುತ || ೧೨೨ ||

ಹತಪ್ರಲಂಬ ಸೀರಾಗ್ರವ್ಯಾಕಷ್ಟಯಮುನೋದಕ |
ಕೃಷ್ಣಮಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ತೋಯಪೂರ್ಣಾಮ್ಬುಜೈವಿಂ || ೧೨೩ ||

ಚಾಣೂರಬಲವರ್ಪಣ್ಣಂ ಕಂಸಾಸುರವಿನಾಶನಂ |
ಏಹಿ ಕೃಷ್ಣ ಮಹಾಭಾಗ ಲಕ್ಷೀಕೃತವಸುಂಧರ || ೧೨೪ ||

ಹೊಂದು. ರಮಣೀಯಳಾದ ಸತ್ಯಭಾಮಾದೇವಿಯನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಕೇಶವನ ದಯಿತೆಯಾದ ಸತ್ಯಭಾಮಾದೇವಿಯೇ, ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಹೊಂದು. ಕೃಷ್ಣನ ಪ್ರಿಯಪತ್ನಿಯರಾದ ಇತರ ದೇವಿಗಳನ್ನೂ ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಗಾಂಧಾರಿಯೇ ವೇದಲಾದ ಎಲ್ಲಾ ಕೃಷ್ಣಪತ್ನಿಯರೂ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದಲಿ.

೧೨೧-೧೨೩. ಮದದಿಂದ ತಿರುಗುತ್ತಿರುವ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳ ಕುಂಡಲಧಾರಿ ಯಾದ ವನಮಾಲಾಭೂಷಿತನೂ ಶಾಂತನೂ ಆದ ಬಲರಾಮನನ್ನು ಆವಾಹಿಸು ತ್ತೇನೆ. ರೇವತಿಯ ಪ್ರಿಯನಾಗಿಯೂ, ಪ್ರಲಮ್ಬಾಸುರ ನಾಶಕನಾಗಿಯೂ ನೇಗಿಲಿನ ಅಗ್ರಭಾಗದಿಂದ ಯಮುನಾನದಿಯ ಪ್ರವಾಹವನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿದವನಾದ ನೀನು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಹೊಂದು. ನೀಲಮೇಘದಂತೆ ದೇಹಕಾಂತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿಯೂ, ಚಾಣೂರನ ಬಲವನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಿ ಕಂಸನನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸಿದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ ಭೂಮಂಡಲವನ್ನೇ ಕಟಾಕ್ಷಿಸಿದವನೂ, ದಾನವಾ ಗ್ರೀಸರನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಿಯೂ ಗೋವರ್ಧನ ಪರ್ವತವನ್ನೇ ಉದ್ಧರಿಸಿಯೂ ಇರುವ

ನಿರಸ್ತದಾನವಶ್ರೇಷ್ಠ ಧೃತಗೋವರ್ಧನಾಚಲ |
ಅಹಮಾವಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಂ ಮಕರಚ್ಛಿವಿಂ || ೧೨೫ ||

ದೇವಾರಿಶಂಬರಪ್ರಾಣತಸ್ಕರಂ ರತಿವಲ್ಲಭಂ |
ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ತ್ವಮಿಹಾಭ್ಯೇಹಿ ಪರಸ್ಯೈನ್ಯವಿನಾಶನ || ೧೨೬ ||

ಅಹಮಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಅನಿರುದ್ಧಂ ಜಗದ್ಗುರುಂ |
ಬಾಣಾಸುರ ಮಹಾಸೈನ್ಯ ಸಮುದ್ರ ಬಡಬಾನಲ || ೧೨೭ ||

ಅನಿರುದ್ಧ ತ್ವಮಭ್ಯೇಹಿ ಮಹಾಬಲಪರಾಕ್ರಮ |
ಖಡ್ಗಸಾಣೀ ಮಹಾಭಾಗ ಉಷಾಹೃದಯವರ್ಧನ || ೧೨೮ ||

ಸಾಂಬವಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಗದಾಪಾಣಿಂ ಮಹಾಬಲಂ |
ಏಹಿ ಸಾಂಬ ಮಹಾಭಾಗ ನಾಶಿತಾಶೇಷದಾನವ || ೧೨೯ ||

ಅಹಮಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಯುಯುಧಾನಂ ಬಲೋತ್ಕಟಂ |
ಯುಯುಧಾನ ತ್ವಮಭ್ಯೇಹಿ ದೀರ್ಘಬಾಹೋಽರಿಮರ್ದನ || ೧೩೦ ||

ಮಹಾಮಹಿಮನಾದ ಕೃಷ್ಣನೇ, ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಹೊಂದು. ದೇವಶತ್ರುವಾದ ಶಂಬರಾಸುರನನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಿದವನೂ, ರತೀದೇವಿಯ ಪ್ರಿಯನೂ ಮಕರಸಂಬಂಧ ದಿಂದ ಕಾಂತಿಶಾಲಿಯೂ ಆದ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಶತ್ರುಸೈನ್ಯ ನಾಶಕನಾದ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನೇ, ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಹೊಂದು.

೧೨೭-೧೩೦. ಜಗದ್ಗುರುವಾದ ಅನಿರುದ್ಧನನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಬಾಣಾ ಸುರನ ಸೈನ್ಯಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಬಡಬಾನಲದಂತೆಯೂ ಮಹಾ ಪರಾಕ್ರಮಿಯೂ ಆಗಿರುವ ಮತ್ತು ಖಡ್ಗಧಾರಿಯೂ ಉಷಾಹೃದಯಾನಂದಕರನೂ ಆಗಿರುವ ಅನಿರುದ್ಧನೇ, ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಹೊಂದು. ಗದಾಪಾಣಿಯಾಗಿಯೂ ಮಹಾಬಲನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಸಾಂಬನನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಎಲ್ಲಾ ದಾನವರನ್ನೂ ನಾಶಪಡಿಸಿದ ಮಹಾಮಹಿಮನಾದ ಸಾಂಬನೇ, ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಹೊಂದು. ಬಲಶಾಲಿಯಾದ ಯುಯುಧಾನನನ್ನು ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ದೀರ್ಘಬಾಹುವಾಗಿಯೂ ಶತ್ರುನಾಶಕ

ಅಹಮಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಸೌಭದ್ರಮಪರಾಜಿತಂ |
ವಸುಭದ್ರಂ ಚ ಧರ್ಮಜ್ಞಂ ನೀಲಾಂಬರಧರಾವುಭೌ || ೧೩೧ ||

ವಾಸುದೇವಪ್ರತೀಹಾರೌ ಪ್ರಾಪ್ತಹಸ್ತೌ ಸುಲೋಚನೌ |
ತಪ್ತಜಾಂಬೂನದಾಕಾರೌ ಮಹಾಬಲಪರಾಕ್ರಮೌ || ೧೩೨ ||

ಸುಭದ್ರ ಶೀಘ್ರಮಾಗಚ್ಛ ಪೂರ್ವದ್ವಾರಸ್ಯ ವಾಮತಃ |
ಗಣೈಃ ಸಾನುಚರೈಃ ಸಾರ್ಧಂ ಭವಸನ್ನಿಹಿತಃ ಸದಾ || ೧೩೩ ||

ಅಹಮಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ತಥಾಷಾಢಂ ಬಲಾನ್ವಿತಂ |
ಯಜ್ಞತಾತಂ ಚ ಧರ್ಮಜ್ಞಂ ಪೀತಾಂಬರಧರಾವುಭೌ || ೧೩೪ ||

ನೀಲಜೀಮೂತಸಂಕಾಶೌ ತಥಾ ಮುದ್ಗರಧಾರಿಣೌ |
ಸಂಕರ್ಷಣಪ್ರತೀಹಾರೌ ಚಾರುರೂಪೌ ಮನೋಹರೌ || ೧೩೫ ||

ನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಯುಯುಧಾನನೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಹೊಂದು ಅಜೇಯನಾದ ಸೌಭದ್ರನನ್ನೂ ಧರ್ಮಜ್ಞನಾದ ವಸುಭದ್ರನನ್ನೂ ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ನೀಲವಸ್ತ್ರಧಾರಿಗಳಾದ ಇಬ್ಬರೂ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಹೊಂದಲಿ.

೧೩೩-೧೩೪. ಸಿದ್ಧಹಸ್ತರಾಗಿಯೂ, ಸುಲೋಚನರಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಗಳೂ, ಚಿನ್ನದಂತೆ ಜ್ವಲಿಸುವ ಆಕಾರವುಳ್ಳವರೂ ಆದ ವಾಸುದೇವನ ಪ್ರತೀಹಾರಿಗಳೂ ಅವರಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವದ್ವಾರಕ್ಕೆ ಎಡಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸುಭದ್ರನೇ, ನೀನು ಸನ್ನಿಹಿತನಾಗು. ನಿನ್ನ ಅನುಚರರಾದ ಗಣಗಳೊಡನೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಇಲ್ಲಿ ಸನ್ನಿಹಿತನಾಗಿರಬೇಕು. ಹಾಗೆಯೇ ಬಲಶಾಲಿಯಾದ ಆಷಾಢನನ್ನೂ ಧರ್ಮಜ್ಞನಾದ ಯಜ್ಞತಾತನನ್ನೂ ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಪೀತಾಂಬರಧಾರಿಗಳೂ, ಕೃಷ್ಣಮೇಘದಂತಿರುವವರೂ, ಮುದ್ಗರಾಯುಧಧಾರಿಗಳೂ.

೧೩೫-೧೩೬. ರಮ್ಯರೂಪರೂ ಸಂಕರ್ಷಣಪ್ರತೀಹಾರರೂ ಆದ ಅವರುಗಳಲ್ಲಿ ಆಷಾಢನೇ, ನೀನು ದಕ್ಷಿಣದ್ವಾರದ ಎಡಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಅನುಚರರಾದ

ಆಷಾಢ ತ್ವಮಿಹಾಗಚ್ಛ ದಕ್ಷಿಣದ್ವಾರವಾಮತಃ |
 ಗಣೈಃ ಸಾನುಚರೈಃ ಸಾರ್ಥಂ ಭವ ಸನ್ನಿಹಿತಃ ಸದಾ || ೧೩೬ ||

ಯಜ್ಞತಾತ ತ್ವಮಭ್ಯೇಹಿ ದ್ವಾರದಕ್ಷಿಣತೋ ಭವ |
 ಗಣೈಃ ಸಾನುಚರೈಃ ಸಾರ್ಥಂ ಭವ ಸನ್ನಿಹಿತಃ ಸದಾ || ೧೩೭ ||

ಜಯಮಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ದೀಪ್ತತೇಜಸಮಚ್ಯುತಂ |
 ವಿಜಯಂ ಚ ವಿಶಾಲಂ ಚ ಪಾಟಲಾಂಬರಧಾರಿಣೌ || ೧೩೮ ||

ಶಶಾಂಶ್ಚಾಂಶುಪ್ರತೀಕಾಶೌ ತಥೋಭೌ ಖಡ್ಗಧಾರಿಣೌ |
 ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಸ್ಯ ಪ್ರತೀಹಾರೌ ಕಾಮದೇವೌ ಸುವರ್ಚಸೌ || ೧೩೯ ||

ಜಯ ಶೀಘ್ರಂ ತ್ವಮಭ್ಯೇಹಿ ಪಶ್ಚಿಮದ್ವಾರವಾಮತಃ |
 ಗಣೈಃ ಸಾನುಚರೈಃ ಸಾರ್ಥಂ ಭವ ಸನ್ನಿಹಿತಃ ಸದಾ || ೧೪೦ ||

ವಿಜಯ ತ್ವಮಿಹಾಭ್ಯೇಹಿ ದ್ವಾರದಕ್ಷಿಣತೋ ಭವ |
 ಗಣೈಃ ಸಾನುಚರೈಃ ಸಾರ್ಥಂ ಭವ ಸನ್ನಿಹಿತಃ ಸದಾ || ೧೪೧ ||

ಗಣಗಳೊಡನೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಸನ್ನಿಹಿತನಾಗಿರು ಯಜ್ಞತಾತನೇ, ನೀನು ದ್ವಾರದ ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬ, ನಿನ್ನ ಅನುಚರರಾದ ಎಲ್ಲಾ ಗಣಗಳೊಡನೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಸನ್ನಿಹಿತನಾಗಿರು.

೧೩೮-೧೪೧. ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿಯಾದ ಜಯ, ಮತ್ತು ವಿಶಾಲಹೃದಯನಾದ ವಿಜಯ, ಪಾಟಲವಸ್ತ್ರಧಾರಿಗಳೂ, ಚಂದ್ರನಂತೆ ಶುಭ್ರರೂ, ಖಡ್ಗಧಾರಿಗಳೂ, ವರ್ಚಸ್ವಿಗಳೂ, ರಮಣೀಯರೂ, ಆಗಿರುವ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನ ಈ ಪ್ರತೀಹಾರಿಗಳಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತೇನೆ. ಎಲೈ ಜಯನೇ, ಪಶ್ಚಿಮದ್ವಾರದ ಎಡಭಾಗಕ್ಕೆ ನೀನು ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ನಿನ್ನ ಅನುಚರರಾದ ಗಣಗಳೂ ನಿನ್ನೊಡನೆ ಬಂದು ಸರ್ವದಾ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದಲಿ. ವಿಜಯನೇ, ದ್ವಾರದ ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಅನುಚರರಾದ ಗಣಗಳೊಡನೆ ನೀನೂ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು

ಅಹಮಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ತಥಾ ಮೋದಂ ಜಗತ್ಪ್ರಿಯಂ |
ಪ್ರಮೋದಂ ಚ ಮಹಾವೀರ್ಯಂ ಶ್ವೇತಾಂಬರಧರಾವುಭೌ || ೧೪೨ ||

ಸಿಂದೂರಾರುಣಸಂಕಾಶೌ ಶಕ್ತಿಹಸ್ತೌ ಬಲೋತ್ಕಟೌ |
ಅನಿರುದ್ಧಪ್ರತೀಹಾರೌ ಮಹಾಬಲಪರಾಕ್ರಮೌ || ೧೪೩ ||

ಅಮೋದ ಶೀಘ್ರಮಭ್ಯೇಹಿ ದ್ವಾರದಕ್ಷಿಣತೋ ಭವ |
ಗಣೈಃ ಸಾನುಚರೈಃ ಸಾರ್ಥಂ ಭವ ಸನ್ನಿಹಿತಃ ಸದಾ || ೧೪೪ ||

ಸರ್ವಾನಾನಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ವಾಸುದೇವಗಣಾನಹಂ |
ವಾಸುದೇವಸಮಾಕಾರಾನ್ವಾಸುದೇವಪರಾಕ್ರಮಾನ್ || ೧೪೫ ||

ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಸ್ಯ ಸಮಾಕಾರಾನ್ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಾಭಪರಾಕ್ರಮಾನ್ |
ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಸ್ಯ ಗಣಾಃ ಶೀಘ್ರಮಾಯಾಂತು ಭುವನೇಶ್ವರಾಃ || ೧೪೬ ||

೧೪೨-೧೪೪. ಹಾಗೆಯೇ ಜಗತ್ತಿಯನಾದ ಮೋದನನ್ನೂ, ಮಹಾಪರಾಕ್ರಮಿ
ಯಾದ ಪ್ರಮೋದನನ್ನೂ ಶುಕ್ಲಾಂಬರಧಾರಿಗಳೂ, ಸಿಂದೂರದಂತೆ ಅರುಣವರ್ಣ
ವುಳ್ಳವರೂ, ಶಕ್ತಿಪಾಣಿಗಳೂ, ಬಲಿಷ್ಠರೂ ಆದ ಅನಿರುದ್ಧನ ಪತ್ರಿಹಾರರಿಬ್ಬರನ್ನೂ
ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅಮೋದನೇ, ದ್ವಾರದ ದಕ್ಷಿಣಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಅನುಚರರಾದ
ಗಣಗಳೊಡನೆ ಬಂದು ಸನ್ನಿಹಿತನಾಗು.

೧೪೫-೧೪೬. ವಾಸುದೇವನಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಆಕಾರ ಮತ್ತು ಪರಾಕ್ರಮ
ಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ವಾಸುದೇವನ ಪರಿವಾರಗಣವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ.
ಹಾಗೆಯೇ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಆಕಾರ ಮತ್ತು ಪರಾಕ್ರಮಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ
ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಗಣಗಳನ್ನೂ ಆವಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಎಲ್ಲಾ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ

ಸರ್ವಕಾಮಪ್ರದಾವೀರಾಃ ಸರ್ವೇಶಾಃ ಸರ್ವಶಕ್ತಯಃ |

ಸರ್ವಾನಾವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಅನಿರುದ್ಧಗಣಾನಹಂ

|| ೧೪೭ ||

ಅನಿರುದ್ಧಸಮಾಕಾರಾನನಿರುದ್ಧಪರಾಕ್ರಮಾನ್ |

ಅನಿರುದ್ಧಗಣಾಃ ಶೀಘ್ರಮಾಯಾಸ್ತು ಭುವನೇಶ್ವರಾಃ

|| ೧೪೮ ||

ಸರ್ವಕಾಮಪ್ರದಾವೀರಾಃ ಸರ್ವೇಶಾಃ ಸರ್ವಶಕ್ತಯಃ |

ಪ್ರಾದುರ್ಭಾವಗತಸ್ಯೇವ ವಿಷ್ಣೋರಮಿತತೇಜಸಃ

|| ೧೪೯ ||

ನೋಕ್ತಮಾವಾಹನಂ ಯತ್ರ ವಾಸುದೇವೋಕ್ತಮಂಜಸಾ |

ಕಾರ್ಯಮಾವಾಹನಂ ತತ್ರ ಸರ್ವಗಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ |

ಅಥವಾ ವಿಷ್ಣುರೂಪೋಕ್ತಮೇತತ್ಸಾರಂ ತನ್ವೇರಿತಂ

|| ೧೫೦ ||

ರಾಗಿಯೂ, ಸರ್ವಶಕ್ತರೂ, ವೀರರೂ ಆಗಿರುವ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಗಣಗಳೆಲ್ಲರೂ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದಲಿ. ಅನಿರುದ್ಧನಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಆಕಾರ, ಪರಾಕ್ರಮಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಅನಿರುದ್ಧಗಣಗಳನ್ನೂ ಆನಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಭುವನೇಶ್ವರರಾದ ಆ ಅನಿರುದ್ಧಗಣಗಳೆಲ್ಲರೂ ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದಲಿ.

೧೪೯-೫೫೧. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಸರ್ವಮನೋರಥಪ್ರದರಾಗಿಯೂ, ಸರ್ವಶಕ್ತರಾಗಿಯೂ, ಅವತಾರಹೊಂದಿರುವ ವಿಷ್ಣುವಿನಂತೆಯೇ ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿಗಳೂ, ಸರ್ವಪ್ರಭುಗಳೂ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಯಾವ ದೇವತೆಗೆ ಆವಾಹನವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಹೇಳಿಲ್ಲವೋ ಅಂತಹ ದೇವತೆಗೆ ವಾಸುದೇವೋಕ್ತ ಆವಾಹನಕ್ರಮದಿಂದಲೇ ಆಹ್ವಾನಕೊಡಬೇಕು. ವಾಸುದೇವನೇ ಸರ್ವದೇವವ್ಯಾಪಕನಾದುದರಿಂದ ಅದು ಸಮಂಜಸವೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅಥವಾ ಈ ರೂಪಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಾನಾರೂಪನಾದ ವಿಷ್ಣುವಿನ ರೂಪವೆಂದೇ ನಿನಗೆ ಹೇಳಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಆವಾಹನದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ

ಆವಾಹನೇ ಯೇ ಕಥಿತಾಸ್ತು ಮಂತ್ರಾಃ

ಜ್ಞೇಯಾಸ್ತು ಏನೇಹ ವಿಬೋಧನೆಽಪಿ |

ಆವಾಹನೇ ತತ್ರ ವಿಬೋಧನೇ ತು

ಬುಧೈಃ ಪ್ರಯೋಜ್ಯಂ ಯದುಮಂಶನಾಥ

|| ೧೫೦ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಾಂಕೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಶೇಷಸರ್ವದೇವಾವಾಹನವರ್ಣನೋ ನಾಮ

ಷಡುತ್ತರಶತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಮಂತ್ರಗಳನ್ನೇ ವಿಬೋಧನದಲ್ಲಿಯೂ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು. ಆವಾಹನ, ವಿಭೋಧನಗಳೆರಡರಲ್ಲೂ ಈ ಮಂತ್ರಗಳೇ ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆಂದೂ ತಿಳಿಯಬೇಕು.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಾಂಕದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಶೇಷಸರ್ವದೇವಾವಾಹನವರ್ಣನವೆಂಬ

ನೂರ ಆರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಓಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಸಪ್ತೋತ್ತರಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಪ್ರೋಕ್ಷೋ ವಿಬೋಧನೆ ವೀರ ಮಂತ್ರೋ ಹಿ ನ ದಿವ್ಯಾಕಸಾಂ |
ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ತವ ರಾಜನ್ವಿಬೋಧನಂ || ೧ ||

ದೇವಂ ವಿಬೋಧಯಿಷ್ಯಾಮಿ ವಾಸುದೇವಮಜಂ ವಿಭುಂ |
ಅನಾದಿಮಧ್ಯಸಂಸ್ಕೃತಂ ಮಹಾಬಲಪರಾಕ್ರಮಂ || ೨ ||

ಅನಂತಂ ಸರ್ವಗಂ ನಾಥಂ ಮಹದ್ಭ್ರೂಸಿ ಮಹತ್ತರಂ |
ಸೂಕ್ಷ್ಮಾತಿಸೂಕ್ಷ್ಮಂ ದೊರಸ್ಯಂ ಸನ್ನಿ ಕರ್ಷಗತಂ ತಥಾ || ೩ ||

ನೂರ ಏಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೪ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ :—ಎಲೈ ಧೀರೆಯೇ, ದೇವತೆಗಳ ವಿಬೋಧನಕ್ಕೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಮಂತ್ರವನ್ನು ನಿನಗೆ ಹೇಳಿಲ್ಲ. ವಾಸುದೇವನ ವಿಬೋಧನಕ್ಕೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗುವ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ಜನ್ಮರಹಿತನಾಗಿಯೂ, ನಿಗ್ರಹಾನುಗ್ರಹಸಮರ್ಥನಾಗಿಯೂ, ಆದಿಮಧ್ಯಾಂತ ರಹಿತನಾಗಿಯೂ, ಮಹಾಬಲ ಮತ್ತು ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಯಾಗಿಯೂ, ಅಪರಿಚ್ಛೇದ್ಯ ನಾಗಿಯೂ, ಸರ್ವವ್ಯಾಪಕನಾಗಿಯೂ, ರಕ್ಷಕನಾಗಿಯೂ, ಬೃಹದ್ವಸ್ತುಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಅತಿ ಬೃಹತ್ತರನಾಗಿಯೂ, ಸೂಕ್ಷ್ಮವಸ್ತುಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಅತಿಸೂಕ್ಷ್ಮನಾಗಿಯೂ,

ನಾರಾಯಣಂ ವೃದ್ಧಕರಂ ದೇವಂ ಶಾರ್ಙ್ಗಧನುರ್ಧರಂ |

ಅತಃಸೀಳುಸುಮಶ್ಯಾಮಂ ಪೀತವಾಸಸಮಚ್ಯುತಂ

|| ೪ ||

ವಿಬುಧೈಃ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷೈಃ ಶರಣಾಗತವತ್ಸಲಃ |

ಸಂಸಾರಸರಸೀಮಗ್ನಭಗ್ನನಾಗಕೃತಕೃಪೆ

|| ೫ ||

ಚಕ್ರಪರ್ಮಂತಚ್ಛಿನ್ನಾಗ್ರ ದುಃಸ್ವಪ್ನಗ್ರಾಹದುರ್ಧರ |

ಸಂಸೇವಿತಮಹಾಯೋಗನಿದ್ರಾಸಮ್ಮಿಲಿತೇಕ್ಷಣ

|| ೬ ||

ಶೇಷಾಹಿಘೋಗಪರ್ಮಂತವಿಸ್ತೀರ್ಣಶಯನಾಚ್ಯುತ |

ತತ್ಪ್ರಣಾವಲಿರತ್ನಾಂಕು ವಿಕಾನಕಕೃತೋತ್ತರ

|| ೭ ||

ಲಕ್ಷ್ಮೀಸಂನಾಡ್ಯಮಾನಾಂಘ್ರಿಕಮಲದ್ವಯರಾಜಿತ |

ನಿರ್ಜಾತಿತಮಹಾದೈತ್ಯ ಕೃತಕ್ಷೇಮಜಗತ್ತಯ

|| ೮ ||

ದೂರದಲ್ಲಿಯೂ, ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೂ, ಇರುವವನಾಗಿಯೂ, ನಾರಾಯಣ ಶಬ್ದವಾಚ್ಯ ನಾಗಿಯೂ, ಸುಕುಮಾರಕರನಾಗಿಯೂ, ಶಾರ್ಙ್ಗವೆಂಬ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಧರಿಸಿಯೂ ಅಗಸೆಯ ಹೊವಿನಂತಹ ಶ್ಯಾಮವರ್ಣವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಪೀತಾಂಬರಧಾರಿ ಯಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ವಾಸುದೇವನನ್ನು ಎಚ್ಚರಗೊಳಿಸುತ್ತೇನೆ. ಶರಣಾಗತರಲ್ಲಿ ವಾತ್ಸಲ್ಯವುಳ್ಳ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷನು ಎಚ್ಚರಗೊಂಡಿದ್ದಾನೆ.

೫-೮. ಸಂಸಾರಸದೃಶವಾದ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ ಭಂಗ ಹೊಂದಿದ ಗಜೇಂದ್ರನಲ್ಲಿ ದಯೆತೋರಿದವನೇ, ಚಕ್ರಾಯುಧದ ಅಗ್ರಭಾಗದಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ದುಃಸ್ವಪ್ನದಂತಿದ್ದ ಗ್ರಾಹವುಳ್ಳವನೇ, ಮಹಾಯೋಗ ನಿದ್ರಾಸೇವನೆಯಿಂದ ನೇತ್ರನಿ ಮಿಲನ ಹೊಂದಿರುವವನೇ, ಶೇಷನೆಂಬ ಸರ್ಪದ ದೇಹದಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿಯೂ, ದೀರ್ಘವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಶಯನವುಳ್ಳವನೇ, ಅದರ ಹೆಡೆಗಳ ಸಮೂಹದಲ್ಲಿರುವ ರತ್ನ ಕಿರಣಗಳಿಂದಲೇ ಹೊದ್ದಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವನೇ, ಲಕ್ಷ್ಮಿಯಿಂದ ಸೇವಿಸ ಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ಪಾದಕಮಲಯುಗ್ಮದಿಂದ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರುವವನೇ, ದೈತ್ಯರನ್ನು ನಿರ್ನಾಮಮಾಡಿದವನೇ, ಜಗತ್ತಯಕ್ಕೂ ಕ್ಷೇಮಚಿಂತಕನೇ.

ಶೀತಾಂಶುರಶ್ಮಿಜಾಲಾಭ ದುಗ್ಧಾಂಭೋಧಿಶಯಾಚ್ಯುತ |
ಭಕ್ತಾನಾಂ ನರಕತ್ವಭ್ರಮಿಸಾತಭಯನಾಶನ

|| ೯ ||

ತೇಷಾಂ ಸ್ವರ್ಗೋಕ್ತಗಮನದತ್ತಹಸ್ತಾವಲಂಬನ |
ಸಂಸಾರಸಾಗರೋತ್ತಾರ ಮಹಾಪೋತ ಜನಾರ್ದನ

|| ೧೦ ||

ನಾಮಗ್ರಹಣಮಾಶ್ರೇಣ ಘನಾವಕ್ಷಯಕಾರಕ |
ಸ್ತುತಿಮಾತ್ರಕೃತಾರೇಷ ಮನೋರಥ ಮಹಾಫಲ

|| ೧೧ ||

ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಕ್ರಮಾಕ್ರಾಂತ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡೋತ್ತರಮಂಡಪ |
ಪಾಲೇಂದುಕಲ್ಪದಂಷ್ಟ್ರಾಗ್ರಲೀಲೋದ್ಧೃತವಸುಂಧರ

|| ೧೨ ||

ಏತೇ ವಿಜೋಧಯಂತಿ ತ್ವಾಂ ದೇವಾಃ ಸೇನ್ದ್ರ ಪುರೋಗಮಾಃ |
ಯುಷಯಶ್ಚ ಮಹಾಭಾಗಾಃ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಾಮಲದರ್ಶಿನಃ

|| ೧೩ ||

ವಿಜೋಧಯಂತಿ ದೇವ ತ್ವಾಂ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಶುಭಚತುರ್ಮುಖಃ |
ಯಜುರ್ವೇದೋ ಗದಾಭಿಸ್ತು ಗೀರ್ಭದೇವವರಾಚ್ಯುತ

|| ೧೪ ||

೯-೧೨. ಚಂದ್ರನ ಕಿರಣಸಮೂಹಗಳಂತಿರುವ ಸ್ವೀರಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಶಯನಿ ಸಿರುವವನೇ, ಭಕ್ತರಿಗೆ ನರಕವೆಂಬ ಗರ್ತಪಾತ ಭಯವಿರದಂತೆ ರಕ್ಷಕನಾಗಿರುವವನೇ, ಇವರಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕ ಗಮನಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಹಸ್ತಾವಲಂಬನ ಕೊಡುವವನೇ. ಸಂಸಾರ ವೆಂಬ ಸಾಗರವನ್ನು ದಾಟುವ ದೊಡ್ಡ ನೌಕೆಯೇ, ಜನಾರ್ದನಮೂರ್ತಿಯೇ, ನಾಮಗ್ರಹಣಮಾತ್ರದಿಂದ ಭಕ್ತಪಾಪನಾಶಕನೇ, ಸ್ಮರಣಮಾತ್ರದಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಮನೋರಥಗಳನ್ನೂ ಸಫಲಮಾಡುವವನೇ. ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಾವತಾರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪಾದ ದಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದ ಉತ್ತರಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿದವನೇ, ಬಾಲಚಂದ್ರನಂತಿರುವ ಕೋರದಾಡೆಗಳ ತುದಿಯಿಂದ ಲೀಲಾಮಾತ್ರದಿಂದ ಭೂಮಂಡಲವನ್ನು ಧ್ವಂಸಿಸಿದವನೇ,

೧೩-೧೪. ಇಂದ್ರನೇ ಮೊದಲಾದ ಈ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಮೂರು ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ನಿರ್ಮಲಜ್ಞಾನರಾದ ಮಹರ್ಷಿಗಳೂ, ಚತುರ್ಮುಖನಾದ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನೂ, ಗದಾಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಯಜುರ್ವೇದವೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸುತ್ತಿರುವರು. ದೇವಶತ್ರುನಾಶಕನಾಗಿಯೂ, ಜಗತ್ಪತಿ,

ತೈಜ ವಿಬುಧಗಣಾರಿಸೂದನಾದ್ಯ ನಿಧ್ರಾಂ
ಭವ ಭುವನಪತೇಽಘಸಂಚಯಾಪಹೋಮೇ |
ತ್ವಯಿ ಭವತಿ ಹಿ ಯಸ್ಯ ಸಾಥ ಭಕ್ತಿರುಗ್ರಾ
ಗತಿರತಿತಯಿನೀ ತು ತಸ್ಯ ದೈವತೇಭ್ಯಃ || ೧೫ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಪರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ವಾಸುದೇವವಿಬೋಧನೋ ನಾಮ
ಸಪ್ತೋತ್ತರಶತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಯಾಗಿಯೂ. ಪಾಪನಾಶಕನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ನೀನು ನಿದ್ರೆಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಎಚ್ಚರಿಕೆ
ಯನ್ನು ಹೊಂದು. ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೆ ಉಗ್ರವಾದ ಭಕ್ತಿಯುಂಟಾಗುವುದೋ
ಅವರಿಗೆ ದೇವತೆಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಗತಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಪರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ವಾಸುದೇವ ವಿಬೋಧನವೆಂಬ
ನೂರವನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಓಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಅಷ್ಟೋತ್ತರಶತತಮೋಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ವಜ್ರ ಉವಾಚ ॥

ಭಗವನ್ ಸರ್ವದೇವಾನಾಂ ಮೂರ್ತಯಃ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಾಃ |
ಪಂಚಭೂತಯುತಾ ಯಸ್ಮಾತ್ಪ್ರಸಾದೇಷಾಂ ಭೃಗೂತ್ತಮಾ || ೧ ||

ಅನಾಹನವಿಧಿಃ ಪ್ರೋಕ್ತೋ ಯತ್ತದ್ಯುಕ್ತತಮಂ ಮತಂ |
ಅನಾಹಿತಾಃ ಸಮಾಯಾಂತಿ ಯತ್ರ ಕಾಮಾನಸಾಯುತಾಂ || ೨ ||

ಅಶ್ವಿತ್ಯ ಮಹಿಮಾಂ ಪ್ರಾಪ್ತಿಂ ಲಭಿಮಾಂ ಚ ತಥಾ ಸುರಾಃ |
ವಿಷ್ಣುಃ ಸರ್ವಗತೋ ದೇವೋ ಮಹದ್ಭ್ಯೋಽಪಿ ಮಹತ್ತರಃ || ೩ ||

ನೂರ ಎಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೬. ವಜ್ರನು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ:—ಪೂಜ್ಯರೇ ಎಲ್ಲಾದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಯಾವಯಾವ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಹೇಳಿರುವಿರೋ ಅಂತಹ ದೇವತೆಗಳ ಮೂರ್ತಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪಂಚಭೂತಮಯವಾದುದು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಅಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ತಾವು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದ ಅನಾಹನವಿಧಿಯು ಯುಕ್ತವಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ಅನಾಹಿತರಾದ ದೇವತೆಗಳು ಮಹಿಮಾ, ಲಭಿಮಾ, ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಇಂತಹ ಐಶ್ವರ್ಯ ಹೊಂದಿರುವುದರಿಂದ ವಿಗ್ರಹಗಳಲ್ಲಿ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದಬಹುದು. ಪೂಜಾವಿಧಿಗಳಿಂದ ಇಷ್ಟಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ ಕಾರಣರೂ ಆಗಬಹುದು. ಆದರೆ ವಿಷ್ಣುವು ತಾನೇ ಸ್ವತಃ ಸರ್ವಗತನೂ ಬೃಹದ್ವಸ್ತುವಿಗಿಂತಲೂ ಬೃಹತ್ತರನೂ, ಸೂಕ್ಷ್ಮವಸ್ತು

ಸೂಕ್ಷ್ಮೇಭ್ಯಶ್ಚಾತಿಸೂಕ್ಷ್ಮೈಶ್ಚ ಸರ್ವವ್ಯಾಪೀ ಜಗನ್ಮಯಃ |
ನಾಸ್ತಿ ಕಿಂಚಿಜ್ಜಗತ್ಕೈಸ್ತನ್ಯತ್ರ ನಾಸ್ತಿ ಜನಾರ್ದನಃ

|| ೪ ||

ಸದಶಚ್ಚಮಹಾಭಾಗ ತೇನ ವ್ಯಾಪ್ತಂ ಮಹಾತ್ಮನಾ |
ಆವಾಹನೇನ ಕಿಂ ಕಾರ್ಯಂ ತಸ್ಯ ಸರ್ವಗತಸ್ಯ ತು

|| ೫ ||

ಮಹೇಂದ್ರಿಯ ಮಹಾಭಾಗ ಸರ್ವತ್ರ ಪರಿಪಚ್ಛತೇ |
ಏತನ್ನೇ ಸಂಶಯಂ ಛಿನ್ನಿ ತ್ವಂ ಹಿ ಸರ್ವವಿದುಚ್ಛಸೇ

|| ೬ ||

|| ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ||

ಸರ್ವದೇವಗಣಾ ಯದ್ವದ್ವಜ್ರ ಪಿಂಡಿತಮೂರ್ತಯಃ |
ಪ್ರಾದುರ್ಭಾವಗತೋತ್ಪೇವಂ ದೇವೋ ಮಧುನಿಷೂದನಃ

|| ೭ ||

ಪಂಚಭೂತಯುತಾ ಮೂರ್ತಿಃ ಸರ್ವಾ ಭವತಿ ಮಂಡಿತಾ |
ಆದ್ಯಂತಮಧ್ಯಸಂಯುಕ್ತಾ ಸರ್ವಸ್ಯೈವ ಯದೂತ್ತಮ

|| ೮ ||

ಗಣಗಿಂತಲೂ ಅತಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮನೂ, ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿಯೂ, ಜಗನ್ಮಯನೂ ಆಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಆ ಜನಾರ್ಪನನು ಇಲ್ಲದಿರುವ ಪ್ರದೇಶವೇ ಇಲ್ಲ. ಸದಸದ್ವಸ್ತುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಅವನಿಂದ ವ್ಯಾಪ್ತವಾಗಿಯೇ ಇವೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಸರ್ವಗತನಾದ ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ವಿಗ್ರಹವಿಶೇಷದಲ್ಲಿ ಆವಾಹನದಿಂದ ಫಲವೇನು? ಮಹೇಂದ್ರಿಯರೂ ಮಹಾಸಹಿಸುರೂ ಆದ ತಾವು ಸರ್ವವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಪರಿಶ್ರಮ ಹೊಂದಿರುವಿರಿ. ನನ್ನ ಈ ಸಂಶಯವನ್ನು ಸರ್ವಜ್ಞರಾದ ತಾವೇ ಹೋಗಲಾಡಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ :-

೭-೧೨ ಎಲೈ ವಜ್ರನೇ, ಎಲ್ಲಾ ದೇವತೆಗಳೂ ಹೇಗೆ ಪಂಚಭೂತಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ದೇಹವುಳ್ಳವರೋ ಹಾಗೆಯೇ ಅರ್ಚಾರೂಪದಿಂದ ಮಧುಸೂದನನೂ, ಪಂಚಭೂತಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ದೇಹವುಳ್ಳವನೇ, ಪಂಚಭೂತಮಯನಾದ ಮೂರ್ತಿಯೆಲ್ಲವೂ ರಮ್ಯವಾಗಿ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ ಇಂತಹ ಮೂರ್ತಿಯು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆದ್ಯಂತಮಧ್ಯಯುಕ್ತವೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ದೇವಗಣಗಳು ಹೇಗೆ ಆವಾಹಿತರಾಗಿಯೇ

ಪ್ರಾದುರ್ಭಾವಗತೋ ವಿಷ್ಣುರ್ಯಥಾ ದೇವಗಣಸ್ತಥಾ |
ಅನಾಹಿತಃ ಸನ್ನಿಹಿತೋ ಭವತೀತಿ ವಿನಿಶ್ಚಯಃ

|| ೯ ||

ದೇವಸ್ಯ ದ್ವಿವಿಧಾ ಮೂರ್ತಿಃ ಪರಾ ಚೈವ ತಥಾಪರಾ |
ಪರಾಯಾಃ ಪೌರುಷೀ ಮೂರ್ತಿಃ ಪಂಚಭೂತವಿರಾಜಿತಾ

|| ೧೦ ||

ತಯಾ ಸಮೂರ್ತಿಭವತಿ ಸರ್ವಗಃ ಪರಮೇಶ್ವರಃ |
ಪುರುಷೇಣ ವಿನಾ ಲೋಕೇ ನ ಕಿಂಚಿದಿದ ವಿದ್ಯತೇ

|| ೧೧ ||

ಅನಾದಿಮಧ್ಯನಿಧನಸ್ತ್ವಪ್ರಮೇಯತನುಸ್ತಥಾ |
ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯಮನಾಃ ಶಕ್ತಿಃ ಸರ್ವತಃ ಸ ತಥಾ ನೃಪ

|| ೧೨ ||

ಪ್ರಾದುರ್ಭಾವಗತಸ್ಯಾಪಿ ತಸ್ಯ ಯಾ ಸರ್ವಶಕ್ತಿತಾ |
ಇಚ್ಛತಃ ಸಾ ವಿನಿದಿಷ್ಟಾ ನ ತ್ವೇಷಾ ನಿಚ್ಛತೋ ನೃಪ

|| ೧೩ ||

ಪುರುಷತ್ರೇಷ್ಯನಂತಸ್ಯ ಯಾ ರಾಜನ್ ಸರ್ವಶಕ್ತಿತಾ |
ನಿರ್ಸರ್ಗಸಿದ್ಧಾ ಸಾ ಜ್ಞೇಯಾ ಸದಾ ಸರ್ವತ್ರ ಯಾದವ

|| ೧೪ ||

ಅರ್ಚಾವಿಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಸನ್ನಿಹಿತರಾಗುವರೋ. ಅರ್ಚಾರೂಪದಿಂದ ಪ್ರಾದುರ್ಭಾವ ಹೊಂದಿದ ವಿಷ್ಣುವೂ ಹಾಗೆಯೇ. ಆದರೆ ಪ್ರಭುವಾದ ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಪರಾ, ಅಪರಾ ಎಂದು ಎರಡು ವಿಧವಾದ ಮೂರ್ತಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಪರಮೂರ್ತಿಗಿಂತ ಬೇರೆಯಾದ ಪುರುಷ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಅರ್ಚಾಮೂರ್ತಿಯು ಪಂಚಭೂತಮಯವಾಗಿಯೇ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತದೆ ಸರ್ವಗತನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನು (ಸ್ವಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಸರ್ವವ್ಯಾಪಕನಾಗಿದ್ದರೂ) ಅರ್ಚಾಮೂರ್ತಿಯ ರೂಪದಿಂದಲೇ ತಾನೂ ಮೂರ್ತಿಮತ್ತಾಗಿ ಆಗುತ್ತಾನೆ. ಅಮೂರ್ತವಾದ ಯಾವ ವಸ್ತುವೂ ಪುರುಷಪ್ರಯತ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಮೂರ್ತಿಮತ್ತಾಗಿ ಆಗಲು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅರ್ಚಾರೂಪದಿಂದ ಮೂರ್ತಿಮತ್ತಾಗಿ ನಿಂತ ಪರಮಾತ್ಮನು ಅನಾದಿಮಧ್ಯನಿಧನನೂ, ಅಮೇಯತನುವೂ ಆಗಿಯೇ ಇರುತ್ತಾನೆ. (ಸ್ವಭಾವಪ್ರಚ್ಯುತಿ ಇಲ್ಲವೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ) ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳ ಮನಸ್ಸು, ಸರ್ವವಿಧವಾದ ಶಕ್ತಿ, ಎಲ್ಲವೂ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದಂತೆಯೇ ಇರುತ್ತದೆ

೧೪-೧೭. ಅವನ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದ ಸರ್ವಶಕ್ತಿಯು ಅರ್ಚಾರೂಪದಿಂದ ಅವಿಭಾವ ಹೊಂದಿದಾಗಲೂ, ಅವನಿಗೆ ಇಚ್ಛೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಇಚ್ಛೆ

ಅವಾಹನಮಥಾಪ್ರಾಪ್ತಿ ಕ್ರಿಯತೇ ಯಜ್ಞಗತ್ವತೇಃ |

ನಿತ್ಯಂ ಸನ್ನಿಹಿತಸ್ಯಾಪಿ ಸರ್ವತ್ರ ಪರಮೇಷ್ಟಿನಃ

|| ೧೫ ||

ಕೇವಲಃ ಕಾರಣಂ ತತ್ರ ಮನಸಸ್ತುಷ್ಟಿಕಾರಣಂ |

ಅವಾಹಿತೋ ಮಯಾ ದೇವಃ ಸ್ಥಾನೇ ಸನ್ನಿಹಿತೋಽಪಿ ಚ

|| ೧೬ ||

ಅವಾಹನಂ ಸ್ವತ್ಯಪ್ಯರ್ಥಂ ಪುರುಷಸ್ಯ ಯಥಾಸ್ಥಿತಂ |

ತಥಾಪ್ಯರ್ಚಾ ಮಹಾಭಾಗ ಸ್ವತುಷ್ಯರ್ಥಂ ಪ್ರಯೋಜನಂ

|| ೧೭ ||

ನಿತ್ಯತ್ಯಪ್ತಸ್ಯ ಕಿಂ ತಸ್ಯ ಕಾರ್ಯಂ ಭವತಿ ಚಾರ್ಚಯಾ

|| ೧೮ ||

ಇಲ್ಲಿಂದಿದ್ದರೆ ಇಲ್ಲ. ಅನಂತ ಸ್ವರೂಪನಾದ ಭಗವಂತನು ಪುರುಷರೂಪದಿಂದ ಅವತರಿಸಿದಾಗಲೂ, ಅವನ ಸರ್ವಶಕ್ತತೆಯು ಹೇಗೆ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವೋ ಹಾಗೆಯೇ ಎಲ್ಲಾ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಅವನ ಸರ್ವಶಕ್ತತೆಯೂ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವೆಂದೇ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಜಗತ್ಪತಿಯಾದ ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಸರ್ವವ್ಯಾಪಕತ್ವ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅರ್ಚಾರೂಪವಾದ ವಿಗ್ರಹವಿಶೇಷದಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವೂ ಸನ್ನಿಹಿತವಾಗಿರುವ ಅವನಿಗೆ ಅವಾಹನೆಯು ಏತಕ್ಕೆ ಎಂದು ವಿಚಾರ ಬಂದಲ್ಲಿ ಪೂಜಕನ ಮನಸ್ತುಷ್ಟಿಯೇ ಈ ಅವಾಹನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಪೂಜಕನಾದ ಭಕ್ತನು ನನ್ನಿಂದ ಅವಾಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪರಮಾತ್ಮನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಇಲ್ಲಿ ಸನ್ನಿಹಿತನಾಗಿದ್ದಾನೆ, ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೆ. (ಇದು ಅವನ ಭಕ್ತಿಯ ದೃಢತೆಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಮಹಾವಿಶ್ವಾಸಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ) ಭಕ್ತನಾದವನು ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ಮಾಡುವ ಅವಾಹನವು ತನ್ನ ಮನಃ ಪ್ರೀತಿಗಾಗಿಯೇ ಹೇಗೆ ಆಗುತ್ತದೆಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ಅರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಭಗವಂತನ ಪೂರ್ಣಸಾನ್ನಿಧ್ಯವೂ ಸಹ ಭಗವಂತನ ಪ್ರೀತಿಗಾಗಿಯೇ ಆಗುತ್ತದೆ. (ಭಕ್ತರು ತನ್ನನ್ನು ಸನ್ನಿಹಿತ ನನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದು ಭಕ್ತೀತತ್ವದಿಂದ ಸಂತೋಷಪಡಲಿ, ಎಂದು ಭಕ್ತರಿಗುಂಟಾದ ಸಂತೋಷವೆಂಬ ಫಲದಿಂದ ತಾನೂ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗುವುದೇ ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಉಂಟಾಗುವ ಫಲವೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ)

೪-೨೦. ಈ ರೀತಿ ಭಕ್ತರ ಸಂತೋಷವೇ ಫಲವಾಗದೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯ ತೃಪ್ತನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಅರ್ಚಾಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಿಂದ ಫಲವೇನು ? (ಆದುದರಿಂದ

ಕೇವಲಂ ಭಕ್ತತುಷ್ಟಾರ್ಥಂ ಸ ಭಕ್ತೇಭ್ಯಃ ಪ್ರತೀಚ್ಛತಿ |
ಯೋಸಾವರ್ಚಯತೇ ದೇವಂ ಯತ್ರ ದೇವೋಽರ್ಚ್ಯತೇ ಬುಧೈಃ || ೧೯ ||

ಅಭ್ಯರ್ಚ್ಯತೇ ಚ ಯೈರ್ಭಾವೈಃ ಸರ್ವಂ ತದ್ವಿದ್ವಿತನ್ಮಯಂ |
ತಸ್ಮಾರ್ಚಾಕರಣಂ ವಿದ್ವಿ ಕರ್ತೃಪ್ರೀತಿಸ್ತಯೋಜನಂ || ೨೦ ||

ಕ್ಷೇಯಂ ತಥೈವ ಚಾತ್ಮಾನಂ ತಸ್ಯ ಸರ್ವಗತಸ್ಯ ತು |
ಅನಾದಿಕಾರಣಂ ತೇನ ನಿತ್ಯತ್ಯಪ್ತೇನ ಯಾದವ || ೨೧ ||

ಅನುಗ್ರಹಾರ್ಥಂ ಭಕ್ತಾನಾಂ ಚಾತ್ಮನಃ ಸಂಪ್ರವರ್ತತಂ |
ಅಕರೀರಃ ಶರೀರಸ್ಥೋ ಯಥಾ ಭವತಿ ಭೂತತೇ || ೨೨ ||

ಭಕ್ತಲಕ್ಷಣಬೋಧಾರ್ಥಂ ತಥೈವಾನಾಹ್ಯತೇಹ್ಯಸೌ |
ಅನಾಕಾರಂ ಮಹಾರಾಜ ಲಕ್ಷ್ಯಬಂಧಸ್ತು ದುಷ್ಕರಃ || ೨೩ ||

ಆದಿಶಾಸನಾನುಗತರೂಪವಾದ ಭಕ್ತರನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸುವ ಸಂಕಲ್ಪದಿಂದಲೇ ಅರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಸನ್ನಿಹಿತನಾಗುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ.) ಕೇವಲ ಭಕ್ತನಿಗೆ ಸಂತೋಷ ಉಂಟುಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದಲೇ ಅರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದಿ ಭಕ್ತರ ಪೂಜಾದಿಗಳನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೆ. ಯಾವನೊಬ್ಬನು ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾನೆಯೋ ಪರಮಾತ್ಮನೂ ಯಾವ ಜ್ಞಾನಿಗಳಾದ ಭಕ್ತರಿಂದ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆಯೋ ಈ ವಿಧವಾದ ಪೂಜ್ಯಪೂಜಕಭಾವವು ಪೂಜ್ಯನ ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಪೂಜಕನಲ್ಲಿಯೂ ಉಂಟುಮಾಡಿಕೊಡುವುದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸರ್ವವಸಾನ ಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅಂತಹ ಪರಮಾತ್ಮನ ಆಚಾರೋಪದ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವು ಕರ್ತೃವಾದ ಭಕ್ತನ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನೇ ಮುಖ್ಯಫಲವನ್ನಾಗಿ ಆವಲಂಬಿಸುತ್ತದೆ.

೨೧-೨೪. ಸರ್ವಗತನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೂ ಭಕ್ತನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವ ಸೀಕೆಂಬ ಫಲವೇ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಭಕ್ತನಿಗೆ ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಪ್ರೀತಿಯೇ ಫಲ. ಭಗವಂತನಿಗೆ ಸ್ವವಿಷಯಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಭಕ್ತನು ಸಂತುಷ್ಟನಾಗುವುದೇ ಫಲವೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ.) ಭಗವಂತನು ಅನಾದಿಕಾರಣರೂಪಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಎಲ್ಲ ವಸ್ತುವಿಗೂ ಕಾರಣನಾದಂತೆ ಭಕ್ತಪ್ರೀತಿಗೂ ಕಾರಣನಾಗುವಿಕೆಯು

ಸಾಕಾರೈರ್ಲಕ್ಷ್ಯಬಂಧಸ್ತು ಕರ್ತುಂ ನೈ ಶಕ್ಯತೇ ಸುಖಂ |

ವಿಧಿವಚ್ಚ ತಥಾಕಾರಃ ಪ್ರಾದುರ್ಭಾವಗತಸ್ಯ ಹಿ

|| ೨೪ ||

ಮಯೋಕ್ತೋ ರಾಜಶಾರ್ದೂಲ ಪುರಸ್ತಾದೇವ ಶಾಸ್ತ್ರತಃ |

ಭಾವೋ ಭವತಿ ಯೋ ಯಸ್ಮಿನ್ನಾವನಾಯಾಂ ಭವೇನ್ನರಃ

|| ೨೫ ||

ತತ್ರೈವ ಭಾವನಾನೇನ ಕಾರ್ಯಾ ಚಾರ್ಚಾ ಚ ಯಾದವ |

ಅದೌ ಕೃತ್ವಾ ಮಹಾಭಾಗ ಸಾಕಾರೇ ಲಕ್ಷ್ಯಬಂಧನಂ

|| ೨೬ ||

ತತಃ ಸಮರ್ಥೋ ಭವತಿ ಶೂನ್ಯೇ ಧ್ಯಾನೇ ನರೋತ್ತಮ |

ಏವಮಾವಾಹನಂ ತಸ್ಯ ತಥಾ ಪೂಜಾ ಚ ಯಾದವ

|| ೨೭ ||

ಅವನಿಗೆ ಅಧಿಕಾರಪ್ರಾಪ್ತವೆಂದು ಭಾವ.) ಆದುದರಿಂದ ನಿತ್ಯತೃಪ್ತನಾದ ಅವನು ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ಅನುಗ್ರಹಹೊಂದಿಯೇ ಆರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಹೊಂದುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ನಿದರ್ಶಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅಶರೀರವಾದ ವಸ್ತುಗಳು ಶರೀರವನ್ನು ಹೊಂದಿದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಸ್ವರೂಪಜ್ಞಾನವು ಸುಲಭವಾಗಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ಪ್ರಾಕೃತ ಶರೀರವಿಲ್ಲದ ಪರಮಾತ್ಮನೂ ವಿಗ್ರಹವಿಶೇಷದಲ್ಲಿ ಆವಾಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟಲ್ಲಿ ವಿಗ್ರಹದ ಶರೀರದಿಂದಲೇ ತಾನೂ ತೋರ್ಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಭಕ್ತರಿಗೆ ಸ್ವರೂಪವು ಸುಖವಾಗಿ ಗ್ರಹಣವಾಗಲು ಸೌಕರ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ ನಿರಾಕಾರವಾದ ವಸ್ತುವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಧರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸಾಕಾರವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅದರ ಧಾರಣವು ಸುಖವಾಗಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ ಅರ್ಚಾವಿಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದುರ್ಭಾವಹೊಂದುವ ಪರಮಾತ್ಮನ ಅಂತಹ ಆಕಾರಗಳೂ ಶಾಸ್ತ್ರವಿಧಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿಯೇ ತಿಳಿಯಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾದ ಅಂತಹ ಆಕಾರವಿಶೇಷಗಳನ್ನು ಮೊದಲು ನಾನು ಹೇಳಿರುತ್ತೇನೆ.

೨೫-೨೮.

ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು ಪರಮಾತ್ಮನ ಎಂತಹ ಆಕಾರವನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾನೆಯೋ ಅವನಿಗೆ ಆ ಆಕಾರದಲ್ಲಿಯೇ ಭಕ್ತಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಭಕ್ತಿಗಾಗಿಯೇ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ತಕ್ಕ ಆಕಾರವುಳ್ಳ ಅರ್ಚಾವಿಗ್ರವನ್ನೂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಸಾಕಾರವಾದ ಪರಮಾತ್ಮನ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಮನೋದಾರ್ಢ್ಯವನ್ನು ಮೊದಲು ಹೊಂದಿದ ಭಕ್ತನಿಗೆ ನಿರಾಕಾರವಾದ ಅಂತಹ ಪರಮಾತ್ಮನ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಈರೀತಿ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾದ ಆವಾಹನ, ಪೂಜೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಜ್ಞಾನಿಗಳಾದ ಭಕ್ತರು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದೆಲ್ಲವೂ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಉಂಟಾಗುವ ಆತ್ಮೋಜ್ಜೀವನವನ್ನೇ ಫಲವನ್ನಾಗಿ ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ನಡೆಯು

ಪ್ರಬುದ್ಧೈಃ ಕ್ರಿಯತೇ ಯತ್ಸಾದಾತ್ಮಾನುಗ್ರಹಕಾರಣಂ |

ನಿತ್ಯತೃಪ್ತೋ ನ ತೃಪ್ತೃರ್ಥಮುಪಹಾರಂ ಪ್ರತೀಚ್ಛತಿ || ೨೮ ||

ಪ್ರತೀಚ್ಛತಿ ಮಹಾರಾಜ ಭಕ್ತಾನುಗ್ರಹಕಾರಕಃ |

ಮೋಕ್ಷಪ್ರಾಪ್ತಾವುಭಾವೇತಾ ತ್ವಯಾ ಜ್ಞೇಯಾ ಮಹಾಭುಜ || ೨೯ ||

ಜ್ಞಾನಮಾರ್ಗಃ ಕ್ರಿಯಾಮಾರ್ಗಃ ಕೃತೋ ಯಶ್ಚ ನಿರಾಶಿಷಃ |

ವಜ್ರಬಂಧಾಯ ಭವತಿ ಸಕಾಮೇನ ಕ್ರಿಯಾ ಕೃತಾ |

ನಿಷ್ಕಾಮೇನ ಕೃತಾ ಸೈವ ಮೋಕ್ಷಾಯೈವ ವಿಧೀಯತೇ || ೩೦ ||

ಅನಾಹಿತಾಃ ಸನ್ನಿಹಿತಾಸ್ತದೈವ

ಭವನ್ತ್ಯವಶ್ಯಂ ನೈವ ಮಂತ್ರಯುಕ್ತಾಃ |

ಸ್ವತುಷ್ಟಯೇ ದೇವವರಸ್ಯ ವಿಷ್ಣೋ

ರಾನಾಹನಂ ವಜ್ರ ಬುಧೈಃ ಪ್ರದಿಷ್ಟಂ || ೩೧ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರ ಸಂವಾದೇ ಆವಾಹನಪ್ರಯೋಜನವರ್ಣನೋ ನಾಮ

ಅಷ್ಟೋತ್ತರಶತತಮೋಧ್ಯಾಯಃ

ಯುಕ್ತದೇ. ನಿತ್ಯತೃಪ್ತನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನು ಪೂಜೋಪಚಾರಾದಿಗಳಿಂದ ಯಾವ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನೂ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವ ಸಂಭವವಿಲ್ಲ.

೨೯-೩೧. ಅರ್ಚಾರೂಪದಿಂದ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವೊಂದಿ ಉಪಚಾರಾದಿಗಳನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವುದೂ ಸಹ ಭಕ್ತರ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕಾಗಿಯೇ. ಜ್ಞಾನಮಾರ್ಗ ಕ್ರಿಯಾ ಮಾರ್ಗಗಳೆಂಬ ಎರಡು ಮಾರ್ಗಗಳೂ. ಐಹಿಕಫಲನಿರಪೇಕ್ಷರಾದವರಿಗೆ ಮೋಕ್ಷ ಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ ಸಾಧಕವಾಗುತ್ತವೆಂಬುದನ್ನು ನೀನು ತಿಳಿಯಬೇಕು ಈ ವಿಧವಾದ ಕ್ರಿಯಾಮಾರ್ಗವು ಐಹಿಕ ಫಲಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಆಚರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಲ್ಲಿ ದೃಢವಾದ ಸಂಸಾರ ಬಂಧಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಐಹಿಕ ಫಲಾಪೇಕ್ಷೆ ಇಲ್ಲದೆ ಪರಮಾತ್ಮನ ಪ್ರೀತಿ ಗಾಗಿಯೇ ಆಚರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಲ್ಲಿ ಮೋಕ್ಷಪ್ರಾಪ್ತಿಗೇ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ದೊರೆಯೇ ಮಂತ್ರಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಆವಾಹಿತರಾದ ದೇವತೆಗಳು ಆಗಲೇ ಅರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದಿಯೇ ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ದೇವಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಆವಾಹ ನವೂ ಭಕ್ತರ ತುಷ್ಟಿಗಾಗಿಯೇ ಎಂದು ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ವಜ್ರ

ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಆವಾಹನಪ್ರಯೋಜನವರ್ಣನವೆಂಬ ನೂರ ಎಂಟನೆಯ

ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು.

॥ ఓం ॥

॥ శ్రీ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ
ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ನವೋತ್ತರತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ವಜ್ರ ಉವಾಚ ॥

ಗದ್ಯ— ಭಗವನ್ ಹೋಮವಿಧಿಮಾಚಕ್ಷುಃ | ತಮುವಾಚ ಭಗವಾನ್
ಮಾರ್ಕಂಡೇಯಃ | ಅಧಿವಾಸಿತೇ ಭಗವತ್ಕೈಂ ಪ್ರಜ್ಞಾಲ್ಪ ಪರಿಸ-
ಮೂಹ್ಯಾಜ್ಞೇನ ವಿಲೀನೇನ ಉತ್ಸವೇನ ರಕ್ಷೋಘ್ನಮನ್ತ್ರಾಽ-
ಭಾಗಾನಂತರಂ ಪ್ರಾಗುಕ್ತಂ ಹತ್ವಾ ವಕ್ಷ್ಯಮಾಣೈರ್ನಾರಮಃ |
ಸ್ವಹಾನ್ತೈಃ ಚತುರ್ಥೀಪ್ರಯುಕ್ತೈಃ ಯವತಿಲಸಿದ್ಧಾಞ್ಞಾರ್ನವೇಶೈಃ-
ಕೇನ ನಾಮ್ನಾ ಅಷ್ಟೌ ವಾ ಅಷ್ಟಾವಿಂಶತಿಂ ಅಷ್ಟೋತ್ತರತತಂ
ವಾಜ್ಯಾಹುತೀಃ ಜುಹುಯಾತ್ ॥

ನೂರ ಒಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

ವಜ್ರನು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡುತ್ತಾನೆ :—ಪೂಜ್ಯರೇ ಹೋಮವಿಧಿಯನ್ನು ಅಪ್ಪಗೆ
ಕೊಡಿಸಬೇಕು ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಪೂಜ್ಯರಾದ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳು-
ತ್ತಾರೆ—ಭಗವಂತನಿಗೆ ಅಧಿವಾಸನವಿಧಿಯು ನೆರವೇರಿದನಂತರ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು
ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಿ ಜ್ವಲಿಸಿ ಪರಿಪೂರ್ಣಾದಿಗಳಿಂದ ಸಂಸ್ಕರಿಸಿ, ಕರಗಿದ ಅಜ್ವದಿಂದ ಉತ್ಸವ
ವಿಧಿಗೆ ತಕ್ಕ ರಕ್ಷೋಘ್ನಮಂತ್ರ ಅಜ್ವಭಾಗ ಇವುಗಳ ಅನಂತರ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿರುವ
ಹೋಮವನ್ನು ಮಾಡಿ ಮುಂದೆ ಹೇಳುವ ಚತುರ್ಥೀವಿಭಕ್ತಿಯಂತವಾದ ಆಯಾಯ
ನಾಮಗಳಿಗೆ ಸ್ವಹಾರಜ್ವದವನ್ನು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿ ಯವ, ತಿಲ ಬಿಳಿಯಃಸಾಸವೆ
ಇವುಗಳಿಂದ ಒಂದೊಂದು ನಾಮವನ್ನು ಚ್ಚರಿಸಿ ಎಂಟು ಅಥವಾ ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟು ಅಥವಾ
ನೂರ ಎಂಟುಬಾರಿ ಅಜ್ಯಾಹುತಿಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಆ ನಾಮಗಳಾವುವೆಂದರೆ—

ಓಂ ನಮೋ ಭಗವತೇ ವಾಸುದೇವಾಯ | ಓಂ ನಮೋ ಭಗವತೇ ಸಂಕ-
ರ್ಷಣಾಯ | ಓಂ ನಮೋ ಭಗವತೇ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಾಯ | ಓಂ ನಮೋ
ಭಗವತೇ ಅನಿರುದ್ಧಾಯ | ಓಂ ನಮೋ ಭಗವತೇ ಪುರುಷಾಯ |
ಓಂ ನಮೋ ಭಗವತೇ ಸತ್ಯಾಯ | ಓಂ ನಮೋ ಭಗವತೇ ಅಚ್ಯು-
ತಾಯ | ಓಂ ನಮಃ ಶ್ರಿಯೈ | ಓಂ ನಮಃ ಕಾಲರಾತ್ರೈ | ಓಂ
ನಮಃ ಸೃಷ್ಟೈ | ಓಂ ನಮಃ ಗರುಡಾಯ | ಓಂ ನಮಸ್ತಲಾಯ |
ಓಂ ನಮೋ ಮಕರಾಯ | ಓಂ ನಮೋ ಶುಷ್ಕಾಯ | ಓಂ
ನಮೋಽನಂತಾಯ | ಓಂ ನಮಃ ಕೌಸ್ತುಭಾಯ | ಓಂ ನಮೋ
ವನಮಾಲಾಯೈ | ಓಂ ನಮಃ ಪೃಥಿವ್ಯೈ | ಓಂ ನಮಃ ಶಂಖಾಯ |
ಓಂ ನಮಃ ಪದ್ಮಾಯ | ಓಂ ನಮಃ ಗದಾಯೈ | ಓಂ ನಮಃ
ಚಕ್ರಾಯ ಓಂ ನಮೋ ಹಲಾಯ | ಓಂ ನಮೋ ಮುಸಲಾಯ | ಓಂ
ನಮಶ್ಚಾಪಾಯ | ಓಂ ನಮಶ್ಚರ್ಮಣೇ | ಓಂ ನಮಃ ಖಡ್ಗಾಯ |
ಓಂ ನಮಃ ಸುಭದ್ರಾಯ | ಓಂ ನಮೋ ವಸುಭದ್ರಾಯ ಓಂ ನಮ
ಆಷಾಢಾಯ | ಓಂ ನಮೋ ಯಜ್ಞತಾತಾಯ | ಓಂ ನಮೋ
ಜಯಾಯ | ಓಂ ನಮೋ ವಿಜಯಾಯ | ಓಂ ನಮ ಆವೋದಾಯ |
ಓಂ ನಮಃ ಪ್ರನೋದಾಯ | ತತೋ ವ್ಯಾಹೃತಿಹೋಮಃ ಕಾರ್ಯಃ |
ತತೋಗಾಯತ್ರಾಹೋಮಂ ಕುರ್ಯಾತ್ |

ತತಃ ತದ್ವಿಷ್ಣೋಃ ಪರಮಂ ಪದಮಿತ್ಯನಯಾ ತತೋ ನೈಷ್ಠವಗಾಯತ್ರಾ |
ತತೋ ಯುಂಜತೇ ಮನ ಇತ್ಯನುವಾಕೇನ | ತತಃ ಪುರುಷಸೂಕ್ತೇನ |
ತತೋ ರಥೇ ಅಕ್ಷೇಷ್ಟಿತಿ ಯುಕ್ತತುಷ್ಟಯೇನ ತತಶ್ಚಮಕಷಟ್ಪೇನ |

ಈ ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಸಂಖ್ಯಾಕ್ರಮಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಹೋಮಮಾಡಿದನಂತರ
ವ್ಯಾಹೃತಿಹೋಮವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಅನಂತರ ಗಾಯತ್ರಿಯಿಂದ ಹೋಮ
ಮಾಡಬೇಕು.

ಅನಂತರ ತದ್ವಿಷ್ಣೋಃ ಪರಮಂ ಪದಂ ಎಂಬ ಮುಕ್ತಿನಿಂದಲೂ ಅನಂತರ
ವಿಷ್ಣು ಗಾಯತ್ರಿಯಿಂದಲೂ, ಅನಂತರ ಯುಂಜತೇಮನಃ ಎಂಬ ಅನುವಾಕದಿಂದಲೂ,
ಅನಂತರ ಪುರುಷಸೂಕ್ತದಿಂದಲೂ, ಅನಂತರ ರಥೇ ಅಕ್ಷೇಷು ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಮುಕ್ತು-
ಗಳಿಂದಲೂ, ಅನಂತರ ಚಮಕದ ಅರುಮುಕ್ತಿನಿಂದ, ಅನಂತರ ಅಜ್ಞ(ಸೂಕ್ತ)ದಿಂದ

ತತಸ್ತ್ವಾಹ್ಯೇನ ಸಂವತ್ಸರಾದೇನಾದಿಹೋಮ ಪೂರ್ವಕೇಣ ಕರ್ಮ-
ಣೋತ್ತರತಂತ್ರಂ ಸಮಾಪಯೇತ್ ||

ವಿಷ್ಣೋಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಕರಣೇ ಹೋಮ ಏಷ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ |
ಅನ್ಯಾಸಾಂ ದೇವತಾಸಾಂ ಚ ತಲ್ಲಿಂಗೈರ್ಜುಹುಯಾದ್ಧ ವಿಃ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಾಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಹೋಮವಿಧಿವರ್ಣನೋ ನಾಮ
ನವೋತ್ತರಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಸಂವತ್ಸರದಿಂದ ಮೊದಲು ಅದಿಹೋಮಪೂರ್ವಕವಾದ ಆಯಾಯ ಕರ್ಮದಿಂದ
ಉತ್ತರವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಮುಗಿಸಬೇಕು. ವಿಷ್ಣುಮೂರ್ತಿಯ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಕಾಲದಲ್ಲಿ
ಈ ಹೋಮವಿಧಿಯು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಇತರ ದೇವತೆಗಳ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯಲ್ಲಿ ಆಯಾಯ
ದೇವತೆಗಳ ನಾಮಗಳಿಂದಲೇ ಅಜ್ಯಹೋಮಮಾಡಬೇಕು.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಾಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಹೋಮವಿಧಿವರ್ಣನವೆಂಬ
ನೂರ ಒಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ೬೦ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ದಶೋತ್ತರಶತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಗದ್ಯ—ಅಥ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾದಿವಸೇ ಪ್ರಾಪ್ತೇ ಶಂಖಪಟಹತೂರ್ಯೈಃ ಶ್ರೀ ಭಗ-
ವಂತಂ ವಿಬೋಧಯೇತ್ | ವಿಬೋಧನಮಂತ್ರಂ ಪಠೇತ್ | ತತಃ
ಕಲ್ಪಕೋಟಿ ಮೂರ್ತಿಧರೋರ್ಧ್ವಬಾಹುಃ ಕಲಶಧರಃ ಸ್ಥಪತಿತ್ವ
ಅತ್ರ ಭಗವಾನ್ ಯಶ್ಚೇಹ ಭಗವಾನಿತಿ ಮಂತ್ರೇಣ ದೇವಾಗಾರಂ
ಪ್ರವಿಶೇಯಃ | ತತಃ ಪಂಚಗವ್ಯಮಿಶ್ರಸರ್ವೌಷಧಿಃ ಸರ್ವಗಂಧಾನ್
ಸರ್ವರತ್ನಾನಿ | ಸುವರ್ಣಂ ಚ ಪಿಂಡಿಕಾಶ್ಚಭ್ರೇ ನಿಮನೇತ್ | ತತ್ರ ಚ
ಮಂತ್ರಾ ಭವಂತಿ ಮಹಾಭಾಗಃ | ಭಾಸಃ | ತ್ರಿಸುವರ್ಣಃ | ಭಾರುಣ್ಡಂ |

ನೂರ ಹತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅನಂತರ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ದಿವಸದಲ್ಲಿ ಶಂಖ
ಪಟಹವಾದ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಅಧಿವಾಸಿತನಾಗಿರುವ ಭಗವಂತನನ್ನು ಎಚ್ಚರಗೊಳಿಸ
ಬೇಕು. ವಿಬೋಧನ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಪಠಿಸಬೇಕು. ಅನಂತರ ಕಲ್ಪಕನಿಂದ ಉಕ್ತವಾದ
ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ ಸಾತ್ಯತ, ಅರ್ಘ್ಯಬಾಹು, ಕಲಶಧರ, ಸ್ಥಪತಿ ಇವರು
ಅತ್ರ ಭಗವಾನ್ ಎಂಬ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಪಠಿಸುತ್ತಾ ದೇವಗೃಹಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಬೇಕು.
ಅನಂತರ ಪಂಚಗವ್ಯಮಿಶ್ರವಾದ ಸರ್ವೌಷಧಿಗಳನ್ನೂ, ಸರ್ವಗಂಧದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನೂ,
ಸರ್ವರತ್ನಗಳನ್ನೂ, ಸುವರ್ಣವನ್ನೂ ಸಹ ಪ್ರತಿಮೆಯ ಪಾದಪೀಠಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಿರುವ

1 ಇಲ್ಲಿ ಪಾಠವು ಅಶುದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಕಲ್ಪಕೋತ್ತಮೂರ್ತಿಧರೋರ್ಧ್ವಬಾಹುಃ ಎಂಬ ಒಂದು
ಪಾಠವನ್ನು ಊಹಿಸಿ ಅರ್ಥ ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ.

ಮೃತ್ಯುಲಾಂಗೂಲಂ | ಸ್ವಸ್ತಿನ ಇಂದ್ರಃ | ದ್ವಾದಶಾಧ್ಯಾತ್ಮಂ |
ಆತ್ಮವ್ಯೂಹಂ ಚ ||

ತತಃ ಸಾಂವತ್ಸರೋದ್ದಿಷ್ಟಕಾಲೇ ಭಗವಂತಂ ಸುಸಮಂ ಸುದೃಷ್ಟಿ
ಪಿಠಿಕಾಯಾಂ ಧ್ರುವಾದ್ಧಾರಿತಿ ನಿಶ್ಚಲಮನೇನೈವ ಮಂತ್ರೇಣ
ಕುರ್ಮಾತ್ | ನಾಮಚಾಸ್ಯೋದೀರಯೇತ್ | ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಸಾಮ ಚ
ಪಠೇತ್ | ಸರ್ವಶ್ಚ ಜನೋ ಲಾಜಾಕುಸುಮೋತ್ಕರೇಣ ಜಯಶಬ್ದೇನ
ಕೋಲಾಹಲಂ ಕುರ್ಮಾತ್ | ನಾದಿತ್ರಾಣಿ ನಾದಯೇತ್ | ಓಂ ನಮೋ
ಭಗವತೇ ವಾಸುದೇವಾಯೇತ್ಯುದೀರಯೇತ್ ||

ಬ್ರಹ್ಮಸೂಕ್ತಂ ಚ ಪಠೇತ್ | ಅಗ್ನೇರಾಯುರಸೀತಿ ಜೀವದಾನಂ
ಕುರ್ಯಾತ್ | ಕಲ್ಪಕಶ್ಚ ಕಲಶಸಾಣಿಃ ಪಠೇತ್ |

ಹಳ್ಳದಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟು ಮುಚ್ಚಬೇಕು. ಆಗ ಈ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು.
ಮಹಾಭಾಗ, ಭಾಸ, ತ್ರಿಸುಪರ್ಣ, ಭಾರುಂಡ (ಸಾಮ) ಮೃತ್ಯುಲಾಂಗೂಲ, ಸ್ವಸ್ತಿನ
ಇಂದ್ರಃ, ದ್ವಾದಶಾಧ್ಯಾತ್ಮ, ಆತ್ಮವ್ಯೂಹ,

ಅನಂತರ ಜ್ಯೋತಿಷಿಕನಿಂದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಶುಭಸಮಯದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನ
ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಸಮವಾಗಿಯೂ, ಸುದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕೂಡಿಯೂ, ಇರುವಂತೆ ಧ್ರುವಾ
ದ್ಯಾಃ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಆ ಮಂತ್ರದಿಂದಲೇ ನಿಶ್ಚಲವಾಗಿರುವಂತೆ ಭದ್ರ
ಪಡಿಸಬೇಕು. ಮೂರ್ತಿಯ ನಾಮಧೇಯವನ್ನೂ ಉಚ್ಚರಿಸಬೇಕು. ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಸಾಮ
ವನ್ನೂ ಗಾನಮಾಡಬೇಕು. ಎಲ್ಲಾ ಜನರೂ ಹೊನ್ನಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಅರಳುಗಳನ್ನು
ಎರಚುತ್ತಾ ಜಯಶಬ್ದವನ್ನು ಚ್ಚರಿಸುತ್ತಾ ಘೋಷಣೆ ಮಾಡಬೇಕು. ವಾದ್ಯಗಳನ್ನೂ
ವಾದಿಸಬೇಕು ಓಂ ನಮೋ ಭಗವತೇ ವಾಸುದೇವಾಯ ಎಂದು ಉಚ್ಚರಿಸಬೇಕು.

ಓಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತೋಸಿ ಭಗವನ್ ಸುಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ಭವತ್ಪ್ರಿಯಂ |
 ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಂ ಪ್ರತಿಪದ್ಯಸ್ವ ಯಜಮಾನಾಭಿವೃದ್ಧಯೇ |
 ಶನ್ನೋಸ್ತು ದ್ವಿಪದೇ ನಿತ್ಯಂ ಶನ್ನಶ್ಚಾಸ್ತು ಚತುಷ್ಟದೇ |
 ಶನ್ನೋಸ್ತು ಸರ್ವಲೋಕಸ್ಯ ಶನ್ನೋ ರಾಜ್ಞಸ್ತಥೈವ ಚ |
 ಯಜಮಾನಃ ಸಭೃತ್ಯೋ ಯೋ ಸಪುತ್ರಶಶುಬಾಂಧವಃ |
 ರಕ್ಷ್ಯೋ ಭಗವತಾ ನಿತ್ಯಂ ದೇಶಶ್ಚಾಯಂ ನಮೋಸ್ತುತೇ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
 ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಭಗವದ್ವಿಬೋಧನಮಂತ್ರವರ್ಣನೋ ನಾಮ
 ದಶೋತ್ತರಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಬ್ರಹ್ಮಸೂಕ್ತವನ್ನೂ ಪಠಿಸಬೇಕು. ಅಗ್ನೇರಾಯುರಸಿ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ
 ಪ್ರಾಣಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಕಲ್ಪಕನೂ ಸಹ ಕಲಶಪಾಣಿಯಾಗಿ ಮಂತ್ರವನ್ನೂ
 ಪಠಿಸಬೇಕು. ಪೂಜ್ಯನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ನೀನು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಹೊಂದಿದ್ದೀಯೆ. ಈ
 ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ಮಂಗಳಪ್ರದವಾಗಲಿ. ಯಜಮಾನನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ನೀನು ಇಲ್ಲಿ
 ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದು. ದ್ವಿಪಾತ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಚತುಷ್ಟಾತ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಸುಖವುಂಟಾ
 ಗಲಿ. ಎಲ್ಲಾ ಲೋಕಕ್ಕೂ ರಾಜನಿಗೂ ಸುಖವುಂಟಾಗಲಿ. ಪುತ್ರ, ಪುತ್ರ, ಪುತ್ರ,
 ಬಾಂಧವ, ಭೃತ್ಯರೊಡಗೂಡಿರುವ ಈ ಯಜಮಾನನು ಪೂಜ್ಯನಾದ ನಿನ್ನಿಂದ
 ಯಾವಾಗಲೂ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡಬೇಕು. ಈ ದೇಶವೂ ನಿನ್ನಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡಬೇಕು.
 ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರಗಳು.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
 ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ವಿಬೋಧನ ಮಂತ್ರವರ್ಣನವೆಂಬ
 ನೂರ ಹತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಓಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಏಕಾದಶೋತ್ತರಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಗದ್ಯ— ಅಥ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಸ್ಯ ಭಗವತೋ ಬೃಹತ್ ಸ್ನಾನಮಾರಭೇತ್ |
ತತೋ ಗಾಯತ್ರೀಂ ಪಠೇತ್ | ಇಷೇತ್ಪೇತೈನೇನ ಪತದ್ಧ್ರೂಹಂ ದದ್ಯಾ
ತ್ | ನೈಷ್ಠವಗಾಯತ್ಪಾ ಸಾದುಕೇ | ಭೂಮ್ಯಾವೃತ್ಪಾಯನೋ-
ಸೀತಿ ಮೃದಂ | ಶನ್ನ ಆಪ ಇತ್ಯರ್ಹಣಂ | ದೇವೇಭ್ಯೋ ವನಸ್ಪತ ಇತಿ
ದಂತಕಾಷ್ಠಂ | ಯಾಮಾಲಿಖೇತಿ ಜಿಹ್ವಾನಿಲೇಖನಂ | ಅಪೋಹಿ-
ಷ್ಠೇತ್ಪಾಚಮನಂ | ಪಾತ್ರೇಣಾಘ್ಯಂ | ಯುವಾಸು ವಾಸಾ ಇತಿ ಸ್ನಾನ-
ಶಾಟಕಂ | ಧ್ರುವಾದ್ಕಾರಿತ್ಯಾಸನಂ | ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಸಾಮ್ನಾ ಸಾದಹೀತಂ

ನೂರ ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ— ಅನಂತರ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತನಾದ ಭಗವಂತನಿಗೆ
ಬೃಹತ್ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕು ಅನಂತರ ಗಾಯತ್ರಿಯನ್ನು ಪಠಿಸ
ಬೇಕು. ಇಷೇತ್ಪಾ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಪೀಕದಾನಿಯನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು
ವಿಷ್ಣುಗಾಯತ್ರಿಯಿಂದ ಪಾದುಕೆಗಳನ್ನೂ, ಭೂಮ್ಯಾವೃತ್ಪಾ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ
ಮೃತ್ತಿಕೆಯನ್ನೂ, ಶನ್ನ ಆಪಃ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಅರ್ಹಣೋದಕವನ್ನೂ,
ದೇವೇಭ್ಯೋ ವನಸ್ಪತೇ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ದಂತಕಾಷ್ಠವನ್ನೂ, ಯಾಮಾಲಿಖ
ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ನಾಲಗೆಯನ್ನು ಶುದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವ ಕಾಷ್ಠವನ್ನೂ, ಅಪೋಹಿಷ್ಠಾ
ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಆಚಮನವನ್ನೂ, ಪಾತ್ರದಿಂದ ಅಘ್ಯವನ್ನೂ, ಯುವಾಸು

ಕನಿಕ್ರದೇತಿ ಬೀಜಪಾತ್ರಂ | ತೇಜೋಶುಕ್ರಮಸೀತಿ ದೀಪಂ |
ಮುಖಾದಿಂದ್ರೇಶ್ವಾದರ್ಶಂ | ತಥೈವ ಮುಖಾಲೇಖಃ | ರೋಧ್ರಂ |
ತ್ವಕ್ ಕೋಲಮಜ್ಜಾವಚಾ | ಕುಷ್ಠಂ | ನೀಲೋತ್ಪಲಾನಿ ಕುಂಕು-
ಮಂ ಚೇತಿ ಮುಖಾಲೇಖಃ |

ಸಹಸ್ರಶೀರ್ಷೇತಿ ತೈಲಂ ಭದ್ರಂ ಕರ್ಣೇಭಿರಿತ್ಯನೇನೋದ್ವರ್ತನಂ |
ಸುಪ್ರತೀಕೇನ ಚಮಸಾ ಸ್ನಾನಂ | ಋಷಭೇನ ನಿಷ್ಪುಂಸನಸ್ನಾನಂ |
ಘೃತವತೀತಿ ಘೃತಸ್ನಾನಂ ದಧಿಕ್ರಾಷ್ಟಾ ಇತಿ ದಧಾ | ಪಯಸ್ವತೀತಿ
ಪಯಸಾ ಗಂಧದ್ವಾರೇತಿ ಗೋಮಯೇನ | ಗಾಯತ್ರಾ ಗೋಮೂ-
ತ್ರೇಣ | ಅಘಮರ್ಷಣೇನ ಪಂಚಗವ್ಯೇನ | ಧ್ರುವಾದ್ಯೌರಿತಿ ಧ್ರುವಂ
ನಿಷ್ಪುಂಸನೇನ | ಮಧುವಾತಾ ಯತಾಯತ ಇತಿ ಮಧುನಾ ಸುಪ್ರತೀ-

ವಾಸಾಃ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಸ್ನಾನಶಾಟಿಯನ್ನೂ ಧ್ರುವಾದ್ಯೌಃ ಎಂದು ಆಸನ
ವನ್ನೂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಸಾಮದಿಂದ ಪಾದಪೀಠವನ್ನೂ, ಕನಿಕ್ರದ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ
ಬೀಜಪಾತ್ರೆಯನ್ನೂ, ತೇಜೋಶುಕ್ರಮಸಿ ಎನ್ನುವ ಮಂತ್ರದಿಂದ ದೀಪವನ್ನೂ,
ಮುಖಾದಿಂದ್ರ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಕನ್ನಡಿಯನ್ನೂ ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಆ ಮಂತ್ರ
ದಿಂದಲೇ ಮುಖಲೇಪವನ್ನೂ ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಲೋಧ್ರ, ಹಪ್ಪಲಿ, ಬಜ್ಜೆ,
ಚಂಗಲ್‌ಕೋಷ್ಠ, ಕಪ್ಪುನೈಡಲಿ, ಕುಂಕುಮ ಕೇಸರಿ ಇವುಗಳಿಗೆ ಮುಖಲೇಪ
ವೆಂದು ಹೆಸರು.

ಸಹಸ್ರಶೀರ್ಷಾ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ತೈಲವನ್ನೂ, ಭದ್ರಂ ಕರ್ಣೇಭಿಃ ಎಂಬ
ದರಿಂದ ಉದ್ವರ್ತನ ಚಾರ್ಣವನ್ನೂ, ಸುಪ್ರತೀಕೇನ ಚಮಸಾ ಎಂಬುವ ಮಂತ್ರ
ದಿಂದ ಸ್ನಾನವನ್ನೂ, ಋಷಭೇನ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ನಿಷ್ಪುಂಸನಸ್ನಾನವನ್ನೂ,
ಘೃತವತೀ ಎಂಬುದರಿಂದ ಘೃತಸ್ನಾನವನ್ನೂ, ದಧಿಕ್ರಾಷ್ಟಾ ಎಂಬುದರಿಂದ ದಧಿ
ಸ್ನಾನವನ್ನೂ, ಪಯಸ್ವತೀ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಪ್ರೇರವನ್ನೂ, ಗಂಧದ್ವಾರಾ ಎಂಬ
ಪದರಿಂದ ಗೋಮಯವನ್ನೂ, ಗಾಯತ್ರಿಯಿಂದ ಗೋಮೂತ್ರವನ್ನೂ, ಅಘಮರ್ಷಣ
ದಿಂದ ಪಂಚಗವ್ಯವನ್ನೂ, ಧ್ರುವಾದ್ಯೌಃ ಎಂಬುದರಿಂದ ಆಸನವನ್ನೂ ಮಧುವಾತಾ
ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಜೇನನ್ನೂ, ಸುಪ್ರತೀಕೇನ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಕಬ್ಬಿನರಸ
ವನ್ನೂ, ಭಾಮೇನ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಗುಡೋದಕವನ್ನೂ, ಅಥರ್ವಶಿರೋ
ಮಂತ್ರದಿಂದ ಶರ್ಕರೋದಕವನ್ನೂ, ವಾಮದೇವೇನ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ನದಿಯ

ಕೇನೇತಿ ಇಕ್ಷುರಸೇನ | ಭಾಮೇನ ಗುಡೋದಕೇನ | ಅಭರ್ವಶಿರಸಾ
ತರ್ಕರೋದಕೇನ | ವಾಮದೇವೇನೇತಿ ನದ್ಯುಭಯಕೂಲಮ್ಬದಾ |
ಶಾಂತಾದ್ಯೌರಿತಿ ಸಂಗಮಮ್ಬದಾ | ಪ್ರಾಣಸೂಕ್ತೇನ ಸರೋಮ್ಬದಾ |
ವಾರಾಹೇಣೇತಿ ವರಾಹೋದ್ಭುತಮ್ಬದಾ | ವಾಮದೇವೇನೇತಿ
ಗಜದಂತಮ್ಬದಾ ವೃಷಭೇಣೇತಿ ವೃಷಭ ಶೃಂಗೋದ್ಭವಮ್ಬದಾ |
ಆತ ಕ್ರಾಂತೇತಿ ಸರ್ವಾಭಿಃ ||

ಭಾರುಂದೇನೇತ್ಯಾಮಲಕೈಃ | ಕರ್ಣೇನೇತಿ ಲೋಧ್ರೇಣ | ಜ್ಯೇಷ್ಠಸಾಮ್ನೇತಿ
ಕಾಲೇಯಕೇನ | ಬೃಹತ್ಸಾಮ್ನೇತಿ ಬೀಜಪೂರಕೇಣ | ಕೃಷ್ಣಾಜಿನೇ-
ನೇತಿ ವರ್ಣಕಸ್ಮನೀಯೇನ | ಅಗ್ನಿ ಅಯುರಸೀತಿ ತಗರೇಣ |
ಶ್ರೀಸೂಕ್ತೇನೇತಿ ಪ್ರಿಯಂಗುನಾ | ವಿಷ್ಣೋರರಾಟಮಸೀತಿ ಸಿದ್ಧಾ-
ರ್ಥಕೈಃ | ಕೃಷ್ಣಮಣಿನೇತಿ ಕೃಷ್ಣೇನ | ಶಿರಿಂಭಿಟೇನೇತಿ ಕುಶೋದ-
ಕೇನ | ಯಾ ಓಷಧಯ ಇತಿ ಸರ್ವಾಷಧಿಭಿಃ | ಆ ಬ್ರಹ್ಮನ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಇತಿ ಬೀಜೈಃ | ಪುಷ್ಪವತೀತಿ ಪುಷ್ಪೈಃ ||

ಎರಡು ದಡಗಳ ಮೃತ್ತಿಕೆಯನ್ನೂ, ಶಾಂತಾದ್ಯೌಃ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ನದೀಸಂಗಮ
ಮೃತ್ತಿಕೆಯನ್ನೂ, ಪ್ರಾಣಸೂಕ್ತದಿಂದ ಸರೋವರದ ಮೃತ್ತಿಕೆಯನ್ನೂ, ವಾರಾಹೇಣ
ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ವರಾಹದಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮೃತ್ತಿಕೆಯನ್ನೂ, ವಾಮ
ದೇವೇನ ಎಂಬುದರಿಂದ ಆನೆಯ ಕೊಂಬಿನಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮೃತ್ತಿಕೆಯನ್ನೂ,
ವೃಷಭೇಣ ಎಂಬುವ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಎತ್ತಿನಕೊಂಬಿನ ಮೃತ್ತಿಕೆಯನ್ನೂ, ಅಶ್ವಕ್ರಾಂತೆ
ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಮೃತ್ತಿಕೆಗಳನ್ನೂ, ಭಾರುಂದೇನ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ
ಆಮಲಕ (ನೆಲ್ಲಿ) ವನ್ನೂ, ವಿಕರ್ಣೇನ ಎಂಬುವುದರಿಂದ ಲೋಧ್ರವನ್ನೂ, ಜ್ಯೇಷ್ಠ
ಸಾಮ್ನಾ ಎಂಬುವುದರಿಂದ ಹಾಲುಮಾಡ್ಡಿಯನ್ನೂ, ಬೃಹತ್ಸಾಮ್ನಾ ಎಂಬುವುದರಿಂದ
ವಾದಕದ ಹಣ್ಣನ್ನೂ, ಕೃಷ್ಣಾಜಿನೇನ ಎಂಬುವುದರಿಂದ ಬಣ್ಣದ ಸ್ನಾನೀಯ
ಚೂರ್ಣವನ್ನೂ, ಅಗ್ನಿ ಅಯುರಸಿ ಎಂಬುವುದರಿಂದ ತಗರವನ್ನೂ, ಶ್ರೀಸೂಕ್ತೇನ
ಎಂಬುವುದರಿಂದ ಪ್ರೇಂಕಣಗಡವನ್ನೂ, ವಿಷ್ಣೋರರಾಟಮಸಿ ಎಂಬುವುದರಿಂದ
ಬಿಳಿಯಸಾಸವೆಯನ್ನೂ, ಕೃಷ್ಣಮಣಿನಾ ಎಂಬುವುದರಿಂದ ಕರಿಯ ಸಾಸವೆ
ಯನ್ನೂ, ಶಿರಿಂಭಿಟೇನ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಶುದ್ಧೋದಕವನ್ನೂ, ಯಾಓಷಧಯಃ
ಎಂಬುವುದರಿಂದ ಸರ್ವಾಷಧಿಗಳನ್ನೂ, ಆಬ್ರಹ್ಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಎಂಬುವುದರಿಂದ ಬೀಜ
ಗಳನ್ನೂ ಪುಷ್ಪವತೀ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಹೂವುಗಳನ್ನೂ ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು.

ವನಸ್ಪತೇ ವೀಡ್ಯಂಗಳ ಇತಿ ವನಸ್ಪತಿಕಲಾಪೈಃ | ಪುಷ್ಪವತೀತಿ ಫಲೈಃ | ಆಶುಃ
ಶಿಶಾನ ಇತಿ ರತ್ನೈಃ | ಗಂಧದ್ವಾರೇತಿ ಗಂಧೈಃ | ಓಂಕಾರ ನಮಸ್ಕಾರ
ಪವಿತ್ರೈಃ ಶಿರಃಸ್ನಾನಾಪಧೀಭಿಃ ಯಥಾ ಕುಷ್ಠಂ, ರೋಧ್ರಂ
ಮುಸ್ತಾಃ, ವಚಾ, ಸರ್ಪಪಾಃ, ಜಯಂತೀ, ವಿಷ್ಣುಕ್ರಾಂತಾ,
ಪುನರ್ನವಾ, ಬ್ರಾಹ್ಮೀ, ತಗರಂ, ಅತಿಬಲಾ, ನವಬಲಾ, ಸಾಗಬಲಾ,
ತ್ವಕ್ಷತ್ರಂ, ಅಗುರುವಾಲುಕಂ, ಹರೇಣುಕಂ, ಲವಂಗಂ, ಅಗುರಂ,
ಉಶೀರಂ, ನಾಲಿಕಾಚೂರ್ಣಕಂ, ದ್ವೇಹರಿದ್ರೇ ಇತಿ | ಏವಂ
ಸ್ನಾನೈಃ ಕಲಶದಾನಂ ಭವತಿ ||

ತತ್ರಾದಾವೇವ ಓಂಕಾರ ನಮಸ್ಕಾರ ಪವಿತ್ರಾಭಿಃ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ದಶಾಧ್ಯಾತ್ಮ-
ಮೃತ್ಪಿಂಡಮಾಧುರೈಃ ಸಾತ್ವತೋದದ್ಯಾತ್ | ತತಃ ಸಾಮವಿತ್
ಮಹಾವಾಮದೇವಲಕ್ಷರಥಂತರ ಶಾಕ್ವರಭಾರುಂಡ ಬೃಹತ್ಸಾಮಭಿಃ |

ವನಸ್ಪತೇ ವೀಡ್ಯಂಗಳ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ವನಸ್ಪತಿಗಳಿಂದಲೂ, ಪುಷ್ಪವತೀ
ಮಂತ್ರದಿಂದ ಫಲಗಳಿಂದಲೂ, ಆಶುಃ ಶಿಶಾನ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ರತ್ನಗಳಿಂದಲೂ
ಗಂಧದ್ವಾರಾ ಎಂಬುದರಿಂದ ಗಂಧಗಳಿಂದಲೂ, ಓಂಕಾರ ನಮಸ್ಕಾರಗಳಿಂದ
ಪವಿತ್ರಗಳಾದ ಶಿರಃಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಓಷಧಿವಿಶೇಷಗಳಿಂದಲೂ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡ
ಬೇಕು ಆ ಓಷಧಿಗಳೂ ಸಹ ಚಂಗಲ್‌ಕೋಷ್ಠ, ಲೋಧ್ರ, ಕೊನ್ನರೆ, ಬಜೆ.
ಸಾಸನೆ, ವೈಜಯಂತಿಕಾ ಎಂಬ ತಕ್ಕಲೆಗಿಡ, ವಿಷ್ಣುಕ್ರಾಂತಾ, ಕೊಮ್ಮೆಗಿಡ,
ಹೊನ್ನಗೊನ್ನೆ, ತಗರದಗಿಡ, ಅತಿಬಲಾ, ನವಬಲಾ, ಬೋಳಂಗಡಲೆ, ದಾಲ್ಚಿನ್ನಿ,
ಅಗುರಗಿಡದ ಚೂರ್ಣ, ರೇಣುಕವೆಂಬ ಗಂಧಿಗರಸನಗು, ಲವಂಗ, ಮಲ್ಲಿಗೆಯ
ವಾಸನೆಯುಳ್ಳ ಅಗುರು, ಲಾಮಂಚ, ನಾಲಿಕಾಚೂರ್ಣಕಂ, ಮರದರಶಿನ ಛಾಯಾ
ಆರಶಿನ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಶಿರಃಸ್ನಾನದ ಓಷಧಿಗಳು ಈ ವಿಧವಾದ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಆಯಾಯ
ಕಲಶದಾನವೂ ನಡೆಯಬೇಕು.

ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಾತ್ವತನು ಮೊದಲೇ ದಶಾಧ್ಯಾತ್ಮ ಮೃತ್ಪಿಂಡ ಮಾಧುರಾದಿ
ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಆಯಾಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕು, ಎಲ್ಲಾ
ವಸ್ತುಗಳೂ ಓಂಕಾರ ನಮಸ್ಕಾರಾದಿಗಳಿಂದ ಪವಿತ್ರಗಳಾಗಿರಬೇಕು ಅನಂತರ
ಸಾಮವೇದಿಯು, ಮಹಾಸಾಮದಿಂದ, ಲಕ್ಷರಧನ್ವರ ಶಾಕ್ವರ ಭಾರುಂಡ ಬೃಹತ್ಸಾಮ
ಗಳನ್ನು ಪಠಿಸಬೇಕು ಅಧರ್ಮವೇದಿಯು ಅಧರ್ಮಶಿರಾಃ ಪ್ರತ್ಯಂಗಿರಃ ಶಂಖಮಣಿ

ಅಥರ್ವನಿತ್ ಅಥರ್ವಶಿರಾಃ ಪ್ರತ್ಯಂಗಿರಃ ಶಂಖಮಣಿ ಪ್ರಾಣಸೂಕ್ತ-
ಮಣಿ ಪ್ರತಿಪರಮಣಿಭಿಃ | ಯುಗ್ಮೇದನಿತ್ ಗಾಯತ್ರೀ ಸಾವಿತ್ರೀ
ಗೋಸೂಕ್ತೈಶ್ಚ ಸೂರ್ಯಸೂಕ್ತ ಪುರುಷಸೂಕ್ತ ಶ್ರೀಸೂಕ್ತೈ-
ರ್ಯಜುರ್ವೇದನಿತ್ | ಕೃಷ್ಣಾಜಿನ ಚಮಕಷಟ್ಕೃಷಡ್ಯತು ಕೂಶ್ಠಾಂಡ
ರುದ್ರದ್ರವಿಣೈಃ | ತತಃ ಸ್ತುತಕ್ತಾ ಕಲಶಸಹಸ್ರ ಕಲಶಾಃ ಸ್ವಕ-
ಪಂಚನಾ ಶತಾನಿ, ಚಿತ್ತಾರಿವಾ, ಶತಮಷ್ಟಾಧಿಕಂ ವಾ ಅಷ್ಟಾಧಿಕ-
ಶಿರಾಃ ಸ್ವಾವಾ ಸ್ವರ್ಚಿತಾನಾಂ ಸ್ವತಿಕಲಾಪಗರ್ಭಾನ್ ಶಂಖಧ್ವನಿ ಸ್ವನೇನ
ವಾದ್ಯಶಬ್ದೇನ ಜಯಜಯಕಾರವಂದಿಶಬ್ದೇನ ಪ್ರಸುಭಗಾನರ್ತಿತೇನ
ದೇಯಾಃ ||

ತತಃ ಪವಿತ್ರೇಣೋಪಕಲಶಾನ್ ವಿಶ್ರಾಮ್ಯ ವೇದ್ಯಾಂ ಕ್ಷಿಪೇತ್ | ಘೃತವ-
ತಿಶಿ ಘೃತಾವೇಕ್ಷಾಂ ದದ್ಯಾತ್ | ಸಹಸ್ರಶೀರ್ಷೇಣ ಶಿಖಂಡೋಪ-
ಗ್ರಹಣ ಶಾಟಕಂ ದದ್ಯಾತ್ | ಯುವಾಸುವಾಸ ಇತಿ ಪ್ರತಿನಿವಸನ-
ಶಾಟಕಂ | ಇದಮಾಪಃ ಪ್ರವಹತ ಇತ್ಯಾಚಮನೀಯಂ | ತತೋ

ಪ್ರಾಣಸೂಕ್ತಮಣಿ ಪ್ರತಿಪರಮಣಿಗಳಿಂದ ಪಾರಾಯಣಮಾಡಬೇಕು ಯುಗ್ಮೇದಮು
ಗಾಯತ್ರೀ ಸೂರ್ಯಸೂಕ್ತ ಸಾವಿತ್ರೀಸೂಕ್ತ ಗೋಸೂಕ್ತಗಳನ್ನೂ ಯಜುರ್ವೇದಿಯ
ಸೂರ್ಯಸೂಕ್ತ ಪುರುಷಸೂಕ್ತ ಶ್ರೀಸೂಕ್ತಗಳನ್ನೂ ಪಾರಾಯಣ ಮಾಡಬೇಕು.
ಕೃಷ್ಣಾಜಿನ ಚಮಕಷಟ್ಕೃಷಡ್ಯತು. ಕೂಶ್ಠಾಂಡ ರುದ್ರ ದ್ರವಿಣಮಂತ್ರಗಳಿಂದ
ಪಾರಾಯಣಮಾಡಬೇಕು ಅನಂತರ ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಕಲಶಸಹಸ್ರ ಅಥವಾ
ಎಂಟುನೂರು, ಐದುನೂರು, ನಾಲ್ಕುನೂರು, ನೂರಎಂಟು, ಇಪ್ಪತೆಂಟು, ಎಂಟು
ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಪರಿಮಿತಗಳಾದ ಕಲಶಗಳನ್ನು ವಸ್ತ್ರವಿ
ಕಲಾಪಗೊಡನೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪೂಜಿಸಿ ಶಂಖಧ್ವನಿ ವಾದ್ಯಶಬ್ದ ವಂದಿಗಳ ಜಯಕಾರ
ಶಬ್ದಗಳೊಡನೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ನರ್ತನಮಾಡುತ್ತಾ ಕೊಡಬೇಕು.

ಅನಂತರ ಉಪಕಲಶಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪವಿತ್ರದಿಂದ ಉದ್ಭಾಸನಮಾಡಿ ವೇದಿಯಲ್ಲಿ
ಹಾಕಬೇಕು. ಘೃತವೇ ಎಂಬಮಂತ್ರದಿಂದ ಆಜ್ಞಾವೇಕ್ಷಣವನ್ನು ದರ್ಶಿಸಬೇಕು
ಸಹಸ್ರಶೀರ್ಷಾ ಎಂಬಮಂತ್ರದಿಂದ ತಲೆಯೊರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸ
ಬೇಕು. ಯುವಾಸುವಾಸ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಉಡುವ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು
ಇದಮಾಪಃ ಎಂಬಮಂತ್ರದಿಂದ ಆಚಮನೀಯವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಅನಂತರ

ಜಃನುಭ್ಯಾಂ ಪಾಣಿಭ್ಯಾಂ ಶಿರಸಾ ಚ ನಮಸ್ಕಾರಂ ಕುರ್ಯಾತ್ |
 ಬೃಹತ್ಸ್ನಪನವೇತದ್ಧಿ ಯಃ ಕರೋತಿ ನರೋ ಹರೇಃ |
 ಸರ್ವಪಾಪವಿನ್ನಿರ್ಮುಕ್ತೋ ವಿಷ್ಣುಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ |

ನ ಕೇವಲಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ಯಾಂ ಸರ್ವದೈವಂ ಸಮಾಚರೇತ್ |
 ಶಾಂತಿದಂ ಪೌಷ್ಟಿಕಂ ಕಾಮ್ಯಂ ಬೃಹತ್ಸ್ನಪನಮುತ್ತಮಂ ||
 ದಿವ್ಯಾಂತರಿಕ್ಷಭೌಮಾನಾಮುತ್ಪಾತಾನಾಂ ಸಮುದ್ಭವೇ |
 ದೇವದೇವಸ್ಯ ರಾಜೇಂದ್ರ ಬೃಹತ್ಸ್ನಪನಮಾಚರೇತ್ ||
 ನಾಸ್ತಿ ಲೋಕೇ ಸಮುತ್ಪಾತೋ ಯೋಽದ್ಯುನೇನ ನ ಶಾಮ್ಯತಿ |
 ಆರೋಗ್ಯ ಕಾಮಃ ಶ್ರೀಕಾಮೋ ಮೋಕ್ಷಕಾಮಶ್ಚ ಬಂಧನಾತ್ ||
 ಸೌಭಾಗ್ಯಶಾಂತಿಕಾಮಶ್ಚ ಬೃಹತ್ಸ್ನಪನಮಾಚರೇತ್ |

ಮಂಡಿಗಳನ್ನು ಊರಿ ಕೈಗಳಿಂದಲೂ ಶಿರಸ್ಸಿನಿಂದಲೂ ಸಾಷ್ಟಾಂಗನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಬೇಕು ಈ ವಿಧವಾದ ಬೃಹತ್ಸ್ನಪನವನ್ನು ಯಾವನೊಬ್ಬನು ಹರಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸುತ್ತಾನೆಯೋ ಅವನು ಎಲ್ಲಾ ಪಾಪಗಳನ್ನೂ ನೀಗಿಕೊಂಡು ವಿಷ್ಣುಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಮಹಿಮಾಶಾಲಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಈ ಬೃಹತ್ಸ್ನಪನವು ಶಾಂತಿಪ್ರದವೂ ಪುಷ್ಟಿದಾಯಕವೂ ಮನೋರಥಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಕಾಮ್ಯವೂ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೇ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬನಿಯಮವಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಡಬಹುದು. ದಿವ್ಯಆಂತರಿಕ್ಷಭೌಮ ಎಂಬ ಉತ್ಪಾತಗಳುಂಟಾದಾಗಲೂ ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಈ ಬೃಹತ್ಸ್ನಪನ ಮಾಡಬೇಕು ಇದರಿಂದ ಶಾಂತವಾಗದಿರುವ ಉತ್ಪಾತವಾವುದೂ ಲೋಕದಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಇದಲ್ಲದೆ ಕಾಮನಾನುಗುಣವಾಗಿ ಅಂದರೆ ಆರೋಗ್ಯಕಾಮನೂ ಸಂಪತ್ಕಾಮನೂ ಭವಬಂಧನದಿಂದ ನಿವೃತ್ತಿ ಹೊಂದಬೇಕೆಂಬ ಮೋಕ್ಷಕಾಮನೂ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಶಾಂತಿಕಾಮನೂ ಸಹ ತನ್ನ ಮನೋರಥಸಿದ್ಧಿಗಾಗಿ ಈ ಬೃಹತ್ಸ್ನಪನವನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾದವನು ಇದರಿಂದ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಪುತ್ರಕಾಮನಾದವನು ಪುತ್ರರನ್ನು

ವಿದ್ಯಾರ್ಥೀ ಪ್ರಾಪ್ನುಯಾದ್ವಿದ್ಯಾಂ ಪುತ್ರಕಾಮಸ್ತಥಾತ್ಮಜಾನ್ ||
ಪ್ರಿಯಾಶ್ಚ ಮುಖ್ಯಾಃ ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ಯಾಶ್ಚ ಕಾಮಯತೇ ಯದಿ |
ಅಕಾಮಕಾಮಃ ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ತದ್ವಿಷ್ಣೋಃ ಪರಮಂ ಪದಂ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯಃ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಬ್ರಹ್ಮತ್ಸಪನಪ್ರಶಂಸಾವರ್ಣನೋ ನಾಮ
ಏಕಾದಶೋತ್ತರ ಶತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ವಿಸಯಾಭಿಲಾಷೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಅಭಿಮತರಾದ ಉತ್ತಮ ಸ್ತ್ರೀಯ
ರನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಯಾವ ಮನೋರಥವೂ ಇಲ್ಲದೆ ನಿಷ್ಕಾಮನಾಗಿ ಪರಮಾ
ತ್ಮನ ಪ್ರೀತಿಗಾಗಿಯೇ ಆಚರಿಸಿದಲ್ಲಿ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವಿನ ಪರಮ ಪದವನ್ನೇ
ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯ ಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯಃ
ವಜ್ರ ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮತ್ಸಪನ ಪ್ರಶಂಸಾವರ್ಣನವೆಂಬ
ಮೂರ ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಓಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ದ್ವಾದಶೋತ್ತರಶತತಮೋಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಗದ್ಯ— ಸ್ನಾತಂ ಶ್ರೀಭಗವಂತಂ ಸಮರ್ಚಯೇತ್ | ಚಂದನಬಹುಲ-
ನಿರ್ಯಾಸಜಾತೀಫಲಮೃಗಮದಕರ್ಪೂರಾಣಿ ಸಮಸ್ತಾನಿ ವ್ಯಸ್ತಾನಿ
ವಾ ಅನುಲೇಪನಂ ಕುರ್ಯಾತ್ | ಗಂಧದ್ವಾರೇತಿ ಶ್ರೀಭಗವಂತ-
ಮನುಲಿಂಪೇತ್ | ವಾಯುರಪ್ರೇಗಾ ಇತಿ ತಾಲವೃಂತಂ ನಿವೇದ-
ಯೇತ್ | ವಾತ ಆವಾತಭೇಷಜಮಿತಿ ವೀಜಯೇತ್, ಸಾವಿತ್ರಾಣಿ
ಸಾವಿತ್ರೈಶ್ಚೇತಿ ಚಾಮರಂನಿವೇದಯೇತ್, ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುಗಾಯತ್ರಾ

ನೂರ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

ಬೃಹತ್ಸಪನದಿಂದ ಸ್ನಾನವಾದ ನಂತರ ಶ್ರೀಭಗವಂತನನ್ನು ಅರ್ಚಿಸಬೇಕು.
ಚಂದನದಿಂದ ಪ್ರಚುರವಾದ ಹಾಲುಮಡ್ಡಿ ಮೊದಲಾದ ಸುಗಂಧ ದ್ರವ್ಯ, ಜಾಜೀ
ಕಾಯಿ, ಕಸ್ತೂರಿ, ಪಚ್ಚೈಕರ್ಪೂರ ಇವುಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟುಗಿಯಾಗಲಿ, ಬೇರೆ ಬೇರೆ
ಯಾಗಲಿ ಸಂಸ್ಕರಿಸಿ ಅನುಲೇಪಿಸಬೇಕು. ಗಂಧದ್ವಾರಾ ಎಂಬ ಮಂತ್ರವನ್ನು
ಅನುಲೇಪನದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು. ವಾಯುರಪ್ರೇಗಾ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ
ಒರಿಸಣಿಗೆಯನ್ನೂ ಅರ್ಪಿಸಿ, ವಾತಆವಾತ ಭೇಷಜಂ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಬೀಸ

ಬೀಜಾನಿ ನಿವೇದಯೇತ್ | ಯುವಾಸುಸುವಾಸೇತಿ ಮಹಾರ್ಥೈಃ ವಸ್ತ್ರೈಃ
ಶ್ರೀಭಗವಂತಮಾಚ್ಛಾದಯೇತ್ | ನೋಪೇಭುಕ್ತ್ಯರ್ಥನೀಲೈಃ ಹಿರಣ್ಯ
ವರ್ಣೈರಾಭರಣೈರರ್ಚಯೇತ್ | ಕಚ್ಚತೋನಕಚ್ಚತ ಇತಿ ಕಚ್ಚತೇನ
ಇಂದ್ರಾವಿಶ್ವೇತಿ ಕಚ್ಚತೇನ ದೂಷ್ಯಾ ದೂಶಿರಸಿ ಪ್ರತಿಸಂಖ್ಯಾ ಅಂಜನ-
ಮಣಿನಾಸ್ತ್ರೇಜನೇನ ಆತ್ಮವ್ಯೂಹೇನ ಕೂರ್ಚಪ್ರಸಾದನೇನ ಪುಷ್ಪ
ವತೀತಿ ಪುಷ್ಪೈಃ ಗ್ರಥಿತೈರಗ್ರಥಿತೈಶ್ಚ ||

ಪ್ರಜಾಪತೇ ನತ್ವದೇತಾನ್ಯ ಇತಿ ಪಟವಾಸೇನ | ಅಗ್ನಿರ್ಮೂರ್ಧೇತಿ
ದೀಪೇನ | ಧೂರಸಿಧೂರ್ವಮಿತಿ ಧೂಪೇನ | ಅಭಿತ್ವಾ ಶೂರನೋ-
ನುಮ ಇತಿ ಚೈತ್ರೇಣ | ವಿಷ್ಣುಗಾಯತ್ರಾ ಉಪಾನದ್ಭಾಂ |
ಇದಂ ವಿಷ್ಣುರ್ವಿಚಕ್ರಮೇ ಇತಿ ಯಾನೇನ ತೇನೈವ ಪ್ರವಹಣೇನ |

ಬೇಕು. ಸಾವಿತ್ರಾಣಿ ಸಾವಿತ್ರಸ್ಯ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಚಾಮರವನ್ನೂ, ಶ್ರಿವಿಷ್ಣು
ಗಾಯತ್ರಿಯಿಂದ ಬೀಜಗಳನ್ನೂ ನಿವೇದಿಸಬೇಕು. ಯುವಾ ಸುವಾಸ ಎಂಬ
ಮಂತ್ರದಿಂದ ಮಹಾರ್ಥವಾದ ವಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಶ್ರೀಭಗವಂತನನ್ನು ಆಚ್ಛಾದಿಸಬೇಕು.
ಅನುಭವಿಸದಿರುವ ಮತ್ತು ನೀಲವರ್ಣವಿಲ್ಲದಿರುವ ಹಿರಣ್ಯ ವರ್ಣದಂತಿರುವ ಅಭ
ರಣಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಕಚ್ಚತೋ ನ ಕಚ್ಚತ ಇತಿ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಶಿಕ್ಕಟ್ಟಿಗೆ
ಯಿಂದಲೂ, ಇಂದ್ರಾವಿಶ್ವಾ ಎಂಬುವದರಿಂದ ಬಾಚಣಿಗೆಯಿಂದಲೂ ದೂಷ್ಯಾದ್ವಾಷ್ಯ
ವೆಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ತಲೆಯನ್ನು ಬಾಚಬೇಕು. ಅಂಜನಮಣಿಯಿಂದ ಪ್ರಕಾಶ
ಗೊಳಿಸಿ, ಆತ್ಮವ್ಯೂಹ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಮುಖರೋಮಾದಿಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸಿ ಪುಷ್ಪವೇತಿ
ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಕಟ್ಟಿದ ಮತ್ತು ಬಿಡಿಯಾದ ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನೂ ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು.

ಪ್ರಜಾಪತೇನತ್ವದೇತಾನ್ಯ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಪಟವಾಸಚೂರ್ಣವನ್ನೂ
ಅಗ್ನಿರ್ಮೂರ್ಧಾ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ದೀಪವನ್ನೂ, ಧೂರಸಿ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ
ಧೂಪವನ್ನೂ, ಅಭಿತ್ವಾಶೂರ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಭಕ್ತವನ್ನೂ, ವಿಷ್ಣುಗಾಯತ್ರಿ
ಯಿಂದ ಪಾದುಕೆಯನ್ನೂ ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಇದಂ ವಿಷ್ಣುಃ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ
ಯಾನವನ್ನೂ, ಅದೇ ಮಂತ್ರದಿಂದ ರಥವೇ ಮೊದಲಾದ ಯಾನವಿಶೇಷವನ್ನೂ,

ಕೇತುಂ ಕೃಣ್ವನ್ನಿತಿ ಧ್ವಜೈಃ | ತೇನೈವ ಪತಾಕಾಭಿಃ | ತತಃ ಸ್ತೋತ್ರೈಃ
ಶ್ರೀಭಗವಂತಮರ್ಚಯೇತ್ | ತತೋ ಅಗ್ನಿರ್ಮೂರ್ಧೇತಿ ಸರ್ವ.
ಭೋಗಪೂರಣಾರ್ಥೀಯ ಮಾತ್ರಯಾ | ತತಃ ತಂತ್ರೀವಾದ್ಯೈಃ |
ತತಃ ಶಂಖಪಟಹಭೇರೀನಿನದೈಃ ಶುಭಗಾನೇನವೇತಿ ||
ಪದ್ಯ || ಅನೇನ ವಿಧಿನಾ ಭೋಗೈಃ ಸಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಜನಾರ್ದನಂ |
ಸರ್ವಾನ್ಶಮಾನವಾಪ್ನೋತಿ ವಿಷ್ಣುಲೋಕಂ ಚ ಗಚ್ಛತಿ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಭೋಗದಾನವರ್ಣನೋ ನಾಮ
ದ್ವಾದಶೋತ್ತರಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಕೇತುಂಕೃಣ್ವಾ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಧ್ವಜವನ್ನೂ, ಅದೇ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಪತಾಕೆ
ಗಳನ್ನೂ ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಅನಂತರ ಸ್ತೋತ್ರಗಳಿಂದ ಭಗವಂತನನ್ನು ಪೂಜಿಸ
ಬೇಕು. ಅನಂತರ ಅಗ್ನಿರ್ಮೂರ್ಧಾ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಸರ್ವಭೋಗಪೂರ
ಣಾರ್ಥವಾದ ಮಾತ್ರಾದಾನದಿಂದಲೂ, ಅನಂತರ ತಂತ್ರೀವಾದ್ಯದಿಂದಲೂ, ಶಂಖ
ಪಟಹಭೇರೀ ವಾದ್ಯಗಳಿಂದಲಾಗಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಗಾನದಿಂದಲಾಗಲಿ ಪೂಜಿಸ
ಬೇಕು. ಈ ವಿಧಿಯಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಭೋಗಗಳಿಂದಲೂ, ಭಗವಂತನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ
ದವನು ಎಲ್ಲಾ ಮನೋರಥಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ವಿಷ್ಣುಲೋಕವನ್ನೂ
ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಭೋಗದಾನವರ್ಣನವೆಂಬ
ನೂರ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ

॥ ಹಿಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ತ್ರಯೋದಶೋತ್ತರತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಗದ್ಯ— ಆಥ ಮಧುಪರ್ಕೇಣ ಶ್ರೀಭಗವಂತಮಭ್ಯರ್ಚಯೇತ್ | ಹಿರಣ್ಯ-
ವರ್ಣೇತ್ಯರ್ಹಣಾಂ ದದ್ಯಾತ್ | ದಧಿಕ್ರಾವ್ವೇತಿ ದಧಿ | ಘೃತವತೀತಿ
ಘೃತಂ | ಮಧುವಾತಾ ಯತಾಯತ ಇತಿ ಮಧು | ತ್ರಿಸುಪರ್ಣೇನ
ಸಂಯೋಜ್ಯ ಸಾವಿತ್ರೇಣ ನಿಯೋಜಯೇತ್ | ಅಪೋಹಿಷ್ಠೇತಿ
ತರ್ಪಣಂ ದದ್ಯಾತ್ | ವಾತ ಆವಾತು ಭೇಷಜಮಿತಿ ನಿಷ್ಕೃಂಶನಂ

ನೂರ ಹದಿಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅನಂತರ ಮಧುಪರ್ಕದಿಂದ ಶ್ರೀಭಗ
ವಂತನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಹಿರಣ್ಯವರ್ಣಾ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಆರ್ಹಣೋದಕ
ವನ್ನೂ, ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು. ದಧಿಕ್ರಾವ್ವಾ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ನೋಸರನ್ನೂ, ಘೃತವತೀ
ಎಂಬುದರಿಂದ ಘೃತವನ್ನೂ, ಮಧುವಾತಾ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಜೇನನ್ನೂ, ಸಹ
ತ್ರಿಸುಪರ್ಣಮಂತ್ರದಿಂದ ಸೇರಿಸಿ ಸಾವಿತ್ರಿಮಂತ್ರದಿಂದ ಜಪಿಸಬೇಕು. ಅಪೋ
ಹಿಷ್ಠಾ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ತೃಪ್ತೃದಕವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ವಾತಆವಾತು

ಶನ್ನಾಪಶಃತಿ ಆಚಮನೀಯಂ | ಅಷ್ಟಕವಿಧಿನಾಪಶುಂ | ಹಿರಣ್ಮ
ವರ್ಣೇತಿ ನಾ ಮಾತ್ರಾಂ | ತೇನ ಬಿಂಬಿತಂಖಪದ್ಮಾದ್ಯಾನಿ ಮಂಗ
ಲಾನ್ಯಾನಿ ನಿವೇದಯೇತ್ ||

ಶ್ಲೋ || ಮಧುಪರ್ಕವಿಧಿಶ್ಚೇಷ ಕಥಿತಶ್ಚೇ ಮಯಾನಘ |

ಏತತ್ಕೃತ್ವಾ ಮಹಾರಾಜ ವಿಷ್ಣುಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ || ೧ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವರ್ಜಸಂವಾದೇ ಮಧುಪರ್ಕನಿವೇದನೋ ನಾಮ

ತ್ರಯೋದಶೋತ್ತರಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಭೇಷಜಂ ಎಂದು ಒರಸಿಕೊಳ್ಳುವವಸ್ತ್ರವನ್ನೂ, ಶನ್ನಾಪಶಃ ಎಂಬುದರಿಂದ ಆಚಮ
ನೀಯವನ್ನೂ, ಅಷ್ಟಕವಿಧಿಯಂತೆ ಪಶುವನ್ನೂ, ಹಿರಣ್ಯವರ್ಣಾವೆಂಬುದರಿಂದ
ಮಾತ್ರಾ ದಾನವನ್ನೂ ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಅದೇ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಬಿಂಬಫಲ. ಶಂಖ, ಪದ
ಮೊದಲಾದ ಮಂಗಲವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಧೂರೆಯೇ ಮಧುಪರ್ಕಪೂಜ್ಞಾ
ವಿಧಿಯನ್ನು ಈ ರೀತಿ ನನಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಇದನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದವನು ವಿಷು
ಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಪೂಜ್ಯನಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಮಧುಪರ್ಕನಿವೇದನವೆಂಬ

ನೂರ ಹದಿಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಹಿಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಚತುರ್ದಶೋತ್ತರಶತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಗದ್ಯ— ಹಿರಣ್ಯವರ್ಣೇತ್ಯರ್ಹಣಾಂ ದೆದ್ಯಾತ್ | ತತಃ ಸಭಕ್ಷ್ಯಂ ಸವ್ಯಂ-
ಜನಂ ಸದಚರಿತಕಂ ಸಾವದಂತಂ ಸಫಲಂ ಸಾವಿತ್ರೇಣ ನಿವೇದ-
ಯೇತ್ | ಶಕ್ತ್ಯಾ ಸುಗಂಧೀನಿ ಸುಸ್ವಾದೂನಿ ಅಂಬುಸಾ ನಾನಿ ಚ |
ಆಪೋಹಿಷ್ಯೇತಿ ಚ ತರ್ಪಣೇನ | ವಾತಆವಾತಭೇಷಜಮಿತಿ
ನಿಷ್ಪಂಸನೇನ | ಶನ್ನ ಆಪೇಷಾ ಚಮನೀಯೇನ | ಅಗ್ನಿಮೂರ್-

ನೂರ ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹಿರಣ್ಯವರ್ಣ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ
ಆರ್ಹಣೋದಕವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಅನಂತರ ಭಕ್ಷ್ಯ ವ್ಯಂಜನ ಉಪವ್ಯಂಜನ
ಚಟ್ವಿಮೊದಲಾದ ಉಪದಂಶ, ಫಲ ಇವುಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿದ ನೈವೇದ್ಯವನ್ನು
ಸಾವಿತ್ರಿಮಂತ್ರದಿಂದ ನಿವೇದಿಸಬೇಕು. ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಸುಗಂಧಿಯಾಗಿಯೂ ಸ್ವಾದು
ವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ತೀರ್ಥವನ್ನು ಪಾನಕ್ಕಾಗಿ ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಆಪೋಹಿಷ್ಣಾ
ಎಂಬುದರಿಂದ ತೃಪ್ತೃದಕವನ್ನೂ ವಾತಆವಾತ ಎಂಬುದರಿಂದ ನಿಷ್ಪಂಸನವನ್ನೂ
ಶನ್ನ ಆಪಃ ಎಂಬುದರಿಂದ ಆಚಮನೀಯವನ್ನೂ, ಅಗ್ನಿಮೂರ್ಧಾ ಎಂಬುದರಿಂದ
ಇದೇ ವಿಧಾನದಿಂದ ಪರಿಜನರಿಗೆ ಸಂವಿಭಾಗಾರ್ಥವಾದ ಅನುಯಜ್ಞಾದಿಂದಲೂ,
ಭಗವಂತನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಮುಖಾದಿಂದ್ರಶ್ಚ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ತಾಂಬೂ

ರ್ಥೇತಿ ಪುನರನೇನೈವವಿಧಾನೇನ ಸಂವಿಭಾಗಾರ್ಥೀಯೇನ ಅನು-
ಯೋಜ್ಞೇನ ಶ್ರೀಭಗವಂತಮರ್ಚಯೇತ್ | ಮುಖಾದಿಂದ್ರಕ್ಷ ತಾಂ-
ಬೂಲಂ ದದ್ಯಾತ್ | ತೇನೈವಸುಗಂಧೀನಿ ಮುಖವಾಸಾಂಸಿ ತೇನೈವ
ವರ್ಪಣಂ ಪುನರಪಿ ಶ್ರೀಭಗವಂತಂ ಗೀತವಾದಿತ್ರಸೃತ್ಯೈಃ ಸಮ-
ಭ್ಯರ್ಚಯೇತ್ ||

೧೧೬ || ಅನ್ವಯೋಜ್ಞೇನ ಸಂಪೂಜ್ಯ ದೇವದೇವಂ ಸನಾತನಂ |
ಸರ್ವಾನ್ಯಾಮಾನವಾಪ್ನೋತಿ ವಿಷ್ಣುಲೋಕಂ ಚ ಗಚ್ಛತಿ |

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಇಜ್ಯಾವರ್ಣನೋ ನಾಮ
ಚತುರ್ದಶೋತ್ತರಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು ಅದೇ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಸುಗಂಧಿಗಳಾದ ಮುಖಪಟಗಳನ್ನು
ಪರ್ಪಣವನ್ನೂ ಅರ್ಪಿಸಿ ಪುನಃ ಶ್ರೀಭಗವಂತನನ್ನು ನೈತೃಗೀತವಾದ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ
ನಿಜಿಸಬೇಕು. ಪುರಾತನ ಪ್ರಭುವಾದ ಭಗವಂತನನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಅನ್ವಯಜ್ಞದಿಂದ
ನಿಜಿಸಿದವನು ಎಲ್ಲಾ ಮನೋರಥಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದಿ ವಿಷ್ಣುಲೋಕಕ್ಕೆ ಸೇರುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಇಜ್ಯಾವರ್ಣನವೆಂಬ
ನೂರ ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಓಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣವೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಪಂಚದಶೋತ್ತರಶತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಗಡ್ಯ—ತತಃ ಶಂಕರಗೀತೋಕ್ತೇನ ವಿಧಾನೇನ ಇಜ್ಯಾಂ ಸಾತ್ವತಃ
ಕುರ್ಯಾತ್ | ಕಾರಿಣಕ್ಷ ಭಾಗ್ಯಃ ಶುಚಿಂ ಭಜೇತ್ ದೇವ ಪುರತಃ
ಏವರ್ತಿಜಾಂ ಪ್ರತ್ಯೇಕಂ ಸುವರ್ಣಮಹತಂ ನಾಸೋ ಗೋವತ್ಸ
ಸಹಕೃತಂ ಕಾಂಸ್ಯಂ ದದ್ಯಾತ್ | ಸ್ವತಕ್ಷಾ ಚ ತಾನಾನ್ಭೃಚ್ಛ-
ಯೇತ್ | ತತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ ಭೋಜಯೇತ್ | ಭುಂಜಾ ನಾಂಕ್ಷ
ಶ್ರೀಭಗವನ್ಮಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಶ್ರಾವಯೇತ್ | ತತೋ ಹವಿಸ್ಯಂ ಯಜ-

ನೂರ ಹದಿನೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:—ಶಂಕರಗೀತೋಕ್ತ ವಿಧಾನದಿಂದ ಸಾತ್ವ
ತನು ಇಜ್ಯೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ತನಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಬಹುದಾದ ಭಾಗದಿಂದ ಶುದ್ಧನಾಗಿರ
ಬೇಕು. ದೇವತಾಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲೇ ಋತ್ವಿಜರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಸುವರ್ಣ ಶುಭ್ರ
ವಾದನಸ್ತ್ರ ಗೋವು ಅದರ ಕರು ಕೆರೆಯುವ ಕಾಂಸ್ಯಪಾತ್ರೆ ಇವನ್ನೂ ಕೊಡಬೇಕು
ಶಕ್ತ್ಯನುಸಾರವಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು ಅನಂತರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಭೋಜನವನ್ನೂ
ಅವರು ಭುಂಜಿಸುವಾಗ ಭಗವನ್ಮಹಾತ್ಮ್ಯ ಶ್ರವಣವನ್ನೂ ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಅನಂತರ
ಯಜಮಾನನು ಹವಿಸ್ಯಭೋಜನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ಅನಂತರ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ

ಮಾನಸ್ತೃಶ್ವೀಯಾತ್ | ತತೋ ದೇವಾ ಗಾರೇ ಗೀತನೃತ್ಯವಾದ್ಯ-
ಪುಸ್ತಕಶ್ರವಣೇ ತಿಷ್ಠೇತ್ ||

ಕೇನ ವಿಧಿನಾ ಕೃತ್ವಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಂ ಶಾಙ್ಗಿಣೋ ನರಃ |
ರ್ವಾನ್ಯಾಮಾನವಾಪ್ನೋತಿ ವಿಷ್ಣುಲೋಕಂ ಚ ಗಚ್ಛತಿ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಸಾತ್ವತೇಜ್ಯಾವರ್ಣನೋ ನಾಮ
ಪಂಚದಶೋತ್ತರಶತತಮೋಧ್ಯಾಯಃ

ತ ನೃತ್ಯ ವಾದ್ಯ ಪುಸ್ತಕಶ್ರವಣ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗಿರಬೇಕು. ಈ ವಿಧಿಯಿಂದ
ಯ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದವನು ಎಲ್ಲಾ ಮನೋರಥಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದಿ
ಪ್ತಿಲೋಕವನ್ನು ಸೇರುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರದ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಸಾತ್ವತೇಜ್ಯಾವರ್ಣನವೆಂಬ
ನೂರ ಹದಿನೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ೓ಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಪೋಡಶೋತ್ತರಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚೆ ॥

ಇದೃ—ವೈದಿಕೇನೇಜ್ಯಾವಿಧಾನೇನ ಸಾತ್ವತೋಕ್ತೇನ ದರ್ಶನವಿಧಿ-
ಹೋಮೇನ ಸಸ್ತಾಹಂ ಪ್ರತ್ಯಹಮರ್ಚಾಂ ಕುರ್ಯಾತ್ | ತತಃ
ಸಪ್ತಮೇಽಹ್ನಿ ಬೃಹತ್ಸ್ನಪನಂ ಕೃತ್ವಾ ಕಲ್ಪಕಃ ಕಲಶಪಾಣಿಃ ಯಾ
ಓಷಧಯ ಇತಿ ತೋರಣಾನ್ಯಭಿಸಂಚೇತ್ | ಗಂಧದ್ವಾರೇಣೇತ್ಯನು
ಲೇಪನೇನಾರ್ಚಯೇತ್ | ಪುಷ್ಪವತೀತಿ ಪುಷ್ಪೈಃ | ಅಗ್ನಿರ್ಮೂರ್ಧ್ವೇತಿ
ದೀಪೇನ | ಧೂರಸೀತಿ ಧೂಪೇನ | ಸಾವಿತ್ರಾಣಿ ಸಾವಿತ್ರಸ್ಯೇತಿ
ನೈವೇದ್ಯೇನ ॥ ತತಃ ಪ್ರಾಗುತ್ತರಂ ತತಃ ಪೂರ್ವಂ ತತೋ ದಕ್ಷಿಣತಃ

ನೂರ ಹದಿನಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ :—ವೈದಿಕವಾದ ಇಜ್ಯಾವಿಧಿಯಿಂದಲೂ
ಸಾತ್ವಿಕೋಕ್ತವಾದ ದರ್ಶನ ವಿಧಿಹೋಮದಿಂದಲೂ ಏಳು ದಿನದವರಿಗೂ ಸ್ವತಿ
ದಿನವೂ ಪೂಜೆ ನಡಿಸಬೇಕು ಅನಂತರ ಏಳನೆಯದಿನ ಬೃಹತ್ಸ್ನಪನ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ
ಕಲ್ಪಕನು ಕಲಶವನ್ನು ಕೈಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಯಾ ಓಷಧಯಃ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ
ತೋರಣಗಳನ್ನು ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸಬೇಕು ಗಂಧದ್ವಾರಾ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಅನುಲೇಪನ
ದಾನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅರ್ಚಿಸಬೇಕು. ಪುಷ್ಪವತೀ ಎಂಬುದರಿಂದ ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದಲೂ,
ಅಗ್ನಿರ್ಮೂರ್ಧ್ವಾ ಎಂಬುವುದರಿಂದ ಧೂಪದಿಂದಲೂ, ಸಾವಿತ್ರಾಣಿ ಸಾವಿತ್ರಸ್ಯ
ಎಂಬುವುದರಿಂದ ನೈವೇದ್ಯದಿಂದಲೂ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಅನಂತರ ಈಶಾನ್ಯ, ಪೂರ್ವ,
ದಕ್ಷಿಣ ಶಶ್ವತು. ಈ ದಿಕ್ಕುಗಳ ತೋರಣಗಳನ್ನು ಈ ಕ್ರಮದಂತೆ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣು

ಪಶ್ಚಿಮೇ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುಗಾಯತ್ರಾ ತೋರಣಾನ್ಯುದ್ಧರೇತ್ | ಸರ್ವ
ಏವ ಋತ್ವಿಜಃ ತೋರಣಾನ್ಯಾದಾಯ ಗಜಪೃಷ್ಠಗಾ ಅಶ್ವರಥ
ಪೃಷ್ಠಗಾ ಗೋರಥಪೃಷ್ಠಗಾಃ ತಿಬಿಕಾಗತಾ ವಾ ನದೀಂ ಗಚ್ಛೇಯುಃ||

ತತ್ರ ಸ್ವಸ್ತಿನ ಇಂದ್ರ ಇತಿ ಮಂತ್ರೇಣ ಕ್ಷಿಪೇಯುಃ | ಭದ್ರಂಕರ್ಣೇತಿ ಶ್ರೀ
ದೇವತಾಗೃಹಂ ವ್ರಜೇಯುಃ | ಯಶ್ಚೇಹಭಗವಾನಿತಿ ಪ್ರವಿಶೇಯುಃ |
ತತೋ ಭೋಗವಿಧಿಪೂರ್ವಕೇಣ ಸರ್ವೇಣ ಪ್ರತಿಷ್ಠೋಕ್ತೇನ
ವಿಧಿನಾ ಶ್ರೀಭಗವಂತಮನ್ವಯೇಯುಃ | ತತೋ ಭುಕ್ತವತ್ಸು ವಿಪ್ರೇಷು
ಮುಂಚಾಮಿತ್ಸೇತಿ ಮಂತ್ರೇಣ ಯಜಮಾನಸ್ಯ ದೀಕ್ಷಾಕರಣಂ ಬದ್ಧಂ
ಮುಂಚೇತ್ | ಕವಚೇನ ಚ ರಕ್ಷಣಂ ಕುರ್ಯಾತ್ | ತೋರಣೋ
ದ್ಧರಣವರ್ಜಂ ಮಾಸಿಮಾಸಿ ಸಪ್ತಾಹೋಕ್ತಂ ವಿಧಿಂ ಕುರ್ಯಾತ್ |
ಯಾವತ್ಸಂವತ್ಸರಂ ನಿತ್ಯಮೇವಂ ಸರ್ವಕಾಮದಂ ಕರ್ಮತತ್ |

ಗಾಯತ್ರಿಯಿಂದ ಉದ್ಧರಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆ ತೆಗೆದ ತೋರಣಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಾ
ಋತ್ವಿಜರೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಆನೆ ಅಥವಾ ಕುದುರೆಕಟ್ಟಿದ ರಥ ಅಥವಾ ಎತ್ತುಗಳಿಂದ
ಒಯ್ಯುವ ಗಾಡಿ ಅಥವಾ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೊಂದರ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು
ನದಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು.

ಸ್ವಸ್ತಿನ ಇಂದ್ರಃ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ತೋರಣಗಳನ್ನೂ ನದಿಯಲ್ಲಿ
ವಿಸರ್ಜಿಸಬೇಕು. ಭದ್ರಂಕರ್ಣೇತಿ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯ ಗೃಹಕ್ಕೆ ಬಂದು
ಯಶ್ಚೇಹ ಭಗವಾ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಪ್ರವೇಶಿಸಬೇಕು. ಎಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ಕಲ್ಪ
ದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಭೋಗವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಅಚರಿಸಿ ಭಗವಂತನ
ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಲ್ಲಿರಬೇಕು. ಅನಂತರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಭೋಜನವಾದ ಮೇಲೆ ಮುಂಚಾ
ಮಿತ್ವಾ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಯಜಮಾನನ ಕೈಗೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದ ದೀಕ್ಷಾಬಂಧವನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ
ಬೇಕು. ಕವಚದಿಂದ ರಕ್ಷಣವನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕು. ತೋರಣೋದ್ಧರಣ ಒಂದು
ಹೊರತು ಪ್ರತಿನಾಸದಲ್ಲಿಯೂ ಸಪ್ತಾಹೋಕ್ತವಾದ ವಿಧಿಯನ್ನೇ ನಡೆಸುತ್ತಿರಬೇಕು.
ಸಂವತ್ಸರ ಮುಗಿಯುವವರೆಗೂ ನಿತ್ಯವೂ ಈ ವಿಧಾನವು ಇಷ್ಟಾರ್ಥಪ್ರದವಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಕಲ್ಪಮೇತತ್ತೇ ಮಯೋಕ್ತಂ ಪಾರ್ಥಿವೋತ್ತಮ !
ವರ್ತಮಾಪದರಂ ಜ್ಞೇಯಮಾಯುಷ್ಯಮಪರಾಜಿತಂ ||

ಶನೇನ ವಿಧಿನಾ ಕೃತ್ವಾ ಸ್ಥಾಪನಂ ಶಾರ್ಙ್ಗಣೋ ನರಃ |
ಸರ್ವಕಾಮಾನವಾಪ್ನೋತಿ ವಿಷ್ಣುಲೋಕಂ ಚಿ ಗಚ್ಛತಿ ||

ಓಷಧ್ಯಃ ಪವನಂ ವೃಕ್ಷಾ ಯತ್ಕಿಂಚಿದುಪಯುಜ್ಯತೇ |
ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಯಾಂ ಹಿ ತತ್ಸರ್ವಂ ವಿಷ್ಣುಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ ||

ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಂ ಯೇಪಿ ಪಶ್ಯಂತಿ ಕ್ರಿಯಮಾಣಾಂ ನರಾಧಿಪ !
ಅಭಿನಂದಂತಿ ಯೇ ಭಕ್ತಾಃ ತೇಪಿ ಸ್ವರ್ಗಾರ್ಜುನೋ ನರಃ ||

ಸಾತ್ವತೋಕ್ತೇನ ವಿಧಿನಾ ನಿತ್ಯಮೇವ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ |
ಪೂಜಯೇದ್ವೇವದೇವೇಶಂ ಯ ಇಚ್ಛೇಚ್ಛಾಶ್ಚತಂ ಪದಂ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಾಂಕಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ವಜ್ರ
ಸಂವಾದೇ ತೋರಣೋದ್ಧಾರವಿಧಿವರ್ಣನೋ ನಾಮ
ಷೋಡಶೋತ್ತರಶತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಎಲೈ ಧೀರಯೇ, ನಾನು ನಿನಗೆ ಹೇಳಿರುವ ಈ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಕಲ್ಪವು ಸರ್ವ
ಪಾಪನಾಶಕವೂ, ಆಯುಷ್ಯದವೂ, ವಿಜಯಪ್ರದವೂ ಆಗಿದೆ. ಈ ವಿಧಿಯಂತೆ
ಹರಿಯ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದವನು ಎಲ್ಲಾ ಮನೋರಥಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದಿ
ವಿಷ್ಣುಲೋಕವನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಓಷಧಿಗಳು.
ಬೀಸಣಿಗೆ, ಮರ ಮೊದಲಾದವೂ ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆಯೋ ಅವೆಲ್ಲಕ್ಕೂ
ವಿಷ್ಣುಲೋಕ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ ಈ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ನಡೆಯುವಾಗ ಯಾರು
ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಾರೆಯೋ, ಯಾರು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತಾರೋ
ಅಂತಹ ಭಕ್ತರೂ ಸಹ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಆರ್ಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತನಾದ ಹರಿ
ಯನ್ನು ಸಾತ್ವತೋಕ್ತವಾದ ವಿಧಿಯಂತೆ ನಿತ್ಯವೂ ಯಾವನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾನೆಯೋ
ಅವನು ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಶಾಶ್ವತವಾದ ಸುಖಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಾಂಕದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ತೋರಣೋದ್ಧಾರವಿಧಿವರ್ಣನವೆಂಬ
ನೂರ ಹದಿನಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಓಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಸಪ್ತದಶೋತ್ತರಶತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಗದ್ಯ— ಅಥ ದೇವಯಾತ್ರಾವಿಧಿಭವತಿ | ತಸ್ಯ ದೇವಸ್ಯ ಯಾ ತಿಥಿಃ
ಸ್ವಕೀಯಾ ಉಕ್ತಾ ತಸ್ಯ ತಸ್ಯಾಂ ತಿಥೌ ಯಾತ್ರಾಂ : ಕುರ್ಯಾತ್ |
ಯಸ್ಯ ತಿಥಿರ್ನಜ್ಞಾಯತೇ ತಸ್ಯ ಪೂರ್ಣಮಾಸ್ಯಾಂ ಕುರ್ಯಾತ್ |
ಶ್ರೀಭಗವತೋ ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ಸರ್ವಾ ಏವ ತಿಥಯಃ ನಾಸ್ಯತಿಥಿ-
ರ್ನಾಮ ತತ್ಪ್ರದಾನೇವ ಸುಧಾವದಾತಂ ಸುಚಿತ್ತಿತಂ ದೇವಕುಲಂ
ಕೃತ್ವಾ ಶುಭೇಽಹ್ನಿ ವಿನಾಯಕಪೂಜನಂ ಕುರ್ಯಾತ್ | ದ್ವಿತೀ-
ಯೇಽಹ್ನಿ ಗೃಹಕ್ಷಪೂಜನಂ ತೃತೀಯೇಽಹ್ನಿ ನಾಗಪೂಜನಂ |

ನೂರ ಹದಿನೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ :—ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಭಗವಂತನ ಯಾತ್ರಾ
ವಿಧಿಯನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಯಾವ ದೇವತೆಗೆ ಯಾವ ತಿಥಿಯು ಸ್ವಕೀಯ
ವೆಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆಯೋ ಆ ದೇವತೆಗೆ ಅತಿಥಿಯಲ್ಲಿ ಯಾತ್ರೋತ್ಸವವನ್ನು
ಮಾಡಬೇಕು. ಯಾವ ದೇವತೆಗೆ ತಿಥಿಯು ತಿಳಿದಿರುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಂತಹ ದೇವತೆಯ
ಯಾತ್ರೋತ್ಸವವನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾ ದಿನದಲ್ಲಿ ನಡೆಸಬೇಕು. ಶ್ರೀಭಗವಂತನಾದ
ವಾಸುದೇವನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಎಲ್ಲಾ ತಿಥಿಗಳೂ ಅರ್ಹವಾಗುತ್ತವೆ. ಇವನಿಗೆ ಇದೇ
ಎಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ತಿಥಿಯೊಂದಿಲ್ಲ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ದೇವ
ಗೃಹವನ್ನು ಸುಣ್ಣದಿಂದ ಶುಭ್ರವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಚಿತ್ರಲೇಖನಾದಿಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿ
ಶುಭದಿನದಲ್ಲಿ ವಿನಾಯಕಪೂಜೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಎರಡನೆಯದಿನ ಗೃಹನಕ್ಷತ್ರಗಳ

ಚತುರ್ಥೇಽಹ್ನಿ ಪ್ರಮಥಪೂಜನಂ | ಪಂಚಮೇಽಹ್ನಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ-
ಪೂಜನಂ | ದೀನಾನಾಥದಾನಂ ಚ | ಷಷ್ಠೇಽಹ್ನಿ ಸ್ನಪನಂ ||

ತತ್ರ ಬೃಹತ್ಸ್ನಪನಂ ಕೃತ್ವಾ ಸರ್ವ ಏವ ನಾಗರಜನಾಃ ಸುತುಕ್ಲವಾಸಸಃ
ಪವಿತ್ರಕೃತಪಾಣಯಃ ಮಹತಾವಾದ್ಯಘೋಷೇಣ ಸುಭಗಾನರ್ತಿ-
ಕೇನ ಸರಃ ಸರಿತ್ಪ್ರಸ್ರವಣಾಗಾರಂ ನಗರಸನ್ನಿಹರ್ಷಮಾಸನ್ನತಮಂ
ಗಚ್ಛೇಯುಃ | ತಸ್ಮಾದುದೇಕಕಲಶಾನಾದಾಯ ಗಜಪೃಷ್ಠಗತಾನ್ವಾ
ವಾಸಸಾ ಶುಭೇನಾಚ್ಛಾದಿತಾನ್ ಪ್ರವೇಶಯೇತ್ | ಪ್ರವೇಶ್ಯ ಶ್ರೀ
ಭಗವಂತಂ ಸ್ನಾಪಯೇತ್ | ಭೋಗವಿಧಿಪೂರ್ವಕೇನ ಪ್ರತಿಷ್ಠೋ-
ಕ್ತೇನ ವಿಧಿನಾ ಪೂಜಯೇತ್ | ನೃತ್ಯವಾದ್ಯಗೀತೈಶ್ಚ ಶ್ರೀಭಗವಂತ-
ಮರ್ಚಯೇತ್ ||

ತತೋ ಯಾತ್ರಾದಿನೇ ಪ್ರಾಪ್ತೇ ಸ್ವಲ್ಪಾರ್ಚಾಂ ಪ್ರತಿಮಾಖ್ಯಾಂ ಕೂಟಾಗಾರೇ
ಮನೋಹರೇ ನಾನಾಪ್ರಕಾರವಸನಾಚ್ಛಾದಿತೇ ಸಕಿಂಕಣೀಕೇ ರತ್ನ-

ಪೂಜೆ, ಮೂರನೇದಿನದಲ್ಲಿ ನಾಗಪೂಜೆ, ನಾಲ್ಕನೆಯ ದಿನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಥಪೂಜೆ,
ಐವನೆಯ ದಿನದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪೂಜೆ ಬಡಬಗ್ಗರಿಗೆ ದಾನ, ಆರನೆಯ ದಿನದಲ್ಲಿ ಸ್ನಪನ

ಆದಿನ ಬೃಹತ್ಸ್ನಪನಮಾಡಿ ನಗರದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಜನಗಳೂ ಧವಲವಸ್ತ್ರ
ಧಾರಿಗಳಾಗಿ ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಪವಿತ್ರಧರಿಸಿ ಹೆಚ್ಚಾದ ವಾದ್ಯಘೋಷದೊಡನೆ ನರ್ತನ
ಮಾಡುತ್ತಾ ಊರಿಗೆ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ಸರೋವರ ಅಥವಾ ನದಿ ಅಥವಾ ಝರಿ
ಇವುಗಳಾವುದಾದರೊಂದರ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕು ಆ ತೀರ್ಥದಿಂದ ಜಲ
ಪೂರ್ಣ ಕಲಶಗಳನ್ನು ಆನೆಯ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟು ಅಥವಾ ತಾವಾಗಿಯೇ ಶುಭವಸ್ತ್ರ
ದಿಂದ ಆಚ್ಛಾದಿಸಿ ತರಬೇಕು. ತಂದು ಶ್ರೀ ಭಗವಂತನನ್ನು ಅಭಿಷೇಕಮಾಡಬೇಕು.
ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಭೋಗವಿಧಿಯಂತೆ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ನೃತ್ಯವಾದ್ಯ
ಗೀತಾದಿಗಳಿಂದಲೂ ಪೂಜಿಸಬೇಕು.

ಅನಂತರ ಯಾತ್ರಾದಿನದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಮೆ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಸಣ್ಣ ಉತ್ಸವಮೂರ್ತಿ
ಯನ್ನು ರಮ್ಯವಾಗಿಯೂ, ನಾನಾವಿಧವಾದ ವಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿಯೂ, ಸಣ್ಣ

ಮಾಲ್ಯಪತಾಕೋಪಶೋಭಿತೇ ರಥೇ ದೃಢೀಕೃತ್ಯ ಅಶ್ವೈರ್ಧಾರ್ಯೈಃ
 ನ್ಯಾಯೈರ್ವಾ ಪುರುಷೈಃ ನಗರಂ ಭ್ರಾಮಯೇತ್ | ನಾಗರೇಣ ಚ
 ಜನೇನ ಸುವೇಶೇನ ಜಾಪಮಾತ್ರಪಾಣಿನಾ ಕೂಟಾಗಾರಸ್ಯ ಪುರಸ್ತಾ-
 ದ್ಭ್ರಮಣಂ ಕಾರ್ಯಂ | ಅನೈಶ್ಚ ಕುಸುಮಮಾಲಾವಿಕಿರಣಂ
 ಕಾರ್ಯಂ | ಸ್ತುತೀಶ್ಚ ಕುರ್ಯುಃ | ವಂದಿನೋ ಮಂಗಲಪಾತಕಾಶ್ಚ
 ಪುರತೋ ಭವೇಯುಃ | ವಾದಿಶ್ರಾಣಿ ವಾದಯಂಶ್ಚ ತುರಂಗಬಲಾ-
 ನುಯೋತೋ ರಾಜಾ ಜಾನುಗಮನಂ ಕುರ್ಯಾತ್ | ನಗರಾಧಿ-
 ಕೃತೋ ವಾ ತದಧಿಕೃತೋ ವಾ ಗಜಪೃಷ್ಠಗತಶ್ಚ ಸಾಂವತ್ಸರೇಣಾನು-
 ಗಮನಂ ಕುರ್ಯಾತ್ | ನಿಮಿತ್ತಾನಿ ಚ ಪಶ್ಯೇತ್ ||

ವಿನಾವಾತಂ ಧ್ವಜಭಂಗೇ ರಾಜ್ಞಾಂ ಮರಣಮಾದಿಶೇತ್ | ಭಕ್ತಭಂಗೇ-
 ಜನಪದವಿನಾಶಃ | ಈಷಾಭಂಗೇ ರಾಜಪತ್ನೀಮರಣಂ | ರಜ್ಜು-
 ಚ್ಛೇದೇಬಾಲಪೀಡಾ | ಅಶ್ವದಾಂತನರವಿಪತ್ತಾ ಜನಪದಪೀಡಾ |

ಸಣ್ಣ ಘಂಟೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿಯೂ, ರತ್ನ, ಹೂಮಾಲೆಗಳು ಪತಾಕೆಗಳು ಇವುಗಳಿಂದ
 ವಿರಾಜಿತವೂ ಆಗಿರುವ ರಥದಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಮಂಡಪದಲ್ಲಿಟ್ಟು ದೃಢವಾಗಿ ಮಾಡಿ ಪಳಗಿದ
 ಕುದುರೆಗಳಿಂದಾಗಲಿ ಸಮರ್ಥರಾದ ಪುರುಷರಿಂದಾಗಲಿ ಒಯ್ಯಲ್ಪಡುವ ಆ ರಥವನ್ನು
 ನಗರದ ಸುತ್ತಲೂ ಸ್ತುತಿಸಬೇಕು. ನಗರದ ಜನಗಳು ಒಳ್ಳೆಯ ಉಡುಪನ್ನು
 ಧರಿಸಿ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹಿಡಿದು ಆ ಮಂಡಪದ ಮುಂದೆ ಸುತ್ತುತ್ತಿರಬೇಕು.
 ಉಳಿದ ನಗರಜನಗಳು ಹೂವು, ಹೂವಿನಮಾಲೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಎರಚುತ್ತಿರಬೇಕು.
 ಸ್ತುತಿಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು. ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸ್ತುತಿಪಾಠಕರು ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ
 ವ್ಯಗ್ರರಾಗಿರಬೇಕು ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಭಾರಿಸುತ್ತಾ ಚತುರಂಗಬಲದಿಂದ ಕೂಡಿದ
 ಧೋರೆಯು ಅನುಸರಿಸಿ ಹಿಂದೆ ಹೊರಡಬೇಕು ನಗರದ ಮುಖ್ಯಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಲಿ
 ಅವನಿಂದ ಅಧಿಕೃತನೇ ಆಗಲಿ ಆನೆಯಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಜ್ಯೋತಿಷಿಕನೊಡನೆ
 ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಬರಬೇಕು. ಶುಭಾಶುಭನಿಮಿತ್ತಗಳನ್ನಾ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು.

ಗಾಳಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ರಥಧ್ವಜವು ಭಗ್ನವಾದಲ್ಲಿ ರಾಜನಿಗೆ ಮರಣವುಂಟಾಗು
 ತ್ತದೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಭಕ್ತವು ಮುರಿದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯನಾಶ, ನೊಗದದಂಡವು
 ಮುರಿದಲ್ಲಿ ರಾಜಪತ್ನೀನಾಶ, ಹಗ್ಗವು ಕತ್ತರಿಸಿ ಹೋದಲ್ಲಿ ಬಾಲರಿಗೆ ಪೀಡಾ,
 ಕುದುರೆ ಮತ್ತು ಸಾಧುಜನರಿಗೆ ವಿಪತ್ತುಂಟಾದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಪೀಡೆ. ರಜ್ಜುವಿನ

ಮಾತೃ ಕಾಚ್ಛೇದೇ ರಾಜಮಾತುಃ ಸೀಡಾ | ಅರ್ಚಾಭಂಗೇ ಪತನೇ
ಲೋಕನಾಶಃ | ಸಮಗ್ರ ಕೂಟಾಗಾರಸ್ಯ ಪತನೇ ಸರಾಜಕಸ್ಯ
ರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ವಿನಾಶಃ | ವಿಸ್ತರೇಷು ವಾದಿತ್ರೇಷು ಪರಚೇಕ್ರಾಗಮಃ |
ಧ್ವಜಸ್ಯ ಕ್ರವ್ಯಾದೇ ಸಮರಭಯಂ | ಅಪೃಷ್ಠಜನಸೇವೇ ದುರ್ಭಿಕ್ಷು-
ಭಯಂ | ಶುಭಭೇ ಶುಭಂ ಬಾಲಕಾ ಯತ್ರ ಕುರ್ಯುಃ ತತ್ ತಥಾ
ವಿಧಮೇವ ಭವತಿ | ಯಸ್ಯ ಚ ಪುರುಷಸ್ಯ ತಸ್ಮಿನ್ನಹನಿ ಯಾದೃಶೇ
ಸುಖದುಃಖೇ ಭವೇತಾಂ | ತಾದೃಶೇಸಿ ಸಂವತ್ಸರೇ ತಸ್ಯ ಜ್ಞೇಯೇ |
ತಸ್ಮಾತ್ತತ್ರಾಹ್ನಿ ಸ್ವಾತೀನ ಸುವಾಸಸಾ ಪ್ರಹೃಷ್ಟೇನ ಸಾಗರೇಣ
ಭವಿತವ್ಯಂ | ಏವಂ ನಗರೇ ಸಂಭ್ರಾನ್ಯಾ ಚಿಹ್ನಾಗಸಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ
ಪವಿಷ್ವಾಯಾಂ ಪ್ರತಿಮಾರ್ಚಾಯಾಂ ಮಹೋತ್ಸವಂ ಕುರ್ಯಾತ್ ||

ದ್ವಿತೀಯಾದಿನಸಾದಾರಭ್ಯ ಯಾವತ್ಸಮರ್ಥಂ ಪ್ರತ್ಯಹಂ ನಟನರ್ತಕ-
ನರ್ತಕೀ ಮಲ್ಲೇಂದ್ರ ಜಾಲಿಕಾದೀನಾಂ ಪ್ರೇಕ್ಷಾಪೂರ್ವಕಂ ಧನಂ
ದದ್ಯಾತ್ | ಪ್ರೇಕ್ಷಾಕಾಲೇ ಚ ಪ್ರೇಕ್ಷಕಂ ಜನಂ ಮಾಲ್ಯತಾಂಬೂ-

ಮೂಲವೇ ಕತ್ತರಿಸಿ ಹೋದಲ್ಲಿ ರಾಜನ ತಾಯಿಗೆ ಪೀಡೆ, ವಿಗ್ರಹವೇ ಭಗ್ನವಾದರೆ
ಅಥವಾ ಬಿದ್ದರೆ ಲೋಕನಾಶ. ಸಣ್ಣ ಮಂಟಪದೊಡನೆ ವಿಗ್ರಹವು ಬಿದ್ದಲ್ಲಿ ರಾಜ
ನೊಡನೆ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ನಾಶ. ವಾದ್ಯಗಳು ಅಪಸ್ವರಹೊಂದಿದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಸೈನ್ಯಾಗಮನ,
ಧ್ವಜದಮೇಲೆ ಹದ್ದುಮೊದಲಾದವು ಕುಲಿತಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಭಯ, ದೇಶದ ಜನರನ್ನು
ಕೇಳದೆಯೇ ನಡೆದಲ್ಲಿ ಆ ದೇಶಕ್ಕೆ ದುರ್ಭಿಕ್ಷುಭಯ, ಶುಭನವ್ವತ್ರದಲ್ಲಿ ಇದು ನಡೆದಲ್ಲಿ
ಆ ದಿನ ಬಾಲಕರು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಆಟವಾಡುತ್ತಿದ್ದಲ್ಲಿ ಇದರಿಂದ ಬಾಲಕರಿಗೆ
ಸಂತೋಷವೇ ಆಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಆ ದಿನ ಯಾವ ವಿಧವಾದ
ಸುಖದುಃಖಗಳು ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆಯೋ; ಅಂತಹ ಸುಖದುಃಖಗಳೇ ಆ ವರ್ಷದ
ವರಿಗೆ ಅವನಿಗೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ. ಅದುದರಿಂದ ಆ ದಿನ ನಗರಜನಗಳು ಜಿನ್ನಾಗಿ
ಊಟಮಾಡಿ ಒಳ್ಳೆಯ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ಧರಿಸಿ ಬಹುಸಂತೋಷದಿಂದರಬೇಕು. ಹೀಗೆ
ನಗರದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಿ ಅಪಶಕುನಗಳ ಚಿಹ್ನೆಯು ಕಂಡುಬಂದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಮಾವಿಗ್ರಹವು
ಅಲಯಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸೇರಿದನಂತರ ಮಹೋತ್ಸವವನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕು.

ಎರಡನೆಯದಿನ ಮೊದಲು ಯಥಾಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ನಟರು,
ನರ್ತಕರು, ನರ್ತಕಿಯರು ಜಟ್ಟಿಗಳು ಇಂದ್ರಜಾಲಿಕರು ಇವರಿಗೆ ಅವರ ಕಲೆಯನ್ನು
ನೋಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಧನವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು ನೋಡುವಾಗಲೂ ನೋಟಕ್ಕೆ

ಲಾನುಲೇಪನಾದಿ ದಾನೇನಾರ್ಚಯೇತ್ | ಅದೃಶ್ಯಾನಾಂ ಪ್ರೇಕ್ಷ
ಕಾಣಾಂ ಭೂತಾನಾಂ ರಂಗಾದಿದಿಗ್ವಿದಿಕ್ಷು ಸೋದಕಮನ್ನಾದ್ಯಂ
ಫಲಾನಿ ಪುಷ್ಪಾಣಿ ಪಲಲೋಲ್ಲೋಸಿಕಾ ಮೋದಕಾನಿ ವಿಕಿರೇತ್ |
ಪ್ರೇಕ್ಷಕಾಣಾಂ ಯಾತ್ರಾಗತಾನಾಂ ಚ ಶ್ರೇಯಶ್ಚಾಸ್ತಿಸ್ತುತೈರೀರ-
ಯೇತ್ | ಯಾತ್ರಾಗತಾಶ್ಚ ಪ್ರೇಕ್ಷಕಾಃ ಆಗಾಮಿನೀಂ ಯಾತ್ರಾಂ
ಪಶ್ಯಂತಿ ತ್ಸುತೈರಯೇತ್ ||

ಅಶುಭನಿಮಿತ್ತೋತ್ಪತ್ತೌ ತದುಪಶಮನಾಯಾನೇನ ವಿಧಿನಾ ಪುನರ್ಯಾತ್ರಾಂ
ಸಮ್ಯಕ್ಕುರ್ಯಾತ್ |

ಅನೇನ ವಿಧಿನಾ ಯಸ್ತು ಯಾತ್ರಾಂ ಕುರ್ಯಾತ್ಸುರಾಲಯೇ |
ಸ ಸರ್ವಕಾಮಾನಾಪ್ನೋತಿ ವಿಷ್ಣುಲೋಕಂ ಚ ಗಚ್ಛತಿ ||

ಧನ್ಯಂ ಯಶಸ್ಯಮಾಯುಷ್ಯಂ ರಾಜ್ಞಾಂ ಚ ವಿಜಯಪ್ರದಂ |
ನಾಗರಾಣಾಂ ಹಿತಕರಂ ಯಾತ್ರಾಕರ್ಮ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಂ ||

ಬಂದಿರುವ ಜನರಿಗೂ ಹೂವು, ತಾಂಬೂಲ, ಗಂಧ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು
ಸತ್ಕರಿಸಬೇಕು. ಅದೃಶ್ಯರಾಗಿ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಾಗಿರುವ ಭೂತಗಳನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸಿ ರಂಗ
ಸ್ಥಲದ ದಿಕ್ಕುವಿಧಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರಿನೊಡನೆ ಅನ್ನ ಮೊದಲಾದ್ದನ್ನೂ, ಫಲ,
ಪುಷ್ಪ, ಮಾಂಸ, ಮೋದಕ ಮುಂತಾದುವನ್ನೂ ಎರಚಬೇಕು. ಯಾತ್ರಿಕರುಗಳಿಗೂ
ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಿಗೂ ಶ್ರೇಯಸ್ಸುಂಟಾಗಲಿ ಎಂದು ಘೋಷಿಸಬೇಕು. ಯಾತ್ರಿಗಾಗಿ
ಬಂದಿರುವವರೂ ಸಹ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರು ಮುಂದಿನ ಯಾತ್ರೆಯನ್ನೂ ನೋಡಲಿ ಎಂದೂ
ಘೋಷಿಸಬೇಕು.

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿರುವ ಅಶುಭನಿಮಿತ್ತಗಳಾವುದಾದರೂ ಕಂಡು ಬಂದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ
ಅಶುಭಶಮನಕ್ಕಾಗಿ ಇದೇ ವಿಧಾನದಿಂದ ಪುನಃ ಯಾತ್ರೋತ್ಸವವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ
ಮಾಡಬೇಕು ಈ ವಿಧಿಯಂತೆ ಯಾವನು ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಯಾತ್ರೆಯನ್ನು
ನಡೆಸುತ್ತಾನೆಯೋ ಅವನು ಎಲ್ಲಾ ಮನೋರಥಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದಿ ವಿಷ್ಣುಲೋಕ
ವನ್ನೂ ಸೇರುತ್ತಾನೆ. ಈ ಯಾತ್ರಾಕರ್ಮವು ಧನಸಮೃದ್ಧಿಗೆ ಕಾರಕವಾಗಿಯೂ ಯಶಃ
ಪ್ರದವಾಗಿಯೂ, ಆಯುಃಪ್ರದವಾಗಿಯೂ, ರಾಜರಿಗೆ ವಿಜಯಸಾಧಕವಾಗಿಯೂ,
ನಗರದ ಜನಗಳಿಗೂ ಹಿತಕರವಾಗಿಯೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ದೇವತೋತ್ತಮರ ತುಷ್ಟಿ

ಶುಷ್ಕಾರ್ಥಂ ತ್ರಿದಶೇಂದ್ರಾಣಾಂ ಹಿತಾರ್ಥಂ ನಾಗರಸ್ಯ ಚ |
ಜನಸ್ಯ ರಾಜನ್ ಕರ್ತವ್ಯಂ ಯಾತ್ರಾಕರ್ಮ ಜಯಾವಹಂ ||
ಅತಿವೃಷ್ಟಿಕರಂ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ತ್ವನಾವೃಷ್ಟಿವಿನಾಶನಂ |
ಯಾತ್ರಾಕರ್ಮತ್ವಿದಂ ಕಾರ್ಯಂ ದೇವತಾಯತನೇ ಸದಾ ||
ಪ್ರತಿಸಂವತ್ಸರಂ ರಾಜನ್ ರಾಜ್ಞಾ ವಿಜಯಮಿಚ್ಛತಾ |

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಾಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಯಾತ್ರಾವಿಧಿವರ್ಣನೋ ನಾಮ
ಸಪ್ತದಶೋತ್ತರಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಗಾಗಿಯೂ, ನಗರಜನಗಳ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿಯೂ, ಜಯಪ್ರದವಾಗಿರುವ ಈ ಯಾತ್ರಾ
ಕರ್ಮವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಲೇಬೇಕು. ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಈ ಯಾತ್ರಾ
ಕರ್ಮವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವೃಷ್ಟಿಯಂಟಾಗುವುದಕ್ಕೂ ಅನಾವೃಷ್ಟಿ ನಾಶವಾಗುವುದಕ್ಕೂ
ಕಾರಣವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ನಡೆಸುವುದು ಅವಶ್ಯಕ. ಶತ್ರು
ವಿಜಯವನ್ನು ಆವೇಕ್ಷಿಸುವ ರಾಜನು ಪ್ರತಿ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲೂ ಇದನ್ನು ನಡೆಸಲೇ
ಬೇಕು.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಾಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರ ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಯಾತ್ರಾವಿಧಿವರ್ಣನವೆಂಬ
ನೂರ ಹದಿನೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ
ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಅಷ್ಟಾದಶೋತ್ತರಶತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ವಜ್ರ ಉವಾಚ ॥

ಕಾಂಕಾಂ ವಿಷ್ಣೋತ್ತಮಂ ಭಕ್ತಃ ಕೇನ ಕಾಮೇನ ಪೂಜಯೇತ್ |

ಏತಂ ಮೇ ಸಂಶಯಂ ಛಿನ್ವಿತ್ಯಂ ಹಿ ಸರ್ವಂ ವಿಜಾನಸೇ || ೧ ||

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಸರ್ವಕಾಮಪ್ರದಂ ದೇವಂ ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿಂ ತು ಪೂಜಯೇತ್ |

ಪೂಜಯೇದನಿರುದ್ಧಂ ತು ಧರ್ಮಕಾಮೋ ನರಃ ಸದಾ || ೨ ||

ತಥಾ ಸಂಕರ್ಷಣಂ ದೇವಮರ್ಥಕಾಮಸ್ತು ಪೂಜಯೇತ್ |

ಕಾಮಕಾನೋಽಪಿ ರಾಜೇಂದ್ರ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಂ ಪೂಜಯೇದ್ವಿಭುಂ || ೩ ||

ನೂರ ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೩-೫. ವಜ್ರನು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡುತ್ತಾನೆ :—ಭಕ್ತನಾದವನು ಫಲಾರ್ಥಿಯಾದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಶರೀರಭೂತರಾದ ಈ ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಫಲಕಾರ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಯಾವ ಯಾವ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಬೇಕು. ಪ್ರಾಚ್ಯನೇ ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ನೀನು ನನ್ನ ಈ ಸಂಶಯವನ್ನೂ ಹೋಗಲಾಡಿಸಬೇಕು, ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಸರ್ವಪುರುಷಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವನು ಅಂತಹ ಪುರುಷಾರ್ಥ ಪ್ರದನಾದ ವಾಸುದೇವಾದಿಚತುರ್ಮೂರ್ತಿಯಾದ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಆರಾಧಿಸಬೇಕು. ಧರ್ಮಾರ್ಥಿಯಾದ ಮನುಷ್ಯನು ಯಾವಾಗಲೂ ಅನಿರುದ್ಧನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಬೇಕು.

ಪೂಜಯೇನ್ನೋಕ್ಷಕಾಮಸ್ತು ವಾಸುದೇವಂ ಜಗತ್ಪ್ರಭುಂ |

ಪುತ್ರಕಾಮಸ್ತಥಾ ರಾಜನ್ ಪದ್ಮನಾಭಂ ಚ ಪೂಜಯೇತ್ || ೪ ||

ತಥಾಶ್ವತಿರಸಂ ದೇವಂ ವಿದ್ಯಾಕಾಮಸ್ತು ಪೂಜಯೇತ್ |

ಭೋಗಾನಾಮಾಪ್ತುಕಾಮಸ್ತು ಪೂಜಯೇದ್ಭೋಗಶಾಯಿನಂ || ೫ ||

ಭೋಗಿಭೋಗಾಸನಾಸೀನಂ ಸ್ಥಾನಕಾಮಸ್ತು ಪೂಜಯೇತ್ |

ಮತ್ಸ್ಯಂ ಸಂಪೂಜಯೇದ್ಧೇವಂ ಧಾನ್ಯಕಾನೋ ನರಃ ಸದಾ || ೬ ||

ತಥೈವಾರೋಗ್ಯಕಾಮಸ್ತು ಕೂರ್ಮದೇವಂ ಚ ಪೂಜಯೇತ್ |

ಜ್ಞಾನಕಾಮಸ್ತಥಾ ಹಂಸಂ ನೃಸಿಂಹಮಥವಾ ವಿಭುಂ || ೭ ||

ಅರ್ಧಕಾಮನಾದವನು ಸಂಕರ್ಷಣಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಕಾಮವೆಂಬ ಪುರುಷಾರ್ಥಪೇಕ್ಷೆಯಾದವನು ಪ್ರಭುವಾದ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ವೋಕ್ಷಾಪೇಕ್ಷೆಯುಳ್ಳವನು ಜಗತ್ಪ್ರಭುವಾದ ವಾಸುದೇವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಪುತ್ರಾರ್ಥಿಯಾದವನು ಪದ್ಮನಾಭಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ವಿದ್ಯಾಪೇಕ್ಷೆಯುಳ್ಳವನು ಹಯಗ್ರೀವಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಭೋಗಾಪೇಕ್ಷೆಯುಳ್ಳವನು ಭೋಗಶಾಯಿಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು.

೬-೧೦. ಉತ್ತಮಸ್ಥಾನಾಪೇಕ್ಷೆಯುಳ್ಳವನು ಸರ್ಪಾಸನನಾದ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನೂ, ಧಾನ್ಯಾಪೇಕ್ಷೆಯುಳ್ಳವನು ಮತ್ಸ್ಯಮೂರ್ತಿಯನ್ನೂ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಅರೋಗ್ಯಕಾಮನಾದವನು ಕೂರ್ಮಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಜ್ಞಾನಕಾಮನಾದವನು ಹಂಸಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಅಥವಾ ನರಸಿಂಹ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನೂ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ವಿದ್ಯಾಪೇಕ್ಷಿಯಾದವನು ವಾಲ್ಮೀಕಿಯನ್ನೂ ಗಲಿ, ವ್ಯಾಸರನ್ನೂ ಗಲಿ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಸಾಂಖ್ಯಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವನು ಕಪಿಲಮೂರ್ತಿಯನ್ನೂ, ಐಶ್ವರ್ಯಾಪೇಕ್ಷಿಯಾದವನು ಯಜ್ಞವರಾಹ ಅಥವಾ ನೃವರಾಹಮೂರ್ತಿಯನ್ನು

ವಿದ್ಯಾಕಾಮೋಽಥ ನಾಲ್ಪೀಕಿಂ ವ್ಯಾಸಂ ನಾಸ್ಯಥ ಪೂಜಯೇತ್ |
ಸಾಂಖ್ಯಜ್ಞಾನಪರಿಜ್ಞಾನದೇಶವೇ ಕಪಿಲಂ ತಥಾ

|| ೮ ||

ಭೂತಿಕಾಮೋ ವರಾಹಂ ತು ನೃವರಾಹಮಥಾರ್ಚಯೇತ್ |
ವ್ಯವಹಾರೇ ರಣೇ ದ್ಯೂತೇ ಜಯಿಕಾಮಸ್ತಥಾ ಸ್ಪೃಥಕ್

|| ೯ ||

ಧರ್ಮಕಾಮಸ್ತಥಾ ಧರ್ಮಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಣಂ ಚಾಪಿ ಪೂಜಯೇತ್ |
ತತ್ಪ್ರಾಣಾಂ ನಾಶಕಾಮಸ್ತು ಮಹಾದೇವಂ ತು ಪೂಜಯೇತ್

|| ೧೦ ||

ಪೂಜಯೇದ್ಭಾರ್ಗವಂ ರಾಮಂ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ ಪೂರಣೇಚ್ಛಯಾ |
ಅಥವಾ ರಾಜಶಾರ್ದೂಲಂ ರಾಮಂ ದಶರಥಾತ್ಮಜಂ

|| ೧೧ ||

ಶ್ರೀಕಾಮಸ್ತು ಮಹಾರಾಜ ಶ್ರೀಸಹಾಯಂ ಚ ಪೂಜಯೇತ್ |
ಬಲಕಾಮಸ್ತಥಾ ದೇವಂ ಬಲಭದ್ರಂ ಪ್ರಪೂಜಯೇತ್

|| ೧೨ ||

ತಮೇವ ರಾಜಶಾರ್ದೂಲಂ ಕೃಷಿಕರ್ಮಪ್ರಸಿದ್ಧಯೇ |
ಸರ್ವಕಾಮಪ್ರದಂ ದೇವಂ ಯಥೇಷ್ಟಾಂ ತನುಮಾಸ್ಥಿತಂ

|| ೧೩ ||

ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿಯೂ, ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿಯೂ, ದ್ಯೂತದಲ್ಲಿಯೂ ಜಯವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವನು ಈ ವರಾಹಮೂರ್ತಿಯನ್ನೇ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಧರ್ಮಕಾಮನಾದವನು ಧರ್ಮನನ್ನಾಗಲಿ, ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನಾಗಲಿ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಶತ್ರುನಾಶವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವನು ಮಹಾದೇವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು.

೧೧-೧೪. ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ ಪೂರಿಯನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವನು ಭಾರ್ಗವರಾಮನನ್ನು ಅಥವಾ ದಶರಥರಾಮನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವನು ಲಕ್ಷ್ಮೀಸಹಾಯನಾದ ನಾರಾಯಣನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಬಲವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವನು ಬಲಭದ್ರದೇವನನ್ನೂ, ಕೃಷಿಕರ್ಮಕಾಮನೂ ಸಹ ಅದೇ ಬಲಭದ್ರನನ್ನೂ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಅಥವಾ ಸರ್ವಕಾಮಪ್ರದನಾದ ವಾಸುದೇವನು ಎಲ್ಲಾಫಲಗಳನ್ನೂ ಕೊಡುವ

ಪೂಜಯೇತ್ಸರ್ವಕೃತ್ವಾತ್ಸರ್ವಕಾಮಫಲಪ್ರದಂ |

ನಿರಾಶಿಷಃ ಪೂಜಯತೋ ವರೇಣ್ಯಂ

ದೇವೇಶ್ವರಂ ವಾಸುದೇವಂ ಪುರಾಣಂ |

ಯಥೇಷ್ಟದೇಹೋಪಗತಂ ನೈವೀರ

ಸ್ಥಾನಂ ತದುಕ್ತಂ ಪರಮಂ ಹಿ ಯತ್ಸ್ಯಾತ್

|| ೧೪ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಾಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ತತ್ತತ್ಕಾಮಪೂಜನವರ್ಣನೋ ನಾಮ

ಅಷ್ಟಾದಶೋತ್ತರಶತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಽಕ್ಷಿಪ್ಯಮಾಸು ಪುನಃ ಯಾವ ದೇಹಹೊಂದಿದ್ದರೂ ಆ ವಾಸುದೇವನನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಫಲಕ್ಕಾಗಿರೂ ಪೂಜಿಸಬಹುದು. ಪುರಾತನನಾಗಿಯೂ ಸೇವ್ಯನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಸರ್ವವೇವಾಧಿಪನಾದ ವಾಸುದೇವನನ್ನು ಅವನು ಯಾವ ದೇಹ ಹೊಂದಿದ್ದರೂ ಸಿಂಹಾಸನಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಶಾಶ್ವತವಾದ ಪರಮಪದವೇ ಲಭಿಸುತ್ತದೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಾಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ತತ್ತತ್ಕಾಮಪೂಜನವರ್ಣನವೆಂಬ

ನೂರ ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ೬೦ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ
ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಏಕೋನವಿಂಶತ್ಯುತ್ತರಕತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ವಜ್ರ ಉವಾಚ ॥

ಕಸ್ಮಿನ್ ಕರ್ಮಣಿ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತೇ ಕಾಂಸ್ತಾಂ ಸಂಪೂಜಯೇತ್ತನುಂ |
ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿಮುಖಪ್ರೇಕ್ಷುಸ್ತನ್ನೇ ವದ ಮಹಾಮುನೇ ॥ ೧ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಸಮುದ್ರಪೋಕಯಾತ್ರಾಯಾಂ ಮತ್ಸ್ಯಂ ಸಂಪೂಜಯೇದ್ವಿಭುಂ |
ವಾರಾಹಂ ವಾ ಮಹಾಭಾಗ ನದ್ಯುಕ್ತಾರೇ ತಥೈವ ಚ ॥ ೨ ॥

ಸಂಪೂಜಯೇದಶ್ಚಶಿರೋ ವಿದ್ಯಾರಂಭೇ ತು ಮಾನವಃ |
ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಂ ಕಥಾ ದೇವಂ ಯಾತ್ರಾಕಾಲೇ ತು ಪೂಜಯೇತ್ ॥ ೩ ॥

ನೂರ ಹತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧. ವಜ್ರನು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡುತ್ತಾನೆ:—ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವ ಪುರುಷನು ಯಾವ ಯಾವ ಕರ್ಮ ಒದಗಿದಾಗ ಯಾವ ಯಾವ ಮೂರ್ತಿಯೊಪವಾದ ಕರೀರಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ಹೇಳಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

೨-೫. ಸಮುದ್ರದ ಮೇಲೆ ದೋಣಿಯೇ ನೊದಲಾಡುವುಗಳಿಂದ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮತ್ಸ್ಯಮೂರ್ತಿಯನ್ನೂ, ನದಿಯನ್ನು ದಾಟುವಾಗ ವಾರಾಹ ಸೂರ್ತಿಯನ್ನೂ, ವಿದ್ಯಾರಂಭಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಯಗ್ರೀವಮೂರ್ತಿಯನ್ನೂ, ಪೂಜಿಸ

ವಿನಾಹಕಾಲೇ ಸಂಸ್ಕಾರಪ್ರೇ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಂ ಪೂಜಯೇನ್ನೃಪ |
ಸಂಸ್ಕಾರೇಷು ಚ ಸರ್ವೇಷು ದತ್ತಾತ್ರೇಯಂ ಚ ಪೂಜಯೇತ್ || ೪ ||

ಕಾವ್ಯಾರಂಭೇ ತಥಾ ಪೂಜ್ಯೋ ವಾಲ್ಮೀಕಿಃ ವ್ಯಾಸ ಏವ ಚ |
ಅಭಿಷೇಕೇ ತಥಾ ರಾಜ್ಞಾಂ ಮೃತ್ಯುಂ ವೈನ್ಯಂ ಚ ಪೂಜಯೇತ್ || ೫ ||

ಅವಶ್ಯಂ ವ್ಯವಹಾರೇ ಚ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ದ್ಯೂತ ಏವ ವಾ |
ವಾರಾಹಂ ಪೂಜಯೇದ್ದೇವಂ ಪ್ರಾರಂಭೇ ಕೃಷಿಕರ್ಮಣಿ || ೬ ||

ಅಥವಾಪಿ ಮಹಾರಾಜ ದೇವಂ ಸಂಕರ್ಷಣಂ ವಿಭುಂ |
ನೈಸಿದ್ಧಂ ಪೂಜಯೇದ್ದೇವಂ ಕರ್ಮಣ್ಯರಿವಿನಾಶನೇ || ೭ ||

ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಪೂರಣೇ ರಾಮಂ ಭಾರ್ಗವಂ ನಾಥ ರಾಘವಂ |
ಔಷಧಸ್ಯ ಸಮಾರಂಭೇ ಕೂರ್ಮಂ ಸ್ತ್ರೀರೂಪಮೇವ ವಾ || ೮ ||

ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾ ಸಮಾರಂಭೇ ಹಂಸಂ ಸಮ್ನಾಜಯೇದ್ವಿಭುಂ |
ವಾಣೀಜ್ಯಸ್ಯ ಸಮಾರಂಭೇ ತಥೈವ ಗರುಡಧ್ವಜಂ || ೯ ||

ಬೇಕು. ಯಾತ್ರಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಮೂರ್ತಿಯನ್ನೂ, ವಿನಾಹಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನನ್ನೂ, ಎಲ್ಲಾ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳಲ್ಲೂ ದತ್ತಾತ್ರೇಯಮೂರ್ತಿಯನ್ನೂ, ಕಾವ್ಯಾರಂಭದಲ್ಲಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಸ ಇವರನ್ನೂ, ರಾಜರ ಅಭಿಷೇಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೃತ್ಯುವನ್ನೂ ವೈನ್ಯನನ್ನೂ ಪೂಜಿಸಬೇಕು.

೬-೧೦. ವ್ಯವಹಾರಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ, ಯುದ್ಧಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ, ದ್ಯೂತಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ವರಾಹಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಅವಶ್ಯ ಪೂಜಿಸಲೇ ಬೇಕು. ಕೃಷಿಕರ್ಮ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿಯೂ ಹಾಗೆಯೇ. ಅಥವಾ ಸಂಕರ್ಷಣಮೂರ್ತಿಯನ್ನೂ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪೂಜಿಸಬಹುದು. ಶತ್ರುವಿನಾಶಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ನರಸಿಂಹನನ್ನು ಪೂಜಿಸಲೇಬೇಕು. ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಪೂರಣ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಾರ್ಗವರಾಮನನ್ನಾಗಲೀ, ದಶರಥರಾಮನನ್ನಾಗಲಿ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಔಷಧಿಗಳ ಪ್ರಾರಂಭ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಕೂರ್ಮ ಅಥವಾ ಮೋಹಿನೀರೂಪಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು, ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿ

ಶಿಲ್ಪಕರ್ಮಸಮಾರಂಭೇ ವಿಶ್ವರೂಪಂ ಸಮರ್ಚಯೇತ್ |

ತಪಸ್ವ್ಯ ಸಮಾರಂಭೇ ನರನಾರಾಯಣಾವುಭೌ || ೧೦ ||

ಗೃಹಪ್ರವೇಶೇ ಚ ತಥಾ ದೇವಂ ಭೋಗಿಶಯಂ ವಿಭುಂ |

ಧರ್ಮಂ ಸಂಪೂಜಯೇದ್ಧೇವಂ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯಪ್ರವರ್ತನೇ || ೧೧ ||

ವರಾಹಂ ಪೂಜಯೇಚ್ಛಾಂ ದೇವದಾನವಾನ್ಯಜ್ಞಕರ್ಮಣಿ |

ವ್ಯಾಲಕುಂಜರದುರ್ಗೇಷು ರಿಪುಚಾರಭಯೇಷು ಚ || ೧೨ ||

ಪೂಜಯೇನ್ನರಸಿದ್ಧಂ ತು ಸರ್ವಬಾಧಾವಿನಾಶನಂ |

ಯಥೇಷ್ಟರೂಪಂ ಧರ್ಮಜ್ಞ ಸರ್ವಕಾರ್ಯೇಷು ಚಾರ್ಚಯೇತ್ || ೧೩ ||

ಯೇನ ಯೇನೇಹ ಕಾನೇನ ಯಾಂ ಯಾಂ ಸಂಪೂಜಯೇತ್ತನುಂ |

ಸಾಸಾ ತಸ್ಯ ಧ್ರುವಂ ದದ್ಯಾತ್ತಂ ತಂ ಕಾಮಮುಸಂತಯಂ || ೧೪ ||

ಹಂಸಮೂರ್ತಿಯನ್ನೂ, ವ್ಯಾಖಾರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಗರುಡಧ್ವಜನನ್ನೂ, ಶಿಲ್ಪಕರ್ಮ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವರೂಪಮೂರ್ತಿಯನ್ನೂ, ತಪಸ್ಸಿನ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ನರನಾರಾಯಣ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನೂ ಪೂಜಿಸಬೇಕು.

೧೧-೧೫. ಗೃಹಪ್ರವೇಶ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭೋಗಿಶಯನಮೂರ್ತಿಯನ್ನೂ, ಧರ್ಮ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಸುವಾಗ ಧರ್ಮನ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನೂ, ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ವರಾಹಮೂರ್ತಿಯನ್ನೂ, ಯಜ್ಞಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ದಾನವಶನೈ. ಸರ್ಪ, ಆನೆ, ದುರ್ಗ, ಶತ್ರು, ಜೋರ ಇವುಗಳಿಂದ ಭಯಸಂಭವಿಸಿದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಬಾಧಾನಾಶಕನಾದ ನರಸಿಂಹನನ್ನೂ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಇದು ಪ್ರಾಯಿಕ, ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ತನಗೆ ಇಷ್ಟಬಂದ ರೂಪಗಳನ್ನೂ ಪೂಜಿಸಬಹುದು. ಯಾವ ಮನೋರಥಕ್ಕಾಗಿ ಯಾವ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೂ ಆಯಾಯ ಮನೋರಥವನ್ನು ಆಯಾಯ ಮೂರ್ತಿಯು ನಿಷ್ಕಂಶಯವಾಗಿಯೂ ಉಂಟುಮಾಡಿಯೇ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇಷ್ಟ

ಸಂಪೂಜಿತೋ ದೇವವರಸ್ಯಕಾಮೈ-

ರ್ಯಥೇಸ್ಥಿತಂ ವಜ್ರ ದದಾತಿ ಕಾಮಂ ।

ಸರ್ವಾಸ್ತಥಾರ್ಜಾಸು ಯಥೇಷ್ಟಸಂಸ್ಥಾ

ಸ್ತೃಕಾಮಕಾಮೈರ್ವಿದಧಾತಿ ಮೋಕ್ಷಂ

|| ೧೫ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಕಾರ್ಯಾರಂಭಪ್ರಾದುರ್ಭಾವ ಪೂಜನಂ ನಾಮ

ಏಕೋನವಿಂಶತ್ಯುತ್ತರ ತತಃತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿ ಈ ರೀತಿ ಪೂಜಿಸಿದವನಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಇಷ್ಟಗಳನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲಾ ಅರ್ಚೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತನಗೆ ಅಭಿಮತನಾದ ಯಾವುದಾದರೊಂದನ್ನೂ ನಿಷ್ಕಾಮನಾಗಿ ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ ಮೋಕ್ಷವೆಂಬ ಪುರುಷಾರ್ಥವೇ ಲಭಿಸುತ್ತದೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರ ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಾರಂಭ ಪ್ರಾದುರ್ಭಾವ ಪೂಜನವೆಂಬ

ನೂರಹತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಓಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ವಿಂಶತ್ಕುತ್ತರ ಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ವಜ್ರ ಉವಾಚೆ ॥

ಕಸ್ತಿಸ್ಥಾಲ್ಮೇ ತು ದೇವಸ್ಯ ಪ್ರಾದುರ್ಭಾವಂ ಕಮಚೇಯೇತ್ |

ಏತಂ ನೋ ಸಂಶಯಂ ಛಿಂಧಿ ಭೃಗುವಂಶವಿವರ್ಧನ

॥ ೫ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚೆ ॥

ಸೃಜಯಂ ನೃವರಾಹಂ ಚೆ ನರಸಿಂಹಂ ಚೆ ವಾಮನಂ |

ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಂ ತು ಧರ್ಮಜ್ಞ ಪಂಚಸ್ವಬ್ದೇಷು ಪೂಜಯೇತ್

॥ ೬ ॥

ವಾಸುದೇವಂ ಹರಿಧರಂ ಪೂಜಯೇದಯನದ್ವಯೇ |

ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಮನಿರುದ್ಧಂ ಚ ತಥಾ ಭೋಗಶಯಂ ಪ್ರಭುಂ

॥ ೭ ॥

ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೪. ವಜ್ರನು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡುತ್ತಾನೆ:— ಎಲೈ ಭೃಗುಕುಲೋತ್ತಮನೇ, ಆವಿರ್ಭಾವರೂಪಗಳಾದ ಭಗವಂತನ ಯಾವ ಯಾವ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಯಾವ ಯಾವ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ನನ್ನ ಈ ಸಂಶಯವನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ಪರಿಹರಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:— ಹಯಗ್ರೀವ, ನರವರಾಹ, ನರಸಿಂಹ, ವಾಮನ, ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ ಈ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಐದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಪೂಜಿಸಬೇಕು ವಾಸುದೇವನನ್ನೂ, ಬಲರಾಮನು

ಪದ್ಮನಾಭಂ ದಾಶರಥಿಂ ರಾಮಂ ಭಾರ್ಗವಮೇವ ಚ | ೪ ||

ವಸಂತಾದಿಷು ಧರ್ಮಜ್ಞ ಪೂಜಯೇದ್ಯತುಷು ಕ್ರಮಾತ್ |
ಗಜೇಂದ್ರನೋಕ್ಷಣಂ ಚೈವ ಸೃಘಂ ವಾಲ್ಮೀಕಿಮೇವ ಚ | ೫ ||

ವ್ಯಾಸಂ ಚ ಕೃಷ್ಣಂ ಚ ನರಂ ನರನಾರಾಯಣೌ ತಥಾ |
ರಾಮಂ ರಾಮಂ ತಥಾ ರಾಮಂ ಹರಿಂ ಜೈತ್ರಾದಿಷು ಕ್ರಮಾತ್ | ೬ ||

ವಹ್ನಿಂ ಪ್ರಜಾಪತಿಂ ಸೋಮಂ ರುದ್ರಂ ಸ್ತ್ರೀರೂಪಿಣಂ ತಥಾ |
ವ್ಯಾಸಂ ಶೇಷಂ ವರಾಹಂ ಚ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಂ ಚಾರ್ಜುನಂ ನೃಪ | ೭ ||

ಅದಿತ್ಯಂ ವಿಶ್ವಕರ್ಮಾಣಂ ಚಕ್ರಂ ದೇವಂ ನೃಕೇಸರಿಂ |
ಗರುಡಂ ಪುರುಹೂತಂ ಚ ಕಪಿಲಂ ಪದ್ಮಮೇವ ಚ | ೮ ||

ವಿಶ್ವರೂಪಂ ಚ ಬ್ರಹ್ಮಾಣಂ ತಥಾ ದೇವಂ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಂ |
ಗವಾಂ ಕೂರ್ಮಂ ನರಂ ಚೈವ ತಥಾ ನಾರಾಯಣಂ ಹರಿಂ | ೯ ||

ನನ್ನ ಎರಡು ಆಯನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ, ಅನಿರುದ್ಧ, ಭೋಗಶಾಯಿ, ಪದ್ಮನಾಭ, ದಾಶರಥಿರಾಮ, ಭಾರ್ಗವರಾಮ ಇವರುಗಳ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ವಸಂತಾದಿ ಆರು ಋತುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪೂಜಿಸಬೇಕು.

೫-೯. ಗಜೇಂದ್ರನೋಕ್ಷಣ, ಸೃಘ, ವಾಲ್ಮೀಕಿ, ವ್ಯಾಸ, ಕೃಷ್ಣ, ನರ, ನರನಾರಾಯಣರು, ಭಾರ್ಗವರಾಮ, ದಶರಥರಾಮ, ಬಲರಾಮ, ಹರಿ ಈ ಹನ್ನೆರಡು ರೂಪಗಳನ್ನೂ ಜೈತ್ರಾದಿ ಹನ್ನೆರಡು ಮಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಅಗ್ನಿ, ಪ್ರಜಾಪತಿ, ಸೋಮ, ರುದ್ರ, ಮೋಹಿನಿ, ವ್ಯಾಸ, ಶೇಷ, ವರಾಹ, ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ, ಅರ್ಜುನ, ಅದಿತ್ಯ, ವಿಶ್ವಕರ್ಮ, ಚಕ್ರ, ಸರಸಿಂಹ, ಗರುಡ, ಇಂದ್ರ, ಕಪಿಲ, ಪದ್ಮ, ವಿಶ್ವರೂಪಿ, ಬ್ರಹ್ಮಾ, ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ, ಕೂರ್ಮ, ನರ, ನಾರಾಯಣ, ರಾಮ, ಕೃಷ್ಣ, ವರದ ಈ ರೂಪಗಳನ್ನು ಕೃತ್ತಿಕಾದಿನಕ್ಷತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪೂಜಿಸಬೇಕು.

ರಾಮಂ ಕೃಷ್ಣಂ ಚ ವರದಂ ಕೃತ್ತಿಕಾದಿಸು ಪೂಜಯೇತ್ |
ನೃಹಯಂ ನೃವರಾಹಂ ಚ ತಥಾ ದೇವಂ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಂ || ೧೦ ||

ಕಪಿಲಂ ಭೋಗಶಯನಂ ವರಾಹಂ ಮತ್ಸ್ಯಮೇವ ಚ |
ರಾಮಂ ರಾಮಂ ಚ ಧರ್ಮಜ್ಞ ಕೂರ್ಮಂ ಹಂಸಂ ಚ ಯಾದವ || ೧೧ ||

ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಂ ಬಲದೇವಂ ಚ ವರಾಹಂ ಚ ತಥಾ ಕ್ರಮಾತ್ |
ತಿಥಿಸು ಪ್ರಥಮಾದ್ಯಾಸು ಕ್ರಮೇಣೈವ ಸಮರ್ಚಯೇತ್ || ೧೨ ||

ಯಥೇಷ್ಟಮೂರ್ತಿಗು ದೇವಂ ಸರ್ವಕಾಲಮಥಾರ್ಚಯೇತ್ |
ತಸ್ಯ ಸರ್ವಾತಿಥಿಯಸ್ಯಾನ್ಮಹಾಶಕ್ತೀರ್ಜಗದ್ಗುರೋಃ || ೧೩ ||

ಸ ಸರ್ವಶಕ್ತಿಭರ್ಗವಾನ್ಮಹಾತ್ಮಾ ಪೂಜ್ಯಃ ಸದಾ ಭಕ್ತಿಮುಪೇತ್ಯ ರಾಜನ್ |
ಸಂಪೂಜನಂ ದೇವವರಸ್ಯ ತಸ್ಯ ಭಕ್ತಿಃ ಪ್ರಭಾವಾ ನ ಹಿ ಕಾಲಯೋಗಃ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಕಾಲನಿಯಮಪೂಜಾವರ್ಣನೋನಾನು
ವಿಂಶತ್ಯುತ್ತರ ಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

೧೦-೧೪. ಹಯಗ್ರೀವ, ನರವರಾಹ, ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ, ಕಪಿಲ, ಭೋಗ
ಶಯನ, ವರಾಹ, ಮತ್ಸ್ಯ, ಭಾರ್ಗವರಾಮ, ದಶರಥರಾಮ, ಕೂರ್ಮ, ಹಂಸ,
ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ, ಬಲದೇವ, ವರಾಹ ಇವರ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಥಮಾದಿ ತಿಥಿಗಳಲ್ಲಿ
ಕ್ರಮವಾಗಿ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ತನಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಯಾವ ಮೂರ್ತಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ
ದ್ವರೂ ಸರಿ. ಮಹಾಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಆ ಜಗದ್ಗುರುವಿಗೆ ತಿಥಿನಿಯಮವೇಕೆ. ಎಲ್ಲವೂ
ಅವನ ತಿಥಿಯೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಅವನ ಅರ್ಚನೆಗೆ
ಸಾಫಲ್ಯವುಂಟು. ಸರ್ವಶಕ್ತನಾದ ಆ ವಾಸುದೇವನನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸ
ಬೇಕೆಂಬುದೊಂದೇ ಮುಖ್ಯ. ಆದುದರಿಂದ ಅವನ ಪೂಜೆಗೆ ಭಕ್ತಿಯೇ ಪ್ರಧಾನ
ಕಾರಣ. ಕಾಲವಿಶೇಷವು ಪ್ರಧಾನವಲ್ಲ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಕಾಲನಿಯಮಪೂಜಾವರ್ಣನವೆಂಬ
ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಹಿಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಏಕವಿಂಶತ್ಯುತ್ತರಶತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ವಜ್ರ ಉವಾಚ ॥

ಕಸ್ತಿಸ್ ದೇಶೇ ಮಹಾಭಾಗ ಪ್ರಾದುರ್ಭಾವಂ ಕಮರ್ಚಯೇತ್ |
ಏತಂ ಮೇ ಸಂಶಯಂ ಛಿಂಧಿ ತ್ವಂ ಹಿ ಸರ್ವಂ ವಿಜಾನಸೇ || ೧ ||

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಬ್ರಹ್ಮಾಣಂ ಪುಷ್ಕರೇ ದೇವಂ ಪ್ರಯಾಗೇ ಯೋಗಶಾಯಿನಂ |
ಕಾಲಂಜರೇ ಮಹಾದೇವಂ ಶಕ್ರತೀರ್ಥೇ ಶತಕೃತುಂ || ೨ ||

ಸಿಂಧುಕೂಲೇ ವರಾಹಂ ಚ ಶಾಲಿಗ್ರಾಮೇ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಂ |
ಕಾಶ್ಮೀರೇಷು ತಥಾ ಮತ್ಸ್ಯಂ ಸಾಗರೇ ವಡವಾನಲಂ || ೩ ||

ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೫. ವಜ್ರನು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡುತ್ತಾನೆ:— ಪೂಜ್ಯರೇ, ಭಗವಂತನ ಈ ಮೂರ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಯಾವ ಯಾವ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಈ ಸಂಶಯವನ್ನೂ ಸಹ ಸರ್ವಜ್ಞರಾದ ತಾವು ಪರಿಹರಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:— ಪುಷ್ಕರಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರನ್ನೂ, ಪ್ರಯಾಗದಲ್ಲಿ ಯೋಗಶಾಯಿಯನ್ನೂ, ಕಾಲಂಜರದಲ್ಲಿ ಮಹಾದೇವ

ಆಯೋಧ್ಯಾಯಾಂ ತಥಾ ರಾಮಂ ನೈಮಿಷೇ ಧರ್ಮಮೇವ ಚ |
ಕರ್ಣಾಟೇ ಚಾತ್ಮತೀರಸಂ ಮದ್ರದೇಶೇ ನೈಕೇಶರಿಂ || ೪ ||

ಶತ್ರುಘ್ನಂ ಮಧುರಾಯಾಂ ಚ ದಂಡಕೇಷು ಚ ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ |
ಭರತಂ ಕೇಕಯೇಷ್ವೇವ ಯಮುನಾಯಾಂ ತಥಾ ಬಲಿಂ || ೫ ||

ಪ್ರಾಗ್ಗೋತಿಷೇಽನಿರುದ್ಧಂ ಚ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಂ ದಕ್ಷಿಣಾಪಥೇ |
ತಥಾ ಭಾರ್ಗವರಾಮಂ ಚ ಮಲಯೇ ಯದುನಂದನಂ || ೬ ||

ಪಾಂಚಾಲವಿಷಯೇ ರಾಜನ್ ಪೃಥುಂ ವೈನ್ಯಂ ಚ ಪೂಜಯೇತ್ |
ತಮಸಾತೀರಮಾಸಾದ್ಯ ವಾಲ್ಮೀಕಿಂ ಪೂಜಯೇನ್ನರಃ || ೭ ||

ವಾರಾಣಸ್ಯಾಃ ಪರೇ ಸಾರೇ ವ್ಯಾಸಂ ಯದುಕುಲೋದ್ಭವ |
ಗಂಗಾಕೂಲೇ ಮಹಾರಾಜ ವಾಸುದೇವಂ ಚಃ ಪೂಜಯೇತ್ || ೮ ||

ಗಜೇಂದ್ರನೋಕ್ಷಣಂ ದೇವಮಂಗೇಷು ಯದುನಂದನ |
ದ್ವಾರವತ್ಸ್ಯಾಂ ತಥಾ ಕೃಷ್ಣಂ ನರನಾರಾಯಣವೃಥಾ || ೯ ||

ನನ್ನೂ, ಶಕ್ರತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನನ್ನೂ, ಸಿಂಧೂತೀರದಲ್ಲಿ ವರಾಹನನ್ನೂ, ಸಾಲಿ
ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮನನ್ನೂ, ಕಾಶ್ಮೀರ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮತ್ಸ್ಯಮೂರ್ತಿಯನ್ನೂ,
ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಬಡಬಾಗ್ನಿಯನ್ನೂ, ಅಯೋಧ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ರಾಮನನ್ನೂ, ನೈಮಿಷ
ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮನನ್ನೂ, ಕರ್ಣಾಟ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹಯಗ್ರೀವನನ್ನೂ, ಮದ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ
ನೈಸಿಂಹನನ್ನೂ, ಮಧುರೆಯಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಘ್ನನನ್ನೂ, ದಂಡಕಾಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣ
ನನ್ನೂ, ಭರತನನ್ನು ಕೇಕಯ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ, ಯಮುನಾದಡದಲ್ಲಿ ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿ
ಯನ್ನೂ ಪೂಜಿಸಬೇಕು.

೬-೧೦. ಕಾಮರೂಪದೇಶದಲ್ಲಿ ಅನಿರುದ್ಧನನ್ನೂ, ದಕ್ಷಿಣಾಪಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ
ನನ್ನೂ ಮತ್ತು ಭಾರ್ಗವರಾಮನನ್ನೂ, ಮಲಯದಲ್ಲಿ ಯದುನಂದನನನ್ನೂ,
ಪಾಂಚಾಲದೇಶದಲ್ಲಿ ಪೃಥುವನ್ನೂ, ವೈನ್ಯನನ್ನೂ ಪೂಜಿಸಬೇಕು ವಾಲ್ಮೀಕಿಯನ್ನೂ
ತಮಸಾನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ವಾರಾಣಸಿಯ ಕೊನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸ
ರನ್ನೂ, ಗಂಗಾತೀರದಲ್ಲಿ ವಾಸುದೇವನನ್ನೂ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಗಜೇಂದ್ರವರದನನ್ನೂ

ಬದ್ರ್ಯಾಶ್ರಮವಾಸಾದ್ಯ ಪೂಜಯೇತ್ತು ವಿಚಕ್ಷಣಃ |

ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರೇಽಪಿ ಧರ್ಮಜ್ಞ ರಾಮಂ ಭೃಗುಕುಲೋದ್ಭವಂ || ೧೦ ||

ಅಥವಾ ಯಾದವಶ್ರೇಷ್ಠ ರಥಸ್ಥೌ ಕೃಷ್ಣಫಾಲ್ಗುನೌ |

ಹಂಸಪ್ರಪತನೇ ಹಂಸಂ ಮತ್ಸ್ಯಂ ಮತ್ಸ್ಯೇಷು ಯಾದವ || ೧೧ ||

ಗಯಾಶೀರ್ಷೇ ವರಾಹಂತು ಮೂಲಸ್ಥಾನೇ ದಿನಾಕರಂ |

ಪ್ರಭಾಸೇ ಚ ತಥಾ ಸೋಮಂ ಹಿಮವತ್ಕೃಲಕಾಧಿಪಂ || ೧೨ ||

ಐರಾವತ್ಯಾಂ ಭೋಗಮಯಂ ಸರಯ್ಯಾಂ ರಾಮಮೇವ ಚ |

ಭೋಗಿಭೋಗಾಸನಾಸೀನಂ ಸರಯೋಶಟಸಂಸ್ಥಿತಂ || ೧೩ ||

ಸರ್ವಮೂರ್ತಿಧರಂ ದೇವಂ ಸರ್ವತ್ರಾಪ್ಯಥವಾರ್ಚಯೇತ್ |

ಸರ್ವತ್ರ ಸರ್ವಶಕ್ತಿಹಿಂ ಸರ್ವಾತ್ಮಾ ಸ ವಿಗದ್ಯತೇ || ೧೪ ||

ಅಂಗದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ, ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ದ್ವಾರಕೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ನರನಾರಾಯಣರನ್ನು ಬದರ್ಯಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿಯೂ ಪೂಜಿಸಬೇಕು, ಭಾರ್ಗವರಾಮನನ್ನು ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಪೂಜಿಸಬೇಕು.

೧೧-೧೫. ಅಥವಾ ರಥಸ್ಥರಾದ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರನ್ನು ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪೂಜಿಸಬಹುದು ಹಂಸಪ್ರಪತನಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹಂಸಮೂರ್ತಿಯನ್ನೂ, ಮತ್ಸ್ಯ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮತ್ಸ್ಯಮೂರ್ತಿಯನ್ನೂ, ಗಯಾಶೀರ್ಷದಲ್ಲಿ ವರಾಹನನ್ನೂ, ಮೂಲಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ದಿನಾಕರನನ್ನೂ, ಪ್ರಭಾಸತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸೋಮನನ್ನೂ, ಹಿಮವತ್ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಕುಬೇರನನ್ನೂ, ಐರಾವತಿಯಲ್ಲಿ ಭೋಗಶಾಯಿಯನ್ನೂ, ಸರಯೂ ತೀರದಲ್ಲಿ ರಾಮನನ್ನೂ, ಭೋಗಿಭೋಗಾಸನನನ್ನು ಸರಯೂ ದಡದಲ್ಲಿಯೂ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಅಥವಾ ಸರ್ವಶಕ್ತನೂ ಸರ್ವಾತ್ಮನೂ ಆಗಿರುವ ಪರಮಾತ್ಮನು ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗಳಲ್ಲೂ ಇರುವುದರಿಂದ ಸರ್ವಮೂರ್ತಿಧಾರಿಯಾದ ಅವನನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ

ಸರ್ವತ್ರ ದೇವಃ ಸ ತು ಸರ್ವಶಕ್ತಿಃ
 ಸರ್ವೇಶ್ವರಃ ಸರ್ವಶರೀರಸಂಸ್ಥಃ |
 ಪೂಜ್ಯಃ ಸದಾ ಸರ್ವಫಲಪ್ರದಾತಾ
 ಲೋಕೇ ಸ ಕಾಮಾನ್ ವಿದಧಾತಿ ರಾಜನ್ || ೧೫ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ವಜ್ರ
 ಸಂವಾದೇ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ದೇಶಾಧಿದೇಶ ಪ್ರಾದುರ್ಭಾವ ಪೂಜಾವರ್ಣನೋ
 ನಾಮ್ಯಕವಿಂಶತ್ಕೃತಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಪೂಜಿಸಬಹುದು ಸರ್ವಶಕ್ತನೂ, ಸರ್ವೇಶ್ವರನೂ, ಸರ್ವಶರೀರಾಂತಸ್ಥನೂ
 ಆಗಿರುವ ವಾಸುದೇವನು ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಪೂಜ್ಯನೇ ಆಗುತ್ತಾನೆ. ಸರ್ವಫಲ
 ಪ್ರದಾತನಾದುದರಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲೂ ಪೂಜಕರಾದ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಇಷ್ಟಫಲವನ್ನು
 ಕೊಟ್ಟೀಕೊಡುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರದ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
 ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣು ದೇಶಾಧಿದೇಶ ಪ್ರಾದುರ್ಭಾವ ಪೂಜಾವರ್ಣನವೆಂಬ
 ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಓಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ದ್ವಾವಿಂಶತ್ಯುತ್ತರಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ವಜ್ರ ಉವಾಚ ॥

ಕೇನ ಕಾರ್ಯೇಣ ದೇವಸ್ಯ ಕಿಂ ಕಿಂ ನಾಮ ಪ್ರಕೀರ್ತಯೇತ್ |
ಏತಂ ನೇ ಸಂಶಯಂ ಛಿಂಧಿ ಭೃಗುನಂಶವಿವರ್ಧನ ॥ ೧ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ವಾಸುದೇವಾಚ್ಯುತಾನಂತಸತ್ಯಾಜಪುರುಷೋತ್ತಮ |
ಪರಮಾತ್ಮೇಶ್ವರಾದ್ಭ್ಯುಕ್ತ ತತೋ ನೋಕ್ಷಂ ಪ್ರಯಚ್ಛತಿ ॥ ೨ ॥

ಧರ್ಮವಿದ್ಧರ್ಮಕೃದ್ಧರ್ಮಾ ವಿಶ್ವಾತ್ಮಾ ವಿಶ್ವಕೃಚ್ಯುಚಿಃ |
ಶುಚಿಮದ್ವಿಷ್ಣು ರಜ್ಜಾಕ್ಷೋ ಪುಷ್ಕರಾಕ್ಷೋಹ್ಯ ಧೋಕ್ಷಜಃ ॥ ೩ ॥

ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೪. ವಜ್ರನು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಎಲೈ ಭೃಗುಕುಲಶ್ರೇಷ್ಠರೇ, ತಾವು ಇದುವರಿಗೆ ವಾಸುದೇವನೇ ದೇವತೋತ್ತಮನೆಂದೂ, ಎಲ್ಲಾ ದೇವತೆಗಳೂ ಅವನ ಶರೀರಗಳೆಂದೂ ಆ ದೇವತಾದ್ವಾರಾಫಲದಾತ್ಮವಾದವನು ಸರ್ವವ್ಯಾಪಕನೂ ಸರ್ವಶಕ್ತನೂ ಆದ ವಾಸುದೇವನೇ ಎಂದೂ ಅಂತಹ ಮೂರ್ತಿಗಳ ಪೂಜೆಗೆ ಅರ್ಹವಾದ ದೇಶಕಾಲಗಳನ್ನೂ ಆಪ್ತನೆ ಕೊಡುಸಿರುತ್ತೀರಿ. ಇಂತಹ ವಾಸುದೇವನನ್ನೇ ಕಾರ್ಯಾರ್ಥವಾಗಿ ಆರಾಧಿಸುವವರು ಯಾವಯಾವ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಯಾವಯಾವ

ಶುಚಿತ್ರವಾಃ ಶಿವಿವಿಷ್ಟೋ ಯಜ್ಞೇಶೋ ಯಜ್ಞಭಾವನಃ |

ನಾಮ್ನಾಮಿತ್ಯೇವಮಾದೀನಾಂ ಸಮುಚ್ಚಾರಣತೋ ನರಃ || ೪ ||

ಧರ್ಮಂ ಮಹಾನ್ತಮಾಪ್ನೋತಿ ಸಾಪಬಂಧಕ್ಷಯಂ ತಥಾ |

ಶ್ರೀದಃ ಶ್ರೀಶಃ ಶ್ರೀನಿವಾಸಃ ಶ್ರೀಧರಃ ಶ್ರೀನಿಕೇತನಃ || ೫ ||

ಶ್ರಿಯಃಪತಿಃ ಶ್ರೀಪರಮಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶ್ರೀವತ್ಸಲಾಂಭನಃ |

ನೃಸಿಹ್ಯೋ ದುಷ್ಪದಮನಃ ಜಯೋ ವಿಷ್ಣುಃ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಃ || ೬ ||

ಸ್ತುತಃ ಪ್ರಯಚ್ಛತೇ ಚಾಘ ಅಣಿಮಾದಿಭಿರಚ್ಯುತಃ |

ಕಾಮ್ಯಃ ಕಾಮಪ್ರದಃ ಕಾಂತಃ ಕಾಮಯಾತ್ಮಾ ತಥಾ ಹರಿಃ || ೭ ||

ಆನಂದೋ ಮಾಧವಶ್ಚೈವ ಕಾಮಸಂವೃದ್ಧಯೇ ಜಪೇತ್ |

ರಾಮಃ ಪರಶುರಾಮಶ್ಚ ನೃಸಿಹ್ಯೋ ವಿಷ್ಣುರೇವ ಚ || ೮ ||

ನಾನುದಿಂದ ಪೂಜಿಸಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಬೇಕು. ಈ ನನ್ನ ಸಂಶಯವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಬೇಕು (ಇಲ್ಲಿ ಶರೀರರೂಪರಾದ ದೇವತೆಗಳ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನೂ, ನಾಮಧೇಯಗಳನ್ನೂ, ವಿದ್ಯಾರಂಭವೇ ನೊಡಲಾದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೂ ಹೇಳಿರುವ ಆಯಾಯ ಮೂರ್ತಿಗಳ ನಾಮಕೃಂತಲೂ ಬೇರೆಯಾಗಿರುವ ಅಪರಿಮಿತವಾದ ವಾಸುದೇವನ ನಾಮಗಳಿಗೆ ಕಾರ್ಯಭೇದದಿಂದ ಫಲವಿದೆಯೇ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂಬ ಸಂಶಯದಿಂದ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಅವಕಾಶವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು.) ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

೫-೭. ಶ್ರೀದಃ, ಶ್ರೀಶಃ, ಶ್ರೀಪರಮಃ, ಶ್ರೀನಿವಾಸಃ, ಶ್ರೀಧರಃ ಶ್ರೀನಿಕೇತನಃ, ಶ್ರಿಯಃಪತಿಃ, ಶ್ರೀಮಾನ್, ಶ್ರೀವತ್ಸಲಾಂಭನಃ, ನೃಸಿಹ್ಯಃ, ದುಷ್ಪದಮನಃ, ಜಯಃ, ವಿಷ್ಣುಃ, ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಃ, ಈ ನಾಮಗಳಿಂದ ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಅಣಿಮಾದಿಸಿದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಕಾಮ್ಯಃ, ಕಾಮಪ್ರದಃ, ಕಾಂತಃ, ಕಾಮಯಾತ್ಮಾ, ಹರಿ, ಆನಂದ ಮಾಧವ ಈ ನಾಮಗಳನ್ನು ಜಪಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಕಾಮಸಮೃದ್ಧಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

೮-೧೦. ರಾಮ, ಪರಶುರಾಮ, ನೃಸಿಹ್ಯ, ವಿಷ್ಣು, ವಿಕ್ರಮ, ಇತ್ಯಾದಿ ನಾಮಗಳನ್ನು ಶತ್ರುವಿಜಯವನ್ನು ಆವೇಕ್ಷಿಸುವವರು ಜಪಿಸಬೇಕು. ದಾಮೋದರ

ವಿಕ್ರಮಶ್ಚೈವಮಾದೀನಿ ಜಸ್ಯಾನ್ಯರಿಜಿಗೀಷುಭಿಃ |
ದಾನೋದರಾನಿರುದ್ಧಾ ಚ ಜ್ಞೇಯಾ ಬಂಧನನೋಪ್ಪದಾ || ೯ ||

ಜಪ್ತವ್ಯೋಭ್ಯಸತಾ ವಿದ್ಯಾಂ ಮಹಾಪುರುಷ ಇತ್ಯಪಿ |
ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಾ ವಾ ಜಪ್ತವ್ಯಂ ತಥಾಶ್ಚಶಿರಸೇತಿ ಚ || ೧೦ ||

ಬಲಾರ್ಥೇ ಬಲಭದ್ರೇತಿ ಸೌಖ್ಯಾರ್ಥೇ ಸುಖದೇತಿ ಚ |
ಅಶ್ವಾರ್ಥೇ ಚಾಶ್ಚಶಿರಸಂ ಗಜಾರ್ಥೇ ನಾಗನೋಕ್ಷಣಂ || ೧೧ ||

ಗೋಭಿರರ್ಥೇ ಜಪೇನ್ನಾಮ ವಾಸುದೇವೇತಿ ಕೀರ್ತಿತಂ |
ಯಜ್ಞಾರ್ಥೇ ಯಜ್ಞಪುರುಷಂ ಕೀರ್ತಯೇತ್ಪ್ರಯತೋ ನರಃ || ೧೨ ||

ನಾರಾಯಣೇತಿ ಚ ತಥಾ ವಿಷ್ಣೋ ಇತಿ ಯದುದ್ಧಹ |
ಯದ್ವಾಭಿರೋಚಿತೋ ರಾಮಂ ಸರ್ವಾರ್ಥೇಷು ಹ್ಯುದೀರಯೇತ್ |
ಸರ್ವಾಣ್ಯೇತಾನಿ ನಾಮಾನಿ ಪರಸ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ಯತಃ || ೧೩ ||

ಅನಿರುದ್ಧ ಈ ನಾಮಗಳನ್ನು ಜಪಿಸುವವರು ಸಂಸಾರಬಂಧನದಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡುವವನು ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಎಂಬ ನಾಮವನ್ನೂ ಜಪಿಸಬೇಕು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾದವನು ಅಶ್ವಶಿರಾಃ ಎಂಬ ನಾಮವನ್ನು ಜಪಿಸಬೇಕು. ಬಲಾರ್ಥಿಯಾದವನು ಬಲಭದ್ರ ಎಂದೂ, ಸೌಖ್ಯಾರ್ಥಿಯಾದವನು ಸುಖದ ಎಂದೂ ಜಪಿಸಬೇಕು.

೧೧-೧೪. ಅಶ್ವವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವನು ಹಯಗ್ರೀವನನ್ನೂ ಗಜಾರ್ಥಿಯಾದವನು ಗಜೇಂದ್ರವರದನ್ನೂ, ಗೋವುಗಳ ಅಪೇಕ್ಷೆಯುಳ್ಳವನು ವಾಸುದೇವನನ್ನೂ, ಆಯಾಯ ನಾಮಗಳಿಂದ ಜಪಿಸಬೇಕು. ಯಜ್ಞಾರ್ಥಿಯಾದವನು ಶುಚಿಯಾಗಿದ್ದು ಯಜ್ಞಪುರುಷನೆಂಬ ನಾಮದಿಂದ ಜಪಿಸಬೇಕು. ನಾರಾಯಣ, ವಿಷ್ಣೋ ಎಂಬ ನಾಮಗಳನ್ನು ಸರ್ವಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಜಪಿಸಬೇಕು. ಪ್ರೀತಿ ಇದ್ದಲ್ಲಿ

ಸರ್ವಾಣಿ ನಾಮಾನಿ ಹಿ ತಸ್ಯ ರಾಜನ್
 ಭವಂತಿ ಕಾಮಾಖಿಲದಾಯಕಾನಿ |
 ಯದೇವ ಸಂಕೀರ್ತಯತೇ ಸ ತತ್ತ್ವಾ
 ಽಸ್ಮಾದವಾಪ್ನೋತಿ ಹಿ ಕಾಮಸಿದ್ಧಿಂ

|| ೧೪ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
 ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಕಾಮಪ್ರಾಪ್ತಿವರ್ಣನೋ ನಾಮ
 ಧ್ವಾನಿಂಶತ್ಕುತ್ಸರತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ರಾಮ ಎಂಬ ನಾಮವನ್ನೂ ಜಪಿಸಬಹುದು. ಈ ಎಲ್ಲಾ ನಾಮಗಳೂ ಪರಮಾತ್ಮ
 ನದೇ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಯಾವನಾಮಗಳನ್ನು ಪಠಿಸಿದರೂ ಎಲ್ಲಾ ವಿಧವಾದ ಅರ್ಥ
 ಸಿದ್ಧಿಗೂ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತವೆ. ಸ್ವಶಕ್ತಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಯಾವ ನಾಮವನ್ನು ಕೀರ್ತನ
 ಮಾಡಿದರೂ ಅದು ಸರ್ವಫಲಸಿದ್ಧಿಗೂ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
 ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಕಾಮಪ್ರಾಪ್ತಿವರ್ಣನವೆಂಬ
 ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಓಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ತ್ರಯೋವಿಂಶತ್ಯುತ್ತರಶತತನೋಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ವಜ್ರ ಉನಾಚೆ ॥

ಕಾರ್ಯಾರಂಭೇ ತಥಾ ಕಸ್ಥಿನ್ ಕಂ ನಾಮ ದ್ವಿಜ ಕೀರ್ತಯೇತ್ |
ಏತಂ ನೇ ಸಂಶಯಂ ಛಿನ್ನಿ ತ್ವಂ ಹಿ ಸರ್ವಂ ವಿಜಾನಸೇ || ೧ ||

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉನಾಚೆ ॥

ಚಕ್ರಿಣಂ ಹಲಿನಂ ಚೈವ ಶಾಙ್ಗಿಣಂ ಖಡ್ಗಿನಂ ತಥಾ |
ಕ್ಷೇಮಾರ್ಥೇ ಪ್ರವಸನ್ ರಾಜನ್ ದಿಕ್ಷು ಪ್ರಾಚ್ಯಾದಿಷು ಸ್ಮರೇತ್ || ೨ ||

ಅರ್ಚಿತಂ ಚಾಧಿಕಂ ಚೈವ ಸರ್ವಂ ಸರ್ವೇಶ್ವರಂ ಪ್ರಭುಂ |
ಸಂಸ್ಕರೇತ್ ಪುರುಷಂ ಭಕ್ತ್ಯಾ ವ್ಯವಹಾರೇಷು ಸರ್ವದಾ || ೩ ||

ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೪ ವಜ್ರನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವುದು :- ಯಾವ ಯಾವ ಕಾರ್ಯಾರಂಭದಲ್ಲಿ
ಯಾವ ಯಾವ ದೇವತೆಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಪಠಿಸಬೇಕು. ಸರಸ್ವಜ್ಞರಾದ ತಾವು ಈ ಸಂಶಯ
ವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.
ಪ್ರವಾಸ ಹೊಂದುವವನು ತನ್ನ ಕ್ಷೇಮಕ್ಕಾಗಿ ಚಕ್ರಿ, ಹಲೀ, ಶಾಙ್ಗೀ, ಖಡ್ಗೀ
ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಚಕ್ರಾಯುಧಧಾರಿ, ಹಲಾಯುಧಧಾರಿ, ಶಾಙ್ಗಾಯುಧಧಾರಿ,
ಖಡ್ಗಾಯುಧಧಾರಿಗಳಾದ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಪೂರ್ವಾದಿ ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ

ಕೂರ್ಮಂ ವರಾಹಂ ಮತ್ಸ್ಯಂ ಚ ಜಲಪ್ರತರಣೇ ಸ್ಮರೇತ್ |

ಭ್ರಾಜಿಷ್ಣುಮಗ್ನಿಜನನೇ ಜಪೇದ್ರಾಮಮತಂದ್ರಿತಃ

|| ೪ ||

ಸಂಗ್ರಾಮಾಭಿಮುಖೇ ಗಚ್ಛನ್ ಸಂಸ್ಕರೇದಪರಾಜಿತಂ |

ಕೇಶವಂ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಂ ಪುಷ್ಕರಾಕ್ಷಂ ತಥಾ ಜಪೇತ್

|| ೫ ||

ನೇತ್ರಬಾಧಾಸು ಸರ್ವಾಸು ಹೃಷೀಕೇಶ ತಥೈವ ಚ |

ಅಚ್ಯುತಂ ಚಾಮುತಂ ಚೈವ ಜಪೇದಾಪಧಕರ್ಮಣಿ

|| ೬ ||

ಗರುಡಧ್ವಜಾನುಸ್ಥರಣಾದಾಪದೋ ಮುಚ್ಯತೇ ನರಃ |

ಜ್ವರದುಷ್ಪಶಿರೋರೋಗ ವಿಷವೀರ್ಯಂ ಪ್ರಶಾಮ್ಯತಿ

|| ೭ ||

ಗ್ರಹನಕ್ಷತ್ರಸೀಡಾಸು ದೇವದಾಧಾಟಿವೀಷು ಚ |

ದಸ್ಯುವೈರಿನಿರೋಧೇಷು ವ್ಯಾಘ್ರಸಿಹ್ಯಾದಿಸಂಕಟೇ

|| ೮ ||

ನಾಮೋಚ್ಚಾರಣೆಯಿಂದ ಸ್ಮರಿಸಬೇಕು. ಎಲ್ಲಾ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಚನ್ನಾಗಿ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಾದ ಮಹಾವುರುಷನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಬೇಕು ಜಲಮಾರ್ಗವನ್ನು ದಾಟುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೂರ್ಮ, ವರಾಹ, ಮತ್ಸ್ಯ ಈ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಬೇಕು. ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡುವಾಗ ಭಾರ್ಗವರಾಮನನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಸ್ಮರಿಸಬೇಕು

೫-೮. ಯುದ್ಧಾಭಿಮುಖನಾಗಿ ಹೋಗುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಪರಾಜಿತನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಬೇಕು ಕೇಶವ, ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷ, ಪುಷ್ಕರಾಕ್ಷ, ಇವರ ಈ ನಾಮಗಳನ್ನು ಜಪಿಸಬೇಕು. ನೇತ್ರಬಾಧೆಗಳುಂಟಾದಾಗ ಹೃಷೀಕೇಶ ನಾಮದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಬೇಕು. ಔಷಧಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಚ್ಯುತ, ಅಮೃತ, ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಜಪಿಸಬೇಕು. ಗರುಡಧ್ವಜನ ಅನುಸ್ಥರಣೆಯಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ಎಲ್ಲಾ ವಿಪತ್ತಿನಿಂದಲೂ ಪಾರಾಗುತ್ತಾನೆ. ಜ್ವರ, ದುಷ್ಪಶಿರೋರೋಗ, ವಿಷದಪ್ರಸರಣ, ಇವೂ ಶಾಂತಿ ಹೊಂದುತ್ತವೆ. ಗ್ರಹ, ನಕ್ಷತ್ರ ಇವುಗಳಿಂದ ಬಾಧೆಯುಂಟಾದಾಗಲೂ ದೇವತೆಗಳಿಂಗೆ ಅಥವಾ ಅರಣ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತೊಂದರೆಯುಂಟಾದಾಗಲೂ ಕಳ್ಳಕಾಕರಿಂದಲೂ, ಶತ್ರುಗಳಿಂದಲೂ ತೊಂದರೆಯುಂಟಾದಾಗಲೂ ಹುಲಿ, ಸಿಂಹ, ಇವುಗಳಿಂದ ತೊಂದರೆಯುಂಟಾಗುವಾಗಲೂ ಹೆಚ್ಚಾದ ಅಂಧಕಾರದಿಂದ ತೊಂದರೆಯಾಗುವಾಗಲೂ ನರಸಿಂಹ ಎಂಬ ನಾಮವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಬೇಕು

ಅಂಧಕಾರೇ ತಥಾ ತೀವ್ರೇ ನರಸಿದ್ಧೇತಿ ಕೀರ್ತಯೇತ್ |
ವಿತ್ತಸ್ಥಾಪನಕಾಲೇ ಚ ಧಾನ್ಯಸಂಸ್ಥಾಪನೇ ತಥಾ

|| ೯ ||

ಕುರ್ವೀತ ತನ್ನನಾ ಭೂತ್ವಾ ಅನಂತಾಚ್ಯುತಕೀರ್ತನಂ |
ನಾರಾಯಣಂ ಶಾರ್ಙ್ಗಧರಂ ಶ್ರೀಧರಂ ಗಜಮೋಕ್ಷಣಂ

|| ೧೦ ||

ವಾಮನಂ ಖಡ್ಗಿನಂ ಚೈವ ದುಃಸ್ವಪ್ನೇಷು ತು ಸಂಸ್ಕರೇತ್ |
ಅಗ್ನಿದಾಹೇ ಸಮುತ್ಪನ್ನೇ ಸಂಸ್ಕರೇಜ್ಜಲಶಾಯಿನಂ

|| ೧೧ ||

ಬಲಭದ್ರಂ ಸಮೃದ್ಧಾರ್ಥೇ ಕೃಷ್ಯಾರಂಭೇ ಹಲಾಯುಧಂ |
ಉತ್ತಾರಣಂ ವಣಿಜ್ಯಾರ್ಥೇ ಶ್ರೀಶಮಭ್ಯುದಯೇ ನೃಪ

|| ೧೨ ||

ಮಂಗಳ್ಯಂ ಮಂಗಳೇ ವಿಷ್ಣು ಮಮಂಗಳ್ಯೇಷು ಕೀರ್ತಯೇತ್ |
ಅರಿಷ್ಟಾನ್ತೇಷು ಶೇಷೇಷು ವಿಶೋಕೇಷು ತಥಾ ಜಪೇತ್

|| ೧೩ ||

೯-೧೨. ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪನೆಮಾಡುವಾಗಲೂ, ಧಾನ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪನೆಮಾಡುವಾಗಲೂ ಅನಂತ, ಅಚ್ಯುತ ಎಂಬ ನಾಮಗಳನ್ನು ಆಯಾಯ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕೀರ್ತಿಸಬೇಕು. ನಾರಾಯಣ, ಶಾರ್ಙ್ಗಧರ, ಶ್ರೀಧರ, ಗಜೇಂದ್ರವರದ, ವಾಮನ, ಖಡ್ಗ, ಇವರನ್ನು ದುಃಸ್ವಪ್ನ ಉಂಟಾದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸಬೇಕು. ಅಗ್ನಿಯ ಪ್ರಸರಣದಿಂದ ದಾಹಭಯವುಂಟಾದಾಗ ಜಲಶಾಯಿಯನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಬೇಕು. ಅರ್ಧಸಮೃದ್ಧಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಲಭದ್ರನನ್ನೂ, ಕೃಷಿಯ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಹಲಾಯುಧನನ್ನೂ ವಾಣಿಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಾರಣನನ್ನೂ, ಅಭ್ಯುದಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಶನನ್ನೂ ಸ್ಮರಿಸಬೇಕು.

೧೩-೧೪. ಮಂಗಳಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಂಗಳಸ್ತುತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಮಂಗಳ ಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿ ಕೀರ್ತನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಉಳಿದ ಅನಿಷ್ಟಸಂಭವದಲ್ಲಿಯೂ ಶೋಕಶಾಂತಿಗಾಗಿ ಜಪಿಸಬೇಕು ಕುಳಿತಿದ್ದು ಏಳುವಾಗ ವಿಷ್ಣುವನ್ನೂ, ಮಲಗಿರುವಾಗ ಮಾಧವನನ್ನೂ, ಭೋಜನಮಾಡುವಾಗ ಗೋವಿಂದನನ್ನೂ, ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಮಧುಸೂದನನನ್ನೂ ಆಯಾಯ ನಾಮಗಳಿಂದ ಉಚ್ಚರಿಸಬೇಕು.

ಉತ್ತಿಷ್ಠನ್ ಕೀರ್ತಯೇದ್ವಿಷ್ಟಂ ಪ್ರಸುಪ್ತೋ ಮಾಧವಂ ನರಃ |
ಭೋಜನೇ ಚೈವ ಗೋವಿಂದಂ ಸರ್ವತ್ರ ಮಧುಸೂದನಂ || ೧೪ ||

ನಾರಾಯಣಂ ಸರ್ವಕಾಲೇ ಹೃತಪ್ರಸ್ಥಲನಾದಿಷು |
ಸ್ನಾನೇ ದೇವಾರ್ಚನೇ ಹೋಮೇ ಪ್ರಣಿಪಾತೇ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೇ || ೧೫ ||

ಕೀರ್ತಯೇದ್ವಾ ಸುದೇವೇತಿ ಅನುಕ್ತೇಷ್ಟಪಿಯಾದವ |
ಕಾರ್ಯಾರಂಭೇಽಥನಾ ರಾಜನ್ ಯಥೇಷ್ಟಂ ನಾಮ ಕೀರ್ತಯೇತ್ || ೧೬ ||

ಸರ್ವಾಣಿ ನಾಮಾನಿ ಹಿ ತಸ್ಯ ರಾಜನ್
ಸರ್ವಾರ್ಥಸಿದ್ಧಾನ್ ಭವಂತಿ ಪುಂಸಃ |
ತಸ್ಮಾದ್ಯಥೇಷ್ಟಂ ಖಲು ದೇವನಾಮು
ಸರ್ವೇಷು ಕಾರ್ಯೇಷು ಜಪೇತ್ತು ಭಕ್ತ್ಯಾ || ೧೭ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ತತ್ತತ್ಕಾರ್ಯಪ್ರಾಪ್ತಿತತ್ತ್ವನ್ನಾಮಕೀರ್ತನ
ವರ್ಣನೋ ನಾಮ
ಶ್ರಯೋವಿಂಶತ್ಕೃತ್ತರಶತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ನಾರಾಯಣನನ್ನು ಸರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಅಂದರೆ, ಶೀನುವಾಗ, ಎಡರಿದಾಗ, ಸ್ನಾನ, ದೇವಾರ್ಚನ, ಹೋಮ, ನಮಸ್ಕಾರ, ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಈ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಾರಾಯಣ ಶಬ್ದದಿಂದ ಕೀರ್ತಿಸಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಇತರ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಾಸುದೇವ ಎಂದು ಕೀರ್ತಿಸಬೇಕು. ಅಥವಾ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಾರಂಭದಲ್ಲಿಯೂ ತನಗೆ ಇಷ್ಟ ನಾದ ಯಾವನನ್ನಾದರೂ ಉಚ್ಚರಿಸಬಹುದು. ಎಲ್ಲಾ ನಾಮಗಳೂ ಅವನದೇ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿಗೂ ಆ ನಾಮಗಳೇ ಸಾಧಕವಾಗುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ತನಗೆ ಇಷ್ಟಬಂದ ಯಾವ ನಾಮವನ್ನಾದರೂ ಕಾರ್ಯಾರ್ಥಿಯಾದವನು ಯಾವ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾದರೂ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಜಪಿಸಿದರೆ ಸಾಕು.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ತತ್ತತ್ಕಾರ್ಯಪ್ರಾಪ್ತಿ ತತ್ತ್ವನ್ನಾಮಕೀರ್ತನವೆಂಬ
ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಓಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಚತುರ್ವಿಂಶತ್ಯುತ್ತರಶತತಮೋಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ವಜ್ರ ಉವಾಚ ॥

ಕಸ್ತಿಸ್ ಕಾಲೇ ತು ದೇವಸ್ಯ ಕಿಂ ಕಿಂ ನಾಮ ಪ್ರೇಕ್ಷೀತರ್ಥಯೇತ್ |
ಏತಂ ಮೇ ಸಂಕಯಂ ಛಿನ್ನಿ ತ್ವಂ ಹಿ ಸರ್ವಂ ವಿಜಾನಸೇ ॥ ೧ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಪುರುಷಂ ವಾಮದೇವಂ ಚ ತಥಾ ಸಂಕರ್ಷಣಂ ಪ್ರಭುಂ |
ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಮನಿರುದ್ಧಂ ಚ ಕ್ರಮಾಚ್ಛೇದ್ಭೀಷು ವರ್ಷಯೇತ್ ॥ ೨ ॥

ವಿಷ್ಣುಂ ಮಧುನಿಹಂತಾರಂ ತಥಾ ದೇವಂ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಂ |
ವಾಮನಂ ಶ್ರೀಧರಂ ಚೈವ ಹೃಷೀಕೇತಂ ತಥೈವ ಚ ॥ ೩ ॥

ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೪. ವಜ್ರನು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡುತ್ತಾನೆ:—ಯಾವಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಾಸು ದೇವನ ಯಾವಯಾವ ನಾಮಗಳನ್ನು ಪಠಿಸಬೇಕು. ಈ ಸಂಶಯವನ್ನು ಸರ್ವಜ್ಞ ರಾದ ಶಾಸ್ತ್ರ ಹೋಗಲಾಡಿಸಬೇಕು ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಪುರುಷ, ವಾಮದೇವ, ಸಂಕರ್ಷಣ, ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ, ಅನಿರುದ್ಧ

ದಾಮೋದರಂ ಪದ್ಮನಾಭಂ ಕೇಶವಂ ಚ ಯದೂತ್ತಮ |
ನಾರಾಯಣಂ ಮಾಧವಂ ಚ ಗೋವಿಂದಂ ಚ ತಥಾ ಕ್ರಮಾತ್ || ೪ ||

ಚೈತ್ರಾದಿಷು ತು ಮಾಸೇಷು ದೇವದೇವಮನುಸ್ಮರೇತ್ |
ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಮನಿರುದ್ಧಂ ಚ ಪಕ್ಷಯೋಃ ಶುಕ್ಲಕೃಷ್ಣಯೋಃ || ೫ ||

ಸರ್ವಃ ತರ್ವಃ ಶಿವಃ ಸ್ಥಾಣುಃ ಭೂತಾನಾಂ ನಿಧಿರವ್ಯಯಃ |
ಅದಿತ್ಯಾದಿಷು ವಾರೇಷು ಕ್ರಮಾದೇವಮನುಸ್ಮರೇತ್ || ೬ ||

ವಿಶ್ವಂ ವಿಷ್ಣುಃ ವಷಟ್ಕಾರೋ ಭೂತಭವ್ಯಭವಃ ಪ್ರಭುಃ |
ಭೂತಕೃತ್ ಭೂತಭೃದ್ಭಾವೋ ಭೂತಾತ್ಮಾ ಭೂತಭಾವನಃ || ೭ ||

ಅವ್ಯಕ್ತಃ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷೋ ವಿಶ್ವಕರ್ಮಾ ಶುಚಿಶ್ರವಾಃ |
ಸಂಭವೋ ಭಾವನೋ ಭರ್ತಾ ಪ್ರಭವಃ ಪ್ರಭುರೀಶ್ವರಃ || ೮ ||

ಅಪ್ರಮೇಯೋ ಹೃಷೀಕೇಶಃ ಪದ್ಮನಾಭಃ ಪರಃ ಪ್ರಭುಃ |
ಅಗ್ರಾಹ್ಯಃ ಶಾಶ್ವತೋ ಧಾತಾ ಕೃಷ್ಣಶ್ಚೈತಾನ್ಯನುಸ್ಮರೇತ್ || ೯ ||

ಇವರುಗಳನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಈ ಶಬ್ದಗಳಿಂದ ಉಚ್ಚರಿಸಕೂಡದು. ವಿಷ್ಣು, ಮಧು ಸೂದನ, ವಾಮನ, ಶ್ರೀಧರ, ಹೃಷೀಕೇಶ, ದಾಮೋದರ, ಪದ್ಮನಾಭ, ಕೇಶವ, ನಾರಾಯಣ, ಮಾಧವ, ಗೋವಿಂದ ಈ ನಾಮಗಳನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಉಚ್ಚರಿಸಿ ಚೈತ್ರಾದಿ ಮಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಬೇಕು.

೫-೯ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಅನಿರುದ್ಧ ಇವರನ್ನು ಶುಕ್ಲಕೃಷ್ಣ ಪಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸಬೇಕು ಸರ್ವ, ಶರ್ವ, ಶಿವ, ಸ್ಥಾಣು ಭೂತಾನಾಂನಿಧಿಃ ಅವ್ಯಯಃ ಈ ನಾಮಗಳನ್ನು ಚ್ಚರಿಸಿ ಅದಿತ್ಯಾದಿವಾರಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಸ್ಮರಿಸಬೇಕು ವಿಶ್ವ, ವಿಷ್ಣು, ವಷಟ್ಕಾರ, ಭೂತ ಭವ್ಯಭವಃ, ಪ್ರಭುಃ ಭೂತಕೃತ್, ಭೂತಭೃತ್, ಭಾವ, ಭೂತಾತ್ಮಾ, ಸಂಭವ, ಭೂತಭಾವನ, ಅವ್ಯಕ್ತ, ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷ, ವಿಶ್ವಕರ್ಮ, ಶುಚಿಶ್ರವ, ಭಾವನ, ಭರಾ, ಪ್ರಭವ, ಪ್ರಭು, ಈಶ್ವರ, ಅಪ್ರಮೇಯ, ಹೃಷೀಕೇಶ ಪದ್ಮನಾಭ, ಅಗ್ರಾಹ್ಯ ಶಾಶ್ವತ, ಧಾತಾ, ಕೃಷ್ಣ, ಇತ್ಯಾದಿ ದೇವದೇವನ ನಾಮಗಳನ್ನು ಕೃತಿಕಾದಿ ನಕ್ಷತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸಬೇಕು.

ದೇವದೇವಸ್ಯ ನಾಮಾನಿ ಕೃತ್ರಿಕಾದಿಷು ಯಾದವ |
ಬ್ರಹ್ಮಾಣಂ ಶ್ರೀಪತಿಂ ವಿಷ್ಣುಂ ಕಪಿಲಂ ಶ್ರೀಧರಂ ಪ್ರಭುಂ || ೧೦ ||

ದಾಮೋದರಂ ಹೃಷೀಕೇಶಂ ಗೋವಿಂದಂ ಮಧುಸೂದನಂ |
ಭೂಧರಂ ಗದಿನಂ ಚೈವ ಶಿಖಿನಂ ಪದ್ಮಿನಂ ತಥಾ || ೧೧ ||

ಚಕ್ರೀಂ ಚ ಮಹಾರಾಜ ಪ್ರಥಮಾದಿಷು ಸಂಸ್ಕರೇತ್ |
ಸರ್ವಂ ನಾ ಸರ್ವದಾ ರಾಮ ದೇವದೇವಸ್ಯ ಯಾದವ || ೧೨ ||

ನಾಮಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಜನಾರ್ದನಸ್ಯ
ಕಾಲಕ್ವ ಸರ್ವಃ ಪುರುಷಪ್ರವೀರ |
ತಸ್ಮಾತ್ಪದಾ ಸರ್ವಗತಸ್ಯ ನಾಮ
ಗ್ರಾಹ್ಯಂ ಯಥೇಷ್ಟಂ ವರದಸ್ಯ ರಾಜನ್ || ೧೩ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಕಾಲನಾಮಾಖ್ಯಾನೋ ನಾಮ
ಚತುರ್ವಿಂಶತ್ಯುತ್ತರತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

೧೦-೧೩. ಬ್ರಹ್ಮಾ, ಶ್ರೀಪತಿ, ವಿಷ್ಣು, ಕಪಿಲ, ಶ್ರೀಧರ, ದಾಮೋದರ
ಹೃಷೀಕೇಶ, ಗೋವಿಂದ, ಮಧುಸೂದನ, ಭೂಧರ, ಗದೀ, ಶಿಖೀ, ಚಕ್ರೀ, ಈ
ನಾಮಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ಮರಿಸಬಹುದು ಎಲ್ಲಾ ನಾಮಗಳೂ ಎಲ್ಲಾ
ಕಾಲವೂ ಆ ಜನಾರ್ದನಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ
ಎಲ್ಲಾ ನಾಮಗಳನ್ನೂ ಉಚ್ಚರಿಸಿ ವರಪ್ರದನಾದ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸ
ಬಹುದು.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಕಾಲನಾಮಾಖ್ಯಾನವೆಂಬ
ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಹಿಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಪಂಚವಿಂಶತ್ಯುತ್ತರತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ವಜ್ರ ಉವಾಚ ॥

ಕಸ್ಮಿನ್ ಕ್ಷೇತ್ರೇ ತು ದೇವಸ್ಯ ಕಿಂ ಕಿಂ ನಾಮ ಪ್ರಕೀರ್ತಯೇತ್ |

ಏತಂ ನೇ ಸಂತಯಂ ಛಿದ್ಧಿ ಭೃಗುವಂಶವಿವರ್ಧನ ॥ ೧ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಅತ್ರಾಪ್ಯುದಾಹರಂತೀಮಮಿತಿಹಾಸಂ ಪುರಾತನಂ |

ನಾಸುದೇವಸ್ಯ ಸಂವಾದಮರ್ಜುನಸ್ಯ ಚ ಯಾದವ ॥ ೨ ॥

ವೃತ್ತೇ ಭಾರತಸಂಗ್ರಾಮೇ ರಾಜ್ಯಂ ಪ್ರಾಪ್ತೇ ಯುಧಿಷ್ಠಿರೇ |

ಅಸ್ಮಿನ್ನೇವ ಸಭೋದ್ದೇಶೇ ವಿಜಹ್ರಾತೇ ಯಥಾಸುಖಂ ॥ ೩ ॥

ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೪ ವಜ್ರನು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಎಲೈ ಭೃಗುತ್ತಮನೇ, ಯಾವ ಯಾವ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನ ಯಾವ ಯಾವ ನಾಮವನ್ನು ಕೀರ್ತನಮಾಡಬೇಕು. ಈ ನನ್ನ ಸಂತಯವನ್ನೂ ಹೋಗಲಾಡಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪುರಾತನವಾದ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರ ಸಂವಾದವನ್ನೂ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿ ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಹಿಂದೆ ಭಾರತಯುದ್ಧವೆಲ್ಲವೂ ಮುಗಿದು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ

ವಾಸುದೇವಾರ್ಜುನಃ ವೀರೌ ಲಕ್ಷ್ಮೀಕೃತವಸುಂಧರೌ |

ತತಃ ಕಥಾಂತೇ ಕಸ್ತಿಸ್ತಿತ್ಯುಷ್ಣಂ ಪಪ್ರಚ್ಛ ಫಾಲ್ಗುನಃ

|| ೪ ||

|| ಅರ್ಜುನ ಉವಾಚ ||

ಕ್ಷೇತ್ರೇಷು ಯೇಷು ಯೇಷು ತ್ವಂ ಕೀರ್ತನೀಯೋ ಮಯಾಚ್ಯುತೇ |

ಚೇತಸಃ ಪ್ರಣಿಧಾನಾರ್ಥಂ ತ್ವಂ ಮಮಾಖ್ಯಾತುಮರ್ಹಸಿ

|| ೫ ||

|| ಶ್ರೀ ಭಗವಾನುವಾಚ ||

ಸರ್ವಗಃ ಸರ್ವಭೂತೋಽಹಂ ನಹಿ ಕಿಂಚಿನ್ನಯಾ ವಿನಾ |

ಚರಾಚರೇ ಜಗತ್ಯಸ್ಮಿನ್ ವಿದ್ಯತೇ ಕುರುಸತ್ತಮ

|| ೬ ||

ತಥಾಪಿ ಯೇಷು ಸ್ಥಾನೇಷು ಚಿಂತನೀಯೋಽಹಮರ್ಜುನ |

ಸ್ತೋತವ್ಯೋ ನಾಮಭಿಶ್ಚೈವ ಶೃಣು ತ್ವಂ ತದ್ವದಾಮಿ ತೇ

|| ೭ ||

ನಂತರ ವಾಸುದೇವಾರ್ಜುನರಿಬ್ಬರೂ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಸುಖದಿಂದ ವಿಹರಿಸು ತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ಆ ವಾಸುದೇವಾರ್ಜುನರು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ಸ್ತುತಿಕಥಾದಿಗಳಿಂದ ವಿಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಒಂದಾನೊಂದು ಕಥೆಯಾದ ನಂತರ ಅರ್ಜುನನು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

೫-೭. ಅರ್ಜುನನು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡುತ್ತಾನೆ:—ಎಲೈ ಅಚ್ಯುತನೇ, ಮನಸ್ಸಿನ ವಿಕಾನ್ತ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಯಾವಯಾವ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಯಾವಯಾವ ನಾಮದಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಬೇಕು. ಇದನ್ನು ನೀನೇ ನನಗೆ ಹೇಳಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಭಗವಂತನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಎಲೈ ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠನೇ ನಾನು ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿಯಾಗಿಯೂ ಸರ್ವಪ್ರಪಂಚರೂಪನಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತೇನೆ. ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರುವ ಯಾವ ವಸ್ತುವೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೂ ಯಾವಯಾವ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಯಾವಯಾವ ನಾಮದಿಂದ ಸ್ಮರಿಸಬೇಕು. ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

ಪುಷ್ಕರೇ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಂ ಗಯಾಯಾಂ ಚ ಗದಾಧರಂ |
ಲೋಹದಂಡೇ ತಥಾ ವಿಷ್ಣುಂ ಸ್ತುವಂಸ್ತರತಿ ದುಷ್ಕೃತಂ || ೮ ||

ರಾಘವಂ ಚಿತ್ರಕೂಟೇ ತು ಪ್ರಭಾಸೇ ದೈತ್ಯಸೂದನಂ |
ವೃಂದಾವನೇ ಚ ಗೋವಿಂದಂ ಮಾಂ ಸ್ತುವನ್ ಪುಣ್ಯಭಾಗ್ಯವೇತ್ || ೯ ||

ಜಯಂ ಜಯಂತ್ಯಾಂ ಸ್ತುನ್ಮಂತ್ಯ ಜಯಂತಂ ಹಸ್ತಿನಾಪುರೇ |
ವರಾಹಂ ಕಂದಮಾಲೇ ಚ ಕಾಶ್ಮೀರೇಷು ಚ ಚಕ್ರಿಣಂ || ೧೦ ||

ಜನಾರ್ದನಂ ತು ಕುಬ್ಜಾಮ್ರೇ ಮಧುರಾಯಾಂ ಚ ಕೇಶವಂ |
ಶ್ರೀಕುಬ್ಜೇ ಶ್ರೀಧರಂ ತದ್ವದ್ಗಂಗಾದ್ವಾರೇ ಸುರೋತ್ತಮಂ || ೧೧ ||

ಶಾಲಿಗ್ರಾಮೇ ಮಹಾಯೋಗ್ಯಂ ಹರಿಂ ಗೋವರ್ಧನಾಚಲೇ |
ಪಿಂಡಾರಕೇ ಚತುರ್ಬಾಹುಂ ಶಂಖದ್ವಾರೇ ಚ ಶಂಖಿನಂ || ೧೨ ||

ವಾಮನಂ ತು ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರೇ ಯಮುನಾಯಾಂ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಂ |
ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಂ ತಥಾ ಶೋಣೇ ಕಪಿಲಂ ಪೂರ್ವಸಾಗರೇ || ೧೩ ||

೮-೧೨. ಪುಷ್ಕರ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷನನ್ನೂ, ಗಯೆಯಲ್ಲಿ ಗದಾಧರನನ್ನೂ, ಲೋಹದಂಡದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುವನ್ನೂ, ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಪಾಪಪರಿಹಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಚಿತ್ರಕೂಟದಲ್ಲಿ ರಾಘವನನ್ನೂ, ಪ್ರಭಾಸದಲ್ಲಿ ದೈತ್ಯಸೂದನನನ್ನೂ, ವೃಂದಾವನದಲ್ಲಿ ಗೋವಿಂದರೂಪನಾದ ನನ್ನನ್ನೂ ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಜಯಂತಿಯಲ್ಲಿ ಜಯನನ್ನೂ, ಹಸ್ತಿನಾಪುರದಲ್ಲಿ ಜಯಂತನನ್ನೂ, ಕಂದಮಾಲದಲ್ಲಿ ವರಾಹನನ್ನೂ, ಕಾಶ್ಮೀರದಲ್ಲಿ ಚಕ್ರಿಯನ್ನೂ, ಕುಬ್ಜಾಮ್ರದಲ್ಲಿ ಜನಾರ್ದನನನ್ನೂ, ಮಧುರೆಯಲ್ಲಿ ಕೇಶವನನ್ನೂ, ಶ್ರೀಕುಬ್ಜದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಧರನನ್ನೂ, ಗಂಗಾದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ಸುರೋತ್ತಮನನ್ನೂ, ಶಾಲಿಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಮಹಾಯೋಗಿಯನ್ನೂ, ಗೋವರ್ಧನಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಹರಿಯನ್ನೂ, ಪಿಂಡಾರಕದಲ್ಲಿ ಚತುರ್ಬಾಹುವನ್ನೂ, ಶಂಖದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ಶಂಖಿಯನ್ನೂ,

೧೩-೧೫. ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ವಾಮನನನ್ನೂ, ಯಮುನಾನದಿಯಲ್ಲಿ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮನನ್ನೂ ಶೋಣದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರನನ್ನೂ, ಪೂರ್ವಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಕಪಿಲನನ್ನೂ, ಗಂಗಾಸಮುದ್ರಗಳ ಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ಶ್ವೇತದ್ವೀಪಾಧಿಪತಿಯನ್ನೂ, ದೇವಿಕಾ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ

ಶ್ವೇತದ್ವೀಪಸತಿಂ ಚಾಪಿ ಗಂಗಾಸಾಗರಸಂಗಮೇ |
ಭೂಧರಂ ದೇವಿಕಾತೀರೇ ಪ್ರಯಾಗೇ ಯೋಗಶಾಯಿನಂ || ೧೪ ||

ನರನಾರಾಯಣಾಖ್ಯಾ ಚ ತಥಾ ಬದರಿಕಾಶ್ರಮೇ |
ಸಮುದ್ರೇ ದಕ್ಷಿಣೇ ನಾಮ ಪದ್ಮನಾಭೇತಿ ಫಾಲ್ಗುನ || ೧೫ ||

ದ್ವಾರಕಾಯಾಂ ತಥಾ ಕೃಷ್ಣಂ ಸ್ತುವಂಸ್ತರತಿ ದುರ್ಗತಿಂ |
ಏವಂ ರಾಮಂ ಮಹೇಂದ್ರಾದ್ರೌ ಹೃಷೀಕೇಶಂ ತಥಾ ಬುಧೇ || ೧೬ ||

ಅಶ್ವತೀರ್ಥೇ ಹಯಗ್ರೀವಂ ವಿಶ್ವರೂಪಂ ಹಿಮಾಚಲೇ |
ನೃಸಿಂಹಂ ಕೃತಶೌಚೇ ತು ವಿಪಾಶಾಯಾಂ ದ್ವಿಜಪ್ರಿಯಂ || ೧೭ ||

ನೈಮಿಷೇ ಯಜ್ಞಪುರುಷಂ ಜಂಬುಮಾಲೇ ತಥಾಚ್ಯುತಂ |
ಅನಂತಂ ಸೈಂಧವಾರಣ್ಯೇ ದಂಡಕೇ ಶಾರ್ಙ್ಗಧಾರಿಣಂ || ೧೮ ||

ಉತ್ಪಲಾವರ್ತಕೇ ಶೌರಿಂ ನರ್ಮದಾಯಾಂ ಶ್ರಿಯಃಪತಿಂ |
ದಾಮೋದರಂ ರೈವತಕೇ ನಂದಾಯಾಂ ಜಲಶಾಯಿನಂ || ೧೯ ||

ಭೂಧರನನ್ನು, ಪ್ರಯಾಗದಲ್ಲಿ ಯೋಗಶಾಯಿಯನ್ನು, ಬದರಿಕಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ನರನಾರಾಯಣರನ್ನು ದಕ್ಷಿಣಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಪದ್ಮನಾಭನೆಂಬ ನಾಮದಿಂದಲೂ, ದ್ವಾರಕೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ದಾರಿದ್ರ್ಯನಾಶವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

೧೬-೨೦. ಭಾರ್ಗವರಾಮನನ್ನು ಮಹೇಂದ್ರಪರ್ವತದಲ್ಲಿಯೂ, ಹೃಷೀಕೇಶನನ್ನು ಬುಧಪರ್ವತದಲ್ಲಿಯೂ, ಹಯಗ್ರೀವನನ್ನು ಅಶ್ವತೀರ್ಥದಲ್ಲಿಯೂ, ಹಿಮವತ್ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವರೂಪನನ್ನು, ಕೃತಶೌಚದಲ್ಲಿ ನೃಸಿಂಹನನ್ನು, ವಿಪಾಶಾನದಿಯಲ್ಲಿ ದ್ವಿಜಪ್ರಿಯನನ್ನು, ನೈಮಿಷದಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞಪುರುಷನನ್ನು, ಜಂಬುಮಾಲದಲ್ಲಿ ಅಚ್ಯುತನನ್ನು, ಸೈಂಧವಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನಂತನನ್ನು, ದಂಡಕದಲ್ಲಿ ಶಾರ್ಙ್ಗಧಾರಿಯನ್ನು, ಉತ್ಪಲಾವರ್ತಕದಲ್ಲಿ ಶೌರಿಯನ್ನು, ನರ್ಮದೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರಿಯಃಪತಿಯನ್ನು, ರೈವತಕಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ದಾಮೋದರನನ್ನು, ನಂದಾನದಿಯಲ್ಲಿ ಜಲಶಾಯಿ

ಸರ್ವಯೋಗೋತ್ತರಂ ಚೈವ ಸಿಂಧುಸಾಗರಸಂಜ್ಞಮೇ |
ಸಹ್ಯಾದ್ರೌ ದೇವದೇವೇಶಂ ವೈಕುಂಠಂ ಮಾಧವೇ ವನೇ || ೨೦ ||

ಸರ್ವಪಾಪಹರಂ ವಿಂಧ್ಯೇ ಚೋದ್ರೇಷು ಪುರುಷೋತ್ತಮಂ |
ಹೃದಯೇಚಾಪಿ ಕಾಂತೇಯ ಪರಮಾತ್ಮಾ ಸನಾತನಃ || ೨೧ ||

ವಟೇ ವಟೇ ವೈಶ್ರವಣಂ ಚತ್ವರೇ ಚತ್ವರೇ ಶಿವಂ |
ಪರ್ವತೇ ಪರ್ವತೇ ರಾಮಂ ಸರ್ವತ್ರ ಮಧುಸೂದನಂ || ೨೨ ||

ನರಂ ಭೂಮೌ ತಥಾ ವ್ಯೋಮ್ನಿ ಕಾಂತೇಯ ಗರುಡಧ್ವಜಂ |
ವಾಸುದೇವಂ ಚ ಸರ್ವತ್ರ ಸಂಸ್ಕರೇಜ್ಞೋತಿಷಾಂ ಪತಿಂ || ೨೩ ||

ಅರ್ಚಯನ್ ಪ್ರಾಣಮಂಸ್ತುನ್ನಸ್ತಂಸ್ಕರೇತ್ಯ ಧನಂಜಯ |
ಏತೇಷ್ಟೇತಾನಿ ನಾಮಾನಿ ನರಃ ಪಾಪಾತ್ಮಮುಚ್ಯತೇ || ೨೪ ||

ಯನ್ನೂ, ಸಿಂಧುನದಿ ಮತ್ತು ಸಾಗರ ಇವುಗಳ ಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಯೋಗೇಶ್ವರ
ನನ್ನೂ, ಸಹ್ಯಾದ್ರಿಯಲ್ಲಿ ದೇವದೇವೇಶನನ್ನೂ ಮಾಧವವನದಲ್ಲಿ ವೈಕುಂಠನನ್ನೂ,

೨೧-೨೩. ಸರ್ವಪಾಪಹರನನ್ನು ವಿಂಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ, ಪುರುಷೋತ್ತಮನನ್ನು
ಓದ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ, ಶಾಶ್ವತನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಹೃದಯದಲ್ಲಿಯೂ, ಕುಬೇರ
ನನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ವಟವೃಕ್ಷದಲ್ಲಿಯೂ, ಶಿವನನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಅಂಗಳಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ರಾಮ
ನನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಪರ್ವತಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಮಧುಸೂದನನನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ,
ನರನನ್ನು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿಯೂ, ಗರುಡಧ್ವಜನನ್ನು ಅಂತರಕ್ಷದಲ್ಲಿಯೂ, ವಾಸುದೇವ
ನನ್ನೂ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಪತಿಯನ್ನೂ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲೂ ಸ್ಮರಿಸಬೇಕು. ಇವರನ್ನು
ಆಯಾ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಪೂಜಿಸುತ್ತಲೂ, ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಲೂ, ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡು
ತ್ತಲೂ, ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಲೂ ಇರಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ಎಲ್ಲಾ ಪಾಪ
ಗಳಿಂದಲೂ ಬಿಡುಗಡೆಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಈ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ಹೇಳಿರುವ

ಸ್ಥಾನೇಷ್ಟೇತೇಷು ಮನ್ನಾಮ್ನಾ ಮೇತೇಷಾಂ ಪ್ರೀಣಯೇನ್ಮರಃ |

ದ್ವಿಜಾನಾಂ ಪ್ರೀಣನಂ ಕೃತ್ವಾ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ || ೨೫ ||

ನಾಮಾನ್ಯೇತಾನಿ ಕೌಂತೇಯ ಸ್ಥಾನಾನ್ಯೇತಾನಿ ಚಾತ್ಮನಾನ್ |

ಜಪನ್ ವೈ ಪಂಚಪಂಚಾಶತ್ತಿಸಂಧ್ಯಂ ತತ್ಪರಾಯಣಃ || ೨೬ ||

ಪ್ರೀಣ ಜನ್ಮಾನಿ ಯತ್ಪಾಪಂ ಚಾವಸ್ಥಾ ತ್ರಿತಯೇ ಕೃತಂ |

ತತ್ಕ್ಷಾಣಿಯತ್ಕೃತಂ ದಿಗ್ಧಂ ಜಾಯತೇ ಚ ಸತಾಂ ಕುಲೇ || ೨೭ ||

ದ್ವಿಕಾಲಂ ವಾ ಜಪನ್ಮೈತದ್ವಿವಾರಾಕ್ರೌಚ ಯತ್ಕೃತಂ |

ತಸ್ಮಾದ್ವಿಮುಚ್ಯತೇ ಪಾಪಾತ್ಸಂಸ್ತವನ್ ಪರಮೋ ನರಃ || ೨೮ ||

ಜಪ್ತಾನ್ಯೇತಾನಿ ಕೌಂತೇಯ ಸಕೃಚ್ಛ್ರದ್ಧಾ ಸಮನ್ವಿತಂ |

ನೋಚಯಂತಿ ನರಂ ಪಾಪಾದ್ಯತೃತ್ಯೈವ ದಿನೇ ಕೃತಂ || ೨೯ ||

ಈ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿ ಸಂತೋಷಪಡಿಸಬೇಕು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನೂ ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿ ಪುರ್ಗಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ.

೨೬-೨೯. ಎಲೈ ಕೌಂತೇಯನೇ, ನನ್ನ ಈ ನಾಮಗಳನ್ನೂ, ಈ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಮೂರು ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲಗಳಲ್ಲೂ, ಜತೇಂದ್ರಿಯನಾಗಿದ್ದು ಐವತ್ತೈದು ಬಾರಿ ಜಪಿಸಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಮೂರು ಜನ್ಮಗಳಿಂದಲೂ ಜಾಗ್ರತ್ಸ್ವಪ್ನಸುಷುಪ್ತಿ ಈ ಮೂರು ಅವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಪಾಪಗಳನ್ನೂ ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಕೊಂಡು ಭಗವತ್ಪರರಾದ ಸತ್ಪುರುಷರ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಜನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಹಗಲು ರಾತ್ರಿ ಎರಡು ಹೊತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಜಪಿಸಿದರೂ ಆ ದಿನದ ಪಾಪದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಿ ಪವಿತ್ರ ನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಈ ನಾಮಗಳನ್ನು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದಿದ್ದು ಒಂದಾವರ್ತಿ ಜಪಿಸಿದರೂ, ಆ ದಿನದ ಪಾಪದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದುವಂತೆ ಈ ನಾಮಗಳೇ ಮಾಡು

ಧನ್ಯೋ ಯಶಸ್ಯಃ ಶತ್ರುಘ್ನೋ ಜಯಃ ಕುರುಕುಲೋದ್ವಹ |

ಗೃಹಾನುಕೂಲತಾಂ ಚೈವ ಕರೋತ್ಯಾಶು ನ ಸಂಶಯಃ || ೩೦ ||

ಉಪೋಷಿತಶ್ಚ ಮನಸಃ ಸ್ಥಾನೇಷ್ಟೇತೇಷು ಮಾನವಃ |

ಕೃತಾಯತನವಾಸಶ್ಚ ಪ್ರಾಪ್ನೋತ್ಕೃಭಿಮತಂ ಫಲಂ || ೩೧ ||

ಉತ್ಕ್ರಾಂತಿರಸ್ಯ ಶೇಷೇಷು ಸ್ಥಾನೇಷ್ಟೇತೇಷು ಶಸ್ಯತೇ |

ಅನ್ಯಸ್ಥಾನಾಚೈತಗುಣಮೇತೇಷ್ವನಶನಾದಿಕಂ || ೩೨ ||

ಯಸ್ತು ಮತ್ಪರಮಃ ಕಾಲಂ ಕರೋತ್ಯೇತೇಷು ಮಾನವಃ |

ದೇವಾನಾಮಪಿ ಪೂಜ್ಯೋಸೌ ಮಮ ಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ || ೩೩ ||

ಸ್ಥಾನೇಷ್ಟಭೈತೇಷು ಚ ಯೇ ವಸಂತಿ

ಸಂಪೂಜಯಂತೇ ಮಮ ಸರ್ವಕಾಲಂ |

ತುವೆ. ಧನ್ಯವಾಗಿಯೂ, ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿಯೂ, ಶತ್ರುನಾಶಕವಾಗಿಯೂ, ಜಯ
ಕ್ರದವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಈ ಜಶವು ಗ್ರಹಗಳ ಅನುಕೂಲ್ಯವನ್ನೂ ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ
ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಅಭಿರುಚಿಗೆ ತಕ್ಕ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು
ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಉಪವಾಸಮಾಡಿ, ಅಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟಸಿದ್ಧಿ
ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

೩೨-೩೪. ಈ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತಿಮಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉತ್ಕ್ರಾಂತಿಯೂ ಪುಣ್ಯಕರ
ವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಉಪವಾಸವು ಇತರ ಕಡೆಗಳಿಗಿಂತಲೂ ನೂರರಷ್ಟು
ಗುಣಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾವನು ನನ್ನ ಧ್ಯಾನರಕ್ತಾಗಿಯೇ ಈ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ
ಕಾಲಯಾಪನ ಮಾಡುತ್ತಾನೆಯೋ ಅಂತಹವನು ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಪೂಜ್ಯನಾಗಿ ನನ್ನ
ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗುತ್ತಾನೆ. ಈ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಾ ನನ್ನನ್ನೇ ಯಾರು
ಸೂಜಿಸುತ್ತಾರೆಯೋ ಅವರು ಇಲ್ಲಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪೂಜೆಯಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟ

ತದೇಹ ಚಾಂತೇ ತ್ರಿದಿವಂ ಪ್ರಯಾಂತಿ

ನಾಕಂ ಚ ಲೋಕಂ ಸಮನಾಪ್ನು ವಂತಿ

|| ೩೪ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಾಂಕೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಅರ್ಜುನಂಪ್ರತಿ ಕೃಷ್ಣೋಪದೇಶೇ ಸ್ಥಾನ-

ವಿಶೇಷಕೀರ್ತನಮಹಾತ್ಮ್ಯವರ್ಣನೋ ನಾಮ

ಪಂಚವಿಂಶತ್ಯುತ್ತರಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ರಾಗಿದ್ದು ದೇಹವಿಯೋಗ ಹೊಂದಿ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಸ್ವರ್ಗಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೂ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಾಂಕದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನ ಉಪದೇಶದಲ್ಲಿ

ಸ್ಥಾನವಿಶೇಷ ಕೀರ್ತನ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವರ್ಣನವೆಂಬ

ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಓಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ
ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಪದ್ವಿಂಶತ್ಯುತ್ತರತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ವಜ್ರ ಉವಾಚ ॥

ನಾಮ್ನಾಂ ಸಂಪೂಜನಂ ವಿಷ್ಣೋಃ ತ್ವಯಾ ಕಾರ್ಯಂ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಂ ।
ಪ್ರಾದುರ್ಭಾವೇಷು ಕಾಮ್ಯಂ ಚ ಪೂಜನಂ ಚ ತ್ವಯೇರಿತಂ ॥ ೧ ॥

ಕಾಲನಾಮಾನಿ ಚ ತಥಾ ಸ್ಥಾನನಾಮಾನಿ ಚಾಪ್ಯಥ ।
ಕಾಮ್ಯಾನಿ ಚೈವ ನಾಮಾನಿ ತ್ವಯಾ ಪ್ರೋಕ್ತಾನಿ ಭಾರ್ಗವ ॥ ೨ ॥

ತಸ್ಯೈವ ದೇವದೇವಸ್ಯ ವಿಷ್ಣೋರಮಿತತೇಜಸಃ ।
ಸರ್ವದೇವಮಯಸ್ಯೇಹ ಸರ್ವರೂಪಧರಸ್ಯ ಚ ॥ ೩ ॥

ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೫. ವಜ್ರನು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಪೂಜ್ಯರೇ, ವಿಷ್ಣುವಿನ ಪ್ರಾದುರ್ಭಾವ
ಗಳಲ್ಲಿ ಅವನ ನಾಮಗಳ ಪೂಜೆಯೂ ಕಾಮ್ಯಫಲಕ್ಕಾಗಿ ನಡೆಸಬಹುದಾದ
ಪೂಜೆಯೂ ಇದುವರಿಗೂ ನಿಮ್ಮಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಹಾಗೆಯೇ ಕಾಲ ನಾಮಗಳು
ಸ್ಥಾನನಾಮಗಳು, ಕಾಮ್ಯನಾಮಗಳೂ, ಎಲ್ಲವೂ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವು. ಅಂತಹ

ಆರಾಧನವಿಧಾನಾನಿ ಕಥಯಸ್ವ ಮಮಾನಘಃ |

ತೃಂ ಹಿ ಸರ್ವಕಥಾರಾಮೋ ಯಥಾ ದೇವಃ ಪಿತಾಮಹಃ

|| ೪ ||

ಭೂಯಃ ಏವ ಸಮಾಚಕ್ಷ್ಯ ಉಪವಾಸಫಲಂ ವಿಭೋ |

ದೇವತಾಪೂಜನಾರ್ಥಾಯ ವಿಧಿನಾಪೂಜನಸ್ಯ ಚ

|| ೫ ||

|| ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉನಾಚ ||

ಅಪ್ಪಸತ್ತಂ ತು ಕಮಲಂ ವಿನೈಸ್ಯೇದ್ಯರ್ಣಕೈಃ ಶುಭೈಃ |

ಬ್ರಹ್ಮಾಣಂ ಕರ್ಣಿಕಾಯಾಂ ತು ತಸ್ಯ ಸಂಪೂಜಯೇದ್ವಿಭುಂ

|| ೬ ||

ಖುಗ್ನೇದಂ ಪೂರ್ವಪತ್ರೇ ತು ಯಜುರ್ವೇದಂ ತು ದಕ್ಷಿಣೇ |

ಪಶ್ಚಿಮೇ ಸಾಮವೇದಂ ತು ಉತ್ತರೇಽರ್ಥವರ್ಣಂ ತಥಾ

|| ೭ ||

ಅಪುಮಿತ ತೇಜಸ್ವಿಯೂ ಸರ್ವದೇವತಾಮಯನೂ, ಸರ್ವರೂಪಧಾರಿಯಾಗಿಯೂ ಆಗಿರುವ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವಿನ ಆರಾಧನ ವಿಧಾನಗಳನ್ನೂ ದಯವಿಟ್ಟು ಹೇಳಬೇಕು. ತಾವು ಚತುರ್ಮುಖನಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ವಿಚಾರಗಳಿಗೂ ವಾಸಸ್ಥಾನರಾಗಿದ್ದೀರಿ, ಆದ್ದರಿಂದ ದೇವತೆಯ ಸಾಮಾನ್ಯಪೂಜೆ ಮತ್ತು ವಿಧಿವಿಹಿತವಾದ ವಿಶೇಷಪೂಜೆ ಇವುಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಉಪವಾಸಫಲ ಇವನ್ನೂ ಸಹ ವಿಶದವಾಗಿ ಪುನಃ ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಿಸಬೇಕು ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

೭-೧೨. ಎಂಟು ದಳಗಳುಳ್ಳ ಒಂದು ಕಮಲವನ್ನು ಒಳ್ಳೆಯವರ್ಣದಿಂದ ಬರೆಯಬೇಕು. ಅದರ ಮಧ್ಯಭಾಗದ ಕರ್ಣಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು ಪೂರ್ವಭಾಗದ ದಳದಲ್ಲಿ ಖುಗ್ನೇದವನ್ನೂ, ದಕ್ಷಿಣಭಾಗದ ದಳದಲ್ಲಿ ಯಜುರ್ವೇದವನ್ನೂ, ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿ ಸಾಮವೇದವನ್ನೂ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವೇದವನ್ನೂ ಆಗ್ನೇಯದಲ್ಲಿ ವೇದಾದ್ಭಗಳನ್ನೂ, ನೈಋತ್ಯದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ, ವಾಯವ್ಯದಲ್ಲಿ ಪುರಾಣಗಳನ್ನೂ, ಈಶಾನ್ಯದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯವಿಪ್ಲವವನ್ನೂ, ವಿನ್ಯಾಸಮಾಡಿ ಉಪವಾಸದಿಂದಿದ್ದು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಜೈತ್ರಶುಕ್ಲ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯತೆ ಯಿಂದಿದ್ದು ಉಪವಾಸಮಾಡಿ ಶುಕ್ಲ ಪಕ್ಷದ ಪ್ರತಿಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಪೂಜೆ

ಆಗ್ನೇಯೇ ಚ ತಥಾಜ್ಞಾನಿ ಧರ್ಮತಾಸ್ತ್ರಾಣಿ ನೈಯತೇ |
ಪುರಾಣಾನ್ಯೇವನಾ ಯನ್ಯೇ ಚೈಶಾನ್ಯಾಂ ನ್ಯಾಯವಿಸ್ತರಂ || ೮ ||

ಏವಂ ವಿನೈಸ್ಯ ಧರ್ಮಜ್ಞ ಸೋ ವಾಸಸ್ತು ಪೂಜಯೇತ್ |
ಚೈತ್ರತುಕ್ಲಾದ್ಧಾರಭ್ಯ ಸೋಪವಾಸೋ ಚಿತೇಂದ್ರಿಯಃ || ೯ ||

ಸದಾ ಪ್ರತಿಪದಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ತುಕ್ಲ ಪಕ್ಷಸ್ಯ ಯಾದವ |
ಸಂವತ್ಸರಂ ಮಹಾಭಾಗ ತುಕ್ಲಗಂಧಾನುಲೇಪನೈಃ || ೧೦ ||

ಭೂರಿಣಾ ಪರಮಾನ್ನೇನ ಧೂಪದೀಪೈರತಂದ್ರಿತಃ |
ಸಂವತ್ಸರಾಂತೇ ಗಾಂ ದದ್ಯಾತ್ ಹುತೇ ಚೀರ್ಣೇ ನರೋತ್ತಮ || ೧೧ ||

ಇದಂ ವ್ರತಂ ಯಸ್ತು ಕರೋತಿ ರಾಜನ್
ಸರ್ವದವಿತ್ಸ್ಯಾಬ್ಧುವಿ ಧರ್ಮನಿತ್ಯಃ |
ಕೃತ್ವಾ ತಥಾ ದ್ವಾದಶವತ್ಸರಾಣಿ
ವಿಧೇಕ್ಷ್ಯ ಲೋಕಂ ಪುರುಷಃ ಪ್ರಯಾತಿ || ೧೨ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯ ಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಬ್ರಾಹ್ಮೀಪ್ರತಿಪಲ್ಲಾಭೋನಾಮಷಡ್ವಿಂ
ಶತ್ಕುತ್ರರ ಶತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು. ಸಂವತ್ಸರಪರ್ಯಂತವೂ ಬಿಳಿಯಗಂಧಾದಿಗಳಿಂದ ಜಾಗರೂಕತೆ
ಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ ಸಂವತ್ಸರದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಹೆಚ್ಚಾದ ಪರಮಾನ್ನ ಧೂಪದೀಪಾದಿ
ಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ ಹೋಮ ವ್ರತ ಎಲ್ಲವೂ ನಡೆದಮೇಲೆ ಗೋದಾನವನ್ನು ಮಾಡ
ಬೇಕು. ಇಂತಹ ವ್ರತವನ್ನು ಯಾವನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆಯೋ, ಅವನು ವೇದ
ಜ್ಞನಾಗಿಯೂ, ಧಾರ್ಮಿಕನಾಗಿಯೂ, ಆಗುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷ
ಪರ್ಯಂತ ನಡೆಸಿದವನು ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯ ಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮೀಪ್ರತಿಪಲ್ಲಾಭವೆಂಬ
ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಹಿಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಸಪ್ತವಿಂಶತ್ಯುತ್ತರತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಆರಾಧನಂ ತ್ರಿದೇವಸ್ಯ ತಸ್ಯ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಯಾದವ |
ವಿಷ್ಣೋರಮಿತವೀರ್ಯಸ್ಯ ದ್ವಿತೀಯಮರಿಮರ್ದನ

॥ ೧ ॥

ಬ್ರಾಹ್ಮೀ ತು ರಾಜಸೀ ಮೂರ್ತಿಃ ತಸ್ಯ ವರ್ಗಪ್ರವರ್ತಿನೀ |
ಸಾತ್ವಿಕೀ ವೈಷ್ಣವೀ ಜ್ಞೇಯಾ ಸಂಸಾರಪರಿಪಾಲಿನೀ

॥ ೨ ॥

ತಾಮಸೀ ಚ ತಥಾ ರೌದ್ರೀ ಜ್ಞೇಯಾ ಸಂಹಾರಕಾರಿಣೀ |
ಚೈತ್ರಶುಕ್ಲಪ್ರತಿಪದಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಣಂ ಪೂಜಯೇನ್ನರಃ

॥ ೩ ॥

ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೫. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:—ಆಮಿತವೀರ್ಯನೂ, ಮೂರ್ತಿ ಪ್ರಯಾತ್ಮಕನೂ ಆದ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಎರಡನೆಯ ಆರಾಧನವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ :—ಆ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮೂರ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ರಜೋಗುಣ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಉಂಟಾದ ಮೂರ್ತಿಯು ಬ್ರಾಹ್ಮೀ. ಇದು ತ್ರಿವರ್ಗಕ್ಕೆ ಪ್ರವರ್ತಕ, ಸತ್ವಗುಣ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಉಂಟಾದ ಮೂರ್ತಿಯೇ ವೈಷ್ಣವಿ. ಇದು ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ರಕ್ಷಕವಾದದ್ದು. ತಾಮಸವಾದ ಮೂರ್ತಿಯು ರೌದ್ರೀ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಸಂಹಾರಕಾರಕ, ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಚೈತ್ರ ಶುಕ್ಲ ಪ್ರತಿಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಗಂಧ, ಪುಷ್ಪ, ನಮಸ್ಕಾರ, ಧೂಪ

ಗಂಧಮಾಲ್ಯನಮಸ್ಕಾರ ಧೂಪದೀಪಾನ್ನ ಸಂಪದಾ |
ಕ್ಷೀರಂ ಬ್ರಾಹ್ಮೈಸ್ತತೋ ಮಂತ್ರೈಃ ಜುಹುಯಾಜ್ಞಾ ತವೇದಸಿ || ೪ ||

ಲೋಹಭಾಂಡಂ ದ್ವಿಜೇ ದದ್ಯಾತ್ ಕ್ಷೀರಪೂರ್ಣಂ ಸಕಾಂಚನಂ |
ದಧ್ನಾ ಚ ಭೋಜನಂ ಕಾರ್ಯಂ ಮಧ್ಯಂ ಪ್ರಾಪ್ತೇ ದಿವಾಕರೇ || ೫ ||

ಏಕವಸ್ತ್ರಾಂಚಿತೇ ದೇಶೇ ತಥಾ ಸ್ವಸ್ಥಾತ್ಕುಶಾಸ್ತ್ರತೇ |
ತತಶ್ಚ ತುರ್ಥೇ ದಿವಸೇ ಕೂಪನಾದೇಯಸಾರಸ್ವಿಃ |
ತ್ರಿಭಿರೇಕಗತೈಸ್ತೋಯೈ ಸಮ್ಯಕ್ ಸ್ನಾನಂ ಸಮಾಚರೇತ್ || ೬ ||

ಪೂಜಯೇತ್ಪೂರ್ವವತ್ಸಮ್ಯಕ್ಪುರತ್ರಿತಯಮೇವ ತತ್ |
ಲೋಹತ್ರಯಂ ದ್ವಿಜೇ ದದ್ಯಾತ್ಸಮಾಲಾಂ ನೃಪ ದಕ್ಷಿಣಾಂ || ೭ ||

ತೃತೀಯೇಽಹ್ನಿ ತತಃ ಪೂಜಾ ಕಾರ್ಯಾ ರುದ್ರಸ್ಯ ಪಾರ್ಥಿವ |
ಗಂಧಮಾಲ್ಯನಮಸ್ಕಾರ ಧೂಪದೀಪೈಸ್ತಥೈವ ಚ |
ಮಾನಸೋಕ್ತೇತಿ ಮಂತ್ರೇಣ ಘೃತಹೋಮೋ ವಿಧೀಯತೇ || ೮ ||

ದೀಪ, ನೈವೇದ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ ಬ್ರಾಹ್ಮ ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಕ್ಷೀರವನ್ನು ಅಗ್ನಿ ಯಲ್ಲಿ ಹೋಮಮಾಡಬೇಕು. ಕ್ಷೀರದಿಂದ ತುಂಬಿದ ಲೋಹ ಭಾಂಡವನ್ನು ಕಾಂಚನ ದಕ್ಷಿಣೆಯೊಡನೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಮೊಸರನ್ನದಿಂದ ಭೋಜನಮಾಡಬೇಕು. ಒಂದೇ ವಸ್ತ್ರದಿಂದ ಆಚ್ಛಾದಿತವಾದ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ದರ್ಭೆಗಳನ್ನು ಹರಡಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಮಲಗಬೇಕು.

೬-೧೧ ಅನಂತರ ನಾಲ್ಕನೆಯ ದಿನ ಭಾವಿ ನೀರು, ನದಿಯ ನೀರು, ಸರೋವರದ ನೀರು ಈ ಮೂರು ನೀರನ್ನೂ ಒಂದಾಗಿ ಸೇರಿಸಿ ವ್ರತಸ್ನಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಮೊದಲಿನಂತೆ ಮೂರು ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ಪುರತ್ರಯವನ್ನಾಗಿ ಪೂಜಿಸಬೇಕು ಮೂರು ವಿಧವಾದ ಲೋಹಗಳನ್ನೂ ಹೂಮಾಲೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಮೂರನೆಯ ದಿನ ಗಂಧಪುಷ್ಪನಮಸ್ಕಾರ ಧೂಪದೀಪಾದಿಗಳಿಂದ ರುದ್ರನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು ಮಾನಸೋಕ್ತೆ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಆಚ್ಛಾದಿಸಿ ಹೋಮವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಆಚ್ಛಾದಿಸಿದನೆ ಲೋಹ

ಸಘ್ನತಂ ಲೋಹಪಾತ್ರಂ ಚ ಸಹಿರಣ್ಯಂ ಸದಕ್ಷಿಣಂ |
ತೃತೀಯೇ ದಿನಭಾಗೇ ತು ವಾತಾಹಾರಂ ಸಮಾಚರೇತ್ || ೯ ||

ತಥಾ ತ್ರಿಮಧುರಂ ದದ್ಯಾದ್ಭೋಜನಂ ತಚ್ಚ ಭಕ್ಷಯೇತ್ |
ವ್ರತಮೇತನ್ನರಃ ಕೃತ್ವಾ ಮಾಸಿ ಮಾಸಿ ದಿನತ್ರಯಂ |
ಸಂವತ್ಸರೇಣ ಧರ್ಮಜ್ಞ ಗತಿಮಿಷ್ಟಾಮವಾಪ್ನುಯಾತ್ || ೧೦ ||

ಮಾನುಷ್ಯಮಾಸಾದ್ಯ ಭವತ್ಯರೋಗೋ
ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಃ ಸತ್ಯಪರೋ ವಿನೀತಃ |
ಸೌಭಾಗ್ಯರೂಪದ್ರವಿಣೋಪಸನ್ನಃ
ಸಾಕ್ಷಾಚ್ಛಿವೋ ಲೋಕಪುರಂದರಃ ಸ್ಯಾತ್ || ೧೧ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಾಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿವ್ರತಂ ನಾಮ
ಸಪ್ತವಿಂಶತ್ಯುತ್ತರಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಪಾತ್ರೆಯನ್ನೂ, ಹಿರಣ್ಯ ದಕ್ಷಿಣೆಯೊಡನೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ದಿನದ ಮೂರನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಾತಾಹಾರದಿಂದ ಇರಬೇಕು. ಮೂರು ವಿಧವಾದ ಮಧುರ ಭಕ್ಷ್ಯದೊಡನೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಿ ಅನಂತರ ತಾನೂ ಅದನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಪ್ರತಿಮಾಸದಲ್ಲಿಯೂ ಮೂರು ದಿನಗಳು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದು ಒಂದು ಸಂವತ್ಸರ ಹೀಗೆಯೇ ನಡೆಸಿದಲ್ಲಿ ಅವನು ತನಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಮನುಷ್ಯನಾದವನು ಈ ವ್ರತದಿಂದ ಅರೋಗಿಯಾಗಿಯೂ, ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಾಗಿಯೂ, ಸತ್ಯಸಂಧನಾಗಿಯೂ, ವಿನೀತನಾಗಿಯೂ, ಭಾಗ್ಯ, ರೂಪ, ದ್ರವ್ಯ ಇವುಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದಿ ಲೋಕಪೂಜ್ಯನಾದ ಸಾಕ್ಷಾಚ್ಛಿವನಂತೆ ಮಾನ್ಯನಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಾಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿ ವ್ರತವೆಂಬ
ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತೆಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಓಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಅಷ್ಟಾವಿಂಶತ್ಕುತ್ರರ ಶತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಏಕನೇವ ಜಗತ್ಸರ್ವಂ ಪ್ರಕೃತಿಃ ಪುರುಷಃ ಸ್ತೃತಃ |
ಚೈತ್ರಶುಕ್ಲಸಮಾರಂಭೇ ಸೋಪವಾಸೋ ಚಿತೇಂದ್ರಿಯಃ ॥ ೧ ॥

ಪುರುಷಂ ಪೂಜಯೇದ್ವಿಷ್ಟಂ ಸ್ಥಲೇ ನಾ ಯದಿ ನಾ ಜಲೇ |
ಗಂಧಮಾಲ್ಯನಮಸ್ಕಾರಧೂಪದೀಪಾನ್ನಸಂಪದಾ ॥ ೨ ॥

ಪೌರುಷಂ ತು ತಥಾ ಸೂಕ್ತಂ ಜಪೇದಂತರ್ಜಲೇ ನರಃ |
ತಥಾ ಚೈನಂ ಚ ಪ್ರತ್ಯರ್ಚಂ ಬುಧೋ ದದ್ಯಾಜ್ಜಲಾಂಜಲಿಂ ॥ ೩ ॥

ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

೧-೩. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ :—ಎಲ್ಲಾ ಜಗತ್ತೂ ಒಂದೇ ವಸ್ತುವಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಮೂಲಕಾರಣ ಪುರುಷ (ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ಪುರುಷ ಇವರಿಂದ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಅಧಿಷ್ಠಾನವಾಗಿ ಹೊಂದಿ ಪುರುಷನೇ ಜಗದ್ರೂಪನಾಗಿರುವನೆಂದೂ ಅರ್ಥ ಹೇಳಬಹುದು. ಪುರುಷನೇ ಪ್ರಧಾನಕಾರಣವೆಂದಲ್ಲಿ ಪುರುಷನ ಸಂಕಲ್ಪಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಪ್ರಕೃತಿ ಅಧಿಷ್ಠಾನ ರೂಪದಿಂದ ಇದ್ದು ಜಗತ್ಕಾರಣವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಅರ್ಥ.) ಚೈತ್ರ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಪ್ರಥಮ ತಿಥಿಯಲ್ಲಿ ಉಪವಾಸಮಾಡಿ ಚಿತೇಂದ್ರಿಯನಾಗಿದ್ದು ಪುರುಷ ಪದವಾಚ್ಯನಾದ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಜಲದಲ್ಲಾಗಲಿ, ಸ್ಥಳದಲ್ಲಾಗಲಿ ಗಂಧಪುಷ್ಪ ಧೂಪದೀಪ ನೈವೇದ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ನೀರಿನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಪುರುಷಸೂಕ್ತ

ತಥಾ ಪುಷ್ಪಾಣಿ ಧರ್ಮಜ್ಞಃ ಫಲಾನಿ ಚ ಮಹಾಭುಜ |
ಧೂಪಂ ದದ್ಯಾತ್ಸನ್ನೈವೇದ್ಯಂ ಜಪೇಚ್ಛಕ್ತ್ಯಾ ತಥಾ ಚ ತಂ || ೪ ||

ಋತುಯಾಚ್ಛ್ವ ತಥಾಜ್ಞೇನ ದ್ವಿಜೇ ದದ್ಯಾಚ್ಛ್ವ ಕಾಂಚನಂ |
ಆಹಾರಂ ಪಯಸಾ ಕುರ್ಮಾನ್ನಿಶಾಕಾಲೇ ಚ ಭಾರ್ಗವ || ೫ ||

ಏತತ್ಸಂವತ್ಸರಂ ಕೃತ್ವಾ ನಿತ್ಯವ್ರತಮತಂದ್ರಿತಃ |
ಪಕ್ಷಯೋರುಭಯೋರ್ವೀರ ಸರ್ವಸಾಪ್ಯೈಃ ಪ್ರಮುಚ್ಯತೇ || ೬ ||

ಪ್ರಸಾದಮಾಸಾದ್ಯ ಸನಾಸುದೇವಾ-
ತ್ಸರ್ವೇಶ್ವರಾತ್ಸರ್ವಗತಾದಚಿಂತ್ಯಾತ್ |
ಲೋಕೇಶ್ವರಾನ್ನೋಕ್ಷಪ್ರದಂ ಪ್ರಯಾತಿ
ಯತ್ಯಾಂತಿ ಸಿದ್ಧಾ ಮುನಯಃ ಪ್ರತೀತಾಃ || ೭ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಾಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ವಜ್ರ
ಸಂವಾದೇ ಪೌರುಷೀಪ್ರತಿಪದ್ವರ್ಣನೋ ನಾಮ
ಅಷ್ಟಾವಿಂಶತ್ಕುತ್ರಕತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ವನ್ನು ಜಪಿಸಬೇಕು ಆ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವನ್ನೇ ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಋಕ್ಕುಗೂ
ಜಲಾಂಜಲಿಯನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಪುಷ್ಪಫಲಗಳನ್ನೂ ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಧೂಪ
ನೈವೇದ್ಯಾದಿಗಳನ್ನೂ ಅರ್ಪಿಸಿ, ಶಕ್ತ್ಯನುಸಾರ ಜಪಮಾಡಬೇಕು. ಆಜ್ಞದಿಂದ
ಹೋಮವನ್ನೂ ಮಾಡಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಸ್ವರ್ಣದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ
ಕೇವಲ ಹಾಲಿನಿಂದಲೇ ಆಹಾರ ಹೊಂದಬೇಕು. ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಒಂದು ಸಂವ
ತ್ಸರದ ವರೆಗೂ ಎರಡು ಪಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತಪ್ಪದೆ ಮಾಡುತ್ತ ಬಂದಲ್ಲಿ ಅವನು
ಸಮಸ್ತ ಪಾಪಗಳಿಂದಲೂ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಅಂತಹವನು ಸರ್ವೇಶ್ವರ
ನಾಗಿಯೂ, ಅಚಿಂತ್ಯಮಹಿಮನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ವಾಸುದೇವನ ಅನುಗ್ರಹ
ಹೊಂದಿ ಸಿದ್ಧರಾದ ಮುನಿಗಳಿಗೂ ಸ್ಥಾನವಾದ ಮೋಕ್ಷವನ್ನೇ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯ ಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರ ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಪೌರುಷೀಪ್ರತಿಪದ್ವರ್ಣನವೆಂಬ
ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ೓ಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಏಕೋನತ್ರಿಂಶದುತ್ತರ ಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಪುರುಷಃ ಪ್ರಕೃತಿಶ್ಲೋಭಾ ಜಗತ್ಸರ್ವಂ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಂ |
ಅಗ್ನೀಷೋಮಾತ್ಮಕಂ ಸರ್ವಂ ತಥಾ ತಸ್ಯ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಂ ॥ ೧ ॥

ವಾಸುದೇವಶ್ಚ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ್ಚ ತಾವೇವ ಪರಿಕೀರ್ತಿತೌ |
ಚೈತ್ರಶುಕ್ಲ ಸಮಾಯಾಂ ಚ ಸೋಪವಾಸೋ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಃ ॥ ೨ ॥

ಪೌರುಷೇಣ ಚ ಸೂಕ್ತೇನ ವಹ್ನಿಂ ಸಂಪೂಜಯೇನ್ನರಃ |
ಗಂಧಮಾಲ್ಯನಮಸ್ಕಾರಧೂಪದೀಪಾನ್ನಸಂಪದಾ ॥ ೩ ॥

ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೩. ಜಗತ್ತೆಲ್ಲವೂ ಪುರುಷ ಪ್ರಕೃತಿ ಇವರುಗಳ ಸಂಘಾತರೂಪ. ಈ ರೂಪವೇ ಅಗ್ನೀಷೋಮಾತ್ಮಕವೆಂದೂ ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇವರೇ ವಾಸುದೇವ ಮತ್ತು ಲಕ್ಷ್ಮೀರೂಪರೆಂದೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಇದೆ. ಚೈತ್ರಶುಕ್ಲ ಪ್ರತಿಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಉಪವಾಸ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು ಪುರುಷಸೂತ್ರದಿಂದ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಗಂಧಪುಷ್ಪನಮಸ್ಕಾರಧೂಪದೀಪಾದಿಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ ವರಪ್ರದಳಾದ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ದೇವಿಯನ್ನೂ, ಉದಕದಿಂದ ಶ್ರೀಸೂಕ್ತವನ್ನು ಪಠಿಸಿ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಚಿನ್ನ ಮತ್ತು ಬೆಳ್ಳಿಯ ಎರಡುಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನಾಗಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಘೃತದಿಂದ ಮಿಶ್ರವಾದ ಸ್ವೇದವನ್ನು ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಪ್ರಾಣಯಾತ್ರೆ

ಲಕ್ಷ್ಮೀಂ ಚ ವರದಾಂ ದೇವೀಂ ಪೂಜಯೇದುದಕೇನ ತು |

ಶ್ರೀಸೂಕ್ತೇನ ಚ ಧರ್ಮಜ್ಞ ಯಥಾವತ್ಪನ್ನಜೇತ್ಸರ

|| ೪ ||

ಕಾಂಚನಂ ರಾಜತಂ ಚೋಭೌ ದದ್ಯಾದ್ವಿಪ್ರೇಷಃ ದಕ್ಷಿಣಾಂ |

ಪ್ರಾಣಯಾತ್ರಾಂ ಬುಧಃ ಕುರ್ಯಾತ್ ಕ್ಷೀರೇಣ ಸಘೃತೇನ ಚ

|| ೫ ||

ಸಂವತ್ಸರಮಿದಂ ಕೃತ್ವಾ ವ್ರತಂ ಸಮ್ಯಗುಪೋಷಿತಃ |

ಮುಚ್ಯತೇ ಪಾತಕೈಃ ಸರ್ವೈಃ ಮೋಕ್ಷೋಪಾಯಾಂಶ್ಚ ವಿಂದತಿ

|| ೬ ||

ಕಾಮಾನನಾಪ್ನೋತ್ಯಥನಾ ವಿಚಿತ್ರಾನ್

ಲೋಕಾಂಶ್ಚ ಮುಖ್ಯಾನ್ಯಸುಧಾಂ ಸಮಗ್ರಾಂ |

ವಿರೂಪತೋ ರೂಪಮಥಾಪಿ ಜಾಗ್ರ್ಯಂ

ಯಶಸ್ತಥಾಗ್ರ್ಯಂ ತನಯಾಂಶ್ಚ ಮುಖ್ಯಾನ್

|| ೭ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಾಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಪ್ರಕೃತಿಪುರುಷನಿರೂಪಣೋ ನಾಮ

ಏಕೋನತ್ರಿಂಶದುತ್ತರ ಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ನಡೆದಬೇಕು ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಹೀಗೆ ಉಪವಾಸದಿಂದಿದ್ದು ಸಂವತ್ಸರ ಪರ್ಯಂತ ನಡೆಸಿದಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲಾ ಪಾಪಗಳಿಂದಲೂ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಿ ಮೋಕ್ಷೋಪಾಯಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಐಹಿಕ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ, ಮುಖ್ಯವಾದ ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಸಮಗ್ರಭೂಮಿಯನ್ನೂ ವಿರೂಪ ಹೊಂದಿದ್ದವನು ಒಳ್ಳೆಯ ಸುರೂಪವನ್ನೂ, ಯಶಸ್ಸನ್ನೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಪುತ್ರರನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಾಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಪುರುಷ ನಿರೂಪಣವೆಂಬ

ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದೆ

॥ ೩೦ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಶ್ರೀಶದುತ್ತರಶತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉದಾಚಃ ॥

ನಾಸತ್ಯಾ ದೇವಭಿಷಜಾವತ್ತಿನೌ ಪರಿಕೀರ್ತಿತೌ |

ತಾನೇವ ಕಥಿತೌ ಲೋಕೇ ಸೂರ್ಯತಾರಾಧಿಪೌ ನೃಪ

॥ ೧ ॥

ಅಶ್ವಯಾನರತೌ ಯಸ್ಮಾದತ್ತಿನೌ ಪರಿಕೀರ್ತಿತೌ |

ಚೈತ್ರಶುಕ್ಲ ದ್ವಿತೀಯಾಯಾಂ ಸೋಪವಾಸೋ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಃ

॥ ೨ ॥

ನಾಸತ್ಯಾ ದೇವಭಿಷಜೌ ಪೂಜಯೇತ್ಸ್ರಯತಃ ಶುಚಿಃ |

ಗಂಧಮಾಲ್ಯನಮಸ್ಕಾರಧೂಪದೀಪಾನ್ನಸಂಪದಾ

॥ ೩ ॥

ನೂರ ಮೂವತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

೧-೨. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:— ನಾಸತ್ಯರೆಂಬವರು ದೇವತೆಗಳ ವೈದ್ಯರಾದ ಅಶ್ವಿನೀದೇವತೆಗಳು, ಅವರೇ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರೆಂದೂ ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ಅಶ್ವಾರೋಹಣದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತರಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅಶ್ವಿನೌ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಚೈತ್ರಶುಕ್ಲ ದ್ವಿತೀಯಾದಿನ ಉಪವಾಸ ಮತ್ತು ಜಿತೇಂದ್ರಿಯತೆಯಿಂದ ಇದ್ದು ನಾಸತ್ಯರೆಂಬ ಈ ದೇವವೈದ್ಯರನ್ನು ಗಂಧವುಷ್ಟ ನಮಸ್ಕಾರ ಧೂಪದೀಪ ಸೈವೇದ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಒಂದು ರೂಪವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ದೀಪ ಮಾಲಿಕೆಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ, ಚಿನ್ನ

ಕೃತ್ವಾ ಚ ರೂಪನಿರ್ಮಾಣಂ ನಾಸತ್ಯಾ ಪೂಜಯೇನ್ನರಃ |
ದೀಪಮಾಲಾಂ ತತೋ ದದ್ಯಾತ್ತಯೋರ್ನಿಶಿ ವಿಶೇಷತಃ

|| ೪ ||

ಕನಕಂ ರಜತಂ ಚೋಭೇ ದದ್ಯಾದ್ವಿಪ್ರೇಷು ದಕ್ಷಿಣಾಂ |
ಸಮ್ಮಿಲ್ಯ ನೇತ್ರಯುಗಳಂ ವಿಷ್ಣುಂ ಚ ಸಂಸ್ಕರೇನ್ನರಃ

|| ೫ ||

ಪ್ರದೀಪ್ತತೇಜಾ ಭವತಿ ಚಕ್ಷುಷ್ಣಾಂಶ್ಚೈವ ಜಾಯತೇ |
ಪ್ರಾಣಯಾತ್ರಾಂ ತು ಕುರ್ವೀತ ದಧ್ವಾ ಘೃತಯುತೇನ ಚ

|| ೬ ||

ನೇತ್ರವ್ರತಂ ದ್ವಾದಶವತ್ಸರಾಣಿ

ಕೃತ್ವಾ ಭವೇದ್ಭೂಮಿಪತಿಃ ಪ್ರತೀತಃ |

ಸರೂಪರೂಪೋರಿಗಣಪ್ರಮಾಥೀ

ಧರ್ಮಾಭಿರಾನೋ ನೃಪವರ್ಯಮುಖ್ಯಃ

|| ೭ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಾಂಕೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ನಾಸತ್ಯಪೂಜಾಚಕ್ಷುರ್ವ್ರತಂ ನಾಮ
ತ್ರಿಂಶದುತ್ಪರಶತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಬೆಳ್ಳಿಯ ಎರಡು ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನಾಗಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಎರಡು ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನೂ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ತೇಜಸ್ವಿಯಾಗಿಯೂ, ಒಳ್ಳೆಯ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಆಗುತ್ತಾನೆ. ಆಜ್ಞೆ ದೊಡಗೂಡಿದ ಸ್ವೀರರಿಂದ ಪ್ರಾಣಧಾರಣ ಹೊಂದಬೇಕು. ಹೀಗೆ ನೇತ್ರವ್ರತವನ್ನು ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳು ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಅವನು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ಧೋರೆಯೇ ಆಗುತ್ತಾನೆ. ಒಳ್ಳೆಯ ರೂಪವಂತನೂ, ಶಕ್ತುನಾಶಕನೂ, ಧಾರ್ಮಿಕನೂ, ರಾಜಮುಖ್ಯನೂ ಆಗುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಾಂಕದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ನಾಸತ್ಯಪೂಜಾ ಚಕ್ಷುರ್ವ್ರತವೆಂಬ
ನೂರ ಮೂವತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ఓం ॥

॥ శ్రీ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಏಕತ್ರಿಂಶದುತ್ತರತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಇಮಾಂ ತಥಾನ್ಯಾಂ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ದ್ವಿತೀಯಾಂ ಸರ್ವಕಾಮದಾಂ |
ಯಾಮುಪೋಷ್ಯ ನರಃ ಕಾಮಾನ್ಸರ್ವಾನಾಪ್ನೋತ್ಯಭೀಪ್ಸಿತಾನ್ ॥ ೧ ॥

ಚೈತ್ರದ್ವಿತೀಯಾಂ ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷಸ್ಯ ಮಾನವಃ |
ದಿನಾವಸಾನೇ ಕುರ್ವೀತ ಸಮ್ಯಕ್ ಸ್ನಾನಂ ನದೀಜಲೇ ॥ ೨ ॥

ಜಾಲೇಂದುಮಂಡಲಂ ಕೃತ್ವಾ ಪೂಜಯೇತ್ ಶ್ವೇತವರ್ಣಕೈಃ |
ಶ್ವೇತೈಃ ಪುಷ್ಪೈಃ ಫಲೈಶ್ಚೈವ ಪರಮಾನ್ನೇನ ಭೂರಿಣಾ ॥ ೩ ॥

ನೂರ ಮೂವತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೮. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:—ಅಂತಹ ದ್ವಿತೀಯಾ ದಿನವೇ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಮತ್ತೊಂದು ವ್ರತವನ್ನೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇದೂ ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಪ್ರದವಾದುದು. ಇಂತಹ ದ್ವಿತೀಯಾ ವ್ರತವನ್ನು ಉಪವಾಸಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಾಡಿದವನು. ತನಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಎಲ್ಲಾ ಫಲಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಚೈತ್ರಮಾಸದಲ್ಲಿ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ದ್ವಿತೀಯಾ ದಿನದಲ್ಲಿ, ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ನದೀ ಜಲದಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಬೇಕು. ಬಿಳಿಯ ಬಣ್ಣದಲ್ಲಿ ಬಾಲಚಂದ್ರ ಮಂಡಲವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಬಿಳುಪಾದ ಹೂವುಗಳಿಂದಲೂ, ಹೆಚ್ಚಾದ ಪರಮಾನ್ನ, ಕಬ್ಬು, ಕಬ್ಬಿನರಸ, ಬೆಲ್ಲ ಅಥವಾ ಲವಣ ಇವುಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಸಾಯಂಸಮಯ

ಇಕ್ಷುನೇಕ್ಷುವಿಕಾರೈರ್ವಾ ಗುಡೇನ ಲವಣೇನ ವಾ |

ದಿನಾವಸಾನೇ ದೇವೇಶಂ ಪೂಜಯಿತ್ವಾ ನಿಶಾಕರಂ

|| ೪ ||

ಘೃತೇನ ಹವನಂ ಕೃತ್ವಾ ನಕ್ಷತ್ರಂ ಭುಂಜೀತ ವಾಗ್ಮತಃ |

ತತಃ ತೈಲೇನ ಹರಿತಂ ಭಕ್ಷಯೇತ್ಸಕೃದೇವ ಚ

|| ೫ ||

ಏತದ್ಭ್ರತಂ ನರಃ ಕೃತ್ವಾ ಸಮ್ಯಕ್ ಸಂವತ್ಸರಂ ಶುಚಿಃ |

ಸೌಭಾಗ್ಯಂ ಮಹದಾಪ್ನೋತಿ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಂ ಚ ಗಚ್ಛತಿ

|| ೬ ||

ಏತತ್ಪವಿತ್ರಂ ರಿಪುನಾಶಕಾರಿ

ಸೌಭಾಗ್ಯದಂ ರೋಗಹರಂ ಚ ರಾಜನ್ |

ಪ್ರೋಕ್ತಂ ವ್ರತಂ ಯಾದವವಂಶಮುಖ್ಯ

ಕಾರ್ಯಂ ಪ್ರಯತ್ನೇನ ತಥಾ ಸ್ತ್ರೀಯಾಪಿ

|| ೭ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಾಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಬಾಲೇಂದುದ್ವಿತೀಯಾ ವ್ರತವರ್ಣನೋ

ನಾಮ ಏಕತ್ರಿಂಶದುತ್ತರ ಶತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ದಲ್ಲಿ ಪೂಜ್ಯನಾದ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ, ಆಜ್ಯದಿಂದ ಹೋಮಮಾಡಿ ಮೌನ
ದಿಂದಿದ್ದು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಊಟಮಾಡಬೇಕು. ಊಟವನ್ನೂ ಸಹ ತೈಲದೊಡನೆ
ನುಗ್ಗಿಸೊಪ್ಪನ್ನು ಒಂದೇ ಬಾರಿ ಭಕ್ಷಿಸಬೇಕು ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಸಂವತ್ಸರ ಪರ್ಯಂತ
ರವೂ ಶುಚಿಯಾಗಿದ್ದು ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾದ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಹೊಂದಿ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನೂ
ಸೇರುತ್ತಾನೆ. ಈ ವ್ರತವು ಪವಿತ್ರವೂ, ಶತ್ರುನಾಶಕವೂ, ಸೌಭಾಗ್ಯಪ್ರದವೂ,
ರೋಗಹಾರಿಯೂ ಆಗಿರುತ್ತದೆ ಆದ್ದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಪುರುಷನಾಗಲಿ, ಸ್ತ್ರೀ
ಯಾಗಲಿ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಆಚರಿಸಬೇಕು.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಾಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಬಾಲೇಂದು ದ್ವಿತೀಯಾವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ

ನೂರ ಮೂವತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

|| ಓಂ ||

|| ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ||

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ

|| ದ್ವಾತ್ರಿಂಶದುತ್ತರ ಶತತಮೋಧ್ಯಾಯಃ ||

|| ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ||

ಅಶೂನ್ಯಶಯನಾಂ ರಾಜನ್ ದ್ವಿತೀಯಾಂ ಶೃಣ್ವತೋ ಮಮ |
ಯಾಮುಪೋಷ್ಯ ನ ವೈಧವ್ಯಂ ಪ್ರಯಾತಿ ಸ್ತ್ರೀ ಕಥಂಚನ || ೧ ||

ಪತ್ನೀವಿಯೋಗಂ ಚ ನರೋ ನಾಸಾದಯತಿ ಕರ್ಹಚಿತ್ |
ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದ್ವಿತೀಯಾಯಾಂ ಗ್ರಾಹ್ಯಾ ಸಾ ಶ್ರವಣೇ ತಿಥಿಃ || ೨ ||

ಸ್ವಾಸ್ತೀರ್ಣೇ ಶಯನೇ ವಿಷ್ಣುಂ ಲಕ್ಷ್ಮೀಂ ದೇವೀಂ ತಥೈವ ಚ |
ಸಂಪೂಜಯೇತ್ಪಲೈಃ ಪುಷ್ಪೈಃ ಗಂಧೈರರ್ಘ್ಯೈಶ್ಚ ಭಾರ್ಗವ || ೩ ||

ನೂರ ಮೂವತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೨. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:—ಎಲೈ ಧೊರೆಯೇ, ಅಶೂನ್ಯ ಶಯನ ದ್ವಿತೀಯಾ ವ್ರತವನ್ನು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಯಾವ ಈ ದ್ವಿತೀಯೆಯಲ್ಲಿ ಉಪವಾಸಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯಾದವಳು ವೈಧವ್ಯವನ್ನೇ ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ. ಪುರುಷನಾದವನು ವತ್ತೀ ವಿಯೋಗವನ್ನೂ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ. ಕೃಷ್ಣ ಪಕ್ಷದ ದ್ವಿತೀಯೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರವಣನಕ್ಷತ್ರವಿರುವ ದಿನವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ, ಆ ದಿನ ಚನ್ನಾಗಿ ಹಾಸಿದ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ವಿಷ್ಣುವನ್ನೂ ಲಕ್ಷ್ಮಿದೇವಿಯನ್ನೂ ಫಲ ಪುಷ್ಪಗಂಧ ಅರ್ಘ್ಯ ನೈವೇದ್ಯಧೂಪದೀಪಾದಿಗಳಿಂದ ಶಕ್ತಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಪೂಜೆಮಾಡಿ ಶುಚಿಯಾಗಿದ್ದು ಮುಂದೆ ಹೇಳುವ ಮಂತ್ರ

ನೈವೇದ್ಯಂ ಚ ತತೋ ದದ್ಯಾದ್ಧೀಶಂ ಧೂಪಂ ಚ ಶಕ್ತಿತಃ |

ತತಃ ಸಂಪೂಜ್ಯ ದೇವೇಶಂ ಜಪೇನ್ಮಂತ್ರಮಿದಂ ಶುಚಿಃ

|| ೪ ||

ಶ್ರೀವತ್ಸಧಾರಿಣ್ ಶ್ರೀಕಾಂತ ಶ್ರೀವಾಸ ಶ್ರೀಪತೇಽಚ್ಯುತ |

ಗಾರ್ಹಸ್ಥ್ಯಂ ಮಾ ಪ್ರಣಾಶಂ ಮೇ ಯಾತು ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾಮದಂ || ೫ ||

ಅಗ್ನಿಯೋ ಮಾ ಪ್ರಣಶ್ಯಂತು ಮಾ ಪ್ರಣಶ್ಯಂತು ದೇವತಾಃ |

ಪಿತರೋ ಮಾ ಪ್ರಣಶ್ಯಂತು ಮತ್ತೋದಾಂಶತ್ಯಭೇದತಃ

|| ೬ ||

ಲಕ್ಷ್ಮ್ಯಾ ವಿಯುಜ್ಯತೇ ದೇವ ನ ಕದಾಚಿದ್ಯಥಾ ಭವಾನ್ |

ತಥಾ ಕಲತ್ರಸಂಬಂಧೋ ದೇವ ಮಾ ಮೇ ವಿನಶ್ಯತು

|| ೭ ||

ಲಕ್ಷ್ಮ್ಯಾ ನ ಶೂನ್ಯಂ ವರದ ಯಥಾ ತೇ ಶಯನಂ ಸದಾ |

ಶಯ್ಯಾ ಮಮಾಪ್ಯಶೂನ್ಯಾಸ್ತು ತಥೈವ ಮಧುಸೂದನ

|| ೮ ||

ಏವಂ ಪ್ರಸಾದ್ಯ ದೇವೇಶಂ ನಕ್ತಂ ಭುಂಜೀತ ವಾಗ್ಯತಃ |

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಯ ದ್ವಿತೀಯೇಽಹ್ನು ಪ್ರದದ್ಯಾಚ್ಛೈವ ದಕ್ಷಿಣಾಂ

|| ೯ ||

ದಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಬೇಕು. ಎಲೈ ಶ್ರೀವತ್ಸಧಾರಿಯೇ, ಶ್ರೀಕಾಂತನೇ, ಶ್ರೀನಿವಾಸನೇ ಶ್ರೀವತಿಯೇ, ಅಚ್ಯುತನೇ ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾಮಗಳೆಂಬ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳಿಗೆ ಸಾಧಕವಾದ ನನ್ನ ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮವು ನಾಶಹೊಂದದಿರಲಿ. ನನ್ನ ಅಗ್ನಿಗಳು ನಷ್ಟಹೊಂದದಿರಲಿ. ದೇವತೆಗಳೂ ನಾಶಹೊಂದದಿರಲಿ. ನನ್ನ ದಾಂಪತ್ಯಭಂಗದಿಂದ ಪಿತೃಗಳೂ ನಾಶಹೊಂದದಿರಲಿ. ಎಲೈ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ನೀನು ಹೇಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯಿಂದ ಯಾವಾಗಲೂ ವಿಯೋಗವಿಲ್ಲದೆ ಇರುವೆಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ನನಗೂ ಪತ್ನೀಸಂಬಂಧವು ನಾಶವಾಗದಿರಲಿ.

೮-೧೩. ಎಲೈ ವರಪ್ರದನೇ ನಿನ್ನ ಶಯನವು ಹೇಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯಿಂದ ಶೂನ್ಯವಾಗುವುದೇ ಇಲ್ಲವೋ, ನನ್ನ ಶಯನವೂ ಸಹ ಹಾಗೆಯೇ ಅಶೂನ್ಯವಾಗಿರಲಿ. ಈ ರೀತಿ ಮಧುಸೂದನನಾದ ಪ್ರಭುವನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಮೌನದಿಂದಿದ್ದು ರಂತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಭೋಜನ ಮಾಡಬೇಕು. ಮಾರನೆಯದಿನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನೂ ಕೊಡಬೇಕು. ಸಾಲ್ಪುತಿಗಳು ಕಳೆದಮೇಲೆ ಆ ಶಯನವನ್ನೂ

ಶಯನಂ ಚ ದ್ವಿಜೇಂದ್ರಾಯ ಗತೇ ಮಾಸಚತುಷ್ಟಯೇ |

ತಸ್ಯ ಜನ್ಮತ್ರಯಂ ರಾಜನ್ ಗೃಹಭಂಗೋ ನ ಜಾಯತೇ || ೧೦ ||

ಅಶೂನ್ಯಶಯನಶ್ಚಾಸೌ ಧರ್ಮಕಾಮಾರ್ಥಸಾಧಕಃ |

ಭವತ್ಯವ್ಯಾಹತ್ಯೈಶ್ಚರ್ಯಃ ಪುರುಷೋ ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ || ೧೧ ||

ವೈಧವ್ಯಹೀನಾ ಸುಭಗಾ ವಿರೋಗಾ

ಪತಿವ್ರತಾ ಧರ್ಮಪರಾ ಚ ಸಾಧ್ವೀ |

ರೂಪೇಣ ಯುಕ್ತಾ ನ ಭಯಾನ್ವಿತಾ ಚ

ನಾರೀ ಭವೇತ್ಸರ್ವಗುಣೋಪಪನ್ನಾ || ೧೨ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಅಶೂನ್ಯಶಯನದ್ವಿತೀಯಾವ್ರತಕಥನೋ

ನಾಮ ದ್ವಾತ್ರಿಂಶದುತ್ಪರಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ದಕ್ಷಿಣೆಯಾಗಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಮಾಡಿದವನಿಗೆ ಮೂರು ಜನ್ಮದವರಿಗೂ ಗಾರ್ಹಸ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಭಂಗಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಅಶೂನ್ಯ ಶಯನವ್ರತವು ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾಮಗಳಿಗೆ ಸಾಧಕವಾಗುತ್ತದೆ. ವ್ರತಮಾಡಿದವನೂ ನಿರ್ಬಾಧಕವಾದ ಐಶ್ವರ್ಯಶಾಲಿಯಾಗಿ ಆಗೇ ಆಗುತ್ತಾನೆ ಸ್ತ್ರೀಯು ಈ ವ್ರತದಿಂದ ವೈಧವ್ಯವಿಲ್ಲದೆಯೂ, ಸೌಭಾಗ್ಯಶಾಲಿಯಾಗಿಯೂ, ರೋಗವಿಲ್ಲದೆಯೂ, ಪತಿವ್ರತೆಯಾಗಿಯೂ ಧಾರ್ಮಿಕಳಾಗಿಯೂ, ರೂಪವತಿಯಾಗಿಯೂ, ಭಯರಹಿತಳಾಗಿಯೂ ಸರ್ವಗುಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿಯೂ ಅಭ್ಯುದಯ ಹೊಂದುತ್ತಾಳೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಅಶೂನ್ಯಶಯನದ್ವಿತೀಯಾವ್ರತಕಥನವೆಂಬ

ನೂರ ಮೂವತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ

॥ ೬೦ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ
ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ತ್ರಯಸ್ತ್ರಿಂಶದುತ್ತರಶತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ್ವಿತೀಯಾಯಾಂ ಸೋಪವಾಸೋ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಃ |
ಮಂಡಲತ್ರಿತಯಂ ಕುರ್ಯಾದ್ವರ್ಣಕೇನ ಪ್ರಥಮ್ ಪ್ರಥಮ್ || ೧ ||

ಮಂಡಲಂ ದಕ್ಷಿಣೇ ಭಾಗೇ ಶ್ವೇತಂ ಕುರ್ಯಾನ್ನರೋ ಭವೇತ್ |
ರಕ್ತಂ ಮಧ್ಯೇಶ್ಯಧಃ ಕುರ್ಯಾದುದಕಶ್ಚ್ವೇತಂ ಧ್ರುವಸ್ಯ ಚ || ೨ ||

ವಿಷ್ಣೋಃ ಪದತ್ರಯಂ ತೇಷು ಪೂಜ್ಯಂ ಸ್ಯಾನ್ನಂಡಲೇಷು ಚ |
ಭೂಮೌ ಚ ಪ್ರಥಮಂ ಸಾದಂ ದ್ವಿತೀಯಂ ಸೂರ್ಯಮಂಡಲೇ || ೩ ||

ತೃತೀಯಂ ತು ಧ್ರುವೇ ದೇಶೇ ಪೂಜಯೇತ್ಪ್ರಯತಃ ಶುಚಿಃ |
ಯಥಾ ಮಂಡಲವರ್ಣಾಂಕೋ ಗಂಧಮಾಲ್ಯಾದಿಭಿಃ ದ್ವಿಜ || ೪ ||

ಸೂರ ಮೂವತ್ತಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೫. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ :— ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ದ್ವಿತೀಯಾ ತಿಥಿಯಲ್ಲಿ ಉಪವಾಸ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯತೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಮೂರು ಮಂಡಲಗಳನ್ನು ಬಣ್ಣದಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕು. ದಕ್ಷಿಣಭಾಗದ ಮಂಡಲವನ್ನು ಬಿಳುಪಾಗಿರುವಂತೆಯೂ, ಮಧ್ಯಭಾಗದ ಮಂಡಲವನ್ನು ಕೆಂಪಾಗಿರುವಂತೆಯೂ, ಉತ್ತರಭಾಗದ ಧ್ರುವಮಂಡಲವನ್ನು ಬಿಳುಪಾಗಿಯೂ ಇರುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ತದ್ವಿಷ್ಣೋಃ ಪರಮಿತೈವ ಹೋಮಮಂತ್ರೋ ವಿಧೀಯತೇ |

ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಾಯೇತಿ ತಥಾ ಸ್ತ್ರೀಶೂದ್ರಸ್ಯ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮಂ || ೫ ||

ಅಕ್ಷತಾನಿ ತಿಲಾನ್ಯಾಜ್ಯಂ ಹೋಮಯೇತ್ಸಂಯುತಂ ತ್ರಯಂ |

ತಾಮ್ರರೌಪ್ಯಸುನರ್ವಾಣಿ ಶಕ್ತ್ಯಾ ದದ್ಯಾತ್ತು ದಕ್ಷಿಣಾಂ || ೬ ||

ಭೋಜನಂ ಚ ತ್ರಿಮಧುರಂ ಭೋಜಯೇದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮಂ |

ಪ್ರಾಣಯಾತ್ರಾಂ ಚ ಕುರ್ವೀತ ತ್ರಿಗವ್ಯೇನ ಚ ತದ್ದಿನಂ || ೭ ||

ಏವಂ ವರ್ಷತ್ರಯಂ ಕೃತ್ವಾ ವ್ರತಾಂತೇ ವೈ ತ್ರಿಹಾಯನಂ |

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಯ ತು ಗಾಂ ದತ್ವಾ ಸರ್ವಾನ್ ಕಾಮಾನವಾಪ್ನುಯಾತ್ || ೮ ||

ಭೂಮೌ ತಥಾಂತರಿಕ್ಷೇ ಚ ದಿವಿ ಚೈವ ನರೋತ್ತಮ |

ಗತಿಸ್ತಸ್ಯಾಪ್ರತಿಹುತಾ ಭವತ್ಯರಿನಿಷಾದನ || ೯ ||

ವಿಷ್ಣುವಿನ ಪಾದತ್ರಯಗಳನ್ನು ಆ ಮಂಡಲಗಳಲ್ಲಿ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ನೊಡಲನೆಯ ಪಾದವನ್ನು ದಕ್ಷಿಣಭಾಗದ ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿಯೂ ಎರಡನೆಯ ಪಾದವನ್ನು ಮಧ್ಯದ ಸೂರ್ಯಮಂಡಲದಲ್ಲಿಯೂ, ಮೂರನೆಯ ಪಾದವನ್ನು ಉತ್ತರಭಾಗದ ಧ್ರುವ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿಯೂ, ಶುಚಿಯಾಗಿದ್ದು ಆ ಮಂಡಲಗಳ ಬಣ್ಣದಂತಿರುವ ಗಂಧ ಪುಷ್ಪಾದಿಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ತದ್ವಿಷ್ಣೋಃ ಪರಮಂ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಹೋಮಮಾಡಬೇಕು. ಸ್ತ್ರೀಶೂದ್ರಾದಿಗಳು ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಾಯ ಎಂಬ ನಾಮ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಹೋಮಮಾಡಬೇಕು.

೬-೯. ಅಕ್ಷತ, ತಿಲ, ಅಜ್ಯ ಇವುಗಳಿಂದ ಮೂರನ್ನೂ ಹೋಮಮಾಡಬೇಕು. ತಾಮ್ರ, ಬೆಳ್ಳಿ, ಸುನರ್ವ ಇವುಗಳಿಂದ ಮಾಡಿದ ಮೂರು ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಯಥಾಶಕ್ತಿ ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಮೂರು ಮಧುರಭಕ್ಷ್ಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಭೋಜನಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಹಾಲು, ಮೊಸರು, ತುಪ್ಪ ಈ ಮೂರು ಗವ್ಯಗಳಿಂದ ತಾನೂ ಪ್ರಾಣಧಾರಣ ಹೊಂದಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮೂರು ವರ್ಷಪರ್ಯಂತ ಮಾಡಿದ ವ್ರತ ಮುಗಿದನಂತರ ಮೂರು ವರ್ಷದ ಹಸುವನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಸಕಲ ಮನೋರಥಗಳೂ ಸಿದ್ಧಿಸುತ್ತವೆ. ಭೂಮಿ ಯಲ್ಲಿಯೂ, ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿಯೂ, ದ್ಯುಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಅವನಿಗೆ ನಿರ್ವಾಧವಾದ ಗತಿಯು ಲಭಿಸುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀಣಿ ವರ್ಷಸಹಸ್ರಾಣಿ ಸರ್ವವಿಚಾರಿಣಿ |

ಮಾನಸಂ ವಾಚಿಕಂ ಚೈವ ಕಾಯಿಕಂ ಚ ವಿಮುಂಚತಿ

|| ೧೦ ||

ಸರ್ವಪಾಪಂ ಮಹಾಭಾಗ ಮನುಷ್ಯೋ ಚಾಯತೇ ತಥಾ |

ಕುಲೇ ಧನಾಧ್ಯೋ ಭವತಿ ರೂಪದ್ರವಿಣಸಂಯುತೇ

|| ೧೧ ||

ವಿರೋಗಃ ಸರ್ವಸಿದ್ಧಾರ್ಥಸ್ತ್ರೀವರ್ಗಸ್ಯ ಚ ಸಾಧಕಂ |

ಕೃತ್ವಾ ದ್ವಾದಶವರ್ಷಾಣಿ ವಿಷ್ಣು ಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ

|| ೧೨ ||

ತತ್ಪಾಪಿ ನಿತ್ಯಂ ವರೇಣ್ಯಂ ವಯೇಣ

ಲಕ್ಷ್ಮೀಸಹಾಯಂ ಪುರುಷಂ ಪುರಾಣಂ |

ಪಶ್ಯತೈಮೋಘಂ ವಿಭುಮಪ್ರತರ್ಕ್ಯಂ

ಸನಾತನಂ ದುಃಖನಿಶಾಶಹೇತುಂ

|| ೧೩ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಾಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮವ್ರತವರ್ಣನೋ ನಾಮ

ತ್ರಯಸ್ತ್ರಿಂಶದುತ್ತರಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

೧೦-೧೩. ಮೂರುಸಹಸ್ರವರ್ಷಗಳಿಂದ ಹೊಂದಿದ್ದ ಎಲ್ಲಾ ದೇಹಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇವನಿಗೆ ಉಂಟಾಗಿದ್ದ ಮಾನಸ, ವಾಚಕ, ಕಾಯಿಕಗಳೆಂಬ ಮೂರು ವಿಧವಾದ ಎಲ್ಲಾ ಪಾಪರಾಶಿಯೂ ನಾಶಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಅನಂತರ ರೂಪದ್ರವ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಒಳ್ಳೆಯ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಧನಾಧ್ಯನಾಗಿಯೇ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಅರೋಗ ನಾಗಿಯೂ, ಸರ್ವಮನೋರಥಸಿದ್ಧಿಯಿಂದಲೂ ಕೂಡಿ ತ್ರಿವರ್ಗಕ್ಕೂ ಸಾಧಕನಾಗು ತ್ತಾನೆ. ಹನ್ನೆರಡುವರ್ಷ ಪರ್ಯಂತ ಈ ವ್ರತವನ್ನಾಚರಿಸಿದವನು ವಿಷ್ಣು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿಯೂ ನಿತ್ಯವಾಗಿಯೂ, ವರಪ್ರದನಾಗಿಯೂ, ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಸಹಾಯಕನಾಗಿಯೂ, ಸರ್ವದುಃಖನಾಶಕನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಪುರಾಣಪುರುಷನಾದ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸುತ್ತಾ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಾಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ವಜ್ರ

ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ ನೂರಮೂವತ್ತಮೂರನೆಯ

ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು.

॥ ಓಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಚತುಸ್ತ್ರಿಂಶದುತ್ತರಕತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ದ್ವಿತೀಯಂ ತವ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಶೃಣು ತ್ರೈವಿಕ್ರಮಂ ವ್ರತಂ |

ಭೂಮಿಸ್ತು ಪ್ರಥಮಃ ಪಾದೋ ಹೃನ್ತರಿಕ್ಷಂ ತಥಾ ಪರಂ

॥ ೧ ॥

ತೃತೀಯಶ್ಚ ದಿವಂ ಜ್ಞೇಯೋ ದೇವದೇವಸ್ಯ ಚಕ್ರಿಣಃ |

ಭುವಃ ಪತಿಃ ಸ್ಪೃತೋ ವಹ್ನಿಃ ಅಂತರಿಕ್ಷಂ ತಥಾಪರಂ

॥ ೨ ॥

ದಿವಃ ಪತಿಸ್ತಥಾ ಸೂರ್ಯಸ್ತಚ್ಚ ವಿಷ್ಣೋಃ ಪದತ್ರಯಂ |

ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಶುಕ್ಲ ತೃತೀಯಾಯಾಂ ಸೋಪವಾಸೋ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಃ

॥ ೩ ॥

ನೂರ ಮೂವತ್ತನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೪. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:— ಎರಡನೆಯ ತ್ರೈವಿಕ್ರಮ ವ್ರತವನ್ನೂ ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ಭೂಮಿಯೇ ಮೊದಲನೆಯ ಪಾದ, ಅಂತರಿಕ್ಷವು ಎರಡನೆಯಪಾದ, ದ್ಯುಲೋಕವು ಮೂರನೆಯಪಾದ ಈ ರೀತಿ ದೇವಾಧಿಪನಾದ ಚಕ್ರಿಯ ಪಾದಗಳನ್ನು ಭಾವಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಭೂಮಿಗೆ ವಹ್ನಿಯೇ ಪತಿ. ಅಂತರಿಕ್ಷಕ್ಕೆ ಅಂತರಿಕ್ಷ. ದ್ಯುಲೋಕಕ್ಕೆ ಸೂರ್ಯ. ಈ ಪದತ್ರಯವು

ಕಲೈ ಕೂಪಜಲಸ್ನಾತೋ ವಹ್ನಿಂ ಸಂಪೂಜಯೇನ್ನರಃ |

ಗಂಧಮಾಲ್ಯನಮಸ್ಕಾರ ಧೂಪದೀಪಾನ್ನ ಸಂಪದಾ

|| ೪ ||

ನದೀಜಲೇ ತತಃ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಮಧ್ಯಂ ಪ್ರಾಪ್ತೇ ದಿನಾಕರೇ |

ನಾಯೋಃ ಸಂಪೂಜನಂ ಕೃತ್ವಾ ಸಕ್ರೂನ್ ದದ್ಯಾದ್ವಿಜಾತಯೇ || ೫ ||

ಸ್ನಾತ್ವಾ ಚ ಸರಸೀತೋಯೇ ಸಾಯಂ ಸೂರ್ಯಂ ಸಮರ್ಚಯೇತ್ |

ತತಶ್ಚ ನಕ್ಷತ್ರಂ ಚಾಶ್ವೀಯಾದ್ಧವಿಷ್ಯಂ ವಾಗ್ಮತಃ ಶುಚಿಃ

|| ೬ ||

ಏವಂ ಸಂವತ್ಸರೇ ರಾಜನ್ ಕೃತ್ವಾ ವ್ರತಮತಂದ್ರಿತಃ |

ಸಮಾಪಯಿತ್ವಾ ವೈಶಾಖೇ ದದ್ಯಾದ್ವಿಪ್ರೇಷು ದಕ್ಷಿಣಾಂ

|| ೭ ||

ತಾಮ್ರಂ ರೂಪ್ಯಂ ಸುವರ್ಣಂ ಚ ತ್ರೀಣಿ ಲೋಹಾನಿ ಯಾದವ |

ವಾಸೋಯುಗಂ ಚ ಸೋಷ್ಟೀಷಂ ತ್ರೀಣಿ ವಾಸಾಂಸಿ ಚಾಪ್ಯಥ

|| ೮ ||

ಉಪಾನಹೋ ಯುಗಂ ಭತ್ತಂ ತ್ರೀಣಿ ಚೇಮಾನಿ ಭಕ್ತಿತಃ |

ಏತತ್ಸಂವತ್ಸರಂ ಕೃತ್ವಾ ನರಶ್ಚೈವಿಕ್ರಮಂ ವ್ರತಂ

|| ೯ ||

ವಿಷ್ಣುವಿನ ಸಂಬಂಧಿ ಎಂದು ಭಾವಿಸಬೇಕು. ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಶುದ್ಧ ತೃತೀಯೆಯಲ್ಲಿ ಉಪವಾಸಜಿತೇಂದ್ರಿಯತೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಾವಿಯನೀರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಬೇಕು. ಅಗ್ನಿಯನ್ನೂ ಗಂಧಪುಷ್ಪಧೂಪದೀಪನೈವೇದ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಬೇಕು.

೫-೧೧. ಅನಂತರ ನದೀಜಲದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನಾಯುವಿಗೆ ಪೂಜೆಮಾಡಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಹುರಿಟ್ಟನ್ನು ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಸಾಯಂಕಾಲ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಮೌನದಿಂದಲೂ, ಶುಚಿಯಿಂದಲೂ ಇದ್ದು ಹವಿಸ್ಯಭೋಜನ ಮಾಡಬೇಕು ಈ ರೀತಿ ಸಂವತ್ಸರಪರ್ಯಂತವೂ ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ನಡೆಸಿ ವೈಶಾಖದಲ್ಲಿ ಮುಗಿಸಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ತಾಮ್ರ, ಬೆಳ್ಳಿ, ಚಿನ್ನ, ಇವುಗಳಿಂದ ಮಾಡಿದ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನೂ ದಾನಮಾಡಬೇಕು ರುಮಾಲು ಮತ್ತೆ ಎರಡುವಸ್ತುಗಳು ಅಥವಾ ಮೂರುವಸ್ತುಗಳು, ಪಾದುಕೆ, ಭತ್ತ, ಇವುಗಳನ್ನೂ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ದಾನಮಾಡಬೇಕು

ಸರ್ವಕಾಮಸಮೃದ್ಧಸ್ಯ ಯಜ್ಞಸ್ಯ ಫಲಮಶ್ನುತೇ |

ವಿವಾಹನೇನಾರ್ಕವರ್ಣೇನ ಕಿಂಕಿಣೀಜಾಲಮಾಲಿನಾ

|| ೧೦ ||

ದೇವರಾಜಗಣಾಢ್ಯೇನ ವೀಣಾಮುರಜನಾದಿನಾ |

ಅನ್ನಮಾಯುಃ ಸುತಾಶ್ಚೈವ ಪ್ರಸನ್ನೇ ಗರುಡಧ್ವಜೇ

|| ೧೧ ||

ಆಕಾಶ್ಚಲೋಕಪ್ರಿತಯಸ್ಯ ತಸ್ಯ

ಪದತ್ರಯಂ ಧರ್ಮಭೃತಾಂ ವರಿಷ್ಠ |

ಸಂಪೂಜ್ಯ ಕಾಮಾನ್ ಮನುಜಾ ಲಭಂತೇ

ಗತಿಂ ಯಥೇಷ್ಟಾಂ ಪುರುಷಪ್ರವೀರ

|| ೧೨ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ದ್ವಿತೀಯತ್ರೈವಿಕ್ರಮವ್ರತಕಥನೋ ನಾಮ

ಚತುಸ್ತಿಂಶದುತ್ತರಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಈ ತ್ರೈವಿಕ್ರಮವ್ರತವನ್ನು ಸಂವತ್ಸರಪರ್ಯಂತವೂ ಮಾಡಿದವನು ಸರ್ವಫಲ ಸಮೃದ್ಧನಾದ ಯಜ್ಞದ ಫಲವನ್ನೇ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಗರುಡಧ್ವಜನ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಸಾಧಕವಾದ ಈ ವ್ರತದಿಂದ ಅನ್ನ, ಆಯಸ್ಸು ಪುತ್ರರೇ ಮೊದಲಾದ ಐಹಿಕಫಲಗಳೂ ಸೂರ್ಯಸಂತೆ ಹೊಳೆಯುವ ಸಣ್ಣಗಂಟಿಗಳಿಂದ ಶೋಭಿತವಾದ ವಿಮಾನಲಾಭವೂ, ಇಂದ್ರನ ಸರಿವಾರ ಮತ್ತು ವಾದ್ಯಗಳೊಡನೆ ಪರಲೋಕಪ್ರಾಪ್ತಿಯೂ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಲೋಕತ್ರಯವನ್ನೂ ಆಕ್ರಮಿಸಿದ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮನ ಪದತ್ರಯವನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಪೂಜಿಸಿದವನು ಎಲ್ಲಾ ಮನೋರಥಗಳನ್ನೂ ತನಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಗತಿಯನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ದ್ವಿತೀಯತ್ರೈವಿಕ್ರಮವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ

ನೂರ ಮೂವತ್ತನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಓಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ
ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಪಂಚತ್ರಂಶದುತ್ತರಶತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚೆ ॥

ವ್ಯಾಖ್ಯಾತಂ ತೇ ಮಹಾಭಾಗ ತವ ಶ್ರೈವಿಕ್ರಮಂ ವ್ರತಂ ।
ತೃತೀಯಂ ನೃಪಶಾರ್ದೂಲ ತನ್ನೇ ನಿಗದತಃ ಶೃಣು

॥ ೧ ॥

ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಶುಕ್ಲ ತೃತೀಯಾಯಾಂ ನರಃ ಸಮ್ಯಗುಪೋಷಿತಃ ।
ಭುವಸ್ಸಂಪೂಜನಂ ಕುರ್ಯಾದ್ಭೂತಮಾಲಾಭನುಲೇಪನೈಃ

॥ ೨ ॥

ದೀಪೈರನ್ನೈಶ್ಚ ವಿವಿಧೈರ್ದದ್ಯಾದ್ವಿಪ್ರೇಷು ದಕ್ಷಿಣಾಂ ।
ಬೀಜಪೂರ್ಣಾನಿಸಾತ್ರಾಣಿ ಸಹಿರಣ್ಯಾನಿ ಶಕ್ತಿತಃ

॥ ೩ ॥

ನೂರ ಮೂವತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೬. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದುವರಿಗೂ ಕೆಲವು ಶ್ರೈವಿಕ್ರಮವ್ರತವನ್ನು ನಿನಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಮೂರನೆಯ ಶ್ರೈವಿಕ್ರಮವ್ರತವನ್ನೂ ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಕೇಳು. ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಶುಕ್ಲತೃತೀಯೆಯಲ್ಲಿ ಉಪವಾಸಮಾಡಿ ಧೂಪ ದೀಪ ಪುಷ್ಪ ಇವುಗಳಿಂದಲೂ ನಾನಾವಿಧವಾದ ಅನ್ನಗಳಿಂದಲೂ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನೂ ಕೊಡಬೇಕು. ಈ ದಕ್ಷಿಣೆಯೂ ಸಹ ಬೀಜಗಳಿಂದ ಪೂರ್ಣವಾದ ಪಾತ್ರೆಗಳೊಡನೆಯೂ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಹಿರಣ್ಯದೊಡನೆಯೂ ಕೂಡಿರಬೇಕು. ಹೀಗೆಯೇ ಆಷಾಢಮಾಸದಲ್ಲಿ ಅಂತರಿಕ್ಷದ ಪೂಜೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಿ

ಪೂಜೈನಮಂತರಿಕ್ಷಸ್ಯ ಹ್ಯಾಪಾಡೇತಿ ವಿಧೀಯತೇ |

ದಕ್ಷಿಣಾ ತತ್ರ ದಾತವ್ಯಾ ವಾಸೋಯುಗ್ಮಂ ದ್ವಿಜಾತಯೇ

|| ೪ ||

ದಿವಃಪೂಜಾ ಚ ಕರ್ತವ್ಯಾ ಶ್ವಾವಣೇ ಸ್ವಾಗ್ನದೇವ ತು |

ಭತ್ತಂ ಚೋಪಾನಹೋಯುಗ್ಮಂ ದಕ್ಷಿಣಂ ತತ್ರ ದಾತಯೇತ್

|| ೫ ||

ಏವಂ ಮಾಸತ್ರಯೇಣೇಹ ಸಾರಣಂ ಪ್ರಥಮಂ ಭವೇತ್ |

ಮಾಸತ್ರಯೇಣ ಜಾನ್ಯತ್ತು ಮಾಸತ್ರಯ್ಯಂ ಪುನಸ್ತತಃ

|| ೬ ||

ತತೋ ಮಾಸತ್ರಯೇಣಾನನ್ಯಮೇವಮಬ್ದೇನ ಜಾನಘ |

ವಿಜ್ಞೇಯಂ ಧರ್ಮನಿತ್ಯಸ್ಯ ಸಾರಣಾನಾಂ ಚತುಷ್ಟಯಂ

|| ೭ ||

ಪ್ರಥಮಂ ಸಾರಣಂ ಕೃತ್ವಾ ಅಗ್ನಿಷ್ಟೋಮಫಲಂ ಲಭೇತ್ |

ಅತಿರಾತ್ರಫಲಂ ರಾಜನ್ ದ್ವಿತೀಯೇ ಸಾರಣೇ ತಥಾ

|| ೮ ||

ತೃತೀಯೇ ಸಾರಣೇ ವಿದ್ವಾನ್ವಾಜಸೇಯಫಲಂ ಲಭೇತ್ |

ಚತುರ್ಥೇ ಸಾರಣೇ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ರಾಜಸೂಯಸ್ಯ ಯತ್ಫಲಂ

|| ೯ ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ವಪ್ರಯುಗ್ಮವನ್ನು ದಕ್ಷಿಣೆಯೊಡನೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಹೀಗೆಯೇ ಶ್ವಾವಣಮಾಸದಲ್ಲಿ ದ್ಯುಲೋಕವನ್ನೂ ಪೂಜಿಸಬೇಕು ಭತ್ತಿ ಪಾದುಕಾಯುಗ್ಮ ಇವನ್ನು ದಕ್ಷಿಣೆಯಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮೊದಲಿನ ಮೂರು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ಪಾರಣೆ ಹೀಗೆಯೇ ಮುಂದಿನ ಮೂರುತಿಂಗಳು ಮತ್ತು ಅನಂತರವೂ ಮೂರುತಿಂಗಳು ನಡೆಯಬೇಕು.

೭-೧೩. ಅನಂತರ ಮಾಸತ್ರಯಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಂದು ಪಾರಣೆ ಈ ರೀತಿ ವರ್ಷ ಪೂರ್ತಿ ನಡೆಯಬೇಕು. ಧರ್ಮಾಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನಿಗೆ ಈ ರೀತಿ ನಾಲ್ಕು ಪಾರಣೆಗಳೂ ನಡೆಯಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿದಿರಬೇಕು. ಮೊದಲನೆಯ ಪಾರಣವನ್ನು ಮಾಡಿದವನು ಅಗ್ನಿಷ್ಟೋಮದ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಎರಡನೆಯ ಪಾರಣಕ್ಕೆ ಅತಿರಾತ್ರದ ಫಲವೂ, ಮೂರನೆಯ ಪಾರಣೆಗೆ ವಾಜಪೇಯಯಾಗದ ಫಲವೂ, ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪಾರಣೆಗೆ ರಾಜಸೂಯಯಾಗದ ಫಲವೂ, ಲಭಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಆಚರಿಸಿದವನು ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಣ್ಣಸಣ್ಣ ಘಂಟೆಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ,

ವಿಮಾನೇನಾರ್ಕವರ್ಣೇನ ಕಿಂಕಿಣೀಜಾಲಮಾಲಿನಾ |
ಹಂಸಯುಕ್ತೇನ ದಿವ್ಯೇನ ವೀಣಾಮುರಜನಾದಿನಾ || ೧೦ ||

ವರಾಪ್ತರೋಗಣಾಢ್ಯೇನ ಕಾಮುಕೇನಾಪಿ ಚಾರುಣಾ |
ಯಥೇಷ್ಟಗಾಮಿಾ ಭವತಿ ಬಹುಕಾಲಮಸಂಶಯಂ || ೧೧ ||

ಮಾನುಷ್ಯೇ ಜನ್ಮಚಾಸಾದ್ಯ ತ್ರಿಶುಕ್ಲತ್ವಮವಾಪ್ನುಯಾತ್ |
ವಿದ್ಯಾ ಜನ್ಮ ತಥಾ ಕರ್ಮ ನಾತ್ರಕಾರ್ಯಾ ವಿಚಾರಣಾ || ೧೨ ||

ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಸ್ಯಾಪ್ರತಿಮಸ್ಯ ತಸ್ಯ
ಚಾರಾಚರೇಶಸ್ಯ ಪದತ್ರಯಂ ಚ |
ಯಃ ಪೂಜಯೇತ್ತಸ್ಯ ಭವಂತಿ ಕಾಮಾಃ
ಸರ್ವೇ ಸಮೃದ್ಧಾ ನ ಹಿ ಸಂಶಯೋಽತ್ರ || ೧೩ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಾಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ತೃತೀಯತ್ಯೈವಿಕ್ರಮವ್ರತವರ್ಣನೋ ನಾಮ
ಪಂಚತ್ರಿಂಶದುತ್ತರ ಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಹಂಸವಾಹನವುಳ್ಳ ವೀಣಾದಿವಾದ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿದ ದಿವ್ಯವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಅಪ್ಸರೋ
ಗಣದಿಂದ ಕೂಡಿ ಕಾಮುಕನಾದರೂ ಚಾರುರೂಪದಿಂದ ಕೂಡಿ ಬಹುಕಾಲದವರಿಗೂ
ಯಥೇಷ್ಟವಿಹಾರಶೀಲನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಮನುಷ್ಯ ಜನ್ಮವನ್ನು ಹೊಂದಿದರೂ ವಿದ್ಯಾ,
ಜನ್ಮ, ಕರ್ಮ ಈ ಮೂರರಲ್ಲಿಯೂ ಅತಿಶುದ್ಧನಾಗಿ ಜನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇದರಲ್ಲಿ
ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ ಚರಾಚರೇಶ್ವರನಾಗಿಯೂ, ಅಸದೃಶನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮನ
ಪದತ್ರಯವನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಯಾವನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾನೆಯೋ ಅವನಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ
ಮನೋರಥಗಳೂ ಸುಖವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಿಸುತ್ತವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಾಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ತೃತೀಯತ್ಯೈವಿಕ್ರಮವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ
ನೂರ ಮೂವತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಓಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾವುರಾಣೀ ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಪರ್ಮತ್ವಿಂಶದುತ್ತರ ಶತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಆರಾಧನಂ ಹಿ ದೇವಸ್ಯ ತಸ್ಯ ವಜ್ರಾಮಿ ಯಾದವ |

ವಿಷ್ಣೋರಮಿತವೀರ್ಯಸ್ಯ ತನ್ನಿ ಬೋಧ ನರಾಧಿಪ

॥ ೧ ॥

ವಾಯ್ವರ್ಕಚಂದ್ರದೇಹಸ್ತು ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಭಗವಾನ್ ಹರಿಃ |

ಅಗ್ನಿಷ್ಟೋಮೋ ಜಗತ್ಯಸ್ತಿಸ್ತಂ ದ್ರಾಕ್ಷ್ಯಾ ಪರಿಕೀರ್ತಿತೌ

॥ ೨ ॥

ಸರ್ವಾಧಾರಶ್ಚ ಭಗವಾನ್ಪಾಯುಃ ಸರ್ವಗತಸ್ತಥಾ |

ಪಂಚಭೂತಾತ್ಮಕಂ ಸರ್ವಂ ಜಗದೇತಶ್ಚ ರಾಚರಂ

॥ ೩ ॥

ನೂರ ಮೂವತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೫. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ :—ಅಪರಿಮಿತ ಮಹಿಮನಾದ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಆರಾಧನ ಪ್ರಕಾರವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇದನ್ನೂ ತಿಳಿದುಕೋ, ಪೂಜ್ಯ ನಾದ ಹರಿಯು ವಾಯು, ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ ಈ ಮೂರು ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ಶರೀರ ವಾಗಿ ಹೊಂದಿ ತಾನು ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಶರೀರಿಯಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯರು ಅಗ್ನಿಷ್ಟೋಮರೂಪರೆಂದೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಇದೆ. ವಾಯುವು ಸರ್ವಾಧಾರನಾಗಿಯೂ, ಸರ್ವಗತನಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಚರಾಚರ

ಆಧಾರಭೂತೌ ದ್ವಾನೇತೌ ಸ್ಪೃಥಿವೀ ಗಗನಂ ತಥಾ |
ಆಧೇಯೋ ವಿದ್ಧಿ ಧರ್ಮಜ್ಞ ತಥಾ ಭೂತತ್ರಯಂ ಸದಾ || ೪ ||

ಚಂದ್ರಾದಿತ್ಯೌ ಚ ವಾಯುಶ್ಚ ಸರ್ವಸ್ಯ ಜಗತೋ ದ್ವಿಜ |
ಆಧಾರಾಧೇಯಭಾವೇನ ಭೂತೈರ್ವೃತಮಿದಂ ಜಗತ್ || ೫ ||

ನೈವ ಚಾಸ್ತಿ ಜಗತ್ಯಸ್ಮಿನ್ ಕಿಂಚಿದ್ಭೂತವಿವರ್ಜಿತಂ |
ತಸ್ಮಾದ್ವಾ ಯಾದವಶ್ರೇಷ್ಠ ಭೂತೈರ್ವೃತಮಿದಂ ಜಗತ್ || ೬ ||

ಬ್ರಹ್ಮಾಣಂ ವಿದ್ಧಿ ಭೂಮಿಂ ಚ ಗಗನಂ ತದನಂತರಂ |
ಅಂಡಸ್ಯಾಂತಃಸ್ಥಿತಾ ದೇವಾ ವಾಯುರ್ಕತುಹಿನಾಂಶವಃ || ೭ ||

ಸಾಲಯಂತಿ ಜಗತ್ಸರ್ವಂ ಸದೇವಾಸುರಮಾನುಷಂ |
ತಥೈವಾಂಡಸ್ಥಿತಾಃ ಸರ್ವೇ ಸಾಲಯಂತಿ ಜಗತ್ತ್ರಯಂ || ೮ ||

ತಥೈವ ದೇಹಿನಾಂ ದೇಹೇ ಸಾಲಯಂತಿ ಶರೀರಗಾಃ |
ನಾತಪಿತ್ತಕಫಶ್ವೇನ ವಾಯುರ್ಕಠಿಶಿರಾಂಶವಃ || ೯ ||

ಪ್ರಸಂಚವು ಪಂಚಭೂತಾತ್ಮಕವಾಗಿದೆಯಷ್ಟೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಭೂಮಿ, ಗಗನ ಇವು ಆಧಾರಭೂತವಾಗಿವೆ. ಉಳಿದ ಭೂತತ್ರಯಗಳು ಅಧೇಯವಾಗಿದೆ. ಆ ಭೂತಗಳೇ ಚಂದ್ರ, ಸೂರ್ಯ, ವಾಯುಗಳು, ಜಗತ್ತೆಲ್ಲವೂ ಭೂತಗಳಿಂದ ಆಧಾರಾಧೇಯ ಭಾವದಿಂದ ಆವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

೬-೯. ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿಯಾಗಲಿ, ಹೆಚ್ಚಾಗಿಯಾಗಲಿ ಭೂತಗಳಿಂದ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದದಿರುವ ವಸ್ತುವಾವುದೂ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲವೂ ಭೂತಗಳಿಂದ ಅವೃತವೆಂದೇ ನಿರ್ಣಯ. ಭೂಮಿಯೇ ಬ್ರಹ್ಮನೆಂದು ತಿಳಿ. ಮೇಲಿನ ಭಾಗವೇ ಗಗನ, ಈ ಅಂಡದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ವಾಯು, ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ ಇವರಿರುವರು. ಇವರೇ ದೇವಾಸುರ ಮನುಷ್ಯರಿಂದ ಕೂಡಿದ ಜಗತ್ತನ್ನು ನಾನಾ ರೂಪದಿಂದಿದ್ದು ರಕ್ಷಿಸುವರು. ಅಂಡದ ಒಳಗೂ ಇದ್ದು ಇವರೇ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಾಣಿಗಳ ದೇಹದಲ್ಲಿದ್ದು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಾತಪಿತ್ತ ಕಫರೂಪದಿಂದ ಈ ವಾಯು, ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರರೇ ದೇಹವನ್ನೂ ಆಶ್ರಯಿಸಿಕೊಂಡು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಆಧಾರಂ ಜಗತೋ ಯದ್ವದ್ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಂ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಂ |
ತಥಾ ದೇಹೇ ಶರೀರಸ್ಯಾ ದೇಹಿನಾಂ ಹಿ ತ್ವಗುಚ್ಯತೇ || ೧೦ ||

ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡೇ ದೇಹಿದೇಹೇಹಿ ಗಗನಂ ದೃಶ್ಯತೇ ದ್ವಯೋಃ |
ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವಚ್ಛೇರೀರಾಣಿ ನಾಯ್ಕರ್ಕಶಿಶಿರಾಂತವಃ || ೧೧ ||

ಪಾಲಯಂತಿ ಮಹೀಪಾಲ ನಾತಪಿತ್ತಕಫಾಂಶಕಾಃ |
ನಾಯ್ಕರ್ಕಚಂದ್ರದೇಹಸ್ತು ತಸ್ಮಾದ್ವಿಷ್ಣುಃ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಧೃತ್ || ೧೨ ||

ತಸ್ಯ ಸಂಪೂಜನಂ ಕಾರ್ಯಂ ಯಥಾವಚ್ಛೇಣು ಭಾರ್ಗವ |
ಜ್ಯೇಷ್ಠಶುಕ್ಲೇ ತೃತೀಯಾಯಾಂ ನಿರಾಹಾರೋ ನರಃ ಶುಚಿಃ || ೧೩ ||

ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಪೂಜನಂ ಕುರ್ಯಾದ್ವಿತ್ತೀಯಾಯಾಂ^೨ ಯಥಾವಿಧಿ |
ಕೂಪನಾದೇಯತಾಡಾಕಮಿಶ್ರೈಃ ಸ್ನಾತಃ ಶುಚಿರ್ಜಲೈಃ || ೧೪ ||

೧೦-೧೩. ಜಗತ್ತಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವು ಆಧಾರವಾಗಿರುವಂತೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ದೇಹದಲ್ಲಿರುವ ಚರ್ಮವೇ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದಂತೆ ಆಧಾರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದಲ್ಲಿಯೂ, ಪ್ರಾಣಿಗಳ ದೇಹದಲ್ಲಿಯೂ ಎರಡು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಗಗನವು ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದಂತೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಶರೀರಗಳೂ, ವಾಯು, ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರರೂಪಗಳೇ ಆಗಿವೆ. ಇವರೂ ಸಹ ವಾತ, ಪಿತ್ತ, ಕಫರೂಪದಲ್ಲಿ, ಶರೀರದಲ್ಲಿಯೂ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ವಾಯು, ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರರೆಂಬ ದೇಹ ಹೊಂದಿರುವುದರಿಂದ ವಿಷ್ಣುವು ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಧೃತ್ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಆ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಯ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಅದನ್ನು ಯಥಾವಿಧಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಕೇಳು:—ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಶುದ್ಧ ದ್ವಿತೀಯಾ ತಿಥಿಯಲ್ಲಿ ಉಪವಾಸಮಾಡಿ ಶುಚಿಯಾಗಿದ್ದು, ಆ ತೃತೀಯಾ ದಿನದಲ್ಲಿ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು.

೧೪-೧೯. ಭಾವಿ, ನದಿ, ತಟಾಕ ಇವುಗಳ ನೀರನ್ನು ಮಿಶ್ರಮಾಡಿ ಶುಚಿಯಾದ ಆ ತೀರ್ಥದಿಂದ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅನುಲೇಪನ (ಸಾರಿಸುವುದು) ದಿಂದ ಶುಭವಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ವಾಯುವನ್ನು ಗಂಧವುಷ್ಪ ನಮಸ್ಕಾರ ಧೂಪ

1 ಇಲ್ಲಿ ದ್ವಿತೀಯಾಯಾಂ ಎಂದೂ, 2. ಇಲ್ಲಿ ತೃತೀಯಾಯಾಂ ಎಂದೂ ಪಾರವಿರಬೇಕು ಇಲ್ಲಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವು ಅಸಂಗತವಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ವೇತೋಜೇ ಪೂಜಯೇದ್ವಾಯುಮನುಲಿಪ್ತೇ ಶುಭೇ ಸ್ಥಲೇ |

ಗಂಧವಾಲ್ಮನಮಸ್ತುರಧೂಪದೀಪಾನ್ಮ ಸಂಪದಾ

|| ೧೫ ||

ಹೋಮಂ ಕುರ್ಯಾದ್ಭವೈರ್ಮುಖೈಃ ವಕ್ತ್ರಂ ದದ್ಯಾದ್ವಿಜಾತಯೇ |

ಮಧ್ಯಾಹ್ನೇ ಪೂಜಯೇದ್ವಹ್ನ ತಥಾ ಸೂರ್ಯಮತಂದ್ರಿತಃ || ೧೬ ||

ಶಿವಾಂಶ್ಚ ಜುಹುಯಾದ್ವಹ್ನ ದದ್ಯಾದ್ವಿಪ್ರೇಷು ದಕ್ಷಿಣಾಂ |

ಸೂರ್ಯಾಸ್ತಮಯವೇಲಾಯಾಂ ಜಲೇ ಚಂದ್ರಂ ಚ ಪೂಜಯೇತ್ || ೧೭ ||

ಭೃಗೇನ ಹೋಮಂ ಕುರ್ವೀತ ರಜತಂ ದಕ್ಷಿಣಾ ಸ್ಪೃಶಾ |

ಸಕ್ತಂ ಭುಂಜೇತ ಧರ್ಮಜ್ಞ ತೈಲಹೀನಂ ತತೋ ನರಃ

|| ೧೮ ||

ಪೂರ್ಣಂ ಸಂವತ್ಸರಂ ಕೃತ್ವಾ ವ್ರತಮೇತದತಂದ್ರಿತಃ |

ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಮವಾಪ್ನೋತಿ ಸಹಸ್ರಪರಿವತ್ಸರಾನ್

| ೧೯ ||

ಮಾನುಷ್ಯಮಾಸಾದ್ಯ ತತೋ ರಾಜಾ ಭವತಿ ಗಹ್ವರೇ |

ವ್ರತಂ ಕೃತ್ವಾ ಮಹಾರಾಜ ಪೂರ್ಣಂ ಸಂವತ್ಸರತ್ರಯಂ

|| ೨೦ ||

ದೀಪಾದಿಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಬೇಕು ಒಳ್ಳೆಯ ಯವಧಾನ್ಯದಿಂದ ಹೋಮವನ್ನು ಮಾಡಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ವಸ್ತ್ರದಾನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸಂಯಾಗಿ ಅನ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಮತ್ತು ಎಳ್ಳುಗಳಿಂದ ಹೋಮವಾಗಿ ದಕ್ಷಿಣೆಯಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಬೇಕು ಸೂರ್ಯಾಸ್ತಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಲದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಆಜ್ಞದಿಂದ ಹೋಮಮಾಡಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ರಜತಮಯವಾದ ದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ತೈಲಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದ ಭೋಜನಮಾಡಬೇಕು. ಈ ರೀತಿ ಆ ಸಂವತ್ಸರ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ವ್ರತವನ್ನಾಚರಿಸಿದವನು ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಪರ್ಯಂತವೂ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸುಖಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ.

೨೦-೨೩. ಏನು ಮನುಷ್ಯಜನ್ಮಹೊಂದಿದಾಗ ಪ್ರಬಲರಾಜನಾಗಿ ದುರ್ಗ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಮೂರು ವರ್ಷ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಐದುಸಾವಿರ ವರ್ಷಪರ್ಯಂತವೂ ಸ್ವರ್ಗಸುಖಕ್ಕೆ ಭಾಗಿಯಾಗು

ಪಂಚವರ್ಷಸಹಸ್ರಾಣಿ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ |
ಮಾನುಷ್ಯಂ ಚ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ರಾಜಾ ಭವತಿ ಧಾರ್ಮಿಕಃ || ೨೦ ||

ವೀರೋ ಮಾಂಡಲಿಕಃ ಶೂರಃ ಪರಚಕ್ರಭಯಂಕರಃ |
ವಿರೋಗೋ ದರ್ಶನೀಯಶ್ಚ ಸುಭಗೋ ಜನವಲ್ಲಭಃ || ೨೧ ||

ಕೃತ್ವಾ ದ್ವಾದಶವರ್ಷಾಣಿ ವ್ರತಮೇತದನುತ್ತಮಂ |
ವ್ರತಾವಸಾನೇ ವಿಪ್ರಾಣಾಂ ಸಹಸ್ರಂ ಭೋಜಯೇತ್ತತಃ || ೨೨ ||

ಭೋಜ್ಯಂ ತ್ರಿಮಧುರಂ ದೇಯಂ ದದ್ಯಾಚೈಕ್ವಾ ಚ ದಕ್ಷಿಣಾಂ |
ತತಃ ಸ್ವರ್ಗಮನಾಪ್ನೋತಿ ವರ್ಷಾಣಾಂ ಚ ತತಂ ವಶೀ || ೨೩ ||

ತತೋ ಮಾನುಷ್ಯಮಾಸಾದ್ಯ ರಾಜಾ ಭವತಿ ಪಾರ್ಥಿವಃ |
ಪ್ರದೀಪ್ತಚಕ್ರೋ ಬಲವಾನ್ ಧರ್ಮರಾಜೋ ಜನಪ್ರಿಯಃ || ೨೪ ||

ಜನ್ಮಾಂತರಂ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ತತೋ ವಿಪ್ರತ್ಯಮಾಪ್ನುಯಾತ್ |
ತತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಮಾಸಾದ್ಯ ನೋಜ್ಞೋಪಾಯಂ ಚ ವಿಂದತಿ || ೨೫ ||

ತತ್ತಾನೆ. ಪುನಃ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಜನಿಸುವಾಗ ಧಾರ್ಮಿಕನೂ, ಶೂರನೂ, ಮಂಡಲಾಧಿಪತಿಯೂ ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ಭಯಂಕರನೂ ಆದ ರಾಜಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗಿ ಜನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅರೋಗನೂ, ದರ್ಶನೀಯನೂ. ಸೌಭಾಗ್ಯಶಾಲಿಯೂ, ಜನಪ್ರಿಯನೂ ಆಗುತ್ತಾನೆ. ಹನ್ನೆರಡುವರ್ಷ ಪರ್ಯಂತ ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಮಾಡಿ ವ್ರತಮುಗಿಯುವಾಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಹಸ್ರಕ್ಕೆ ಭೋಜನಮಾಡಿಸಬೇಕು.

೨೪-೨೫. ಭೋಜನದಲ್ಲಿಯೂ ಮೂರು ವಿಧವಾದ ಮಧುರ ರಸದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಭಕ್ಷ್ಯ ಮತ್ತು ಪಾನೀಯವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಯಥಾಶಕ್ತಿ ದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನೂ ಕೊಡಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದವನು ನೂರುವರ್ಷದವರಿಗೂ ಸ್ವರ್ಗಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಅನಂತರ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದಲ್ಲಿ ರಾಜನಾಗಿಯೇ ಆಗುತ್ತಾನೆ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಬಲವಾದ ರಾಷ್ಟ್ರವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಬಲಶಾಲಿಯಾಗಿಯೂ, ಧಾರ್ಮಿಕನೂ, ಜನಪ್ರಿಯನೂ ಆಗುತ್ತಾನೆ. ಇವನು ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ

ಆರಾಧನಂ ತೇ ಕಥಿತಂ ಮಯೈತ-

ದ್ವಿಷ್ಟೋಃ ತ್ರಿದೇಹಸ್ಯ ಮಹಾನುಭಾವ |

ಆರಾಧಿತೋ ಯೇನ ಜಗತ್ಪ್ರಧಾನ

ಕಾಮಾನಭೀಷ್ಟಾನ್ವಿದುಷೋ ದದಾತಿ

|| ೨೭ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಾಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ತ್ರಿಮೂರ್ತಿವ್ರತವರ್ಣನೋ ನಾಮ

ಷಟ್ ತ್ರಿಂಶದುತ್ತರ ಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಒತ್ತರಾಧ್ಯಾಯೇ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯದಿಂದ ಮೋಕ್ಷೋಪಾಯವನ್ನು
ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತಾನೆ. ತ್ರಿದೇಹನಾದ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಆರಾಧನವನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿರು
ತ್ತೇನೆ. ಈ ಆರಾಧನದಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟನಾದ ಜಗತ್ಪತಿಯು ಪೂಜಕನಾದ ಜ್ಞಾನಿಗೆ
ಎಲ್ಲಾ ಮನೋರಥಗಳನ್ನೂ ಸಫಲಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಾಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ವಜ್ರ

ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ತ್ರಿಮೂರ್ತಿವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ

ನೂರ ಮೂವತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದುದು.

॥ ೬೦ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಾಖಂಡೇ

॥ ಸಪ್ತತ್ರಿಸಂಹಾರ ತತಃಪರೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಅತಃ ಪರಂ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ವಿಷ್ಣುಮೂರ್ತಿವ್ರತಂ ತವ |

ದ್ವಿಧಾತು ದೇವದೇವಸ್ಯ ಮೂರ್ತಿಭವತಿ ಯಾದವ

॥ ೧ ॥

ಘೋರಾ ಚಾನ್ಯಾ ಶಿವಾಚಾನ್ಯಾ ಘೋರಾ ಭವತಿ ಸಾವಕಃ |

ಶಿವಾಚಾಂಬುಪತಿಯಸ್ತಾದಗ್ನೀಷೋಮಾತ್ಮಕಂ ಜಗತ್

॥ ೨ ॥

ದ್ವಿಧಾ ಘೋರಾ ವಿನಿದಿಷ್ಟಾ ದ್ವಿಧಾ ಸೌಮ್ಯಾ ತತಃ ಪುನಃ |

ಘೋರಾ ವಹ್ನಿಶ್ಚ ಸೂರ್ಯಶ್ಚ ಸೌಮ್ಯಾ ಸೋಮಜಲಾಧಿಪೌ

॥ ೩ ॥

ನೂರ ಮೂವತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೫. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:-ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ವಿಷ್ಣುಮೂರ್ತಿ ವ್ರತವನ್ನು ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ದೇವಾಧಿದೇವನಾದ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮೂರ್ತಿಯು ಎರಡು ವಿಧವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಘೋರಾ ಮತ್ತೊಂದು ಶಿವಾ ಇದರಲ್ಲಿ ಘೋರಮೂರ್ತಿಯೇ ಅಗ್ನಿ. ಶಿವಮೂರ್ತಿಯೇ ಜಲಾಧಿಪನಾದ ವರುಣ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಅಗ್ನಿ ಜಲರೂಪವಾದ ಜಗತ್ತು ಅಗ್ನೀಷೋಮಾತ್ಮಕವೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇವೆರಡೂ ಎರಡೆರಡು ರೂಪಗಳಾಗಿವೆ. ಅಗ್ನಿ, ಸೂರ್ಯ ಇವರು ಘೋರಮೂರ್ತಿಗೆ ಸೇರಿದವರು ಚಂದ್ರ, ಜಲಾಧಿಪರು ಸೌಮ್ಯಮೂರ್ತಿಗೆ ಸೇರಿದವರು.

తేషాం జే పూజనం కాయం ప్రతిపత్తభృతిక్రమాత్ |
శుక్లపక్షాదథారభ్య ఘాల్గునశ్య ద్విజోలత్తమ | ॥ ౪ ॥

అదిత్యం పూజయేద్బ్రాహ్మ ప్రథమోఽహ్నిపరః శుచిః |
ద్వితియోఽహ్ని తథా వహ్ని తృతీయోఽహ్ని జలాధిపం | ॥ ౫ ॥

జేతుర్థోఽహ్ని కశాంకం జే యథావన్మానవోలత్తమ |
తేషాం తే రూపనిర్మాణం శృత్వా తానర్చయేద్బుధః | ॥ ౬ ॥

గంధమాల్యనముష్కారఘోషదీపాన్న సంపదా |
వజ్రాకరిద్రయో శ్శానం ప్రథమోఽహ్ని సమాజరేత్ | ॥ ౭ ॥

ద్వితియే యదుక్తాఢ్యోల శ్శానమామలకైః శుభం |
ప్రియంగుణా తృతీయే జే జేతుర్థే గౌరవర్షభ్యైః | ॥ ౮ ॥

గోధూమతిలధాన్యైశ్చ యవ్యైశ్చ దివశక్రమాత్ |
ఝోమశ్చ కార్యో ధర్మజ్ఞ దక్షిణాం తృణ జాశ్యథ | ॥ ౯ ॥

ఈ మూర్తిగళ పూజేయన్న ఘాల్గుణ శుక్లపక్షద ప్రతిపత్తినంద మోదలు
మాడి క్రమవాగి మాడబేకు. మోదలనేయ దిన శుచియాగిద్దు సూర్య
నన్న పూజిసబేకు. ఎరడనేయ దిన అగ్నియన్నా మూరనేయ దిన
జలాధిపతియన్నా పూజిసబేకు.

౬-౧౩ నాల్కనేయ దినదల్లి జంద్రనన్నా యథావిధియాగి పూజిస
బేకు. ఈ దేవతేగళ రూపగళన్న నిమిసిక్కిండు గంధపుష్ప నమస్కార
ఘోషదీప న్యేవేద్బాదిగళంద పూజిసబేకు. మోదలనేయ దిన బజే,
హరిద్రా (అరితిన) ఇవుగళంద కూడిద శ్శాన, ఎరడనేయ దిన ఆమలక
(నేల్లికాయ) దింద శ్శాన, మూరనేయ దిన బిళియ గులగంజియింద కూడిద
శ్శాన, నాల్కనేయ దిన బిళియ సాసవేయింద కూడిద శ్శాన ఈ రితి శ్శాన
మాడబేకు. ఝోమవన్నా సక ప్రథమాదిదిన క్రమదింద గోధూమ,
ఎళ్ళు, ధాన్య, యవ ఇవుగళంద మాడబేకు. క్రమవాగి కుంకుమకేసరి,
కేంపువడ్త, జందన, టిత్రి ఇవన్న దక్షిణేయాగి కేడబేకు. ప్రతినిత్యవూ

ಹೋಮಶ್ಚ ಕಾರ್ಯೋಧರ್ಮಜ್ಞ ದಕ್ಷಿಣಾಂಶ್ರಣುಜಾಪ್ಯಥ |

ಕುಂಕುಮಂ ರಕ್ತವಸ್ತ್ರಂ ಚ ಚಂದನಂ ಛತ್ರಮೇವ ಚ |

ಕ್ಷೀರೇಣ ಜಾತ್ರ ಕರ್ತವ್ಯಂ ಪ್ರತ್ಯಹಂ ಪ್ರಾಣಧಾರಣಂ

|| ೧೦ ||

ಏತತ್ಸವತ್ಸರಂ ಕೃತ್ವಾ ವ್ರತಂ ಪೂರ್ಣಂ ನರೋತ್ತಮ |

ಸರ್ವಕಾಮಸಮೃದ್ಧಸ್ಯ ಯಜ್ಞಸ್ಯ ಫಲಮತ್ನುತೇ

|| ೧೧ ||

ವಿಮಾನೇನಾರ್ಕವರ್ಣೇನ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಂ ಚ ಗಚ್ಛತಿ |

ತತ್ರೋಷ್ಯ ಸುಚಿರಂ ಕಾಲಂ ಕುಲೇ ಮಹತಿ ಜಾಯತೇ

|| ೧೨ ||

ಮಾನುಷ್ಯಮಾಸಾದ್ಯ ಭವತ್ಯರೋಗೋ

ವಸುಂಧರೇಶೋ ವಿಜಿತಾರಿಪಕ್ಷಃ |

ಧರ್ಮೇ ಸ್ಥಿತಃ ಸತ್ಯಪರೋ ವಿನೀತೋ

ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಃ ಸರ್ವಜನಾಭಿರಾಮಃ

|| ೧೩ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿವ್ರತವರ್ಣನೋ ನಾಮ

ಸಪ್ತತ್ರಿಂಶದ್ವತ್ತರತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಕ್ಷೀರಪಾನದಿಂದ ಪ್ರಾಣಧಾರಣೆ ಹೊಂದಬೇಕು. ಈ ರೀತಿ ಸಂವತ್ಸರಪರ್ಯಂತವೂ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವ್ರತವನ್ನು ನಡೆಸಿದವನು ಸಕಲಸಾಮಗ್ರಿಗಳಿಂದ ಸಮೃದ್ಧವಾದ ಯಜ್ಞದ ಫಲವನ್ನೇ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಜ್ವಲಿಸುವ ವಿಮಾನದಿಂದ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕವನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಬಹುಕಾಲ ಸುಖಿಸಿ ಮಹಾಕುಲದಲ್ಲಿಯೇ ಜನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅರೋಗನಾಗಿಯೂ ಶತ್ರುವಿಜಯ ಹೊಂದಿದ ಧೋರೆಯಾಗಿಯೂ, ಸತ್ಯ, ಧರ್ಮ, ಇಂದ್ರಿಯನಿಗ್ರಹ ಇತ್ಯಾದಿ ಗುಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಸರ್ವಜನಪ್ರಿಯ ನಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರದ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ

ನೂರ ಮೂವತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ೓ಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಅಷ್ಟತ್ರಿಂಶದುತ್ತರಶತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಇದಮನ್ಯತ್ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿವ್ರತಂ ತವ ।

ಶಕ್ರಕೇನಾಕವರುಣ ಧನಾಧ್ಯಕ್ಷಾನ್ಯದೂತ್ತಮು

॥ ೧ ॥

ಚತುರಾತ್ಮಾ ವಿನಿದಿಷ್ಟೋ ವಾಸುದೇವೋ ಜಗತ್ಪತಿಃ ।

ಕೇಷಾಂ ತು ರೂಪನಿರ್ಮಾಣಂ ಕೃತ್ವಾ ತಾನರ್ಚಯೇದ್ವಿಧಃ

॥ ೨ ॥

ಗಂಧಮಾಲ್ಯನಮಸ್ಕಾರ ಧೂಪದೀಪಾನ್ನ ಸಂಪದಾ ।

ಅದ್ಯೇಽಹ್ನ ಚೈತ್ರಶುಕ್ಲಸ್ಯ ಯಜೇತ ತ್ರಿದಶೇಶ್ವರಂ

॥ ೩ ॥

ನೂರ ಮೂವತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೨. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ :— ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಬೇರೆಯಾದ ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿವ್ರತವೊಂದನ್ನೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇಂದ್ರ, ವರುಣ, ಕುಬೇರ ಇವರನ್ನೇ ದೇಹವಾಗಿ ಹೊಂದಿರುವ ಜಗತ್ಪತಿಯಾದ ವಾಸುದೇವನೇ ಚತುರಾತ್ಮಾ ಎನಿಸುತ್ತಾನೆ ಇವರ ರೂಪಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡು ಗಂಧ, ಪುಷ್ಪ, ಧೂಪದೀಪ ಸೈವೇದ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಇವರನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಚೈತ್ರ ಶುದ್ಧ ಪ್ರಥಮೆಯ ದಿನ ಇಂದ್ರನನ್ನೂ, ದ್ವಿತೀಯಾ ದಿನ ಯಮನನ್ನೂ ಮೂರನೆಯದಿನ ವರುಣನನ್ನೂ, ನಾಲ್ಕನೆಯ ದಿನ ಕುಬೇರನನ್ನೂ ಸಹ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಪೂಜಿಸ ಬೇಕು. ಸ್ನಾನವನ್ನೂ ಸಹ ನದಿಯ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ

ದ್ವಿತೀಯೇಽಽಹ್ನಿ ಯಮಂ ದೇವಂ ತೃತೀಯೇ ಸಲಿಲಾಧಿಪಂ |

ಚತುರ್ಥೇಽಽಹ್ನಿ ಧನಾಧ್ಯಕ್ಷಂ ಪ್ರತ್ಯಹಂ ಸ್ನಾನಮಾಚರೇತ್ |

|| ೪ ||

ನದೀಪ್ರದೇಶಮಾಸಾದ್ಯ ದೇವದ್ಯುಕ್ ಪ್ರತ್ಯಹಂ ಕ್ರಮಾತ್ |

ಯವ್ಯಸ್ತಿಲೈಸ್ತಥಾಜ್ಞೇನ ಹೋಮಃ ಸ್ಯಾತ್ತಿಲತಂಡುಲೈಃ |

|| ೫ ||

ರಕ್ತಂ ಪೀತಂ ತಥಾ ಕೃಷ್ಣಂ ಶ್ವೇತಂ ವಸ್ತ್ರಂ ದಿನಕ್ರಮಾತ್ |

ಶುಭಮೇತದ್ವ್ರತಂ ಕ್ಷತ್ವಾ ಪೂರ್ಣಂ ಸಂವತ್ಸರಂ ನರಃ |

ನಾಕಲೋಕಮವಾಪ್ನೋತಿ ಯಾವದಿಂದ್ರಾಶ್ಚ ತುರ್ದಶ |

|| ೬ ||

ಮಾನುಷ್ಯಮಾಸಾದ್ಯ ಭವತ್ಯರೋಗೋ

ವಸುಂಧರೇಶೋ ವಿಜಿತಾರಿಪಕ್ಷಃ |

ಜನಾಭಿರಾಮಃ ಸುಭಗಃ ಪ್ರಕೃತ್ಯಾ

ತತೋಪಿ ವಿಸ್ತೃತಮುಪ್ಯುತಿ ಭೂಯಃ |

|| ೭ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿವ್ರತವರ್ಣನೋ ನಾಮ

ಅಷ್ಟತ್ರಿಂಶದುತ್ತರಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಮೊದಲು ಆಯಾಯ ದೇವತೆಗಳ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ಆಯಾಯ ದಿನದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕು, ಯನ, ತಿಲ, ಆಜ್ಞ, ತಿಲತಂಡುಲ (ತಿಲಮಿಶ್ರವಾದ ಅಕ್ಕಿ) ಇವುಗಳಿಂದ ನಾಲ್ಕುದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಹೋಮಮಾಡಿ, ಕ್ರಮವಾಗಿ ಕೆಂಪು, ಹಳದಿ, ಕಪ್ಪು, ಬಿಳಿವು ಈ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಆಯಾಯ ದಿನದಲ್ಲಿ ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಈ ವ್ರತವನ್ನು ವರ್ಷಪೂರ್ತಿಯಾಗಮಾಡಿದವನು ಚತುರ್ದಶ ಇಂದ್ರರಿಯವನರೆಗೂ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕವಾಸಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದರೂ ಆರೋಗನಾಗಿಯೂ, ಶತ್ರುವಿಜಯಿಯಾದ ದೊರೆಯಾಗಿಯೂ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಮತ್ತು ಜನಾನುರಾಗದಿಂದ ಬದುಕಿ ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿವ್ರತ ವರ್ಣನವೆಂಬ

ನೂರಮೂವತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಹಿಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾವುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಏಕೋನಚಿತ್ತಾರಿಂಶದುತ್ತರ ಶತತಮೋಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಇದಮನೈತ್ಯವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿವ್ರತಂ ತವ ।

ವಿಷ್ಣು ಭೂಮಿಃ ನಭೋಬ್ರಹ್ಮಾ ತಸ್ಯ ರೂಪಚತುಷ್ಟಯಂ

॥ ೧ ॥

ತೇಷಾಂ ತು ರೂಪನಿರ್ಮಾಣಂ ಕೃತ್ವಾ ಶಾನರ್ಚಯೇತ್ತತಃ ।

ಗಂಧಮಾಲ್ಯನಮಸ್ಕಾರಧೂಪದೀಪಾನ್ನಸಂಪದಾ

॥ ೨ ॥

ಅದ್ಯೇಹ್ನಿ ಚೈತ್ರಶುಕ್ಲಸ್ಯ ವಿಷ್ಣುಂ ದೇವಂ ಸಮರ್ಚಯೇತ್ ।

ದ್ವಿತೀಯಾದಿಷು ಧರ್ಮಜ್ಞ ಭುವಂ ಶಾಂ ಚ ಪಿತಾಮಹಂ

॥ ೩ ॥

ನೂರ ಮೂವತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೫. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತೊಂದು ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿ ವ್ರತವನ್ನೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ವಿಷ್ಣು, ಭೂಮಿ, ಗಗನ, ಬ್ರಹ್ಮಾ, ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ರೂಪಕುಂಟು. ಆ ರೂಪಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡು ಗಂಧಪುಷ್ಪಾದಿಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಬೇಕು ಚೈತ್ರಶುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ದಿನ ವಿಷ್ಣುವನ್ನೂ ಎರಡನೆಯದಿನ ಭೂಮಿ, ಬ್ರಹ್ಮ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನೂ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಉಳಿದ ವಿಧಾನವೆಲ್ಲವೂ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಮಾಡಿದವನೂ ಸ್ವರ್ಗಸುಖಕ್ಕೆ ಭಾಗಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಪೂರ್ವವ್ರತೋಕ್ತಂ ಸಕಲಂ ವಿಧಾನಮಪರಂ ಭವೇತ್ |
ವ್ರತಮೇತನ್ನರಃ ಕೃತ್ವಾ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಮವಾಪ್ನುಯಾತ್

|| ೪ ||

ಮಾನುಷ್ಯಮಾಸಾದ್ಯ ಭವತ್ಸ್ಯರೋಗೋ
ಧರ್ಮಾಭಿರಾನೋ ದ್ರವಿಣೋಪಪನ್ನಃ |
ಧನೇನ ರೂಪೇಣ ಸುಖೇನ ಯುಕ್ತೋ
ಜನಾಭಿರಾನೋ ವಿಜಿತಾರಿಪಕ್ಷಃ

|| ೫ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ವಜ್ರ
ಸಂವಾದೇತಾರ್ತೀಯಾಕ ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿವ್ರತವರ್ಣನೋ ನಾಮ
ಏಕೋನಚಿತ್ತಾರಿಂಶದುತ್ತರ ಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದಲ್ಲಿ ಆರೋಗನಾಗಿಯೂ ಧಾರ್ಮಿಕನಾಗಿಯೂ ಧನಾಢ್
ನಾಗಿಯೂ, ಜಪ್ರಿಯನಾಗಿಯೂ, ವಿಜಯಶಾಲಿಯಾಗಿಯೂ, ಸುಖಿಯಾಗಿಯೂ,
ಆಗುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ತಾರ್ತೀಯಾಕಚತುರ್ಮೂರ್ತಿವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ
ನೂರ ಮೂವತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಓಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಚತ್ವಾರಿಂಶದುತ್ತರ ಶತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಇದಮನ್ಯತ್ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿವ್ರತಂ ತವ |
ಬಲಂ ಜ್ಞಾನಂ ತಥೈಶ್ವರ್ಯಂ ಶಕ್ತಿಶ್ಚ ಯದುನಂದನ || ೧ ||

ವಿಖ್ಯಾತಂ ದೇವದೇವಸ್ಯ ತಸ್ಯ ಮೂರ್ತಿಚತುಷ್ಟಯಂ |
ಯದೇವ ರೂಪಂ ಧರ್ಮಸ್ಯ ಬಲಸ್ಯೋಕ್ತಂ ತದೇವ ತು || ೨ ||

ರೂಪಂ ಜ್ಞಾನಸ್ಯ ತೇ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ನರಸಿಹಂ ತಥಾ ನೃಪ |
ರುದ್ರರೂಪಮಥೈಶ್ವರ್ಯಂ ಕಥಿತಂ ತೇ ಮಯಾ ನೃಪ || ೩ ||

ನೂರ ನಲವತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೫. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತೊಂದು ವಿಧವಾದ ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿವ್ರತವನ್ನೂ ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ದೇವಾಧಿಪನಾದ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಬಲ, ಜ್ಞಾನ, ಐಶ್ವರ್ಯ, ಶಕ್ತಿ ಈ ನಾಲ್ಕೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ. ಇವೇ ಅವನ ಮೂರ್ತಿ ಚತುಷ್ಟಯ. ಯಮನಿಗೆ ಯಾವ ರೂಪವೋ ಅದೇ ಬಲದರೂಪ, ನರಸಿಹನ ರೂಪವೇ ಜ್ಞಾನದ ರೂಪ. ರುದ್ರನ ರೂಪವೇ ಐಶ್ವರ್ಯದ ರೂಪ ವರಾಹರೂಪವೇ ಶಕ್ತಿಯರೂಪ. ಪ್ರಭುವಾದ ಮಧುಸೂದನನ ಅವಯವಭೂತರಾದ

ಶಕ್ತಿರ್ವರಾಹಃ ಕಥಿತೋ ದೇವೋ ಮಧುನಿಷ್ಠಾದನಃ |

ಏವಮೇತನ್ಮುಖಂ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿಧರಸ್ಯ ತೇ || ೪ ||
ಪೂರ್ವಂ ಬಲಮುಖಂ ತಸ್ಯ ವಾಸುದೇವಮುಖಂ ಭವೇತ್ |

ದಕ್ಷಿಣಂ ವಡನಂ ಜ್ಞಾನಂ ದೇವಂ ಸಂಕರ್ಷಣಂ ವಿದುಃ || ೫ ||
ಐಶ್ವರ್ಯಂ ಪಶ್ಚಿಮಂ ವಕ್ತ್ರಂ ರೌದ್ರಂ ಪಾಪಹರಂ ತಥಾ |

ವಾರಾಹಮುಕ್ತರಂ ವಕ್ತ್ರಂ ಮನಿರುದ್ರಂ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಂ || ೬ ||
ತ್ರಿರಾತ್ರೋಪೋಷಿತಶ್ಚೈತ್ರೇ ಪೂರ್ವಂ ಸಂಪೂಜಯೇನ್ಮುಖಂ |

ತಥಾ ನೈಶಾಖಮಾಸೇ ತು ಪೂಜಯೇದ್ದಕ್ಷಿಣಂ ಮುಖಂ |
ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಚ ಪಶ್ಚಿಮಂ ವಕ್ತ್ರಮಾಷಾಢೇತಿ ತಥೋತ್ತರಂ || ೭ ||

ಗೃಹೋಪಯೋಗಿ ದಾತವ್ಯಂ ಚೈತ್ರೇ ಮಾಸಿ ದ್ವಿಜಾತಯೇ |
ರಣೋಪಯೋಗಿ ದಾತವ್ಯಂ ನೈಶಾಖೇ ಯಾದವೋತ್ತಮ || ೮ ||

ಈ ದೇವತೆಗಳ ರೂಪವನ್ನೇ ಬಲ. ಜ್ಞಾನಾದಿ ರೂಪದಿಂದ ಹೊಂದಿ ತಾನು ದೇಹಿ
ಯಾಗಿರುವನು. ಈ ರೀತಿ ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿಯಾಗಿರುವ ಈ ಮಧುಸೂದನನಿಗೆ
ಪೂರ್ವಭಾಗದ ಬಲದಮುಖವು ವಾಸುದೇವನ ಮುಖವೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ದಕ್ಷಿಣ
ಭಾಗದ ಜ್ಞಾನದ ಮುಖವು ಸಂಕರ್ಷಣರೂಪವಾಗಿದೆ.

೬-೧೦. ಪಶ್ಚಿಮ ಭಾಗದ ಮುಖವಾದ ಐಶ್ವರ್ಯವು ಸರ್ವಪಾಪನಾಶಕ
ವಾದ ರುದ್ರರೂಪ, ಉತ್ತರಭಾಗದ ಮುಖವು ವರಾಹ, ಶಕ್ತಿಯು ಅನಿರುದ್ಧರೂಪ,
ಚೈತ್ರಮಾಸದಲ್ಲಿ ಮೂರು ರಾತ್ರಿ ಉಪವಾಸವಿದ್ದು ಪೂರ್ವಮುಖವನ್ನು ಪೂಜಿಸ
ಬೇಕು. ಹಾಗೆಯೇ ನೈಶಾಖಮಾಸದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣಮುಖವನ್ನೂ, ಜ್ಯೇಷ್ಠಮಾಸದಲ್ಲಿ
ಪಶ್ಚಿಮಮುಖವನ್ನೂ, ಆಷಾಢಮಾಸದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಮುಖವನ್ನೂ ಪೂಜಿಸಬೇಕು.
ಚೈತ್ರಮಾಸದ ಪೂಜೆಯಾದನಂತರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಮನೆಗೆ ಉಪಯೋಗವಾಗುವ
ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ದಾನಕೊಡಬೇಕು. ನೈಶಾಖಮಾಸದ ಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧೋ

ಯೋಗೋಪಯೋಗಿ ದಾತವ್ಯಂ ತಥಾ ಜ್ಯೇಷ್ಠೇ ದ್ವಿಜಾತಯೇ |
ಯಜ್ಞೋಪಯೋಗಿ ದಾತವ್ಯಂ ಮಾಸ್ಯಾಷಾಢೇ ತಥೈವ ಚ || ೯ ||

ವ್ರತಮೇತನ್ನರಃ ಕೃತ್ವಾ ಪೂರ್ಣಂ ಮಾಸಚಿತುಷ್ಟಯಂ |
ಪಾರಣೇ ಪ್ರಥಮೇ ಸ್ರಾಪ್ತೇ ಭವತೀತಿ ವಿನಿಶ್ಚಯಃ || ೧೦ ||

ಪಾರಣಂ ಪ್ರಥಮಂ ಕೃತ್ವಾ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ |
ದಶವರ್ಷ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಸ್ವರ್ಗಂ ಭುಕ್ತ್ವಾ ಯಥೋದಿತಂ || ೧೧ ||

ಸೌಮ್ಯಾದಿಷು ಚ ಮಾಸೇಷು ದ್ವಿತೀಯಂ ಪಾರಣಂ ಭವೇತ್ |
ದ್ವಿತೀಯಂ ಪಾರಣಂ ಕೃತ್ವಾ ಭೋಜಯೇದ್ವ್ಯಾಹ್ಮಣಾನ್ ಶುಚಿಃ |
ಭೋಜನಂ ಗೋರಸಸ್ರಾಯಂ ಮೃದ್ವೀಕಾಶರ್ಕರಾಯುತಂ || ೧೨ ||

ಸ್ರಾಪ್ತೇ ತೃತೀಯೇ ದ್ವಿಜಪಾರಣೇ ಚ
ಸ್ರಾಪ್ತೋತಿ ದೇವಸ್ಯ ಸಲೋಕತಾಂ ಸಃ |

ಪಯೋಗಿ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಜ್ಯೇಷ್ಠಮಾಸದ ಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಯೋಗೋಪಯೋಗಿಗಳಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡಬೇಕು ಆಷಾಢಮಾಸದ ಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞೋಪಯೋಗಿಗಳಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಈ ವ್ರತವನ್ನು ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿದವನಿಗೆ ಮೊದಲನೆಯ ಪಾರಣೆಯು ಲಭಿಸುತ್ತದೆ.

೧೨-೧೩. ಮೊದಲನೆಯ ಪಾರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದವನು ಹತ್ತುಸಾವಿರ ವರ್ಷ ಸ್ವರ್ಗಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ಗೌರವಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ. ಶ್ರಾವಣ ಮೊದಲು ಮುಂದಿನ ಮಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯ ಪಾರಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಎರಡನೆಯ ಪಾರಣೆ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಹಾಲು, ದ್ರಾಕ್ಷಿ, ಸಕ್ಕರೆ ಮೊದಲಾದ ಮಧುರ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ

ಸ್ವರ್ಗೇಂದುಲೋಕಾ ಚ ಯಥೋಕ್ತಕಾಲಂ

ಭುಕ್ತ್ವಾ ಸುಖೇ ಸರ್ವಸಮೃದ್ಧಿಕಾಮಃ

|| ೧೩ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಾಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಚತುರ್ಥಃ ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿವ್ರತವರ್ಣನೋ
ನಾಮ ಚತ್ವಾರಿಂಶದುತ್ತರಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಭೋಜನ ಮಾಡಸಬೇಕು. ಮೂರಣೆಯ ವಾರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ
ವನು. ಭಗವಂತನ ಸಾಲೋಕ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಸ್ವರ್ಗಲೋಕ, ಚಂದ್ರ
ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಿಹಿತಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸುಖವನ್ನೂ ಸರ್ವಮನೋರಥ ಫಲವನ್ನೂ
ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರದ ತೃತೀಯಾಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಚತುರ್ಥಚತುರ್ಮೂರ್ತಿ ವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ
ನೂರ ನಲವತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಹಿಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಏಕಚಿತ್ತಾರಿಂಶದುತ್ತರಶತತನೋಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಏವಮನ್ಯತ್ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿವ್ರತಂ ತವ ।

ವಿದ್ಯಾಕಾಮೇನ ಕರ್ತವ್ಯಂ ನರೇಣ ಸುಪಿಸ್ತಿಕಾ

॥ ೧ ॥

ಬಹಿಃ ಸ್ನಾನಂ ನರಃ ಕೃತ್ವಾ ಕೃತಯುಗ್ಗೇವಪೂಜನಃ ।

ಋಗ್ವೇದಂ ತೃಣಯಾನ್ನಿತ್ಯಂ ಮಾಸತ್ರಯಮತಂದ್ರಿತಃ

॥ ೨ ॥

ಚೈತ್ರದಾರಭ್ಯ ಧರ್ಮಜ್ಞಃ ನಿತ್ಯಂ ನಕ್ಷಾಶನೋ ದ್ವಿಜಃ ।

ಯಸ್ಮಾಚ್ಛ್ರತಂ ದ್ವಿಜಾತ್ಮಸ್ಯ ಜ್ಯೇಷ್ಠಸ್ಯ ಚರಮೋಽಹನಿ

॥ ೩ ॥

ನೂರ ನಲವತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೪. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ :— ಮತ್ತೊಂದು ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿ ವ್ರತವನ್ನೂ ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ವಿದ್ಯಾಪೇಕ್ಷೆಯುಳ್ಳವನಿಂದ ಇದು ಅವಶ್ಯ ಆಚರಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದು. ಹೊರಗಿನ ಜಲದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಋಗ್ವೇದವನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಚೈತ್ರಮಾಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ನಿತ್ಯವೂ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲೇ ಊಟಮಾಡುತ್ತಾ ಋಗ್ವೇದ ವನ್ನು ಮೂರು ತಿಂಗಳು ನಿಯಮದಿಂದ ಶ್ರವಣಮಾಡಬೇಕು. ಯಾರಿಂದ ಶ್ರವಣ ಮಾಡುತ್ತಾನೆಯೋ, ಅಂತಹ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಜ್ಯೇಷ್ಠಮಾಸದ ಕೊನೆಯ ದಿನದಲ್ಲಿ

ವಾಸೋಯುಗಂ ಹಿರಣ್ಯಂ ಚ ರಥಾ ಭೇನುಂ ಪಯಸ್ವಿನೀಂ |

ಘೃತಪೂರ್ಣಂ ಕಾಂಸ್ಯಸಾತ್ರಂ ಸಹಿರಣ್ಯಂ ಚ ದಕ್ಷಿಣಂ

|| ೪ ||

ಅಷಾಢಾದಿಷು ಮಾಸೇಷು ಯಜುರ್ವೇದವ್ರತಂ ಭವೇತ್ |

ಆಶ್ವಿನಾದಿಷು ಮಾಸೇಷು ಸಾಮನೇದವ್ರತಂ ಭವೇತ್

|| ೫ ||

ತಥಾರ್ಥವ್ರತಂ ನಾನು ಪೌಷಾದಿಷು ವಿಧೀಯತೇ |

ಸರ್ವೇಷು ಸರ್ವಂ ಕರ್ತವ್ಯಮೃಗ್ನೇದವ್ರತಕೀರ್ತಿತಂ

|| ೬ ||

ವೇದಾತ್ಮನೋ ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ಪೂಜಾಂ

ಕೃತ್ವಾ ಸರೋ ದ್ವಾದಶವತ್ಸರಾಣಿ |

ವಿಷ್ಣೋಲೋಕಂ ಯಾತಿ ಲೋಕೈರ್ವಿಶಿಷ್ಟಂ

ಯಸ್ತಂಪ್ರಾಪ್ತಃ ಸರ್ವದುಃಖಂ ಜಹಾತಿ

|| ೭ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ವಜ್ರ

ಸಂವಾದೇ ಸಂಚಮಚತುರ್ಮೂರ್ತಿಕಲ್ಪೇ ನೇದವ್ರತೋ

ನಾನೈಕಚಿತ್ಪಾದಿಕದುತ್ತರ ಶತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಹಿರಣ್ಯದೊಡನೆ ವಸ್ತ್ರಯುಗೃಹವನ್ನೂ, ಹಾಲು ಕೊಡುವ ಹಸುವನ್ನೂ, ಘೃತದಿಂದ ತುಂಬಿದ ಕಂಚಿನ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನೂ ದಕ್ಷಿಣೆಯೊಡನೆ ದಾನಮಾಡಬೇಕು.

೫-೭. ಅಷಾಢಾದಿ ಮೂರು ಮಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಯಜುರ್ವೇದ ವ್ರತ, ಆಶ್ವಯುಜಾದಿ ಮೂರು ಮಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮನೇದ ವ್ರತವು, ಪುಷ್ಯಾದಿ ಮೂರು ಮಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವೇದ ವ್ರತವೂ ನಡೆಯಬೇಕು ದಾದಶಕ್ಷಿಣಾದಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಋಗ್ವೇದ ವ್ರತದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆಯೇ ಎಲ್ಲಾ ವ್ರತಕ್ಕೂ ನಡೆಯಬೇಕು. ಈ ರೀತಿ ನೇದ ಸ್ವರೂಪನಾದ ವಾಸುದೇವನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ವಿಷ್ಣುಲೋಕವೇ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸರ್ವದುಃಖ ಶಾಂತಿಯೂ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಸಂಚಮ ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿಕಲ್ಪದಲ್ಲಿ ನೇದವ್ರತವೆಂಬ

ನೂರ ನಲವತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಹಿಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ದ್ವಿಚಿತ್ತಾರಿಂಶದುತ್ತರ ಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಇದಮನ್ಯತ್ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿವ್ರತಂ ತವ |
ಸರ್ವಾತ್ಮನಾಂ ತು ಕರ್ತವ್ಯಾ ಯಥಾಪೂಜಾ ಜಗದ್ಗುರೋಃ |
ಚೈತ್ರಶುಕ್ಲ ಚತುರ್ಥ್ಯಾಂ ತು ಸೋಪವಾಸೋಜಿತೇಂದ್ರಿಯಃ || ೧ ||

ಚತುರ್ಥ್ಯಾಂ ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ಕೃತ್ವಾ ಸಂಪೂಜನಂ ಶುಭಂ |
ಕಾಂಚನಂ ದಕ್ಷಿಣಾಂ ದದ್ಯಾದ್ವಿಜಾಯ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಣಿ || ೨ ||

ತಥಾ ಸಂಕರ್ಷಣಂ ದೇವಂ ಪೂಜಯಿತ್ವಾ ಜಗದ್ಗುರುಂ |
ವೈಶಾಖಿ ತು ಗೃಹಸ್ಥಾಯ ದದ್ಯಾಚೈಯ್ಯಾಂ ಸುಸಂಸ್ಕೃತಾಂ || ೩ ||

ಸೂರ ನಲವತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೨. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:—ಮತ್ತೊಂದು ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿ ವ್ರತವನ್ನೂ ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ:—ಜಗದ್ಗುರುವಾದ ವಾಸುದೇವನ ಎಲ್ಲಾ ಅವ ತಾರಗಳಿಗೂ ಇದರಿಂದ ಪೂಜೆ ನಡೆದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಚೈತ್ರಶುಕ್ಲ ಚತುರ್ಥಿ ತಿಥಿಯಲ್ಲಿ ಉಪವಾಸದಿಂದಲೂ, ಜಿತೇಂದ್ರಿಯತೆಯಿಂದಲೂ ಇದ್ದು, ಆ ದಿನ ವಾಸುದೇವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ, ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಸುವರ್ಣದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಹಾಗೆಯೇ ವೈಶಾಖಮಾಸದಲ್ಲಿ ಸಂಕರ್ಷಣ ಪ್ರಭುವನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಗೃಹಸ್ಥನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಸಪರಿಕರವಾದ ಶಯ್ಯೆಯನ್ನು (ಹಾಸಿಗೆ) ದಾನಮಾಡಬೇಕು.

ಸಂಪೂಜ್ಯ ದೇವಂ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಂ ಜ್ಯೇಷ್ಠಮಾಸಿ ಯಥಾವಿಧಿ |

ವನಸ್ಥಾಯ ತಥಾ ದದ್ಯಾತ್ಪಲಮೂಲಂ ಸಗೋರಸಂ

|| ೪ ||

ಅನಿರುದ್ಧಂ ತಥಾಷಾಢೇ ಪೂಜಯಿತ್ವಾ ಜಗದ್ಗುರುಂ |

ದದ್ಯಾದಲಾಬುಸಾತ್ರಂ ಚ ಯೋಗಸ್ಥಾಯ ದ್ವಿಜಾತಯೇ

|| ೫ ||

ಇತ್ಯೇವಂ ಸಾರಣಂ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ |

ದ್ವಿತೀಯೇ ಸಾರಣೇ ವಾಪ್ತೇ ಶಕ್ರಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ

|| ೬ ||

ಸಾಲೋಕ್ಯಮಾಯಾತ್ಯಥ ಕೇಶವಸ್ಯ

ಪ್ರಾಪ್ತೇ ತೃತೀಯೇ ತ್ವಥವಾರಣೇ ಚ |

ಇತ್ಯಾಶ್ರಮಾಖ್ಯಂ ವ್ರತಮುತ್ತಮಂ

ತೇ ಮಯೀರಿತಂ ಕಲ್ಮಷನಾಶಕಾರಿ

|| ೭ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ವಜ್ರ

ಸಂವಾದೇ ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿಕಲ್ಪೇ ಆಶ್ರಮವ್ರತವರ್ಣನೋ

ನಾಮ ದ್ವಿಚಕ್ಷಾರಿಂಶದುತ್ತರ ಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಜ್ಯೇಷ್ಠಮಾಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ಪೂಜಿಸಿ ವಾನಪ್ರಸ್ಥನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಪ್ರೇರದೊಡನೆ ಫಲಮೂಲಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡಬೇಕು ಹಾಗೆಯೇ ಆಷಾಢಮಾಸದಲ್ಲಿ ಅನಿರುದ್ಧಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ, ಯೋಗಿಯಾಗಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಸೋರಿಕಾಯಿನಿಂದ ಮಾಡಿದ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಈ ವಿಧವಾದ ವ್ರತವನ್ನಾಚರಿಸಿ ಪಾರಣಿ ಮಾಡಿದವನು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪೂಜ್ಯನಾಗುತ್ತಾನೆ ಎರಡನೆಯ ಪಾರಣಿಯು, ಇಂದ್ರಲೋಕ ಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ ಮೂರನೆಯ ಪಾರಣಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದವನು ಕೇಶವನ ಸೂಲೋಕ್ಯವನ್ನೇ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಈ ರೀತಿ ಆಶ್ರಮವ್ರತವನ್ನೂ ನಿನಗೆ ಹೇಳಿರುತ್ತೇನೆ:—ಇದು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೂ ಪಾಪನಾಶಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿಕಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಮವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ

ನೂರ ನಲವತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ೬೦ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ತ್ರಿಚಿತ್ತಾರಿಂಶದುತ್ತರಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉನಾಚಿ ॥

ಇದಮನ್ಯತ್ರೈವಶ್ವಾಮಿ ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿವ್ರತಂ ಶವ |

ಚತುರಾತ್ಮಾ ಹರಿಃ ಪುತ್ರಃ ಚಿತ್ತಾರಸ್ತು ಹುತಾಶನಾಃ || ೧ ||

ಆಹಿತಾಗ್ನಿದ್ವಿಜೋ ಯಸ್ಯ ವಿದ್ಯತೈಗ್ನಿ ಚತುಷ್ಟಯಂ |

ಸೋಪವಾಸಕ್ಲತುರ್ಭ್ಯಾಂ ತು ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷಸ್ಯ ಫಾಲ್ಗುನೇ || ೨ ||

ಅಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಚತುರಾತ್ಮಾನಂ ವಾಸುದೇವಮತಂದ್ರಿತಃ |

ತಸ್ಮೈ ದದ್ಯಾದ್ವಿಜೇಂದ್ರಾಯ ತಿಲಪ್ರಸ್ಥಾನಿ ಪೋಡಕ || ೩ ||

ನೂರ ನಲವತ್ತಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೨. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:—ಮತ್ತೊಂದು ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿಯ ವ್ರತವನ್ನು ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ:—ಅಗ್ನಿಗಳು ನಾಲ್ಕು ವಿಧವಾಗಿವೆ. ಈ ಅಗ್ನಿಗಳನ್ನು ಶರೀರವನ್ನಾಗಿ ಧರಿಸಿರುವ ಹರಿಯು ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅಗ್ನಿಯ ಚತುಷ್ಟಯವನ್ನೂ ಹೊಂದಿ, ಆಹಿತಾಗ್ನಿಯಾಗಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೊಬ್ಬನನ್ನು ಸತ್ತಾರಕ್ಕೆ ವಿರ್ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಫಾಲ್ಗುನ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಚತುರ್ಥಿದಿನ ಉಪವಾಸಮಾಡಿ, ಈ ರೀತಿಯಾದ ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿಯಾದ ವಾಸುದೇವನನ್ನು ಆರಾಧಿಸಬೇಕು. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿರುವ ಆಹಿತಾಗ್ನಿಯಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಹದಿನಾರು ಕೊಳಗ ಎಳ್ಳು, ಸುವರ್ಣ, ಸುವರ್ಣದಂತಹ ವಸ್ತ್ರ, ಫೃತಕುಂಭ ಇವನ್ನು ದಾನ

ಸುವರ್ಣಸ್ಯ ಸುವರ್ಣಂ ಚ ವಸ್ತ್ರಂ ಘೃತತುಲಾಮುಖಿ |

ಏವಂ ಸಂವತ್ಸರಂ ಕೃತ್ವಾ ವ್ರತಮೇತದತಂದ್ರಿತಃ

|| ೪ ||

ಸರ್ವಕಾಮಸಮೃದ್ಧಸ್ಯ ಯಜ್ಞಸ್ಯ ಫಲಮಕ್ಷತೇ |

ವಿಮಾನೇನಾರ್ಕವರ್ಣೇನ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಂ ಚ ಗಚ್ಛತಿ

|| ೫ ||

ಮಾನುಷೋ ದೀಪ್ತತೇಜಾಃ ಸ್ಯಾದ್ಧೀಪ್ತಾಗ್ನಿಃ ಪ್ರಮದಾಪ್ರಿಯಃ |

ರಿಪೂರ್ಣಯತಿ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಧನವಾಂಶ್ಚ ತಥಾ ಭವೇತ್

|| ೬ ||

ಯೇತ್ಯಗ್ನಯೋ ವೈ ಚತುರಃ ಪ್ರದಿಷ್ಟಾಃ

ಸ ವಾಸುದೇವಃ ಕಥಿತಶ್ಚ ತುರ್ಧಾ |

ಯಃ ಪೂಜಯೆದ್ಭ್ರಾಹ್ಮಣಮಾಹಿತಾಗ್ನಿಂ

ದೇವಃ ಸ ತೇನಾಪ್ಯಥ ಪೂಜಿತಃ ಸ್ಯಾತ್

|| ೭ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯ ಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ವಜ್ರ

ಸಂವಾದೇ ಸಪ್ತಮಚತುರ್ಮೂರ್ತಿಕಲ್ಪೇ ಅಗ್ನಿವ್ರತವರ್ಣನೋ ನಾಮ

ಪ್ರಿಚಿತ್ವಾರಿಂಶದುತ್ತರಶತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ರೀತಿ ಸಂವತ್ಸರಪೂರ್ತಿ ವ್ರತವನ್ನು ಮಾಡಿದವನು ಸರ್ವ ಸಮೃದ್ಧವಾದ ಯಜ್ಞದ ಫಲವನ್ನೇ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಜ್ವಲಿಸುವ ಏಮಾನದಿಂದ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಮನುಷ್ಯನಾಗಿರುವಾಗಲೂ ತೇಜಸ್ವಿಯಾಗಿಯೂ, ಅಗ್ನಿವೃದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಪ್ರಮದಾಪ್ರಿಯನಾಗಿಯೂ, ತಕ್ರವಿಜಯಿಯಾಗಿಯೂ, ಧನವಂತನಾಗಿಯೂ ಆಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಈ ಅಗ್ನಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಆ ವಾಸುದೇವನ ನಾಲ್ಕು ವಿಧವಾದ ರೂಪಗಳೇ ಆಗಿವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇಂತಹ ಅಗ್ನಿಯುಳ್ಳ ಆಹಿತಾಗ್ನಿಯಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಪೂಜೆ ನಡೆಸಿದಲ್ಲಿ ವಾಸುದೇವನ ಸ್ವರ್ಗೀಯನ್ನೇ ನಡೆಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರದ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಸಪ್ತಮ ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿಕಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ

ನೂರ ನಲವತ್ತಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಓಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಚತುಶ್ಚ ತ್ವಾರಿಂಶದುತ್ತರಶತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಇದಮನ್ಯತ್ಪವಶ್ಯಾಮಿ ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿವ್ರತಂ ತವ ।

ಚೈತ್ರಶುಕ್ಲ ಸಮಾರಂಭೇ ಪ್ರಥಮೇಽಹನಿ ಪೂಜಯೇತ್ ॥ ೧ ॥

ಕೃತಂ ಶುಕ್ಲೇನ ಸರ್ವೇಣ ಗಂಧಮಾಲ್ಯಾದಿನಾ ದ್ವಿಜಃ ।

ದ್ವಿತೀಯೇಽಹನಿ ರಕ್ತೇನ ತಥಾ ತ್ರೇತಾಂ ಶು ಪೂಜಯೇತ್ ॥ ೨ ॥

ತೃತೀಯೇಽಹನಿ ಪೀತೇನ ದ್ವಾಪರಂ ಪೂಜಯೇದ್ಬೃಧಃ ।

ಚತುರ್ಥೇಽಹನಿ ಕೃಷ್ಣೇನ ತಿಷ್ಠಂ ಸಂಪೂಜಯೇದ್ಭುಗಂ ॥ ೩ ॥

ನೂರ ನಲವತ್ತನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೩. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ :—ಮತ್ತೊಂದು ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿ ವ್ರತವನ್ನು ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ :—ಚೈತ್ರ ಶುಕ್ಲ ಪ್ರತಿಪತ್ತಿನ ದಿನ ಬಿಳುಪಾದ ಗಂಧ ಮಾಲ್ಯಾದಿ ಪರಿಕರಗಳಿಂದ ಕೃತಯುಗವನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಎರಡನೆಯ ದಿನ ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣದ ಪುಷ್ಪಾದಿ ಪರಿಕರಗಳಿಂದ ತ್ರೇತಾಯುಗವನ್ನೂ, ಮೂರನೆಯ ದಿನ ಹೊಂಬಣ್ಣದ ಪರಿಕರಗಳಿಂದ ದ್ವಾಪರಯುಗವನ್ನೂ, ನಾಲ್ಕನೆಯ ದಿನ ಕಪ್ಪಾದ ಪರಿಕರಗಳಿಂದ ಕಲಿಯುಗವನ್ನೂ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಈ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮ

ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಕೈಃ ಕುಂಕುಮೇನ ತಥೈವ ಚ ಹರಿದ್ರಯಾ |
ತಥೈವಾಮಲಕಸ್ನಾನಮಾಚರೇದ್ಧಿವಸಕ್ರಮಾತ್ || ೪ ||

ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಕಾಕ್ಷತತಿಲೈರ್ಘೃತೇನ ಜುಹುಯಾತ್ತಥಾ |
ಮುಕ್ತಾಫಲಂ ತಥಾವಜ್ರಂ ಪದ್ಮರಾಗಂ ಚ ಯಾದವ || ೫ ||

ಇಂದ್ರನೀಲಂ ತಥಾ ದಿದ್ಯಾದ್ವಿಪ್ರೇಷು ದಿವಸಕ್ರಮಾತ್ |
ಕ್ಷೀರೇಣ ಪ್ರಾಣಯಾತ್ರಾಂ ತು ಕುರ್ಯಾತ್ಪ್ರಕೃತಮೇವ ಚ || ೬ ||

ಕೃತ್ವಾ ವ್ರತಂ ವತ್ಸರಮೇತದೇಕಂ
ಚತುರ್ಮುಗಂ ಮೋದತಿ ನಾಕಪ್ರಸ್ಯೇ |
ಸಂಪೂಜ್ಯ ದೇವಂ ಯುಗಮೂರ್ತಿಸಂಜ್ಞಂ
ಚತುರ್ಮುಗಂ ಶಾಸ್ತಿ ಮಹೀಂ ಸಮಗ್ರಾಂ || ೭ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ವಜ್ರ
ಸಂವಾದೇ ಅಷ್ಟಮಚತುರ್ಮೂರ್ತಿಕಲ್ಪೇ ಚತುರ್ಮುಗವ್ರತವರ್ಣನೋ
ನಾಮ ಚತುಶ್ಚತ್ವಾರಿಂಶದುತ್ತರಶತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ವಾಗಿ ಬಿಳಿಯ ಸಾಸವೆ, ಕುಂಕುಮಕೇಸರಿ, ಹರಿದ್ರಾ, ಅಮಲಕ (ನೆಲ್ಲಿ) ಇವುಗಳಿಂದ
ಸ್ನಾನಮಾಡಬೇಕು. ಕ್ರಮವಾಗಿ ಬಿಳಿಯ ಸಾಸವೆ, ಅಕ್ಷತೆ, ತಿಲ, ಆಜ್ಯ ಇವು
ಗಳಿಂದ ಹೋಮಮಾಡಬೇಕು. ಮುತ್ತು, ವಜ್ರ, ಪದ್ಮರಾಗ, ನೀಲ ಈ ರತ್ನ
ಗಳನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಪೂಜೆಯ ದಿನಗಳಲ್ಲೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ದಾನಮಾಡ
ಬೇಕು. ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಕ್ಷೀರದಿಂದಲೇ ದೇಹಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕು. ಈ
ವ್ರತವನ್ನು ಒಂದು ವರ್ಷಕಾಲ ಹೀಗೆ ಆಚರಿಸಿದಲ್ಲಿ ಅವನು ಚತುರ್ಯುಗಪರ್ಮಂತವೂ
ಸ್ವರ್ಗಸುಖಕ್ಕೆ ಭಾಗಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಈ ರೀತಿ ಯುಗಮೂರ್ತಿಯಾದ ವಾಸುದೇವ
ನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದವನು ಚತುರ್ಯುಗಪರ್ಯಂತವೂ ಭೂಮಿಯನ್ನೇ ಆಳುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರ ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟಮ ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿಕಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಚತುರ್ಯುಗ
ವ್ರತವರ್ಣನೆಂಬ ನೂರ ನಲವತ್ತನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಓಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಪಂಚಚಿತ್ತಾರಿಂಶದುತ್ತರಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಇದಮಸ್ಯೈವೈವಾಂಸಿ ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿವ್ರತಂ ತವ |

ನಿತ್ಯಂ ಚತುರ್ಷು ಮಾಸೇಷು ಶ್ರಾವಣಾದ್ಯೇಷು ಯಾದವ |

॥ ೧ ॥

ಚತುಃಸಾಗರಚಿಹ್ನಾನಿ ಪೂರ್ಣಕುಂಭಾನಿ ಪೂಜಯೇತ್ |

ಚತುರಾತ್ಮಾ ಹರಿಚ್ಛೇದಯಃ ಸಾಗರಾತ್ಮಾ ವಿಚಕ್ಷಣೈಃ |

ಸ್ನಾನಂ ಸಮಾಚರೇನ್ನಿತ್ಯಂ ನದೀತೋಯೇಷು ಯಾದವ |

॥ ೨ ॥

ಹೋಮಂ ಚ ಪ್ರತ್ಯಹಂ ಕುರ್ಯಾದ್ಗಂಧೈಃ ಸೇವಯಾ ತಥಾ |

ತಾನಿ ಕುಂಭಾನಿ ವಿಪ್ರೇಭ್ಯಃ ಪ್ರತ್ಯಹಂ ವಿನಿವೇದಯೇತ್ |

॥ ೩ ॥

ನೂರ ನಲವತ್ತೈನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೨. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ :— ಮತ್ತೊಂದು ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿ ವ್ರತವನ್ನು ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಶ್ರಾವಣಮಾಸ ಮೊದಲು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳು ಚತುಃಸಾಗರಚಿಹ್ನೆಯುಳ್ಳ ನಾಲ್ಕು ಪೂಜಾಕುಂಭಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಇದೇ ಚತುಃಸಾಗರ ಶರೀರನಾದ ಹರಿಯ ರೂಪವೆಂದು ಭಾವಿಸಬೇಕು. ನಿತ್ಯವೂ ನದೀಜಲದಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ನಾನಮಾಡಬೇಕು. ನಿತ್ಯವೂ ಹಸುವಿನ ಹಾಲಿ ನಿಂದಲೇ ಹೋಮವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಆ ಕುಂಭಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿ ನಿತ್ಯವೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ

ಸೋಪಹಾರಾಣಿ ದರ್ಮಜ್ಞ ಭಕ್ತ್ಯಾ ತಕ್ತ್ಯಾ ತಥೈವ ಚ |
ನಕ್ತಂ ಚ ಸ್ವಾತನಂ ಕುರ್ಯಾತ್ಸತತಂ ತೈಲವರ್ಜಿತಂ

|| ೪ ||

ಕಾರ್ತಿಕಸ್ಯಾವಸಾನೇಽಹ್ನಿ ಭೋಜಯಿತ್ವಾ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮಾನ್ |
ಭೇನುಂ ದತ್ವಾ ಚ ವಿಸ್ತ್ರಾಯ ನಾಕಸೃಷ್ಣೇ ಮಹೀಯತೇ |
ಸರ್ವಕಾಮಸಮೃದ್ಧಸ್ಯ ಯಜ್ಯಸ್ಯ ಫಲಮಶ್ನುತೇ

|| ೫ ||

ಮಾನುಷ್ಯಮಾಸಾಧ್ಯ ಮಹೀಪತಿಃ ಸ್ಯಾ-
ದ್ಭುಕ್ತ್ಯಾ ಮಹೀಂ ಸಾಗರನೇಖಾಲಾಂತಾಂ |
ತತ್ರಾಸಿ ಧರ್ಮಸ್ಯ ಪತಿನಿವಿಷ್ಟೋ
ಭವತ್ಯರೋಗಕ್ಷ ಬಲೇನ ಯುಕ್ತಃ

|| ೬ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ವಜ್ರ
ಸಂವಾದೇ ವಿಷ್ಣು ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿಕಲ್ಪೇ ಸಾಗರವ್ರತವರ್ಣನೋ
ನಾಮ ಪಂಚಚತ್ವಾರಿಂಶದ್ವತ್ತರಶತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು ಇದರೊಡನೆ ಸ್ವಶಕ್ತಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಉಪಹಾರಗಳನ್ನೂ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ
ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು ಯಾವಾಗಲೂ ತೈಲವರ್ಜಿತವಾದ ಭೋಜನವನ್ನು ರಾತ್ರಿ
ಯಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡಬೇಕು. ಕಾರ್ತಿಕಮಾಸದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಭೋಜನ
ಮಾಡಿಸಿ ಗೋದಾನವನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದವನು ಸ್ವರ್ಗಸುಖಕ್ಕೆ
ಭಾಗಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಸರ್ವಸಮೃದ್ಧವಾದ ಯಜ್ಞದ ಫಲವನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.
ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದರೂ ಅಖಂಡಭೂಮಂಡಲಕ್ಕೂ ಭೋರೆಯಾಗಿಯೂ, ಧಾರ್ಮಿ
ಕನಾಗಿಯೂ, ಅರೋಗನಾಗಿಯೂ, ಬಲಶಾಲಿಯಾಗಿಯೂ ಬದುಕುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರದ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ವಜ್ರ
ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣು ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿಕಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಸಾಗರವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ
ನೂರ ನಲವತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಓಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಪರ್ಮ ಚಿತ್ತಾರಿಂಶದುತ್ತರತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಇದಮನ್ಯತ್ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿವ್ರತಂ ತವ |
ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ಗರುಡಸ್ತಾಲಃ ಸಂಕರ್ಷಣಸ್ಯ ಚ

॥ ೧ ॥

ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಸ್ಯ ತಥಾ ಚಿಹ್ನಂ ಮಹರೋ ವ್ಯಾಧಿತಾನನಃ |
ದೇವೋಽನಿರುದ್ಧೋ ಧರ್ಮಜ್ಞ ಋಷ್ಯಕೇತುಃ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ

॥ ೨ ॥

ಹೀತಂ ನೀಲಂ ತಥಾ ಶ್ವೇತಂ ರಕ್ತಂ ಚ ಯದುನಂದನ |
ತೇಷಾಂ ತು ಕಥಿತಂ ವಾಸಃ ಪತಾಕಾ ತಾದೃಗಿಷ್ಯತೇ

॥ ೩ ॥

ನೂರ ನಲವತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೫ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:—ಮತ್ತೊಂದು ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿ ವ್ರತವನ್ನೂ ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ವಾಸುದೇವನಿಗೆ ಗರುಡನೂ, ಸಂಕರ್ಷಣನಿಗೆ ತಾಲವೂ, ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನಿಗೆ ಬಾಯಿತೆರೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಮಹರವೂ, ಅನಿರುದ್ಧನಿಗೆ ಋಷ್ಯಕೇತುವೂ ಚಿಹ್ನೆಗಳೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಇದೆ. ಈ ಚಿಹ್ನೆಗಳಿಗೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ವಸ್ತ್ರಗಳೂ ಸಹ ಹೊಂಬಣ್ಣ, ನೀಲ, ಬಿಳಿಪು, ಕೆಂಪು, ಪತಾಕೆಗಳೂ ಸಹ ಇದೇ ಬಣ್ಣದವು. ಯಾವ ದೇವತೆಗೆ ಯಾವುದು ಚಿಹ್ನೆವಾಗಿದೆಯೋ ಅದೇ ಆತ್ಮವೆಂದಿನ್ನು

ಯಸ್ಯ ದೇವಸ್ಯ ಯೋಚ್ಛಿದ್ಧಂ ಸ ಚಾತ್ಮಾನಾಮಕೀರ್ತಿತಃ |
ಪತಾಕಾ ಯಾದೃಶೀ ಯಸ್ಯ ವಸನಂ ತಸ್ಯ ತಾದೃಶಂ

|| ೪ ||

ಚೈತ್ರೇ ಶು ಶ್ರತ್ಯಹಂ ಮಾಸಿ ಗರುಡಂ ಪೂಜಯೇತ್ಸರಃ |
ನೀಲೇನ ಗಂಧನ್ಯೇವೇದ್ಯಮಾಲ್ಯವಸ್ತ್ರಾದಿನಾ ದ್ವಿಜಃ

|| ೫ ||

ವೈಶಾಖೇ ಚ ತಥಾ ಮಾಸಿ ಕಾಲಂ ಸಂಪೂಜಯೇತ್ಸದಾ |
ನೀಲೇನ ಗಂಧನ್ಯೇವೇದ್ಯಮಾಲ್ಯವಸ್ತ್ರಾದಿನಾ ದ್ವಿಜಃ

|| ೬ ||

ಮೃಗಶಿರಸ್ಯ ಸಂಪೂಜಯೇದ್ಧೇವಂ ಮಾಸ್ಯಾಷಾಢೇ ಯಥಾವಿಧಿ |
ರಕ್ತೇನ ಗಂಧನ್ಯೇವೇದ್ಯಮಾಲ್ಯವಸ್ತ್ರಾದಿನಾ ದ್ವಿಜಃ

|| ೭ ||

ಬಹಿಃ ಸ್ನಾನಂ ತಥಾ ಕುರ್ಯಾದ್ಬಹಿಃ ಸಂಪೂಜನಂ ತತಃ |
ನಿತ್ಯಂ ಚ ಕುರ್ಯಾದ್ಧರ್ಮಜ್ಞ ತಥಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣತರ್ಪಣಂ |

|| ೮ ||

ಪ್ರಾಣಯಾತ್ರಾಂ ತಥಾ ಕುರ್ಯಾದುಕ್ತಂ ತೈಲವಿವರ್ಜಿತಂ |
ಅಧಃಶಯಿನಾ ತಥಾ ಚ ಸ್ಯಾತ್ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ತಥಾ ಭವೇತ್

|| ೯ ||

ತದೇ. ಅಂತಹ ಯಿಷ್ಟೆ ಗಳಿಗೆ ಪತಾಕೆಗಳ ಬಣ್ಣದಂತಹ ವಸ್ತ್ರಗಳೇ ಇವೆ. (ಈ ನಾಲ್ಕು ಚಿಹ್ನೆಗಳೂ ಸೇರಿ ಚತುರಾತ್ರನೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ). ಚೈತ್ರಮಾಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಹೊಂಬಣ್ಣವುಳ್ಳ ಗಂಧ, ನೈವೇದ್ಯ, ಪುಷ್ಪ, ವಸ್ತ್ರ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಗರುಡನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು.

೭-೯. ಹಾಗೆಯೇ ವೈಶಾಖಮಾಸದಲ್ಲಿ ನೀಲವಾದ ಗಂಧಪುಷ್ಪನೈವೇದ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಕಾಲವನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಆಷಾಢಮಾಸದಲ್ಲಿ ರಕ್ತವರ್ಣದ ಗಂಧಮಾಲ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ನಿತ್ಯವೂ ಹೊರಗಿನ ಜಲದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಅಗ್ನಿಪೂಜೆಮಾಡಬೇಕು. ನಿತ್ಯವೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಬೇಕು. ತೈಲವಿಲ್ಲದ ಆಹಾರದಿಂದ ಪ್ರಾಣಯಾತ್ರೆ ನಡೆಸಬೇಕು. ಅಧಃಶಯನ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೆಗಳಿಂದಿರಬೇಕು. ಹೀಗೆಯೇ ನಾಲ್ಕುತಿಂಗಳು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ವ್ರತವನ್ನಾಚರಿಸಬೇಕು.

1 ಇಲ್ಲಿ ಚೈತ್ರವು ಮಾಸದ ಮುಕರಪೂಜೆಯು ಮೂಲದಲ್ಲೆಯೇ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿದೆ.

ವ್ರತಮೇತತ್ತಥಾ ಕುರ್ಯಾನ್ನಿತ್ಯಂ ಮಾಸಚತುಷ್ಟಯಿಂ |
 ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ಯೂಜಯೇಚೈಕ್ತ್ಯಾ ಚಾಷಾಢಚರಮೇಽಹನಿ || ೧೦ ||
 ವಸತ್ರಾಣ್ಯರ್ಥಾನಿ ಧರ್ಮಜ್ಞಾ ದದ್ಯಾದ್ವಿಪ್ರೇಷು ದಕ್ಷಿಣಾಂ |
 ಕೃತ್ವೈಕಂ ಪಾರಣಂ ರಾಜನ್ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ || ೧೧ ||
 ದ್ವಿತೀಯಂ ಪಾರಣಂ ಕೃತ್ವಾ ಶಕ್ರಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ |
 ತೃತೀಯಂ ಪಾರಣಂ ಕೃತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ || ೧೨ ||
 ಕೃತ್ವಾ ಪಾರಣಷಟ್ಕಂ ತು ರುದ್ರಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ |
 ವಿಷ್ಣು ಲೋಕಮವಾಪ್ನೋತಿ ಕೃತ್ವಾ ದ್ವಾದಶಪಾರಣಂ || ೧೩ ||

ಧ್ವಜವ್ರತಂ ದ್ವಾದಶವತ್ಸರಾಣಿ
 ಕೃತ್ವಾನರೋ ಭಾರ್ಗವವಂಶಮುಖ್ಯ |
 ಸಾಯುಜ್ಯಮಾಯಾತಿ ಜನಾರ್ದನಸ್ಯ
 ದೇವಸ್ಯ ವಿಷ್ಣೋಃ ಪರಮೇಶ್ವರಸ್ಯ || ೧೪ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಾಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
 ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿಕಲ್ಪೇ ಧ್ವಜವ್ರತವರ್ಣನೋ
 ನಾಮ ಷಟ್ ಚತ್ವಾರಿಂಶದುತ್ತರಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

೧೦-೧೪. ಆಷಾಢಮಾಸದ ಕೊನೆಯದಿನಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಯಥಾಶಕ್ತಿ
 ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ದ್ರವ್ಯವನ್ನೂ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನೂ ಗಿ ಕೊಡ
 ಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಪಾರಣಮಾಡಿದವನು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಕ್ಕೆ ಭಾಗಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ.
 ಎರಡನೆಯ ಪಾರಣ ಮಾಡಿದವನು ಇಂದ್ರಲೋಕಕ್ಕೆ ಭಾಗಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ.
 ಮೂರನೆಯ ಪಾರಣ ಮಾಡಿದವನು ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ ಆರುಪಾರಣ
 ಮಾಡಿದವನು ರುದ್ರಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರಬಹುದು. ಹನ್ನೆರಡು ಪಾರಣ ಮಾಡಿ
 ದವನು ವಿಷ್ಣುಲೋಕವನ್ನೇ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಈ ಧ್ವಜವ್ರತವನ್ನು ಹನ್ನೆರಡುವರ್ಷ
 ಪರ್ಯಂತವೂ ಯಾವನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾನೆಯೋ ಅಂತಹವನು ಪರಮೇಶ್ವರನೂ
 ಜನಾರ್ದನಮೂರ್ತಿಯೂ ಆದ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವಿನ ಸಾಯುಜ್ಯವನ್ನೇ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಾಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
 ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿಕಲ್ಪದ ಧ್ವಜವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ
 ನೂರ ನಲವತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ೓ಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಸಪ್ತಚಿತ್ತಾರಿಂಶದುತ್ತರಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಇದಮನ್ಯಕ್ಷ್ರವಪ್ತಾಮಿ ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿವ್ರತಂ ತವ ।

ಈಶಾನಂ ಚ ತಥಾ ವಹ್ನಿಂ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಂ ಸಮೀರಣಂ

॥ ೧ ॥

ನಿಜ್ಜೀಯಂ ಯದುದುತಾದೂಲ ದೇವಮೂರ್ತಿಚತುಷ್ಟಯಂ ।

ಕೇಷಾಂ ತು ರೂಪನಿರ್ಮಾಣಂ ಕೃತ್ವಾ ತಾನರ್ಚಯೇದ್ಬುಧಃ

॥ ೨ ॥

ಗಂಧಮಾಲ್ಯನಮಸ್ಕಾರ ಧೂಪದೀಪಾನ್ನಸಂಪದಾ ।

ಚೈತ್ರಶುಕ್ಲೇ ಮಹಾಭಾಗಂ ಪ್ರತಿಪತ್ತ್ಯಭೃತಿಕ್ರಮಾತ್

॥ ೩ ॥

ನೂರ ನಲವತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೪ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:— ಮತ್ತೊಂದು ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿ ವ್ರತವನ್ನೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈಶಾನ, ಅಗ್ನಿ, ವಿರೂಪಾಕ್ಷ, ವಾಯು ನಾಲ್ಕುವಿಧವಾದ ಈ ಮೂರ್ತಿಗಳೂ ವಾಸುದೇವನ್ಮಮೂರ್ತಿಚತುಷ್ಟಯವೆಂದು ಭಾವಿಸಬೇಕು. ಇವರುಗಳ ರೂಪಗಳನ್ನು ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿ ಇವರನ್ನು ಗಂಧಪುಷ್ಪಧೂಪದೀಪನೈವೇದ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಚೈತ್ರಶುಕ್ಲ ಪ್ರತಿಪತ್ತು ನೊದಲು

ಭೌಮನಾದೇಯತಾಡಾಕಸಾರಸ್ಯಃ ಸ್ನಾನಮಾಚರೇತ್ |
ದಧ್ನಾ ತಿಲೈರ್ಯವೈರ್ಹೋನೋ ಘೃತೇನ ಚ ತಥಾ ಭವೇತ್ || ೪ ||

ಕರ್ಪೂರಂ ಕುಂಕುಮಂ ಚೈವ ತಥೈವಾಗುರುಚಂದನೇ |
ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಷು ಪ್ರದಾತವ್ಯಂ ತಥಾ ರಾಜನ್ ದಿನಕ್ರಮಾತ್ || ೫ ||

ದಿನತ್ರಯಂ ತಥಾಶ್ವೀಯಾಶ್ವಾಸ್ಯಂ ಪ್ರಾತರಯಾಚಿತಂ |
ದಿನಮೇಕಂ ತಥಾಶ್ವೀಯಾಷ್ಟ್ರಹೃಚಾರೀ ನರೋತ್ತಮ || ೬ ||

ಏವಂ ಸಂವತ್ಸರಂ ಕೃತ್ವಾ ವ್ರತಂ ಪುರುಷಸತ್ತಮ |
ಸರ್ವಕಾಮಸಮೃದ್ಧಸ್ಯ ಯಜ್ಞಸ್ಯ ಫಲಮಶ್ನುತೇ || ೭ ||

ಮಾನುಷ್ಯಮಾಸಾದ್ಯ ಭವತ್ಯೇರೋಗೋ
ವಸುಂಧರೇಶೋ ವಿಜಿತಾರಿಪಕ್ಷಃ |

ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಭಾವಿ, ನದಿ, ತಟಾಕ, ಸರಸ್ಸು ಇವುಗಳೆ
ಜಲದಿಂದ ಕ್ರಮವಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಸ್ನಾನಮಾಡಬೇಕು. ಮೊಸರು,
ಎಳ್ಳು, ಯವ, ತುಪ್ಪ ಇವುಗಳಿಂದ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಹೋಮಮಾಡಬೇಕು.

೫-೮. ಕರ್ಪೂರ, ಕುಂಕುಮಕೇಸರಿ, ಅಗುರು, ಚಂದನ ಇವುಗಳನ್ನು
ಕ್ರಮವಾಗಿ ಆಯಾಯ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಮೂರೂ
ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಯಾಚನೆ ಮಾಡದಂತೆ ಉಚಿತವಾದ ಆಹಾರದಿಂದ ಸಾಯಂಕಾಲ ಮತ್ತು
ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ಭೋಜನಮಾಡಬಹುದು. ಒಂದು ದಿನ ಮಾತ್ರ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ
ದಿಂದಿದ್ದು ಭುಂಜಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಒಂದು ವರ್ಷ ವ್ರತವನ್ನಾಚರಿಸಿದವನು ಸರ್ವ
ಸಮೃದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ಯಜ್ಞದ ಫಲವನ್ನೇ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಪುನಃ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ

ಜನ್ಮಾಂತರೇ ಸ್ಯಾದ್ವಿಜಯಮುಖ್ಯಃ
ವೇದಪ್ರಸಕ್ತೋ ಬಹುಯಜ್ಞಯಾಜೀ

|| ೮ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿಕಲ್ಪೇ ದೇವಮೂರ್ತಿವ್ರತ
ವರ್ಣನೋ ನಾಮ
ಸಪ್ತಚತ್ವಾರಿಂಶದುತ್ತರಶತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಹುಟ್ಟಿದರೂ ಅರೋಗನಾಗಿಯೂ, ಶತ್ರುವಿಜಯವುಳ್ಳ ಭೂಪತಿಯಾಗಿಯೂ ಹುಟ್ಟು
ತ್ತಾನೆ. ಜನ್ಮಾಂತರದಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಯನಾಗಿಯೂ, ಯಜ್ಞಶೀಲನಾಗಿಯೂ, ವೇದಾಸಕ್ತ
ನಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ವಜ್ರ
ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿಕಲ್ಪದಲ್ಲಿ ದೇವಮೂರ್ತಿವ್ರತವರ್ಣನನೆಂಬ
ನೂರನಲವತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಓಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಅಷ್ಟಚಿತ್ತಾರಿಂಶದುತ್ತರಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಇದಮನ್ಯತ್ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿವ್ರತಂ ತವ ।

ಶಂಖಚಕ್ರಗದಾಪದ್ಮೈಶ್ವ ತುರಾತ್ಮಾ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ

॥ ೧ ॥

ವಾಸುದೇವಃ ಸ್ತುತಃ ಶಂಖಶ್ಚಕ್ರಂ ಸಂಕರ್ಷಣಸ್ತಥಾ ।

ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಶ್ಚ ಗದಾ ಪದ್ಮಮನಿರುದ್ಧೋ ಜಗದ್ಗುರುಃ

॥ ೨ ॥

ಶ್ರಾವಣಾದಿಷು ಮಾನೇಷು ಬಹಿಃಸ್ನಾನಸ್ತು ಭಕ್ತಭುಕ್ ।

ತೇಷಾಂ ಸಂಪೂಜನಂ ಕುರ್ಯಾತ್ಪ್ರತಿಮಾಸಮತಃಕ್ರಮಾತ್

॥ ೩ ॥

ಸೂರ ನಲವತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೬. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ :—ಮತ್ತೊಂದು ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿ ವ್ರತವನ್ನೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಶಂಖಚಕ್ರಗದಾಪದ್ಮಗಳೆಂಬ ನಾಲ್ಕು ಆಯುಧಗಳಿಂದ ಹರಿಯು ಚತುರಾತ್ಮನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಶಂಖವೇ ವಾಸುದೇವನ ಅಂಶ. ಚಕ್ರವು ಸಂಕರ್ಷಣನ ಅಂಶ. ಗದೆಯು ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನ ಅಂಶ. ಪದ್ಮವು ಅನಿರುದ್ಧನ ಅಂಶ. ಶ್ರಾವಣಾದಿ ನಾಲ್ಕು ಮಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಹೊರಗೆ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಏನ್ನ ಭೋಜನ ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಪ್ರತಿಮಾಸದಲ್ಲಿಯೂ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಈ ಶಂಖಾದಿಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸ ಬೇಕು. ಗಂಧಪುಷ್ಪ ನಮಸ್ಕಾರ ಧೂಪದೀಪ ನೈವೇದ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ ವ್ರತ

ಗಂಧಮಾಲ್ಯನಮಸ್ಕಾರ ಧೂಪದೀಪಾನ್ನ ಸಂಪದಾ |
ತತಸ್ತು ಕಾರ್ತಿಕಸ್ಯಾಂತೇ ಸಮಾಪ್ತೇ ತು ತಥಾವ್ರತೇ

|| ೪ ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ಭೋಜಯೇದ್ಭಕ್ತ್ಯಾ ದದ್ಯಾಚ್ಛಕ್ತ್ಯಾ ಚ ದಕ್ಷಿಣಾಂ |
ಕಾಂಸ್ಯಪಾತ್ರಂ ಚ ಸಘೃತಂ ಸಸುವರ್ಣಂ ತಥೈವ ಚ

|| ೫ ||

ಕೃತ್ವಾ ವ್ರತಂ ಮಾಸಚತುಷ್ಟಯಂ ತು
ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ಲೋಕಂ ತ್ರಿದಶೇಶ್ವರಸ್ಯ |
ಮಾನುಷ್ಯಮಾಸಾದ್ಯ ತಥೇಹಸಶ್ಚಾ-
ದ್ವಸುಂದರೇಶೋ ಭವತೀಹ ವೀರಃ

|| ೬ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿವ್ರತಕಲ್ಪೇ ಆಯುಧವ್ರತವರ್ಣ
ನೋನಾಮಾಪ್ತಚಿತ್ತಾರಿಂಶದುತ್ಪರಶತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಸಮಾಪ್ತಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಕಾರ್ತಿಕಮಾಸದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಭೋಜನ ಮಾಡಿಸ
ಬೇಕು. ಯಥಾಶಕ್ತಿ ದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟು ಕಂಚಿನ ಪಾತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಶುಭ್ರವನ್ನು
ತುಂಬಿ ಸುವರ್ಣದಕ್ಷಿಣೆಯೊಡನೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಈ ರೀತಿ ನಾಲ್ಕು ಮಾಸಗಳಲ್ಲಿಯೂ
ವ್ರತಮಾಡಿದವನು ವಿಷ್ಣುಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಪುನಃ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ
ಜನಿಸಿದಲ್ಲಿ ಶೂರನಾದ ಭೂಪತಿಯಾಗಿಯೇ ಆಗುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ವಜ್ರ
ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿವ್ರತಕಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಆಯುಧವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ
ನೂರ ನಲವತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಓಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಏಕೋನಸಂಚಾರದುತ್ತರ ಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಇದಮನ್ಯತ್ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿವ್ರತಂ ತವ |

ಪ್ರಿರಾತ್ರೋಪೋಷಿತಃ ಸಮ್ಯಗ್ರಸಂತೇ ವಿಷುವದ್ದಿನೇ

॥ ೧ ॥

ಪೂಜಾಂ ಕೃತ್ವಾ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ಶತ್ರುಹನ್ |

ತತೋ ಮಾಸತ್ರಯಂ ನಿತ್ಯಂ ವಾಸುದೇವಂ ತು ಪೂಜಯೇತ್

॥ ೨ ॥

ತಚ್ಚ ಮಾಸತ್ರಯಂ ತಿಷ್ಠೇತ್ಪಲಾಹಾರೋ ವಿಚಕ್ಷಣಃ |

ತತಃ ಶಾರದಮಾಸಾದ್ಯ ಧರ್ಮಜ್ಞ ವಿಷುವದ್ದಿನಂ

॥ ೩ ॥

ನೂರ ನಲವತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೪. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:—ಮತ್ತೊಂದು ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿ ವ್ರತವನ್ನೂ ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ:—ವಸಂತಯುತುವಿನಲ್ಲಿ ಮೂರು ದಿನ ಉಪವಾಸ ಮಾಡಿ ವಿಷುವದ್ದಿನದಲ್ಲಿ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ವಾಸುದೇವನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಅನಂತರವೂ ಮೂರು ತಿಂಗಳು ನಿತ್ಯವೂ ವಾಸುದೇವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಈ ಮೂರು ತಿಂಗಳೂ ಫಲಗಳನ್ನೇ ಆಹಾರವನ್ನಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು. ಅನಂತರ ಶರದೃತುವಿನಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ವಿಷುವದ್ದಿನದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಮೂರು ರಾತ್ರಿ

ಶ್ರೀರಾತ್ರೋಪೋಷಿತಃ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಂ ಪೂಜಯೇತ್ಪ್ರಿಯಂ |
ಹೋಮಂ ಕೃತ್ವಾ ತತೋಽಶ್ವಿಯಾದ್ವತ್ವಾ ದಾನಂ ಚ ಶಕ್ತಿತಃ || ೪ ||

ಪ್ರಾಣಾಯಾಶ್ರಂ ಕು ಕುರ್ವೀತ ಯಾವಕೇನ ಮಹಾಮತೇ |
ವ್ರತಾವಸಾನಮಾಸಾದ್ಯ ವಾಸಂತಂ ವಿಷುವದ್ದಿನಂ |
ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಭೋಜಯೇಚ್ಛಕ್ತ್ವಾ ದದ್ಯಾದ್ವಿಪ್ರೇಷು ದಕ್ಷಿಣಾಂ || ೫ ||

ಕಾಂಚನಂ ರಜತಂ ವಸ್ತ್ರಂ ಗಾಂ ಚ ಯಾದವನಂದನ |
ಏತತ್ಸಂವತ್ಸರಂ ಕೃತ್ವಾ ವ್ರತಂ ನಾಮ ಹರಿಪ್ರಿಯಂ || ೬ ||

ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಮವಾಪ್ನೋತಿ ಬಹುಕಾಲಮಸಂಶಯಂ |
ತತೋಽಶ್ವಿಲೋಕಾನ್ ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ವಸುಲೋಕಂ ತತೋ ದ್ವಿಜಃ || ೭ ||

ವಿಶ್ವೇಷಾಂ ಚೈವ ದೇವಾನಾಂ ತಥೈವಾಂಗಿರಸಾಂ ದ್ವಿಜಃ |
ರುದ್ರಾಣಾಮಥ ಸಾಧ್ಯಾನಾಂ ಭೃಗುಣಾಂ ಸವಿತುಸ್ತಥಾ || ೮ ||

ಉಪವಾಸವಿದ್ದು ಪ್ರಿಯನಾದ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು ಹೋಮಮಾಡಿ
ಯಥಾಶಕ್ತಿ ದಾನಮಾಡಿ ನಂತರ ಭೋಜನಮಾಬೇಕು.

೫-೭ ಹಲಸಂದೆಕಾಳಿನಿಂದ ಪ್ರಾಣಯಾತ್ರೆ ಹೊಂದಬೇಕು ವಸಂತ
ಋತುವಿನ ವಿಷುವದ್ದಿನಪರ್ಯಂತ ವ್ರತವನ್ನು ಮುಗಿಸಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಭೋಜನವನ್ನೂ,
ಯಥಾಶಕ್ತಿ ದಕ್ಷಿಣಾದಿಗಳನ್ನೂ, ಚಿನ್ನ, ಬೆಳ್ಳಿ, ವಸ್ತ್ರ, ಗೋವು ಇವುಗಳನ್ನು
ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಹರಿಪ್ರೀತಿಕರವಾದ ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಸಂವತ್ಸರಪರ್ಯಂತವೂ
ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಬಹುಕಾಲಪರ್ಯಂತ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದ ಸುಖಕ್ಕೆ ಭಾಗಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ.
ಅನಂತರ ಅಶ್ವಿನೀದೇವತೆಗಳ ಮತ್ತು ವಸುಗಳ ಲೋಕವನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.
ವಿಶ್ವೇದೇವತೆಗಳ ಮತ್ತು ಆಂಗಿರಸರ ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ

೮-೧೦. ರುದ್ರರ ಮತ್ತು ಸಾಧ್ಯರ, ಭೃಗುಗಳ ಮತ್ತು ಸವಿತೃದೇವತೆಯ
ಹಾಗೂ ಮರುತ್ತುಗಳು, ಚಂದ್ರ ಇವರ ಲೋಕಗಳನ್ನೂ, ದೇವಲೋಕವನ್ನೂ

ಮರುತಾಮಸಿ ಧರ್ಮಜ್ಞ ಶಿಶಿರಾಂಲೋಸ್ತಥೈವ ಚ |
ಸ್ತ್ರಾಪ್ನೋತಿ ದೇವಲೋಕಂ ಚ ಕಾಮಚಾರೀ ವಿಹಂಗಮಃ

|| ೯ ||

ಸ್ತ್ರಾಪ್ನೋತಿ ಲೋಕಂ ಸ ಹುತಾಶನಸ್ಯ
ಶಕ್ರಸ್ಯ ದೇವಸ್ಯ ತಥಾ ಹರಸ್ಯ |
ಲೋಕಂ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಪಿತಾಮಹಸ್ಯ
ತತಃ ಸ ವಿಷ್ಣೋಃ ಪುರುಷಃ ಪ್ರಯಾತಿ

|| ೧೦ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ವಜ್ರ
ಸಂವಾದೇ ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿವ್ರತಕಲ್ಪೀ ಫಲಾಹಾರಹರಿಪ್ರಿಯ ವರ್ಣ-
ನೋ ನಾಮೈಕೋನಪಂಚಾಶದುತ್ತರ ಶತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಕಾಮಚಾರಿಯಾಗಿಯೂ, ಗಗನಚಾರಿಯಾಗಿಯೂ ಇದ್ದು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.
ಹೀಗೆಯೇ, ಅಗ್ನಿ, ಇಂದ್ರ, ಹರ, ಪಿತಾಮಹ ಇವರ ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದಿ,
ವಿಷ್ಣುಲೋಕವನ್ನೂ ಸೇರುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿ ವ್ರತಕಲ್ಪದ ಫಲಹಾರ
ಹರಿಪ್ರಿಯವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ ನೂರ ನಲವತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ

॥ ೓ಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಪಂಚಾಶದುತ್ತರ ಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚಿ ॥

ಇದಮನ್ಯತ್ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿವ್ರತಂ ತವ |
ತಸ್ಮಿನ್ನೇವ ವ್ರತೇ ರಾಜನ್ ಮಯಾ ಪೂರ್ವೋದಿತೇ ಶುಭೇ || ೧ ||

ವಿಷ್ಣೋಃ ಸ್ಥಾನೇತ್ವನಂತಸ್ಯ ಪೂಜಾ ಕಾರ್ಯಾ ವಿಜಾನತಾ |
ತಸ್ಯ ಸಂಪೂಜನಂ ಕೃತ್ವಾ ಮಹೀಗಗನವೇಧಸಾಂ || ೨ ||

ದ್ವಿತೀಯಾದಿಷು ಕುರ್ವೀತ ಯಥಾವದ್ವಿಜಿತೇಂದ್ರಿಯಃ |
ಆನಂತಂ ಪೂಜಯೇದ್ವಿದ್ವಾನ್ ಪ್ರಥಮೇಽಹ್ನಿ ಯಥಾವಿಧಿ || ೩ ||

ನೂರ ಐವತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

೧-೫. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ :—ಮತ್ತೊಂದು ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿ ವ್ರತವನ್ನೂ ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ನಾನು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿರುವ ವ್ರತಗಳಲ್ಲೇ ಇದು ವಿಶೇಷ ವಿಧಿರೂಪವಾಗುತ್ತದೆ. ವಿಷ್ಣುವಿನ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಆನಂತನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು. ಅವನ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಭೂಮಿ, ಗಗನ ಮತ್ತು ಚತುರ್ಮುಖ ಇವರ ಪೂಜೆಗಳನ್ನೂ ದ್ವಿತೀಯಾದಿ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಾಗಿದ್ದು ಮಾಡಬೇಕು ಮೊದಲನೆಯ ದಿನದಲ್ಲಿ ಆನಂತನನ್ನು ಯಥಾವಿಧಿ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಈ ವ್ರತನನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಸಂವತ್ಸರ ಪೂರ್ತಿ ಆಚರಿಸಿದಲ್ಲಿ ಚತುರ್ದಶ ಇಂದ್ರರಿಯವರಿಗೂ ವಿಷ್ಣುಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಸುಖಿಸುತ್ತಾನೆ.

ವ್ರತಮೇತನ್ನರಃ ಕೃತ್ವಾ ಪೂರ್ಣಂ ಸಂವತ್ಸರಂ ತತಃ |
ವಿಷ್ಣುಲೋಕಮನಾಪ್ನೋತಿ ಯಾವದಿಂದ್ರಾತ್ಮತುರ್ಗತ

|| ೪ ||

ಮಾನುಷ್ಯಮಾಸಾದ್ಯ ಭವತ್ಯರೋಗೋ
ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಃ ಸತ್ಯಪರೋ ವಿನೀತಃ |
ಧನೇನ ರೂಪೇಣ ಸುಖೇನ ಯುಕ್ತೋ
ಜನಾಭಿರಾಮಃ ಪ್ರಮದಾಪ್ರಿಯಶ್ಚ

|| ೫ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಾಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿಕಲ್ಪೇ ಅನಂತವ್ರತವರ್ಣನೋ
ನಾಮ ಪಂಚಾಶದುತ್ತರ ತತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದರೂ ಅರೋಗನಾಗಿಯೂ, ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಾಗಿಯೂ, ಸತ್ಯ
ವಂತನಾಗಿಯೂ, ವಿನೀತನಾಗಿಯೂ ಇದ್ದು ಧನ, ರೂಪ ಇವುಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿ
ಜನಪ್ರಿಯನಾಗಿಯೂ, ಪ್ರೇಯಸೀಪ್ರಿಯನಾಗಿಯೂ ಸುಖಿಯಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಾಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿಕಲ್ಪದ ಅನಂತವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ
ನೂರ ಏವತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಓಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ವಿಕಪಂಚಾಶದುತ್ತರ ಶತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಇದಮನ್ಯತ್ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿವ್ರತಂ ತವ |
ವಾಸುದೇವಾಂಶಕಾಜ್ಞಾತಾಃ ಸರ್ವೇ ದೇವಗಣಾ ನೃಪ ॥ ೧ ॥

ಅಧಿಕೇನ ತದಂಶೇನ ಸಾಧ್ಯಾ ಜಾತಾಸ್ತಥಾ ಸುರಾಃ |
ತತ್ರಾಪಿ ಚಾಧಿಕಾಂಶೇನ ಚತುರಾತ್ಮಾ ಹರಿಃ ಸ್ತುತಃ ॥ ೨ ॥

ನರೋ ನಾರಾಯಣಶ್ಚೈವ ಹಯೋ ಹಂಸಶ್ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್ |
ಹಯೋ ಹರಿರಿತಿ ಖ್ಯಾತೋ ಹಂಸಃ ಕೃಷ್ಣಶ್ಚ ಕೀರ್ತಿತಃ ॥ ೩ ॥

ನೂರ ಐವತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೫. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:— ಮತ್ತೊಂದು ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿ
ವ್ರತವನ್ನೂ ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಎಲ್ಲಾ ದೇವಗಣಗಳೂ ವಾಸುದೇವನ ಅಂಶ
ದಿಂದಲೇ ಹುಟ್ಟಿದವರು. ಆದರಲ್ಲಿ ಅಧಿಕವಾದ ಅಂಶದಿಂದ ಸಾಧ್ಯರೂ, ಸುರರೂ
ಉಂಟಾದರು. ಚತುರಾತ್ಮನಾದ ಹರಿಯು ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾದ ಅಂಶದಿಂದ
ಆವಿರ್ಭವಿಸಿದವನು, ನರ, ನಾರಾಯಣ, ಹಯಮುಖ, ಹಂಸ ಈ ನಾಲ್ಕು ರೂಪ
ಗಳೇ ಆ ಅಧಿಕಾಂಶಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಹರಿಯ ಆವಿರ್ಭಾಗಗಳು, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಹಯ
ಮುಖನೇ ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾದ ಅಂಶವೆಂದೂ, ಹಂಸವೇ ಕೃಷ್ಣನ ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾದ ಅಂಶವೆಂದೂ
ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಈ ರೀತಿ ಚತುರ್ಮುಖನಾದ ಹರಿಯು ಗೃಹಸ್ಥಧರ್ಮಕ್ಕೆ

ಚತುರಾತ್ಮಾ ಹರಿರ್ಜಾತೋ ಗೃಹೇ ಧರ್ಮಸ್ಯ ಯಾದವ |
ಆದಿತೈಷು ತಥಾ ಯುಕ್ತೋ ಮಿತ್ರಾವರುಣಸಂಜ್ಞಕೌ

|| ೪ ||

ತಾನೇವ ಸಾಧ್ಯೌ ಜಾನೀಹಿ ಹರಿಂ ಕೃಷ್ಣಂ ಚ ಯಾದವ |
ಆದಿತೈಷು ತು ಯಾವುಕ್ತಾ ಶಕ್ರವಿಷ್ಣು ಸುರೋತ್ತಮೌ

|| ೫ ||

ತಾನೇವ ಸಿದ್ಧಸಾಧ್ಯೈಷು ನರನಾರಾಯಣೌ ಪುನಃ |
ಚೈತ್ರಶುಕ್ಲ ಚತುರ್ಥ್ಯಾಂ ತು ಸೋಪವಾಸಸ್ತು ಪೂಜಯೇತ್

|| ೬ ||

ದೇವೇಶಂ ಚತುರಾತ್ಮಾನಂ ವಿತ್ತಶಕ್ತ್ಯಾ ನರಾಧಿಪ |
ವ್ರತಮೇತನ್ನರಃ ಕೃತ್ವಾ ಪೂರ್ಣಂ ದ್ವಾದಶವತ್ಸರಂ |
ನ ದುರ್ಗತಿಮವಾಪ್ನೋತಿ ಮೋಕ್ಷೋಪಾಯಂ ಚ ವಿಂದತಿ

|| ೭ ||

ತತಃ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಚ ನಿಷ್ಕಲತ್ನಂ

ಪರೇಣ ಪುಂಸಾ ಚ ಸಮತ್ವನೇತಿ |

ತಕ್ಕಂತೆ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ. ಈ ಹರಿಯೇ ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿ, ಮಿತ್ರಾವರುಣ ರೆಂಬ ಅಭಿಧಾನಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಇವರೇ ಸಾಧ್ಯರೆಂಬ ಹರಿಕೃಷ್ಣರ ರೂಪಗಳೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು ಈ ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ಶಕ್ರ, ವಿಷ್ಣು ಎಂಬ ಯಾವ ದೇವತೆಗಳು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವರೋ ಇವರೇ ಸಿದ್ಧಸಾಧ್ಯರೆಂದು ಹೇಳಲಾದ ಪ್ರಭೇದಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ನರನಾರಾಯಣರು

೬-೮. ಚೈತ್ರಶುಕ್ಲ ಚತುರ್ಥಿಯಲ್ಲಿ ಉಪವಾಸದಿಂದಿದ್ದು ದೇವಾಧಿಪನಾದ ಹರಿಯನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಚತುರಾತ್ಮನನ್ನಾಗಿ ಭಾವಿಸಿ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ದ್ರವ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಹನ್ನೆರಡುವರ್ಷ ಪೂರ್ತಿ ಯಾವನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆಯೋ ಅವನು ದಾರಿದ್ರ್ಯದೋಷಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಮೋಕ್ಷೋಪಾಯ ನನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ ಅನಂತರ ಪುಣ್ಯಪಾಪಫಲ ಸಂಬಂಧರಹಿತನಾಗಿ

ಸರ್ವೇಶ್ವರಶ್ಚಾಪ್ರತಿಮಪ್ರಭಾವೋ

ವಿಮುಕ್ತದುಃಖೋ ಭುವನಸ್ಯ ಗೋಪ್ತಾ

|| ೮ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿವ್ರತೇ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣು ವ್ರತವರ್ಣನೋ
ನಾಮೈಕಪಂಚಾಶದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಪರಮಾತ್ಮನೊಡನೆ ಸಾಮ್ಯವನ್ನೇ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಸರ್ವೇಶ್ವರನಾದ ಪರಮಾತ್ಮ
ನಾದರೋ ಅಸದೃಶಪ್ರಭಾವನಾಗಿಯೂ ದುಃಖಗಂಧವಿಲ್ಲದೆಯೂ, ಜಗದ್ರಕ್ಷಕ
ನಾಗಿಯೂ ಇರುವನಷ್ಟೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿಕಲ್ಪದ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುವರ್ಣನೆಂಬ
ನೂರ ಐವತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಓಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ದ್ವಿಪಂಚಾಶದುತ್ತರಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಅತಃಪರಂ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಪಂಚಮೂರ್ತೀಸ್ತಥಾರ್ಚನಂ ।

ಪೃಥಿವ್ಯಾಸಸ್ತಥಾ ತೇಜೋ ವಾಯುರಾಕಾಶಮೇವ ಚ ॥ ೧ ॥

ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ದೇವಸ್ಯ ಕಥಿತಾಃ ಪಂಚಮೂರ್ತಯಃ ।

ಚೈತ್ರೇ ತು ಪಂಚಮಿಂ ಕುಕ್ಲಾಂ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ವಿಚಕ್ಷಣಃ ॥ ೨ ॥

ಸೋಪವಾಸೋ ಹರಿಂ ದೇವಂ ಪಂಚಾತ್ಮಾನಂ ಸಮರ್ಚಯೇತ್ ।

ಪಂಚಮಂಡಲಗಾಃ ಕಾರ್ಯಾಃ ಪಂಚಭಿಃ ವರ್ಣಕೈಃ ಪೃಥಕ್ ॥ ೩ ॥

ನೂರ ಐವತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೪. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ :— ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಪಂಚಮೂರ್ತಿಯ ಪೂಜಾಕ್ರಮವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಭೂಮಿ, ಜಲ, ತೇಜಸ್ಸು, ವಾಯು, ಆಕಾಶ ಎಂಬ ಪಂಚ ಮಹಾಭೂತಗಳೂ ಪ್ರಭುವಾದ ವಾಸುದೇವನ ಐದು ಮೂರ್ತಿಗಳು ಚೈತ್ರ ಶುಕ್ಲಪಂಚಮಿಯ ದಿನ ಉಪವಾಸದಿಂದಿದ್ದು ಪಂಚಮೂರ್ತ್ಯಾತ್ಮಕನಾದ ಹರಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಬಣ್ಣಗಳಿಂದ ಐದು ಮಂಡಲಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಆ ಮಂಡಲಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವಂತೆ ಆ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಭಾವಿಸಿ

ಪಾರ್ಥಿವಂ ಮಂಡಲಂ ಕಾರ್ಯಂ ಶುಕ್ಲವರ್ಣಂ ಮಹೀಪತೇ |
ನಾರುಣಂ ಚ ತಥಾ ಶ್ವೇತಂ ರಕ್ತಮಾಗ್ನೇಯಮಿಷ್ಯತೇ || ೪ ||

ಪೀತಂ ಭವತಿ ನಾಯಕಂ ಕೃಷ್ಣಮಾಕಾಶದೈವತಂ |
ಸಮಾನವರ್ಣೈಃ ಗಂಧೈಸ್ತು ಪುಷ್ಪೈಸ್ತಾನರ್ಚಯೇತ್ಪುಥಕ್ || ೫ ||

ಶಕ್ತ್ಯಾ ಚ ಧೂಪದೀಪಾದ್ವೈರ್ಯಥಾಲಾಭಮರಿಂದಮ |
ಯವೈರ್ವಾ ನೈಃ ಸ್ತ್ರೀಲೈಶ್ಚೈವ ಸರ್ವಪೈಶ್ಚ ಘೃತೇನ ಚ || ೬ ||

ಪಂಚಭಿರ್ಬುದುರ್ಯಾನ್ವಿಶ್ರೈಃ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಚ ಪೃಥಕ್ ಪೃಥಕ್ |
ಶಲ್ಲಿಂಗೈರಥಮಂತ್ರೈರ್ವಾ ತ್ವಥವಾ ನೃಪನಾಮಭಿಃ || ೭ ||

ಹಿಂಕಾರಪೂರ್ವಕೈರ್ಹೃತ್ಪಾಶಕ್ತ್ಯಾ ವಿಪ್ರಾಂಸ್ತು ಪೂಜಯೇತ್ |
ಏವಂ ಸಂವತ್ಸರಂ ಕೃತ್ವಾ ಪೂರ್ಣೇ ಸಂವತ್ಸರೇ ತತಃ || ೮ ||

ಪೂಜಿಸಬೇಕು ಪ್ರಭಾವಿಯ, ಮಂಡಲವನ್ನು ಬಿಳಿಯಬಣ್ಣದಿಂದಲೂ ಜಲದ
ಮಂಡಲವನ್ನು ಶ್ವೇತವರ್ಣದಿಂದಲೂ, ಅಗ್ನಿಯಮಂಡಲವನ್ನು ಕೆಂಪುಬಣ್ಣದಿಂದಲೂ
ಮಂಡಬೇಕು.

೫-೮. ಮಾಯಾವಿಗೆ ಮೂಂಬಣ್ಣದ ಮಂಡಲ. ಆಕಾಶದೇವತೆಗೆ ಕೃಷ್ಣವರ್ಣದ
ಮಂಡಲ. ಈ ರೀತಿ ಮಂಡಲವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಆಯಾಯ ಮಂಡಲಗಳ ವರ್ಣ
ದಂತಹ ಗಂಧಪುಷ್ಪಗಳಿಂದಲೂ, ಧೂಪದೀಪಾದಿಗಳಿಂದ, ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ
ವಾಗಿ ಪೂಜಿಸಬೇಕು:- ಯವ, ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಧಾನ್ಯ, ತಿಲ, ಸಾಸನ, ಘೃತ
ಇವುಗಳನ್ನು ಮಿಶ್ರಮಾಡಿ ಎಲ್ಲಾ ಮಂಡಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬೇರೆಬೇರೆ ಹೋಮಮಾಡ
ಬೇಕು ಆಯಾಯ ಭೂತಗಳ ಲಿಂಗ (ವಾಚಕಶಬ್ದ) ಗಳಿರುವ ಮಂತ್ರಗಳಿಂದಾಗಲಿ
ಅಥವಾ ನಾಮಗಳಿಂದಲೇ ಆಗಲಿ, ಹಿಂಕಾರಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹೋಮಮಾಡಿ ಶಕ್ತಿಗೆ
ತಕ್ಕಂತೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಆ ವರ್ಷಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಆಚರಿಸಿ
ವರ್ಷವು ಪೂರ್ತಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಆಯಾಯ ದೇವತೆಗಳ ವರ್ಣಕ್ಕೆ
ಸಮಾನವಾದ ವರ್ಣಗಳುಳ್ಳ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡಬೇಕು.

1 ಇಲ್ಲಿ ವಸ್ತುಃ ಎಂದೂ ಪಾಪವಿರೋಧಕೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ದತ್ತಾ ವಿಪ್ರೇಷು ವಸ್ತ್ರಾಣಿ ದೇವರಂಗಸಮಾನಿ ಚ |
ಮಹಾಭೂತವ್ರತಮಿದಂ ಯಃ ಕರೋತ್ಯಥ ಪಂಚಕಂ

|| ೯ ||

ಪಂಚಯಜ್ಞಮವಾಸ್ತೋತಿ ಕ್ರಮತೋ ಯೇನ್ಮಕೀರ್ತಿತಾಃ |
ಬಹುಸ್ಯಬ್ಧಸಹಸ್ರಾಣಿ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ

|| ೧೦ ||

ಮಾನುಷ್ಯಮಾಸಾದ್ಯ ಧವತ್ಯರೋಗೋ
ಬಲಾನ್ವಿತೋ ವೈರಿಗಣಾಪಹರ್ತಾ |
ಶ್ರುತೇನ ರೂಪೇಣ ಗುಣೇನ ಯುಕ್ತೋ
ಜನಾಭಿರಾಮಃ ಪ್ರಮದಾಪ್ರಿಯಶ್ಚ

|| ೧೧ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಾಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಪಂಚಮೂರ್ತಿ ಪಂಚಮಹಾಭೂತವ್ರತವರ್ಣ-
ನೋನಾಮ ದ್ವಿಪಂಚಾಶದುತ್ತರಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

೯-೧೧. ಈ ಮಹಾಭೂತವ್ರತವನ್ನು ಐದು ಬಾರಿ ಯಾರು ಮಾಡುತ್ತಾ
ರಿಯೋ ಅವರು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಪಂಚಮಹಾಯಜ್ಞಗಳ ಫಲವನ್ನು
ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ ಬಹುಸಹಸ್ರವರ್ಷ ಪರ್ಯಂತವೂ ಸ್ವರ್ಗಸುಖಕ್ಕೆ ಭಾಗಿಯಾಗು-
ತ್ತಾರೆ. ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಜನಿಸಿದರೂ ಅರೋಗನಾಗಿಯೂ, ಬಲಶಾಲಿಯಾಗಿಯೂ,
ವೈರಿವಿಜಯಿಯಾಗಿಯೂ, ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನದಿಂದಲೂ, ಸುರೂಪದಿಂದಲೂ ಕೂಡಿ
ಜನಪ್ರಿಯನಾಗಿಯೂ, ಪ್ರೇಯಸೀಪ್ರಿಯನಾಗಿಯೂ ಸುಖಿಯಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಾಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಪಂಚಮೂರ್ತಿ ಪಂಚಮಹಾಭೂತವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ
ನೂರ ಏವತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಓಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ತ್ರಿಪಂಚಾಶದುತ್ತರ ಶತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಅದಮನೃತ್ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಪಂಚಮೂರ್ತಿವ್ರತಂ ತವ ।

ಸಂವತ್ಸರಃ ಸ್ಫುತೋ ವಹ್ನಿಃ ತಥಾರ್ಕಃ ಪರಿವತ್ಸರಃ

॥ ೧ ॥

ಇಡಾಪೂರ್ವಸ್ತಥಾಸೋಮ ಅನುಪೂರ್ವಃ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ ।

ತತ್ಪೂರ್ವತ್ವ ತಥಾಪ್ರೋಕ್ತೋ ದೇವದೇವೋ ಮಹೇಶ್ವರಃ

॥ ೨ ॥

ತೇಷಾಂ ಮಂಡಲವಿನ್ಯಾಸೈಃ ಪ್ರಾಗ್ಬದೇವ ವಿಧೀಯತೇ ।

ಪ್ರಾಗ್ಬಚ್ಛ ಪೂಜನಂ ಕಾರ್ಯಂ ಹೋಮಃ ಕಾರ್ಯಸ್ತಥಾವಿಧಃ ॥ ೩ ॥

ನೂರ ಐವತ್ತಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೪. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ :—ಮತ್ತೊಂದು ಪಂಚಮೂರ್ತಿ ವ್ರತವನ್ನೂ ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಸಂವತ್ಸರವೇ ವಹ್ನಿಯ ಸ್ವರೂಪ. ಇಡಾವತ್ಸರವೇ ಚಂದ್ರನ ಸ್ವರೂಪ, ಅನುವತ್ಸರವೇ ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿಯ ಸ್ವರೂಪ. ತದ್ವತ್ಸರವೇ ದೇವಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಮಹೇಶ್ವರ ಸ್ವರೂಪ, ಈ ರೀತಿ ಭಾವಿಸಿ ಇವರುಗಳನ್ನು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿರುವ ಮಂಡಲವಿನ್ಯಾಸ ಕ್ರಮದಿಂದ ಹಿಂದೆ ಹೇಳುವಂತೆಯೇ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಹೋಮವನ್ನೂ ಸಹ ಅವೇ ರೀತಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಎಳ್ಳು, ಭತ್ತ, ಯವ, ಆಡ್ಲ,

ತಿಲವೀಹಿಯವೈಶ್ವವ ಘೃತೇನ ಸಿತಸರ್ಪಪೈಃ |
ತಲ್ಲಿಂಗೈರಥವಾ ಮಂತ್ರೈಃ ನಾಮಭಿಃ ಪ್ರತ್ಯಹಂ ಕ್ರಮಾತ್ || ೪ ||

ನಕ್ಶತ್ರನಕ್ಷತ್ರಾ ತಿಷ್ಠೇತ್ಪ್ರಾಕ್ಷದ್ವಿವಸಪಂಚಕಂ |
ಸಂವತ್ಸರಾಖ್ಯೇ ವರ್ಷೇತು ವ್ರತಮೇತತ್ಸಮಾರಭೇತ್ || ೫ ||

ವ್ರತಾವಸಾನೇ ದಾತವ್ಯಂ ಸುವರ್ಣಂ ಪಂಚ ಯಾದವ |
ಚತುರ್ವೇದವಿದಾಂ ದೇಯಂ ಶಾಖಾಭೇದೇನ ಯಾದವ || ೬ ||

ಏಕೈಕಂ ಪಂಚಕಂ ದೇಯಂ ತಥಾ ಕಾಲವಿದೋ ಭವೇತ್ |
ಅಶ್ವಮೇಧಫಲಂ ಹೈತದ್ವ್ರತಂ ತವ ಮಯೇರಿತಂ || ೭ ||

ಯಥೇಷ್ಟಂ ಲೋಕಮಾಪ್ನೋತಿ ಕಾಮಜಾರೀ ವಿಹಂಗಮಃ |
ಕೃತೇನಾನೇನ ಧರ್ಮಜ್ಞ ಪೂಜ್ಯಮಾನಃ ಸುರಾಸುರೈಃ || ೮ ||

ಮಾನುಷ್ಯಮಾಸಾದ್ಯ ಭವತ್ಯರೋಗೋ
ವರ್ಣೇನ ರೂಪೇಣ ಬಲೇನ ಯುಕ್ತಃ |

ಬಿಳಿಯ ಸಾಸವೆ ಇವನ್ನು ಮಿಶ್ರಮಾಡಿ ಆಯಾಯ ಲಿಂಗಗಳುಳ್ಳ ಮಂತ್ರ
ಗಳಿಂದಾಗಲಿ, ನಾಮಗಳಿಂದಾಗಲಿ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಕ್ರಮವಾಗಿ ನಡೆಸಬೇಕು.

೫-೯. ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲೇ ಭೋಜನಮಾಡುತ್ತಾ ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ಐದು
ದಿನಗಳೂ ಇರಬೇಕು. ಸಂವತ್ಸರವೆಂಬ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಈ ವ್ರತವನ್ನಾರಂಭಿಸಬೇಕು.
ವ್ರತವು ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಚತುರ್ವೇದವನ್ನೂ ತಿಳಿದಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಆಯಾಯ
ಶಾಖಾಭೇದದಿಂದ ಸುವರ್ಣಪಂಚಕವನ್ನು ದಕ್ಷಿಣೆಯಾಗಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಕಾಲಜ್ಞ
ನಾದ ಜ್ಯೋತಿಷಿಕನಿಗೆ ಐದು ಸುವರ್ಣವನ್ನೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಕೊಡಬೇಕು. ನಿನಗೆ
ಹೇಳಿರುವ ವ್ರತವು ಅಶ್ವಮೇಧಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದ ಫಲವುಳ್ಳದ್ದು. ಈ ವ್ರತದಿಂದ
ಸಂತುಷ್ಟನಾದ ಸುರಾಸುರವೃಂದನಾದ ಪ್ರಭುವು ವ್ರತವನ್ನು ಮಾಡಿದವನಿಗೆ ಕಾಮ

ನೃಪಃ ವೃತಾಪಾನತಶತ್ರುಸಂಘೋ

ದೇವೋತ್ತಮೋ ನಾ ಬಹುಯಜ್ಞಯೋಜೀ

|| ೯ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ವಜ್ರ
ಸಂವಾದೇ ಪಂಚವ್ರತವಿಧಾ ಸಂವತ್ಸರಪೂಜಾಯಾಮೃತ್ಯುಮೇಧಫಲ
ವರ್ಣನೋನಾಮ ತ್ರಿಪಂಚಾಶಕದುತ್ತರ ಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಚಾರತ್ವವನ್ನೂ ಗಗನಸಂಚಾರಿತ್ವವನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟು ಯಥೇಷ್ಟ ಲೋಕಸಂಚಾರವನ್ನೂ
ಅನುಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾನೆ. ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದರೂ ಅರೋಗನಾಗಿಯೂ, ರೂಪ
ಬಲಾದಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿಯೂ, ಶತ್ರುನಾಶಕನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ರಾಜನಾಗುತ್ತಾನೆ.
ಯಜ್ಞ ಯಾಗಾದಿಗಳಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ದೇವತೋತ್ತಮನಾಗಿಯಾದರೂ
ಆಗುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಪಂಚವ್ರತವಿಧಿಯ ಸಂವತ್ಸರ ಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ
ಅಮೃತಮೇಧಫಲವರ್ಣನವೆಂಬುದು ಏನತ್ತಮೂರನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಓಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾವುರಾಣೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಚತುಷ್ಪಂಚಾಶದುತ್ತರಶತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಅಥಾತಃ ಸಂಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಶ್ರೀವ್ರತಂ ನಾಮ ತೇ ವ್ರತಂ ।

ಚೈತ್ರಶುದ್ಧ ತೃತೀಯಾಯಾಂ ಸ್ನಾನಮಭ್ಯಂಗಪೂರ್ವಕಂ

॥ ೧ ॥

ಕೃತ್ವಾ ಶುಕ್ಲಾಂಬರೋ ರಾಜನ್ ಶುಕ್ಲಮಾಲ್ಯಾನುಲೇಪನಃ ।

ತಿಷ್ಠೇತ್ ಘೃತಾದನಾಹಾರೋ ಭೂಮೌ ಸ್ವಸ್ಥಾಚ್ಚ ತಾಂ ನಿಶಾಂ

॥ ೨ ॥

ಚತುರ್ಥ್ಯಾಂ ಚ ತಥಾ ಸ್ನಾನಂ ಬಹಿರ್ಗತ್ವಾ ಸಮಾಚರೇತ್ ।

ಪದ್ಮಿನ್ಯಾಂ ಚ ನಿಶೇಷೇಣ ತತಃ ಶುಕ್ಲಾಂಬರಃ ಶುಚಿಃ

॥ ೩ ॥

ನೂರ ಐವತ್ತನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೫. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:—ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಶ್ರೀವ್ರತವೆಂಬ ವ್ರತವನ್ನು ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಚೈತ್ರಶುದ್ಧ ತೃತೀಯೆಯಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಂಗನಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಬಿಳುಪಾದ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಬಿಳುಪಾದ ಗಂಧ ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನೂ ಧರಿಸಿ ತುಪ್ಪದ ಅನ್ನದಿಂದ ಆಹಾರ ಹೊಂದಿದ್ದು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿರಬೇಕು. ಮಾರನೆಯ ಚತುರ್ಥಿ ದಿನ ಹೊರಗೆ ಕಮಲಗಳಿರುವ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಬೇಕು. ಬಿಳಿಯ ವಸ್ತ್ರವನ್ನೇ ಧರಿಸಿ ಶುಚಿಯಾಗಿದ್ದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ

ಲಿಪ್ತೋಂ ಸಂಪೂಜಯೇತ್ಪದ್ಮೇ ಕೃತಕೇಽಕೃತಕೇಽಪಿ ವಾ |
ತುಕ್ಲೇನ ಗಂಧಮಾಲ್ಯೇನ ಘೃತದೀಪೇನ ಚಾಹ್ಯಥ

|| ೪ ||

ದಧ್ವಾ ಚ ಪರಮಾನ್ನೇನ ಅರ್ಘ್ಯಕೇಣ ಗುಡೇನ ಚ |
ಇಷ್ಟುಣೇಷ್ಟುವಿಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಲವಣೇನ ಚ ಭೂರಿಣಾ

|| ೫ ||

ಸ್ತುತಕ್ತ್ವಾ ಚ ಮಹಾರಾಜ ಭೂಯಸಾ ಬಲಿಕರ್ಮಣಾ |
ಶ್ರೀಸೂಕ್ತೇನ ತತೋ ವಹ್ನಾ ಪದ್ಮಾನಿ ಜುಹೂಯಾಚ್ಛುಚಿಃ

|| ೬ ||

ತದಲಾಭೇ ಚ ಬಿಲ್ವಾನಿ ತದಲಾಭೇ ತಥಾ ಘೃತಂ |

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ ಗೋರಸಪ್ರಾಯಂ ಘೃತಂ ಭೂಯಿಷ್ಯಮಾತಯೇತ್ || ೭ ||

ಸುವರ್ಣಮಾಷಕಂ ದದ್ಯಾದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯಕ್ತ ದಕ್ಷಿಣಾಂ |

ಅನಾಹಾರಸ್ತತಃ ಸ್ವಸ್ಯಾಚ್ಛುಚೌ ದೇಶೇ ಯಥಾವಿಧಿ

|| ೮ ||

ತತಸ್ತು ಪಂಚಮಿಾಂ ಪ್ರಾಸ್ಯ ಪೂರ್ವಾಹ್ನೇ ಪದ್ಮಿನೀಪಲೇ |

ಸ್ನಾತ್ವಾ ಸಂಪೂಜನಂ ಕುರ್ಯಾತ್ಪಾಗ್ವದೇವ ತಥಾ ಪ್ರಿಯಃ

|| ೯ ||

ವಾದ ಅಧವಾ ಕೃತಕನಾದ ಕಮಲದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು ಪೂಜೆಯನ್ನೂ ಸಹ ಬಿಳುಪಾದ ಗಂಧಕುಸುಮಗಳಿಂದಲೂ, ತುಪ್ಪದ ದೀಪದಿಂದಲೂ, ಮೊಸರು, ಪರಮಾನ್ನ, ಹಸಿಯಶುಂಠಿ, ಬೆಲ್ಲ, ಕಬ್ಬು, ಮತ್ತು ಕಬ್ಬಿನ ವಿಕಾರನಾದ ಸಿಹಿಭಕ್ಷ್ಯ ಹೆಚ್ಚಾದ ಲವಣ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದಲೇ ಮಾಡಬೇಕು.

೬-೧೦. ಸ್ತುತಕ್ಕೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಲಿಕರ್ಮವನ್ನೂ ಆಚರಿಸಬೇಕು.

ಶ್ರೀಸೂಕ್ತದಿಂದ ಕಮಲಗಳನ್ನು ಆಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಮಮಾಡಬೇಕು. ಅದು ಲಭಿಸದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಬಿಲ್ವಗಳಿಂದ ಅದೂ ಲಭಿಸದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಆಹ್ವಾದಿಂದಲೇ ಹೋಮಮಾಡಬೇಕು. ಹಾಲು, ಮೊಸರು, ತುಪ್ಪ ಇವುಗಳಿಂದ ಪ್ರಚುರವಾಗಿರುವ ಭೋಜನವನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಮತ್ತು ಮಾಷಕವೆಂಬ ಪರಿಮಾಣ ಉಳ್ಳ ಸುವರ್ಣ ನಾಣ್ಯವನ್ನು ದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನಾಗಿ ಕೊಡಬೇಕು. ನಿರಾಹಾರನಾಗಿಯೇ ಇದ್ದು ಶುಚಿಯಾದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಕಳೆಯಬೇಕು. ಮಾರನೆಯ

ಛಾಯಾಂವ ದ್ವಿಜೇ ದದ್ಯಾತ್ಪೂರ್ವಂ ಕನಕಮಾಷಕಂ |
ಪದ್ಮಾಕ್ಷಮುಘವಾ ಬಿಲ್ವಂ ಪ್ರಾಶ್ನೀಯಾತ್ಪದನಂತರಂ || ೧೦ ||

ತತೋ ಹವಿಷ್ಯ ಮುಶ್ನೀಯಾದ್ವಾಗ್ನಿಕೋ ಮಾನವೋತ್ತಮಃ |
ಸಂವತ್ಸರಮಿದಂ ಬಿಲ್ವಂ ಪ್ರಾಶ್ನೀಯಾತ್ಪದನಂತರಂ |
ಸಂವತ್ಸರಮಿದಂ ಕೃತ್ವಾ ವ್ರತಂ ಪ್ರಾರ್ಥಿವಸತ್ತಮ || ೧೧ ||

ಫಲಮಾಪ್ನೋತಿ ವಿಪುಲಂ ರಾಜಸೂಯಾಶ್ವಮೇಧಯೋಃ |
ಏನಾ ಕನಕದಾನೇನ ವ್ರತಮೇತತ್ಸಮಾಚರೇತ್ || ೧೨ ||

ವ್ರತಾಂತೇ ಮಾಷಕಂ ದದ್ಯಾತ್ಪ್ರಹ್ಲಿಷ್ಠೋಮಫಲಂ ಲಭೇತ್ |
ಸಂಪೂಜ್ಯ ಸೋಪವಾಸಸ್ತು ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷಸ್ಯ ಪಂಚಮಿಾಂ || ೧೩ ||

ನಿತ್ಯಮೇವ ತ್ರಿಯಂ ದೇವೀಂ ತ್ರಿಯಮಾಪ್ನೋತ್ಕೃತಮುತ್ತಮಾಂ |
ಬಲಮುತ್ತಮಮಾಪ್ನೋತಿ ರೂಪಮಾರೋಗ್ಯಮೇವ ಚ || ೧೪ ||

ಸಂಚಮಿಯಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಾಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಕಮಲಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಮೊದಲಿನಂತೆ
ಛತ್ತಿಯಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ
ಜಿನ್ನದ ನಾಣ್ಯವನ್ನು ದಕ್ಷಿಣೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಪದ್ಮಾಕ್ಷವನ್ನಾಗಲೀ, ಬಿಲ್ವವನ್ನಾಗಲೀ,
ಪುಷ್ಪಾಕ್ಷ ಪ್ರಾಶನಮಾಡಿ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಹವಿಷ್ಯಾನ್ನವನ್ನು ಮೌನದಿಂದಿದ್ದು
ಛಂಜಿಸಬೇಕು.

೧೧-೧೫ ಅನಂತರ ಸಂವತ್ಸರಪರ್ಯಂತವೂ ಬಿಲ್ವವನ್ನೇ ಭಕ್ತಿಸುತ್ತಿರ
ಬೇಕು ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಸಂವತ್ಸರ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿದವನು ರಾಜಸೂಯಾಶ್ವ
ಪೇಛಗಳ ಫಲವನ್ನೇ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಮೊದಲು ಚಿನ್ನವನ್ನು ದಾನಮಾಡದೆ
ವ್ರತಮಾಡಿದಲ್ಲಿ. ವ್ರತವು ಮುಗಿಯುವಾಗ ಮಾತ್ರ ಮಾಷಕವೆಂಬ ಸುವರ್ಣದ
ನಾಣ್ಯವನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಅಂತಹವನು ಅಗ್ನಿಷ್ಟೋಮದ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದು
ತ್ತಾನೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಪಂಚಮಿಯ ದಿನ ಉಪವಾಸವಿದ್ದು ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ದೇವಿಯನ್ನು ನಿತ್ಯವಾಗಿಯೂ ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಹೊಂದು
ತ್ತಾನೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಬಲವನ್ನೂ, ಸುರೂಪವನ್ನೂ, ಆರೋಗ್ಯವನ್ನೂ ಸಹ ಹೊಂದು

ಜಗತ್ಪ್ರಧಾನಾಂ ವರದಾಂ ವರೇಷ್ಯಾಂ
 ವಿಭಾವರೀಂ ಸರ್ವಗತಾಂ ನರೇಂದ್ರ |
 ಶ್ರದ್ಧಾನ್ವಿತಃ ಪೂಜಯತೀಹ ಯಸ್ತು
 ಕಾಮಾನವಾಪ್ನೋತಿ ಸ ಸರ್ವಕಾಲಂ

|| ೧೫ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ವಜ್ರ
 ಸಂವಾದೇ ಪಂಚಮೂರ್ತಿವಿಧೌ ಲಕ್ಷ್ಮೀವ್ರತವರ್ಣನೋ ನಾಮ
 ಚತುಷ್ಪಂಚಾಶದುತ್ತರ ಶತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ತ್ತಾನೆ. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲೇ ಪ್ರಧಾನಳಾಗಿಯೂ, ವರಪ್ರದಳಾಗಿಯೂ, ಆಶ್ರಯಣೀಯ
 ಳಾಗಿಯೂ, ವಿಭಾವರೀರೂಪಳಾಗಿಯೂ, ಸರ್ವವ್ಯಾಪಕಳಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಲಕ್ಷ್ಮೀ
 ದೇವಿಯನ್ನು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಯಾವನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾನೆಯೋ ಅವನು ಸರ್ವಕಾಲ
 ದಲ್ಲಿಯೂ ಸರ್ವಮನೋರಥಗಳನ್ನೂ ಸಫಲಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ವಜ್ರ
 ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಪಂಚಮೂರ್ತಿ ವಿಧಿಯ ಲಕ್ಷ್ಮೀವ್ರತವರ್ಣನೆಂಬ
 ನೂರ ಐವತ್ತನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ೬೦ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಪಂಚಪಂಚಾಶದುತ್ತರಶತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಅಥಾಪರಂ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಪಂಚಮೂರ್ತಿವ್ರತಂ ತವ |

ಶಂಖಂ ಚಕ್ರಂ ಗದಾಂ ಪದ್ಮಂ ಸೃಥಿವೀಂ ಚ ಮಹಾಭುಜ || ೧ ||

ಗಂಧೈರ್ಮಂಡಲಕಾನ್ ಕೃತ್ವಾ ಪಂಚ ಪಂಚಸು ಪೂಜಯೇತ್ |

ಚೈತ್ರಕುಕ್ಷಾಂತಮಾರಭ್ಯ ಪಂಚವಿಂಶತ್ಪ್ರತಿಪದ || ೨ ||

ಸೋಪವಾಸೋ ಬಹಿಃಸ್ನಾತಸ್ತಥಾ ಕುಕ್ಷಾಂಬರಃ ಶುಚಿಃ |

ಗಂಧಮಾಲ್ಯನಮಸ್ಕಾರ ಧೂಪದೀಪಾನ್ ಸಂಪದಾ || ೩ ||

ನೂರ ಐವತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೪. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ :—ಮತ್ತೊಂದು ಪಂಚಮೂರ್ತಿ ವ್ರತವನ್ನೂ ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ;—ಶಂಖ, ಚಕ್ರ, ಗದಾ, ಪದ್ಮ, ಸೃಥಿವೀ ಇವುಗಳನ್ನು ಗಂಧದಿಂದ ಐದು ಮಂಡಲಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಈ ಐದು ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಚೈತ್ರಶುದ್ಧ ಪೂರ್ಣಿಮೆಯು ಕಳೆದ ಮೇಲೆ ಮುಂದಿನ

ಸರ್ವೇಷಾಂ ಪೂಜನಂ ಕೃತ್ವಾ ಜುಹುಯಾಚ್ಛಾತನೇದಸಿ |

ಸರ್ವೇಷಾಮೇವ ದೇವಾನಾಂ ನಾಮಭಿಸ್ತು ತಥಾಘೃತಂ || ೪ ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ನೋಜಯೇಚ್ಛಾತ್ರ ತದಾ ಮಧುರಭೋಜನಂ |

ಸಂವತ್ಸರಮಿದಂ ಕೃತ್ವಾ ವ್ರತಾಂತೇ ವಸ್ತ್ರಪಂಚಕಂ || ೫ ||

ಅತ್ಯಮೇಧಮನಾಪ್ನೋತಿ ಪಂಚರಾತ್ರವಿದೇ ದದತ್ |

ಪಂಚವರ್ಣಂ ಚ ರಾಜೇಂದ್ರ ರಾಜಸೂಯಫಲಂ ಲಭೇತ್ || ೬ ||

ಮಾನುಷ್ಯಮಾಸಾದ್ಯ ಭವತ್ಯರೋಗೋ

ಬಲಾನ್ವಿತೋ ಧರ್ಮಪರೋ ವಿನೀತಃ |

ಪಂಚಮಿಯ ವರೆಗೂ, ಉಪವಾಸದಿಂದಿದ್ದು, ಹೊರಗೆ ಸ್ನಾನಮಾಡುತ್ತಾ ಬಿಳಿಯ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಗಂಧಪುಷ್ಪ ನಮಸ್ಕಾರ ಧೂಪದೀಪ ನೈವೇದ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಪೂಜೆಯನ್ನರ್ಪಿಸಿ ಅವರವರ ನಾಮಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಆಜ್ಞವನ್ನು ಆಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಮ ಮಾಡಬೇಕು.

೫-೭. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಮಧುರವಾದ ಭಕ್ಷ್ಯಭೋಜ್ಯಗಳಿಂದ ಭೋಜನ ಮಾಡಬೇಕು. ವತ್ಸರಪರ್ಯಂತವೂ ಈ ವ್ರತವನ್ನಾಚರಿಸಿ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಐದು ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು, ಪಂಚರಾತ್ರವೆಂಬ ಭಗವಚ್ಛಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ತಿಳಿದವನಿಗೆ ದಾನಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಆಶ್ವಮೇಧದ ಫಲವೇ ಅವನಿಗೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಐದು ಬಣ್ಣಗಳುಳ್ಳ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದ್ದೇ ಆದರೆ, ರಾಜಸೂಯಯಾಗದ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಜನಿಸಿದರೂ, ಅರೋಗನಾಗಿಯೂ, ಬಲಿಷ್ಠನಾಗಿಯೂ ಧಾರ್ಮಿಕ

ಧನೇನ ರೂಪೇಣ ಸುಖೇನ ಯುಕ್ತೋ
ರಾಜಾಧಿರಾಜೋಪ್ಯಥವಾ ನರೇಂದ್ರಃ

|| ೭ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಾಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಪಂಚಮೂರ್ತಿವ್ರತೇ ಆಯುಧಾದಿವ್ರತ
ನಿರೂಪಣೋ ನಾಮ
ಪಂಚಪಂಚಾಶದುತ್ಪರತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ನಾಗಯೂ, ವಿನೀತನಾಗಯೂ, ಧನ, ರೂಪ ಇವುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಸುಖಿಯಾದ
ರಾಜಾಧಿರಾಜನಾಗಿಯೇ ಆಗಲಿ, ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ರಾಜಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗಿಯೇ ಆಗಲಿ
ಆಗುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಾಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ವಜ್ರ
ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಪಂಚಮೂರ್ತಿವ್ರತದ ಆಯುಧಾದಿವ್ರತನಿರೂಪಣವೆಂಬ
ನೂರ ಐವತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಓಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಪಟು ಸಂಚಾರದುತ್ತರಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಅಥಾತಃ ಸಂಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಪಣ್ಡಿತೇರರ್ಚನಂ ತವ |
ವಸಂತೇ ಪೂಜಯೇನ್ನಿತ್ಯಂ ದ್ವಾ ಮಾಸಾ ಮಧುಮಾಧವಾ || ೧ ||

ಘಟೈಃ ಪುಷ್ಪೈಃ ಕಷಾಯೈಸ್ತು ಗ್ರೀಷ್ಮೇ ಗ್ರೀಷ್ಮೇ ಚ ಪೂಜಯೇತ್ |
ಮಧುರೇಣ ಮಹಾರಾಜ ಸ್ರಾವ್ಯತ್ಕಾಲೇ ಹಿತೇ ಚ ತಂ || ೨ ||

ಅನ್ವೇನ ಪೂಜಯೇನ್ನಿತ್ಯಂ ಶರದಂ ಲವಣೇನ ಚ |
ವಟುಕೇನ ಚ ಹೇಮಂತೇ ತಿಕ್ತೇನ ತಿತಿರೇ ತಥಾ || ೩ ||

ನೂರ ಐವತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೪ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ :— ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಆರು ಮೂರ್ತಿಗಳ ಪೂಜೆಯನ್ನು ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ವಸಂತಋತುವಿನಲ್ಲಿ ಚೈತ್ರವೈಶಾಖಗಳನ್ನು ಫಲಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಗ್ರೀಷ್ಮದ ಎರಡು ಮಾಸಗಳನ್ನು ಕಷಾಯ (ಪಾನಕಾದಿ) ಗಳಿಂದಲೂ, ವರ್ಷಾಕಾಲದ ಎರಡು ಮಾಸಗಳನ್ನು ಮಧುರರಸದಿಂದಲೂ, ಶರತ್ಕಾಲದ ಎರಡು ಮಾಸಗಳನ್ನು ಹುಳಿ, ಉಪ್ಪು ಇವುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಭೋಜ್ಯವಸ್ತುಗಳಿಂದಲೂ, ಹೇಮಂತದ ಎರಡು ಮಾಸಗಳನ್ನು ವಟುಕವೆಂಬ (ಒಬ್ಬಟ್ಟು ಮೊದಲಾದ್ದು) ಭಕ್ಷ್ಯದಿಂದಲೂ, ತಿತಿರಮಾಸಗಳನ್ನು ಒಗರಾದ

ನಕ್ರಾತನಸ್ತಥಾ ತಿಷ್ಠೇದ್ಯತೂಕ್ತಂ ವರ್ಜಯೇದ್ರಸಂ |
ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ನೋಜಯೇಚ್ಛಾತ್ರ ಋತೂಕ್ತಂ ರಸಭೋಜನಂ || ೪ ||

ಸಂವತ್ಸರಮಿದಂ ಕೃತ್ವಾ ವ್ರತಂ ಪರಮಪಾವನಂ |
ಅಶ್ವಮೇಧಮನಾಪ್ನೋತಿ ರಾಜಸೂಯಂ ಚಿ ವಿಂದತಿ || ೫ ||

ಸರ್ವಾನ್ಯಾಮಾನವಾಪ್ನೋತಿ ನಾತ್ರ ಕಾರ್ಯಾ ವಿಚಾರಣಾ |
ಫಲಮುಕ್ಷಯ್ಯಮಾಪ್ನೋತಿ ವ್ರತಸ್ಯಾಸ್ಯ ನರೋತ್ತಮ || ೬ ||

ಚೈತ್ರಾದಥಾರಭ್ಯ ಸಿತೇ ಚಿ ಪಷ್ಠೀಂ
ಸಂಪೂಜಯೇದ್ಯೋ ಯತುಷಟ್ಕಮೇವಂ |
ಕೃತೋಪವಾಸಸ್ತು ಯಥೋಕ್ತಮೇತ-
ತ್ಪಲಂ ಲಭೇತ್ಪೂರ್ಣಮಿತಿವಿಧಮುಕ್ತಂ || ೭ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಾಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಪೂರ್ಣಾರ್ಥವ್ರತವರ್ಣನೋ ನಾಮ
ಪಟಪಂಚಾಶದುತ್ತರ ಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ವಸ್ತುಗಳಿಂದಲೂ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನೂ ಆಯಾಯ ಮತುಗಳಲ್ಲಿ
ಹೇಳಿರುವ ರಸಗಳಿಂದ ಭೋಜನಮಾಡಿಸಬೇಕು. ತಾನು ಮಾತ್ರ ಆಯಾಯ
ಮತುಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿರುವ ರಸಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿಯೇ
ಭೋಜನಮಾಡಬೇಕು.

೫-೭. ಬಹುಪವಿತ್ರವಾದ ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಸಂವತ್ಸರ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ
ಮಾಡಿದವನು ಅಶ್ವಮೇಧಯಾಗಗಳ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ ಅಕ್ಷಯ್ಯ ಫಲವು
ಈ ವ್ರತಕ್ಕೆ ಉಂಟು. ಇದನ್ನು ವಿಚಾರಮಾಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಚೈತ್ರಶುದ್ಧ ಪಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿ
ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ, ಈ ರೀತಿ ಷಡೈತುಗಳನ್ನು ಉಪವಾಸ ನಿಯಮದಿಂದಿದ್ದು ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ
ಈ ಫಲಗಳನ್ನು ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಎಂದೂ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಾಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಾರ್ಥವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ
ನೂರ ಐವತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಹೊಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಸಪ್ತಪಂಚಾಕಡುತ್ತರ ಶತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಅಶಃ ಪರಂ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಸಪ್ತಮೂರ್ತಿವ್ರತಂ ತವ |

ಚೈತ್ರಮಾಸಾದ್ಧಾರಭ್ಯ ಪ್ರತಿಪತ್ತಭೃತಿ ಕ್ರಮಾತ್

॥ ೧ ॥

ಸುಭಾಸ್ವರಾ ಬರ್ಹಿಷದೋ ಹೃಗ್ನಿಷ್ವಾತ್ತಾಸ್ತುಭೈವ ಚ |

ಕ್ರವ್ಯಾದಾನುಪಹೂತಾಶ್ಚ ಅಜ್ಯಸಾಶ್ಚ ಸುಕಾಲಿನಃ

॥ ೨ ॥

ಪೂಜಯೇತ್ಪ್ರತೈಹಂ ರಾಜನ್ ಗಂಧಮಾಲ್ಯಾನುಲೇಪನೈಃ |

ನೈವೇದ್ಯಂ ಕೃಸರಂ ಕುರ್ಯಾತ್ತಿಲಾನಗ್ನೌ ಚ ದೋಮಯೇತ್

॥ ೩ ॥

ನೂರ ಐವತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

೧-೪. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ: - ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಸಪ್ತಮೂರ್ತಿ ವ್ರತವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಚೈತ್ರಮಾಸದಿಂದ ಪ್ರಥಮೆಯ ನೊದಲು ಮಾಡಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಇವರನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಭಾಸ್ವರ, ಬರ್ಹಿಷದ, ಹೃಗ್ನಿಷ್ವಾತ್ತಾ, ಕ್ರವ್ಯಾದ, ಅನುಪಹೂತ, ಅಜ್ಯಪಾ, ಸುಕಾಲಿ ಈ ಏಳು ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ಗಂಧ ಪುಷ್ಪಾದಿಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ ಕೃಸರ (ಚಿಗಲಿ) ವನ್ನು ನೈವೇದ್ಯಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು. ತಿಲಗಳಿಂದ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಮಮಾಡಬೇಕು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಕೃಸರದಿಂದ

ಕೃತಸರಂ ಭೋಜಯೇದ್ವಿಪ್ರಾನ್ ತಿಲಾನ್ ದದ್ಯಾಚ್ಚ ದಕ್ಷಿಣಾಂ |
ನಕ್ತಾಶನಸ್ತಥಾ ತಿಷ್ಠೇದ್ಧವಿಷ್ಯಾಶೀ ನರಾಧಿಪ

|| ೪ ||

ಸಂವತ್ಸರಮಿದಂ ಕೃತ್ವಾ ವ್ರತಂ ಪುರುಷಸತ್ತಮ |
ವ್ರತಾವಸಾನೇ ದದ್ಯಾಚ್ಚ ರಜತಸ್ಯ ಪಲಂ ದ್ವಿಜೇ

|| ೫ ||

ವ್ರತೇನಾನೇನ ಚೀರ್ಣೇನ ಸೂರ್ಯಲೋಕಗತಿರ್ಭವೇತ್ |
ಶ್ರಿದಶೈಃ ಪೂಜ್ಯಮಾನಸ್ತು ಕಾಮಚಾರೀ ವಿಹಂಗಮಃ

|| ೬ ||

ವರ್ಷಂ ಸಮಗ್ರಂ ಪುರುಷಸ್ತು ಕೃತ್ವಾ
ಸಂಸಾರಮೋಕ್ಷಂ ಲಭತೇ ನರೇಂದ್ರ |

ಕೃತ್ವಾ ತಥಾ ದ್ವಾದಶವತ್ಸರಾಣಿ
ಮಾನುಷ್ಯಮಾಸಾದ್ಯ ಮಹೀಪತಿಃ ಸ್ಯಾತ್

|| ೭ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಾಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಸುಭಾಸ್ವರಾದಿ ಪಿತೃವ್ರತವರ್ಣನೋ ನಾಮ
ಸಪ್ತಪಂಚಾಶದುತ್ತರತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಭೋಜನಮಾಡಿಸಿ ತಿಲಗಳನ್ನೇ ದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನಾಗಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಹವಿಷ್ಯವಾದ
ಅನ್ನವನ್ನು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಭೋಜನಮಾಡಬೇಕು.

೫-೭. ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಒಂದು ಸಂವತ್ಸರ ಮಾಡಿ ವ್ರತದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ
ಒಂದು ಪಲ ರಜತವನ್ನು (ಬೆಳ್ಳಿ) ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಗೆ ದಾನಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ವ್ರತ
ವನ್ನಾಚರಿಸಿದವನಿಗೆ ಸೂರ್ಯಲೋಕಪ್ರಾಪ್ತಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ದೇವತೆಗಳಿಂದಲೂ
ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಕಾಮಚಾರಿಯಾಗಿಯೂ, ಗಗನಸಂಚಾರಿಯಾಗಿಯೂ ಆಗುತ್ತಾನೆ.
ಒಂದು ವರ್ಷ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ವ್ರತವನ್ನಾಚರಿಸಿದವನು ಸಂಸಾರದಿಂದ ಮುಕ್ತನೇ
ಆಗುತ್ತಾನೆ. ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷ ಆಚರಿಸಿದಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವುದಾದರೆ
ಧೋರೆಯಾಗಿಯೇ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಾಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಸುಭಾಸ್ವರಾದಿಪಿತೃವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ
ನೂರ ಐವತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು.

॥ ೬೦ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಅಷ್ಟಪಂಚಾಶದುತ್ತರಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಚೈತ್ರಮಾಸಾದಧಾರಭ್ಯ ಕೃಷ್ಣಶ್ವದಿನೇ ದಿನೇ |
ಪಾತಾಲಪೂಜನಂ ಕುರ್ಯಾತ್ಪ್ರತಿ ತೃಭೃತಿ ಕ್ರಮಾತ್ ॥ ೧ ॥

ರುಕ್ಮಭೌಮಂ ತಥಾ ಭೌಮಂ ಪಾತಾಲಂ ನೀಲಮೃತ್ತಿಕಂ |
ರಕ್ತಭೌಮಂ ಪೀತಭೌಮಂ ಶ್ವೇತಕೃಷ್ಣಮೃದಾವಪಿ ॥ ೨ ॥

ಸುವರ್ಣೈಃ ಗಂಧಮಾಲ್ಯೈಶ್ಚ ನೈವೇದ್ಯೇನ ಚ ಭೂರಿಜಾ |
ಘೃತದೀಪಪ್ರದಾನೇನ ವಹ್ನಿಸಂತರ್ಪಣೇನ ಚ ॥ ೩ ॥

ನೂರ ಐವತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೩. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:—ಚೈತ್ರಮಾಸದ ಕೃಷ್ಣ ಶ್ವದಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪತ್ತಿ ಮೊದಲು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪ್ರತಿದಿನದಲ್ಲಿಯೂ ಪಾತಾಲಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ರುಕ್ಮಭೌಮ, ಭೌಮ, ನೀಲಮೃತ್ತಿಕ, ರಕ್ತಭೌಮ, ಪೀತಭೌಮ, ಶ್ವೇತಮೃತ್, ಕೃಷ್ಣಮೃತ್ ಎಂಬ ಪಾತಾಲಗಳನ್ನು ಸುವರ್ಣಗಂಧಪುಷ್ಪನೈವೇದ್ಯ ಇವುಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ ತುಪ್ಪದ ದೀಪವನ್ನೂ ಅರ್ಪಿಸಿ, ಹೋಮದಿಂದ ಅಗ್ನಿಯ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನೂ ಉಂಟುಮಾಡಬೇಕು. ಈ ರೀತಿ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಮೂತ್ರ ಭೋಜನ ಮಾಡುತ್ತಾ ಸಂವತ್ಸರ ಪರ್ಯಂತವಾಗಿಯೂ ವ್ರತವನ್ನಾಚರಿಸಿ ಅನಂತರ ಜೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಗೃಹಗಳಿಗೆ ದೀಪ ಹಚ್ಚಬೇಕು. ಆಯಾಯ ದೇವತೆಯ

ಏವಂ ನಕ್ತಾಕನಂ ಕೃತ್ವಾ ವ್ರತಂ ಸಂವತ್ಸರಂ ತದಾ |
ವ್ರತಾವಸಾನೇ ದದ್ಯಾಚ್ಛ ದೀಪಕಂ ದ್ವಿಜನೇಶ್ವಸು || ೪ ||

ಸತು ವಸ್ಮಾಣಿ ರಾಜೇಂದ್ರ ಯಥಾವರ್ಜಾನಿ ಚಾಸ್ಮೈಥ |
ವ್ರತಮೇತನ್ನರಃ ಕೃತ್ವಾ ಸೃಜಾಮಧಿಪತಿರ್ಭವೇತ್ || ೫ ||

ಪತಿಂ ಲಭಂತೇ ನರದೇವಕನ್ಯಾಃ¹ ಶತಸಹಸ್ರತಃ |
ರಮಯಂತಿ ಮಹಾರಾಜ ಯಥೈವೇಡವಿಡಸ್ತಥಾ || ೬ ||

ಕಾಲೇನ ಚಾಸಾದ್ಯ ಮನುಷ್ಯಲೋಕಂ
ರಾಜಾಭವೇಚ್ಛತ್ರುಗಣಪ್ರಮಾಥೀ |
ಬಲೇನ ರೂಪೇಣ ಧನೇನ ಯುಕ್ತೋ
ಮಹಾಮತಿಃ ಸರ್ವಜಗತ್ಪ್ರಧಾನಃ || ೭ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಪಾತಾಲಾನಾಂ ವ್ರತವರ್ಣನೋ
ನಾಮಾಷ್ಟಮಂಚಾಶದಧಿಕತತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ವರ್ಣಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದ ವರ್ಣವುಳ್ಳ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಈ ವ್ರತ
ವನ್ನು ಹೀಗೆ ಸಾಂಗವಾಗಿ ಮಾಡಿದವನು ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಒಡೆಯನಾಗಿ ಧೊರೆಯಾಗು
ತ್ತಾನೆ. ಆ ಧೊರೆಯ ಕನ್ಯಕೆಗಳೂ ತಮಗೆ ಅಭಿಮತರಾದ ಪತಿಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದು
ತ್ತಾರೆ. ಏಡಬಿಡದಂತೆ ಸಂತೋಷದಿಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದಾಗಲೂ
ಧೊರೆಯಾಗಿ ಪರಾಕ್ರಮಿಯಾಗಿಯೂ, ಬಲ, ರೂಪ, ಧನ ಇವುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ
ಜಗತ್ತಿಗೆ ಪ್ರಧಾನವುರುಷನಾಗಿಯೂ ಬದುಕುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರದ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಪಾತಾಲಗಳ ವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ
ನೂರ ಐವತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ೬೦ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಏಕೋನಪಷ್ಟ್ಯುತ್ಪರಕತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಅಥಾತಃ ಸಂಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಸಪ್ತದ್ವೀಪವ್ರತಂ ಶುಭಂ |

ಚೈತ್ರಶುಕ್ಲಾದಧಾರ್ಭ್ಯ ಪ್ರತ್ಯಹಂ ದಿನಸಪ್ತಕಂ

॥ ೧ ॥

ಜಂಬೂತಾಕಕುತಕ್ರೌಂಚ ಶಾಲ್ಮಲಿದ್ವೀಪಸಂಜ್ಞಿತಂ |

ಗೋಮೇಧಂ ಪುಷ್ಕರಂ ಚೈವ ಪ್ರತ್ಯಹಂ ಪೂಜಯೇತ್ಕ್ರಮಾತ್

॥ ೨ ॥

ನಿತ್ಯಮೇವ ತಥಾಸ್ನಾನಂ ಬಹಿರೇವ ಸಮಾಚರೇತ್ |

ಘೃತೇನ ಹೋಮಂ ಕುರ್ವೀತ ಸಪ್ತಸಸ್ಯಂ ಚ ದಾಪಯೇತ್

॥ ೩ ॥

ನೂರ ಐವತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧಾಯ.

೧-೩. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:—ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಸಪ್ತದ್ವೀಪ ವ್ರತವೆಂಬ ಶುಭವ್ರತವನ್ನೂ ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಚೈತ್ರ ಶುಕ್ಲ ಪ್ರತಿಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಏಳು ದಿನಗಳ ಪರ್ಯಂತ ಜಂಬೂ, ಶಾಕ, ಕುಶ, ಕ್ರೌಂಚ, ಶಾಲ್ಮಲಿ, ಗೋಮೇಧ, ಪುಷ್ಕರವೆಂಬ ಏಳು ದ್ವೀಪಗಳನ್ನೂ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ನಿತ್ಯವೂ ಹೊರಗೆ ಸ್ನಾನಮಾಡಬೇಕು ಅಜ್ಞಾದಿಂದ ಹೋಮ ಮಾಡಿ ಏಳು ವಿಧ ಸಸ್ಯಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಬಾರಿ ಅನ್ನವನ್ನು ಭುಂಜಿಸಬೇಕು. ಆ ಪೂಜಾಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೇ ಮೂರು ದಿನ ಪರ್ಯಂತ ನೆಲದ ಮೇಲೆಯೇ ಮಲಗಬೇಕು ಒಂದು ವರ್ಷ ಮುಗಿದ ನಂತರ ನೂರುಪಲ

ಏಕಮನ್ನಂ ತಥಾನಕ್ಷಂ ಸಕೃದೇವ ಸಮಾಚರೇತ್ |
ಅಧಃಶಾಯಿಾ ಭವೇನ್ನಿತ್ಯಂ ತದ್ದೇಶೇ ದಿವಸತ್ರಯಂ

|| ೪ ||

ಪೂರ್ಣೇಸಂವತ್ಸರೇ ದದ್ಯಾದ್ರಜತಸ್ಯ ವಿನಿಮಿಷತಂ |
ಪಲಾನಾಂ ತು ಶತೇನೈವ ಸಂಸ್ಥಾನಂ ದ್ವೀಪವತ್ಕೃತಂ

|| ೫ ||

ವ್ರತನೇತನ್ನರಃ ಕೃತ್ವಾ ಪೂರ್ಣಂ ಸಂವತ್ಸರಂ ಶುಚಿಃ |
ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಮವಾಪ್ನೋತಿ ಯಾವದಾಭೂತಸಂಪ್ಲವಂ

|| ೬ ||

ಮಾನುಷ್ಯಮಾಸಾದ್ಯ ಸಮಸ್ತದ್ವೀಪಾ-

ನ್ಮುನಕ್ತಿ ಭೂಮಿಂ ವಿಜಿತಾರಿಪಕ್ಷಃ |

ಸಂಪೂಜ್ಯಮಾನಃ ಶ್ರಿದಶೈಃ ಸದೈವ

ಮಹರ್ಷಿಭಿಃ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪುಂಗವೈಶ್ಚ

|| ೭ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯ ಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ವಜ್ರ
ಸಂವಾದೇ ಜಂಬೂದ್ವೀಪಾದಿಸಪ್ತದ್ವೀಪವ್ರತವರ್ಣನೋ
ನಾಮೈಕೋನಷಷ್ಟ್ಯುತ್ತರ ಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ತೂಕದ ಬೆಳ್ಳಿಯಿಂದ ಮಾಡಿದ ಸಪ್ತದ್ವೀಪದ ಪ್ರತಿಕೃತಿಯನ್ನು ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಸಂವತ್ಸರ ಪೂರ್ತಿ ಆಚರಿಸಿದವನು ಪ್ರಳಯ ಪರ್ಯಂತರವೂ ಸ್ವರ್ಗ ಸುಖಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಪುನಃ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದರೂ ವಿಜಯಶಾಲಿಯಾಗಿಯೂ, ದೇವತೆಗಳಿಂದಲೂ, ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಂದಲೂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮರಿಂದಲೂ ಸತ್ಕರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾ ಸಪ್ತದ್ವೀಪಗಳ ಅಖಂಡ ಭೂಮಂಡಲವನ್ನೂ ಆಳುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರದ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಜಂಬೂದ್ವೀಪಾದಿಸಪ್ತದ್ವೀಪವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ ನೂರ ಐವತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಓಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಸಸ್ಯುತ್ಪತ್ತಿರ ಶತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಅಥಾತಃ ಸಂಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಸಮುದ್ರವ್ರತಮೇವ ತೇ ।

ಚೈತ್ರಶುದ್ಧದಶಮಿ ಪ್ರತ್ಯಹಂ ದಿವಸತ್ರಯಂ ॥ ೧ ॥

ಲವಣಕ್ಷೀರ ಆಜ್ಯಾಫಲದಧಿಮಂಡಸುರೋದಕಂ ।

ತಥೈವೇಕ್ಷು ಸುರೋದಂ ಚ ಸ್ವಾದೂದಂ ಚೈವ ಪೂಜಯೇತ್ ॥ ೨ ॥

ಅಚರೇತ್ಪ್ರತ್ಯಹಂ ಸ್ನಾನಂ ನಿತ್ಯಮೇವ ಗೃಹಾದ್ಬಹಿಃ ।

ಘೃತೇನ ಹೋಮಂ ಕುರ್ವೀತ ಸಪ್ತಸಸ್ಯಂ ಚ ದಾಪಯೇತ್ ॥ ೩ ॥

ನೂರ ಅರವತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೭. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:—ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಸಪ್ತ ಸಮುದ್ರ ವ್ರತವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಚೈತ್ರ ಶುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಮೂರುದಿನ ಗಳು, ಲವಣ, ಕ್ಷೀರ, ಆಜ್ಯ, ದಧಿ, ಇಕ್ಷು, ಸುರಾ, ಸ್ವಾದೂದಕವೆಂಬ ಸಪ್ತಸಮುದ್ರ ಗಳನ್ನೂ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ನಿತ್ಯವೂ ಮನೆಗಿಂತ ಹೊರಗಡೆಯೇ ಸ್ನಾನಮಾಡಬೇಕು. ಆಜ್ಯದಿಂದ ಹೋಮಮಾಡಿ ಏಳು ವಿಧವಾದ ಸಸ್ಯಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ನಿತ್ಯವೂ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಹವಿಷ್ಯಾನ್ನವನ್ನೇ ಭುಂಜಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆಯೇ ಸಂವತ್ಸರ ಪೂರ್ತಿ ನಡೆಸಬೇಕು ವರ್ಷದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕರಿಯುವ ಹಸುವನ್ನು ದಾನಮಾಡ ಬೇಕು. ಈ ರೀತಿ ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಮಾಡಿದವನು ಸಪ್ತಸಾಗರಪರ್ಯಂತವಾದ

ಹವಿಷ್ಯಾಶೀ ಭವೇನ್ನಶ್ನಂ ಕುರ್ಯಾತ್ಸಂವತ್ಸರಂ ವ್ರತಂ |
ಸಂವತ್ಸರಾಂತೇ ದದ್ಯಾಚ್ಛೇ ತಥಾ ಧೇನುಂ ಪಯಸ್ವಿನೀಂ

|| ೪ ||

ವ್ರತೇನಾನೇನ ಚೀರ್ಣೇನ ಸಪ್ತಸಾಗರಮೇಖಲಾಂ |
ಭುನಕ್ತ್ವಿ ವಸುಧಾಂ ರಾಜಾ ಸಪ್ತಜನ್ಮಾಂತರಾಣಿ ಚ

|| ೫ ||

ಅರೋಗ್ಯಕಾಮಃ ಕುರ್ವೀತ ವ್ರತಮೇತತ್ತ್ಯಥೋತ್ತಮಂ |
ಧರ್ಮಕಾಮೋ ಯಶಃಕಾಮಃ ಶ್ರೀಕಾಮಶ್ಚ ತಥಾಪರಃ

|| ೬ ||

ಮಂಗಲ್ಯಮೇತತ್ಪರಮಂ ಪವಿತ್ರಂ
ಶ್ರೀವರ್ಧನಂ ಧರ್ಮವಿವೃದ್ಧಿಕಾರಿ |
ಕರ್ತವ್ಯಮೇತತ್ಪ್ರಯತ್ನೇರ್ಮನುಷ್ಠೈಃ
ಯೇ ರಾಜ್ಯಕಾಮಾಸ್ತು ವಿಶೇಷತಸ್ತೈಃ

|| ೭ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಾಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಲವಣಸಮುದ್ರಾದಿ ಸಪ್ತಸಮುದ್ರವರ್ಣನೋ
ನಾಮ ಸಪ್ತುತ್ಪರಶತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ರಾಜನಾಗಿದ್ದು ಏಳು ಜನ್ಮದವರಿಗೂ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ
ಅರೋಗ್ಯಕಾಮನೂ, ಯಶಃಕಾಮನೂ, ಧರ್ಮಕಾಮನೂ, ಸಂಪತ್ಕಾಮನೂ,
ಈ ವ್ರತವನ್ನಾಚರಿಸಿ ಕೃತಾರ್ಥರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಮಂಗಲವ್ರದವೂ, ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ಪ್ರದವೂ, ಧರ್ಮವೃದ್ಧಿಕಾರಕವೂ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಶುದ್ಧರಾದ ಮನುಷ್ಯರು ಇದನ್ನು
ಆಚರಿಸಬೇಕು. ರಾಜ್ಯಾಪೇಕ್ಷೆಯುಳ್ಳವರು ವಿಶೇಷತಃ ಆಚರಿಸಲೇಬೇಕು.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಾಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಲವಣಸಮುದ್ರಾದಿ ಸಪ್ತಸಮುದ್ರ
ವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ ನೂರ ಅರವತ್ತನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ೓ಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಏಕಸಪ್ತುತ್ಪರತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಅಥಾತಃ ಸಂಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ತವ ಶೈಲವ್ರತಂಶುಭಂ |
ಮಹೇಂದ್ರೋ ಮಲಯಃ ಸಹ್ಯಃ ಶುಕ್ತಿಮಾನ್ಸಕ್ಷವಾನಸಿ || ೧ ||

ವಿಾಧ್ಯಕ್ಲ ಪಾರಿಯಾತ್ರಕ್ಲ ಸಪ್ತೈಕೇ ಕುಲಸರ್ವಶಾಃ |
ಚೈತ್ರಶುಕ್ಲ ಸಮಾರಂಭಾತ್ಪ್ರೈತ್ಯಹಂ ದಿನಸಪ್ತಕಂ || ೨ ||

ತೇಷಾಂ ಸಂಪೂಜನಂ ಕುರ್ಯಾದ್ಭುಃ ಸ್ನಾನಂ ಸಮಾಚರೇತ್ |
ಗಂಧಮಾಲ್ಯನಮಸ್ಕಾರ ಧೂಪದೀಪಾನ್ಸ ಸಂಪದಾ || ೩ ||

ನೂರ ಅರವತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೭ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಶುಭವಾದ ಶೈಲವ್ರತವನ್ನು ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮಹೇಂದ್ರ, ಮಲಯ, ಸಹ್ಯ, ಶುಕ್ತಿಮಾನ್ ವಿಂಧ್ಯ, ಪಾರಿಯಾತ್ರ ಈ ಏಳೂ ಕುಲಸರ್ವತಗಳೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಚೈತ್ರ ಶುಕ್ಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಏಳು ದಿವಸಗಳವರಿಗೂ, ನಿತ್ಯವೂ ಈ ಪರ್ವತಗಳನ್ನು ಗಂಧಪುಷ್ಪ ನಮಸ್ಕಾರ ಧೂಪದೀಪನೈವೇದ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಯಥಾವಿಧಿ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಹೊರಗೇ ಸ್ನಾನಮಾಡಬೇಕು ಯವಗಳಿಂದ ಹೋಮಮಾಡಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನೂ ಕೊಡಬೇಕು. ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಯವಾನ್ನವನ್ನು ಭುಂಜಿಸಬೇಕು. ಸಂವತ್ಸರವೂ ಈ ರೀತಿ ವ್ರತವನ್ನಾಚರಿಸಿ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಯವದಿಂದ ತುಂಬಿದ

ಯೈವೈಹೋಮಸ್ತಥಾ ಕಾರ್ಯೋ ದದ್ಯಾದ್ವಿಪ್ರೇಷು ದಕ್ಷಿಣಾಂ |
ನಕ್ತಂ ಯವಾನ್ಮಮಶ್ವೀಯಾತ್ಕುರ್ಯಾತ್ಸಂವತ್ಸರಂ ವ್ರತಂ || ೪ ||

ವ್ರತಾವಸಾನೇ ದದ್ಯಾಚ್ಚ ಯವಸ್ಥಾಲೀಶ್ಚ ವಿಂತತಿಂ |
ವಾಚಿಕಾಯ ದ್ವಿಜೇಂದ್ರಾಯ ಸುವರ್ಣಂ ಗಾಂ ಚ ತಸ್ಯ ತು || ೫ ||

ಪ್ರತೇನಾನೇನ ಚೀರ್ಣೇನ ಸರ್ವಾಂ ಸಾಗರಮೇಖಲಾಂ |
ಭುನಕ್ತಿ ವಸುಧಾಂ ರಾಜಾ ವಶೀಕೃತ್ಯ ರಿಪುಂಸ್ತುಪ || ೬ ||

ಭೋಗಾಂತ್ವ ಭುಕ್ತ್ವಾ ತ್ರಿದಿವೇ ಚ ರಾಜ-
ನ್ಮಾನುಷ್ಯಮಾಸಾದ್ಯ ಯಥೋಕ್ತಮೇತತ್ |
ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ಸರ್ವಂ ಹಿ ಮಯೇರಿತಂಯ
ಜ್ಞಾಂತರಾಣ್ಯೇವ ನರೇಂದ್ರಸಪ್ತ || ೭ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಾಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಸಪ್ತಶೈಲವ್ರತವರ್ಣನೋ
ನಾನ್ಮುಕಷಷ್ಪುತ್ಪರಶತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಇಪ್ಸತ್ತು ಸ್ಥಾಲಿಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಇದರ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಗೋವನ್ನೂ, ಸುವರ್ಣವನ್ನೂ ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಈ ವ್ರತವನ್ನು
ಹೀಗೆ ಆಚರಿಸಿದವನು ರಾಜನಾಗಿ ಸಪ್ತಸಾಗರಪರ್ಯಂತವಾದ ಭೂಮಿಯನ್ನು
ವಿಜಯಶಾಲಿಯಾಗಿದ್ದು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ. ಸ್ವರ್ಗವಾಸಿಯಾಗಿದ್ದು ಎಲ್ಲಾ
ಭೋಗಗಳನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸಿ ಅನಂತರ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ನಾನು ಹೇಳಿರುವ
ಈ ಫಲಗಳನ್ನು ಏಳು ಜನ್ಮಗಳವರಿಗೂ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಾಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಸಪ್ತಶೈಲವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ
ಸೂರ ಅರವತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಓಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ದ್ವಿಸಪ್ತ್ವಿತ್ತರಕತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಅಶೇ ಪರಂ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ತವ ಲೋಕವ್ರತಂ ಶುಭಂ ।

ಯಾಸ್ತು ವ್ಯಾಧೃತಯಃ ಸಪ್ತ ಕೈಲೋಕ್ಕಾಂ ತು ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾಃ ॥ ೧ ॥

ಅಚರೇತ್ಸ್ರೈಶ್ಚ ಹಂ ಸ್ನಾನಂ ಬಹಿರ್ನಿತ್ಯಮತಂದ್ರಿತಃ ।

ಚೈತ್ರಕುಕ್ಲಾದ್ಧಾರಭ್ಯ ಕ್ರಮೇಣ ದಿನಸಪ್ತಕಂ ॥ ೨ ॥

ಗೋಮೂತ್ರಂ ಗೋಮಯಂ ಕ್ಷೀರಂ ದಧಿ ಸರ್ಪಿಃ ಕುಶೋದಕಂ ।

ಏಕರಾಶ್ತ್ರೋಪವಾಸಶ್ಚ ಕ್ರಮೇಣೈವಂ ಸಮಾಚರೇತ್ ॥ ೩ ॥

ನೂರ ಅರವತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೨. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಸಪ್ತಲೋಕ ವ್ರತವನ್ನೂ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತಿಯೊಂದಿರುವ ಸಪ್ತವ್ಯಾಕೃತಿವ್ರತವನ್ನೂ ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಸತ್ಯವೂ ಹೊರಗೇ ಸ್ನಾನಮಾಡುತ್ತಾ ಚೈತ್ರರುಕ್ಷನೊದಲುಮಾಡಿ ಏಳುವಿನ ಪರ್ಯಂತವೂ ಗೋಮೂತ್ರ, ಗೋಮಯ, ಕ್ಷೀರ, ಮೊಸರು, ತುಪ್ಪ ರುದ್ಧೋದಕ ಇವುಗಳಿಂದಲೂ ಒಂದು ರಾತ್ರಿ ಉಪವಾಸದಿಂದಲೂ ಇದ್ದು ಈ ವ್ರತ ವನ್ನಾಚರಿಸಬೇಕು. ಪ್ರತಿವಿಸದಿಲ್ಲೆಯೂ ಮಹಾವ್ಯಾಧ್ಯತಿಗಳಾದ ತಿಲಮೋಮ ವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು. ಸಂವತ್ಸರವ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಣರಿಗೆ ದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನೂ ಕೊಡಬೇಕು. ಆ ದಕ್ಷಿಣೆಯೂ ಸಹ, ಸುಮಾರಿ, ಹೊಸಪತ್ರ, ಕಾಂಠ್ಯಸಹಿತವಾದ

ಮಹಾವ್ಯಾಹೃತಿಭಿರ್ಹೋಮಃ ತಿಲ್ಪೈಃ ಕಾರ್ಯೋ ದಿನೇ ದಿನೇ |
ಸಂವತ್ಸರಾಂತೇ ದದ್ಯಾಚ್ಚ ಶಿಥಾ ವಿಪ್ರೇಷು ದಕ್ಷಿಣಾಂ || ೪ ||

ಸುವರ್ಣಮಹತಂ ವಾಕಃಕಾಂಸ್ಯಂ ಧೇನುಂ ಪಯಸ್ವಿನೀಂ |
ಸಂವತ್ಸರಮಿದಂ ಕೃತ್ವಾ ವ್ರತಂ ಪುರುಷಸತ್ತಮ || ೫ ||

ಸರ್ವಲೋಕಚರಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸ್ವೇಚ್ಛಯಾ ಸ್ಯಾನ್ನ ರಾಧಿಪ |
ಯಾವತ್ಕಲ್ಯಾಣಸಾನಂ ತು ಕಲ್ಪಾದೌ ಪಾರ್ಥಿವೋ ಭವೇತ್ || ೬ ||

ಸ ಚಕ್ರವರ್ತೀ ನೃಪವರ್ಯಪೂಜ್ಯಃ
ಸುರಾಸುರಾಣಾಮಧಿಕಪ್ರಭಾವಃ |
ಸಂವತ್ಸರಾಣಾಮಯುತಂ ಶತಾನಾಂ
ಸಂಪಾತಿಷ್ಠ್ಯಧೀಂ ಸಕಲಾಭಿರಾಮಃ || ೭ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಾಂಕೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಸಪ್ತವ್ಯಾಹೃತಿ ಸಪ್ತಲೋಕವರ್ಣನೋ ನಾಮ
ದ್ವಿಷಷ್ಟ್ಯುತ್ಪತ್ತತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಕರಿಯುವಡದು, ಇವುಗಳಾಗಿರಬೇಕು. ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಸಂವತ್ಸರದ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ
ನಡೆಸಿದವನು ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಸರ್ವಲೋಕಸಂಚಾರಿಯಾಗಿಯೂ ಶ್ರೀಮಂತ
ನಾಗಿಯೂ, ಕಲ್ಪಪರ್ಯಂತವೂ ಇದ್ದು ಅನಂತರ ಮುಂದಿನ ಕಲ್ಪದಲ್ಲಿ ರಾಜನಾಗಿ
ಜನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇವನು ರಾಜರುಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುವ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾಗಿಯೂ,
ಸುರಾಸುರರಂತೆ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಾಗಿಯೂ ಅನೇಕ ಶತಸಹಸ್ರವರ್ಷಪರ್ಯಂತ
ವಾಗಿಯೂ ಜನಪ್ರಿಯನಾಗಿ ಭೂಮಿಯನ್ನೂ ಆಳುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಾಂಕದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಸಪ್ತವ್ಯಾಹೃತಿ ಸಪ್ತಲೋಕವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ
ನೂರ ಅರವತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಓಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ತೃತೀಯಾಖಂಡೇ

॥ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುತ್ವರತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಚೈತ್ರಕುಕ್ಷಾದಭಾರಭ್ಯ ಪ್ರತ್ಯಹಂ ದಿನಸಪ್ತಕಂ ।

ಹೃದಿನೀಂ ಹೃದಿನೀಂ ಚೈವ ಪಾವನೀಂ ಚೈವ ಪೂಜಯೇತ್ ॥ ೧ ॥

ಸೀತಾಂ ರಾಮಂ ತಥಾ ಸಿಂಧುಂ ತಥಾ ಭಾಗೀರಥೀಂ ಕ್ರಮಾತ್ ।

ಬಹಿಃ ಸ್ನಾನಂ ನರಃ ಕುರ್ಯಾನ್ನಿತ್ಯಂ ಸಕ್ತಃ ಕನೋ ಭವೇತ್ ॥ ೨ ॥

ಜಲೇ ತು ಬುದುಯಾತ್ಕ್ವೀರಂ ತಾಸಾಂ ನಾಮ್ನಾ ದಿನೇದಿನೇ ।

ಕ್ಷೀರಪೂರ್ಣಾಶ್ಚ ದಾತವ್ಯಾ ವಾರಿಧಾನೋಽಪಿ ದ್ವಿಜಾತಿಷು ॥ ೩ ॥

ನೂರ ಅರವತ್ತಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೨. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:—ಚೈತ್ರಕುಕ್ಷ ಮೊದಲು ಮಾಡಿ ಏಳು ದಿನಗಳ ಪರ್ಯಂತವೂ ಪ್ರತಿಸತ್ಯವೂ, ಹೃದಿನೀ, ಹೃದಿನೀ, ಪಾವನೀ, ಸೀತಾ, ರಾಮ, ಸಿಂಧು, ಭಾಗೀರಥೀ ಇವುಗಳನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಹೊರಗೇ ಸ್ನಾನಮಾಡುತ್ತಾ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಭೂಂಜಿಸಬೇಕು ಆಯಾಯ ನದಿಗಳ ಸಾಮಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಜಲದಲ್ಲಿ ಕ್ಷೀರವನ್ನು ಹೋಮಮಾಡಬೇಕು ಕ್ಷೀರದಿಂದ ತುಂಬಿದ ತುಂಬಿಗಳನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ದಾನಮಾಡಬೇಕು ಏಳು ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕ್ಷೀರವನ್ನೇ ಸೇವಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು. ಈ ರೀತಿ ಆ ಸಂವತ್ಸರ ಪೂರ್ತಿ ಆಚರಿಸಿ, ಆ ಸಂವತ್ಸರವು ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ರಜತದ ಒಂದೊಂದು

ಕ್ಷೀರಾಶನಸ್ತು ತಿಷ್ಠೇತ್ತು ತತ್ತಥಾ ದಿನಸಪ್ತಕಂ |
ಏವಂ ಸಂವತ್ಸರಂ ಕೃತ್ವಾ ಪೂರ್ಣೇ ಸಂವತ್ಸರೇ ನರಃ

|| ೪ ||

ದ್ವಿಜಾತಿಷು ತತೋ ದದ್ಯಾದ್ರಜತಸ್ಯ ಪಲಂಪಲಂ |
ಫಾಲ್ಗುನಸ್ಯ ಸಿತೇ ಪಕ್ಷೇ ಸಪ್ತಮ್ಯಾಂ ದಿನಸಕ್ರಮಾತ್

|| ೫ ||

ತೆಂಲೋಕಮಾಪ್ನೋತಿ ನರೋ ಯತ್ರ ಪಾಯಸಕರ್ದಮಂ |
ಸದ್ಯಃ ಕ್ಷೀರವಹಾ ದಿನ್ಯಾಃ ಸರ್ವಕಾಮಫಲಪ್ರದಾಃ

|| ೬ ||

ತತ್ರೋಷ್ಯಕಾಲಂ ಸುಚಿರಂ ಮಹಾತ್ಮಾ
ಮಾನುಷ್ಯಮಾಸಾದ್ಯ ಭವತ್ಯರೋಗಃ |
ರೂಪೇಣ ಶೀಲೇನ ಧನೇನ ಯುಕ್ತೋ
ರಾಜಾಫನಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪುಂಗವಶ್ಚ

|| ೭ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಾಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ನದೀವ್ರತವರ್ಣನೋನಾಮ ತ್ರಿಷಷ್ಟ್ಯುತ್ತರ
ಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಪಲ ತೂಕವನ್ನು ಒಬ್ಬೊಬರಿಗೂ ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಈ ದಾನವನ್ನೂ ಸಹ
ಫಾಲ್ಗುನಮಾಸದ ಶುಕ್ಲ ಪಕ್ಷದ ಸಪ್ತಮಿಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲುಮಾಡಿ, ಕ್ರಮವಾಗಿ ಮಾಡ
ಬೇಕು. ಯಾವ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪಾಯಸವೇ ಕೆಸರಿನಂತೆ ತುಂಬಿರುವುದೋ, ನದಿ
ಗಳೂ ಸಹ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಪ್ರದಗಳಾಗಿಯೂ, ಕ್ಷೀರಪೂರ್ಣಗಳಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತವೆಯೋ
ಈ ವ್ರತವನ್ನಾಚರಿಸಿದವನು ಅಂತಹ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸುಖಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ
ಸುಖಿಸಿದಿದ್ದು ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವಾಗ ಅರೋಗನಾಗಿಯೂ, ರೂಪ, ಶೀಲ,
ಧನಗಳಿಂದ ಕೂಡಿಯೂ ಇರುವ ರಾಜನಾಗಿಯೋ ಪ್ರಶಸ್ತನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ
ನಾಗಿಯೋ ಆಗುತ್ತಾನೆ

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರದ ತೃತೀಯಾಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ನದೀವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ
ನೂರ ಅರವತ್ತಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ
ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ೬೦ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾವುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಚತುಃಷಷ್ಟ್ಯುತ್ಪರಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಚೈತ್ರ ಶುಕ್ಲಾದ್ಧಾರಭ್ಯ ಶ್ರತ್ಯಹಂ ದಿನಸಪ್ತಕಂ |

ಸುಪ್ರಭಾಂ ಕಾಂಚನಾಕ್ಷೀಂ ಚ ವಿಶಾಲಾಂ ಮಾನಸಂ ಹೃದಂ || ೧ ||

ಶಾಂ ತ್ರಿನಾದಾಂ ಸುವೇಣುಂ ಚ ತಥೈವ ವಿಮಲೋದಕಾಂ |

ನಿತ್ಯಂ ಸಂಪೂಜಯೇದ್ಭಕ್ತ್ಯಾ ಬಹಿಃ ಸ್ನಾನಂ ಸಮಾಚರೇತ್ || ೨ ||

ಶಾಸಾಂ ಚ ಶ್ರತ್ಯಹಂ ನಾಮ್ನಾ ದಧ್ವಾ ಹೋಮಂ ಸಮಾಚರೇತ್ |

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ ಭೋಜಯೇಚ್ಛಾತ್ರ ದಧ್ವಾಮಿತ್ರಂ ಚ ಭೋಜನಂ || ೩ ||

ನೂರ ಅರವತ್ತನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧ ೬ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ :—ಚೈತ್ರ ಶುಕ್ಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ
ಎಳು ದಿನಗಳ ಸರ್ವಾಂತ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಸುಪ್ರಭಾ, ಕಾಂಚನಾಕ್ಷೀ, ವಿಶಾಲಾ,
ಮಾನಸ, ತ್ರಿನಾದಾ, ಸುವೇಣು, ವಿಮಲೋದಕಾ ಎಂಬ ಎಳು ಸರಸ್ಸುಗಳನ್ನೂ
ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಹೊರಗೇ ಸ್ನಾನಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು. ಈ ಸರೋವರಗಳ
ನಾನುಮಂತ್ರದಿಂದ ಪ್ರತಿದಿನದಲ್ಲಿಯೂ ಹೋಮವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿಂದ ಮಾಡಬೇಕು.
ಈ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಮೊಸುಸಿಂದ ಮಿಶ್ರವಾದ ಭೋಜನವನ್ನು ಮಾಡಿಸ
ಬೇಕು. ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಬಾರಿ ಫೃತಾನ್ನವನ್ನು ಭುಂಜಿಸಬೇಕು. ಈ ರೀತಿ

ಘೃತೌದನಂ ತಥಾಶ್ವೀಯಾಶ್ವಕೃದೇವ ತಥಾ ನಿಶಿ |
ಏವಂ ಸಂವತ್ಸರಂ ಕೃತ್ವಾ ಪೂರ್ಣೇ ಸಂವತ್ಸರೇ ನರಃ

|| ೪ ||

ಘಾಲ್ಗುನಾಮಲಪಕ್ಷೇ ತು ಸ್ವತೃಹಂ ದಿವಸಕ್ರಮಾತ್ |
ವಸ್ರಾಣಾಂ ಸಸ್ತಕಂ ದದ್ಯಾತ್ತೀರ್ಥಸ್ನಾತೇ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮೇ

|| ೫ ||

ಏವಂ ಸಂವತ್ಸರಂ ಕೃತ್ವಾ ವ್ರತಂ ಸಾರಸ್ವತಂ | ಜಪೇತ್ |
ತತ್ರೋಷ್ಯ ಸುಚಿರಂ ಕಾಲಂ ಮನುಷ್ಯೋ ಜಾಯತೇ ತದಾ

|| ೬ ||

ತದಾ ನರೇಂದ್ರೋ ವಿಜಿತಾರಿಪಕ್ಷೋ
ದ್ವಿಜೋತ್ತಮೋ ವಾ ಬಹುಯಜ್ಞಯಾಜೀ |
ರೂಪೇಣ ಶೀಲೇನ ಧನೇನ ಯುಕ್ತಃ

ಶ್ರುತಾನ್ವಿತಃ ಸ್ಯಾಚ್ಛ ಜನಾಭಿರಾಮಃ

|| ೭ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಾಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಸಾರಸ್ವತವ್ರತವರ್ಣನೋನಾಮ
ಚತುಃಷಷ್ಟ್ಯುತ್ತರಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಸಂವತ್ಸರ ಪರ್ಯಂತ ನಡೆಸಿ ಸಂವತ್ಸರವು ಪೂರ್ಣವಾಗುವಾಗ ಘಾಲ್ಗುನ ಶುಕ್ಲದಲ್ಲಿ
ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಆಯಾಯ ಕ್ರಮದಿಂದ ಏಕು ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ
ಮಾಡಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ದಾನಮಾಡಬೇಕು ಈ ರೀತಿ ಸಂವತ್ಸರ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ
ವ್ರತವನ್ನಾಚರಿಸಿದವನು ಸಾರಸ್ವತಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಬಹುಕಾಲ
ಸುಖಿಯಾಗಿದ್ದು ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಜನಿಸುವಾಗ ವಿಜಯಶಾಲಿಯಾದ ರಾಜನೊಳೆ
ಆಧವಾ ಯಜ್ಞಯಾಗಾದಿಗಳಿಂದ ಉತ್ಕೃಷ್ಟನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮನೋ ಆಗಿ
ಜನಿಸುತ್ತಾನೆ. ರೂಪ, ಧನ, ಶೀಲ ಇವುಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿಯೂ,
ಜನಪ್ರಿಯನಾಗಿಯೂ ಬದುಕುತ್ತಾನೆ

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಾಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಸಾರಸ್ವತವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ
ನೂರ ಅರವತ್ತನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ
ಮುಗಿದಿದೆ.

1 ಇಲ್ಲಿ ಲಭೇತ್ ಎಂದು ಸುರವಿರಬೇಕೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

॥ ೓ಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಸ್ವರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಸಂಚಿಷಷ್ಟೈತ್ತರತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಚೈತ್ರ ಶುಕ್ಲಾದ್ವಾದಶ್ಯಾಂ ಪ್ರತ್ಯಹಂ ದಿನಸಪ್ತಕಂ |
ಮರೀಚಿಮಕ್ರೈಜ್ಜಿರಸೌ ಪುಲಸ್ತ್ಯಂ ಪುಲಹಂ ಕ್ರತುಂ || ೧ ||

ವಸಿಷ್ಠಂ ಚ ಮಹಾಭಾಗ ಪೂಜಯೇದ್ಧಿವಸಕ್ರಮಾತ್ |
ಕಾಲೋದ್ಭವೈಃ ಫಲೈಃ ಪುಷ್ಪೈರ್ಗೋರಸೈಶ್ಚ ಸೃಘೈಃ ಸೃಘೈಃ || ೨ ||

ಆಚರೇತ್ಪ್ರತ್ಯಹಂ ಸ್ನಾನಂ ಬಹಿರ್ನಕ್ತಾಶನೋ ಭವೇತ್ |
ಮಹಾವ್ಯಾಹೃತಿಭಿರ್ಹೋಮಂ ಫಲೈರ್ಮೂಲೈಃ ಸಗೋರಸೈಃ || ೩ ||

ನೂರ ಅರವತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೩. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:—ಚೈತ್ರ ಶುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಮರೀಚಿ, ಅತ್ತಿ, ಅಂಗಿರಸ, ಪುಲಸ್ತ್ಯ, ಪುಲಹ, ಕ್ರತು, ವಸಿಷ್ಠ ಇವರನ್ನು ಏಳು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯೂ ಹೊರಗೆ ಸ್ನಾನವೂ ಆಯಾಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಲಭಿಸುವ ಫಲವುಷ್ಪಗಳಿಂದಲೂ ಗೋರಸ (ಕಾಲು ಮೊಸರು) ದಿಂದಲೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಆಪಾರವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು. ಮಹಾವ್ಯಾಹೃತಿಗಳಿಂದ ಗೋರಸದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸಲಮೂಲಗಳನ್ನು ಹೋಮಿಸಬೇಕು ಕ್ಷೀರದಿಂದ ತುಂಬಿದ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು

ವಾರಿಧಾನ್ಯೈಶ್ಚ ದಾತನ್ಯಾಃ ಕ್ಷೀರಪೂರ್ಣಾ ದ್ವಿಜಾತಿಷು |
ಏವಂ ಸಂವತ್ಸರಂ ಕೃತ್ವಾ ವ್ರತಾಂತೇ ಚಾಹಿತಾಗ್ನಯೇ || ೪ ||

ಬದ್ಯಾತ್ಕೃಷ್ಣಾಜಿನಂ ರಾಜನ್ ಯಥಾಪೂರ್ವಂ ಮಯೇರಿತಂ |
ವ್ರತಮೇತನ್ನರಃ ಕೃತ್ವಾ ಮೋಕ್ಷೋಪಾಯಂ ಚ ವಿಂದತಿ || ೫ ||

ಮೋಕ್ಷೋಪಾಯಂ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಮೋಕ್ಷಂ ಪ್ರಾಪ್ನೋತ್ಯಸಂತಯಂ || ೬ ||

ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ಲೋಕಂ ಯದಿವಾ ಮುನೀನಾಂ
ದೇವಸ್ಯ ವಿಷ್ಣೋರ್ಯಾದಿವೇತ್ಸರಸ್ಯ |
ಪಿತಾಮಹಸ್ಯಾಪ್ರತಿಮಸ್ಯ ನಾಪಿ
ವ್ರತೇನ ಚೀರ್ಣೇನ ಮಹಾನುಭಾವ || ೭ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಾಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಸಪ್ತರ್ಷಿವ್ರತವರ್ಣನೋ ನಾಮ
ಪಂಚಷಷ್ಟ್ಯುತ್ತರಶತತಮೋಧ್ಯಾಯಃ

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಸಂವತ್ಸರಪರ್ಯಂತ ಹೀಗೆ ಮಾಡಿ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ
ಆಹಿತಾಗ್ನಿಯಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಕೃಷ್ಣಾಜಿನವನ್ನು ನಾನು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿರುವಂತೆ
ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಮಾಡಿದವನಿಗೆ ಮೋಕ್ಷೋಪಾಯವು
ಲಭಿಸುತ್ತದೆ. ಉಪಾಯಸಿದ್ಧಿಯಿಂದ ಅವನು ಮೋಕ್ಷವನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.
ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಮಾಡಿದವನು ಇಚ್ಛೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಮುನಿಗಳ ಅಥವಾ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವಿನ
ಅಥವಾ ಈಶ್ವರನ ಅಥವಾ ಚತುರ್ಮುಖನ ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದಬಹುದು.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರದ ತೃತೀಯಾಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ವಜ್ರ
ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಸಪ್ತರ್ಷಿವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ ನೂರ ಅರವತ್ತೈದನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ೬೦ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಪಟಾಪಸ್ಪೃಶ್ಚರತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಚೈತ್ರಕುಕ್ಷ್ಯ ಪಕ್ಷೇ ತು ಸಮ್ಯಕ್ ಪಷ್ಕಾ ಮುಪೋಷಿತಃ |
ಸಪ್ತಮ್ಯಾ ಮರ್ಚನಂ ಕುರ್ಯಾನ್ಮರುತಾಂ ಸಾರ್ಥವೋತ್ತಮ ॥ ೧ ॥

ಸಪ್ತಶ್ರೇಣೀಗತಂ ಸಪ್ತಮಂಡಲಂ ನೃಪ ಕಾರಯೇತ್ |
ಶ್ರೇಣೀಶ್ರೇಣೀ ತಥಾ ಕಾರ್ಯಾ ಸಪ್ತಮಂಡಲಕಾನ್ವಿತಾ ॥ ೨ ॥

ಗಂಧೈರ್ಮಂಡಲಕಾಃ ಕಾರ್ಯಾ ನಾಮಚಿಹ್ನಾಃ ಪೃಥಕ್ ಪೃಥಕ್ |
ಏಕಜ್ಯೋತಿಶ್ಚ ದ್ವಿಜ್ಯೋತಿಸ್ತ್ರಿಜ್ಯೋತಿಶ್ಚ ಮಹಾಬಲ ॥ ೩ ॥

ನೂರ ಅರವತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೪. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:—ಚೈತ್ರಕುಕ್ಷ್ಯ ಪಕ್ಷದ ಪಕ್ಷಿ ದಿನ ಸರಿಯಾಗಿ ಉಪವಾಸವಿದ್ದು ಸಪ್ತಮಿ ದಿನ ಮರುತ್ತುಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಏಳು ಪಂಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಏಳು ಮಂಡಲಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪಂಕ್ತಿಯೂ ಏಳೇಳು ಮಂಡಲಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು. ಗಂಧದಿಂದ ಆ ಮಂಡಲಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಬೇರೆಬೇರೆ ಆಯಾಯ ನಾಮಗಳನ್ನು ಚಿಹ್ನಿಸಬೇಕು.

ಏಕದ್ವಿತ್ರಿಚತುಃಶಕ್ತಿಕ್ರಮೇಣ ಚ ತಥಾ ನೃಪ |
ವಿನ್ಯಸೇತ್ಪ್ರಥಮಂ ಶ್ರೇಣ್ಯಾಂ ಯಥಾವನ್ನೃಪಸತ್ತಮ

|| ೪ ||

ಇಂದ್ರಶ್ಚ ಗತ್ಯಾ ದೃಶ್ಯಶ್ಚ ತತಃ ಪ್ರತಿಶಕ್ಯತ್ತಥಾ |
ಮಿತಶ್ಚ ಸಂಮಿತಶ್ಚೈವ ಅಮಿತಶ್ಚ ಮಹಾಬಲಃ

|| ೫ ||

ದ್ವಿತೀಯಯಾಂ ತಥಾ ಶ್ರೇಣ್ಯಾಂ ದೇವಾನೇತಾಂಶ್ಚ ವಿನ್ಯಸೇತ್ |
ಋತಜಿತ್ಸತ್ಯಜಿಚ್ಛೈವ ಸುಷೇಣಶ್ಚೈವ ವೀರ್ಯವಾನ್

|| ೬ ||

ಅತಿಮಿತ್ರೋನಮಿತ್ರಶ್ಚ ಪುರುಮಿತ್ರಸ್ತಥೈವ ಚ |
ತೃತೀಯಯಾಂ ತಥಾ ಶ್ರೇಣ್ಯಾಂ ದೇವಾನೇತಾಂಶ್ಚ ವಿನ್ಯಸೇತ್

|| ೭ ||

ಋತಶ್ಚ ಋತವಾನ್ಧರ್ತಾ ವಿಧರ್ತಾ ವರುಣೋ ಧ್ರುವಃ |
ವಿಧಾರಣಂ ಚತುರ್ಥ್ಯಾಂ ತು ಶ್ರೇಣ್ಯಾಂ ಪಾರ್ಥಿವ ವನ್ಯಸೇತ್

|| ೮ ||

ಈದೃಕ್ಷಶ್ಚ ಸದೃಕ್ಷಶ್ಚ ಏತಾದೃಗಮಿತಾಶನಃ |
ಕೀರ್ತಿತಃ ಪ್ರಸದೃಕ್ಷಶ್ಚ ಶರಭಶ್ಚ ಮಹಾಯಶಾಃ

|| ೯ ||

ಮೊದಲನೆಯ ಪಂಕ್ತಿಯ ಮಂಡಲಗಳಲ್ಲಿ, ಏಕಜ್ಯೋತಿ, ದ್ವಿಜ್ಯೋತಿ, ತ್ರಿಜ್ಯೋತಿ, ಏಕಶಕ್ತಿ, ದ್ವಿಶಕ್ತಿ, ತ್ರಿಶಕ್ತಿ, ಚತುಃಶಕ್ತಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ವಿನ್ಯಾಸ ಮಾಡಬೇಕು.

೫-೯. ಎರಡನೆಯ ಪಂಕ್ತಿಯ ಮಂಡಲಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರ, ಗತ್ಯಾ, ದೃಶ್ಯ, ಪ್ರತಿಶಕ್ಯತ್, ಮಿತ, ಸಂಮಿತ, ಅಮಿತ, ಈ ಏಳುದೇವತೆಗಳನ್ನು ನ್ಯಾಸಮಾಡಬೇಕು. ಮೂರನೆಯ ಪಂಕ್ತಿಯ ಮಂಡಲಗಳಲ್ಲಿ ಋತಜಿತ್, ಸತ್ಯಜಿತ್, ಸುಷೇಣ, ವೀರ್ಯವಾನ್, ಅತಿಮಿತ್ರ, ಆನಮಿತ್ರ, ಪುರುಮಿತ್ರ, ಈ ಏಳು ದೇವತೆಗಳನ್ನು ನ್ಯಾಸ ಮಾಡಬೇಕು. ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪಂಕ್ತಿಯ ಮಂಡಲಗಳಲ್ಲಿ ಋತ, ಋತವಾನ್, ಧರ್ತಾ, ವಿಧರ್ತಾ, ವರುಣ, ಧ್ರುವ, ವಿಧಾರಣ, ಈ ಏಳು ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ನ್ಯಾಸಮಾಡಬೇಕು. ಐದನೇ ಪಂಕ್ತಿಯ ಮಂಡಲಗಳಲ್ಲಿ ಈದೃಕ್ಷ, ಸದೃಕ್ಷ, ಏತಾದೃಕ್, ಅಮಿತಾಶನ, ಕೀರ್ತಿತ, ಪ್ರಸದೃಕ್ಷ, ಶರಭ ಈ ಏಳು ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ವಿನ್ಯಾಸಮಾಡಬೇಕು.

ವಿನ್ಯಸೇತ್ಸಂಚಮಶ್ರೇಣ್ಯಾಂ ಸಪ್ತದೇವಾನೈರಾಧಿಸಿ |
ಧರ್ತಾ ದುಗ್ಗೋ ಧ್ವನಿಭೀಮೋ ಅತಿಯುಕ್ತಃ ಕ್ಷಮಾಸಹಃ || ೧೦ ||

ಷಷ್ಠ್ಯಾಂ ಚ ವಿನ್ಯಸೇಚ್ಛ್ರೇಣ್ಯಾಂ ಸಪ್ತದೇವಾನೈರಾಧಿಕ್ರಮಂ |
ದ್ವ್ಯುತಿರ್ವಸುರನಾಧ್ಯುಷ್ಯೋ ವಾಸಃ ಕಾಮೋತ ಜಯೋ ವಿರಾಟ್ || ೧೧ ||

ಸಪ್ತಮ್ಯಾಂ ಚ ತಥಾ ಶ್ರೇಣ್ಯಾಂ ವಿನ್ಯಸೇತ್ಸಪ್ತ ಪಾರ್ಥಿವಾನ್ |
ಪ್ರಥಮಾ ತು ಭವೇಚ್ಛ್ರೇಣೀ ಶುಕ್ಲಾ ಪಾರ್ಥಿವಸತ್ತಮ || ೧೨ ||

ದ್ವಿತೀಯಾ ಪದ್ಮಪತ್ರಾಭಾ ತೃತೀಯಾ ರುಧಿರೋಪಮಾ |
ಪೀತವರ್ಣಾ ಚತುರ್ಥೀ ಸ್ಯಾತ್ಸಂಚಮಾ ಶುಕ್ಲಸನ್ನಿಭಾ || ೧೩ ||

ಅಕಾಶಸನ್ನಿಭಾ ಷಷ್ಠೀ ಕೃಷ್ಣವರ್ಣಾ ಚ ಸಪ್ತಮಿಾ |
ಮಾಲ್ಯಾನುಲೇಪನಂ ದೇಯಂ ತಾಸಾಂ ವರ್ಣಸಮಂ ನೃಪ || ೧೪ ||

ಏಕೋನಾಸ್ತತ್ರ ದಾತವ್ಯಾ ದೀಪಾಃ ಪಂಚಾಶದೇವ ತು |
ಪ್ರಥಮೈಥಕ್ತ ದೇವಾನಾಂ ನೈವೇದ್ಯಂ ವಿನಿವೇದಯೇತ್ || ೧೫ ||

೧೦-೧೪ ಆರನೆಯ ಪದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಧರ್ತಾ, ದುಗ್ಗು, ಧ್ವನಿ, ಭೀಮ, ಅತಿಭೀಮ, ಕ್ಷಮಾ, ಸಹ ಈ ಏಳು ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ಕ್ರಮವಾಗಿ ವಿನ್ಯಾಸಮಾಡಬೇಕು. ಏಳನೆಯ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿ ದ್ವ್ಯುತಿ, ವಸು, ಅನಾಘೃಷ್ಯ, ವಾಸ, ಕಾಮ, ಜಯ, ವಿರಾಟ್ ಈ ಏಳು ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ನ್ಯಾಸಮಾಡಬೇಕು. ಮೊದಲನೆಯ ಶ್ರೇಣಿಯು ಬಿಳಿಯ ಬಣ್ಣದಿಂದಲೂ, ಎರಡನೆಯ ಶ್ರೇಣಿಯು ಹದ್ದುಪತ್ರದ ಬಣ್ಣದಿಂದಲೂ, ಮೂರನೆಯ ಶ್ರೇಣಿಯು ರಕ್ತದ ಬಣ್ಣದಿಂದಲೂ, ನಾಲ್ಕನೆಯ ಶ್ರೇಣಿಯು ಹೊಂಬಣ್ಣದಿಂದಲೂ, ಐದನೆಯ ಶ್ರೇಣಿಯು ಬಿಳುಪಾಗಿಯೂ, ಆರನೆಯ ಶ್ರೇಣಿಯು ಅಕಾಶವರ್ಣದಿಂದ ಕೂಡಿಯೂ, ಏಳನೆಯ ಶ್ರೇಣಿಯು ಕಪ್ಪುಬಣ್ಣದಿಂದ ಕೂಡಿಯೂ ಇರಬೇಕು. ಈ ದೇವತೆಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಆಯಾಯ ಮಂಡಲಗಳ ಶ್ರೇಣಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಬಣ್ಣವುಳ್ಳ ಗಂಧಮಾಲ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು.

೧೫-೨೦. ಈ ಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ನಲವತ್ತೊಂಭತ್ತು ದೀಪಗಳನ್ನು ಇಡಬೇಕು. ಎಲ್ಲಾ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಬೇರೆಬೇರೆ ನೈವೇದ್ಯವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಇವರ ನಾಮ

ಘೃತಂ ಚ ಜುಹುಯಾದ್ವಹ್ನಿ ನಾಮಭಿಶ್ಚ ಪೃಥಕ್ಪೃಥಕ್ |
ಭೋಜಯೇದ್ವ್ಯಾಹ್ನಾಂಶ್ಚಾತ್ರ ಸುರಸಂಖ್ಯಾಸಮನ್ವಿತಂ || ೧೬ ||

ಸಂವತ್ಸರಮಿದಂ ಕೃತ್ವಾ ವ್ರತಂ ಪುರುಷಸತ್ತಮ |
ಸುವರ್ಣಸಹಿತಂ ವಾಸೋ ಗಾಂ ಚ ದದ್ಯಾತ್ತಥೈವ ಚ || ೧೭ ||

ಪೌರಾಣಿಕಾಯ ವಿಷ್ಣಾಯ ವ್ರತಾಂತೇ ವಿವಿವೇದಯೇತ್ |
ವ್ರತಸ್ಯಾಸ್ಯ ತು ರಾಜೇಂದ್ರ ಸಮ್ಯಗ್ವಿಪ್ರೇ ವಿಧಾನವಿತ್ || ೧೮ ||

ಆರೋಗ್ಯಕಾಮಃ ಕುರ್ವೀತ ವ್ರತಮೇತನ್ನರೋತ್ತಮ |
ಪುತ್ರಕಾಮೋಽರ್ಥಕಾಮಶ್ಚ ಧನಕಾಮೋಽಥವಾ ಪುನಃ || ೧೯ ||

ಸರ್ವಕಾಮಪ್ರದಂ ಹ್ಯೇತತ್ಪವಿತ್ರಂ ಪಾಪನಾಶನಂ |
ಮಂಗಲ್ಯಂ ಸ್ವರ್ಗದಂ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ವ್ರತಾನಾಮುತ್ತಮಂ ವ್ರತಂ || ೨೦ ||

ವ್ರತೇನಾನೇನ ಚೀರ್ಣೇನ ಚಿರಂ ಸ್ವರ್ಗಂ ಸಮಶ್ನುತೇ |
ಮಾನುಷ್ಯಮಾಸಾದ್ಯ ಭವೇತ್ಸ್ವರ್ಗಭ್ರಷ್ಟಸ್ತಥಾ ಚಿರಾತ್ || ೨೧ ||

ಗೃಹ್ಯೇ ಉಚ್ಚರಿಸಿ ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಅಜ್ಞವನ್ನು ಹೋಮಿಸಬೇಕು ದೇವತಾ ಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಸಮಸಂಖ್ಯರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಬೇಕು ಹೀಗೆ ಸಂವತ್ಸರ ಪರ್ಯಂತರ ವ್ರತವನ್ನಾಚರಿಸಿ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಪೌರಾಣಿಕನಾ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಸುವರ್ಣದೊಡನೆ ವಸ್ತ್ರವನ್ನೂ, ಗೋವನ್ನೂ ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಈ ವ್ರತದ ವಿಧಾನ ಕ್ರಮವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದು ಆರೋಗ್ಯಕಾಮನಾಮಗಳೇ ಪುತ್ರಕಾಮನಾಗಲಿ, ಅರ್ಥಕಾಮನಾಗಲಿ, ಲೌಕಿಕಧನಕಾಮನಾಗಲಿ ಆಚರಿಸಿದ ತನ್ನ ಇಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಪಾಪನಾಶಕವಾಗಿಯೂ, ಸರ್ವಮನೋ ರಥ ಫಲಪ್ರದವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಈ ವ್ರತವು ಮಂಗಲಪ್ರದವೂ, ಸ್ವರ್ಗಸು: ಪ್ರದವೂ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ವ್ರತಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇದು ಉತ್ತಮವಾದುದು.

೨೧-೨೨ ಈ ವ್ರತವನ್ನಾಚರಿಸಿದವನು ಬಹುಕಾಲ ಸ್ವರ್ಗಸುಖವನ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ. ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಭ್ರಷ್ಟನಾಗಿ ಮನುಷ್ಯ ಭಾವವನ್ನು ಹೊಂದಿದಂ

ಧನೇನ ರೂಪೇಣ ಬಲೇನ ಯುಕ್ತೋ
ಜನಾಭಿರಾಮಃ ಸ್ತಮದಾಪ್ರಿಯಶ್ಚ |
ವಿರೋಗದೇಹಃ ಕ್ಷತಶತ್ರುಪಕ್ಷೋ
ವಾಗ್ಗೀ ತಥಾ ಶಾಸ್ತ್ರಧರಶ್ಚ ಲೋಕೇ

|| ೨೨ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಮರುದ್ವ್ರತವರ್ಣನೋ ನಾಮ
ಷಟ್‌ಷಷ್ಟ್ಯುಕ್ತರಶತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಧನ, ರೂಪ, ಬಲಗಳಿಂದ ಕೂಡಿಯೂ, ಜನಪ್ರಿಯನೂ, ಪ್ರೇಮಸೀಪ್ರಿಯನೂ ಆಗಿ
ಆರೋಗನಾಗಿಯೂ, ಜಯಶೀಲನಾಗಿಯೂ, ವಾಗ್ಮಿಯಾಗಿಯೂ, ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ
ನಾಗಿಯೂ ಬದುಕುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಮರುದ್ವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ
ನೂರ ಅರವತ್ತಾರಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಓಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಸಪ್ತಪಷ್ಟ್ಯತ್ತರಶತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಚೈತ್ರ ಶುಕ್ಲಸ್ಯ ಪಕ್ಷೇತು ಸಮ್ಯಕ್ ಪಷ್ಯಾಮುಪೋಷಿತಃ |

ಸಪ್ತಮ್ಯಾಮರ್ಚನಂ ಕುರ್ಯಾದ್ಧೀವದೇವಸ್ಯ ಗೋಪತೇಃ |

॥ ೧ ॥

ಬಹಿಃ ಸ್ನಾನಂ ನರಃ ಕೃತ್ವಾ ಗೋಮಯೇನೋಪಲೇಪಿತಂ |

ಲೇಪಯೇತ್ ಸ್ಥಂಡಿಲಂ ಸಮ್ಯಕ್ ಕುತೋ ಗೌರಮ್ಪದಾನ್ತಪ |

॥ ೨ ॥

ತತ್ರಾಪ್ತಪತ್ರಂ ಕಮಲಂ ವರ್ಣಕೈಸ್ತು ಸಮಾಲಿಖೇತ್ |

ಕರ್ಣಿಕಾಯಾಂ ನೃಸೇತ್ತತ್ರ ದೇವದೇವಂ ವಿಭಾವಸುಂ |

॥ ೩ ॥

ನೂರ ಅರವತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೫. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:—ಚೈತ್ರಶುಕ್ಲಪಕ್ಷಿಯ ದಿನ ಸರಿಯಾಗಿ ಉಪವಾಸವಿದ್ದು ಸಪ್ತಮಿಯಲ್ಲಿ ದೇವತೋತ್ತಮನಾದ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಹೊರಗೆ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಶುದ್ಧನಾಗಿದ್ದು ಸಗಣೆಯಿಂದ ಚನ್ನಾಗಿ ಸಾರಿಸಿದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯಿಂದ ತೆಗೆದ ಬಿಳಿಯ ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಚನ್ನಾಗಿ ಲೇಪಿಸಿ ಸ್ಥಂಡಿಲವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿ ಎಂಟು ದಳಗಳುಳ್ಳ ಕಮಲವನ್ನು ಬಣ್ಣದಿಂದ ಬರೆಯಬೇಕು. ಮಧ್ಯದಕರ್ಣಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುವಾದ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕು.

ಪೂರ್ವಪತ್ರೇ ನೃಸೇದ್ವೇವಾ ದ್ವೌ ರಾಜನ್ನುತ್ತರೇ ದಲೇ |

ಅಗ್ನೇಯೇ ಚ ನೃಸೇತ್ಪತ್ರೇ ಗಂಧರ್ವಾ ಋತುಕಾರಕೌ

|| ೪ ||

ದಕ್ಷಿಣೇ ಚ ನೃಸೇತ್ಪತ್ರೇ ಕಥೈವಾಪ್ಸರಸೋರ್ವಯಂ |

ರಾಕ್ಷಸೌ ದ್ವೌ ಮಹಾರಾಜ ಪತ್ರೇ ನೈಋತಕೇ ನೃಸೇತ್

|| ೫ ||

ಕಾದ್ರವೇಯೌ ಮಹಾನಾಗೌ ಪಶ್ಚಿಮೇ ಋತವಾರಿಕೌ |

ವಾಯವ್ಯೇ ಯಾತುಧಾನೌ ದ್ವೌ ತಥೈವ ನೃಪಸತ್ತಮ

|| ೬ ||

ಉತ್ತರೇ ಚ ತಥಾ ಪತ್ರೇ ವಿನೃಸೇಚ್ಚ ಋಷಿದ್ವಯಂ |

ಐಶಾನ್ಯೇ ವಿನೃಸೇತ್ಪತ್ರೇ ಗೃಹಮೇಕಂ ನರೋತ್ತಮ

|| ೭ ||

ತೇಷಾಂ ಸಂಪೂಜನಂ ಕಾರ್ಯಂ ಗಂಧಮಾಲಾಢುಲೇಪನೈಃ |

ಧೂಪೈರ್ದೀಪೈಶ್ಚ ನೈವೇದ್ಯೈಃ ಪೃಥಕ್ಪೃಥಗರಿಂದಮ

|| ೮ ||

ಏವಂ ಸಂಪೂಜನಂ ಕೃತ್ವಾ ಸರ್ವೇಷಾಂ ತದನಂತರಂ |

ಘೃತೇನ ಹೋಮಂ ಕುರ್ವೀತ ಸೂರ್ಯಸ್ಯಾಷ್ಟಪತೇನ ಚ

|| ೯ ||

ಪೂರ್ವಭಾಗದ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರದ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ಅಗ್ನೇಯ ದಳದಲ್ಲಿ ಋತುಕಾರಕರೆಂಬ ಗಂಧರ್ವರನ್ನೂ, ದಕ್ಷಿಣದಳದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಅಪ್ಸರೆಯ ರನ್ನೂ, ನೈಋತ್ಯದಲದಲ್ಲಿ ಎರಡು ರಾಕ್ಷಸರನ್ನೂ ರಚಿಸಬೇಕು.

೬-೧೦. ಪಶ್ಚಿಮಭಾಗದ ದಳದಲ್ಲಿ ಋತ, ವಾರಿಕರೆಂಬ ಕಾದ್ರಮೆಯ, ಸಂಜ್ಞೆಯುಳ್ಳ ಮಹಾರ್ವಕಗಳನ್ನೂ, ವಾಯವ್ಯಭಾಗದ ದಳದಲ್ಲಿ ರಾಕ್ಷಸ ದ್ವಯ ವನ್ನೂ, ಉತ್ತರಭಾಗದ ದಳದಲ್ಲಿ ಋಷಿಯುಗ್ರವನ್ನೂ, ಈಶಾನ್ಯಭಾಗದ ದಳದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗೃಹವಿರೇಷವನ್ನೂ ವಿನ್ಯಾಸಮಾಡಬೇಕು. ಇವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಗಂಧಪುಷ್ಪ ಧೂಪದೀಪ ನೈವೇದ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಬೇರೆಬೇರೆ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಈ ರೀತಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಪ್ರಾಜ್ಞ ನೂಡಿದ ನಂತರ ಅದ್ಯಾದಿವ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ದ್ವೇಶಿಸಿ, ಎಂಟುನೂರು ಕೋನು

ಅನ್ಯೇಷಾಂ ಚ ತಥಾ ದದ್ಯಾದಷ್ಟಾವಷ್ಟೌ ನರೇಶ್ವರ |
ನಾಮ್ನಾ ತಥೈವ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಚೈಕೈಕಂ ಭೋಜಯೇದ್ವಿಜಂ || ೧೦ ||

ತಕ್ತ್ವಾ ಚ ದಕ್ಷಿಣಾ ದೇಯಾ ತೇಷಾಮೇವ ಯದೂತ್ತಮ |
ಏವಂ ಸಂವತ್ಸರಂ ಕೃತ್ವಾ ವ್ರತನುತನ್ನರೋತ್ತಮ || ೧೧ ||

ಪೌರಾಣಿಕಾಯ ವಿಪ್ರಾಯ ವ್ರತಸ್ಯಾನ್ತೇ ಪಯಸ್ವಿನೀಂ |
ವಿಧಿವಚ್ಛೇತತೋ ದದ್ಯಾತ್ಸರ್ವಣಂ ಚ ಯದೂತ್ತಮ || ೧೨ ||

ಸರ್ವಕಾಮಪ್ರದಂ ಚೈವ ವ್ರತಮುಕ್ತಂ ಸ್ವಯಂಭುವಾ |
ವ್ರತೇನಾನೇನ ಚೀರ್ಣೇನ ಸೂರ್ಯಲೋಕವಾಪ್ನುಯಾತ್ || ೧೩ ||

ಅಥ ದ್ವಾದಶವರ್ಷಾಣಿ ಕರೋತ್ಕೇತನ್ಮದಾವ್ರತಂ |
ಭಿಕ್ಷಾರ್ಕಮಂಡಲಂ ರಾಜಾ ವಿಷ್ಣೋಃ ಸಾಯುಜ್ಯಮಾಪ್ನುಯಾತ್ ||೪೧||

ಏತದ್ವ್ರತಂ ಪಾಪವಿನಾಶಕಾರಿ

ಧನ್ಯಂ ಯಶಸ್ಯಂ ರಿಪುನಾಶಕಾರೀ |

ವನ್ನೂ, ಇತರ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ದ್ವೇಶಿಸಿ ಅರವತ್ತನಾಲ್ಕು ಹೋಮಗಳನ್ನೂ
ಅಯಾಯ ದೇವತೆಗಳ ನಾಮಮಂತ್ರದಿಂದ ಮಾಡಬೇಕು. ಒಂದೊಂದು ದೇವತೆಗೆ
ಒಬ್ಬೊಬ್ಬನಂತೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು, ಭೋಜನಮಾಡಿಸಬೇಕು.

೧೧-೧೫ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.
ಈ ರೀತಿ ಸಂವತ್ಸರಪರ್ಯಂತವೂ ಈ ವ್ರತವನ್ನಾಚರಿಸಿ, ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಪೌರಾಣಿಕ
ನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಕರೆಯುವ ಹಸುವನ್ನು ಸುವರ್ಣ ದಕ್ಷಿಣೆಯೊಡನೆ ಯಥಾ
ವಿಧಿಯಾಗಿ ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಸರ್ವಫಲಪ್ರದವಾದ ಈ ವ್ರತವು ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದಲೇ
ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು. ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಸಾಂಗವಾಗಿ ನೆರವೇರಿಸಿದವನು ಸೂರ್ಯಲೋಕ
ವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಕಾಲ ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಮಾಡಿದವನು

ಲೋಕೇ ತಥಾಸ್ಥಿಂಶ್ಚ ಪರೇ ಚ ರಾಜನ್
ಸ್ವರ್ಗಪ್ರದಂ ಮೋಕ್ಷಕರಂ ತಥೈವ

|| ೧೫ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ವಜ್ರ
ಸಂವಾದೇ ಸೂರ್ಯವ್ರತವರ್ಣನೋನಾಮ ಸಪ್ತಷಷ್ಟ್ಯುತ್ತರ
ಕತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಸೂರ್ಯವಂಡಲವನ್ನು ಭೇದಿಸಿ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಸಾಯುಜ್ಯವನ್ನೇ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.
ಈ ವ್ರತವು ಪಾಪನಾಶಕವೂ, ಯಶಸ್ಕರವೂ, ಶತ್ರುನಾಶಕವೂ, ಇಹಲೋಕದ
ಎಲ್ಲಾ ಸುಖಕ್ಕೂ, ಪರಲೋಕದ ಸ್ವರ್ಗಮೋಕ್ಷಾದಿಗಳಿಗೂ ಸಾಧಕವಾಗುತ್ತದೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯ ವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ
ನೂರ ಅರವತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

— — —

|| ೫ ||

|| ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ||

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

|| ಅಷ್ಟಪಶ್ಚತ್ತರ ಶತತಮೋಧ್ಯಾಯಃ ||

|| ವಜ್ರ ಉವಾಚ ||

ಯಸ್ಮಿನ್ಯಸ್ಮಿನ್ಮತೌ ಬ್ರಹ್ಮನ್ನನುಯಾಂತಿ ರವಿಂ ಪ್ರಭುಂ |
ಯೇ ಯೇ ದೇವಪ್ರಭೃತಯಸ್ತನ್ನೇ ತ್ವಂ ವಕ್ತುಮರ್ಹಸಿ || ೧ ||

|| ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ||

ಧಾತುರ್ಯಮಾ ಚ ರಾಜೇಂದ್ರ ವಸಂತೇ ದೇವತಾದ್ವಯಂ |
ತುಂಬುರುರ್ನಾರದಶ್ಚೈವ ಗಂಧರ್ವ ಗಾಯನೌ ವತೌ || ೨ ||

ಕೃತಸ್ಥಲಾಪ್ಸರಾಶ್ಚೈವ ತಥಾ ಯಾ ಪುಂಜಿಕಸ್ಥಲಾ |
ಹೋತಾ ಪ್ರಹೋತಾ ಚ ತಥಾ ರಕ್ಷೋಘ್ನಾ ಮಣಿಪುಂಗವೌ || ೩ ||

ನೂರ ಅರವತ್ತಂಟನೆಯ: ಅಧ್ಯಾಯ.

೧. ವಜ್ರನು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡುತ್ತಾನೆ:— ಪೂಜ್ಯರೇ, ಯಾವ ಯಾವ ಋತು: ಸಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ದೇವತೆಗಳು ಪ್ರಭುವಾದ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಬೇಕು ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾ! ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:—

೨-೫. ವಸಂತಋತುವಿನಲ್ಲಿ ಧಾತಾ, ಅರ್ಯಮಾ ಎಂಬ ದೇವತ ದ್ವಯವೂ, ತುಂಬುರು ನಾರದರೆಂಬ ಗಂಧರ್ವಗಾಯಕೋತ್ತಮರೂ. ಕೃತಸ್ಥಲಾ ಪುಂಜಿಕಸ್ಥಲಾ ಎಂಬ ಅಪ್ಸರೋಯುಗ್ಮವೂ, ಹೋತಾ, ಪ್ರಹೋತಾ ಎಂಬ ರಕ್ಷೋ

ಉರಗೋ ವಾಸುಕಿಶ್ಚೈವ ವಾಷ್ಪಕರ್ಣೇ ಚ ತಾವುಭೌ |

ರಥಕೃತ್ನಾಂ ರಥಾಜಾಶ್ಚ ಯಾತುಧಾನವರೌ ತಥಾ

|| ೪ ||

ಮಿತ್ರಶ್ಚ ಪುಲಹಶ್ಚೈವ ತಥೈವಮೃಷಿಸತ್ತಮೌ |

ಅನುಯಾತಿ ಸಿತಶ್ಚೈವ ವಸಂತೇ ಚ ಯುಥಾಗ್ರಹಃ

|| ೫ ||

ಯೇನುಯಾಂತಿ ರವಿಂ ದೇವಂ ನಿದಾಘೇ ತಾನ್ನಿಬೋಧ ಮೇ |

ಮಿತ್ರಶ್ಚ ವರುಣಶ್ಚೈವ ಗ್ರೀಷ್ಮೇ ದೇವೌ ವಸಂತಿ ಚ

|| ೬ ||

ಋಷಿರತ್ರಿವರ್ಸಿಷ್ಠಶ್ಚ ನಾಗೌ ರಂಭಕತಕ್ಷಕೌ |

ಮೇನಕಾ ಸಹಜನ್ಯಾ ಚ ಗಂಧರ್ವೌ ಚ ಹಹಾಹುಹೂ

|| ೭ ||

ರಥಸ್ತನಪ್ರಮಾಣಶ್ಚ ರಥಕೃತ್ನಾಂ ಶ್ಚ ತಾವುಭೌ |

ಪೌರುಷಾದೋ ವಧಶ್ಚೈವ ಯಾತುಧಾನೌ ತು ತೌ ಸ್ತೃತೌ

|| ೮ ||

ಅನುಯಾತಿ ಕುಜಶ್ಚೈವ ನಿದಾಘೇ ಚ ತಥಾ ಗ್ರಹಃ |

ಯೇನುಯಾಂತಿ ರವಿಂ ದೇವಂ ಪ್ರಾವೃತ್ಕಾಲೇ ನಿಬೋಧ ಮೇ

|| ೯ ||

ಘ್ನರಾದ ಮಣಿಪುಂಗವರೂ, ವಾಸುಕಿ, ವಾಷ್ಪಕರ್ಣೇ ಎಂಬ ಸರ್ಪಯುಗ್ಮವೂ, ರಥಕೃತ್ನಾಂ, ರಥಾಜಾ ಎಂಬ ರಾಕ್ಷಸ ಶ್ರೇಷ್ಠರೂ, ಮಿತ್ರ ಪುಲಹರೆಂಬ ಋಷಿ ಶ್ರೇಷ್ಠರೂ, ಕುಶ್ರಗ್ರಹವೂ ಸಹ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾರೆ.

೬ ೧೦. ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರುಯಾರು ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ಅನರನೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ಗ್ರೀಷ್ಮ ಋತುವಿನಲ್ಲಿ ಮಿತ್ರ ವರುಣರೆಂಬ ದೇವತೆಗಳೂ, ಅತ್ರಿ, ವಸಿಷ್ಠರೆಂಬ ಋಷಿಗಳೂ, ರಂಭಕ, ತಕ್ಷಕರೆಂಬ ಸರ್ಪಗಳೂ, ಮೇನಕಾ, ಸಹಜನ್ಯಾ ಎಂಬ ಅಸ್ಪರೇಯರು, ಹಾಹಾ, ಹೂಹೂ ಎಂಬ ಗಂಧರ್ವರೂ, ರಥಸ್ತನಪ್ರಮಾಣ, ರಥಕೃತ್ನರೂ, ಪೌರುಷಾದ, ವಧ ಎಂಬ ರಾಕ್ಷಸಯುಗ್ಮವೂ, ಕುಜಗ್ರಹವೂ ಸಹ ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಅನುವರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಇಂದ್ರಶ್ಚೈವ ವಿವಿಷ್ಣಾಂಶ್ಚ ಅಜ್ಞಿರಾ ಭೃಗುರೇವ ಚ |
ಏಲಪತ್ರಸ್ತಥಾ ಸರ್ಪಃ ಶಂಖಪಾಲಶ್ಚ ಪನ್ನಗಃ || ೧೦ ||

ಶುಚಿಸೇನೋಗ್ರಸೇನೌ ಚ ನಾತಶ್ಚೈವಾರುಣಶ್ಚ ನೈ |
ಪ್ರಮ್ಲೋಚೇತ್ಯಪರಾಶ್ಚೈವ ನಿವ್ಲೋಚಂತೀ ಚ ತೇ ಉಭೇ || ೧೧ ||

ಯಾತುಧಾನಸ್ತಥಾ ಸರ್ಪೋ ವ್ಯಾಘ್ರಶ್ಚ ಮನುಜೇಶ್ವರ |
ಪ್ರಾವೃಟ್ಟಾಲೇ ಶು ಯಾತ್ಯೇನಂ ಗ್ರಹೋ ದೇವಪುರೋಹಿತಃ || ೧೨ ||

ಅತಃ ಪರಂ ನಿಬೋಧಸ್ವ ಶರತ್ಕಾಲೇ ನರಾಧಿಪ |
ಪರ್ಜನ್ಯಶ್ಚೈವ ಪೂಷಾ ಚ ಭುದ್ವಾಜಶ್ಚ ಗೌತಮಃ || ೧೩ ||

ಚಿತ್ರಸೇನಶ್ಚ ಗಂಧರ್ವಸ್ತಥಾ ವಸುರುಚಿಶ್ಚ ನೈ |
ವಿಶ್ವಾಚೀ ಚ ಘೃತಾಚೀ ಚ ತಥಾ ಚೈವಾಸ್ಪರೋದ್ವಯಂ || ೧೪ ||

ನಾಗಶ್ಚೈರಾವತಶ್ಚೈವ ವಿಕ್ರುತಶ್ಚ ಧನಂಜಯಃ |
ಸೇನಜಿಚ್ಛ ಸುಷೇಣಶ್ಚ ರಾಕ್ಷಸೌ ಭೀಮವಿಕ್ರಮೌ || ೧೫ ||

ವಾತೋದ್ವಾತಾವಪಿ ತಥಾ ಯಾತುಧಾನೌ ಮಹಾಬಲೌ |
ಗ್ರಹಃ ಶನೈಶ್ಚ ರಶ್ಮೈವಮನುಯಾಂತಿ ದಿನಾಕರಂ || ೧೬ ||

ವರ್ಷಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾರು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾರೆಯೋ ಅವರನ್ನೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳ
ಇಂದ್ರ, ವಿಸ್ವಾಘ್ರ, ಅಂಗಿರಾ, ಭೃಗು, ಏಲಪತ್ರ, ಶಂಖಪಾಲ ಎಂಬ ಸರ್ಪಗಳ

೧೧-೧೬. ಶುಚಿಸೇನ, ಉಗ್ರಸೇನ, ವಾತ, ಅರುಣ, ಮತ್ತು ಪ್ರವ್ಲೋಚ
ನಿವ್ಲೋಚನೀ ಎಂಬ ಅಪ್ಸರೆಯರು, ಯಾತುಧಾನನೆಂಬ ಸರ್ಪ, ವ್ಯಾಘ್ರ, ಗು
ಗ್ರಹ ಇವರು ವರ್ಷಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತಾರೆ ಇಂ
ಶರತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ಪರ್ಜನ್ಯ, ಪೂಷಾ, ಭುದ್ವಾಜ, ಗೌತಮಃ
ಚಿತ್ರಸೇನ, ವಸುರುಚಿ ಎಂಬ ಗಂಧರ್ವರು, ವಿಶ್ವಾಚೀ, ಘೃತಾಚೀ ಎಂಬ ಅಸು
ಯರು. ಐರಾವತ, ಧನಂಜಯ ಎಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಗಜದ್ವಯ, ಸೇನಚಿ
ಸುಷೇಣ ಎಂಬ ಪರಾಕ್ರಮಿಗಳಾದ ರಾಕ್ಷಸರು, ವಾತ, ಉದ್ವಾತ ಎಂಬ ಬಲಶ
ಗಳಾದ ರಾಕ್ಷಸರು, ಶನಿಗ್ರಹ ಇವರು ಶರತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾರೆ

ಅತಃ ಪರಂ ಪ್ರಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಹೇಮಂತೇ ತವ ಸಾರ್ಥಿವ |

ಅಂಶೋ ಭಗಶ್ಚ ದ್ವಾವೇತೌ ಕಾಶ್ಯಪಶ್ಚ ಕ್ರತುಶ್ಚ ವೈ || ೧೭ ||

ಭುಜಗಶ್ಚ ಮಹಾಪದ್ಮಃ ಸರ್ಪಃ ಕರ್ಕೋಟಿಕಸ್ತಥಾ |

ಚಿತ್ರಸೇನಶ್ಚ ಗಂಧರ್ವಃ ಉರ್ಣಾಯುಶ್ಚ ಮಹಾಬಲಃ || ೧೮ ||

ಅಪ್ಸರಾಃ ಪೂರ್ವಚಿತ್ತಿಶ್ಚ ಗನ್ಧರ್ವೀ ಉರ್ವಶೀ ತಥಾ |

ತಾತ್ಪರ್ಯಶ್ಚಾರಿಷ್ವನೇಮಿಶ್ಚ ರಾಕ್ಷಸೌ ಭೀಮವಿಕ್ರಮೌ || ೧೯ ||

ವಿದ್ಯುತ್ಸ್ನಿಘ್ನರ್ಜಸ್ತಭೈವೋಗ್ರೈ ಯಾತುಧಾನ್ ಮಹಾಬಲೌ |

ಅನುಯಾತಿ ಗೃಹಶ್ಚೈವ ಬುಧೋ ರಾಜನ್ ದಿವಾಕರಂ || ೨೦ ||

ತತಃ ಪರಂ ಚ ಧರ್ಮಜ್ಞಃ ಶಿಶಿರೇ ಗದತಃ ಶೃಣು |

ತ್ವಷ್ಟಾ ವಿಷ್ಣುರ್ಜಮದಗ್ನಿರ್ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಶ್ಚೈವ ಚ || ೨೧ ||

ಕಾಪ್ರವೇಯೌ ತಥಾ ನಾಗೌ ಕಂಬಲಾಶ್ಚತರಾವುಭೌ |

ತಿಲೋತ್ತಮಾಪ್ಸರಾಶ್ಚೈವ ದೇವೀ ರಂಭಾ ಮನೋರಮಾ || ೨೨ ||

೧೭-೨೦. ಅದಕ್ಕೂ ಮುಂದೆ ಹೇಮಂತಋತುವಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅಂಶ, ಭಗ, ಈ ಇಬ್ಬರೂ, ದೇವತೆಗಳು. ಕರ್ಕುಷ, ಕ್ರತು, ಎಂಬ ಋಷಿಗಳು. ಮಹಾ ಸದ್ಭಸಿಂಬ ಸರ್ಪವಿಶೇಷ, ಕಾಕೋಟಿಕನೆಂಬ ಸರ್ಪ. ಚಿತ್ರಸೇನನೆಂಬ ಗಂಧರ್ವ ಮತ್ತೆ ಉರ್ಣಾಯು, ಪೂರ್ವಚಿತ್ತಿ ಎಂಬ ಅಪ್ಸರೆ, ಉರ್ವಶೀ ಎಂಬ ಗಂಧರ್ವೀ, ತಾತ್ಪರ್ಯ, ಅರಿಷ್ಟನೇಮಿ ಎಂಬ ಸರಾಸ್ರಮಿಗಳಾದ ರಾಕ್ಷಸರು, ವಿದ್ಯುತ್ಸ್ನಿಘ್ನರ್ಜ, ಉಗ್ರ ಎಂಬ ರಾಕ್ಷಸವಿಶೇಷಗಳು, ಬುಧಗ್ರಹ ಇವರು ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಅನು ವರ್ತಿಸುತ್ತಾರೆ.

೨೧-೨೨. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಶಿಶಿರಋತುವಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ತ್ವಷ್ಟಾ, ವಿಷ್ಣು ಎಂಬ ದೇವತೆಗಳು ಜಮದಗ್ನಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರೆಂಬ ಋಷಿಗಳು, ಕಂಬಲ, ಅಶ್ವತರ ಎಂಬ ಸರ್ಪಾಧಿಪತಿಗಳು, ತಿಲೋತ್ತಮಾ, ರಂಭಾ ಎಂಬ ಅಪ್ಸರೆಯರು.

ಕಾರಿಣೀ ಶಿತಿಶಶ್ವೈವ ಸತ್ಯಜಿಜ್ಞ ಮಹಾಯಶಾಃ |
ಬ್ರಹ್ಮೋಪೇತಕ್ಲ ರಕ್ಷೋ ವೈ ಯಜ್ಞೋಪೇತಸ್ತಥೈವ ಚ || ೨೩ ||

ಗಂಧರ್ವೋ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಸೂರ್ಯವರ್ಚಾಸ್ತಥಾಪರಃ |
ಚಂದ್ರಮಾ ಗ್ರಹರಾಜಶ್ಚ ಅನುಯಾತಿ ದಿವಾಕರಂ || ೨೪ ||

ಏವಂ ಹಿ ಶಿಶಿರೇ ರಾಜನ್ ಅನುಯಾನಂ ಪ್ರಕುರ್ವತೇ |
ಸ್ಥಾನಾಭಿಮಾನೋಹ್ಯೇತೇ ಸಸ್ತದ್ವಾದತಕಾ ಗಣಾಃ || ೨೫ ||

ಗಣಪಟ್ಟಸ್ತಥೈವೈಕಮನುಯಾತಿ ದಿವಾಕರಂ |
ಸೂರ್ಯಮಾಸ್ಯಾಯಯಂತೈತೇ ತೇಜಸಾ ತೇಜ ಉತ್ತಮಂ || ೨೬ ||

ಗೃಹಿತೈಸ್ತ್ಯರ್ವಚೋಭಿಶ್ಚ ಕುರ್ವಂತಿ ಯುಷಯಸ್ತವಂ |
ಗಂಧರ್ವಾಪ್ಸರಸಶ್ಚೈವ ಗೀತೈಃ ನೃತ್ಯೈರುಪಾಸತೇ || ೨೭ ||

ವಿದ್ಯಾಗ್ರಾಮಣಿನಶ್ಚೈವ ಕುರ್ವಂತೈಶ್ರಾಭಿಷುಗ್ರಹಂ |
ಸರ್ಪಾ ವಹಂತಿ ವೈ ಸೂರ್ಯಂ ಯಾತುಧಾನೋಽನುಯಾತಿ ಚ || ೨೮ ||

ಕಾರಿಣೀ, ಶಿತಿಶ, ಸತ್ಯಜಿತ್, ಮಹಾಯಶಾ, ಬ್ರಹ್ಮೋಪೇತ ಯಜ್ಞೋಪೇತರೆಂಬ ರಕ್ಷಸ್ಸುಗಳು, ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ, ಸೂರ್ಯವರ್ಚಾ ಎಂಬ ಗಂಧರ್ವರು ಗ್ರಹಾಧಿಪನಾದ ಚಂದ್ರ ಇವರು ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಅನುವರ್ತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಅನುಗಮನಮಾಡುವ ಹನ್ನೆರಡು ಮಾಸಗಳಿಗೂ ಸೇರಿರುವ ದೇವ, ಋಷಿ, ನಾಗ ಮೊದಲಾದ ಏಳು ಗಣಗಳೂ ಸ್ಥಾನಾಭಿಮಾನಿಗಳು. ಆರು ಋತುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆರು ಗಣಗಳಾಗಿ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತಾ ತಮ್ಮ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಉತ್ತಮವಾದ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಉಂಟುಮಾಡಿ ಅವನನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

೨೭-೩೧. ಋಷಿಗಳು ಗದ್ಯಪದ್ಯರೂಪದಿಂದ ರಚನೆಮಾಡಿದ ಸ್ತೋತ್ರಗಳಿಂದ ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಗಂಧರ್ವರೂ, ಅಪ್ಸರೆಯರೂ ಗೀತನೃತ್ಯಗಳಿಂದ ಸೇವಿಸುತ್ತಾರೆ. ವಿದ್ಯಾನಿಪುಣರಾದವರು ರಶ್ಮಿಗ್ರಹಣವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಸರ್ಪಗಳ ವಾಹನಗಳಾಗಿ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ರಾಕ್ಷಸರು ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಹಿಂಬಾಲಿ; ಬರುತ್ತಾರೆ. ಗ್ರಹವು ಸುತ್ತುವರಿದು ಯಥಾವಿಧಿಯಾದ ಅಸ್ತವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಪರಿವಾರ್ಯ ಗೃಹಶ್ಚೈವ ನಯತ್ಯಸ್ತಂ ಯಥಾವಿಧಿ |

ಏತೇಷಾಮೇವ ದೇವಾನಾಂ ಯಥಾವೀರ್ಯಂ ಯಥಾತೇಜಃ || ೨೯ ||

ಯಥಾಸತ್ತಮಸೌ ಸೂರ್ಯಸ್ತೇಷಾಂ ಸಿದ್ಧಸ್ತು ತೇಜಸಾ |

ಭೂತಾನಾಮಕುಭಂ ಕರ್ಮ ವಿನಾಶಯತಿ ತೇಜಸಾ || ೩೦ ||

ಗ್ರೀಷ್ಮೇ ಹಿಮೇ ಚ ವರ್ಷಾಸು ಜನಯನ್ ಸ ದಿವಾಕರಃ |

ಘರ್ಮಂ ಹಿಮಂ ಚ ವರ್ಷಂ ಚ ದಿನಂ ಚ ನಿಶಯಾ ಸಹ || ೩೧ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಅದಿತ್ಯಾನುಚರವರ್ಣನೋ ನಾಮ

ಅಷ್ಟಷಷ್ಠ್ಯಧಿಕತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಈ ದೇವತೆಗಳ ವೀರ್ಯ, ತಪಸ್ಸು, ಸತ್ಯ ಇವುಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಸೂರ್ಯನೂ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಸಿದ್ಧನಾಗುತ್ತಾನೆ ಹೀಗೆ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಸೂರ್ಯನು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಅರುಭಕರ್ಮವನ್ನು ತನ್ನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ನಾಶಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಇಂತಹ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸೂರ್ಯನು ಗ್ರೀಷ್ಮಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಹಿಮಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ, ವರ್ಷಾಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ, ಕ್ರಮವಾಗಿ ಹಬೆಯನ್ನೂ ಹಿಮವನ್ನೂ, ವೃಷ್ಟಿಯನ್ನೂ ಅಹೋರಾತ್ರಗಳನ್ನೂ ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಅದಿತ್ಯಾನುಚರವರ್ಣನವೆಂಬ

ನೂರ ಅರವತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಓಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಏಕೋನಶಬ್ದತ್ಯುತ್ತರತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚೆ ॥

ಚೈತ್ರಮಾಸಸ್ಯ ಸಪ್ತಮ್ಯಾಂ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷೇ ನರಾಧಿಪ |
ಗೋಮಯೇನೋಪಲಿಪ್ತೇ ತು ಮೃದಾ ಕುರ್ಯಾತ್ತು ಮಂಡಲಂ || ೧ ||

ತತ್ರಾಪ್ಯಪತ್ರಂ ಕಮಲಂ ಕರ್ತವ್ಯಂ ವರ್ಣಕೈಃ ಶುಭೈಃ |
ಕೃತೋಪವಾಸಸ್ತಸ್ಮಧ್ಯೇ ಭಾಸ್ವರಂ ಪೂಜಯೇನ್ನರಃ || ೨ ||

ಅರಃಣಂ ಚೈವ ಪಂಶಾಕಂ ಮಾತರಂ ಚ ತಥಾ ದಮಂ |
ಯಮುನಾಂ ಚ ಯಮಂ ಕಾಲಂ ದ್ವಿತೀಯಂ ಮನುಮೇವ ಚ || ೩ ||

ನೂರ ಅರವತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೨. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:—ಚೈತ್ರಮಾಸದ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಸಪ್ತಮಿಯಲ್ಲಿ ಗೋಮಯದಿಂದ ಸಾರಿಸಿ ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸಿದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಮಂಡಲವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಅದರಲ್ಲಿ ಎಂಟು ದಳಗಳುಳ್ಳ ಕಮಲವನ್ನು ಒಳ್ಳೆಯ ಬಣ್ಣಗಳಿಂದ ರಚಿಸಬೇಕು. ಉಪವಾಸದಿಂದಿದ್ದು ಆ ಕಮಲದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಮತ್ತು ಅರುಣ, ದಂಶಾಕ, ಮಾತರ, ದಮ, ಯಮುನಾ, ಯಮ, ಕಾಲ, ಎರಡನೆಯ ಮನು, ಶನಿ, ರಾಣಿಯಾದ ಛಾಯಾದೇವಿ, ರೇವಂತ, ಏಳು ಭಂದಸ್ತುಗಳು, ವರ್ಷ, ಆಕಾಶ ಲೋಕ, ಹಿಂಗಲ ಈ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಕಮಲದ ಕೇಸರಗಳಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ, ದಳಗಳಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ ಪೂಜಿಸ

ಶನ್ಯೈಶ್ಚರಂ ತಥಾ ರಾಜ್ಞೀಂ ಛಾಯಾಂ ರೇವಂತಮೇವ ಚ |
ಸಪ್ತಚೈಂದಾಂಸಿ ವರ್ಷಂ ಚ ದ್ಯಾಂ ಚ ಸಿಂಗಲಮೇವ ಚ

|| ೪ ||

ಕೇಸರೇಷು ಯಜೇದ್ವಾಫ ಪತ್ರೇಷೂಕ್ತಾಶ್ಚ ದೇವತಾಃ |
ದಿಕ್ಪಾಲಪೂಜನಂ ಕಾರ್ಯಂ ಬಹಿಃ ಪದ್ಮಸ್ಯ ಸಾರ್ಥಿವ

|| ೫ ||

ಗಂಧಮಾಲ್ಯನಮಸ್ಕಾರ ಧೂಪದೀಪಾನ್ನ ಸಂಪದಾ |
ವ್ರತೇ ಸಮಾಪ್ತೇ ದಾತವ್ಯಸ್ತುರಗೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಯ ಚ

|| ೬ ||

ಪ್ರಾಪ್ಯಾಶ್ವನೇಧಸ್ಯ ಫಲಂ ಯಥಾವ-

ಲ್ಲೋಕಾನವಾಪ್ಯಾಫ ಪುರಂದರಸ್ಯ |

ತತ್ರೋಷ್ಯ ರಾಜನ್ ಸುಚಿರಂ ಚ ಕಾಲಂ

ಸಾಯಂಜ್ಯಮಾಯಾತಿ ದಿನಾಕರಸ್ಯ

|| ೭ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಸಪ್ತವ್ರತಕಲ್ಪೇ ಸಪ್ತಮಿಪೂಜಾಪ್ರಶಂಸಾ
ನಾಮೈಕೋನಸಪ್ತತ್ಯುತ್ತರಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಬೇಕು. ಪದ್ಮದ ಹೊರ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ದಿಕ್ಪು ಮತ್ತು ಕಾಲಗಳ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಪೂಜೆಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಗಂಧಪುಷ್ಪ ನಮಸ್ಕಾರ ಧೂಪದೀಪ ನೈವೇದ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿ, ವ್ರತವು ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಕುದುರೆಯನ್ನು ದಾನಮಾಡಬೇಕು ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಮಾಡಿದವನು ಅಶ್ವಮೇಧದ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಇಂದ್ರಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ, ಬಹುಕಾಲ ಇದ್ದು ಸಫಲಮನೋರಥನಾಗಿ ಸೂರ್ಯ ಸಾಯುಜ್ಯವನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಸಪ್ತವ್ರತಕಲ್ಪದ ಸಪ್ತಮಿ ಪೂಜಾಪ್ರಶಂಸೆ ಎಂಬ ನೂರ ಅರವತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ

॥ ೬೦ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಸಪ್ತತ್ವತ್ತರತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಮಾರ್ಗಶೀರ್ಷಸ್ಯ ಮಾಸಸ್ಯ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷೇ ನರಾಧಿಪ |

ಸೋಪವಾಸಸ್ತು ಸಪ್ತಮ್ಯಾಂ ಕಮಲೇ ಪೂಜಯೇದ್ರವಿಂ

॥ ೧ ॥

ಅರ್ಚಾಯಾಂ ನಾ ಸ್ಥಲೇ ನಾಪಿ ಶುಕ್ಲೈಃ ಪುಷ್ಪೈರ್ಯಥಾ ವಿಧಿ |

ಚಂಡನೇನ ತು ರಕ್ತೇನ ವಟಿಕೈಃ ಕೃಸರೇಣ ಚ

॥ ೨ ॥

ದದ್ಯಾದ್ವ್ರತಾಂತೇ ದ್ವಿಜಪುಂಗವಾಯ

ವಸ್ತ್ರೇ ತು ರಕ್ತೇ ರಿಪುನಾಶನೇಶ್ವರ |

ನೂರ ಎಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:—ಮಾರ್ಗಶಿರಮಾಸದ ಕೃಷ್ಣ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಉಪವಾಸವಿದ್ದು, ಸಪ್ತಮಿಯ ದಿನ ಕಮಲದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ವಿಗ್ರಹದಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ, ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಮಂಡಲಮಾಡಿಯಾಗಲಿ, ಬಿಳುಪಾದ ಪುಷ್ಪ ಗಳಿಂದಲೂ, ಕೆಂಪಾದ ಚಂದನ ವಟಿಕವೆಂಬ (ಒಬ್ಬಟ್ಟು) ಭಕ್ಷ್ಯ ಮತ್ತು ಚಿಗಲಿ ಇವುಗಳಿಂದ ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ಪೂಜಿಸಿ ವ್ರತನ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಶತ್ರು ನಾಶ ಹೊಂದುವ ಅಪೇಕ್ಷೆಯುಳ್ಳವನು, ಕೆಂಪಾದ ವಸ್ತ್ರಯುಗ್ಮವನ್ನು ದಾನಮಾಡ

ಸೌಭಾಗ್ಯಕಾಮಕ್ಷ ತಥೈವ ರಾಜ್ಯಂ

ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ಲೋಕಾನ್ಸವಿತುಸ್ತಥಾಂತೇ

|| ೩ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ರಕ್ತಸಪ್ತಮಾವ್ರತವರ್ಣನೋ ನಾಮ

ಸಪ್ತತುತ್ವರತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಬೇಕು. ಸೌಭಾಗ್ಯ ಕಾಮನಾದವನು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯಲೋಕವನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ರಕ್ತಸಪ್ತಮಾ ವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ

ನೂರ ಎಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ೬೦ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಏಕಸಪ್ತತ್ಯುಕ್ತರಶತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚೆ ॥

ಅನೇನ ಚ ವಿಧಾನೇನ ಪ್ರತಿಮಾಸಂ ತು ಯೋ ನರಃ |
ಸಪ್ತಮಾ ದ್ವಿತಯಂ ಕುರ್ಯಾದ್ಯಾವತ್ಸಂವತ್ಸರೋ ಭವೇತ್ || ೧ ||

ಸೋಽತ್ವಮೇಧಮನಾಪ್ನೋತಿ ಸೂರ್ಯಲೋಕಂ ಚ ಗಚ್ಛತಿ |
ಕುಲಮುದ್ಧರತೇ ರಾಜನ್ ಸರ್ವಾನ್ ಕಾಮಾನುಪಾಶ್ನತೇ || ೨ ||

ಶಿರಸೋ ವಪನಂ ಕೃತ್ವಾ ಯೋರ್ಚಯೇತ್ತು ದಿವಾಕರಂ |
ತಸ್ಯಾರ್ಘ್ಯಸ್ತೋಷಮಾಯಾತಿ ವಹ್ನಿಷ್ಠೋ ಮಂ ಚ ವಿಂದತಿ || ೩ ||

ಅಪೂಪೈಃ ಸಗುಡೈರ್ಭಕ್ತ್ಯಾ ತಥಾಚೆ ಲವಣಾನ್ವಿತೈಃ |
ಸಹಿರಣೈಃ ಸಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ವಹ್ನಿಷ್ಠೋಮಫಲಂ ಲಭೇತ್ || ೪ ||

ಸೂರ ಎಪ್ಪತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೭. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:—ಈ ವಿಧಾನದಂತೆ ಪ್ರತಿ ಮಾಸದಲ್ಲಿಯೂ ಯಾವನು ಎರಡು ಸಪ್ತಮಿಗಳಲ್ಲೂ ವ್ರತವನ್ನಾಚರಿಸುತ್ತಾ ವರ್ಷ ಪೂರ್ತಿ ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಾನೆಯೋ ಅವನು ಅತ್ಯಮೇಧದ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ ಸೂರ್ಯಲೋಕವನ್ನೂ ಸೇರುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಕುಲವನ್ನೂ ಪಾಪದಿಂದ ಉದ್ಧರಿಸಿ ತಾನೂ ಎಲ್ಲಾ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಯಾವನು ಶಿರೋವಪನ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಆರಾಧಿಸುತ್ತಾನೆಯೋ ಅವನಿಗೆ ಸೂರ್ಯನ ಸಂತೋಷವೂ ಲಭಿಸುತ್ತದೆ ಅಗ್ನಿಷ್ಠೋಮದ ಫಲವನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

ಸೂರ್ಯಾರ್ಹೋ ಯಸ್ತು ನಕ್ಶಾಶ್ರೀ ಸಂಪೂಜಯತಿ ಭಾಸ್ಕರಂ |

ಇಷ್ಟಾನ್ಯಾಮಾನವಾಪೋತಿ ಸೂರ್ಯಲೋಕಂ ಚ ಗಚ್ಛತಿ || ೫ ||

ಅರ್ಕೋದಯೇ ಸದಾ ಯಸ್ತು ಪೂಜಯೇಚ್ಛ ದಿನಾಕರಂ |

ಇಷ್ಟಾನ್ಯಾಮಾನವಾಪೋತಿ ಸೂರ್ಯಲೋಕಂ ಚ ಗಚ್ಛತಿ || ೬ ||

ಯಥಾ ಯಥಾ ಪೂಜಯತೇ ತು ಸೂರ್ಯಂ

ಕಾಮಾಃ ಸಮಗ್ರಾಃ ಸಫಲಾ ಭವಂತಿ |

ಆರೋಗ್ಯಮಗ್ರ್ಯಂ ಚ ತಥಾ ನೈವೀರ

ಭೂತಸ್ಯ ಲೋಕಃ ಸವಿತುಸ್ತಥೈವ

|| ೭ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಸೂರ್ಯಪೂಜಾಪ್ರಶಂಸಾವರ್ಣನೋ ನಾಮ

ಏಕಸಸ್ತುತ್ಯುಕ್ತರತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಬೆಲ್ಲ ಮತ್ತು ಲವಣ ಇವುಗಳಿಂದ ಮಾಡಿದ ಭಕ್ಷ್ಯಗಳನ್ನು ನಿವೇದಿಸಿ ಹಿರಣ್ಯವನ್ನೂ ಅರ್ಪಿಸಿ ಯಾವನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾನೆಯೋ ಅವನೂ ಅಗ್ನಿಷ್ಟೋಮ ಫಲಕ್ಕೆ ಭಾಗಿ ಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಸೂರ್ಯನಿರುವ ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ಉಪವಾಸವಿದ್ದು ಪೂಜಿಸಿ ರಾತ್ರಿ ಯಲ್ಲಿಯೇ ಭೋಜನಮಾಡುವವನೂ ಎಲ್ಲಾ ಮನೋರಥಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದಿ ಸೂರ್ಯ ಲೋಕವನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ ಹೀಗೆಯೇ ಉದಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯ ನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವವನೂ ಎಲ್ಲಾ ಮನೋರಥಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದಿ ಸೂರ್ಯಲೋಕ ವನ್ನೂ ಮನುಷ್ಯನು ಹೇಗೆ ಹೇಗೆ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾನೆಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ಅವನ ಎಲ್ಲಾ ಮನೋರಥಗಳೂ ಸಫಲವಾಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಅವನು ಉತ್ತಮವಾದ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನೂ, ಸೂರ್ಯಲೋಕವನ್ನೂ, ಸತ್ಯಲೋಕವನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯಪೂಜಾ ಪ್ರಶಂಸಾವರ್ಣನವೆಂಬ

ನೂರ ಎಪ್ಪತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಓಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ತೃತೀಯಾಖಂಡೇ

॥ ದ್ವಿಸಪ್ತಕೃತ್ಪ್ರತಿಪತ್ತಿರತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚಿ ॥

ವರೋ ಧ್ರುವಶ್ಚ ಸೋಮಶ್ಚ ಅಪಶ್ಚೈವಾನಿಲೋಽನಲಃ |

ಪ್ರತ್ಯೂಷಶ್ಚ ಪ್ರಭಾಸಶ್ಚ ವಸವೋಽಷ್ಟೌ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾಃ

॥ ೧ ॥

ಅಷ್ಟಾಶ್ವಾ ವಾಸುದೇವೋಽಯಂ ಪ್ರಭವೇನಾಪ್ಯಯೇನ ಚ |

ಅಪ್ತಮ್ಯಾಂ ಪೂಜಯೇದ್ಯಸ್ತು ಸೋಪವಾಸೋ ನರಾಧಿಪಃ

॥ ೨ ॥

ಚೈತ್ರಮಾಸಾದ್ಧಾರಭ್ಯ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷೇ ಚ ಯಾದವಃ |

ಮಂಡಲೇಷ್ಟಥವಾರ್ಚಾಸು ಯಥಾವನ್ನನುಜಾಧಿಪಃ

॥ ೩ ॥

ಸೂರಃ ಏಪ್ತತೈರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯಃ.

೧-೩. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ :—ವರ, ಧ್ರುವ, ಸೋಮ, ಜಲ, ವಾಯು, ಅಗ್ನಿ, ಪ್ರತ್ಯೂಷ, ಪ್ರಭಾಸ ಈ ಎಂಟು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ವಸುಗಳೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಇದೆ. ವಾಸುದೇವನು ಸೃಷ್ಟಿಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ, ಪ್ರಳಯಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ, ಇವುಗಳನ್ನು ಶರೀರವನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದಿ ಅಷ್ಟಮೂರ್ತಿಯಾಗಿರುವನು. ಚೈತ್ರಮಾಸದ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಅಷ್ಟಮಿಯಲ್ಲಿ ಉಪವಾಸ ನಿಯಮದಿಂದ ಕೂಡಿ ಮಂಡಲಗಳಲ್ಲಾಗಲಿ, ವಿಗ್ರಹಗಳಲ್ಲಾಗಲಿ ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ಗಂಧಪುಷ್ಪ, ಧೂಪದೀಪ ನಮಸ್ಕಾರ ನೈವೇದ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಈ ವಸುಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಹೊರಗೆ ಸ್ನಾನಮಾಡುತ್ತಾ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಶಯನಹೊಂದುತ್ತಾ ವ್ರತವನ್ನಾಚರಿಸಬೇಕು. ವ್ರತದ

ಗಂಧಮಾಲ್ಯನಮಸ್ಕಾರ ಧೂಪದೀಪಾನ್ನ ಸಂಪದಾ |
ಬಹಿಃ ಸ್ನಾನೇನ ರಾಜೇಂದ್ರ ತಥಾಧಃಶಯನೇನ ಚ | ೪ ||

ವ್ರತಾಂತೇ ಚ ತಥಾ ದದ್ಯಾದ್ಧೇನುಂ ವಿಪ್ರಾಯ ಭಕ್ತಿತಃ |
ವ್ರತಮೇತನ್ನರಃ ಕೃತ್ವಾ ಸರ್ವಾನ್ಯಮಾನುಸಾತ್ಮತೇ || ೫ ||

ಪುಂಡರೀಕಮವಾಪ್ನೋತಿ ಕುಲಮುದ್ಧರತಿ ಸ್ವಕಂ |
ವಸೂನಾಂ ಲೋಕಮಾಸಾದ್ಯ ನೋದತೇಽಮರಸನ್ನಿಭಃ || ೬ ||

ಮಾನುಷ್ಯಮಾಸಾದ್ಯ ಭವತ್ಯರೋಗೋ
ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಃ ಸತ್ಯಪರೋ ವಿನೀತಃ |
ಧನೇನ ಧಾನ್ಯೇನ ತಥಾನ್ವಿತಃ ಸ್ಯಾತ್
ಸ್ತ್ರೀಣಾಮಭೀಷ್ಟಶ್ಚ ತಥಾ ಸುರೇಶಃ || ೭ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ವಸುವ್ರತವರ್ಣನೋ ನಾಮ
ದ್ವಿಸಪ್ತತ್ಮತ್ರರತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಗೋದಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ವ್ರತವನ್ನು
ಸಾಂಗವಾಗಿ ಆಚರಿಸಿದವನು ಎಲ್ಲಾ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.
ಪುಂಡರೀಕ ಯಾಗದ ಫಲವನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಕುಲವನ್ನೂ ಪಾಪದಿಂದ
ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತಾನೆ. ವಸುಗಳ ಲೋಕವನ್ನೂ ಹೊಂದಿ ಅಮರನಂತೆ ಸುಖಿಸುತ್ತಾನೆ.
ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದರೂ ಅರೋಗನಾಗಿಯೂ, ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಾಗಿಯೂ,
ಧಾರ್ಮಿಕನಾಗಿಯೂ, ದೈವಭಕ್ತಿಯಿಂದ ವಿನೀತನಾಗಿಯೂ, ಧನಧಾನ್ಯಸಮೃದ್ಧಿ
ಯಿಂದ ಕೂಡಿ ಪ್ರೇಯಸೀಪ್ರೇಯನೂ ಆಗಿ ಅಮರನಂತೆ ಸುಖಿಯಾಗಿರುತ್ತಾನೆ

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ವಸುವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ ನೂರು ಎಪ್ಪತ್ತೆರಡನೆಯ
ಆಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

|| ಓಂ ||

|| ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ||

ಶ್ರೀ ನಿಷ್ಕುಂಧಮೋಕ್ಷರೇ ಮಹಾ ಸು ರಾಣೇ
ತೃತೀಯಖಂಡೇ

|| ಶ್ರೀಶತ್ರುತ್ಯುತ್ಪರತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ||

|| ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚಿ ||

ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷಾದ್ಧಾರಭ್ಯ ಸೋಮಾಷ್ಟಮ್ಯಾಂ ನರಾಧಿಪ |
ಪೂಜಯೇತ್ಸೋಪವಾಸಸ್ತು ದೇವದೇವಂ ತ್ರಿಲೋಚನಂ || ೧ ||

ಲಿಂಗೇನಾಪ್ಯುಪವಾರ್ಜಯಾಂ ಕಮಲೇ ಯದಿವಾ ಸ್ಥಲೇ |
ಘೃತಕ್ಷೀರಾಭಿಷೇಕೇಣ ಸ್ನಾನೇನ ವಿವಿಧೇನ ಚ || ೨ ||

ಗಂಧಮಾಲ್ಯನಮಸ್ಕಾರ ಧೂಪದೀಪಾನ್ನಸಂಪದಾ |
ಗೀತೇನ ನೃತ್ಯವಾದ್ಯೇನ ವಹ್ನಿಸಂತರ್ಪಣೇನ ಚ || ೩ ||

ನೂರ ಎಪ್ಪತ್ತಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೩. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಸೋಮಾಷ್ಟಮಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಉಪವಾಸದಿಂದಿದ್ದು ದೇವಾಧಿಪನಾದ ತ್ರಿಲೋಚನನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಲಿಂಗದಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ, ವಿಗ್ರಹದಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ, ಕಮಲದಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ, ಸ್ಥಲದಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ ಸೌಕರ್ಯವಿದ್ದಂತೆ ಪೂಜಿಸಬಹುದು. ತುಪ್ಪ, ಹಾಲು ಇವುಗಳ ಅಭಿಷೇಕದಿಂದಲೂ ನಾನಾವಿಧವಾದ ಸ್ನಾನಗಳಿಂದಲೂ, ಗಂಧಪುಷ್ಪ ಧೂಪ ನಮಸ್ಕಾರದಿಂದ ನೈವೇದ್ಯಾದಿಗಳಿಂದಲೂ ನೃತ್ಯಗೀತಾದಿಗಳಿಂದಲೂ, ಅಗ್ನಿಯ ತೃಪ್ತಿಯಿಂದಲೂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಯಥಾವಿಧಿಯಾದ ಪೂಜಾದಿಗಳಿಂದಲೂ ಪೂಜೆ

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ಚ ಪೂಜಾಭಿರ್ಮಥಾವನ್ನನುಜೋತ್ತಮ |
ವ್ರತಾವಸಾನ ದದ್ಯಾಚ್ಚ ತಥಾ ಧೇನುಂ ವಯಸ್ವಿನೀಂ || ೪ ||

ಪುಂಡರೀಕಫಲಾನಾಸ್ತಿಃ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಂ ಚ ಗಚ್ಛತಿ |
ಕೃಷ್ಣಾಷ್ಟಮಿಾಷು ಚಾಪ್ಯೇವಂ ಪೂಜಯಿತ್ವಾ ಮಹೇಶ್ವರಂ || ೫ ||

ವಹ್ನಿಷ್ಟೋಮಮವಾಪ್ನೋತಿ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಂ ಚ ಗಚ್ಛತಿ |
ಅಷ್ಟಮಿಾದ್ವಿತಯಂ ಕೃತ್ವಾ ತಥಾ ಸಂವತ್ಸರಂ ನರಃ || ೬ ||

ಪ್ರಾಪ್ಯಾಶ್ವಮೇಧಸ್ಯ ಫಲಂ ಯಥಾ-
ವದ್ಭುಕ್ತ್ಯಾ ಭೋಗಾನ್ಸುರನಾಥಸ್ಯ ಲೋಕೇ |
ಲೋಕಾನವಾಪ್ಯಾಥ ಮಹೇಶ್ವರಸ್ಯ
ಸಾಯುಜ್ಯ ಮಾಯಾತ್ಯಚಿರೇಣ ತಸ್ಯ || ೭ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಮಹೇಶ್ವರಾಷ್ಟಮಿಾವ್ರತವರ್ಣನೋ ನಾಮ
ತ್ರಿಪತ್ತತ್ಕೃತ್ತರಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಯನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಬೇಕು. ವ್ರತದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕರೆಯುವ ಹಸುವನ್ನು ದಾನ
ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ವ್ರತದಿಂದ ಪುಂಡರೀಕ ಯಜ್ಞದ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.
ಸ್ವರ್ಗವನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದ ಅಷ್ಟಮಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಹೀಗೆಯೇ
ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಷ್ಟೋಮದ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿಯೂ ಆಗುತ್ತಾನೆ.
ಶುಕ್ಲ ಕೃಷ್ಣಾಷ್ಟಮಿಗಳೆರಡನ್ನೂ ಒಂದು ವರ್ಷಪರ್ಯಂತ ನಡೆಸಿದವನು ಅಶ್ವಮೇಧದ
ಫಲವನ್ನು ಹೊಂಡಿ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ವಿಹಿತವಾದ ಎಲ್ಲಾ ಭೋಗವನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸಿ
ಮಹೇಶ್ವರಲೋಕವನ್ನೂ ಹೊಂದಿ ಅಲ್ಲಿ ಮಹೇಶ್ವರನ ಸಾಯುಜ್ಯ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಮಹೇಶ್ವರಾಷ್ಟಮಿಾವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ
ನೂರ ಎಪ್ಪತ್ತಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ೬೦ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಚತುಃಸಪ್ತಶ್ಲೋಕರತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಹಿಮವಾನ್ ಹೇಮಕೂಟಶ್ಚ ನಿಷಧೋ ನೀಲ ಏವ ಚ |
ಶ್ವೇತಶ್ಚ ಶೃಂಗವಾನ್ಮೇರುರ್ಮಾಲ್ಯವಾನ್ಗಂಧಮಾದನಃ | ೧ ॥

ನವೈತಾನ್ ಶೈಲನ್ತಪತೀನ್ಸವನ್ಮಾಂ ಪೂಜಯೇನ್ನರಃ |
ಉತ್ತರಾಃ ಕುರವಃ ಪುಣ್ಯಾಃ ರನ್ಯೋ ಹೈರಣ್ಮಿತಸ್ತಥಾ | ೨ ॥

ಭದ್ರಾಶ್ಚ ಕೇತುಮಾಲಶ್ಚ ತಥೈವ ಚ ಇಲಾವೃತಃ |
ಹರಿವರ್ಷಃ ಕಿಂಪುರುಷೋ ವರ್ಷೋ ಭಾರತ ಏವ ಚ | ೩ ॥

ಪೂಜನೀಯಾಶ್ಚ ಭೈವೃತೇ ಯಥಾ ಸಂಖ್ಯಾನಕೋ ನೃಪಃ |
ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷನವನ್ಮಾಂ ಶುಚೈತ್ರಾದಾರಭ್ಯ ಸಾರ್ಥಿವ | ೪ ॥

ನೂರ ನಿಶ್ಪತ್ತಿನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೭. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹಿಮವಾನ್, ಹೇಮಕೂಟ, ನಿಷಧ, ನೀಲ, ಶ್ವೇತ, ಶೃಂಗವಾನ್, ಮೇರು, ಮಾಲ್ಯವಾನ್, ಗಂಧಮಾದನ, ಈ ಒಂಭತ್ತು ಪರ್ವತರಾಜರನ್ನು ನವಮಿಯಲ್ಲಿ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಉತ್ತರಕುರುವರ್ಷ ಪುಣ್ಯವರ್ಷ, ಹೈರಣ್ಮಿತ, ಭದ್ರಾಶ್ವ, ಕೇತುಮಾಲ, ಇಲಾವೃತ ಹರಿವರ್ಷ, ಕಿಂಪುರುಷವರ್ಷ, ಭಾರತವರ್ಷ, ಈ ವರ್ಷಗಳನ್ನೂ ಸಂಖ್ಯಾಕ್ರಮದಿಂದ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ನವಮಿಯಲ್ಲಿ ಜೈತ್ರಮಾಸದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಉಪವಾಸ ಗಂಧಪುಷ್ಪ ನೈವೇದ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಜಂಬೂದ್ವೀಪದಂತಹ ಸಂಸ್ಥಾನ

ಸೋಪವಾಸೇನ ಧರ್ಮಜ್ಞ ಗಂಧಮಾಲ್ಯಾನ್ನ ಸಂಪದಾ |

ಜಂಬೂದ್ವೀಪಸ್ಥ ಸಂಸ್ಥಾನಂ ವ್ರತಾಂತೇ ರಜತಂ ನರಃ

|| ೫ ||

ತುಲಾಪ್ರಮಾಣಂ ದದ್ಯಾತ್ತು ಸರ್ವಾನ್ಕಾಮಾನುಸಾತ್ಮತೇ |

ಆತ್ಮಮೇಧಮವಾಪ್ನೋತಿ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಂ ಚ ಗಚ್ಛತಿ

|| ೬ ||

ಮಾನುಷ್ಯಮಾಸಾದ್ಯ ತು ಚಕ್ರವರ್ತೀ

ನ್ಯಪೋ ಭವೇದ್ವೇವಗಣಾಭಿರಾಮಃ |

ಚಿರಂ ಚ ಕಾಲಂ ವಸುಧಾಂ ಪ್ರಶಾಸ್ಯ

ಲೋಕಾನವಾಪ್ನೋತಿ ತತೋಪಿ ಕಾಮಾನ್

|| ೭ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಪರ್ವತನವಮಿವ್ರತವರ್ಣನೋ ನಾಮ

ಚತುಃಸಪ್ತತ್ಯುಕ್ತರಶತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ವುಳ್ಳ ರಜತವನ್ನು ಒಂದು ತುಲಾಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿ ಅದನ್ನು ದಾನಮಾಡಬೇಕು.

ಈ ವ್ರತವು ಎಲ್ಲಾ ಮನೋರಥಸಿದ್ಧಿಗೂ, ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಾಗದಫಲಕ್ಕೂ ಸ್ವರ್ಗ

ಪ್ರಾಪ್ತಿಗೂ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಜನಿಸಿದರೂ, ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾಗಿ

ವೀವತೆಯಂತೆ ಸುಭಗನಾಗಿ ಬಹುಕಾಲ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಆಳಿ ಅಭಿಮತವಾದ ದಿವ್ಯ

ಗೋಕವನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಪರ್ವತನವಮಿವ್ರತವರ್ಣನನೆಂಬ

ನೂರ ಎಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಓಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಪಂಚಸಪ್ತತ್ವೈತ್ತರತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚಿ ॥

ನವಮ್ಯಾಂಸೋಪವಾಸಸ್ತು ಭದ್ರಕಾಲೀಂ ತು ಪೂಜಯೇತ್ |

ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷೇ ಮಹಾರಾಜ ಕಾರ್ತಿಕಪ್ರಭೃತಿಕ್ರಮಾತ್

॥ ೧ ॥

ಗಂಧಮಾಲ್ಯನಮಸ್ಕಾರಫೂಪ ದೀಪಾನ್ನಸಂಪದಾ |

ಸಂವತ್ಸರಾಂತೇ ಸಂಪೂಜ್ಯ ವ್ರತಾಂತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಯ ಚಿ

॥ ೨ ॥

ವಸ್ತ್ರಯುಗ್ಮಂ ನರೋದತ್ತಾ ಯಥೇಷ್ಟಂ ಕಾಮಮಾಪ್ನುಯಾತ್ |

ರೋಗಾರ್ತೋ ಮುಚ್ಯತೇ ರೋಗಾದ್ವದ್ವೋ ಮುಚ್ಯತೇ ಬಂಧನಾತ್ ॥ ೩ ॥

ನೂರ ಎಪ್ಪತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೩: ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ :— ಕಾರ್ತಿಕಮಾಸದ ಶುಕ್ಲ ಪಕ್ಷದ ನವಮಿಯಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಉಪವಾಸನಿಯಮದಿಂದಿದ್ದು ಭದ್ರಕಾಲಿಯನ್ನು ಗಂಧಪುಷ್ಪನಮಸ್ಕಾರಫೂಪದೀಪನೈವೇದ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ವರ್ಷದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ವ್ರತವನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ವಸ್ತ್ರಯುಗ್ಮವನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಮನೋರಥಗಳೂ ಸಿದ್ಧಿಸುತ್ತವೆ. ರೋಗದಿಂದ ಸೀಡಿತನಾದವನು ರೋಗದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಬಂಧನದಲ್ಲಿರುವವನೂ ಬಿಡುಗಡೆಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಶಾಪಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರತನಾದವನೂ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾದ

ರಾಜಕಾರ್ಯಾಭಿಯುಕ್ತ ಕ್ಷಮುಚ್ಯತೇ ಮಹತೋ ಭಯಾತ್ |
ನ ಚಾರೇಭ್ಯೋ ಭಯಂ ತಸ್ಯ ನಾರಣ್ಯೇಭ್ಯಃ ಕದಾಚನ

|| ೪ ||

ಪುತ್ರಾನವಾಪ್ನೋತಿ ಧನಂ ಯಥೇಷ್ಟಂ

ಸ್ತ್ರೀಯುಕ್ತ ಮುಖ್ಯಾಃ ವಿವಿಧಂ ಚ ಕುಸ್ಮಂ |

ಪೂಜಾಂ ತು ಕೃತ್ವಾ ವಿಧಿವದ್ಭವಾನ್ಯಾ

ಕಾಮಾನವಾಪ್ನೋತಿ ತಥಾ ಯಥೇಷ್ಟಾನ್

|| ೫ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಭದ್ರಕಾಲೀ ಪೂಜಾವರ್ಣನೋ ನಾಮ
ಪಂಚಸಪ್ತತೃತ್ತರಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಮಹಾಭಯದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಚೋರಭಯದಿಂದಲೂ, ಅರಣ್ಯಭಯ
ದಿಂದಲೂ ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಪುತ್ರರನ್ನೂ, ಯಥೇಷ್ಟ ಧನವನ್ನೂ, ಅಭಿಮತರಾದ
ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ನಡೆಸಿದ ಈ ಭವಾನೀ
ಪೂಜೆಯು ಅಭಿಮತವಾದ ಎಲ್ಲಾ ಮನೋರಥಗಳಿಗೂ ಸಾಧಕವಾಗುತ್ತದೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಭದ್ರಕಾಲೀಪೂಜಾವರ್ಣನವೆಂಬ
ನೂರ ಎಪ್ಪತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಓಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಪರ್ಮಸಪ್ತಶ್ಲೋಕತರತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಕ್ರತುರ್ದಕ್ಷೋ ರಿಪುಃ ಸತ್ಯಃ ಕಾಲಕಾಮೌ ಧ್ವನಿಸ್ತಥಾ |
ಕುಲವಾನ್ಮನುಜೋ ವಿಶ್ವೋ ರೋಚಮಾನಶ್ಚ ತೇ ದತ ॥ ೧ ॥

ವಿಶ್ವೇದೇವಾಃ ಸಮಾಖ್ಯಾತಾ ದಶಾತ್ಮಾ ಕೇಶವೋ ವಿಭುಃ |
ತಸ್ಯ ಸಂಪೂಜನಂ ಕಾರ್ಯಂ ಸಿತಪಕ್ಷೇ ನರಾಧಿಪ ॥ ೨ ॥

ಅರಭ್ಯ ಕಾರ್ತಿಕಾನ್ಮಾಸಾದ್ವಿಶಮ್ಯಾಂ ನೃಪಪುಂಗವ |
ಮಂಡಲೇಷು ಚ ಮುಖ್ಯೇಷು ಯದಿ ವಾರ್ಜಾಸು ಯಾದವ ॥ ೩ ॥

ನೂರ ಎಪ್ಪತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೫. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:—ಕ್ರತುದಕ್ಷ, ರಿಪು, ಸತ್ಯ, ಕಾಲ, ಕಾಮ, ಧ್ವನಿ, ಕುಲವಾನ್, ಮನುಜ, ವಿಶ್ವ, ರೋಚಮಾನ ಈ ಹತ್ತು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ವಿಶ್ವೇದೇವರೆಂದು ಹೆಸರು. ಈ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಶರೀರವನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದಿ ಪ್ರಭುವಾದ ಕೇಶವನು ದಶಾತ್ಮಾ ಎನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇಂತಹ ಕೇಶವನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಕಾರ್ತಿಕಮಾಸದ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ದಶಮಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಮಂಡಲಗಳಲ್ಲಾಗಲಿ, ವಿಗ್ರಹಗಳಲ್ಲಾಗಲಿ ಈ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಗಂಧಪುಷ್ಪ

ಗಂಧವಾಲೃನೆಮಸ್ಕಾರ ಧೂಪದೀಪಾನ್ನ ಸಂಪದಾ |

ವ್ರತಾಂತೇ ಕನಕಂ ದದ್ಯಾದ್ಯಥಾಶಕ್ತಿ ದ್ವಿಜಾತಯೇ

|| ೪ ||

ಕೃತ್ವಾ ವ್ರತಂ ವತ್ಸ ರಮೇತದಿಷ್ಟಂ

ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ತೇಷಾಂ ಸುಚಿರಂ ಚ ಲೋಕಾನ್ |

ತತ್ರೋಷ್ಯ ಲೋಕೇ ಪುರುಷತ್ವನೇತ್ಯ

ರಾಜಾಭವೇದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪುಂಗವೋ ವಾ

|| ೫ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ವಿಶ್ವೇದೇವದಶಮಿಾಪೂಜಾವರ್ಣನೋ ನಾಮ

ಷಟ್ ಸಪ್ತತ್ವೈರತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ನಮಸ್ಕಾರ ಧೂಪದೀಪ ನೈವೇದ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ಪೂಜಿಸಬೇಕು.

ವ್ರತದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಸುವರ್ಣವನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ದಾನಮಾಡಬೇಕು.

ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಒಂದುವರ್ಷ ಪಠ್ಯಂತ ಆಚರಿಸಿದವನಿಗೆ ಬಹುಕಾಲ ಪಠ್ಯಂತವೂ

ಈ ದೇವತೆಗಳ ಲೋಕಗಳುಂಟಾಗುತ್ತವೆ. ಅನಂತರ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಜನಿಸಿದರೂ

ರಾಜನಾಗಿಯೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗಿಯೋ ಆಗುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವೇದೇವದಶಮಿಾ ಪೂಜಾವರ್ಣನವೆಂಬ

ನೂರ ಎಪ್ಪತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಹಿಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಸಪ್ತಸಪ್ತತ್ಯುತ್ತರಶತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಆತ್ಮಾಹ್ಯಾಯುರ್ಮನೋ ದಕ್ಷೋ ಮದಃ ಪ್ರಾಣಸ್ತಥೈವ ಚ |

ಹವಿಷ್ಮಾಂಶ್ಚ ಗತೀಷ್ಟಶ್ಚ ಋತಃ ಸತ್ಯಶ್ಚ ತೇ ದಶ

॥ ೧ ॥

ದೇವಸ್ತ್ವಂಗಿರಸೋನಾಮ ದಶಮ್ಯಾಂ ಪೂಜಯೇನ್ನರಃ |

ಸೋಪನಾಸಃ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷೇ ಪೂರ್ವೋಕ್ತವಿಧಿನಾ ನರಃ

॥ ೨ ॥

ಕೃತ್ವಾವ್ರತಂ ವತ್ಸರಮೇತದಿಷ್ಟ್ವಾನ್

ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ತೇಷಾಂ ಸುಚಿರಂ ಚ ಲೋಕಾನ್ |

ನೂರ ಎಪ್ಪತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೩ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ :— ಆತ್ಮಾ, ಆಯುಃ, ಮನಃ, ದಕ್ಷಃ, ಮದಃ, ಪ್ರಾಣಃ, ಹವಿಷ್ಮಾ, ಗತೀಷ್ಟ, ಋತ, ಸತ್ಯ ಈ ಹತ್ತು ದೇವತೆಗಳೂ ಅಂಗಿರಸರೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ ಇವರನ್ನು ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದ ದಶಮಿಯಲ್ಲಿ ಉಪವಾಸನಿಯಮದಿಂದಿದ್ದ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿರುವ ವಿಧಾನದಂತೆ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಒಂದು ವರ್ಷಪರ್ಯಂತ ಈ ವ್ರತವನ್ನಾಚರಿಸಿದವನು ಇಷ್ಟವಾದ ಮನೋರಥ

ತತ್ರೋಷ್ಯ ಲೋಕೇ ಪುರುಷತ್ವಮೇತ್ಯ
ರಾಜಾ ಭವೇದ್ಭ್ರಾಹ್ಮಣಪುಂಗವೋ ವಾ

|| ೩ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಾಋಷಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಅಂಗಿರೋವ್ರತವರ್ಣನೋ ನಾಮ
ಸಪ್ತಸಪ್ತತ್ಯುತ್ತರಶತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದಿ ಆ ದೇವತೆಗಳ ಲೋಕವನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸುಖ
ಯಾಗಿದ್ದು ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವಾಗ ರಾಜನಾಗಿಯೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಶ್ರೇಷ್ಠ
ನಾಗಿಯೋ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಾಋಷಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಅಂಗಿರೋವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ
ನೂರ ಎಪ್ಪತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಓಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಅಷ್ಟಸಪ್ತತೈತ್ತರಶತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷೇ ದಶಮ್ಯಾಂ ತು ಸೋಪವಾಸಸ್ತಥಾ ನರಃ |

ಮಾರ್ಗಶೀರ್ಷಾರಥಾರಭ್ಯ ನಿತ್ಯಮೇತದರಿಂದಮು

॥ ೧ ॥

ಗಂಧಮಾಲ್ಯನಮಸ್ಕಾರ ಧೂಪದೀಪಾನ್ನಸಂಪದಾ |

ಘೃತೇನ ಜುಹುಯಾದ್ವಹ್ನಿಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂಶ್ಚಾತ್ರ ಪೂಜಯೇತ್ |

॥ ೨ ॥

ವ್ರತಾವಸಾನೇ ದದಾಚ್ಛೇ ತಥಾ ಭೇನುಂ ಪಯಸ್ವಿನೀಂ |

ವ್ರತಮೇತದ್ವಿನಿದಿಷ್ಟಮಶ್ವಮೇಧಫಲಪ್ರದಂ

॥ ೩ ॥

ನೂರ ಎಪ್ಪತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

೧-೫ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ :—ಮಾರ್ಗಶಿರಮಾಸದ ಶುಕ್ಲ ಪಕ್ಷದ ದಶಮಿಯಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ, ಉಪವಾಸ ನಿಯಮದಿಂದಿದ್ದು ಗಂಧಪುಷ್ಪ ನಮಸ್ಕಾರ ಧೂಪದೀಪ ನೈವೇದ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ, ಭಗವಂತನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಅಜ್ಞದಿಂದ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಮಮಾಡಬೇಕು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನೂ ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಬೇಕು. ವ್ರತದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕರೆಯುವ ಹಸುವನ್ನೂ ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಈ ವ್ರತವು ಅಶ್ವಮೇಧಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದ ಫಲಪ್ರದವೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ

ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷೇ ತಥಾಪ್ಯೇತತ್ಕೃತ್ವಾ ಸಂವತ್ಸರಂ ವ್ರತಂ |

ರಾಜಸೂಯಮವಾಪ್ನೋತಿ ಕುಲಮುದ್ಧರತಿ ಸ್ವಕಂ

|| ೪ ||

ಕೃತ್ವಾ ಪಕ್ಷದ್ವಯೇಪ್ಯೇತದ್ವ್ರತಂ ಮನುಜಸತ್ತಮ |

ರಾಜಸೂಯಾಶ್ವಮೇಧಾನಾಂ ಫಲಂ ಪ್ರಾಪ್ನೋತ್ಯಸಂಶಯಂ

|| ೫ ||

ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಮವಾಪ್ನೋತಿ ಕುಲಮುದ್ಧರತಿ ಸ್ವಕಂ |

ಧರ್ಮೇ ಮತಿರ್ಭವೇತ್ತಸ್ಯ ಧರ್ಮಮಾಪ್ನೋತ್ಯಸಂಶಯಂ

|| ೬ ||

ಯತ್ರ ಯತ್ರಾಭಿಜಾಯೇತ ತತ್ರ ಧರ್ಮಪರೋ ಭವೇತ್ |

ಪ್ರಧಾನಂ ತಂ ತಯಾ ರಾಜನ್ ಯತ್ರ ಧರ್ಮಪರೋ ಭವೇತ್

|| ೭ ||

ಆರೋಗ್ಯಮಾಯುಷ್ಯಕರಂ ಯಶಸ್ಯಂ

ಸ್ಥಾನಪ್ರದಂ ಪಾಪವಿನಾಶಕಾರಿ |

ಆಚರಿಸಿ ವರ್ಷಪರ್ಯಂತವೂ ನಡೆಸಿದ್ದೇ ಆದರೆ, ರಾಜಸೂಯದ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಕುಲಕ್ಕೂ ಉತ್ತರಕನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಎರಡು ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿಯೂ ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಆಚರಿಸಿದಲ್ಲಿ ರಾಜಸೂಯ, ಅಶ್ವಮೇಧ ಇವುಗಳ ಫಲವನ್ನು ನಿಶ್ಚಂಶಯವಾಗಿಯೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

೬-೮. ಸರ್ವಲೋಕವನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಕುಲವನ್ನೂ ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಧರ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ಅವನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ ಧರ್ಮವನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಎಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದರೂ ಧರ್ಮಪರನಾಗಿಯೇ ಆಗುತ್ತಾನೆ. ಎಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ಇವನು ಧರ್ಮಪರನಾಗಿರುತ್ತಾನೆಯೋ ಅಲ್ಲಿ ಆ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಇವನೇ ಪ್ರಧಾನವುರುಷನೂ ಆಗುತ್ತಾನೆ. ಈ ವ್ರತವು ಆರೋಗ್ಯಪ್ರದ ಮತ್ತು ಆಯುಃ

ಕರ್ತವ್ಯಮೇತತ್ಪುರುಷೈರ್ಯಥಾವ

ತೃಪ್ತಜ್ಯೋಹಿ ವಿಷ್ಣು ಭಗವಾನ್ ಸ ಧರ್ಮಃ

|| ೮ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಧರ್ಮವ್ರತವರ್ಣನೋನಾಮ ಅಷ್ಟಸಪ್ತತ್ಮುಕ್ತರ
ಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಪ್ರದ, ಯಶಸ್ಕರ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಸಾಧನ ಮತ್ತು ಪಾಪನಾಶಕವೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ವಿವೇಕಿಯಾದ ಪುರುಷನು ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕು. ವಿಷ್ಣುವೇ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರ್ಮಸ್ವರೂಪನೇ ಆದುದರಿಂದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅವನು ಪೂಜ್ಯನೇ ಆಗಿರುವ ನಲ್ಲವೇ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ
ನೂರ ಎಪ್ಪತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ
ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ೩೦ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಏಕೋನಾಶೀತ್ಯುತ್ತರಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಅಂಗಾರಕಂ ತಥಾ ಸೂರ್ಯಂ ನಿರ್ಮುತಿಂ ವಾದ್ಯುತಸ್ತಥಾ |

ಹವನಂ ಚೇತ್ಸರಂ ಮೃತ್ಯುಂ ಕಪಾಲಮಥ ಕಿಂಕಿಣಂ

॥ ೧ ॥

ತತ್ರ ಚೈಕಾದಶಾಂಶೈಸ್ತು ದೇವಾಂಸ್ತ್ರಿಭುವನೇತ್ಸರಾನ್ |

ಏಕಾದಶ್ಯಾಂ ಸೋಪನಾಸಃ ಸೋಮಂ ಸಂಪೂಜಯೇತ್ಸಥಾ

॥ ೨ ॥

ಗಂಧಮಾಲ್ಯನಮಸ್ಕಾರಧೂಪದೀಪಾನ್ನ ಸಂಪದಾ |

ಮಾರ್ಗಶೀರ್ಷಾದಥಾರಭ್ಯ ಯಾವತ್ಸಂವತ್ಸರಂ ಭವೇತ್ |

ಸಂವತ್ಸರಾಂತೇ ದದ್ಯಾಚ್ಚ ತಥಾ ಭೇನುಂ ಪಯಸ್ವಿನೀಂ

॥ ೩ ॥

ನೂರ ಎಪ್ಪತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೪. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:—ಅಂಗಾರಕ, ಸೂರ್ಯ, ನಿರ್ಮುತಿ ಇವರನ್ನು ಮೊದಲು ಮಾ: ಕೊಂಡು ಹವನ, ಈತ್ಸರ, ಮೃತ್ಯು, ಕಪಾಲ ಕಿಂಕಣ ಇವರೇ ಮೊದಲಾದ ಏಕಾದಶಾಂಶದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಲೋಕಾಧಿಪತಿಗಳಾದ ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ಏಕಾದಶಿಯಲ್ಲಿ ಉಪವಾಸದಿಂದಿದ್ದು ಸೋಮನನ್ನೂ ಸಹ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಮಾರ್ಗಶಿರಮಾಸದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಸಂವತ್ಸರ ಪರ್ಯಂತರವೂ,

ಕೃತ್ವಾ ವ್ರತಂ ವತ್ಸರನೇತದಿಷ್ಟಂ

ಭದ್ರತ್ವಮಾಪ್ನೋತಿ ಸರಸ್ತು ರಾಜನ್ |

ರುದ್ರೇಣ ಸಾರ್ಧಂ ಸುಚಿರಂ ರಮಿತ್ವಾ

ಕಾಮಾನವಾಸ್ಯಾಥ ಮನೋಭಿರಾಮಾನ್

| ೪ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ವಜ್ರ

ಸಂವಾದೇ ರುದ್ರವ್ರತವರ್ಣನೋನಾನ್ಯೈಕೋನಾಶೀತ್ಯುತ್ತರ

ಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಗಂಧವುಷ್ಪ ಧೂಪದೀಪ ನಮಸ್ಕಾರ ನೈವೇದ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಸಂವತ್ಸರದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕರೆಯುವ ಹಸುವನ್ನು ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಸಂವತ್ಸರ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿದವನು ಮನುಷ್ಯನಾಗಿರುವಾಗ ಬಹಳ ಮಂಗಳಕರನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಲೋಕಾಂತರದಲ್ಲಿ ರುದ್ರನೊಡನೆ ವಿಹರಿಸುತ್ತಾ ಸರ್ವಮನೋರಥಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದಿ ಸುಖಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ರುದ್ರವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ

ನೂರ ಎಪ್ಪತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ೓ಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾವುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಅಶೀತೈತ್ತರತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಭುವನೋ ಭಾವನಶ್ಚೈವ ಸುಜನ್ಯಃ ಸುಜನಸ್ತಥಾ |

ಕ್ರತುಃ ಸರ್ವಶ್ಚ ಮೂರ್ಧಾ ಚ ತ್ಯಾಜಶ್ಚ ವ್ಯವ್ಸಕಸ್ತಥಾ || ೧ ||

ಪ್ರಸವಶ್ಚಾಸ್ಯಯಶ್ಚೈವ ದಕ್ಷೋ ದ್ವಾದಶಕಸ್ತಥಾ |

ಭೃಗವೋ ನಾಮ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಾ ದೇವಾ ದ್ವಾದಶ ಯಾಜ್ಞಯಾಃ || ೨ ||

ತೇಷಾಂ ಸಂಪೂಜನಂ ಕುರ್ಯಾ ದ್ವಾದಶ್ಯಾಂ ನಿತ್ಯಮೇವ ತು |

ಮಾರ್ಗಶೀರ್ಷಾದಫಾರಭ್ಯ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷೇ ಸದ್ಯವ ತು || ೩ ||

ನೂರ ಎಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೫. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:—ಭುವನ, ಭಾವನ, ಸುಜನ್ಯ, ಸುಜನ, ಕ್ರತು, ಸರ್ವ, ಮೂರ್ಧಾ, ತ್ಯಾಜ, ವ್ಯವ್ಸಕ, ಪ್ರಸವ, ಅವ್ಯಯ, ದಕ್ಷ ಎಂಬ ಹನ್ನೆರಡು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಭೃಗುಗಳೆಂದು ಹೆಸರು. ಈ ಹನ್ನೆರಡು ದೇವತೆಗಳೂ ಯಾಜ್ಞಿಯರು, ಮಾರ್ಗಶೀರಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದ ದ್ವಾದಶಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ನಿತ್ಯವೂ, ಇವರ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಗಂಧಪುಷ್ಪನಮಸ್ಕಾರ ಧೂಪದೀಪ ನೈವೇದ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಮಾಡಬೇಕು. ಸಂವತ್ಸರದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕರೆಯುವ ಹಸುವನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ

ಗಂಧಮಾಲ್ಯನಮಸ್ಕಾರ ಧೂಪದೀಪಾನ್ನಸಂಸದಾ |
ಸಂವತ್ಸರಾಂತೇ ದದ್ಯಾಚ್ಛೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಯ ಸಯಸ್ವಿನೀಂ

|| ೪ ||

ಕೃತ್ವಾ ವ್ರತಂ ವತ್ಸರಮೇತದಿಷ್ಟಂ
ಸ್ಯಾ ಪ್ನೋತಿ ತೇಷಾಂ ಚ ಸಲೋಕನೇವ |
ತತ್ರೋಷ್ಯಕಾಲಂ ಸುಚಿರಂ ಮನುಷ್ಯೋ
ರಾಜಾ ಭನೇದ್ವಾ ದ್ವಿಜಪುಂಗವೋ ವಾ

|| ೫ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಾಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಭೃಗುವ್ರತವರ್ಣನೋ
ನಾಮಾಶೀತೃತ್ತರಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಒಂದು ವರ್ಷ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಈ ವ್ರತಮಾಡಿದನು ಈ
ದೇವತೆಗಳ ಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಬಹುಕಾಲ ಸುಖವಾಗಿದ್ದು
ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವಾಗ ರಾಜನಾಗಿಯೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮನಾಗಿಯೋ
ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರದ ತೃತೀಯಾಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಭೃಗುವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ
ನೂರ ಎಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಓಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾವುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಏಕಾಶೀತ್ಯುತ್ತರಶತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉನಾಚಿ ॥

ಮನೋ ಮಂತ್ರಸ್ತಥಾ ಪ್ರಾಣೋ ನರೋ ಯಾನಶ್ಚ ಪೀರ್ಯವಾನ್ |
ಚಿತಿಹರ್ಯೋ ನಯಶ್ಚೈವ ಹಂಸೋ ನಾರಾಯಣಸ್ತಥಾ || ೧ ||

ವಿಭುಶ್ಚಾಪಿ ಪ್ರಭುಶ್ಚೈವ ಸಾಧ್ಯಾ ದ್ವಾದಶ ಕೀರ್ತಿತಾಃ |
ಪೂಜಯೇಚ್ಛುಕ್ಲ ಪಕ್ಷೇತಾನ್ ದ್ವಾದಶ್ಯಾಂ ಮಾರ್ಗಶೀರ್ಷಕೇ || ೨ ||

ಕೃತ್ವಾ ವ್ರತಂ ವತ್ಸರಮೇತದಿಷ್ಟಂ

ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ತೇಷಾಂ ತು ಸಲೋಕಮೇವ |

ನೂರ ಎಂಭತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೩. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮನಃ, ಮಂತ್ರಃ, ಪ್ರಾಣಃ, ನರಃ, ಯಾನಃ, ಚಿತಿಃ, ಹಯಃ, ನಯಃ, ಹಂಸಃ, ನಾರಾಯಣಃ, ವಿಭುಃ, ಪ್ರಭುಃ, ಈ ಹನ್ನೆರಡು ದೇವತೆಗಳು ಸಾಧ್ಯರೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಇವರನ್ನು ಮಾರ್ಗಶಿರಮಾಸದ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ದ್ವಾದಶಿಯಲ್ಲಿ ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ಪೂಜಿಸಬೇಕು

ಕೇತ್ರೋಷ್ಯಕಾಲಂ ಸುಚಿರಂ ನರೇಂದ್ರ
ರಾಜಾಭವೇದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪುಂಗವೋ ವಾ

|| ೩ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಾಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಸಾಧ್ಯವ್ರತವರ್ಣನೋ
ನಾನ್ವೈಕಾಶೀತ್ಯುತ್ತರತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಒಂದು ವರ್ಷ ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಆಚರಿಸಿದವನು ಈ ದೇವತೆಗಳ ಲೋಕವನ್ನು
ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಬಹುಕಾಲ ಸುಖದಿಂದಿದ್ದು ರಾಜನಾಗಿಯೋ ಬ್ರಾಹ್ಮ
ಣೋತ್ತಮನಾಗಿಯೋ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಾಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ
ನೂರ ಎಂಭತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಓಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾವುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ದ್ವೈಶೀತೃತ್ತರಶತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಧಾತಾ ಮಿತ್ರೋರ್ಯಮಾ ಪೂಷಾ ಶಕ್ರೇಶೋ ವರುಣೋ ಭಗಃ |

ತ್ವಷ್ಟಾ ವಿವಸ್ವಾನ್ ಸವಿತಾ ವಿಷ್ಣುರ್ವಾದಕಸ್ಮತಾ || ೧ ||

ಪೂಜಯೇದ್ವಾದಶಾದಿತ್ಯಾನ್ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷೇ ಹ್ಯುಪೋಷಿತಃ |

ಮಾರ್ಗಶೀರ್ಷಾದಥಾರಭ್ಯ ಗಂಧಮಾಲ್ಯಾನ್ನ ಸಂಪದಾ || ೨ ||

ದತ್ತಾ ವ್ರತಾಂತೇ ಪುರುಷಃ ಸುವರ್ಣ-

ಮಾಪ್ನೋತಿ ಲೋಕಾನ್ ಸವಿತುರ್ನ್ಯವೀರ |

ನೂರ ಎಂಭತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೨. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ: — ಧಾತಾ, ಮಿತ್ರ, ಅರ್ಯಮಾ, ಪೂಷಾ, ಶಕ್ರ, ಈಶ, ವರುಣ, ಭಗ ತ್ವಷ್ಟಾ, ವಿವಸ್ವಾನ್, ಸವಿತಾ, ವಿಷ್ಣು, ಇವರು ದ್ವಾದಶಾದಿತ್ಯರು, ಮಾರ್ಗಶಿರ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಉಪವಾಸದಿಂದಿದ್ದು ಗಂಧ ಪುಷ್ಪ ನೈವೇದ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಇವರನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಸುವರ್ಣವನ್ನು

ಮಾನುಷ್ಯಮಾಸಾದ್ಯ ಭವತ್ಯರೋಗೋ
ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಶ್ಚೈವ ಧನಾನ್ವಿತಶ್ಚ

|| ೩ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಾಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ದ್ವಾದಶಾದಿತ್ಯವ್ರತವರ್ಣನೋ ನಾಮ
ದ್ವೈತೀತ್ಯುತ್ತರಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ದಾನಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಸಾಂಗವಾದ ಈ ವ್ರತದಿಂದ ಸೂರ್ಯಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದು
ತ್ತಾನೆ. ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಜನಿಸಿದರೂ ಅರೋಗನಾಗಿಯೂ, ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಾಗಿಯೂ
ಧನಿಕನಾಗಿಯೂ ಆಗುತ್ತಾನೆ

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರದ ತೃತೀಯಾಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ದ್ವಾದಶಾದಿತ್ಯವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ
ನೂರ ಎಂಭತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ೓ಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ತೃತೀತ್ಯುತ್ತರತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಶುಕ್ಲ ಪಕ್ಷೇ ಮಹಾರಾಜ ತ್ರಯೋದಶ್ಯಾಮುಪೋಷಿತಃ |

ಪೂಜಯೀತ್ಯಾಮದೇವಂ ತು ವೈಶಾಖಾತ್ಪ್ರಭೃತಿ ಪ್ರಭೋ ॥ ೧ ॥

ಗಂಧಮಾಲ್ಯನಮಸ್ಕಾರ ಧೂಪದೀಪಾನ್ನಸಂಪದಾ |

ದದ್ಯಾದ್ವ್ರತಾಂತೇ ವಿಪ್ರಾಯ ಗಂಧವಸ್ತ್ರಯುಗಂ ತಥಾ ॥ ೨ ॥

ಕೃತ್ವಾ ವ್ರತಂ ವತ್ಸರಮೇತದಿಷ್ಟ

ಮಾಸಾದ್ಯ ಲೋಕಂ ಸುಚಿರಂ ಮನುಷ್ಯಃ |

ನೂರ ವಿಂಶತ್ತಿಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೨. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:—ವೈಶಾಖಮಾಸದ ಶುಕ್ಲ ಪಕ್ಷದ ತ್ರಯೋದಶಿ ತಿಥಿಯಲ್ಲಿ ಉಪವಾಸವಿದ್ದು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಕಾಮದೇವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಗಂಧಪುಷ್ಪನಮಸ್ಕಾರಧೂಪದೀಪಸ್ಮೃವೇದ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ಪೂಜಿಸಿ ವ್ರತದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಸುಗಂಧಿಯಾದ ವಸ್ತ್ರಯುಗ್ಮವನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ

ಮಾನುಷ್ಯಮಾಸಾದ್ಯ ಭವತ್ಯರೋಗೋ

ಸುಖಾನ್ವಿತೋ ರೂಪಸರೂಪವಾಂಶ್ಚ

|| ೩ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಾಂಕೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಕಾಮದೇವವ್ರತವರ್ಣನೋ ನಾಮ

ತೃತೀಯೋತ್ತರಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಒಂದುವರ್ಷಕಾಲ ಈ ವ್ರತವನ್ನಾಚರಿಸಿದವನು ಇಷ್ಟವಾದ
ಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದಿಸುಖಿಸುತ್ತಾನೆ. ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದಾಗ ಅರೋಗ
ನಾಗಿಯೂ, ಸುಖಿಯಾಗಿಯೂ ಸುರೂಪಿಯಾಗಿಯೂ ಆಗುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರದ ತೃತೀಯಾಂಕದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಕಾಮದೇವವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ

ನೂರ ಎಂಭತ್ತಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ೬೦ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ
ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಚತುರಶೀತ್ಕೃತ್ತರತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷೇ ಮಹಾರಾಜ ತ್ರಯೋದಶ್ಯಾಮುಪೋಷಿತಃ |
ಫಾಲ್ಗುನಾತ್ಮ ಸಮಾರಭ್ಯ ನಿತ್ಯಂ ಸಂಪೂಜಯೇನ್ನರಃ || ೧ ||

ಗಂಧಮಾಲ್ಯನಮಸ್ಕಾರ ಧೂಪದೀಪಾನ್ನಸಂಪದಾ |
ಸುವರ್ಣಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಂದ್ರಾಯ ವ್ರತಾಂತೇ ಪ್ರತಿಪಾದಯೇತ್ || ೨ ||

ಕೃತ್ವಾ ವ್ರತಂ ವತ್ಸರಮೇತದಿಷ್ಟಂ
ಯಕ್ಷೇಷು ರಾಜನ್ ಸುಚಿರಂ ತಥೋಷ್ಯ |

ನೂರ ನಿಂಭತ್ತನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

೧-೩. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ :—ಫಾಲ್ಗುನಮಾಸದ ಶುಕ್ಲ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ತ್ರಯೋದಶಿಯಲ್ಲಿ ಉಪವಾಸದಿಂದಿದ್ದ ಗಂಧವುಷ್ಪನಮ ಸ್ಕಾರಧೂಪದೀಪ ನೈವೇದ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಯಕ್ಷರನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ವ್ರತದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮನಿಗೆ ಸುವರ್ಣವನ್ನು ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ವರ್ಷಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಈ ವ್ರತವನ್ನಾಚರಿಸಿದವನು ಯಕ್ಷಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ ಅಲ್ಲಿ

ಮಾನುಷ್ಯಮಾಸಾದ್ಯ ಧನಾನ್ನಿತಃ ಸ್ಯಾತ್ಸಾ
ಭಾಗ್ಯಯುಕ್ತಃ ತಥಾ ವಿರೋಗಃ

|| ೩ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಾಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಧನವ್ರತವರ್ಣನೋ ನಾಮ
ಚತುರಶೀತ್ಯುತ್ಪರಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಬಹುಕಾಲ ವಿಹರಿಸಿ ಪುನಃ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಜನಿಸುವಾಗ ಧನಿಕನಾಗಿಯೂ,
ಸೌಭಾಗ್ಯಶಾಲಿಯಾಗಿಯೂ ಅರೋಗನಾಗಿಯೂ ಹುಟ್ಟಿ ಸುಖಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರದ ತೃತೀಯಾಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಧನವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ ನೂರ
ಅಂಶತನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ೬೦ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಪಂಚಾಶೀತ್ಯುತ್ತರಶತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷಚತುರ್ದಶ್ಯಾಂ ಜ್ಯೇಷ್ಠಾದಾರಭ್ಯ ಯಾದವ |

ವಾಯುಂ ಸಂಪೂಜಯೇದ್ದೇವಂ ಸೋಶನಾಸೋ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಃ || ೧ ||

ಗಂಧಮಾಲ್ಯನಮಸ್ಕಾರ ಧೂಪದೀಪಾನ್ನಸಂಸದಾ |

ಸಂವತ್ಸರಾಂತೇ ದಾತವ್ಯಂ ವಸ್ತ್ರಯುಗ್ಮಂ ದ್ವಿಜಾತಯೇ || ೨ ||

ಕೃತ್ವಾ ವ್ರತಂ ವತ್ಸರಮೇತದಿಷ್ಟಂ

ಚಾಸಾದ್ಯ ಲೋಕಂ ಮರುತಾಂ ಮನುಷ್ಯಃ |

ನೂರ ಎಂಭತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೨. ಜ್ಯೇಷ್ಠಮಾಸದ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷಚತುರ್ದಶಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಉಪವಾಸಿ
ಯಾಗಿಯೂ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಾಗಿಯೂ ಇದ್ದು ವಾಯುದೇವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು.
ಗಂಧಪುಷ್ಪನಮಸ್ಕಾರಧೂಪದೀಪನೈವೇದ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ ವರ್ಷದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ
ವಸ್ತ್ರಯುಗ್ಮವನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ವರ್ಷಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ

ಸುಖಾನಿ ಭುಕ್ತ್ವಾ ಸುಚಿರಂ ಮಹೀಸೆ

ಮಾನುಷ್ಯಮಾಸಾದ್ಯ ಭವತ್ಯರೋಗಃ

|| ೩ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಾಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ನಾಯುಪ್ರತರ್ಣನೋ ನಾಮ
ಪಂಚಾಶೀತ್ಯುತ್ತರಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಈ ಪ್ರತವನ್ನಾಚರಿಸಿದವನು ವಾಯುಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಸುಖಿಸುತ್ತಾನೆ.
ಅನಂತರ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಜನಿಸಿದಲ್ಲಿ ಅರೋಗನಾಗಿ ಸುಖದಿಂದಿರುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಾಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ವಜ್ರ
ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ವಾಯುಪ್ರತರ್ಣನವೆಂಬ ನೂರ ಎಂಭತ್ತೈದನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಹಿಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಪಡಶೀತ್ಯುತ್ಪರಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷ ಚತುರ್ದಶ್ಯಾಂ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಂ ತು ಪೂಜಯೇತ್ |

ಪಾಪಮಾಸಾಧಾರಣ್ಯ ಯಾವತ್ಸಂವತ್ಸರಂ ವ್ರತಂ

॥ ೧ ॥

ಗಂಧಮಾಲ್ಯನಮಸ್ಕಾರಧೂಪದೀಪಾನ್ನ ಸಂಪದಾ |

ಉಷ್ಣಂ ದ್ವಿಜಾತಯೇ ದದ್ಯಾದ್ವ್ರತಾಂತೇ ಚ ಪರಂತಪ

॥ ೨ ॥

ಕೃತ್ವಾ ವ್ರತಂ ವತ್ಸರಮೇತದಿಷ್ಟಂ

ಭಯಂ ನ ಚಾಪ್ನೋತಿ ಸ ರಾಕ್ಷಸೇಭ್ಯಃ |

ನೂರ ವಿಂಶತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೨. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಪುಷ್ಯಮಾಸದ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷ ಚತುರ್ದಶಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಸಂವತ್ಸರಪರ್ಯಂತ ವಿರೂಪಾಕ್ಷನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಗಂಧಪುಷ್ಪನಮಸ್ಕಾರ ಧೂಪದೀಪನೈವೇದ್ಯಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ ವ್ರತದಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂಟಿಯನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಸಂತ್ಸರಪೂರ್ತಿ ಈ ವ್ರತ

ಕಾಮಾನವಾಪ್ನೋತಿ ಭವತ್ಯರೋಗೋ
ಭಯಂ ಚ ರಾಜನ್ಯಚ ವೇತ್ತಿ ಕಿಂಚಿತ್

|| ೩ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಾಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯಃ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ವಿರೂಪಾಕ್ಷವ್ರತವರ್ಣನೋ ನಾಮ
ಷಡಶೀತ್ಯುಕ್ತರಶತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ವನ್ನಾಚರಿಸಿದವನು ರಾಕ್ಷಸರಿಂದ ಯಾವಾಗಲೂ ಭಯಹೊಂದುವುದೇ ಇಲ್ಲ.
ಎಲ್ಲಾ ಇಷ್ಟಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದಿ ಆರೋಗನಾಗಿಯೂ ಬದುಕುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಾಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯಃ
ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ
ನೂರ ಎಂಭತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಓಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಸಪ್ತಾಶೀತ್ಕೃತ್ತರಶತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಯತ್ರ ಕ್ವಚಿನ ನದ್ಯಾಂ ಚ ಯತ್ರ ಕೃಷ್ಣ ಚತುರ್ದಶೀ |
ಅನರ್ಕಾಭ್ಯುದಿತೇ ಕಾಲೇ ದೇವಂ ಸಂಪೂಜಯೇದ್ಯಮಂ || ೧ ||

ಧೂಮ್ರೋರ್ಣಂ ಚಿತ್ರಗುಪ್ತಂ ಚ ಕಾಲಪಾಶೌ ಚ ಯಾದವ |
ಮೃತ್ಯುಂ ಸ್ವರ್ಗಂ ಚ ಧರ್ಮಜ್ಞಂ ಗಂಧಮಾಲ್ಯಾನ್ನಸಂಪದಾ || ೨ ||

ಯೇನೋ ದಧಾರ ಇತ್ಯರ್ಚಾ ತಿಲಾಂಶ್ಚ ಜುಹುಯಾತ್ತತಃ |
ನಮೋ ಯನಾಯೇತಿ ತಥಾ ಸ್ತ್ರೀಶೂದ್ರಸ್ಯ ವಿಧೀಯತೇ || ೩ ||

ನೂರ ಎಂಭತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

೧-೫. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಯಾವುದಾದರೊಂದು ನದಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಕೃಷ್ಣಚತುರ್ದಶಿಯಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯೋದಯಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿತವಾದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಮದೇವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಧೂಮ್ರೋರ್ಣ, ಚಿತ್ರಗುಪ್ತ, ಕಾಲಪಾಶರು, ಮೃತ್ಯು, ಸ್ವರ್ಗ, ಧರ್ಮಜ್ಞನಾದ ಯಮ ಇವರನ್ನು ಗಂಧಪುಷ್ಪಾದಿಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ ಯಮೋದಧಾರ ಎಂಬ ಋಕ್ಕಿನಿಂದ ತಿಲಹೋಮ ಮಾಡಬೇಕು. ಸ್ತ್ರೀಶೂದ್ರಾದಿಗಳು ನಮೋ ಯನಾಯ ಎಂಬ ನಾಮಮಂತ್ರದಿಂದ ಹೋಮ

ಕೃಷರಂ ಭೋಜನಂ ವಿಪ್ರಾನ್ಯಥಾಶಕ್ತಿ ನರೋತ್ತಮ |
ದದ್ಯಾದ್ವ್ರತಾಂತೇ ವಿಪ್ರಾಯ ತಥೈವ ಚ ಪಯಸ್ವಿನೀಂ

|| ೪ ||

ಕೃತ್ವಾ ವ್ರತಂ ವತ್ಸರಮೇತದಿಷ್ಟಂ
ನ ಯಾತಿ ರಾಜಸ್ವರಕಂ ಮನುಷ್ಯಃ |
ಪ್ರಾಣಕ್ಷಯಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಸ ಯಾತಿ ನಾಕಂ
ಮಾನುಷ್ಯಮಾಸಾದ್ಯ ಚ ಧರ್ಮವಾನ್ಸ್ಮಾತ್

|| ೫ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಾಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಯಮವ್ರತವರ್ಣನೋ ನಾಮ
ಸಪ್ತಾಶೀತ್ಪುತ್ರರಚತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಮಾಡಬೇಕು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಚಿಗಲಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಭೋಜನವನ್ನು ಯಥಾಶಕ್ತಿ
ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ವ್ರತದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಕರೆಯುವ ಹಸುವನ್ನು
ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಈ ವ್ರತವನ್ನು ವರ್ಷ ಪೂರ್ತಿ ಆಚರಿಸಿದವನು ನರಕಕ್ಕೆ
ಹೋಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ದೇಹತ್ಯಾಗವಾದೊಡನೆಯೇ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಸೇರುತ್ತಾನೆ
ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವಾಗಲೂ ಧಾರ್ಮಿಕನಾಗಿಯೇ ಆಗುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಾಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಯಮವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ
ನೂರ ಎಂಭತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಓಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಅಷ್ಟಾಶೀತೃತ್ತರ ಶತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

1 ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷಾದಧಾರಭ್ಯ ಫಾಲ್ಗುನಸ್ಯ ನರಾಧಿಪ |

ಪೂಜಯೇತ್ತು ಚತುರ್ದಶಾಂ ಸೋಪವಾಸೋಮಹೇಶ್ವರಂ || ೧ ||

ಗಂಧಮಾಲ್ಯನಮಸ್ಕಾರಧೂಪದೀಪಾನ್ನಸಂಪದಾ |

ವ್ರತಾಂತೈ ಗಾಂ ತಥಾ ದದ್ಯಾದಗ್ನಿಷ್ಟೋಮಫಲಂ ಲಭೇತ್ || ೨ ||

ಏತದ್ರೇವವ್ರತಂ ಕೃತ್ವಾ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷೇತುವತ್ಸರಂ |

ಪುಂಡರೀಕಮವಾಪ್ನೋತಿ ಕುಲಮುದ್ಧರತಿ ಸತ್ತ್ವಂ || ೩ ||

ನೂರ ಎಂಭತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೫. ಫಾಲ್ಗುಣ ಮಾಸದ ಕೃಷ್ಣ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಉಪವಾಸದಿಂದಿದ್ದು ಚತುರ್ದಶಿತಿಥಿಯಲ್ಲಿ ಮಹೇಶ್ವರನನ್ನು ಗಂಧಪುಷ್ಪನಮಸ್ಕಾರ ಧೂಪದೀಪಾದಿಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ವ್ರತದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಗೋದಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಷ್ಟೋಮದ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಇದೇ ವ್ರತವನ್ನೇ ಶುಕ್ಲ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ವರ್ಷ ಪರ್ಯಂತ ಆಚರಿಸಿದಲ್ಲಿ ಪುಂಡರೀಕ ಯಜ್ಞದ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಕುಲವನ್ನೂ ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಎರಡು ಚತುರ್ದಶಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಡುತ್ತಾ

1 ಇಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣ ಪಕ್ಷದ ಧಾರಭ್ಯ ಎಂದಿರಬೇಕೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ಚತುರ್ದಶೀದ್ವಯಂಚೈತತ್ಕೃತ್ವಾ ಸಂವತ್ಸರಂ ನರಃ |

ಮಾಸಿ ಮಾಸಿ ತಥಾ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಸರ್ವಾನ್ಯಾಮಾನವಾಪ್ನುಯಾತ್ || ೪ ||

ಅಸಾಧ್ಯ ಕಾಮಾಂಶ್ಚ ಮಹೇಶ್ವರಸ್ಯ

ತತ್ರೋಷ್ಯ ಕಾಲಂ ಸುಚಿರಂ ಚ ರಾಜನ್ |

ಸಾಯುಜ್ಯಮಾಯಾತಿ ಮಹೇಶ್ವರಸ್ಯ

ಸರ್ವೇಶ್ವರಸ್ಯಾಪ್ರತಿಮಸ್ಯತಸ್ಯ || ೫ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಮಹೇಶ್ವರವ್ರತವರ್ಣನೋನಾಮು

ಅಷ್ಟಾಶೀತ್ಯುಕ್ತರ ಶತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಸಂವತ್ಸರ ಪರ್ಯಂತರ ನಡೆಸಿದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಮಾಸದಲ್ಲಿಯೂ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಡೆಸಿದಲ್ಲಿಯೂ ಎಲ್ಲಾ ಮನೋರಥಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಮಹೇಶ್ವರನ ಲೋಕವನ್ನೂ ಹೊಂದಿ ಅಲ್ಲಿ ಬಹುಕಾಲ ಸುಖದಿಂದಿದ್ದು ಪೂಜ್ಯನಾದ ಆ ಮಹೇಶ್ವರನ ಸಾಯುಜ್ಯವನ್ನೇ ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರ ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಮಹೇಶ್ವರ ವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ

ನೂರ ಎಂಭತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ೓ಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಏಕೋನನವತ್ಯುತ್ತರ ಶತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಪ್ರಭಾಸ್ವರಾ ಬರ್ಹಿಷದ ಅಗ್ನಿಷ್ವಾತ್ತಾಸ್ತಭೈವ ಚ |
ಕ್ರವ್ಯಾದಶ್ಲೋಕಪಹೂತಾಶ್ಚ ಆಜ್ಯಪಾಶ್ಚ ಸುಕಾಲಿನಃ || ೧ ||

ಪೂಜ್ಯಾಃ ಪಿತೃಗಣಾ ರಾಜನ್ಯಪನಾಸೇನ ನಿತ್ಯಶಃ |
ಚೈತ್ರಕುಕ್ಲಾದಥಾರಭ್ಯ ಸಂಚಿದಶ್ಯಾಂ ನರಾಧಿಪ || ೨ ||

ಶ್ರಾದ್ಧಂ ತದಗ್ನಿ ಕುರ್ವೀತ ಯಾವತ್ಸಂವತ್ಸರಂ ಭವೇತ್ |
ಗಂಧಮಾಲ್ಯನಮಸ್ಕಾರಧೂಪದೀಪಾನ್ನಸಂಪದಾ || ೩ ||

ಸಂವತ್ಸರಾಂತೇ ದದ್ಯಾಶ್ಚ ತಥಾ ಧೇನುಂ ಪಯಸ್ವಿನೀಂ |
ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಯ ಮಹಾಭಾಗ ಪಿತೃಭಕ್ತಾಯ ಭಕ್ತಿತಃ || ೪ ||

ನೂರ ನಿಂಭತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೫ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:—ಪ್ರಭಾಸ್ವರಾ, ಬರ್ಹಿಷದಃ, ಅಗ್ನಿಷ್ವಾತ್ತಾ, ಕ್ರವ್ಯಾದಃ, ಉಪಹೂತ, ಆಜ್ಯಪಾ, ಸುಕಾಲಿನಃ ಇವರು ಪೂಜ್ಯರಾದ ಪಿತೃಗಣಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರು. ಇವರನ್ನು ಚೈತ್ರ ಶುಕ್ಲ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಪೌರ್ಣಮಿ ಯಲ್ಲಿ ಉಪವಾಸದಿಂದಿದ್ದು ಸಂವತ್ಸರಂಪರ್ಯಂತ ನಿತ್ಯವೂ ಆ ದಿನದಲ್ಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧ ತರ್ಪಣವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಗಂಧಪುಷ್ಪನಮಸ್ಕಾರ ಧೂಪದೀಪ ನೈವೇದ್ಯಾದಿ

ಕೃತ್ವಾ ಪ್ರತಂ ವತ್ಸರಮೇತದಿಷ್ಟಂ

ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ಲೋಕಂ ಚ ತಥಾ ಸ ತೇಷಾಂ |

ತತ್ರೋಷ್ಯ ರಾಜನ್ಮಚಿರಂ ಸುಕಾಲಂ

ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ಮೋಕ್ಷಂ ಪುರುಷಪ್ರಧಾನ

|| ೫ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಾಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಸಿತ್ಯವ್ರತವರ್ಣನೋ ನಾಮ

ಏಕೋನನವತ್ಯುತ್ತರಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ ಸಂವತ್ಸರದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕರೆಯುವ ಹಸುವನ್ನು ಸಿತ್ಯಭಕ್ತನಾದ ಭ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮನಿಗೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಈ ರೀತಿ ಈ ವ್ರತವನ್ನು ವರ್ಷಪರ್ಯಂತವಾಗಿ ಆಚರಿಸಿದವನು ಸಿತ್ಯಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಬಹುದಿನ ಸುಖದಿಂದಿದ್ದು ಮೋಕ್ಷವನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಾಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ವಜ್ರ

ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಸಿತ್ಯವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ ನೂರ ಎಂಭತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ

ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಓಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ನವಕೃತ್ಪರಶತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷೇ ಪಂಚದಶ್ಯಾಂ ಚೈತ್ರಾದಾರಭ್ಯ ಯಾದವ |

ವಹ್ನಿಸಂಪೂಜನಂ ಕೃತ್ವಾ ಗಂಧಮಾಲ್ಯಾನ್ನ ಸಪದಾ

॥ ೧ ॥

ತಿಲೈಹೋಮಂ ತತಃಕುರ್ಯಾನ್ನಾಮ್ನಾ ವಹ್ನೇರ್ನರಾಧಿಪ |

ಸಂವತ್ಸರಾಂತೇ ದದ್ಯಾಚ್ಚ ಸುವರ್ಣಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಯ ಚ

॥ ೨ ॥

ಕೃತ್ವಾ ವ್ರತಂ ವತ್ಸರಮೇತದಿಷ್ಟಂ

ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ವಿತ್ತಂ ಸತತಂ ಯತಶ್ಚ |

ನೂರ ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

೧-೩. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ :—ಚೈತಮಾಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದ ಅನುವಾಸ್ಯಾ ದಿನದಲ್ಲಿ ಗಂಧವುಷ್ಟ ಧೂಪದೀಪಾದಿಗಳಿಂದ ಅಗ್ನಿ ಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ತಿಲಹೋಮಮಾಡಬೇಕು. ಸಂವತ್ಸರದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಸುವರ್ಣವನ್ನು ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಈ ರೀತಿ ವರ್ಷಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ

ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರ ಮಹಾಪುರಾಣಂ

[ತೃತೀಯಖಂಡ

ಧರ್ಮೋ ಮತಿಂ ರೂಪಮನುತ್ಪಮಂ ಚ

ಕಾಮ್ಯಾನ್ಯಭೇಷ್ಠಾನ್ ಪುರುಷಪ್ರಧಾನ

|| ೩ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ವಹ್ನಿವ್ರತವರ್ಣನೋ ನಾಮ

ಸವತ್ಸುತ್ಪರಶತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಈ ವ್ರತವನ್ನಾಚರಿಸಿದವನು ದ್ರವ್ಯವನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾದ ಯಶಸ್ಸನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.
ಧಾರ್ಮಿಕಬುದ್ಧಿಯೂ, ಉತ್ತಮವಾದ ರೂಪವೂ ಮನೋರಥಸಿದ್ಧಿಗಳೂ ಸಹ
ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ವಹ್ನಿವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ ನೂರ

ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು.

॥ ಓಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪ್ರರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಏಕನವತೃತ್ತರಶತತಮೋಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಅಮಾವಾಸ್ಯಾಂ ತು ವೇಲಾಯಾಂ ಸೋಪವಾಸೋ ನರೋತ್ತಮ |
ಕದ್ವದ್ವಯಂ ಪೂಜಯೇತ ಚಂದ್ರಾರ್ಕವೇಕರಾಶಿಗಾ || ೧ ||

ಅದಿತ್ಯಮಾಸ್ಯಕಮಲೇ ಚಂದ್ರಂ ಪೋಡತಕೇ ತಥಾ |
ಅದಿತ್ಯಂ ಸರ್ವರಕ್ಷೀನ ಚಂದ್ರಂ ತುಕ್ಲೇನ ಯಾದವ || ೨ ||

ಪಾಲ್ಯಾದಿನಾ ಮಹಾಭಾಗ ಹೋಮಯೇತ್ತಿಲತಂಡುಲೈಃ |
ಸೃತಕ್ಷೀರಯುತೈ ರಾಜನ್ ತಯೋರ್ನಾಮ್ನಾ ಯಥಾವಿಧಿ || ೩ ||

ನೂರ ತೊಂಭತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೫. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:—ಅಮಾವಾಸ್ಯಾ ದಿನದಲ್ಲಿ
ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರು ಏಕರಾಶಿಯಲ್ಲಿರುವಾಗ ಉಪವಾಸ ನಿಯಮದಿದ್ದು ಎರಡು
ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಎಂಟು ದಳಗಳುಳ್ಳ ಕಮಲದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನನ್ನೂ,
ಐದಿನಾರು ದಳಗಳುಳ್ಳ ಕಮಲದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನನ್ನೂ ಪೂಜಿಸಬೇಕು ಸೂರ್ಯನ
ಮಲವು ಸರ್ವತಃ ಕೆಂಪಾಗಿಯೂ ಚಂದ್ರನ ಕಮಲವು ಬಿಳುಪಾಗಿಯೂ ಇರಬೇಕು.
ಇಂಥಪುಷ್ಪಾದಿಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ ಅಜ್ಞ ಮತ್ತು ಕ್ಷೀರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಎಳ್ಳು ಅಕ್ಕಿ

ವ್ರತಾಂತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಂದ್ರಾಯ ಕನಕಂ ಪ್ರತಿಸಾದಯೇತ್ |
ರಜತಂ ಚ ಮಹಾಭಾಗ ಯ ಇಚ್ಛೇದ್ಭೂತಿಮಾತ್ಮನಃ

|| ೪ ||

ಕೃತ್ವಾ ವ್ರತಂ ವತ್ಸರಮೇತದಿಷ್ಟಂ
ದತ್ವಾ ಚ ದೀಪಾನ್ನಿಧಿವತ್ತ್ವಭೂತಾನ್ |
ಚಕ್ಷುಃ ಪರಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ವಿವೃದ್ಧತೇಜಾಃ
ಧನಾನ್ನಿತಃ ಸ್ಯಾಸ್ತ್ರಿದಿವಾದಿಹಸ್ಯಃ

|| ೫ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಾಂಕೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಚಂದ್ರವ್ರತವರ್ಣನೋ ನಾನ್ಯುಕನವತ್ಯುತ್ತರ
ಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಇವನ್ನು ಹೋಮಮಾಡಬೇಕು. ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ವ್ರತವನ್ನಾಚರಿಸಿದ ಮೇಲೆ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಸುವರ್ಣವನ್ನೂ, ಬೆಳ್ಳಿಯನ್ನೂ ಸಹ ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಈ ವ್ರತ
ವನ್ನು ವರ್ಷಪರ್ಯಂತ ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ನೆರವೇರಿಸಿ ಹೆಚ್ಚಾದ ದೀಪಗಳನ್ನೂ
ದಾನಮಾಡಿದವನು ಹೆಚ್ಚಾದ ದೃಷ್ಟಿಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಧನಾನ್ವಿತನಾಗಿ
ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಸ್ವರ್ಗಗಳಂತೆ ತೇಜಸ್ವಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಾಂಕದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರವ್ರತವರ್ಣನನೆಂಬ
ನೂರ ತೊಂಭತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ
ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಓಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ದ್ವಿನವತ್ಯುತ್ತರಕತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಕಾರ್ತಿಕಾತ್ಮ ತಥಾರಭ್ಯ ಸಂಪೂರ್ಣತಲಕ್ಷಣಂ |
ಪೂಜಯೇದುದರೇ ರಾಜನ್ ಸದಾ ನಕ್ತಾಶನೋ ಭವೇತ್ ॥ ೧ ॥

ಲಾವಣಂ ಮಂಡಲಂ ಕೃತ್ವಾ ಚಂದನೇನಾನುಲೇಪಿತೇ |
ದಶನಕ್ಷತ್ರಸಹಿತಂ ತತ್ರ ಸೋಮಂ ತು ಪೂಜಯೇತ್ ॥ ೨ ॥

ಕೃತ್ತಿಕಾರೋಹಿಣೀಯುಕ್ತಂ ಕಾರ್ತಿಕೇ ಮಾಸಿ ಪೂಜಯೇತ್ |
ಸೌಮ್ಯಾದ್ರಾಸಹಿತಂ ರಾಜನ್ಮಾಸಿ ಸೌಮ್ಯೇ ತಥೈವ ಚ ॥ ೩ ॥

ನೂರ ತೊಂಭತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೪. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:—ಕಾರ್ತಿಕಮಾಸದ ಪೂರ್ಣಮೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ರಾತ್ರಿಭೋಜಿಯಾಗಿದ್ದು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೊಲದ ಚಿಹ್ನೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಉಸ್ಪಿನಿಂದ ಮಂಡಲವನ್ನು ರಚಿಸಿ ಚಂದ್ರನಿಂದ ಲೇಪಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ನಕ್ಷತ್ರದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಕಾರ್ತಿಕಮಾಸದಲ್ಲಿ ಕೃತ್ತಿಕಾರೋಹಿಣೀಸಹಿತನಾದ ಚಂದ್ರನನ್ನೂ ಮಾರ್ಗಶಿರ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಮೃಗಶಿರ ಆದ್ರಾಸ ಸಹಿತನಾದ ಚಂದ್ರನನ್ನೂ ಪುಷ್ಯ

ಅದಿತ್ಯಪುಷ್ಯಸಹಿತಂ ಮಾಸಿ ಸೌಷ್ಣೇ ಚ ಯಾದವ |
ಮಘಾಸರ್ಪಯುತಂ ಮಾಘೇ ಫಾಲ್ಗುನೇ ಶೃಣು ಸಾರ್ಥಿವ || ೪ ||

ಅರ್ಯಮ್ನಭಾಗ್ಯಸಾವಿತ್ರೀಃ ಸಹಿತಂ ಪೂಜಯೇದ್ವಿಭುಂ |
ಚಿತ್ರಾ ಸ್ವಾತೀಯುತಂ ಚೈತ್ರೇ ವೈಶಾಖೇ ಶೃಣು ಸಾರ್ಥಿವ || ೫ ||

ವಿಶಾಖಯಾ ಚ ವೈಶ್ರೇಣ ಯುತಂ ಸಂಪೂಜಯೇತ್ತಥಾ |
ಜ್ಯೇಷ್ಠಾ ಮೂಲಯುತಂ ಜ್ಯೇಷ್ಠೇ ಆಷಾಢಾಧ್ಯಮನಂತರಂ || ೬ ||

ಶ್ರಾವಣೇ ಶ್ರವಣೋಪೇತಂ ಸಹಿತಂ ಚ ಶ್ರವಿಷ್ಯಯಾ |
ತಥಾ ಭಾದ್ರಪದೇ ಸೌಷ್ಣ್ಯಮಾಜಾಹಿರ್ಬುದ್ಧ್ಯಸಂಯುತಂ || ೭ ||

ಅಶ್ವಿನೀಭರಣೀಯುಕ್ತಂ ತಥಾಚಾಶ್ವಯುಜೇ ವಿಭುಂ |
ಗಂಧಮಾಲ್ಯನಮಸ್ಕಾರಧೂಪದೀಪಾನ್ನಸಂಪದಾ || ೮ ||

ಗುಡೇನ ಪರಮಾನ್ನೇನ ಲವಣೇನ ಘೃತೇನ ಚ |
ಇಕ್ಷುಣೇಕ್ಷುವಿಕಾರೈಶ್ಚ ಪಯಸಾ ಸಾಯನೇನ ಚ || ೯ ||

ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಪುನರ್ವಸು ಪುಷ್ಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಚಂದ್ರನನ್ನೂ ಮಾಘಮಾಸದಲ್ಲಿ
ಮುಖಾ ಅಶ್ಲೇಷಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಚಂದ್ರನನ್ನೂ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಫಾಲ್ಗುನಮಾಸದಲ್ಲಿ
ಉತ್ತರಾ, ಪೂರ್ವಫಲ್ಗುನೀ ಹಸ್ತ ಈ ನಕ್ಷತ್ರಗಳೊಡನೇ ಪೂಜಿಸಬೇಕು

೫-೮. ಚೈತ್ರಮಾಸದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಾಸ್ವಾತಿಗಳಿಂದಲೂ, ವೈಶಾಖಮಾಸದಲ್ಲಿ
ವಿಶಾಖಾ ಅನೂರಾಧೆಗಳಿಂದಲೂ, ಜ್ಯೇಷ್ಠಮಾಸದಲ್ಲಿ ಜ್ಯೇಷ್ಠಮೂಲಗಳಿಂದಲೂ
ಆಷಾಢದಲ್ಲಿ ಆಷಾಢದ್ವಯದಿಂದಲೂ, ಶ್ರಾವಣಮಾಸದಲ್ಲಿ ಶ್ರವಣಧನಿಷ್ಠೆಗಳಿಂದಲೂ
ಭಾದ್ರಪದಮಾಸದಲ್ಲಿ ರೇವತಿ, ಪೂ-ಭಾದ್ರಾ, ಉ-ಭಾದ್ರೆಗಳಿಂದಲೂ, ಅಶ್ವಯುಜ
ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಅಶ್ವಿನೀ ಭರಣಿಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಗಂಧಪುಷ್ಪಧೂಪದೀ
ನಮಸ್ಕಾರ ನೈವೇದ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ಪೂಜಿಸಬೇಕು.

೯-೧೨. ಬೆಲ್ಲ, ಪರಮಾನ್ನ, ಲವಣ, ಘೃತ, ಕಬ್ಬು, ಕಬ್ಬಿನ ರಸದಿಂ
ಆದ ಸಿಹಿನಸ್ತುಗಳು, ಹಾಲು, ಹಾಲಿನ ಪಾಯಸ ಇತ್ಯಾದಿ ನೈವೇದ್ಯಗಳಿಂದ ಪೂಜೆ

ಪೂಜ್ಯಶ್ಚಾ ವಿಧವಾ ನಾರ್ಯಸ್ತಥಾ ತಲ್ಲಕ್ಷಣೈಃ ಶುಭೈಃ |
ತತೋನಸ್ತರಮುತ್ಥೀಯಾದ್ಧವಿಸ್ಯಂ ಪ್ರಯತೋ ನರಃ || ೧೦ ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ವ್ರತಾಂತೇ ತು ಮಹಾರಜತರಂಜಿತಂ |
ತಕ್ತ್ವಾ ಚ ವಸನಂ ದದ್ಯಾನ್ನಾರೀ ವಾ ಯದಿ ವಾ ನರಃ || ೧೧ ||

ರೂಪಸೌಭಾಗ್ಯಲಾವಣ್ಯ ಧನಯುಕ್ತೋ ಭವೇನ್ನರಃ |
ವ್ರತೇನಾನೇನ ಚೀರ್ಣೇನ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಂ ಚ ಗಚ್ಛತಿ || ೧೨ ||

ಸೋಪವಾಸಸ್ತು ಯಃ ಕುರ್ಯಾದ್ವ್ರತಮೇತದನುತ್ರಮಂ |
ಅಶ್ವಮೇಧ ಸಹಸ್ರಸ್ಯ ಫಲಂ ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ಮಾನವಃ || ೧೩ ||

ಸೌಭಾಗ್ಯಾದಿ ಚ ಯತ್ಪ್ರೋಕ್ತಂ ತದಾಪ್ನೋತಿ ವಿಶೇಷವತ್ |
ಮನಸಾಕಾಂಕ್ಷಿತಾನ್ಯಾಮಾನ್ಸರ್ವಾನಾಪ್ನೋತ್ಯೈ ಸಂತಯಂ || ೧೪ ||

ಬೇಕು. ಸುಮಂಗಲಿಯರನ್ನೂ, ಸುಮಂಗಲಿಯರಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಅನಂತರ ಶುಚಿಯಾಗಿದ್ದು ಹವಿಸ್ಯವನ್ನು ಭುಂಜಿಸಬೇಕು. ವ್ರತದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಚಿನ್ನದ ಸರಿಗೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಯಥಾಶಕ್ತಿ ದಾನ ಮಾಡಬೇಕು ಸ್ತ್ರೀಯಾಗಲೀ ಪುರುಷನಾಗಲಿ ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು. ಇದನ್ನು ಮಾಡಿದವನು, ರೂಪ, ಸೌಭಾಗ್ಯ, ಸೌಂದರ್ಯ, ಧನಾದಿಗಳಿಂದ ಅಭ್ಯುದಯ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

೧೩-೧೪. ಉತ್ತಮೋತ್ತಮವಾದ ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಉಪವಾಸದಿಂದಿದ್ದು ಆಚರಿಸಿದವನು ಅಶ್ವಮೇಧ ಸಹಸ್ರದ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ಸೌಭಾಗ್ಯಾದಿ ಫಲಗಳೂ ವಿಶೇಷರೂಪದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ. ಚಂದ್ರನಂತೆ ಜನಾನು

ಜನಾಭಿರಾಮಶ್ಚ ಶಶಾಂಕವತ್ಸ್ಯಾಧ್ವನಾದಿ
 ಲಾಭಶ್ಚ ತಥೈವ ಲಕ್ಷ್ಯಾಃ |
 ಶಕ್ರೇಣ ತುಲ್ಯಶ್ಚ ತಥೈವ ಶಕ್ತ್ಯಾ
 ಮಾನುಷ್ಯಮಾಸಾದ್ಯ ಭವೇಚ್ಛ ರಾಜನ್

|| ೧೫ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಾಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
 ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಮಾಸರ್ಪಪೌರ್ಣಮಾಸಿವ್ರತವರ್ಣನೋ ನಾಮ
 ದ್ವಿನವತ್ಯುತ್ತರಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ರಾಗವಿಷಯನೂ, ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಿಂದ ಧನಿಕನೂ, ಇಂದ್ರನಂತೆ ಶಕ್ತನೂ
 ಮನುಷ್ಯ ಜನ್ಮಪ್ರಾಪ್ತಿಯಿಂದ ಆಗುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಾಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
 ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಮಾಸನಕ್ಷತ್ರ ಪೌರ್ಣಮಾಸೀ ವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ
 ನೂರ ತೊಂಭತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಓಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ತ್ರಿನವತ್ಯುತ್ತರಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಕಾರ್ತಿಕೇ ಪಾರ್ಣಮಾಸ್ಯಾಂ ತು ಪೂರ್ಣಂ ಶಿಶಿರದೀಧಿತಿಂ |
ಹೃದ್ಯೇ ಷೋಡಶಶತ್ರೇ ತು ಕರ್ಣಿಕಾಯಾಂ ತು ಪೂಜಯೇತ್ || ೧ ||

ಕೇಸರೇ ಪೂಜಯೇತ್ತತ್ರ ನಕ್ಷತ್ರಾಣ್ಯಷ್ಟವಿಂಶತಿಃ |
ಹೃತ್ರೇಷು ತಿಥಿದೇವಾಂಶ್ಚ ತಥಾ ಜ್ಯೋತ್ಸ್ಯಾಂ ಚಂ ಪೂಜಯೇತ್ || ೨ ||

ಗಂಧಮಾಲ್ಯನಮಸ್ಕಾರ ಧೂಪದೀಪಾನ್ನ ಸಂಪದಾ |
ಗೌಡೇನ ಪರಮಾನ್ನೇನ ದಧ್ನಾ ಚ ಲವಣೇನ ಚ || ೩ ||

ನೂರ ತೊಂಭತ್ತಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:—ಕಾರ್ತಿಕಮಾಸದ ಪೂರ್ಣಮಿಯಲ್ಲಿ ಹದಿನಾರು ದಳಗಳುಳ್ಳ ಪದ್ಮವನ್ನಿಟ್ಟು ಅದರ ಕರ್ಣಿಕೆ (ಮಧ್ಯ)ಯಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಅದರ ಕೇಸರಗಳಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತೇಳು ನಕ್ಷತ್ರಗಳನ್ನೂ ಮೇರಿಸಿ ಒಟ್ಟು ಇಪ್ಪತ್ತೊಂಟು ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಹದಿನಾರು ದಳಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹದಿನೈದುತಿಥಿ ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾದೇವಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಗಂಧಪುಷ್ಪ ಧೂಪದೀಪಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ ಬೆಲ್ಲ, ಪರಮಾನ್ನ, ಮೊಸರು,

ಆಪೂಜ್ಯೈಶ್ಚ ಮಹಾಭಾಗ ಫಲೈಃ ಕಾಲೋದ್ಭವೈಸ್ತಥಾ |
ವ್ರತಾವಸಾನೇ ದದ್ಯಾಚ್ಚ ವಾಸೋಯುಗ್ಮಂ ದ್ವಿಜಾತಯೇ || ೪ ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈಶ್ಚ ಚ ಮಹಾಭಾಗ ಮಹಾರಜತರಂಜಿತಂ |
ಪೂಜ್ಯಾ ಚ ವಿಧಿನಾ ಶಕ್ತ್ಯಾ ಕಾಲವಿದ್ವಾಚಕಾವುಭೌ || ೫ ||

ಸೋಪನಾಸೋಽಥ ನಕ್ತಾಶೀ ವ್ರತಮೇತತ್ಸಮಾಚರೇತ್ |
ನಕ್ತಾಶನೋ ವಾ ಧರ್ಮಜ್ಞ ತಥೈವ ಚ ಹವಿಸ್ಯಭುಕ್ || ೬ ||

ಸೌಭಾಗ್ಯದಂ ರೂಪವಿವರ್ಧನಂ ಚ
ಲಾವಣ್ಯದಂ ಸ್ತ್ರೀರತಿಭೋಗದಂ ಚ |
ಕಾರ್ಯಂ ಪ್ರಯತ್ನೇನ ನರೇಂದ್ರ ಪುಂಸಾ
ಕಾರ್ಯಂ ತಥಾ ಸ್ತ್ರೀಭಿರದೀನಸತ್ಯ || ೭ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಾಂಕಂ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಪೌರ್ಣಮಾಸೀವ್ರತವರ್ಣನೋ ನಾಮ
ತ್ರಿನವತ್ಯುತ್ತರಶತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಲವಣ, ಭಕ್ಷ್ಯಗಳು, ಕಾಲದಲ್ಲುಂಟಾದ ಫಲಗಳು ಇದನ್ನು ನೈವೇದ್ಯಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು. ವ್ರತವು ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ವಸ್ತ್ರಯುಗ್ಮವನ್ನು ದಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಚಿನ್ನದ ಸರಿಗೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ತ್ರೀಗೆ ದಾನ ಮಾಡಬೇಕು.

೫-೭. ಕಾಲಜ್ಞನಾದ ಜ್ಯೋತಿಷಿಕನನ್ನೂ ಪೌರಾಣಿಕನನ್ನೂ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ವಿಧ್ಯುಕ್ತಕ್ರಮದಿಂದ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಉಪವಾಸಿಯಾಗಿದ್ದು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತೃ ಭೋಜನಮಾಡುತ್ತಾ ಈ ವ್ರತವನ್ನಾಚರಿಸಬೇಕು. ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿಯೂ, ಹವಿಸ್ರ (ಕ್ಷೀರಲವಣವರ್ಜ)ವಾದ ಭೋಜನವನ್ನೇ ಮಾಡಬೇಕು. ಸೌಭಾಗ್ಯಪ್ರದವಾಗಿಯೂ ರೂಪಪ್ರದವಾಗಿಯೂ, ಭೋಗಪ್ರದವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಪುರುಷ ರಾಗಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಾಗಲಿ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡಲೇಬೇಕು.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಾಂಕದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಪೌರ್ಣಮಾಸೀವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ
ನೂರ ತೊಂಭತ್ತಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಓಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಚತುರ್ದಶತ್ಯುತ್ತರಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಮಾರ್ಗಶೀರ್ಷಾದಭಾರಭ್ಯ ಚಂದ್ರಮಂಡಲಕೇ ನರಃ |

ಸೋಪವಾಸಸ್ತು ಸಂಪೂಜ್ಯ ಪಾಂಡರೀಕಫಲಂ ಲಭೇತ್

॥ ೧ ॥

ಕ್ಷತ್ವಾ ವ್ರತಂ ವತ್ಸರಮೇತದಿಷ್ಟಂ

ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ಲೋಕಂ ಸ ನಿಶಾಕರಸ್ಯ |

ತತ್ರೋಷ್ಯ ರಾಜನ್ಸಚಿರಂ ಚ ಕಾಲಂ

ಸಾಯುಜ್ಯಮಾಪ್ನೋತಿ ತತಶ್ಚ ತಸ್ಯ

॥ ೨ ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಚಂದ್ರವ್ರತವರ್ಣನೋ ನಾಮ

ಚತುರ್ದಶತ್ಯುತ್ತರಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ನೂರ ಶೊಂಭತ್ತನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೨. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ :—ಮಾರ್ಗಶಿರಮಾಸದಲ್ಲಿ ಮೊದಲು
ನಾಡಿ ಚಂದ್ರಮಂಡಲವನ್ನು ಉಪವಾಸಿಯಾಗಿದ್ದು ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ
ಪಾಂಡರೀಕಯಾಗದ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಒಂದು ವರ್ಷಪರ್ಯಂತ
ಈ ವ್ರತವನ್ನಾಚರಿಸಿದವನು ಚಂದ್ರನ ಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿಯೂ
ಬಹುಕಾಲ ಸುಖವಿಂದಿದ್ದು ಚಂದ್ರನ ಸಾಯುಜ್ಯವನ್ನೇ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

॥ ಓಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

—

॥ ಪಂಚನವತ್ಯುತ್ತರತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಪ್ರೋಷ್ಯ ಪಾದಾದಫಾರಭ್ಯ ಸಂಪೂರ್ಣೇ ತತಲಾಂಛನೇ |
ಸಂಪೂಜ್ಯ ವರುಣಂ ದೇವಂ ಗಂಧಮಾಲ್ಯಾನ್ನಸಂಪದಾ

॥ ೧ ॥

ವತ್ಸಾ ವ್ರತಾವಸಾನೇ ತು ಜಲಧೀನುಂ ದ್ವಿಜಾತಯೇ |
ಛತ್ರೋಪಾನಹಸಂಯುಕ್ತಾಂ ವಾಸೋಯುಗ್ಮವಿಭೂಷಿತಾಂ

॥ ೨ ॥

ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ಲೋಕಂ ವರುಣಸ್ಯ ರಾಜಂ

ಸ್ತತ್ರೋಷ್ಯ ಕಾಲಂ ಸುಚಿರಂ ಮನುಷ್ಯಃ |

ನೂರ ತೊಂಭತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೩. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ :- ಭಾದ್ರಪದಮಾಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರನನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಪೂರ್ಣಮಾದಿನದಲ್ಲಿ ವರುಣದೇವನನ್ನು ಗಂಧ ಪುಷ್ಪಾದಿಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ವ್ರತದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಛತ್ರಿ, ಪಾದುಕೆ, ವಸ್ತ್ರಯುಗ್ಮಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಜಲಧೀನುವನ್ನು ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಆಚರಿಸಿದವನು ವರುಣಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಸುಖಿಸುತ್ತಾನೆ.

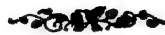
ಮಾನುಷ್ಯಮಾಸಾದ್ಯ ಭವತ್ಯರೋಗೀ
ರೂಪಾನ್ವಿತೋ ವಿತ್ತಯುತಸ್ತಥೈವ

|| ೩ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ವರುಣವ್ರತವರ್ಣನೋ ನಾಮ
ಪಂಚನವತ್ಯುತ್ತರಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಪುನಃ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಜನಿಸುವಾಗ ಅರೋಗನಾಗಿಯೂ, ಸುರೂಪಿಯಾಗಿಯೂ,
ಧನಿಕನಾಗಿಯೂ ಆಗಿ ಬದುಕುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ವಜ್ರ
ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ವರುಣವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ ನೂರ ತೊಂಭತ್ತೈದನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ೓ಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಸಣ್ಣವತ್ಸುತ್ಪರಶತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉನಾಚಿ ॥

ಆಶ್ವಯುಜ್ಯಾಸಿ ಶುಕ್ಲೇ ತು ಪೌರ್ಣಮಾಸ್ಯಾಂ ನರಃ ಶುಚಿಃ |
ಸೋಪನಾಸೋ ನರೇಂದ್ರಸ್ತು ದೇವಂ ಸಂಪೂಜಯೇತ್ತಥಾ

॥ ೧ ॥

ಶಚೀನ್ಮರಾವತಂ ವಜ್ರಂ ಮಾತಲಿಂ ಚಿ ನರಾಧಿಪ |
ಗಂಧಮಾಲ್ಯನಮಸ್ಕಾರ ಧೂಪದೀಪಾನ್ನಸಂಪದಾ

॥ ೨ ॥

ಸಂವತ್ಸರಾಂತೇ ಕನಕಂ ತು ದತ್ತಾ

ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ಲೋಕಂ ಸ ಪುರಂದರಸ್ಯ |

ನೂರ ತೊಂಭತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೨. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆಶ್ವಯುಜಮಾಸದ ಶುಕ್ಲ ಪೌರ್ಣಮಿಯಲ್ಲಿ ಉಪವಾಸದಿಂದಿದ್ದು ರಾಜನು ಇಂದ್ರನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಶಚೀದೇವಿಯನ್ನೂ, ಐರಾವತವನ್ನೂ, ವಜ್ರಾಯುಧವನ್ನೂ ಮಾತಲಿಯನ್ನೂ ಸಹ ಅವನೊಡನೆ ಗಂಧಪುಷ್ಪಧೂಪದೀಪನಮಸ್ಕಾರನೈವೇದ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸ

ಮಾನುಷ್ಯಮಾಸಾದ್ಯ ನರೇಂದ್ರ ಪೂಜ್ಯೋ
ರಾಜಾ ಭವೇದ್ವಾ ದ್ವಿಜಪುಂಗವೋ ವಾ

|| ೩ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೈತ್ತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಶಕ್ರವ್ರತವರ್ಣನೋ ನಾಮ
ಷಣ್ಣವತ್ಯುತ್ತರಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಬೇಕು. ವರ್ಷದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಸುವರ್ಣವನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಅವನು ಇಂದ್ರನ
ಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಜನಿಸುವಾಗಲೂ ರಾಜಪೂಜ್ಯನಾದ
ಚಕ್ರಸರ್ತಿಯಾಗಿಯೋ ಅಥವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗಿಯೋ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೈತ್ತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಶಕ್ರವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ ನೂರ
ತೊಂಭತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಓಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಸತ್ತನವತ್ಯುತ್ತರಶತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚೆ ॥

ಉಪೋಷಿತಃ ಚತುರ್ದಶಾಂ ಪೌರ್ಣಮಾಸ್ಯಾಂ ನರೋತ್ತಮಃ |
ಪಂಚಗವ್ಯಂ ಪಿಬೇತ್ಪಶ್ಚಾದ್ಧನಿಷ್ಯಾಶೀ ತಥಾ ಭವೇತ್ || ೧ ||

ಸಂವತ್ಸರಂ ತಥಾ ಕೃತ್ವಾ ಮಾಸಪಾಪಾಪ್ರಮುಚ್ಯತೇ |
ತಸ್ಮಾತ್ಸರ್ವಪ್ರಯತ್ನೇನ ಮಾಸಿ ಮಾಸಿ ಸಮಾಚರೇತ್ || ೨ ||

ಸಂವತ್ಸರಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ನರೇಂದ್ರಲೋಕಂ
ತತ್ರೋಷ್ಯ ರಾಜನ್ಸುಚಿರಂ ದ್ವಿಜೇಂದ್ರಃ |

ನೂರ ಶೊಂಭತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

೧-೩ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ :—ಚತುರ್ದಶಿಯಲ್ಲಿ ಉಪವಾಸ ಮಾಡಿ ಪೂರ್ಣಮೆಯ ದಿನ ಪಂಚಗವ್ಯವನ್ನು ಸೇವಿಸಬೇಕು. ಅನಂತರ ಹವಿಷ್ಯ ವನ್ನೇ ಭುಂಜಿಸಬೇಕು. ಒಂದು ವರ್ಷಕಾಲ ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಅವನು ಮಾಡಿದ ಒಂದು ಮಾಸದ ಪಾಪವು ನಾಶಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಪ್ರತಿ

ಮಾನುಷ್ಯಮಾಸಾದ್ಯ ನರೇಂದ್ರಪೂಜ್ಯೋ
ರಾಜಾ ಭವೇದ್ವಾ ದ್ವಿಜಪುಂಗವೋ ವಾ

|| ೩ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಬ್ರಹ್ಮಕೂರ್ಚವರ್ಣನೋ ನಾಮ
ಸಪ್ತನವತ್ಯುತ್ತರಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಮಾಸದಲ್ಲಿಯೂ ಪಂಚಗವ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸೇವಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆ
ಒಂದು ವರ್ಷ ವ್ರತವನ್ನಾಚರಿಸಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ರಾಜರ ಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದಿ
ಅಲ್ಲಿ ಬಹುಕಾಲ ಸುಖದಿಂದಿದ್ದು ಪುನಃ ಮನುಷ್ಯಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಜನಿಸುವಾಗ ರಾಜ
ಪೂಜ್ಯನಾಗಿಯೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮನಾಗಿಯೋ ಜನಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಕೂರ್ಚವರ್ಣನವೆಂಬ ನೂರ ತೊಂಬತ್ತೇಳನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ೫೦ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ
ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಅಷ್ಟನವತ್ಯುತ್ತರಶತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಯೋಗಭೂತಂ ಹರಿಂ ದೇವಂ ಚತುರ್ದಶ್ಯಾಮುಪೋಷಿತಃ |
ಅರ್ಚಯೇತ್ಪೂರ್ಣಮಾಸ್ಯಾಂ ತು ಸೋಽಶ್ವಮೇಧಫಲಂ ಲಭೇತ್ ॥ ೧ ॥

ಬ್ರಹ್ಮಭೂತಮಮಾವಾಸ್ಯಾಂ ಪೂರ್ಣಮಾಸ್ಯಾಂ ತಥೈವ ಚ |
ರಾಜಸೂಯಮವಾಪ್ನೋತಿ ಕುಲಮುದ್ಧರತಿ ಸ್ವಕಂ ॥ ೨ ॥

ಬ್ರಹ್ಮಭೂತಮಮಾವಾಸ್ಯಾಂ ಪೂರ್ಣಮಾಸ್ಯಾಂ ಚ ಪೂಜಯೇತ್ |
ಯೋಗಭೂತಂ ಪರಿಚರನ್ ಕೇಶವಂ ಮಹದಾಪ್ನುಯಾತ್ ॥ ೩ ॥

ನೂರ ತೊಂಭತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

೧-೪. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ :—ಶು ಕ್ಲಚ ತು ದ ಫ ತಿ ಯ ಲ್ಲಿ
ಉಪವಾಸವಿದ್ದು ಪೌರ್ಣಮಾದಿನ ಯೋಗಹರಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಇದರಿಂದ
ಅಶ್ವಮೇಧದ ಫಲವೇ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪ
ದಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ ರಾಜಸೂಯಯಾಗದ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ ಎಂಬ
ವಸ್ತು ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಯೋಗಸ್ವರೂಪನಾದ ಕೇಶವನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದರಿಂದ

ಅತ್ಯರ್ಥಂ ಪ್ರೀತಿಮಾಯಾತಿ ಮಾಸಪಕ್ಷಾಂತಯೋಃ ಸದಾ |

ಪೂಜಿತಃ ಸೋಪವಾಸೇನ ಭಕ್ತ್ಯಾ ದೇವವರೋ ಹರಿಃ || ೪ ||

ಮಹಾವ್ರತಮಿದಂ ಖ್ಯಾತಂ ಸರ್ವಕಲ್ಮಷನಾಶನಂ |

ಸಂವತ್ಸರಮಿದಂ ಕೃತ್ವಾ ನಾಕಪೃಷ್ಠೇ ಮಹೀಯತೇ || ೫ ||

ಸರ್ವಪಾಪಪ್ರಶಮನಂ ವ್ರತಮೇತತ್ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಂ |

ಸ್ವವಿತ್ತಶಕ್ತಿರೇವಾತ್ರ ಸರ್ವಕರ್ಮ ಸುಕಾರಣಂ || ೬ ||

ಕೃತ್ವಾ ವ್ರತಂ ದ್ವಾದಶವತ್ಸರಾಣಿ

ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ಲೋಕಂ ಪುರುಷೋತ್ತಮಸ್ಯ |

ತತ್ರೋಸ್ಯ ರಾರ್ಜ ಸುಚಿರಂ ಸುಕಾಲಂ

ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ಮೋಕ್ಷಂ ಪುರುಷಸ್ತತೋಂತೇ || ೭ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ವಜ್ರ

ಸಂವಾದೇ ಮಹಾವ್ರತಂ ನಾಮಾಷ್ಟನವತ್ಕೃತ್ತರ

ತತಃಪೂರ್ವಧ್ಯಾಯಃ

ಮಹಾಫಲವನ್ನೇ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಮಾಸ ಮತ್ತು ಪಕ್ಷಗಳ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೂ ಮನಸ್ಸಂತೋಷವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾನೆ. ಇದೂ ಸಹ ಉಪವಾಸ ಓದಿದ್ದು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಮಾಡಿದ ಹರಿಪೂಜೆಯ ಫಲ.

೫-೭. ಸರ್ವಪಾಪನಾಶಕವಾದ ಈ ವ್ರತವು ಮಹಾವ್ರತವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದೆ. ಒಂದು ವರ್ಷಕಾಲ ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಆಚರಿಸಿದವನು ಸ್ವರ್ಗಸುಖಕ್ಕೆ ಭಾಗಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಸರ್ವಪಾಪನಾಶಕಗಳಾದ ಇಂತಹ ವ್ರತಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ದ್ರವ್ಯಶಕ್ತಿಯೇ ಮುಖ್ಯವಾದ ಕಾರಣ. ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಕಾಲ ನಿಷ್ಕೆಯಿಂದ ಆಚರಿಸಿದಲ್ಲಿ ಪುರುಷೋತ್ತಮನ ಲೋಕವನ್ನೇ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಬಹುಕಾಲ ಸುಖದಿಂದಿದ್ದು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಮೋಕ್ಷವನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಮಹಾವ್ರತವೆಂಬ ನೂರೆ ತೊಂಬತ್ತೆಂಟನೆಯ

ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ೬೦ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ನವನವತ್ಯುತ್ತರಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ವಜ್ರ ಉವಾಚ ॥

ಭಗವನ್ ಕರ್ಮಣಾ ಕೇನ ತಿರ್ಯಗ್ಮೋನಾ ನ ಜಾಯತೇ |

ಮ್ಲೇಚ್ಛದೇಶೇ ಚ ಪುರುಷಸ್ತನ್ಮಮಾಚಕ್ಷ್ವ ಸೃಚ್ಛತಃ

॥ ೧ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಮೇಷಸಂಕ್ರಮಣೇ ಭಾನೋಃ ಸೋಪವಾಸೋ ನರೋತ್ತಮಃ |

ಪೂಜಯೇದ್ಭಾರ್ಗವಂ ರಾಮಂ ದೇವಂ ಶಕ್ತ್ಯಾ ಯಥಾವಿಧಿ

॥ ೨ ॥

ಕನ್ಯಾಸಂಕ್ರಮಣೇ ಪ್ರಾಪ್ತೇ ತಥಾ ಕೃಷ್ಣಂ ಚ ಪೂಜಯೇತ್ |

ತಥಾ ಮಿಥುನಸಂಕ್ರಾಂತೌ ಪೂಜಯೇದ್ಭೋಗಶಾಯಿನಂ

॥ ೩ ॥

ಸೂರ ತೊಂಭತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

೧-೩. ವಜ್ರನು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡುತ್ತಾನೆ:—ಪೂಜ್ಯರೇ, ಮನುಷ್ಯನು ಯಾವ ಕರ್ಮವನ್ನು ಆಚರಿಸಿದಲ್ಲಿ ಮ್ಲೇಚ್ಛದೇಶದಲ್ಲಿ ಜನಿಸದೆಯೂ, ತಿರ್ಯಗ್ಮಸ್ತವನ್ನು ಹೊಂದದೆಯೂ ಇರಬಹುದೋ ಅಂತಹ ಮುಖ್ಯಕರ್ಮವನ್ನು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸ ಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಕರ್ಮಶ್ರದ್ಧೆ ಯುಳ್ಳ ಪುರುಷನು ಸೂರ್ಯನು ಮೇಷಸಂಕ್ರಾಂತಿ ಹೊಂದಿದಾಗ ಭಾರ್ಗವರಾಮ

ತಥಾ ಕುಳೀರಸಂಕ್ರಾಂತೌ ವರಾಹಮಪರಾಜಿತಂ |
ನರಸಿಂಹಂ ತಥಾದೇವಂ ಸಿಂಹಸಂಕ್ರಮಣೇ ವಿಭುಂ |
ಕನ್ಯಾಸಂಕ್ರಮಣೇ ದೇವಂ ಸ್ತ್ರೀರೂಪಂ ಪೂಜಯೇನ್ನರಃ || ೪ ||

ತುಲಾಸಂಕ್ರಮಣೇ ಪ್ರಾಪ್ತೇ ವಾಮನಂ ನೃಪ ಪೂಜಯೇತ್ |
ತಥಾ ವೃಶ್ಚಿಕಸಂಕ್ರಾಂತೌ ದೇವದೇವಂ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಂ || ೫ ||

ಛಾನುಃಸಂಕ್ರಮಣೇ ದೇವಂ ತಥಾಶ್ವತಿರಸಂ ನೃಪ |
ತಥಾ ಮಕರಸಂಕ್ರಾಂತೌ ರಾಮಂ ದತರಥಾತ್ಮಜಂ || ೬ ||

ಕುಂಭಸಂಕ್ರಮಣೇ ರಾಜನ್ ರಾಮಂ ಯಾದವನಂದನಂ |
ಮೀನಸಂಕ್ರಮಣೇ ಮತ್ಸ್ಯಂ ವಾಸುದೇವಂ ತು ಪೂಜಯೇತ್ || ೭ ||

ಉಟೇ ವಾ ಯದಿನಾರ್ಜಾಯಾಂ ಗಂಧಮಾಲಾನ್ನಸಂಪದಾ |
ಪ್ರಾಡುರ್ಭಾವಸ್ಯ ನಾಮ್ನಾ ಚ ಹೋಮಂ ಕುರ್ವೀತ ಸಾರ್ಥಿವ || ೮ ||

ನನ್ನ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಹಾಗೆಯೇ ಕನ್ಯಾಸಂಕ್ರಮಣದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನನ್ನೂ, ಮಿಥುನಸಂಕ್ರಮಣದಲ್ಲಿ ಭೋಗಶಾಯಿಯನ್ನೂ ಪೂಜಿಸಬೇಕು.

೪-೮. ಕರ್ಕಾಟಕಸಂಕ್ರಮಣದಲ್ಲಿ ಅಪರಾಜಿತನಾದ ವರಾಹಮೂರ್ತಿ ರಯನ್ನೂ, ಸಿಂಹಸಂಕ್ರಮಣದಲ್ಲಿ ನರಸಿಂಹಮೂರ್ತಿಯನ್ನೂ, ಕನ್ಯಾಸಂಕ್ರಮಣದಲ್ಲಿ ಮೋಹಿನಿಯ ರೂಪಿಯನ್ನೂ, ತುಲಾಸಂಕ್ರಮಣದಲ್ಲಿ ವಾಮನನನ್ನೂ, ವೃಶ್ಚಿಕ ಸಂಕ್ರಮಣದಲ್ಲಿ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಮೂರ್ತಿಯನ್ನೂ, ಧನುಸ್ಸಂಕ್ರಮಣದಲ್ಲಿ ಹಯಗ್ರೀವ ನನ್ನೂ, ಮಕರಸಂಕ್ರಮಣದಲ್ಲಿ ದಾಶರಥಿರಾಮನನ್ನೂ, ಕುಂಭದಲ್ಲಿ ಬಲರಾಮ ನನ್ನೂ, ಮೀನದಲ್ಲಿ ವಾಸುದೇವನ ಮತ್ಸ್ಯಮೂರ್ತಿಯನ್ನೂ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ವಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿಯೇ ಆಗಲಿ, ವಿಗ್ರಹದಲ್ಲೇ ಆಗಲಿ, ಗಂಧಪುಷ್ಪನೈವೇದ್ಯಾದಿ ಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ ಆಯಾಯ ಅವತಾರದ ನಾಮಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಹೋಮ ಮಾಡಬೇಕು.

ವ್ರತಾಂತೇ ಜಲಧೇನುಂ ಚ ಚೈತ್ರೋಪಾಸತ್ಸಮನ್ವಿತಾಂ |
ವಸ್ತ್ರಯುಗ್ಮಯುತಾಂ ದದ್ಯಾತ್ಪ್ರತಿಮಾಸಂ ಚ ಕಾಂಚಿನಂ |
ರಾತ್ರೌ ಚ ದೀಪಮಾಲಾಭಿದೇವದೇವಂ ತು ಪೂಜಯೇತ್ || ೯ ||

ಕೃತ್ವಾ ವ್ರತಂ ವತ್ಸರಮೇತದಿಷ್ಟಂ
ಮ್ಲೇಚ್ಯೇಷು ತೀರ್ಥೈಃ ನ ಚಾಪಿ ಜನ್ಮ |
ಪ್ರಾಪ್ನೋತ್ಕೃವಾಪ್ನೋತಿ ಚಿರಂ ಚ ನಾಕಂ
ಕಾಮಂ ತಥಾಪ್ನೋತಿ ಮನೋಭಿರಾಮಂ || ೧೦ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಸುದೇಶಜನ್ಮಾವಾಪ್ತಿವ್ರತವರ್ಣನೋ ನಾಮ
ನವನವತೃತ್ತರತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

೯-೧೦. ವ್ರತದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಪಾದುಕೆ, ವಸ್ತ್ರಯುಗ್ಮ, ಇವು
ಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಜಲಧೇನುವನ್ನು ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಪ್ರತಿ ಮಾಸದಲ್ಲಿಯೂ
ಈ ದಾನವನ್ನು ಸ್ವರ್ಣದೊಡನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ದೀಪೋತ್ಸವದಿಂದ
ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಈ ವ್ರತವನ್ನು ವರ್ಷ ಪೂರ್ತಿ ಆಚರಿಸಿದವನು ಮ್ಲೇಚ್ಛ ದೇಶ
ದಲ್ಲಿಯೂ, ತೀರ್ಥಗ್ನನಲ್ಲಿಯೂ, ಹುಟ್ಟುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಾ ಮನೋರಥ
ಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದಿ ಸುಖಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಸುದೇಶ ಜನ್ಮಾವಾಪ್ತಿ ವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ
ನೂರ ತೊಂಭತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ
ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಓಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ದ್ವಿತೀತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ವಜ್ರ ಉವಾಚ ॥

ಇಷ್ಟಾಂ ಜಾತಿಮನಾಪ್ನೋತಿ ಕರ್ಮಣಾ ಯೇನ ಮಾನವಃ |
ತನ್ನಮಾಚಕ್ಷ್ಣ್ಯ ಧರ್ಮಜ್ಞ ತ್ವಂ ಹಿ ಸರ್ವವಿದುಚ್ಯತೇ

॥ ೧ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಪೌರುಷೇಷು ಸದಾ ತೇ ನೈ ಶ್ರೀರಾತ್ರೋಪೋಷಿತೋ ನರಃ |
ಚೈತ್ರಮಾಸಾದಭಾರಭ್ಯ ಕಾರ್ತಿಕೇ ಪೂಜಯೇದ್ಧರಿಂ

॥ ೨ ॥

ಪೌರುಷೇಣ ಚ ಸೂಕ್ತೇನ ಚುಗ್ಗಿ ಪುಷ್ಪೈಃ ಫಲೈಸ್ತಥಾ |
ಧೂಪೈರ್ದೀಪೈಸ್ತಥಾನ್ನೇನ ಘೃತಾಹುತಿಭಿರೇವ ಚ

॥ ೩ ॥

ಇನ್ನೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

೧-೫. ವಜ್ರನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದುದು:—ಪೂಜ್ಯರೇ ಮನುಷ್ಯನು ಯಾವ ಕರ್ಮವನ್ನು ಆಚರಿಸಿದಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಜಾತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಬಹುದೋ ಅಂತಹ ಕರ್ಮವನ್ನು ಧರ್ಮಜ್ಞರಾಗಿಯೂ, ಸರ್ವಜ್ಞರಾಗಿಯೂ ಇರುವ ತಾವು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:— ಛೋರಿಯೇ, ಪುರುಷ ಸಾಧ್ಯವಾದ ವ್ಯಾಪಾರಗಳಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಬಹಳ ಉತ್ಸಾಹವಿರು ಸಂತಿದೆ. ಆದರೆ ಅದನ್ನೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಚೈತ್ರಮಾಸದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ,

ಭೇನುರ್ವತಾಂತೇ ದಾತವ್ಯಾ ಕೃತ್ವಾ ಸಂವತ್ಸರಂ ವ್ರತಂ |
ಯಥೇಷ್ಟಾಂ ಜಾತಿಮಾಪ್ನೋತಿ ನಾತ್ರಕಾರ್ಯಾ ವಿಚಾರಣಾ

|| ೪ ||

ನ ಕೇವಲಂ ಜಾತಿಕರಂ ಪ್ರದಿಷ್ಟಂ
ವ್ರತೋತ್ತಮಂ ಯಾವದದೀನಶತ್ವ |
ಕಾಮಾನಭೀಷ್ಟಾನ್ ಪುರುಷಸ್ಯ ದದ್ಯಾ-
ನ್ನೋಕ್ಷಂ ಚ ದದ್ಯಾತ್ಪುರುಷಪ್ರಧಾನಂ

|| ೫ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಾಂಕೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಇಷ್ಟಜಾತೃವಾಪ್ತಿವ್ರತವರ್ಣನೋ ನಾಮ
ದ್ವಿತೀತಮೋಧ್ಯಾಯಃ

ಕಾರ್ತಿಕಮಾಸದ ವರೆಗೂ ಮೊದಲು ಮೂರು ರಾತ್ರಿ ಉಪವಾಸವಿದ್ದು ಹರಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಪುರುಷ ಸೂಕ್ತದಿಂದಲೂ, ವೈಷ್ಣವ ಋಕ್ಕುಗಳಿಂದಲೂ, ಪುಷ್ಪ ಫಲ ಧೂಪದೀಪ ನೈವೇದ್ಯಾದಿಗಳಿಂದಲೂ ಪೂಜಿಸಿ ಆಜ್ಯಾಹುತಿಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕು. ಸಂವತ್ಸರ ಪರ್ಯಂತ ವ್ರತವನ್ನಾಚರಿಸಿ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಗೋದಾನವನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಆಚರಿಸಿದವನು ತನಗೆ ಇಷ್ಟಬಂದ ಜಾತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಬಹುದು, ಆತ್ಮೋತ್ತಮವಾದ ಈ ವ್ರತವು ಕೇವಲ ಜಾತಿಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಸಕಲ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಪ್ರದವೂ, ಮೋಕ್ಷಪ್ರದವೂ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಾಂಕದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟಜಾತಿ ಪ್ರಾಪ್ತಿವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ
ಇನ್ನೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಓಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಪಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ
ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಏಕೋತ್ತರದ್ವಿತೀತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ವಜ್ರ ಉವಾಚ ॥

ಭಗವನ್ ಕರ್ಮಣಾ ಕೇನ ಕುಲೇ ಜನ್ಮ ಸಮತ್ಯತೇ |
ಏತಂ ಮೇ ಸಂತಯಂ ಭಿಂಧಿ ಕ್ಷಂ ಹಿ ಸರ್ವವಿಡುಚ್ಯತೇ || ೧ ||

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಬೃಹದ್ದಿಶಿತು ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯ ತ್ರಿರಾತ್ರೋಪೋಷಿತೋ ನರಃ |
ಮಾರ್ಗಶೀರ್ಷಾದಭಾರಭ್ಯ ಪೂಜಯೇತ್ತು ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಂ || ೨ ||

ಪ್ರಿವರ್ತ್ಯಃ ಕುಸುಮೈರ್ದೇವಂ ತ್ರಿಭಿಃ ಪ್ರಯತಮಾನಸಃ |
ತ್ರಯೋಽನುಲೇಪನಾ ದೇಯಾ ತ್ರಿಸಾರಂ ಧೂಪಮೇವ ತು || ೩ ||

ಇನ್ನೂರ ಒಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೫. ವಜ್ರನು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡುತ್ತಾನೆ—ಪೂಜ್ಯರೇ. ಯಾವ ಕರ್ಮವನ್ನು
ಆಚರಿಸಿದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮಹೊಂದಬಹುದೋ ಅಂತಹ ಕರ್ಮವಿಷಯ
ದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಉಂಟಾಗಿರುವ ಈ ಸಂಶಯವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಬೇಕು. ಈ ವಿಷಯ
ದಲ್ಲಿಯೂ ತಾವು ಸರ್ವಜ್ಞರಾಗಿದ್ದೀರಿ ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು
ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಉತ್ತರಾಯಣದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಗಶಿರಮಾಸ ಮೊದಲುಮಾಡಿ ಮೂರು

ಬಲಿಂ ತ್ರಿಮಧುರಂ ದದ್ಯಾತ್ಪ್ರೀಂಶ್ಚ ದೀಪಾನ್ನೈಪೋತ್ತಮ |
ಯವೈಸ್ತಿಲೈಸ್ತಥಾ ಹೋಮಃ ಕರ್ತವ್ಯಃ ಸರ್ವಪ್ರಯುಕ್ತಃ

|| ೪ ||

ದದ್ಯಾತ್ಪ್ರಿಲೋಹಂ ಚ ತಥಾ ದ್ವಿಜೇಭ್ಯಃ
ತಾಮ್ರಂ ಸುವರ್ಣಂ ರಜತಂ ಚ ರಾಜನ್ |
ನಕೇವಲಂ ಸತ್ಕುಲದಂ ವ್ರತಂ ತು
ಯಥೇಷ್ಟಕಾಮಾಪ್ತಿಕರಂ ಪ್ರದಿಷ್ಟಂ

|| ೫ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಾಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಸತ್ಕುಲಾನಾಪ್ತಿವ್ರತವರ್ಣನೋ.
ನಾನ್ಯೈಕೋತ್ತರದ್ವಿಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ರಾತ್ರಿ ಉಪವಾಸವಿದ್ದು ತ್ರಿವಿಕ್ರಮನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಮನೋವಾಕ್ಯಾಯ
ಗಳಿಂದ ತ್ರಿವಿಧಪರಿಶುದ್ಧಿ ಹೊಂದಿ ಮೂರು ಬಣ್ಣದ ಕುಸುಮಗಳಿಂದಲೂ ಮೂರು
ವಿಧವಾದ ಗಂಧದಿಂದಲೂ ಮೂರು ಬಗೆಯ ಧೂಪದಿಂದಲೂ ಪೂಜಿಸಿ ಮೂರುವಿಧ
ವಾದ ಮಧುರಭಕ್ಷ್ಯದ ಬಲಿಪ್ರದಾನದಿಂದಲೂ ಮೂರು ದೀಪಗಳಿಂದಲೂ ಪೂಜಿಸ
ಬೇಕು. ಯವ, ತಿಲ, ಸಾಸನೆಗಳಿಂದ ಹೋಮಮಾಡಬೇಕು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ
ತಾಮ್ರ, ಸುವರ್ಣ, ರಜತಗಳೆಂಬ ಮೂರುವಿಧವಾದ ಲೋಹಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡ
ಬೇಕು. ಈ ವ್ರತವು ಸತ್ಕುಲಪ್ರದಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಾ ಮನೋರಥಗಳಿಗೆ
ಸಾಫಲ್ಯಕಾರಕವೂ ಆಗಿದೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಾಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಸತ್ಕುಲಾನಾಪ್ತಿವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ
ಇನ್ನೂರ ಒಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಓಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ
ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ದ್ವೈತ್ಯರದ್ವಿತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ವಜ್ರ ಉನಾಚಿ ॥

ಭಗವನ್ ಕರ್ಮಣಾ ಕೇನ ರೂಪವಾನ್ ಜಾಯತೇ ನರಃ |
ಏತಂ ಮೇ ಸಂಶಯಂ ಛಿಂಧಿ ತ್ವಂ ಹಿ ಸರ್ವವಿದುಚ್ಯತೇ ॥ ೧ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉನಾಚಿ ॥

ಘಾಲ್ಕುನ್ಯಾಂ ಸಮತೀತಾಯಾಂ ಪ್ರತಿಪತ್ತೃಭೃತಿಕ್ರಮಾತ್ |
ಯೋವಚ್ಛೈತ್ರೀ ಮಹಾರಾಜ ತಾವತ್ ಸ್ನಾತೋ ದಿನೇ ದಿನೇ ॥ ೨ ॥

ಒಹಿಃ ಸಂಪೂಜಯೇದ್ಧೇವಂ ಕೇಶವಂ ಭೋಗಶಾಯಿನಂ |
ಏ ಕಭಕ್ತಾಶನೋ ನಕ್ತಮಧಃಶಾಯಿಾ ತಥಾ ಭವೇತ್ |

ಇನ್ನೂರ ಎರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೫. ವಜ್ರನು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಪೂಜ್ಯರೇ ಸುರೂಪವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವನು ಯಾವ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಸಂಶಯವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಬೇಕು. ತಾವು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಸರ್ವಜ್ಞರಾಗಿರುವಿರಿ. ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಘಾಲ್ಕುನಮಾಸದ ಮಾರ್ಣಮಿಯು ಕಳೆದಮೇಲೆ ಬಹುಳ ಪ್ರಥಮೆಯಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಚೈತ್ರಶುದ್ಧ ಪೂರ್ಣಿಮಾನರೆಗೂ ಪ್ರತಿದಿನದಲ್ಲಿಯೂ ಹೊರಗೇ ಸ್ನಾನಮಾಡುತ್ತಾ ಭೋಗಶಾಯಿ

ಶ್ರೀರಾತ್ರೋಪೋಷಿತಃ ಕುರ್ಯಾರ್ಹಸ್ತೌಜಾಂ ಚೈಕಪ್ರಾಂ ತಥೈವ ಚ |
ಸ್ವತಕ್ರಾ ರಜತಂ ದದ್ಯಾದ್ವಸ್ತ್ರಯುಗ್ಮಂ ತಥೈವ ಚ

|| ೪ ||

ರೂಪಾರ್ಥಿನೋ ಮಾಸಮಿದಂ ಮಯೋಕ್ತಂ

ವ್ರತೋತ್ತಮಂ ನಿತ್ಯಮದೀನಸತ್ತ್ವ |

ಕೃತ್ವಾ ಚ ನಾಕಂ ಮನುಜಸ್ತ್ಯವಾಸ್ಯ

ಮಾನುಷ್ಯಮಾಸಾದ್ಯ ಚ ರೂಪವಾನ್ ಸ್ಯಾತ್

|| ೫ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಾಽಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ರೂಪಾವಾಪ್ತಿವ್ರತವರ್ಣನೋ ನಾಮ
ದ್ವ್ಯುತ್ಪರತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಯಾದ ಕೇಶವನನ್ನು ಹೊರಗೇ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಒಂದೇ ಹೊತ್ತು ಭುಂಜಿಸುತ್ತಾ
ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆಯೇ ಮಲಗುತ್ತಿರಬೇಕು. ಮೂರುದಿನಗಳು
ಉಪವಾಸವಿದ್ದು ಚೈತ್ರ ಶುಕ್ಲ ಪೂರ್ಣಮೆಯಲ್ಲಿ ಪೂಜೆಮಾಡಿ ಮುಗಿಸಬೇಕು.
ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ರಜತವನ್ನೂ ವಸ್ತ್ರಯುಗ್ಮವನ್ನೂ ದಾನಮಾಡಬೇಕು.
ರೂಪಾರ್ಥಿಯಾದವನಿಗೆ ನಾನು ಹೇಳಿರುವ ಒಂದು ತಿಂಗಳು ನಡೆಸುವ ಈ ವ್ರತವು
ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದದ್ದು. ಇದರಿಂದ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನೂ ಹೊಂದಿ ಪುನಃ ರೂಪವಂತನಾದ
ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಜನಿಸುತ್ತಾನೆ

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಾಽಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ರೂಪಾವಾಪ್ತಿವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ

ಇನ್ನೂರ ಎರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ೓ಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ತ್ರುತ್ತರದ್ವಿಶತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ವಜ್ರ ಉವಾಚ ॥

ಭಗವನ್ ಕರ್ಮಣಾ ಕೇನ ನರೋ ಲಾವಣ್ಯಮಾಪ್ನುಯಾತ್ |

ಲಾವಣ್ಯರಹಿತಂ ರೂಪಂ ನಿಷ್ಕಲಂ ಪ್ರತಿಭಾತಿ ಮೇ

॥ ೧ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಕಾರ್ತಿಕ್ಯಾಂ ಸಮತೀತಾಯಾಂ ಪ್ರತಿಪತ್ನೈ ಪ್ರತಿಕ್ರಮಾತ್ |

ಸರ್ವೇ ವಾ ಯದಿವಾರ್ಜಾಯಾಂ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಂ ಪೂಜಯೇತ್ಪಭುಂ ॥ ೨ ॥

ಇನ್ನೂರ ಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೪. ವಜ್ರನು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಪೂಜ್ಯರೇ, ಮನುಷ್ಯನು ಯಾವ ಕರ್ಮವನ್ನು ಆಚರಿಸಿದಲ್ಲಿ ಲಾವಣ್ಯಶಾಲಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. 1 ಲಾವಣ್ಯವಿಲ್ಲದ ರೂಪವು ನಿಷ್ಕಲವೆಂದು ನನಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು

1 ಲಾವಣ್ಯವೆಂಬುದು ಅವಯವಗಳ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸನ್ನಿವೇಶಕ್ಕಿಂತಲೂ, ಪರಸ್ಪರ ಅನುಗುಣವಾದ ಸಮುದಾಯ ಸನ್ನಿವೇಶಕ್ಕಿಂತಲೂ ಬೇರೆಯಾದ ಪದಾರ್ಥ. ಅವಯವಗಳ ಉಜ್ಜ್ವಲತೆ ಅಥವಾ ಧಾಳಿತ್ಯ. ಇದನ್ನು ಭವತಮುನಿಗಳು “ಮುಕ್ತಾಫಲೇಷು ಜ್ವಾಯಾಯಾಃ ತರಳತ್ವಮಿವಾಂತರಾ | ಪ್ರತಿಭಾತಿ ಯದಂಗೇಷು ಲಾವಣ್ಯಂ ತದಿಹೋಚ್ಯತೇ” ಎಂದು ಮುಕ್ತಿನ ಮಡೆಯಲ್ಲಿರುವ ಅಂತರವಾದ ನೀರೋಟಕ್ಕೆ ಸದೃಶವನ್ನಾಗಿ ಹೋಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಸುಂದರವಾದ ಅವಯವಗಳಿಗೆ ಆತ್ಮಂತೋಭಾಶಾರಿ ಎಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ.

ಬಹಿಃಸ್ನಾನಂ ಸದಾ ಕುರ್ಯಾನ್ನೈಕ್ಯಮಶ್ವೀತ ವಾಗ್ಯತಃ |

ಏಕಭುಕ್ತಂ ಮಹಾರಾಜ ಹವಿಷ್ಯಂ ಪ್ರಯತಃ ಸದಾ

|| ೩ ||

ಮಾರ್ಗಶೀರ್ಷಂ ತಥಾ ಸ್ರಾಸ್ಯ ತ್ರಿರಾತ್ರೋಪೋಷಿತಃ ಶುಚಿಃ |

ಸಂಪೂಜ್ಯ ದೇವಂ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಂ ಹುತ್ವಾಗ್ನೌ ಘೃತಮೇವ ಚ

|| ೪ ||

ಭೋಜಯೇದ್ವಾಂಹಜಾಂಶ್ಚಾತ್ರ ಭೋಜನಂ ಲವಣೋತ್ಕಟಂ |

ಚೂರ್ಣತಸ್ಯ ತತಃ ಪ್ರಸ್ಥಂ ಲವಣಸ್ಯ ದ್ವಿಜಾತಯೇ

|| ೫ ||

ಮಹಾರಜತರಕ್ತಂ ಚ ವಸ್ತ್ರಯುಗ್ಮಂ ತಥಾ ಗುರೋಃ |

ದದ್ಯಾಚ್ಚ ಕನಕಂ ರಾಜನ್ ಕಾಂಸ್ಯಸಾತ್ರಂ ರಸೈರ್ಯುತಂ

|| ೬ ||

ಏತದ್ಧಿ ಲಾವಣ್ಯಕರಂ ಪ್ರದಿಷ್ಟಂ

ವ್ರತೋತ್ತಮಂ ನಾಕಗತಿಪ್ರದಂ ಚ |

ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಕಾರ್ತಿಕಮಾಸದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಮೆಯ ಕಳೆದಮೇಲೆ ಪ್ರತಿಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮೊದಲುಮಾಡಿ ವಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ ವಿಗ್ರಹದಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ ಪ್ರಭುವಾದ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಹೊರಗೇ ಸ್ನಾನಮಾಡುತ್ತಾ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲೇ ಮೌನದಿಂದಿದ್ದು ಭುಂಜಿಸಬೇಕು. ಒಂದೇ ಹೊತ್ತಿನ ಭೋಜನ ಅದರಲ್ಲೂ ಹವಿಷ್ಯಾಶಿಯಾಗಿಯೇ ಇರಬೇಕು. ಮಾರ್ಗಶಿರಮಾಸ ಬಂದಮೇಲೆ ಮೂರುರಾತ್ರಿ ಉಪವಾಸವಿದ್ದು ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನದೇವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಅಜ್ಞವನ್ನೂ ಹೋಮಮಾಡಬೇಕು.

೫-೬. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಭೋಜನವನ್ನು ಮಾಡಿಸಬೇಕು ಭೋಜನವೂ ಲವಣ ರಸಪ್ರಚುರವಾಗಿರಬೇಕು. ಪುಡಿಮಾಡಿದ ಒಂದು ಕೊಳಗ ಲವಣವನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಚಿನ್ನದ ಸರಿಗೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ವಸ್ತ್ರದ್ವಯವನ್ನು

ನ ಕೇವಲಂ ಯಾದೇವವೀರಕಾಮಾ
ನ್ನರಾಯ ಡದ್ಯಾತ್ಪುರುಷಪ್ರಧಾನ

|| ೭ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಲಾವಣ್ಯವ್ರತವರ್ಣನೋ ನಾಮ
ತೃತ್ತರದ್ವಿತೀತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಗುರುವಿಗೆ ದಾನಮಾಡಬೇಕು ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಸುವರ್ಣವನ್ನೂ ಸ್ವೀರಾದಿ ರಸದಿಂದ
ತುಂಬಿದ ಕಂಚಿನ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನೂ ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಲಾವಣ್ಯಪ್ರದವಾದ ಈ
ವ್ರತವು ಸ್ವರ್ಗಪ್ರದವಾಗಿಯೂ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲ. ಇದು ಸರ್ವ
ವಿಧವಾದ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳಿಗೂ ಸಾಧಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಲಾವಣ್ಯವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ
ಇನ್ನೂರ ಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಓಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ಕೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಚತುರುತ್ತರದ್ವಿತೀತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ವಜ್ರ ಉನಾಚಿ ॥

ಭಗವನ್ ಕರ್ಮಣಾ ಕೇನ ಸೌಭಾಗ್ಯಂ ಮಹದಾಪ್ನುಯಾತ್ |

ಲಾವಣ್ಯರೂಪೇ ಸೌಭಾಗ್ಯಂ ವಿನಾ ಜ್ಞೇಯೇ ನಿರರ್ಥಕೇ

॥ ೧ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉನಾಚಿ ॥

ಮಾಘ್ಯಂ ತು ಸಮತೀತಾಯಾಂ ಪ್ರತಿಪತ್ಸ್ರಭೃತಿಕ್ರಮಾತ್ |

ಪಟೇ ವಾ ಯದಿ ವಾರ್ಚಾಯಾಂ ಕೃಷ್ಣಂ ಸಂಪೂಜಯೇತ್ಸದಾ

॥ ೨ ॥

ಪೂರ್ವೋಕ್ತಂ ಸಕಲಂ ಕುರ್ಯಾದ್ಧವಿಷ್ಯಂ ಚ ನರಾಧಿಪ |

ನಿತ್ಯಂ ಸಮಾಚರೇತ್ಸ್ನಾನಂ ತಥಾ ಗಂಧಪ್ರಿಯಂಗುನಾ

॥ ೩ ॥

ಇನ್ನೂರ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೫. ವಜ್ರನು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡುತ್ತಾನೆ-ಪೂಜ್ಯರೇ ಸೌಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಲು ಯಾವ ಕರ್ಮವನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕು. ಸೌಭಾಗ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ರೂಪಲಾವಣ್ಯಗಳೂ ಸಹ ವ್ಯರ್ಥವಾಗುತ್ತವೆ. ಎಂದು ತಿಳಿದಿರುತ್ತವೆ. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮಾಘಪೂರ್ಣಿಮೆಯು ಕಳೆದನಂತರ ಬಹುಳ ಪ್ರತಿಪತ್ತನ್ನು ಮೊದಲುಮಾಡಿಕೊಂಡು ವಸ್ತ್ರದಲ್ಲಾಗಲಿ, ವಿಗ್ರಹದಲ್ಲಾಗಲಿ, ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ನಿತ್ಯವೂ ಪೂಜಿಸಬೇಕು.

ಘಾಲ್ಗುನ್ಯಾಂ ತಾಂ ತತೋದದ್ಯಾತ್ಪ್ರಿರಾಶ್ರೋಪೋಷಿತಃ ಶುಚಿಃ || ೪ ||

ವಸ್ತ್ರೇ ಚ ದೇಯೇ ನೈವಕುಂಕುಮಾಕ್ಷೇ
ಷ್ಠಾದ್ರಸ್ಯ ಸಾತ್ರಂ ಚ ತಥೈವ ಕಾಂಕ್ಷ್ಯಂ |
ಸೌಭಾಗ್ಯದಂ ಚೈತದನುತ್ಪಮಂ ತೇ
ವ್ರತಂ ಮಯೈತತ್ಪಥಿತಂ ನೈವೀರ

|| ೫ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಸೌಭಾಗ್ಯವಾಪ್ತಿವ್ರತವರ್ಣನೋ ನಾಮ
ಚತುರುತ್ತರದ್ವಿತೀತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಪೂಜಾದಿಗಳನ್ನೂ ಹವಿಸ್ಯಭೋಜನಾದಿಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ
ನಡೆಸಬೇಕು. ನಿತ್ಯವೂ ಪ್ರೀಯಗುವೆಂಬ ಸುಗಂಧಮಾಲಿಕೆಯಿಂದ ಸ್ನಾನಮಾಡ
ಬೇಕು ನೊದಲು ಮೂರುರಾತ್ರಿ ಉಸವಾಸವಿದ್ದು ಘಾಲ್ಗುನ ಶುದ್ಧ ಪೂರ್ಣಿಮೆಯಲ್ಲಿ
ಈ ಪ್ರೀಯಂಗುವನ್ನೇ ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಕುಂಕುಮಕೇಸರಿಯಲ್ಲಿ ರಂಜಿತವಾದ
ವಸ್ತ್ರಯುಗ್ಮವನ್ನೂ ಜೇನಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕಂಚಿನ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನೂ ದಾನಮಾಡಬೇಕು
ಸೌಭಾಗ್ಯಪ್ರದವಾದ ಈ ಉತ್ತಮವ್ರತವನ್ನು ನಾನು ನಿನಗೆ ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿರುತ್ತೇನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರದ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಸೌಭಾಗ್ಯಪ್ರಾಪ್ತಿ ವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ
ಇನ್ನೂರ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

|| ೬೦ ||

|| ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ||

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ

|| ಪಂಚೋತ್ತರ ದ್ವಿತೀತನೋಧ್ಯಾಯಃ ||

|| ವಜ್ರ ಉವಾಚ ||

ಭಗವನ್ ಕರ್ಮಣಾ ಕೇನ ನರಂಸ್ತಾರೋಗ್ಯಮಾಪ್ನುಯಾತ್ |

ರೂಪಸೌಭಾಗ್ಯಲಾವಣ್ಯಾಃ ಸರೋಗಸ್ಯ ನಿರರ್ಥಕಾಃ

|| ೧ ||

|| ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ||

ಪ್ರೋಷ್ಯಪದ್ಯಾಮತೀತಾಯಾಂ ಪ್ರತಿಪತ್ಯಭೃತಿಕ್ರಮಾತ್ |

ಸಹಿ ವಾ ಯದಿನಾರ್ಚಾಯಾಮನಿರುದ್ಧಂ ತು ಪೂಜಯೇತ್

|| ೨ ||

ಪೂರ್ವೋಕ್ತೇನ ವಿಧಾನೇನ ಯಾವದಾಶ್ವಯುಜೀ ಭವೇತ್ |

ಸಾರಸೈರರ್ಚಯೇದ್ವೇವಂ ಜಾತೀಪುಷ್ಪೈರ್ದಿನೇದಿನೇ

|| ೩ ||

ಇನ್ನೂರ ಐದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

೦-೪. ವಜ್ರನು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ :—ಪೂಜ್ಯರೇ, ಮನುಷ್ಯನಾದವನು ಯಾವ ಕರ್ಮದಿಂದ ಆರೋಗ್ಯ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ? ರೋಗಿಯಾದವನಿಗೆ ರೂಪ, ಸೌಭಾಗ್ಯ, ಲಾವಣ್ಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ವ್ಯರ್ಥವಷ್ಟೆ? ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ :—ಭಾದ್ರಪದಶುದ್ಧ ಪೂರ್ಣಮೆಯು ಕಳೆದ ಮೇಲೆ ಬಹುಳ ಪ್ರಥಮಿ ಮೊದಲುಮಾಡಿ ವಸ್ತುದಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ, ವಿಗ್ರಹದಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ ಅನಿರುದ್ಧನನ್ನು ಪೂಜಿಸ

ಹೃತ್ಯೇನ ಜುಹುಯಾದ್ವಹ್ನಿಂ ಘೃತಂ ದದ್ಯಾದ್ವಿಜಾತಯೇ |
ಛೋಜನಂ ಗೋರಸಪ್ರಾಯಂ ತಥಾ ವಿಸ್ತ್ರಾಂಶ್ಚ ಭೋಜಯೇತ್ || ೪ ||

ಶ್ರೀರಾತ್ರೋಪೋಷಿತಃ ಸಮ್ಯಗಾಶ್ವಯುಜ್ಯಾಂ ತತೋ ನರಃ |
ಸಹೃತಂ ಸಸುವರ್ಣಂ ಚ ಕಾಂಸ್ಯ ಪಾತ್ರಂ ದ್ವಿಜಾತಯೇ || ೫ ||

ದದ್ಯಾನ್ವೃತಶಿಶಾರ್ದೂಲ ನರಸ್ತಾರೋಗ್ಯವೃದ್ಧಯೇ |
ವ್ರತನೇತದ್ವಿನಿರ್ದಿಷ್ಟಂ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಪ್ರದಂ ನೃಣಾಂ || ೬ ||

ನ ಕೇವಲಂ ರೋಗಹರಂ ಪ್ರದಿಷ್ಟ
ಮಾಜ್ಞಾಕರಂ ರೂಪವಿವೃದ್ಧಿದಂ ಚ |
ವ್ರತೋತ್ತಮಂ ತೇ ಕಥಿತಂ ನೃವೀರ
ತಥೇಷ್ಟಕಾಮಾಪ್ತಿಕರಂ ನೃಲೋಕೇ || ೭ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಅರೋಗ್ಯವ್ರತವರ್ಣನೋನಾಮು
ಪಂಚೋತ್ತರ ದ್ವಿಕತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಬೇಕು. ಆಶ್ವಯುಜ ಪೌರ್ಣಮಿಯ ವರೆಗೂ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿರುವ ವಿಧಾನದಿಂದ
ಪೂಜಿಸಿ ಕಮಲಗಳಿಂದಲೂ, ಜಾಜೀ ಹೂವುಗಳಿಂದಲೂ, ನಿತ್ಯವೂ ಅರ್ಚನೆಮಾಡ
ಬೇಕು. ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಅಜ್ಞದಿಂದ ಹೋನುಮಾಡಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೂ ಅಜ್ಞವನ್ನು
ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಹಾಲು, ಮೊಸರು ಮೊದಲಾದ ಗೋರಸ ಪ್ರಚುರ
ವಾದ ಭೋಜನವನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ನೀಡಬೇಕು.

೫-೭. ಮೂರು ರಾತ್ರಿ ಉಪವಾಸಮಾಡಿ ಆಶ್ವಯುಜ ಪೂರ್ಣಮೆಯಲ್ಲಿ
ಪೂಜೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿ, ಅಜ್ಞ ಮತ್ತು ಸುವರ್ಣಗಳಿಂದ ಕಂಚಿನ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು
ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ದಾನಮಾಡಬೇಕು ಇದು ಅರೋಗ್ಯವೃದ್ಧಿಗೂ, ಸ್ವರ್ಗಲೋಕ
ಪ್ರಾಪ್ತಿಗೂ ಕಾರಣವಾದ ವ್ರತವೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಇದು ಅರೋಗ್ಯಪ್ರದ
ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲ, ಅಜ್ಞಾಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ, ಸುರೂಪವನ್ನೂ ಸಹ ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ.
ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿರುವಾಗಲೂ ಈ ವ್ರತದಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ವಿಧವಾದ ಇಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಗಳೂ
ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಅರೋಗ್ಯ ವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ
ಇನ್ನೂರ ಐದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು.

॥ ಓಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ
ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಷಡುತ್ತರದ್ವಿತೀತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ವಜ್ರ ಉವಾಚ ॥

ಭಗವನ್ ಕರ್ಮಣಾ ಕೇನ ಪ್ರಜ್ಞಾಯುಕ್ತೋ ಭವೇನ್ನರಃ |
ಏತದೇವ ಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ಮನುಷ್ಯತ್ವಮುದಾಹೃತಂ ॥ ೧ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಜೈತ್ರಾಂ ತು ಸಮತೀತಾಯಾಂ ಯಾವನ್ನಾಸಂ ದಿನೇದಿನೇ |
ಪೂರ್ವವತ್ಪೂಜಯೇದ್ಧೇವಂ ನೃಸಿಹ್ಮಮಪರಾಜಿತಂ ॥ ೨ ॥

ಹೋಮಂ ಚ ಪ್ರತ್ಯಹಂ ಕುರ್ಯಾತ್ತಥಾ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಕೃರ್ನೃಪ |
ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ ಭೋಜಯೇಚ್ಛಾತ್ರ ತಥಾ ತ್ರಿಮಧುರಂ ಸದಾ ॥ ೩ ॥

ಇನ್ನೂರ ಆರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೫. ವಜ್ರನು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡುತ್ತಾನೆ:—ಪೂಜ್ಯರೇ ಯಾವ ಕರ್ಮದಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ಪ್ರಜ್ಞಾಶಾಲಿಯಾಗಬಹುದು. ಮನುಷ್ಯನ ಮನುಷ್ಯತ್ವವು ಪ್ರಜ್ಞಾ ಮೂಲಕವೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆಯಷ್ಟೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ—ಜೈತ್ರಶುಕ್ಲ ಪೂರ್ಣಮೆಯು ಕಳೆದ ಮೇಲೆ ಆ ಮಾಸ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿರುವ ಅಪರಾಜಿತಮೂರ್ತಿಯಾದ ನೃಸಿಂಹನನ್ನು ಪೂಜಿಸ

ವೈಶಾಖ್ಯಾಂ ಕನಕಂ ದದ್ಯಾತ್ಪ್ರಿರಾತ್ರೋಪೋಷಿತೋ ನರಃ |
ಜ್ಞಾನಾವಾಪ್ತಿಪ್ರದಂ ಹ್ಯೇತದ್ವ್ರತಂ ಬುದ್ಧಿವಿವರ್ಧನಂ

|| ೪ ||

ಕೃತ್ವಾ ವೃತಂ ಮಾಸಮಿದಂ ಮಯೋಕ್ತ-
ಮಾಸಾದ್ಯ ನಾಕಂ ಸುಚಿರಂ ಮನುಷ್ಯಃ |
ಮಾನುಷ್ಯಮಾಸಾದ್ಯ ಚ ಬುದ್ಧಿಯುಕ್ತೋ
ಜ್ಞಾನೇನ ಯುಕ್ತಶ್ಚ ತಥಾ ಭವೇತ್ಸು

|| ೫ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಬುದ್ಧ್ಯವಾಪ್ತಿವ್ರತವರ್ಣನೋನಾಮ
ಷಡುತ್ತರದ್ವಿತೀತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಬೇಕು. ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಬಿಳಿಯ ಸಾಸವೆಯಿಂದ ಹೋಮಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು. ಮೂರು ವಿಧವಾದ ಮಧುರಭಕ್ಷ್ಯದೊಡನೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಭೋಜನಮಾಡಿಸಬೇಕು. ವೈಶಾಖ ಪೂರ್ಣಮಿಯಲ್ಲಿ ಮೂರುರಾತ್ರಿ ಮೊದಲು ಉಪವಾಸವಿದ್ದು ಸುವರ್ಣವನ್ನು ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಈ ವ್ರತವು ಜ್ಞಾನಪ್ರಾಪ್ತಿಗೂ, ಬುದ್ಧಿಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೂ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಪೂರ್ತಿಯಧಾವಿಧಿಯಾಗಿ ಆಚರಿಸಿದವನು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಸುಖಿಸುತ್ತಾನೆ. ಪುನಃ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಜನಿಸುವಾಗ ಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿಯೂ, ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಯಾಗಿಯೂ ಆಗುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧ್ಯವಾಪ್ತಿವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ
ಇನ್ನೂರ ಅರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ೬೦ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಸಪ್ತೋತ್ತರ ದ್ವಿತೀತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ವಜ್ರ ಉವಾಚ ॥

ಭಗವನ್ ಕರ್ಮಣಾ ಕೇನ ವಿದ್ಯಾವಾನ್ ಪುರುಷೋ ಭವೇತ್ |
ಸುವಿದ್ಯ ಏವ ವಿಜ್ಞೇಯಃ ಪುರುಷಃ ಪತುರನೃಥಾ

॥ ೧ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಪೌಷ್ಯಾಂ ತು ಸಮತೀತಾಯಾಂ ಪ್ರತಿಪತ್ತಭೃತಿಕ್ರಮಾತ್ |
ಪ್ರಾಗ್ವತ್ಸಂಪೂಜಯೇದ್ಧೇವಂ ತುರಂಗತಿರಸಂ ಹರಿಂ

॥ ೨ ॥

ತಿಲಾಂಶ್ಚ ಜುಹುಯಾದ್ವಾಹ್ನಿ ತಿಲೈರ್ದೇವಂ ಸಮರ್ಚಯೇತ್ |
ತ್ರಿರಾತ್ರೋಪೋಷಿತೋ ಮಾಘ್ಯಾಂ ತಿಲಾಂಶ್ಚನಕಮೇವ ಚ

॥ ೩ ॥

ಇನ್ನೂರ ಏಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೫. ವಜ್ರನು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡುತ್ತಾನೆ:—ಪೂಜ್ಯರೇ, ಮನುಷ್ಯನು ವಿದ್ಯಾವಂ
ನಾಗಲು ಯಾವ ಕರ್ಮವನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕು. ವಿದ್ಯಾವಂತನೇ ಪುರುಷನೆಂ
ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅವನು ಪಶುವೇ ಅಲ್ಲವೇ? ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾ
ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:—ಪುಷ್ಯಶುದ್ಧ ಪೂರ್ಣಮೆಯು ಕಳೆದನಂ
ಬಹುಳ ಪ್ರತಿಪತ್ತಿನಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಹಯಗ್ರೀವರೂಪಿಯಾದ ಹರಿಯನ್ನು ಹಿ
ಹೇಳಿದ ಕ್ರಮದಿಂದ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ತಿಲಗಳಿಂದ ಹೋಮಮಾ

ದೈದ್ಯಾದ್ಯಾಹ್ವಣಮುಖ್ಯಾಯ ಸಮ್ಯಕ್ಪ್ರಯತಮಾನಸಃ |
ಮುಖ್ಯಂ ಯಜ್ಞೋಪವೀತಂ ಚ ಪ್ರಭೂತಮಪಿಚೇಂಧನಂ

|| ೪ ||

ಕೃತ್ವಾ ವ್ರತಂ ಮಾಸಮಿಡಂ ಮಯೋಕ್ತಂ

ವಿದ್ಯಾನ್ನಿತಃ ಸ್ಯಾತ್ಪುರುಷಃ ಸದೈವ |

ಸ್ವರ್ಲೋಕಮಾಸಾದ್ಯ ಸುಖಾನಿ ಭುಕ್ತ್ವಾ

ಕಾಮಾನಭೀಷ್ಟಾನ್ ಪುರುಷೋಽತ್ನತೇ ಚ

|| ೫ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ವಿದ್ಯಾಪ್ರಾಪ್ತಿವ್ರತವರ್ಣನೋ ನಾಮ

ಸಪ್ರೋತ್ತರದ್ವಿತೀಯೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ತೀರ್ಥಗಳಿಂದಲೇ ಅರ್ಚಿಸಬೇಕು. ಮಾಘ ಪೂರ್ಣಮೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರುರಾತ್ರಿ ಹಿಂದಿ
ನಿಂದ ಉಪವಾಸವಿದ್ದು ತಿಲಮಿಶ್ರವಾದ ಸುವರ್ಣವನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು.
'ಒಳ್ಳೆಯ ಯಜ್ಞೋಪವೀತವನ್ನೂ, ಹೆಚ್ಚಾದ ಸೌದೆಯನ್ನೂ ಸಹ ಕೊಡಬೇಕು.
ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಪುರುಷನು ವಿದ್ಯಾವಂತನಾಗುತ್ತಾನೆ.
ಸ್ವರ್ಗಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಸುಖಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇಷ್ಟವಾದ ಮನೋರಥಗಳೂ
ಫಲಿಸುತ್ತವೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರದ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಪ್ರಾಪ್ತಿವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ

ಇನ್ನೂರ ಏಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಓಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಅಪ್ಪೋತ್ತರ ದ್ವಿತೀತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ವಜ್ರ ಉವಾಚ ॥

ಭಗವನ್ ಕರ್ಮಜಾ ಕೇನ ಶೀಲವಾನ್ ಪುರುಷೋ ಭವೇತ್ |

ಕುಲಜಾತಿಕ್ರತಿಭ್ಯಶ್ಚ ಶೀಲಮೇವ ವಿಶಿಷ್ಯತೇ

॥ ೧ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಆಗ್ರಾಯಣ್ಯಮತೀತಾಯಾಂ ಮಾಸಮೇಕಂ ದಿನೇದಿನೇ |

ಪೂರ್ವವತ್ಪೂಜಯೇದ್ಧೇವಂ ವರಾಹಮಪರಾಜಿತಂ

॥ ೨ ॥

ಘೃತೇನ ಸ್ನಾಪಯೇದ್ಧೇವಂ ಘೃತೇನ ಜುಹುಯಾದ್ಧವೀ |

ಘೃತಂ ದ್ವಿಜೇಭ್ಯೋ ದದ್ಯಾಚ್ಛ ಘೃತಮೇವ ನಿವೇದಯೇತ್

॥ ೩ ॥

ಇನ್ನೂರ ಎಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೫. ವಜ್ರನು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡುತ್ತಾನೆ:—ಮನುಷ್ಯನು ಯಾವ ಕರ್ಮವನ್ನು ಆಚರಿಸಿದಲ್ಲಿ ಶೀಲವಂತನಾಗಿ ಬದುಕುತ್ತಾನೆ? ಕುಲ, ಜಾತಿ, ವಿದ್ಯೆ ಇವೆಲ್ಲ ಕೈಂತಲೂ ಇವನ್ನೂ ಸಾರ್ಥಕಗೊಳಿಸುವ ಶೀಲವೇ ಉತ್ತಮವಾದದ್ದು. ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:—ಮಾರ್ಗಶಿರ ಶುಕ್ಲಪೂರ್ಣಿಮೆಯು ಕಳೆದ ನಂತರ ಒಂದು ತಿಂಗಳ ವರಗೆ ಪ್ರತಿದಿನದಲ್ಲಿಯೂ ಅಪರಾಜಿತನಾದ ವರಾಹಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿರುವ ಕ್ರಮದಂತೆ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ವರಾಹ ದೇವನನ್ನು ಆಜ್ಞದಿಂದಲೇ ಸ್ನಾನಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಆಜ್ಞದಿಂದಲೇ ಹೋಮವನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕು. ನೈವೇದ್ಯಕ್ಕೂ ಘೃತವನ್ನೇ ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೂ

ಶ್ರೀ ರಾತ್ರೋಪೋಷಿತಃ ಪಾಷ್ಯಾಂ ಘೃತಪಾತ್ರೇಣ ಚ ದ್ವಿಜಾನ್ |

ಪ್ರಾಜಯೇತ್ಸಸುವರ್ಣೇನ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ನರಾಧಿಪ

|| ೪ ||

ಕೃತ್ವಾ ವ್ರತಂ ಮಾಸಮಿದಂ ಮಯೋಕ್ತಂ

ಚಾಸಾದ್ಯ ನಾಕಂ ಸುಚಿರಂ ಮನುಷ್ಯಃ |

ಮಾನುಷ್ಯಮಾಸಾದ್ಯ ಚ ಶೀಲವಾನ್ಸ್ಯಾ

ತ್ವಾಪ್ನೋತಿಪುಷ್ಪಿಂ ಚಿರಜೀವಿತಂ ಚ

|| ೫ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಶೀಲಪ್ರಾಪ್ತಿವ್ರತವರ್ಣನೋ ನಾಮ

ಅಷ್ಟೋತ್ತರಶತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಘೃತವನ್ನೇ ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಪುಷ್ಪ ಶುಕ್ಲಪೂರ್ಣಮೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಮೂರು ರಾತ್ರಿ ಉಪವಾಸವಿದ್ದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಆಜ್ಯಪಾತ್ರೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸುವರ್ಣವನ್ನು ದಾನಮಾಡಿ ಅವರನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸಬೇಕು. ನಾನು ಹೇಳಿರುವ ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಬಹುಕಾಲ ಸ್ವರ್ಗಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಪುನಃ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಜನಿಸುವಾಗ ಶೀಲವಂತನಾಗಿಯೂ, ಪುಷ್ಪಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ ಇದ್ದು, ಬಹುಕಾಲ ಬದುಕುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಶೀಲವಾಪ್ತಿ ವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ

ಇನ್ನೂರ ಎಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಹಿಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ನವೋತ್ತರದ್ವಿಕತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ವಜ್ರ ಉವಾಚ ॥

ಭಗವನ್ ಕರ್ಮಣಾ ಕೇನ ನಿತ್ಯಂ ಧರ್ಮಪರೋ ಭವೇತ್ |

ಧರ್ಮವಿಚ್ಛ ಮಹಾರಾಜ ಧರ್ಮಸಾಫಲೈಕಾರಣಾತ್

॥ ೧ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಆಷಾಢ್ಯಾಂ ಸಮತೀತಾಯಾಂ ಪ್ರತಿಪತ್ಸೈಭೃತಿಕ್ರಮಾತ್ |

ಪೂರ್ವವತ್ಸೂಜಯೇದ್ದೇವಂ ಧರ್ಮವಿಗ್ರಹಧಾರಿಣಂ

॥ ೨ ॥

ಇನ್ನೂರ ಒಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೩. ವಜ್ರನು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡುತ್ತಾನೆ:—ಪೂಜ್ಯರೇ ಯಾವ ಕರ್ಮವನ್ನು ಆಚರಿಸಿದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನು ಧರ್ಮಪರನಾಗುವನು. ಧರ್ಮಜ್ಞನಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿಯೇ ಯಜ್ಞ ಯಾಗಾದಿ ಧರ್ಮಗಳು ಅನುಷ್ಠಾನದಿಂದ ಸಫಲವಾಗುತ್ತವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆಷಾಢ ಶುಕ್ಲ ಪೂರ್ಣಿಮೆಯು ಕಳೆದ ಮೇಲೆ ಬಹುಳ ಪ್ರತಿಪತ್ತನ್ನು ಮೊದಲುಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಧರ್ಮರೂಪಿ ಯಾದ ಹರಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು ಮಾಸದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ರಾತ್ರಿ

ಮಾಸಸ್ಯ ಚಾಂತೇ ನೃಪ ಪೌರ್ಣಮಾಸ್ಯಾಂ
 ಕೃತ್ವಾ ಶ್ರೀರಾತ್ರಂ ಕನಕಂ ಚ ದದ್ಯಾತ್ |
 ವ್ರತೋತ್ತಮಂ ಧರ್ಮಕರಂ ತನೋತ್ತಮಂ
 ಸರ್ವಾರ್ಥದಂ ನಾತ್ರ ವಿಚಾರಣಾಸ್ತಿ

|| ೩ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
 ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಧರ್ಮಪ್ರಾಪ್ತಿವ್ರತವರ್ಣನೋ ನಾಮ
 ಸನೋತ್ತರದ್ವಿತೀತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಉಪವಾಸವಿದ್ದ ಪೂರ್ಣಮೆಯಲ್ಲಿ ಸುವರ್ಣವನ್ನು ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಧರ್ಮಪರ
 ನಾಗಲು ಉತ್ತಮವಾದ ಈ ವ್ರತವನ್ನು ನಿನಗೆ ಹೇಳಿರುತ್ತೇನೆ. ಇದು ಸರ್ವವಿಧ
 ವಾದ ಇಷ್ಟಪ್ರಾಪ್ತಿಗೂ ಸಾಧಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಮಾಡಬೇಕಾದ್ದಿಲ್ಲ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
 ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಪ್ರಾಪ್ತಿ ವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ
 ಇನ್ನೂರ ಒಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ೒ಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಡಶೋತ್ತರದ್ವಿತೀತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ವಜ್ರ ಉನಾಚಿ ॥

ಭಗವನ್ ಕರ್ಮಣಾ ಕೇನ ಧನವಾನ್ ಪುರುಷೋ ಭವೇತ್ |

ಧನವಾನೇವ ಲೋಕೇಷು ಪೂಜ್ಯೋ ಭವತಿ ಮಾನವಃ

॥ ೧ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉನಾಚಿ ॥

ಶ್ರಾವಣ್ಯಂ ಸಮತೀತಾಯಾಂ ಪ್ರತಿಸತ್ತ್ವಭೃತಿಕ್ರಮಾತ್ |

ಪೂರ್ವತ್ಪೂಜಯೇದ್ವಿಷ್ಣುಂ ದೇವಂ ಸಂಕರ್ಷಣಂ ಪ್ರಭುಂ

॥ ೨ ॥

ನೀಲೋತ್ಪಲೈಸ್ತಥಾಪತ್ಮೈರ್ನೃಪ ಭೃಂಗಿರಜಸ್ಯ ಚ |

ಘೃತೇನ ಪರಮಾನ್ನೇನ ತಥಾ ಬಿಲ್ವೈಶ್ಚ ತಕ್ತಿತಃ

॥ ೩ ॥

ಇನ್ನೂರ ಹತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

೧-೫. ವಜ್ರನು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡುತ್ತಾನೆ:—ಪೂಜ್ಯರೇ ಯಾವ ಕರ್ಮಾಚರಣೆಯಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ಧನವಂತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಧನವಂತನೇ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪೂಜ್ಯನಾಗುವನಷ್ಟೇ, ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:—ಶ್ರಾವಣ ಪೌರ್ಣಮೆಯ ಕಳೆದ ಮೇಲೆ ಬಹುಳ ಪ್ರತಿಪತ್ತಿನಿಂದ ಪ್ರತಿದಿನದಲ್ಲಿಯೂ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿರುವ ವಿಧಿಯಿಂದ ಪ್ರಭುವಾದ ಸಂಕರ್ಷಣನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು ಕಪ್ಪು ಕಮಲಗಳಿಂದಲೂ ಭೃಂಗಿರಜಪತ್ರದಿಂದಲೂ, ಘೃತ, ಪರಮಾನ್ನ ಇವುಗಳ ನೈವೇದ್ಯದಿಂದಲೂ, ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಬಿಲ್ವಗಳಿಂದಲೂ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಭಾದ್ರಪದ ಪೌರ್ಣಮೆ

ಶ್ರೀರಾತ್ರೋಪೋಷಿತಃ ಸಮ್ಯಕ್ ಪ್ರೋಷ್ಯ ಪದ್ಯಾಂ ತಥಾ ನರಃ |

ಗಾಂ ಚ ದದ್ಯಾದ್ವಿಜೇಂದ್ರಾಯ ವ್ರತಾಂತೇ ಮನುಜೋತ್ತಮ || ೪ ||

ಕೃತ್ವಾ ವ್ರತಂ ಮಾಸಮಿದಂ ಯಥೋಕ್ತಂ

ಚಾಸಾದ್ಯ ನಾಕಂ ಸುಚಿರಂ ಮನುಷ್ಯಃ |

ಮಾನುಷ್ಯಮಾಸಾದ್ಯ ಧನಾನ್ವಿತಃಸ್ಯಾ

ದ್ವ್ರತೇನ ಚೀರ್ಣೇನ ನರೇಂದ್ರಸಿದ್ಧ

|| ೫ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಧನಾವಾಪ್ತಿವ್ರತವರ್ಣನೋ ನಾಮ

ದಶೋತ್ತರದ್ವಿಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಮೂರು ರಾತ್ರಿ ಉಪವಾಸವಿದ್ದು ವ್ರತದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮನಿಗೆ ಗೋದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಮಾಡಿದವನು, ಬಹುಕಾಲ ಸ್ವರ್ಗಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಪುನಃ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಜನಿಸುವಾಗ ಧನಿಕನಾಗಿಯೇ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ವಜ್ರ

ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಧನಾವಾಪ್ತಿವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ ಇನ್ನೂರ ಹತ್ತನೆಯ

ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಓಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಏಕಾದಶೋತ್ತರದ್ವಿತೀತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ವಜ್ರ ಉನಾಚಿ ॥

ಶ್ರೀವಿಹೀನಸ್ಯ ಲೋಕೇಽಸ್ಥಿನ್ ಕಿಂ ಧನೇನ ಮಹಾದ್ಯುತೇ |
ತಸ್ಮಾದ್ವ್ರತಂ ಸಮಾಚಕ್ಷ್ಯ ಯೇನ ಸ್ಯಾಚ್ಛ್ರೀಯುತೋ ನರಃ ॥ ೧ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉನಾಚಿ ॥

ವೈಶಾಖ್ಯಾಂ ಸಮತೀತಾಯಾಂ ಪ್ರತಿಸತ್ಪ್ರಭೃತಿಕ್ರಮಾತ್ |
ಪೂರ್ವವತ್ಪೂಜಯೇದ್ಧೇವಂ ಶ್ರೀಸಹಾಯಂ ದಿನೇ ದಿನೇ ॥ ೨ ॥

ಪುಷ್ಪಮೂರ್ತೈಃ ಫಲೈಶ್ಚೈವ ಜುಹುಯಾದಕ್ಷತಾಂಸ್ತಥಾ |
ಬಿಲ್ವಾಂಶ್ಚ ವಹ್ನೌ ಸತತಂ ಗೋರಸೈರ್ಭೋಜಯೇದ್ವಿಜಾನ್ ॥ ೩ ॥

ಇನ್ನೂರ ಜನ್ನೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೫. ವಜ್ರನು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ:-ಮಹಾತ್ಮರೇ, ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಕಟಾಕ್ಷವಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ಕೇವಲ ಧನ ಮಾತ್ರವಿದ್ದು ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ? ಅದುದರಿಂದ ಯಾವ ವ್ರತವನ್ನು ಆಚರಿಸಿದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನು ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗುವನೋ. ಅಂತಹ ವ್ರತವನ್ನು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಬೇಕು :- ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ :- ವೈಶಾಖಶುಕ್ಲ ಪೌರ್ಣಮಿಯು ಕಳೆದ ನಂತರ ಪ್ರತಿಪತ್ತನ್ನು ಮೊದಲು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪೂರ್ವೋಕ್ತ ಕ್ರಮದಿಂದ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದಲೂ, ಗೆಡ್ಡೆ ಗೆಣಸುಗಳಿಂದಲೂ, ಫಲಗಳಿಂದಲೂ ಪೂಜಿಸಿ, ಅಕ್ಷತೆಗಳಿಂದ ಹೋಮಮಾಡಬೇಕು. ಬಿಲ್ವ

ಶ್ರೀರಾತ್ರೋಪೋಷಿತೋ ಜ್ಯೇಷ್ಠೇ ಕನಕಂ ಪ್ರತಿಪಾದಯೇತ್ |

ವಸ್ತ್ರಯುಗ್ಮಂ ಚ ರಾಜೇಂದ್ರ ತೇನ ಸಾಫಲ್ಯಮಶ್ನುತೇ

|| ೪ ||

ಕೃತ್ವಾ ವ್ರತಂ ಮಾಸಮಿದಂ ಯಥೋಕ್ತಂ

ಜಾಸಂದ್ಯ ನಾಕಂ ಸುಚಿರಂ ಮನುಷ್ಯಃ |

ಮಾನುಷ್ಯಮಾಸಂದ್ಯ ವಿವೃದ್ಧತೇಜಾಃ

ಶ್ರಿಯಾ ಯುತಃ ಸ್ಯಾಜ್ಜಗತಿ ಪ್ರಧಾನಃ

|| ೫ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಶ್ರೀಲಬ್ಧಿವ್ರತವರ್ಣನೋ

ನಾಮೈಕಾದಶೋತ್ತರದ್ವಿಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಗಳಿಂದಲೂ ಹೋಮಮಾಡಬೇಕು ಹಾಲು, ಮೊಸರು ಮೊದಲಾದ ಗೋರಸ ಪ್ರಚುರವಾದ ಭೋಜನವನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ನೀಡಬೇಕು. ಮೂರು ರಾತ್ರಿ ಉಪವಾಸವಿದ್ದು ಜ್ಯೇಷ್ಠಶುಕ್ಲ ಪೌರ್ಣಮೆಯಲ್ಲಿ ಸುವರ್ಣವನ್ನು ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ವಸ್ತ್ರಯುಗ್ಮವನ್ನೂ ದಾನಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಈ ವ್ರತವು ಸಾಫಲ್ಯ ಹೊಂದುತ್ತದೆ ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಒಂದು ತಿಂಗಳ ವರೆಗೂ ಹೀಗೆ ನಡೆಸಿದಲ್ಲಿ, ಅವನು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಸೇರುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಬಹುದಿನ ಸುಖದಿಂದಿದ್ದು ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವಾಗ ಕೇಜಸ್ವಿಯಾಗಿಯೂ, ಲಕ್ಷ್ಮೀಯಕಟಾಕ್ಷಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗಿಯೂ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಪ್ರಧಾನ ನಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರದ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಲಬ್ಧಿವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ

ಇನ್ನೂರ ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ೓ಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಪ್ವಾದಿಶೋತ್ತರದ್ವಿತೀತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ವಜ್ರ ಉವಾಚ ॥

ಭಗವನ್ ಕರ್ಮಣಾ ಕೇನ ಭೋಗಾನಾಪ್ನೋತಿ ಮಾನವಃ |

ಕಿನ್ನು ಭೋಗವಿಹೀನಸ್ಯ ಕಾರ್ಯಮಸ್ತಿ ಧನೈರ್ದೀನಃ

॥ ೧ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಜ್ಯೇಷ್ಠಾಯಾಂ ಸಮತೀತಾಯಾಂ ಪ್ರತಿಪತ್ಸ್ರಭೃತಿಕ್ರಮಾತ್ |

ಪೂರ್ವವತ್ಪೂಜಯೇದ್ಧೇವಂ ವಿಶ್ವರೂಪಧರಂ ಹರಿಂ

॥ ೨ ॥

ಕೃತ್ವಾ ವ್ರತಾಂತೇಚ ತಥಾ ತ್ರಿರಾತ್ರಂ

ವತ್ಸಾ ಸುಯುಕ್ತಂ ಶಯನಂ ದ್ವಿಜಾಯ |

ಇನ್ನೊರ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೩. ವಜ್ರನು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡುತ್ತಾನೆ:—ಪೂಜ್ಯರೇ, ಮನುಷ್ಯನು ಯಾವ ಕರ್ಮದಿಂದ ಭೋಗಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಭೋಗಹೊಂದುವ ಯೋಗ್ಯತೆ ಇಲ್ಲದವನಿಗೆ ಧನದಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು? ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಜ್ಯೇಷ್ಠಶುಕ್ಲ ಪೂರ್ಣಮೆಯು ಕಳೆದನಂತರ ಪ್ರತಿಪತ್ತನ್ನು ಮೊದಲು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿರುವ ಕ್ರಮದಿಂದ ವಿಶ್ವರೂಪಿಯಾದ ಹರಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಪೂಜಿಸಿ ವ್ರತದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ರಾತ್ರಿ ಉಪವಾಸ ಮಾಡಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಉಪಕರಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಶಯನವನ್ನು

ಸ್ವಲೋಕಮಾಸಾದ್ಯ ಚಿರಂ ತಥೋಷ್ಯ

ಮಾನುಷ್ಯಮಾಸಾದ್ಯ ಚ ಭೋಗವಾನ್ ಸ್ಯಾತ್ || ೩ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಭೋಗಪ್ರಾಪ್ತಿವ್ರತವರ್ಣನೋ ನಾಮ

ದ್ವಾದಶೋತ್ತರಶತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಆಚರಿಸಿದವನು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಬಹುಕಾಲ
ಅಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದು ಪುನಃ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಜನಿಸಿ ಭೋಗಿಯಾಗಿ ಬದುಕುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಭೋಗಪ್ರಾಪ್ತಿವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ

ಇನ್ನೂರ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ೓ಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ತ್ರಯೋದಶೋತ್ತರಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ವಜ್ರ ಉವಾಚ ॥

ಭಗವನ್ ಕರ್ಮಣಾ ಕೇನ ಸರ್ವತ್ರ ಜಯಮಾಪ್ನುಯಾತ್ |

ವ್ಯವಹಾರೇ ರಣೇ ದ್ರೂತೇ ವಿನಾದೇ ಚ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ

॥ ೧ ॥

ಜಯಾವಾಪ್ತೇಃ ಪರಂ ನಾಸ್ತಿ ಸೌಖ್ಯಂ ಲೋಕೇಷು ಸತ್ತಮ |

ಜಯಾವಾಪ್ತಿಃ ಪರಂ ಸೌಖ್ಯಂ ತದಾಪ್ತಿವ್ರತಮುಚ್ಯತಾಂ

॥ ೨ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಆಶ್ವಯುಜ್ಯಾಮತೀಯಾಂ ಪ್ರತಿಪತ್ತ್ಯಭೃತಿಕ್ರಮಾತ್ |

ಪೂರ್ವವತ್ಸ್ರವಯೇದ್ವಿಷ್ಣುಂ ದೇವದೇವಂ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಂ

॥ ೩ ॥

ಇನ್ನೂರ ಹದಿಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೫. ವಜ್ರನು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡುತ್ತಾನೆ:—ಪೂಜ್ಯರೇ, ಮನುಷ್ಯನು ಯಾವ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹಾರ, ಯುದ್ಧ, ದ್ರೂತ, ವಿನಾದ ಇತ್ಯಾದಿ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಯಾವಾಗಲೂ ಜಯಶೀಲನಾಗುವನು. ವಿಜಯಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮತ್ತೊಂದು ಸುಖಕರವಾದ ವಸ್ತುವಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಸೌಖ್ಯಕ್ಕೂ ಕಾರಣವಾದ ಜಯವನ್ನು ಹೊಂದಲು ತಕ್ಕ ವ್ರತವನ್ನು ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆಶ್ವಯುಜ ಶುದ್ಧ ಪೂರ್ಣಮೆಯು ಕಳೆದನಂತರ ಪ್ರತಿಪತ್ತು ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿರುವ ಕ್ರಮದಂತೆ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮರೂಪಿಯಾದ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಕಾರ್ತಿಕ ಶುದ್ಧ ಪೂರ್ಣಮೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಮೂರು ರಾತ್ರಿ ಉಪವಾಸವಿದ್ದು ಎಲ್ಲಾ ವಿಧವಾದ ಸಸ್ಯಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ರತ್ನಾದಿಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಒಳ್ಳೆಯ

ಶ್ರೀರಾತ್ರಾಂತೇ ತು ಕಾರ್ತಿಕಾಂ ದದ್ಯಾದುಕ್ಷಾಣಮುತ್ತಮಂ ।

ಸರ್ವಸಸ್ಯಧರಂ ಕೃತ್ವಾ ಶಕ್ತ್ಯಾ ರತ್ನೈರಲಂಕೃತಂ

|| ೪ ||

ಕೃತ್ವಾ ವ್ರತಂ ಮಾಸಮಿದಂ ಯಥೋಕ್ತಂ

ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ನಾಕಂ ಸುಚಿರಂ ನೈವೀರಃ ।

ತತ್ರೋಷ್ಯಕಾಲಂ ಸುಚಿರಂ ಮನುಷ್ಯಃ

ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ಸರ್ವತ್ರ ಜಯಂ ನೈಲೋಕ

|| ೫ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಜಯಾವಾಪ್ತಿವ್ರತವರ್ಣನೋ ನಾಮ

ತ್ರಯೋದಶೋತ್ತರದ್ವಿತೀತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಹೋರಿಯನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಯಥೋಕ್ತ ಕ್ರಮದಿಂದ ಒಂದು ತಿಂಗಳುಕಾಲ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಅವನು ಸ್ವರ್ಗಸುಖಕ್ಕೆ ಭಾಗಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಬಹುದಿನದ ಸುಖದಿಂದಿದ್ದು ಪುನಃ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಜನಿಸಿ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹಾರವೇ ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲೂ ಜಯಶಾಲಿಯಾಗಿಯೇ ಆಗುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಜಯಾವಾಪ್ತಿವ್ರತವರ್ಣನನೆಂಬ

ಇನ್ನೂರ ಹದಿನೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಓಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಚತುರ್ದಶೋತ್ತರದ್ವಿತೀತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ವಜ್ರ ಉವಾಚ ॥

ವ್ರತಾನ್ಯನ್ಯಾನಿ ಮೇ ಬ್ರೂಹಿ ಕಾಮ್ಯಾನಿ ದ್ವಿಜಪುಂಗವ |
ನಾರೀಣಾಂ ಪುರುಷಾಣಾಂ ನಾ ಸರ್ವಜ್ಞಸ್ತ್ವಂ ಮತೋಮಮ | ೧ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಕೃತ್ತಿಕಾಸ್ತರ್ಜಯೇದ್ಧೇವಂ ಕಾರ್ತಿಕೀಪ್ರಭೃತಿಕ್ರಮಾತ್ |
ಯಾವತ್ಸ್ಯಾತ್ಕಾರ್ತಿಕಂ ಭೂಯೋ ನರಸಿದ್ಧಮುಪೋಃ ಸಿತಃ | ೨ ॥

ಅನುಲೇಪನಪುಷ್ಪದ್ಯೈಃ ಸರ್ವದೋಕ್ತೈಸ್ಸದೈವ ತು |
ವ್ರತಾವಸಾನೇ ದತ್ತಾ ಚ ಚಂದನಂ ತಗರಂ ದ್ವಿಜೇ | ೩ ॥

ಇನ್ನೂರ ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

೧-೪. ವಜ್ರನು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡುತ್ತಾನೆ:—ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮರೇ, ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗಾಗಲಿ, ಪುರುಷರಿಗಾಗಲಿ, ಕಾಮ್ಯಫಲಗಳಿಗೆ ಸಾಧಕಗಳಾದ ಇತರ ವ್ರತಗಳನ್ನೂ ಹೇಳಬೇಕು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ತಾವೇ ಸರ್ವಜ್ಞರಾಗಿರುತ್ತೀರಿ. ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಕಾರ್ತಿಕ ಶುಕ್ಲ ಪೂರ್ಣಿಮೆ ಮೊದಲು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕೃತ್ತಿಕಾನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಪುನಃ ಕಾರ್ತಿಕಮಾಸ ಬರುವವರಿಗೂ ನೈಸಿಂಹಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಉಪವಾಸನಿಯಮದಿಂದಿದ್ದು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿರುವ ಪುಷ್ಪಗಂಧಗಳಿಂದಲೇ ಸರ್ವದಾ ಪೂಜಿಬೇಕು. ವ್ರತದ

ಅಕರ್ಮ ಚೈವಾಯಾಂ ಧಂ ಮುಖ್ಯಂ ವಾಸಾಂಸಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ |

ಸರ್ವತ್ರ ಜಯಮಾಪ್ನೋತಿ ಯತ್ರ ಯತ್ರಾಭಿಜಾಯತೇ

|| ೪ ||

ಮಾರ್ಗಶೀರ್ಷಾದ್ಧಾರಭ್ಯ ಮೃಗಶೀರ್ಷೇ ತಥಾರ್ಚಯೇತ್ |

ಯಾವದಾಗ್ರಯಣೇ ಭೂಯೋ ರಾಮಂ ದಶರಥಾತ್ಮಜಂ

|| ೫ ||

ಅನುಲೇಪನಪುಷ್ಪಾನ್ಮೈಃ ಸರ್ವರತ್ನೈಃ ಸದೈವ ತು |

ಪ್ರತಾವಸಾನೇ ದದ್ಯಾದ್ಧಾಂ ತಥಾ ಶ್ವೇತಾಂ ದ್ವಿಜಾತಯೇ

|| ೬ ||

ಶ್ವೇತಂ ವಸ್ತ್ರಯುಗಂ ಚೈವ ರಜತಂ ಚ ತಥಾ ನೃಪ |

ಉಪೋಷಿತಃ ಸದಾ ಕೃತ್ವಾ ವ್ರತಂ ಸ್ಯಾಚ್ಛತ್ರುವರ್ಜಿತಃ

|| ೭ ||

ಪೌಷಮಾಸಾದ್ಧಾರಭ್ಯ ಪುಷ್ಪೈರ್ನಿತ್ಯಮುಪೋಷಿತಃ |

ಯಾವತ್ಪೋಷೇ ಭವೇದ್ಭೂಯೋ ಬಲಭದ್ರಮಥಾರ್ಚಯೇತ್

|| ೮ ||

ಅನುಲೇಪನಪುಷ್ಪಾನ್ಮೈಃ ಸರ್ವರತ್ನೈಸ್ತಥೈವ ಚ |

ಪ್ರಸಾವಸಾನೇ ಸಘೃತಂ ಕಾಸ್ಯಂ ಕನಕಮೇವ ಚ

|| ೯ ||

ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಚಂದನವನ್ನೂ, ಗುರಾಣಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ಆಯುಧ ನಾನಾ ವಿಧವಾದ ವಸ್ತುಗಳು ಇವನ್ನೆಲ್ಲಾ ದಾನಮಾಡಬೇಕು ಇಂತಹ ವ್ರತವನ್ನಾಚರಿಸಿದವನು ಯಾವ ಯಾವ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದರೂ ಜಯಶಾಲಿಯೇ ಆಗುತ್ತಾನೆ.

೫-೯ ಮಾರ್ಗಶೀರ್ಷ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಮೃಗಶಿರಾನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಮಾರ್ಗಶೀರ್ಷಮಾಸ ಬರುವವರಿಗೂ ದಶರಥ ರಾಮನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಪುಷ್ಪ, ಗಂಧ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದಲೂ ಸರ್ವರತ್ನಗಳಿಂದಲೂ ಪೂಜಿಸಿ ವ್ರತದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಬಿಳಿಯ ಹಸುವನ್ನೂ, ಬಿಳುಪಾದ ವಸ್ತ್ರಯುಗವನ್ನೂ, ರಜತವನ್ನೂ ಸಹ ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಉಪವಾಸದಿಂದಿದ್ದು ಆಚರಿಸಿದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಶತ್ರುಬಾಧೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಪುಷ್ಯಮಾಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಪುನಃ ಪುಷ್ಯಮಾಸದವರಿಗೂ ವಿಹಿತವಾದ ಪುಷ್ಪಾದಿಗಳಿಂದ ಉಪವಾಸನಿಯಮ ದಲ್ಲಿದ್ದು ಬಲಭದ್ರನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಗಂಧಪುಷ್ಪನೈವೇದ್ಯ ರತ್ನಾದಿಗಳಿಂದ ಪ್ರಾಂಜಿಸಿ ವ್ರತದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಘೃತದೊಡನೆ ಕಂಚಿನ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನೂ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಸುವರ್ಣವನ್ನೂ ದಾನಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಪುಟ್ಟಿಹೊಂದಿಯೇ ಇರುತ್ತಾನೆ.

ದತ್ತಾ ವಿಪ್ರಾಯ ಭವತಿ ನಿತ್ಯಂ ಪುಷ್ಟಿಯುತೋ ನರಃ |
ಮಾಘಮಾಸಾದ್ಧಾರಭ್ಯ ಮಘಾಸು ಸತತಂ ನರಃ || ೧೦ ||

ನಾರಾಹಮರ್ಚಯೇದ್ವೇವಂ ತಥಾ ನಿತ್ಯಮುಪೋಷಿತಃ |
ಘೃತಾಭ್ಯಂಗೇನ ವಿಧಿವಚ್ಚಂದನೇನ ಸುಗಂಧಿನಾ || ೧೧ ||

ತಥಾ ಚ ಪರಮಾನ್ನೇನ ಘೃತಹೋಮೇನ ಜಾಪ್ಯಥ |
ದದ್ಯಾದ್ಭಕ್ತಾವಸಾನೇ ಚ ಕ್ಷಿತಿಂ ಗಾಂ ವಾ ನರಾಧಿಪ || ೧೨ ||

ಪಿತೃಪ್ರಸಾದಮಾಪ್ನೋತಿ ಕೃತ್ವೈತದ್ಭಕ್ತಮುತ್ತಮಂ |
ಫಾಲ್ಗುನಾತ್ಪುಷ್ಕರಾರಭ್ಯ ಫಾಲ್ಗುನೀಷು ಸಮರ್ಚಯೇತ್ || ೧೩ ||

ನರನಾರಾಯಣೌ ದೇವೌ ಯಾವತ್ಸ್ಯಾತ್ಫಾಲ್ಗುನೀ ಪುನಃ |
ವ್ರತಾವಸಾನೇ ಶಯನಂ ಸ್ವಾಸ್ಥೀಣಂ ಪ್ರತಿಸಾದಯೇತ್ || ೧೪ ||

ವ್ರತಾವಸಾನೇ ನಾರೀ ಸ್ಯಾತ್ಸಭಕ್ತೌ ಸಮಲಂಕೃತಾ |
ಭಾರ್ಯಾಂ ನರಃ ತಥಾಪ್ನೋತಿ ರೂಪದ್ರವಿಣಸಂಯುತಾಂ || ೧೫ ||

೧೦-೧೫. ಮಾಘಮಾಸದ ಮಖಾನಕ್ಷತ್ರ ಮೊದಲುಮಾಡಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಘಾನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಪುನಃ ಮಾಘಮಾಸ ಬರುವವರಿಗೂ ಉಪವಾಸ ನಿಯಮ ದಿಂದಿದ್ದ ವರಾಹಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ನಿತ್ಯವೂ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಘೃತದಿಂದ ಅಭ್ಯಂಗ ಮಾಡಿಸಿಯೂ, ಸುಗಂಧಿಯಾದ ಚಂದನ ಮತ್ತು ಪರಮಾನ್ನ ಇವುಗಳಿಂದಲೂ ಪೂಜಿಸಿ ಘೃತದಿಂದಲೇ ಹೋಮವನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕು. ವ್ರತದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯನ್ನಾಗಲಿ, ಗೋವನ್ನಾಗಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಈ ವ್ರತ ವನ್ನು ಆಚರಿಸಿದವನು ಪಿತೃಗಳ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗುತ್ತಾನೆ ಹಾಗೆಯೇ ಫಾಲ್ಗುನಮಾಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಫಾಲ್ಗುನೀನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಪುನಃ ಫಾಲ್ಗುನಮಾಸ ಬರುವವರಿಗೂ ನರನಾರಾಯಣರನ್ನು ನಿಯಮದಿಂದ ಪೂಜಿಸ ಬೇಕು. ವ್ರತದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಜಿನ್ನಾಗಿರುವ ಶಯನವನ್ನು (ಹಾಸಿಗೆ) ದಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಸ್ತ್ರೀಯಾದವಳು ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಗಂಡನನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾಳೆ. ಪುರುಷನು ಸುರೂಪದ್ರವ್ಯಗಳೊಡಗೂಡಿದ ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

ಅನುಕೂಲಾಂ ಶ್ರಿಯಂ ನಿತ್ಯಂ ತಥಾ ಸಕ್ಷವತೀಂ ನೃಪೆ |
ಅವಿಯೋಗಮವೈಧವ್ಯಂ ಕರೋತ್ಯೇತನ್ನಹಾವ್ರತಂ || ೧೬ ||

ಚೈತ್ರಮಾಸಾದಥಾರಭ್ಯ ನಿತ್ಯಂ ಚಿತ್ರಾಸ್ತಥಾರ್ಚಯೇತ್ |
ವ್ರತಾವಸಾನೇ ದದ್ಯಾಚ್ಛೈ ಚಿತ್ರಂ ವಸ್ತ್ರಂ ದ್ವಿಜನ್ಮನೇ || ೧೭ ||

ವ್ರತೇನಾನೇನ ಪುರುಷಃ ಪುತ್ರಾನಾಪ್ನೋತ್ಯೈಭೇಸ್ಸಿತಾನ್ |
ನಾರೀ ವಾ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ನಾತ್ರ ಕಾರ್ಯಾ ವಿಚಾರಣಾ || ೧೮ ||

ವೈಶಾಖೀತಸ್ತಥಾರಭ್ಯ ವಿಶಾಖಾಸು ತಥಾರ್ಚಯೇತ್ |
ಯಾವದ್ ಭೂಯಸ್ತು ವೈಶಾಖೀ ಸೋಪವಾಸಃ ಪೃಥುಂ ವಿಭುಂ || ೧೯ ||

ದತ್ತಾ ವ್ರತಾಂತೇ ಕನಕಂ ಜ್ಞಾತಿಶ್ರೇಷ್ಠ್ಯಮವಾಪ್ನುಯಾತ್ |
ಜೈಷ್ಠಮಾಸಾದಥಾರಭ್ಯ ಜೈಷ್ಠ್ಯಾಸು ಸತತಂ ನರಃ || ೨೦ ||

೧೬-೧೯ ಮತ್ತು ಸುಖಪ್ರದವಾದ ಹಾಗೂ ವೃದ್ಧ್ಯುನ್ಮುಖವಾದ ಸಂಪತ್ತನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಪುರುಷರ ವಿಯೋಗವಿಲ್ಲದೆಯೂ, ವಿಧವೆಯ ರಾಗದಂತೆಯೂ ಈ ಮಹಾವ್ರತವೇ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಚೈತ್ರಮಾಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಚಿತ್ರಾ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಹೀಗೆಯೇ ಪೂಜಿಸಿ ವ್ರತದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರವರ್ಣದ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ದಾನಮಾಡಬೇಕು ಈ ವ್ರತದಿಂದ ಪುರುಷನಾಗಲಿ, ಸ್ತ್ರೀಯಾಗಲಿ ತನಗೆ ಅಭಿಮತರಾದ ಪುತ್ರರನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ವೈಶಾಖಮಾಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ವಿಶಾಖಾ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಪುನಃ ವೈಶಾಖಮಾಸ ಬರುವವರಿಗೂ ಪೃಥುವನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಪೃಥುವನ್ನು ಉಪವಾಸನಿಯಮದಿಂದಿದ್ದು ಪೂಜಿಸಿ ವ್ರತದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಸುವರ್ಣವನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾತಿವರ್ಗದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ತಾನೇ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗಿ ಬದುಕುತ್ತಾನೆ.

೨೦-೨೩. ಜೈಷ್ಠಮಾಸ ಮೊದಲುಮಾಡಿಕೊಂಡು ಜೈಷ್ಠ್ಯನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಜೈಷ್ಠಮಾಸ ಬರುವವರಿಗೂ ಭಾರ್ಗವರಾಮನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ವ್ರತದ

ಅರ್ಚಯೇದ್ಭಾರ್ಗವಂ ರಾಮಂ ಯಾವಜ್ಯೇಷ್ಠಂ ಪುನರ್ಭವೇತ್ |

ವ್ರತಾವಸಾನೇ ದದ್ಯಾಚ್ಛ ಛತ್ರೋಪಾಸಹಮೇವ ಚ || ೨೧ ||

ವ್ರತೇನಾನೇನ ಭವತಿ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠೋ ನರೋತ್ತಮ |

ಅಷಾಢೀತಸ್ತಥಾರಭ್ಯ ದಿನದ್ವಯಮುಪೋಷಿತಃ || ೨೨ ||

ಅಷಾಢ್ಯಾಂ ತ್ವರ್ಚಯೇದ್ಧೇವಂ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಪರಾಜಿತಂ |

ಭೂಯಃ ಸ್ಯಾದ್ಯಾವದಾಷಾಢೀ ದದ್ಯಾಚ್ಛ ಶಯನಂ ತತಃ || ೨೩ ||

ಸ್ವಾಸ್ತೀರ್ಣಂ ತೇನ ಜಾಪೋತಿ ನಿತ್ಯಂ ರೂಪಯುತಾಃ ಸ್ತ್ರೀಯಃ |

ಶ್ರಾವಣೇತಸ್ತಥಾರಭ್ಯ ಶ್ರವಣೇ ಸತತಂ ಹರಿಂ || ೨೪ ||

ಅರ್ಚಯೇತ್ಪೂಜನಾಸತ್ತಂ ಯಾವತ್ಕ್ಯಾಚ್ಛ್ರಾವಣೇ ಪುನಃ |

ವ್ರತಾವಸಾನೇ ದದ್ಯಾಚ್ಛ ಕಾಂಸ್ಯಂ ರೂಪ್ಯಂ ಘೃತಂ ತಥಾ || ೨೫ ||

ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಛತ್ರಿ, ಪಾದುಕೆ ಇವುಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಆಚರಿಸಿದವನು ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಅಷಾಢಮಾಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಎರಡು ದಿನಗಳು ಉಪವಾಸವಿದ್ದು ಅಷಾಢೀನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಪರಾಜಿತ ಮೂರ್ತಿಯಾದ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು ಪುನಃ ಅಷಾಢಮಾಸ ಬರುವ ವರಿಗೂ ಹೀಗೆ ಪೂಜಿಸಿ ಅನಂತರ, ಶಯ್ಯಾದಾನಮಾಡಬೇಕು.

೨೪-೨೬. ಸಮಾಚೀನವಾದ ಇಂತಹ ಶಯ್ಯೆಯನ್ನು ದಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ರೂಪವತಿಯರಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಶ್ರಾವಣ ಶುಕ್ಲ ಪೂರ್ಣಿಮೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಪುನಃ ಶ್ರಾವಣಿಯು ಬರುವವರಿಗೂ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಶ್ರವಣ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಉಪವಾಸದಿಂದಿದ್ದು ಹರಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ವ್ರತ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಘೃತಪೂರ್ಣವಾದ ಕಾಂಸ್ಯಪಾತ್ರೆಯನ್ನೂ, ರಜತವನ್ನೂ ದಾನ ಮಾಡಬೇಕು ಇದುವರಿಗೂ ನಾನು ಹೇಳಿರುವ ಈ ವ್ರತಗಳೆಲ್ಲವೂ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ

ವ್ರತಾನ್ಯೈಃ ಪಾಪಾನ್ ಮಯಾ ನರೇಂದ್ರ
ಪ್ರೋಕ್ತಾನಿ ತೇ ಪಾಪಹರಾಣಿ ನಿತ್ಯಂ |
ನಾಕಪ್ರದಾನ್ಯುಕ್ತಮಪೂರ್ಯಮಾಣಾ-
ನ್ಯಾಮಾನ್ ಪ್ರದಾತ್ಯಾಣಿ ಯಥೇಷ್ಟಮತ್ರ || ೨೬ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಾಂಕೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ದ್ವಾದಶಮಾಸರ್ವವ್ರತವರ್ಣನೋ ನಾಮ
ಚತುರ್ಥಶ್ಲೋಕೋತ್ತರದ್ವಿಶತತಮೋಧ್ಯಾಯಃ

ಪಾಪನಾಶಕಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ವರ್ಗಸೌಖ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಕಾರಣಗಳಾಗುತ್ತವೆ ಅವರವರ
ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಪರಿಪೂರ್ಣಗಳಾದ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನೇ ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತವೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರದ ತೃತೀಯಾಂಕದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ದ್ವಾದಶಮಾಸರ್ವವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ
ಇನ್ನೂ ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ೫೦ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಪಂಚದಶೋತ್ತರದ್ವಿತೀತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ವಜ್ರ ಉವಾಚ ॥

ಆರಾಧನಾರ್ಥಂ ದೇವಸ್ಯ ವಿಷ್ಣೋರಮಿತತೇಜಸಃ |

ವ್ರತಾನ್ಯನ್ಯಾನಿ ಮೇ ಬ್ರೂಹಿ ಭೃಗುವಂತವಿವರ್ಧನ

॥ ೧ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಗಂಗಾದ್ವಾರೇ ಸುಖಾಸೀನಃ ಪುಲಸ್ತ್ಯಮುಷಿತತ್ತಮಃ |

ವ್ರತಾನಿ ಯಾನಿ ದಾಲಭ್ಯಾಯ ಜಗಾದ ಶೃಣು ತಾನಿ ಮೇ

॥ ೨ ॥

ಇನ್ನೂರ ಹದಿನೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧೫೨. ವಜ್ರನು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡುತ್ತಾನೆ :—ಎಲೈ ಭಾರ್ಗವೋತ್ತಮರೇ, ಆಪ್ರತಿಮ ತೇಜಶ್ಯಾಲಿಯಾದ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವಿನ ಆರಾಧನೆಗೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಇತರ ವ್ರತಗಳನ್ನೂ ದಯವಿಟ್ಟು ಹೇಳಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ :—ಧೊರೆಯೇ, ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಗಂಗಾದ್ವಾರವೆಂಬ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತಪಸ್ವಿಯಾಗಿ ಸುಖದಿಂದಿದ್ದ ಪುಲಸ್ತ್ಯನೆಂಬ ಋಷಿವರ್ಯನು ದಾಲ್ಭ್ಯನೆಂಬ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಇದೇ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ವ್ರತಗಳನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿರುವನೋ ಆ ವ್ರತಗಳನ್ನೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು :—ದಾಲ್ಭ್ಯನು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡುತ್ತಾನೆ :—

|| ದಾಲ್ಘೃ ಉನಾಚಿ ||

ಅರಾಧನಾರ್ಥಂ ದೇವಸ್ಯ ವಿಷ್ಣೋರಮಿತತೇಜಸಃ |

ವ್ರತಾನಿ ತ್ವಂ ಸಮಾಚಕ್ಷ್ಯ ಸರ್ವಧರ್ಮಭೃತಾಂವರ

|| ೩ ||

|| ಪುಲಸ್ತ್ಯ ಉನಾಚಿ ||

ಏಕಾದಶ್ಯಾಂ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷೇ ಫಾಲ್ಗುನೇ ಮಾಸಿ ಯೋ ನರಃ |

ಜಪನ್ ಕೃಷ್ಣೇತಿ ದೇವಸ್ಯ ನಾಮ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಪುನಃ ಪುನಃ

|| ೪ ||

ದೇವಾರ್ಚನೇ ಚಾಪ್ಪತತಂ ಕೃತ್ಯೈತತ್ತು ಜಪೇಚ್ಛುಚಿಃ |

ಸ್ನಾತಃ ಪ್ರಸ್ಥಾನಕಾಲೇ ಚ ಉತ್ಥಾನೇ ಸ್ಥಲಿತೇ ಹ್ವಿತೇ

|| ೫ ||

ಪಾಪಂಢಾನ್ವತಿಕಾಂಕ್ಷೈವ ತಥೈವಾಂತಾವಸಾಯಿನಃ |

ನಾಲಪೇತ ತಥಾ ಕೃಷ್ಣಮರ್ಚಯೇಚ್ಛ್ರದ್ಧಯಾನ್ವಿತಃ

|| ೬ ||

ಇದಂ ಚೋದಾಹರೇತ್ಯುಷ್ಣೇ ಮನಃ ಸಂಧಾಯ ತತ್ಪರಃ |

ಕೃಷ್ಣ ಕೃಷ್ಣ ಕೃಪಾಲುತ್ತಮಗತೀನಾಂ ಗತಿರ್ಭವ

|| ೭ ||

೩-೭. ಎಲೈ ಧರ್ಮಜ್ಞಾಗ್ರೇಸರನೇ, ಅಪರಿಮಿತಮಹಿಮನಾದ ಮಹಾ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಅರಾಧನೆಗೆ ಉಪಕಾರಿಗಳಾದ ವ್ರತಗಳನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ಹೇಳಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಪುಲಸ್ತ್ಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:—ಫಾಲ್ಗುಣಮಾಸದಲ್ಲಿ ಶುಕ್ಲ ಪಕ್ಷದ ಏಕಾದಶಿಯಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣ ಎಂಬ ವಿಷ್ಣುವಿನ ನಾಮವನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪುನಃ ಪುನಃ ಪಠಿಸುತ್ತಾ ದೇವಾರ್ಚನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶುಚಿಯಾಗಿದ್ದು ಎಂಟನೂರುಬಾರಿ ಜಪಿಸಬೇಕು. ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಹೊರಡುವಾಗಲೂ, ಎಡವಿದಾಗಲೂ, ಶೀನು ಬಂದಾಗಲೂ ಸಹ ಈ ನಾಮವನ್ನು ಚ್ಛರಿಸುತ್ತಾ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಹರಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸ ಬೇಕು ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪಾಪಂಧಿಗಳನ್ನೂ, ಪತಿತರನ್ನೂ, ಚಂಡಾಲರನ್ನೂ ನೋಡಿ ಮಾತನಾಡಬಾರದು.

೭-೧೧. ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸಿ ತದ್ಭ್ಯಾನೋನ್ಮುಖನಾಗಿ ಈ ರೀತಿ ಉದ್ಘೋಷಿಸಬೇಕು. ಕೃಷ್ಣ, ಕೃಷ್ಣ ನೀನು ಬಹು ಕೃಪಾಶಾಲಿ. ಸಂಸಾರ

ಸಂಸಾರಾರ್ಣವಮಗ್ನಾನಾಂ ಪ್ರಸೀದ ಮಧುಸೂದನ |

ಏವಂ ಪ್ರಸಾದ್ಯೋಪವಸೇತ್ಕೃತ್ವಾ ನಿಯತಮಾನಸಃ

|| ೮ ||

ಪೂರ್ವೇಽಹ್ನಿ ಚಾನೈದ್ಯುಶ್ವಾಪಿ ಗಮ್ಯಂ ಸಂಪ್ರಾಶ್ಯ ವೈ ಸಕೃತ್ |

ಸ್ನಾತೋಽರ್ಚಯಿತ್ವಾ ಕೃಷ್ಣೇತಿ ಪುನರ್ನಾಮ ಪ್ರಕೀರ್ತಯೇತ್ || ೯ ||

ವಾರಿಧಾರಾ ವ್ರತೇ ಚೈವ ವಿಕ್ಷಿಪೇದ್ದೇವಪಾದಯೋಃ |

ಚೈತ್ರವೈಶಾಖಯೋಶ್ಲೋವ ತದ್ವಜ್ಯೇಷೇ ಚ ಪೂಜಯೇತ್

|| ೧೦ ||

ಮರ್ತ್ಯಲೋಕೇ ಗಂತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠಾಂ ದಾಲ್ಘ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ವೈ ನರಃ |

ಉತ್ಕ್ರಾಂತಿಕಾಲೇ ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ಸ್ಮರಣಂ ಚ ತಥಾ ಶ್ನತೇ

|| ೧೧ ||

ಆಷಾಢೇ ಶ್ರಾವಣೇ ಚೈವ ಮಾಸಿ ಭಾದ್ರಪದೇ ತಥಾ |

ತಥೈವಾಶ್ವಯುಜೇ ಮಾಸಿ ಅನೇನ ವಿಧಿನಾ ನರಃ

|| ೧೨ ||

ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಉಪಾಯಾಂತರವಿಲ್ಲದಿರುವ ದೀನರಿಗೆ ನೀನೇ ಗತಿಯಾಗಿದ್ದೀಯೆ, ಎಲೈ ಮಧುಸೂದನನೇ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗು. ಈ ರೀತಿ ಅವನನ್ನು ಮನಸ್ಥೈರ್ಯದಿಂದ ಅನುಗ್ರಹಾಭಿಮುಖವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಉಪವಾಸವ್ರತದಿಂದ ಸೇವಿಸಬೇಕು. ಮೊದಲನೇ ದಿನವೂ ಮಾರನೆಯ ದಿನವೂ ಒಂದಾವರ್ತಿ ಹಾಲು ಅಥವಾ ಮೊಸರು ಇವನ್ನು ಸೇವಿಸಿ ಸ್ನಾನಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಪೂಜಿಸಿ ಕೃಷ್ಣಕೃಷ್ಣ ಎಂಬ ನಾಮಮಂತ್ರವನ್ನು ಪುನಃಪುನಃ ಜಪಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು. ಚೈತ್ರ ವೈಶಾಖಗಳಂತೆ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಮಾಸದಲ್ಲಿಯೂ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಈ ರೀತಿ ಆಚರಿಸಿದವನು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾದ ಗತಿಯನ್ನೇ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಉತ್ಕ್ರಾಂತಿಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ಕೃಷ್ಣನ ಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

೧೨-೧೪. ಆಷಾಢ, ಶ್ರಾವಣ ಮತ್ತು ಭಾದ್ರಪದಮಾಸಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಹಾಗೆಯೇ ಅಶ್ವಯುಜಮಾಸದಲ್ಲಿಯೂ ಇದೇ ವಿಧಿಯಂತೆ ಉಪವಾಸಮಾಡಿ ಪೂಜೆ

ಉಪೋಷ್ಯ ಸಂಪೂಜ್ಯ ತಥಾ ಕೇಶವೇತಿ ಚ ಪೂಜಯೇತ್ |
ಗೋಮೂತ್ರಪ್ರಾಶನಾತ್ಸೌತಃ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಗತಿಂ ವ್ರಜೇತ್ || ೧೩ ||

ಆರಾಧಿತಸ್ಯ ಜಗತಾಮಿಶ್ವರಸ್ಯಾವ್ಯಯೇಸ್ಯ ಚ |
ಉತ್ಕ್ರಾಂತಿಕಾಲೇ ಸ್ಮರಣಂ ಕೇಶವಸ್ಯ ತಥಾಪ್ನುಯಾತ್ || ೧೪ ||

ಕ್ಷೀರಸ್ಯ ಪ್ರಾಶನಂ ಯಸ್ತು ವಿಧಿಂ ಚೇಮಂ ಯಥೋದಿತಂ |
ಕಾರ್ತಿಕಾದಿಯಥಾನ್ಯಾಯಂ ಕುರ್ಯಾನ್ಮಾಸ ಚತುಷ್ಟಯಂ || ೧೫ ||

ತೇನೈವ ವಿಧಿನಾ ಬ್ರಹ್ಮನ್ ವಿಷ್ಣೋರ್ನಾಮ ಪ್ರಕೀರ್ತಯೇತ್ |
ಸ ಯಾತಿ ವಿಷ್ಣುಸಾಲೋಕ್ಯಂ ವಿಷ್ಣುಂ ಸ್ಮರತಿ ಚಾಕ್ಷಯಂ || ೧೬ ||

ಪ್ರತಿಮಾಸಂ ದ್ವಿಜಾತಿಭ್ಯೋ ದದ್ಯಾದ್ಧಾನಂ ಯಥಾವಿಧಿ |
ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯೇ ಚ ಸಂಪೂರ್ಣೇ ಪುಣ್ಯಶ್ರವಣಕೀರ್ತನಂ || ೧೭ ||

ಯನ್ನೂ ಮಾಡಿ ಕೇಶವಶಬ್ದವನ್ನು ಜಪಿಸಬೇಕು. ಗೋಮೂತ್ರವನ್ನು ಸೇವಿಸಿದಲ್ಲಿ ಪರಿಶುದ್ಧನಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗಸುಖಕ್ಕೆ ಭಾಗಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಈ ರೀತಿ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅಚಿಂತ್ಯಮಹಿಮನಾದ ಜಗದೀಶ್ವರನ ಕೇಶವನಾಮವೂ ಇವನ ಉತ್ಕ್ರಾಂತಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಣೆಗ ಬರುತ್ತದೆ.

೧೫-೧೯ ಯಾವನು ಈ ವಿಧಿಯಂತೆ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾ ಕಾರ್ತಿಕ ಮೊದಲು ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳವರಿಗೂ ಕ್ಷೀರವನ್ನೇ ಆಹಾರವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆಯೋ ಮತ್ತು ಇದೇ ವಿಧಿಯಿಂದ ವಿಷ್ಣುವಿನ ನಾಮಮಂತ್ರವನ್ನು ಜಪಿಸುತ್ತಿರುವನೋ ಅವನು ಸರ್ವದಾ ಶಾಶ್ವತನಾದ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಸಾಲೋಕ್ಯವನ್ನೇ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಈ ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಪ್ರತಿಮಾಸದಲ್ಲಿಯೂ ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ದಾನಗಳನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು. ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯವು ಮುಗಿದನಂತರ ಪುರಾಣಾದಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ವಾಸುದೇವನ ಪುಣ್ಯಕಥೆಗಳನ್ನು ಶ್ರವಣ ಮಾಡಬೇಕು. ಅಥವಾ ಪಠನಮಾಡಬೇಕು ಅಥವಾ ವಾಸುದೇವನ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯೆಂಬ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧವನ್ನೇ ಪಠಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆ ದೇವತೋತ್ತಮನಾಗಿದ್ದು ಭಕ್ತಸಂಪಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ನಿರ್ವ್ಯಾಜವಾದ ದೆಯೆಯಿಂದ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದ

ಅಥವಾ ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ತದ್ಗೀತಂ ಚಾಪಿ ಕಾರಯೇತ್ |

ಏವಮೇತಿಗತಿಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಾಂ ದೇವಮಾನುಷ್ಯಕೀರ್ತನಾತ್

|| ೧೮ ||

ಕಥಿತಂ ಪಾರಣಂ ಯತ್ತೇ ಕಾರ್ಯಂ ಮಾಸಚಿತುಷ್ಟಯಂ |

ಅಧಿಪತ್ಯಂ ತಥಾ ಭೋಗಾಂಸ್ತೇನ ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ಚಾಕ್ಷಯಾನ್

|| ೧೯ ||

ದ್ವಿತೀಯೇನ ತಥಾ ಭೋಗಾನ್ಯಂದ್ರಾನಾಪ್ನೋತಿ ಮಾನವಃ |

ವಿಷ್ಣುಲೋಕಂ ತೃತೀಯೇನ ಪಾರಣೇನ ತಥಾಪ್ನುಯಾತ್

|| ೨೦ ||

ಏವಮೇಕತ್ವಮಾಖ್ಯಾತಂ ಗತಿಪ್ರಾಪಕಮುತ್ತಮಂ |

ವಿಧಾನಂ ದ್ವಿಜಶಾರ್ದೂಲ ಕೃಷ್ಣತುಷ್ಟಿಪ್ರದಂ ನೃಣಾಂ

|| ೨೧ ||

ಸುಗತಿದ್ವಾದಶೀನೇಶಾಂ ಶ್ರದ್ಧದಾನಸ್ತು ಯೋ ನರಃ |

ಉಪೋಷ್ಯತಿ ತಥಾ ನಾರೀ ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ವಿವಿಧಾಂ ಗತಿಂ

|| ೨೨ ||

ವಾಸುದೇವನ ಕೀರ್ತನೆಯಿಂದ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಗತಿಯನ್ನೇ ಮನುಷ್ಯನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಈ ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಹೇಳಿರುವ ಪಾರಣೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕು ಈ ವ್ರತದಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ಪ್ರಭುಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ, ಅಕ್ಷಯವಾದ ಭೋಗವನ್ನು ಇಹಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ.

೨೦-೨೩. ಎರಡನೆಯ ಪಾರಣೆಯಿಂದ ಇಂದ್ರಲೋಕದ ಭೋಗಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ. ಮೂರನೆಯ ಪಾರಣೆಯಿಂದ ವಿಷ್ಣುಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾ ಈ ರೀತಿ ಉತ್ತಮಗತಿಪ್ರಾಪಕಗಳಾದ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಇದು ಬ ಮಟ್ಟಿಗೂ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಕರ. ಈ ಸುಗತಿದ್ವಾದಶಿಯನ್ನು ಉಪವಾಸಪೂವ ವಾಗಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಪುರುಷನಾಗಲಿ, ಸ್ತ್ರೀಯಾಗಲಿ ವಿವಿಧವಾದ ಈ ಗಳನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ಈ ತಿಥಿಯು ಸರ್ವಪಾಪಹರ, ಹಾಗೂ ಸ್ವರ್ಗಪ್ರಾ

ಏಷಾ ತಿಥಿಃ ಪಾಪಹರಾತಿಥನ್ಯಾ

ನಾಕಪ್ರದಾ ನಾಕಕರೀ ತಥೋಕ್ತಾ |

ಆರಾಧನಾರ್ಥಂ ತ್ರಿದಶೇತ್ತರಸ್ಯ

ದೇವಸ್ಯ ವಿಷ್ಣೋದ್ವಿಜಸಂಘಪೂಜ್ಯ

|| ೨೩ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಸುಗತಿದ್ವಾದಶೀವ್ರತವರ್ಣನೋ ನಾಮ

ಪಂಚದಶೋತ್ತರದ್ವಿಕತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಸಾಧನ, ದೇವತೋತ್ತಮನಾದ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವಿನ ಆರಾಧನೆಗೆ ಅತ್ಯಂತೋಪ
ಯುಕ್ತವಾದದ್ದು.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಸುಗತಿದ್ವಾದಶೀವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ

ಇನ್ನೂ ರ ಹದಿನೈದಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

ಲಕ್ಷ್ಮ್ಯ ಸಮನ್ವಿತಂ ದೇವಂ ತ್ವರ್ಚ ಯೇಚ್ಛೆ ಜನಾರ್ದನಂ |

ಸಂಧ್ಯಾದ್ಯುಪರಮೇ ಚೇಂದುಸ್ವರೂಪಂ ಹರಿಮೀಶ್ವರಂ

|| ೪ ||

ರಾತ್ರಿಂ ಲಕ್ಷ್ಮೀಂ ಚ ಸಂಚಿತ್ಯ ಸಮ್ಯಗರ್ಘ್ಯೇಣ ಪೂಜಯೇತ್ |

ನಕ್ತಂ ಚ ಭುಂಜೀತ ನರಃ ತೈಲಪ್ಪಾರವಿವರ್ಜಿತಂ

|| ೫ ||

ತಥೈವ ಚೈತ್ರವೈಶಾಖಜ್ಯೇಷ್ಠೇಷು ಮುನಿಸತ್ತಮ |

ಅರ್ಚಯೇತ್ತು ತಥಾ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ಪ್ರಾಪ್ತೆ ಪ್ರಾಪ್ತೇ ತು ತದ್ವಿನೇ

|| ೬ ||

ನಿಷ್ಪಾದಿತಂ ಭವೇದೇಕಂ ಪಾರಣಂ ದಾಲ್ಘ್ಯ ಭಕ್ತಿತಃ |

ದ್ವಿತೀಯಂ ಚಾಪಿ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಪಾರಣಂ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ

|| ೭ ||

ಆಷಾಢೇ ಶ್ರಾವಣೇ ಚಾಪಿ ಪ್ರಾಪ್ತೇ ಭಾದ್ರಪದೇ ತಥಾ |

ತಥೈವಾಶ್ವಯುಜೇಭ್ಯ ಚರ್ಯ ಶ್ರೀಧರಂ ವೈ ಶ್ರಿಯಾ ಸಹ |

ಸಮ್ಯಕ್ಚಂದ್ರಮಸೋ ದತ್ತಾ ಭುಂಜೀತಾರ್ಘ್ಯಂ ಯಥಾವಿಧಿ

|| ೮ ||

ಕಳೆದನಂತರ ಪ್ರಭುವಾದ ಹರಿಯ ಸ್ವರೂಪವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು.

೫-೮. ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಮೀಸ್ವರೂಪವನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದು ಅರ್ಘ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಚನ್ನಾಗಿ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ತೈಲಲವಣವರ್ಜಿತವಾಗಿ ಭುಂಜಿಸಬೇಕು. ಹಾಗೆಯೇ ಚೈತ್ರ, ವೈಶಾಖ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಮಾಸಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆಯಾಯ ದಿನ ಪ್ರಾಪ್ತ ವಾದಾಗ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಈ ರೀತಿ ನಡೆಸಿದಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ಪಾರಣವು ಆಚರಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಎರಡನೆಯ ಪಾರಣೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು:—ಆಷಾಢ, ಶ್ರಾವಣ, ಭಾದ್ರಪದ ಮತ್ತು ಆಶ್ವಯುಜ ಮಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯೊಡನೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಚಂದ್ರನಿಗೆ ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ಅರ್ಘ್ಯ ಪ್ರದಾನ ಮಾಡಿ ಭುಂಜಿಸಬೇಕು. ಇದು ಎರಡನೆಯ ಪಾರಣೆ ಮೂರನೆಯದನ್ನೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

॥ ೩೦ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ
ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಪೋದಶೋತ್ತರದ್ವಿತೀತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಪುಲಸ್ತ್ಯ ಉವಾಚ ॥

ಪಂಚದಶ್ಯಾಂ ತು ಶುಕ್ಲಸ್ಯ ಘಾಲ್ಗನಸ್ಯೈವ ಸತ್ತಮ |

ಪಾಪಂಜಾನ್ವತಿಕಾಂಶ್ಚೈವ ತಥೈವಾಂಶ್ಯಾವಸಾಯಿನಃ

॥ ೧ ॥

ನಾಸ್ತಿಕಾನ್ ಚಿತ್ರವೃತ್ತೀಂಶ್ಚ ಪಾಪಾನನ್ಯಾಂಶ್ಚ ನಾಲಪೇತ್ |

ನಾರಾಯಣಂ ತ್ವೇಕಮನಾಃ ಪುರುಷೋ ನಿಯತೇಂದ್ರಿಯಃ

॥ ೨ ॥

ಶಿಷ್ಯನ್ ವ್ರಜನ್ ಸ್ವಲಿತೇ ಹ್ವತೇ ಜಾಪಿ ಜನಾರ್ದನಂ |

ಕೀರ್ತನಂ ತಕ್ತ್ವಿಯಾಕಾಲೇ ಸಪ್ತಕೃತ್ವಃ ಪ್ರಕೀರ್ತಯೇತ್

॥ ೩ ॥

ಇನ್ನೂರ ಹದಿನಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೪. ಪುಲಸ್ತ್ಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ :—ಘಾಲ್ಗನಮಾಸದ ಶುಕ್ಲಪೂರ್ಣಿಮೆಯಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಸಮೇತನಾದ ಜನಾರ್ದನಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಈ ಪೂಜಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪಾಪಂಜ, ಪತಿಕ, ಚಂಡಾಲ, ನಾಸ್ತಿಕ, ಚಿತ್ರಕಾರ ಇತರ ಮಹಾಪಾತಕಿಗಳು ಇವರೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಕೂಡದು. ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಾಗಿಯೂ ನಾರಾಯಣನಲ್ಲಿ ಏಕಮನಸ್ಸನಾಗಿಯೂ ಇದ್ದು, ಕುಳಿತಾಗಲೂ, ಚಲಿಸುವಾಗಲೂ, ಎಡವಿದಾಗಲೂ, ಶೀನುವಾಗಲೂ ಸಹ ಸರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಅವನನ್ನೇ ಕೀರ್ತನ ಮಾಡುತ್ತಾ ಪೂಜಾಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ವಿಕಾವರ್ತಿ ಪರಿಸಬೇಕು. ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲವು

ದ್ವಿತೀಯೇನೇತದಾಖ್ಯಾತಂ ತೃತೀಯಂ ಪಾರಣಂ ಶೃಣು |

ಕಾರ್ತಿಕಾದಿಷು ಮಾಸೇಷು ತಥೈವಾಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಕೇಶವಂ

|| ೯ ||

ಭೂಮ್ಯಾ ಸಮನ್ವಿತಂ ದದ್ಯಾಚ್ಛ್ರಾಂಕಾಯಾರ್ಹಣಂ ನಿಶಿ |

ಭುಂಜೀತ ಚ ಯಥಾಖ್ಯಾತಂ ತೃತೀಯಮಿತಿ ಪಾರಣಂ

|| ೧೦ ||

ಪ್ರತಿಪೂಜಾಸು ದದ್ಯಾಚ್ಛ್ರಾಂಕಾಯಾರ್ಹಣಂ ದಕ್ಷಿಣಾಂ |

ಪ್ರತಿಮಾಸಂ ಚ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಸ್ವಾತನಂ ಕಾಯಶುದ್ಧಯೇ

|| ೧೧ ||

ಪ್ರಥಮಾಂಶ್ಚ ತುರೋ ಮಾಸಾನ್ ಸಂಚಗಮ್ಯಮುದಾಹೃತಂ |

ಕುರೋದಕಂ ತಥೈವಾನ್ಯದುಕ್ತಂ ಮಾಸಚತುಷ್ಟಯಂ

|| ೧೨ ||

ಸೂರ್ಯಾಂಶುತಪ್ತಂ ತದ್ವಚ್ಛ್ರ ಜಲಂ ಮಾಸಚತುಷ್ಟಯಂ |

ಗೀತವಾದ್ಯಾದಿಕಂ ಸಾತ್ಯಂ ತಥಾ ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ವಾ ಕಥಾಂ

|| ೧೩ ||

ಕಾರಯೇತ್ತು ಚ ದೇವಸ್ಯ ಪಾರಣಂ ಪಾರಣೇ ಗತೇ |

ಏವಂ ಸಂಪೂಜ್ಯ ವಿಧಿವತ್ಸಪತ್ನೀಕಂ ಜನಾರ್ದನಂ

|| ೧೪ ||

೯-೧೩. ಕಾರ್ತಿಕಾದಿ ಮಾಸಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಹಾಗೆಯೇ ಭೂಮಿ ಸಮೇತನಾದ ಕೇಶವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ, ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನಿಗೆ ಉಪಚಾರಸಮರ್ಪಣ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಭುಂಜಿಸಬೇಕು. ಇದು ಮೂರನೆಯ ಪಾರಣೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪೂಜೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ದಕ್ಷಿಣಾದಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ತೃಪ್ತಿಸಡಿಪಬೇಕು. ಪ್ರತಿಮಾಸದಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಯಶುದ್ಧಿಗಾಗಿ ಮಾಡುವ ಪ್ರಾಶನವನ್ನೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮೊದಲನೆಯ ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಪಂಚಗವ್ಯವನ್ನು ಸೇವಿಸಬೇಕು. ಅನಂತರ ಮುಂದಿನ ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧೋದಕವನ್ನೂ, ಅನಂತರ ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಸಿಲಿನಿಂದ ಕಾದ ಜಲವನ್ನೂ ಸೇವಿಸಬೇಕು. ಈ ವ್ರತಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗೀತವಾದ್ಯಾದಿಗಳನ್ನಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಕೃಷ್ಣನ ಕಥೆಯನ್ನಾಗಲಿ ನಡೆಸಬೇಕು.

೧೪-೧೬. ಪಾರಣೆಯು ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಈ ವಿಧವಾದ ಗೀತ ಕಥಾದಿಗಳಿಂದ ಹರಿಯ ಪಾರಣೆಯನ್ನೂ ನಡೆಸಬೇಕು. ಈ ರೀತಿ ಸಪತ್ನೀಕನಾದ

ಸಾಪ್ತೋತ್ತೀಷ್ಟವಿಯೋಗಾತಿಂ ಪುಮಾನ್ ಯೋಷಿತ್ತಥಾಪಿ ನಾ |
ಜನಾರ್ದನಂ ಸಲಕ್ಷ್ಮೀಕಮರ್ಚಯೇತ್ಸ್ರಧಮಂ ತತಃ || ೧೫ ||

ಸಶ್ರೀಕಂ ಶ್ರೀಧರಂ ಭಕ್ತ್ಯಾ ತೃತೀಯೇ ಭೂತಿಕೇಶವಾ |
ಯಾವಂತ್ಯೇತದ್ವಿಧಾನೇನ ಪಾರಣಾನ್ಯರ್ಚಯೇತ್ಸ್ರಭುಂ |
ತಾವಂತಿ ಜನ್ಮಾನಿ ಸುಖಂ ಪ್ರಾಪ್ನೋತೀಷ್ಟವಿಯೋಗಜಂ || ೧೬ ||

ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ದೇವಸ್ತುರಣಂ ಚ ಮೃತ್ಯು
ತದಾಪಿ ಚಾಪ್ನೋತಿ ಮನೋನುಕೂಲಾಂ |
ಗತಿಂ ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠ ತತೋಪಿ ಕಾಲೇ
ಸಾಯುಜ್ಯಮಾಯಾತಿ ಜನಾರ್ದನಸ್ಯ || ೧೭ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಸುಗತಿಪಾಪಮಾಸೀಕಲ್ಪವರ್ಣನೋ ನಾಮ
ಷೋಡಶೋತ್ತರದ್ವಿತೀತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಜನಾರ್ದನನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದವನು ಪುರುಷನಾಗಲಿ, ಸ್ತ್ರೀಯಾಗಲಿ ಇಷ್ಟವಿಯೋಗ
ದುಃಖವನ್ನು ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ. ಮೊದಲನೆಯ ಪಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಸಹಿತನಾದ
ಜನಾರ್ದನನ್ನೂ, ಎರಡನೆಯ ಪಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಯೊಡಗೂಡಿದ ಶ್ರೀಧರಮೂರ್ತಿ
ಯನ್ನೂ, ಮೂರನೆಯ ಪಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಸಹಿತನಾದ ಕೇಶವನನ್ನೂ ಪೂಜಿಸ
ಬೇಕು. ಈ ವಿಧಾನದಿಂದ ಎಷ್ಟು ಪಾರಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಪ್ರಭುವನ್ನು ಪೂಜಿಸು
ವನೋ ಅಷ್ಟು ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟವಿಯೋಗ ದುಃಖವಿಲ್ಲದೆ ಸುಖಿಯಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.
ಅಂತ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನ ಸ್ಮರಣೆಯನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಆಗಲೂ ತನ್ನ
ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಿತಕರವಾದ ಆಮುಷ್ಮಿಕಗತಿಯನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗೂ ಕೆಲವು
ಕಾಲದನಂತರ ಜನಾರ್ದನನ ಸಾಯುಜ್ಯವನ್ನೇ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಸುಗತಿಪಾಪಮಾಸೀಕಲ್ಪವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ
ಇನ್ನೂರ ಹದಿನಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ೬೦ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಸಪ್ತದಶೋತ್ತರದ್ವಿತೀತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಪುಲಸ್ತ್ಯ ಉವಾಚ ॥

ಶೃಣು ದಾಲ್ಭ್ಯ ಸರಂ ಕಾಮಂ ವ್ರತಂ ಸಂತತಿದಂ ನೃಪಾಂ |
ಯದುಪೋಷ್ಯ ನ ವಿಚ್ಛೇದಃ ಪಿತೃಪಿಂಡಸ್ಯ ಜಾಯತೇ

॥ ೧ ॥

ಕೃಷ್ಣಾಷ್ಟಮ್ಯಾಂ ಚೈತ್ರಮಾಸೇ ಸ್ನಾತೋ ನಿಯತಮಾನಸಃ |
ಕೃಷ್ಣಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಪೂಜಾಂ ಚ ದೇವಕ್ಯಾಃ ಕುರುತೇ ನರಃ

॥ ೨ ॥

ನಿರಾಹಾರೋ ಜಪನ್ನಾಮ ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ಜಗತಃ ಪತೇಃ |
ಉಪವಿಷ್ಟೋ ವ್ರಜನ್ ಸ್ನಾತಃ ಪುತಪ್ರಸ್ಥಲನಾದಿಷು

॥ ೩ ॥

ಇನ್ನೂರ ಹದಿನೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೩. ಪುಲಸ್ತ್ಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:— ಎಲೈ ದಾಲ್ಭ್ಯನೇ, ಮತ್ತೊಂದು ಉತ್ತಮವಾದ ವ್ರತವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ಈ ವ್ರತವು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೂ ವಂಶಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಉಪವಾಸದಿಂದಿದ್ದು ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಪಿತೃಪಿಂಡಕ್ಕೆ ತಡೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಚೈತ್ರಮಾಸದ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದ ಅಷ್ಟಮಿಯ ದಿನ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಶುದ್ಧವಾದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದಿದ್ದು ಕೃಷ್ಣನನ್ನೂ, ದೇವಕಿಯನ್ನೂ ಪೂಜಿಸಿ ಉಪವಾಸದಿಂದಿದ್ದು ಜಗತ್ಪತಿಯಾದ ಕೃಷ್ಣನ ನಾಮವನ್ನು ಜಪಿಸಬೇಕು. ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಕುಳಿತಿರುವಾಗಲೂ, ನಡೆಯುವಾಗಲೂ, ಎಡವಿದಾಗಲೂ, ಶೀನುಬಂದಾಗಲೂ ಆ ನಾಮವನ್ನೇ ಜಪಿಸುತ್ತಾ ಪೂಜೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಏಳುಬಾರಿ ಜಪಿಸಬೇಕು.

ಪೂಜಾಯಾಂ ಜಾಸಿ ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ಸಪ್ತವಾರಾನ್ಪ್ರಕೀರ್ತಯೇತ್ |

ಪಾಪಂಢಿನೋ ವಿಕರ್ಮಸ್ಥಾನ್ ನಾಲಪೇಚ್ಛೈವ ನಾಸ್ತಿಕಾನ್ || ೪ ||

ಪ್ರಭಾತೇ ಚ ತತಃ ಸ್ನಾತೋ ದತ್ತಾ ವಿಪ್ರಾಯ ದಕ್ಷಿಣಾಂ |

ಭುಂಜೀತ ಕೃತಪೂಜಸ್ತು ಕೃಷ್ಣಸ್ಯೈವ ಜಗತ್ಪತೇಃ || ೫ ||

ವೈಶಾಖ ಜ್ಯೇಷ್ಠಯೋಶ್ಚೈವಂ ಪಾರಣಂ ಹಿ ತ್ರಿಮಾಸಿಕಂ |

ಉಪೋಷ್ಯ ದೇವದೇವೇಶಂ ಘೃತೇನ ಸ್ನಾಪಯೇದ್ಧರಿಂ || ೬ ||

ಅಷಾಢೇ ಶ್ರಾವಣೇ ಚೈವ ಮಾಸಿ ಭಾದ್ರಪದೇ ತಥಾ |

ಉಪೋಷ್ಯತೇ ದ್ವಿತೀಯಂ ವೈ ಪಾರಣಂ ಪೂರ್ವವಧ್ವನೇತ್ || ೭ ||

ಅಶ್ವಿನೇ ಕಾರ್ತಿಕೇ ಸೌಮ್ಯೇ ತೃತೀಯಂ ಪಾರಣಂ ತಥಾ |

ಪೌಷೇ ಮಾಘೇ ಫಾಲ್ಗುನೇ ಚ ಚತುರ್ಥಂ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ || ೮ ||

೪-೮. ಪಾಪಂಢಿಗಳು, ನಿಂದ್ಯಕರ್ಮಗಳು, ನಾಸ್ತಿಕರು ಇವರೊಡನೆ ಮಾತ್ರ ನಾಡಬಾರದು. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ದಕ್ಷಿಣಾದಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕೃಷ್ಣನ ಪೂಜೆಮಾಡಿದ ನಂತರ ಭುಂಜಿಸಬೇಕು. ವೈಶಾಖ ಮತ್ತು ಜ್ಯೇಷ್ಠಮಾಸ ದೊಡ್ಡನೆ ಮೂರು ತಿಂಗಳೂ ಸೇರಿ ಮೊದಲನೆಯ ಪಾರಣೆ ನಡೆಸಬೇಕು. ಅಷಾಢ, ಶ್ರಾವಣ ಮತ್ತು ಭಾದ್ರಪದ ಮಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಆಯಾಯ ದಿನ ಉಪವಾಸವಿದ್ದು ಹರಿಯನ್ನು ಘೃತದಿಂದ ಅಭಿಷೇಕಮಾಡಿ ಪಾರಣೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದು ಎರಡನೆಯ ಪಾರಣೆ.

೯-೧೦. ಅಶ್ವಯುಜ, ಕಾರ್ತಿಕ, ಮಾರ್ಗಶಿರ ಮಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರನೆಯ ಪಾರಣೆ. ಪುಷ್ಯ, ಮಾಘ, ಫಾಲ್ಗುನಗಳಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕನೆಯಪಾರಣೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪಾರಣೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಹರಿಗೆ ಘೃತದಿಂದ ಅಭಿಷೇಕವನ್ನೂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಘೃತದಾನ

ಪಾರಣೇ ಪಾರಣೇ ಪೂರ್ಣೇ ಘೃತೇನ ಸ್ನಪಯೇದ್ಧರಿಂ |
ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯೋ ಘೃತಂ ದದ್ಯಾತ್ಸಫೈವ ಪ್ರತಿಪಾರಣಂ

|| ೧೦ ||

ಕೃತ್ವಾ ವ್ರತಂ ನಾಕಮನುಪ್ರಯಾತಿ

ಮಾನುಷ್ಯಮಾಸಾದ್ಯ ಚ ನಿರ್ದ್ವಿತಃ ಸ್ಯಾತ್ |

ಸಂತಾನವೃದ್ಧಿಂ ಚ ತಥಾಪ್ನುತೇಽಸೌ

ಯಾವನ್ನಹೀ ಸಾಗರಮೇಖಲಾಂತಾ

|| ೧೧ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಾಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಸಂತಾನಾಷ್ಟಮಿಾವ್ರತವರ್ಣನೋ ನಾಮ
ಸಪ್ತದಶೋತ್ತರದ್ವಿತೀತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ವನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಮಾಡಿದವನು ಸ್ವರ್ಗಸುಖಕ್ಕೆ
ಭಾಗಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅನಂತರ ಮನುಷ್ಯತ್ವ ಹೊಂದಿ ಸುಖಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಭೂಮಿ
ಇರುವ ಪರ್ಯಂತ ಸಂತಾನ ಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಾಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಸಂತಾನಾಷ್ಟಮಿಾವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ

ಇನ್ನೊರ ಹದಿನೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ೬೦ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಅಷ್ಟಾದಶೋತ್ತರದ್ವಿತೀತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಪುಲಸ್ತ್ಯ ಉವಾಚ ॥

ಅಷಾಢಶುಕ್ಲಪಕ್ಷೇ ತು ಭಗವಾನ್ ಮಧುಸೂದನಃ |
ಭೋಗೀಭೋಗೇ ನಿಜಾಂ ಮಾಯಾಂ ಯೋಗನಿದ್ರಾಂ ಚ ಮಾನಯೇತ್ ||

ಶೇತೇಽಸೌ ಚತುರೋ ಮಾಸಾನ್ಯಾವದ್ಭವತಿ ಕಾರ್ತಿಕಂ |
ವಿಶಿಷ್ಟಾ ನ ಪ್ರವರ್ತಂತೇ ತದಾ ಯಜ್ಞಾದಿಕಾಃ ಕ್ರಿಯಾಃ || ೨ ||

ತತ್ರಾಷಾಢಸಿತಾಂತೇ ಚ ಯೋ ನರೋ ದಿನಪಂಚಿಕಂ |
ಅಧಃಶಾಯಿಾ ಬಹಿಃಸ್ನಾಯಿಾ ಮಾಂಸಾಭ್ಯಂಗವಿವರ್ಜಿತಃ || ೩ ||

ಇನ್ನೂರ ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

೧-೫. ಪುಲಸ್ತ್ಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:— ಅಷಾಢಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಮಹಿಮನಾದ ಮಧುಸೂಧನನು ಶೇಷಪರ್ಯಂಕದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮಾಯಾರೂಪವಾದ ಯೋಗನಿದ್ರೆಯನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕಾರ್ತಿಕ ಬರುವವರೆಗೂ ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳು ಶಯನಹೊಂದಿರುತ್ತಾನೆ. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾದ ಯಜ್ಞಯಾಗಾದಿ ಯಾವ ಕ್ರಿಯೆಗಳೂ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ಅಷಾಢ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಐದು ದಿನಗಳವರೆಗೂ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ನಿಯಮಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಹರಿಯನ್ನು ಗಂಧಪುಷ್ಪ ನೈವೇದ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ನಿತ್ಯವೂ ಪೂಜಿಸಬೇಕು ಈ ಪೂಜಾದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಹೊರಗೇ ಸ್ನಾನಮಾಡುತ್ತಾ ನೆಲದ ಮೇಲೆಯೇ ಮಲಗುತ್ತಾ ಮಾಂಸಾಭ್ಯಂಗಾದಿಗಳನ್ನು

ವೃಂತಾಕಾಲಾಬು ಕೂಶ್ವಾಂಡಮಧುಕ್ಷಾರವಿವರ್ಜಿತಃ |

ಸಮಸ್ತಮದಿರಾವರ್ಜೀ ಸಕೃನ್ನಕ್ತಾಶನೋ ಭವೇತ್

|| ೪ ||

ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಜಿತಕ್ರೋಧೋ ಜಪಹೋಮಪರಾಯಣಃ |

ಹರಿಂ ಸಂಪೂಜಯೇನ್ನಿತ್ಯಂ ಗಂಧಮಾಲಾನ್ಮಸಂಪದಾ

|| ೫ ||

ಗೀರ್ತ್ಯರ್ವಾದ್ಯೈಸ್ತಥಾ ನೃತ್ಯೈರ್ದೀಪಮಾಲಾಭಿರೇವ ಚ |

ಸಾನ್ನಾನಾಂ ಜಲಧೇನೂನಾಂ ಪ್ರದಾನೇನ ತಥೈವ ಚ

|| ೬ ||

ತಥಾ ಕಾರ್ತಿಕಶುಕ್ಲಾಂತೇ ತೃತೀಯಂ ಪಾರಣಂ ಭವೇತ್

|| ೭ ||

ಹಿಂಸಾತ್ಮಕೈಸ್ತು ಕಿಂ ತಸ್ಯ ಯಜ್ಞೈಃ ಕಾರ್ಯಂ ಮಹಾತ್ಮನಃ |

ಪ್ರಸ್ಥಾಪೇ ಚ ಪ್ರಬೋಧೇ ಚ ಪೂಜಿತೋ ಯೇನ ಕೇಶವಃ

|| ೮ ||

ದಶಾಹನೇತತ್ಕೃತ್ವಾ ತು ವ್ರತಂ ವಿಷ್ಣುಪರೋ ನರಃ |

ಅಗ್ನಿಷ್ಟೋಮಮವಾಪ್ನೋತಿ ಕುಲಂ ಚೈವ ಸಮುದ್ಧರೇತ್

|| ೯ ||

ಬಿಟ್ಟು ಬದನೆಕಾಯಿ, ಸೋರೇಕಾಯಿ, ಕೂಶ್ವಾಂಡ, ಜೇನು, ಉಪ್ಪು, ಮದಕಾರಿ
ಯಾದ ಪಾನೀಯಗಳು ಇವನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಸಲ ಭೋಜನ
ಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು. ಕ್ರೋಧಾದಿಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿ ಜಪ
ಹೋಮಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ತತ್ಪರನಾಗಿರಬೇಕು.

೬-೧೧ ಗೀತವಾದ್ಯಾದಿಗಳಿಂದಲೂ, ನೃತ್ಯದಿಂದಲೂ, ದೀಪಮಾಲೆಗಳಿಂದಲೂ
ಈ ರೀತಿ ಹರಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ನೈವೇದ್ಯಾನ್ನಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಜಲಧೇನುಗಳ ದಾನ
ಗಳಿಂದಲೂ, ಕಾರ್ತಿಕ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರನೆಯ ಪಾರಣೆಯನ್ನು
ಮಾಡಬೇಕು. ಪಶುಹಿಂಸಾದಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಯಜ್ಞಾದಿಗಳಿಂದ ಮಹಾತ್ಮನಾದ
ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಯಾವ ಪ್ರೀತಿಯುಂಟಾದೀತು. ಸ್ವಾಪಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ, ಬೋಧಕಾಲ
ದಲ್ಲಿಯೂ, ಕೇಶವನನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ ಈ ಹತ್ತು ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೇವಲ
ವಿಷ್ಣುಪರನಾಗಿ ವ್ರತವನ್ನು ನಡೆಸಿದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಅಗ್ನಿಷ್ಟೋಮದ ಫಲವೇ
ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ಕುಲವನ್ನೂ ಪಾಪಕೂಪದಿಂದ ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತಾನೆ ಕಾರ್ತಿಕ

ಕಾರ್ತಿಕಶ್ಚಾಗ್ನಿದೈವತೋ ಮಾಸೋ ದೇವಮುಖಃ ಸ್ತುತಃ |

ಆಶ್ವಯುಜ್ಯಾಮತೀತಾಯಾಂ ಯಾವತ್ಸ್ಯಾದ್ವಿಜಕಾರ್ತಿಕೇ || ೧೦ ||

ವ್ರತಂ ದಶಾಹಾಭಿಹಿತಂ ಕೃತ್ವಾ ಸ್ವರ್ಗೇ ಮಹೀಯತೇ |

ಪೌಂಡರೀಕಮನಾಪ್ನೋತಿ ಕುಲಮುದ್ಧರತಿ ಸ್ವಕಂ || ೧೧ ||

ಪ್ರತ್ಯೇಹಂ ದೀಪದಾನೇನ ಕಾರ್ತಿಕಾಭಿಮುಖೋ ಭವೇತ್ |

ಚಕ್ಷುಷ್ಮಾನ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಶ್ರೇಷ್ಠ ತಥಾ ಸರ್ವತ್ರ ಪೂಜಿತಃ || ೧೨ ||

ಏತಾವಂತಂ ತಥಾ ಕಾಲಂ ಸರ್ವಮಾಂಸವಿವರ್ಜಿತಃ |

ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಾತ್ಪರಿಭ್ರಷ್ಟೋ ಮಾನುಷ್ಯೇ ಸುಖಮಾಪ್ನುಯಾತ್ || ೧೩ ||

ಆರೋಗ್ಯಸುಖಸಂಪತ್ತ್ಯಾ ಯುಕ್ತಶ್ಚ ಸುಭಗೋ ಭವೇತ್ |

ಪ್ರಸುಪ್ತೇ ದೇವದೇವೇಶೇ ಸರ್ವಾನ್ಯಮಾನನಾಪ್ನುಯಾತ್ || ೧೪ ||

ಮಾಸವು ಅಗ್ನಿದೇವತಾಕವಾದುದರಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಅದು ಮುಖದಂತೆ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆಶ್ವಯುಜಮಾಸವು ಕಳೆದಮೇಲೆ ಪುನಃ ಕಾರ್ತಿಕಮಾಸ ಬರುವವರಿಗೂ ಹತ್ತು ದಿನಸಕಾಲದ ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಆಚರಿಸುವನು ಸ್ವರ್ಗವಾಸಿಯಾಗಿ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ. ಪೌಂಡರೀಕಯಾಗದ ಫಲವನ್ನೂ ಹೊಂದಿ ಕುಲವನ್ನೂ ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತಾನೆ.

೧೨-೧೬. ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ದೀಪಪ್ರದಾನಮಾಡುತ್ತಾ ಕಾರ್ತಿಕಮಾಸದ ವರೆಗೂ ನಡೆಸಿದಲ್ಲಿ ಅಂತಹವನು ಪ್ರಶಸ್ತನಾದ ನೇತ್ರಪಾಟವ ಉಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಜನಪ್ರಿಯನಾಗಿಯೂ ಆಗುತ್ತಾನೆ. ಕಾರ್ತಿಕಮಾಸ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ವ್ರತ ನಡೆಸುವವರೆಗೂ ಮಾಂಸಾದಿ ದುಷ್ಟಾಹಾರವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿರಬೇಕು. ಈ ವ್ರತದಿಂದ ಸ್ವರ್ಗ ಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಪುನಃ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಜನಿಸಿ, ಸುಖಿಯಾಗಿಯೂ, ಆರೋಗ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಸೌಭಾಗ್ಯಶಾಲಿಯೂ ಆಗುತ್ತಾನೆ. ದೇವಾಧಿಪನಾದ ಹರಿಯು ಸುತ್ತನಾಗಿರುವಾಗ, ಇವನೂ ಸಹ ಸಕಲ ಮನೋರಥಗಳನ್ನೂ ಸಫಲಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡು ಸುಖಿಯಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಹತ್ತು ದಿನಗಳ ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಬಹಳ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ, ಅಸಿಧಾರಾರೂಪದಿಂದ ಆಚರಿಸಿದಲ್ಲಿ, ಸರ್ವಸಮೃದ್ಧವಾದ ಯಜ್ಞದ

ವಶಾಹಮುದಿತಂ ಕೃತ್ವಾ ಖಡ್ಗಧಾರಾವ್ರತಂ ನರಃ |

ಸರ್ವಕಾಮಸಮೃದ್ಧಸ್ಯ ಯಜ್ಞಸ್ಯ ಫಲಮಶ್ನುತೇ

|| ೧೫ ||

ಮಾಸಂ ಚ ಕಾರ್ತಿಕಂ ಕೃತ್ವಾ ಪೌಂಡರೀಕಮವಾಪ್ನುಯಾತ್ |

ಕೃತ್ವಾ ಮಾಸಂ ಯಥೇಷ್ಟಂ ಚ ವಹ್ನಿಃ ಸ್ವೋಮಮವಾಪ್ನುಯಾತ್ || ೧೬ ||

ಕೃತ್ವಾ ಚ ಚತುರೋ ಮಾಸಾನ್ ಸುಪ್ತೇ ಮಧುನಿಷ್ಠಾದಿನೇ |

ಅಶ್ವಮೇಧಫಲಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ನಾಕಸೃಷ್ಣೇ ಮಹೀಯತೇ

|| ೧೭ ||

ಅಸಿಧಾರಾವ್ರತಂ ಕೃತ್ವಾ ತಥಾ ಸಂವತ್ಸರಂ ನರಃ |

ಸರ್ವಯಜ್ಞಫಲಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ವಿಷ್ಣುಲೋಕೇ ಚ ಗಚ್ಛತಿ

|| ೧೮ ||

ಯೇನ ಯೇನ ತು ಕಾಮೇನ ಖಡ್ಗಧಾರಾವ್ರತಂ ಚರೇತ್ |

ತಂ ತಂ ಕಾಮಮವಾಪ್ನೋತಿ ವಿಷ್ಣುಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ

|| ೧೯ ||

ತಥಾ ಸಮರ್ಥೋ ಭವತಿ ದಾನೇ ಚ ವರತಾಪಯೋಃ |

ಆದಿತ್ಯತೇಜಾ ಭವತಿ ನಾತ್ರ ಕಾರ್ಯಾ ವಿಚಾರಣಾ

|| ೨೦ ||

ಫಲವನ್ನೇ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಕಾರ್ತಿಕಮಾಸ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಆಚರಿಸಿದಲ್ಲಿ ಪೌಂಡರೀಕ ಯಾಗದ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ತನಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಮಾಸ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಆಚರಿಸಿದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿ ಸ್ವೋಮದ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

೧೭-೨೦. ಮಧುಕೂದನನು ಸುಪ್ತನಾಗಿರುವಾಗ ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳ ಪೂರ್ತಿ ಯಾಗಿ ಈ ವ್ರತವನ್ನಾಚರಿಸಿದಲ್ಲಿ ಅಶ್ವಮೇಧದ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅಸಿಧಾರಿಯ ವ್ರತವನ್ನು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಒಂದು ವರ್ಷ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಆಚರಿಸಿದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಯಜ್ಞಗಳ ಫಲವನ್ನೂ ಹೊಂದಿ ವಿಷ್ಣು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸುಖಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಈ ಖಡ್ಗಧಾರಾವ್ರತವನ್ನು ಯಾವ ಯಾವ ಇಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಗಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾನೆಯೋ, ಆಯಾ ಇಷ್ಟಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದಿ ವಿಷ್ಣು ಲೋಕವನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ವರಪ್ರದಾನದಲ್ಲಿಯೂ, ಶಾಪಪ್ರದಾನದಲ್ಲಿಯೂ ಸಮರ್ಥನಾಗಿ ಸೂರ್ಯನಂತೆ ತೇಜಸ್ವಿಯೂ ಆಗುತ್ತಾನೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

|| ದಾಲ್ಘ್ಯ ಉವಾಚ ||

ಅಸಿಧಾರಾವ್ರತವಿಧಿಂ ಸಮಾಚಕ್ಷ್ಯ ಮಹಾದ್ಯುತೇ |

ಏತಂ ಮೇ ಸಂಶಯಂ ಛಿಂಧಿ ತ್ವಂ ಹಿ ಸರ್ವವಿದುಚ್ಯಸೇ || ೨೦ ||

|| ಪುಲಸ್ತ್ಯ ಉವಾಚ ||

ಸ್ನಾತಃ ಸ್ವಲಂಕೃತಃ ಸ್ವಗ್ನೀ ಭುಕ್ತವಾನ್ಮಾಂಸವರ್ಜಿತಂ |

ಕೃತದೈವತಪೂಜಸ್ತು ಸ್ತ್ರೀಸಹಾಯಃ ಸ್ವಪೇನ್ನಿತಿ || ೨೧ ||

ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠ ಖಡ್ಗಧಾರಾವ್ರತಂ ಚರನ್ |

ಅಪೂರ್ವಂ ಚಾಸ್ಯ ಪೂರ್ವಾಂ ಚ ಸಮಾಲಿಂಗ್ಯ ಸ್ವಪೇನ್ನಿತಿ || ೨೨ ||

ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಶತಗುಣಂ ಫಲಮಾಪ್ನೋತ್ಯಸಂಶಯಂ |

ಅತೀವ ದುಷ್ಕರಮಿದಂ ಖಡ್ಗಧಾರಾವ್ರತಂ ಸ್ಫುತಂ || ೨೩ ||

೨೧-೨೩ ದಾಲ್ಘ್ಯನು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡುತ್ತಾನೆ:—ಎಲೈ ಮಹಾತ್ಮರೇ, ಅಸಿಧಾರಾವ್ರತದ ವಿಧಿಯನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ಹೇಳಬೇಕು. ಸರ್ವಜ್ಞರಾದ ತಾವು ಈ ಸಂಶಯವನ್ನೂ ಹೋಗಲಾಡಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಪುಲಸ್ತ್ಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:—ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ವಸ್ತ್ರಾದಿಗಳಿಂದಲೂ, ಪುಷ್ಪಮಾಲಾದಿಗಳಿಂದಲೂ ಅಲಂಕೃತನಾಗಿ ದೇವಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಮಾಂಸಾದಿಸಿದ್ಧಾಹಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಊಟಮಾಡಿ, ಸ್ತ್ರೀಯೊಡನೆ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಬೇಕು. ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದಿಂದಲೇ ಅಂತಹ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಕಳೆದಲ್ಲಿ, ಅದು ಅಸಿಧಾರಾವ್ರತ, ಮತ್ತು ನೂತನಳಾದ ಯುವತಿಯನ್ನೂ, ಅನುಭೂತಳಾದ ಯುವತಿಯನ್ನೂ ಸಹ ಆಲಿಂಗಿಸಿ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದವನು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದಿಂದಲೇ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಕಳೆದಲ್ಲಿ, ಈ ಅಸಿಧಾರಾವ್ರತವು ಮೊದಲಿನ ವ್ರತಕ್ಕಿಂತ ನೂರರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾದ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಈ ಖಡ್ಗಧಾರಾವ್ರತವು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೂ ದುಷ್ಕರ, ಇಂತಹ ವ್ರತವನ್ನು

ಕೃತ್ವಾ ವ್ರತಂ ದ್ವಾದಶವತ್ಸರಾಣಿ

ತ್ರೈಲೋಕ್ಯರಾಜ್ಯಂ ಧ್ರುವಮಾಪ್ನುಯಾಚ್ಛೇ |

ಭುಕ್ತ್ವಾ ಚಿರಂ ತದ್ವಿಜಮುಖ್ಯ ಚಾಂತೇ

ಸಾಯುಜ್ಯಮಾಯಾತಿ ಜನಾರ್ದನಸ್ಯ

|| ೨೫ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಾಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ವಜ್ರ

ಸಂವಾದೇ ದಾಲ್ಭ್ಯಂಪ್ರತಿ ಪುಲಸ್ತ್ಯ ಕಥಾಸ್ತಸಿಧಾರಾವರ್ಣನೋ

ನಾಮಾಷ್ಟಾದಶೋತ್ತರದ್ವಿತೀತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಕಾಲ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಅವನು ತ್ರೈಲೋಕ್ಯರಾಜ್ಯವನ್ನೇ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಆ ವಿಧವಾದ ರಾಜ್ಯಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ಕೊನೆಗೆ ಜನಾರ್ದನನ ಸಾಯುಜ್ಯವನ್ನೇ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಾಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ದಾಲ್ಭ್ಯನನ್ನು ಕುರಿತು ಪುಲಸ್ತ್ಯರು ಹೇಳಿದ

ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಅಸಿಧಾರಾವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ ಇನ್ನೂರ

ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ೬೦ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಏಕೋನವಿಂಶತ್ಯುತ್ತರದ್ವಿತೀತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಪುಲಸ್ತ್ಯುಉವಾಚ ॥

ಮಾಸಿ ಪ್ರೋಷ್ಠಪದೇ ಶುಕ್ಲೇ ದ್ವಾದಶ್ಯಾಂ ಜಲಶಾಯಿನಂ ।

ಪ್ರಣಮ್ಯಾನಂತಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಪುಷ್ಪಧೂಪಾದಿಭಿಃ ಶುಚಿಃ ॥ ೧ ॥

ಪಾಷಂಡಾದಿಭಿರಾಲಾಪಮಕುರ್ವನ್ನಿಯಮಾತ್ಮನಾನ್ ।

ಜಲಧೇನುಂ ದ್ವಿಜೇ ದತ್ತಾ ನಕ್ತಂ ಭುಂಜೀತ ವಾಗ್ಯತಃ ॥ ೨ ॥

ಶಿಷ್ಯಂಸ್ಥಿತೋ ವ್ರಜಂಕ್ಷೈವ ಕ್ಷುತಪ್ರಸ್ಥಲನಾದಿಷು ।

ಅನಂತನಾಮಸ್ತುರಣಂ ಕುರ್ವನ್ನಚ್ಚಾರಣಂ ನರಃ ॥ ೩ ॥

ಇನ್ನೂರ ಹತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೮, ಪುಲಸ್ತ್ಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ :—ಭಾದ್ರಪದ ಶುಕ್ಲ ದ್ವಾದಶಿಯಲ್ಲಿ ಜಲಶಾಯಿಯಾದ ಅನಂತನನ್ನು ಧೂಪದೀಪಾದಿಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಾಗಿದ್ದ ಪಾಷಾಂಡಾದಿಗಳೊಡನೆ ಸಂಭಾಷಿಸದೆ ಜಲಧೇನುವನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ದಾನಮಾಡಿ, ಮೌನದಿಂದಿದ್ದ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಭೋಜನಮಾಡಬೇಕು ಸ್ಥಿತಗಮನಾದಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಎಡವಿಡಾಗಲೂ, ಶೀನು ಬಂದಾಗಲೂ ಸಹ ಅನಂತನ ನಾಮವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಲೂ, ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತಲೂ ಇರಬೇಕು ಇದೇ ರೀತಿ ಹನ್ನೆರಡು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಡಿ ಉಪವಾಸವಿದ್ದ ಪಾರಣೆಯೂ ನಡೆದ ಮೇಲೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ

ಅನೇನೈವ ವಿಧಾನೇನ ಮಾಸದ್ವಾದಶ ವೈ ಕ್ರಮಾತ್ |

ಉಪೋಷ್ಯ ಪಾರಣೇ ಪೂರ್ಣೇ ದದ್ಯಾದ್ವಿಪ್ರೇಷು ದಕ್ಷಿಣಾಂ || ೪ ||

ಕೃತ್ವಾ ವ್ರತಂ ದ್ವಾದಶಮೇತದಿಷ್ಟಂ

ಪ್ರಾಪ್ನೋತ್ಕೃತಂ ತಾನಿ ಫಲಾನಿ ವಿಪ್ರ |

ಸಮ್ಯಕ್ಕೃತಾನಾಂ ನಿಯಮವ್ರತಾನಾಂ

ಜಾನಂತಮಾರಾಧ್ಯ ಸ ಸಂಶಯೋಽತ್ರ || ೫ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಾಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ದಾಲ್ಘ್ಯಂಪ್ರತಿ ಪುಲಸ್ತ್ಯವಾಕ್ಯೇಷು

ಅನಂತದ್ವಾದಶೀವ್ರತವರ್ಣನೋ

ನಾಮೈಕೋನಪಿಂಶತ್ಕೃತ್ತರದ್ವಿಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಈ ರೀತಿ ಹನ್ನೆರಡು ತಿಂಗಳೂ ವ್ರತಮಾಡಿದವನು ತನಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಅನಂತ ಫಲಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಈ ಅನಂತ ವ್ರತಗಳು ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿಯೂ ಸಫಲಗಳೇ ಆಗುತ್ತವೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಾಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ವಜ್ರ

ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ದಾಲ್ಘ್ಯನನ್ನು ಕುರಿತು ಪುಲಸ್ತ್ಯರು ಹೇಳಿದ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ

ಅನಂತದ್ವಾದಶೀವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ ಇನ್ನೂರ ಹತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ

ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ೬೦ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ವಿಂಶತ್ಯುತ್ತರದ್ವಿಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಪುಲಸ್ತ್ಯ ಉನಾಚಿ ॥

ಸೌಷಮಾಸೇ ಸಿತೇ ಪಕ್ಷೇ ದ್ವಾದಶ್ಯಾಂ ಶಕ್ರದೈವತಂ |
ನಕ್ಷತ್ರಯೋಗಂ ವಿಷ್ಣುಂ ಚ ಪ್ರಥಮಂ ತು ಸಮರ್ಚಯೇತ್ ॥ ೧ ॥

ತತಃ ಪ್ರಭೃತಿ ವಿಪ್ರೇಂದ್ರ ಮಾಸಿ ಮಾಸಿ ಜನಾರ್ದನಂ |
ಉಪೋಷಿತಃ ಪೂಜಯತೇ ಯಾವತ್ಸಂವತ್ಸರಂ ಗತಂ ॥ ೨ ॥

ಮಾಸೇಥ ಮಾಸೇ ನಿಧಿನೋದಿತೇನ
ರಮ್ಯಂ ತಿಥೌ ದಾನಮಥ ಬ್ರವೀಮಿ |
ಪ್ರಾಚ್ಯಂ ಯಥಾವದ್ವಿಧಿವತ್ಕ್ರಮೇಣ
ತದುಚ್ಯಮಾನರೀ ನಿಖಿಲಂ ನಿಬೋಧ ॥ ೩ ॥

ಇನ್ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೬. ಪುಲಸ್ತ್ಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:—ಪುಷ್ಯಮಾಸದಲ್ಲಿ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷ ದ್ವಾದಶಿ
ಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಾ ನಕ್ಷತ್ರವಿರುವ ಯೋಗದಿನದಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು.
ಅದು ಮೊದಲು ಆ ವರ್ಷ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಪ್ರತಿಮಾಸದಲ್ಲಿಯೂ ಉಪವಾಸವಿದ್ದು
ಜನಾರ್ದನನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಅನಂತರ ಪ್ರತಿಮಾಸದಲ್ಲಿಯೂ ಆ ತಿಥಿಯಲ್ಲಿ
ಯಥಾವಿಧಿಯಾದ ದಾನಗಳನ್ನೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ಘೃತ, ಭತ್ತ, ಗೋಧಿ,
ಹಿರಣ್ಯ, ಗೋಧಿಯ ಅನ್ನ, ಚಿನ್ನದ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿದ ತೀರ್ಥ, ಛತ್ರ, ಹಾಲಿನಿಂದ
ಕೂಡಿದ ಅನ್ನ (ಕ್ಷೀರಾನ್ನ) ಅದೂ ಬೆಲ್ಲದ ಕಾಕಂಬಿಯಿಂದ ಕೂಡಿರಬೇಕು.

ಘೃತಂ ಯಥಾವಿದ್ರೀಹಿಯವಂ ಹಿರಣ್ಯಂ
ಯವಾನ್ನಮಂಭಃ ಕನಕಾನುಪಾನಂ |
ಭತ್ತಂ ಪಯೋನ್ನಂ ಗುಡಘಾಣಿತಾಢ್ಯಂ
ಸ್ರಕ್ಷ್ಯಂದನೇ ವಸ್ತ್ರಮನುಕ್ರಮೇಣ

|| ೪ ||

ಗೋಮೂತ್ರಮಂಭೋ ಘೃತಮಾಂಸಶಾಕಂ
ದೂರ್ವಾ ದಧಿವಿದ್ರೀಹಿಯವಂ ತಿಲಾಂಶ್ಚ |
ಸೂರ್ಯಾಂಶುತಪ್ತಂ ಜಲಮಂಶುಗರ್ಭಂ
ಕ್ಷೀರಂ ಚ ಮಾಂಸಂ ಕ್ರಮತಃ ಸ್ತ್ರಯುಂಜ್ಯಾತ್

|| ೫ ||

ಕುಲೇ ಪ್ರಧಾನೇ ಧನಧಾನ್ಯಪೂರ್ಣೇ
ವಿವೇಕವಾನ್ಯಸ್ತು ಸಮಸ್ತದುಃಖೇ |
ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ಜನ್ಮಾವಿಕಲೇಂದ್ರಿಯಶ್ಚ
ಭವತ್ಯರೋಗೋ ಮತಿಮಾನ್ ಸುಖೀ ಚ

|| ೬ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಾಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ದಾಲ್ಭ್ಯಂ ಪ್ರತಿ ಪುಲಸ್ತ್ಯವಾಕ್ಯೇಷು
ಬ್ರಹ್ಮದ್ವಾದಶೀವ್ರತವರ್ಣನೋ ನಾಮ
ವಿಂಶತ್ಯುತ್ತರದ್ವಿಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಪುಷ್ಪಮಾಲೆ, ಚಂದನ, ವಸ್ತ್ರ, ಗೋಮೂತ್ರ,^{*} ನೀರು, ಘೃತ, ಮಾಂಸ, ಶಾಕ, ಗಂಕೆ, ಮೊಸರು, ಭತ್ತ, ಗೋಧಿ, ಎಳ್ಳು, ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಕಾದ ನೀರು, ಕಾದ ಹಾಲು, ಮಾಂಸ ಇವುಗಳನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ದಾನಮಾಡಬೇಕು ಈ ರೀತಿ ವ್ರತವನ್ನು ಆಚರಿಸಿದವನು ಧನಧಾನ್ಯ ಸಮೃದ್ಧವಾದ ದುಃಖಾತೀತವಾದ ಉತ್ತಮಕುಲದಲ್ಲಿ ವಿವೇಕಿಯಾಗಿಯೂ, ಇಂದ್ರಿಯ ಪಾಟವವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಅರೋಗನಾಗಿಯೂ, ಸುಖಿಯಾಗಿಯೂ ಬದುಕಲು ಅರ್ಹವಾದ ಜನ್ಮವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಾಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ದಾಲ್ಭ್ಯನನ್ನು ಕುರಿತು ಪುಲಸ್ತ್ಯವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ
ಬ್ರಹ್ಮದ್ವಾದಶೀವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ ಇನ್ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ

॥ ೒ಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಏಕವಿಂಶತ್ಯುತ್ತರದ್ವಿತೀತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ವಜ್ರ ಉವಾಚ ॥

ಕಿಂನು ಕೃತ್ಯತಮಂ ಲೋಕೇ ಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಂ |
ಏತತ್ಪ್ರಸ್ತೋ ಮಮಾಚಕ್ಷ್ಣ ಸರ್ವಧರ್ಮಭೃತಾಂ ವರ ॥ ೧ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಅಂತರ್ವೇದಿ ಬಹಿರ್ವೇದಿ ಪೂಜಾ ಕಾರ್ಯಾ ದಿನೌಕಸಾಂ |
ಏತತ್ಕೃತ್ಯತಮಂ ಲೋಕೇ ಪುರುಷಸ್ಯ ವಿಶ್ವತಃ ॥ ೨ ॥

ಅಂತರ್ವೇದ್ಯಾಂ ಚ ಯಜನಂ ಬಹುವಿತ್ತಸ್ಯ ಕೀರ್ತಿತಂ |
ಸ್ವಲ್ಪವಿತ್ತಸ್ಯ ಧರ್ಮಜ್ಞ ಬಹಿರ್ವೇದಿ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಂ ॥ ೩ ॥

ಇನ್ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧. ವಜ್ರನು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡುತ್ತಾನೆ:—ಧರ್ಮಜ್ಞನಾದ ಮಹಾತ್ಮನೇ, ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಜನಿಸಿದವನು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಮುಖ್ಯವಾದ ಕಾರ್ಯವೇನು? ಇದನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ನನಗೆ ಹೇಳಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

೨-೬. ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದವನು ಅವನವನ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಅಂತರ್ವೇದಿಯಾಗಿಯೂ ಅಂದರೆ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ವೇದಿಯಲ್ಲಿ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹೊಂದಿದ ಮತ್ತು ಬಹಿರ್ವೇದಿಯಾಗಿಯೂ ಅಂದರೆ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗೂ ಇರುವ ದೇವತೆಗಳ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಯೇ ಮಾಡಬೇಕು. ಬುದ್ಧಿವಂತನಾದ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ

ಪುಷ್ಪಾನ್ನಗಂಧನೈವೇದ್ಯ ಸ್ತೋತ್ರಾಧ್ಯಯನಕರ್ಮಣಾ |
ಧೂಪದೀಪನಮಸ್ಕಾರೈರ್ನಿತ್ಯಂ ಪೂಜ್ಯಾ ದಿವಾಕಸಃ

|| ೪ ||

ತತೋಪಿ ನಿಯಮೈಶ್ಚೈವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ಚ ತರ್ಜಣೈಃ |
ಬಹಿಃಶುಶ್ರೂಷಯಾ ಚೈವ ದಾನೇನ ವಿವಿಧೇನ ಚ

|| ೫ ||

ಸದೈವ ಪೂಜಿತಾ ದೇವಾಸ್ತು ಸ್ವಿಮಾಯಾಂತಿ ಯಾದವ |
ಸ್ವೇಸ್ವೇ ಕಾಲವಿಶೇಷೇಣ ಕಾಲಃ ಪೂರ್ವೋದಿಕ್ಶೋ ಮಯಾ

|| ೬ ||

|| ವಜ್ರ ಉವಾಚ ||

ದೇವತಾಃ ಕಾಶ್ಚ ಕಸ್ಥಿನ್ನು ಕಾಲೇ ಸಂಪೂಜಯೇತ್ಸದಾ |
ದೇವತಾಪೂಜನೇ ಕಾರ್ಯಂ ವಿಶೇಷಾನ್ತಮು ಕೀರ್ತಯ

|| ೭ ||

ಈ ವಿಧವಾದ ದೇವತಾ ಪೂಜೆಗಿಂತಲೂ ಕರ್ತವ್ಯವಾದ ಮತ್ತೊಂದು ಕರ್ಮವಿಲ್ಲ. ಅಂತರ್ವೇದಿಯಾದ ಯಜನವು (ಪೂಜೆಯು) ಪ್ರಾಯಶಃ ಧನಿಕರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ದ್ರವ್ಯವುಳ್ಳ ಸಾಮಾನ್ಯನಿಗೆ ವೇದಿಯ ಹೊರಗೆ ನಡೆಸಬಹುದಾದ ಯಜನವೇ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ ಇದೂ ಸಹ ಹೂವು, ಗಂಧ, ನೈವೇದ್ಯ, ಸ್ತೋತ್ರ, ಅಧ್ಯಯನ, ಧೂಪದೀಪನಮಸ್ಕಾರಾದಿಗಳಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರುತ್ತೆಯಾಗಿ ಇವುಗಳಿಂದಲೇ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಉಪವಾಸ ನಿಯಮಗಳಿಂದಲೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಮಾಡುವ ಪೂಜಾ, ಶುಶ್ರೂಷಾ, ದಾನ ಇತ್ಯಾದಿ ಬಹುವಿಧ ಬಾಹ್ಯ ಸಾಧನಗಳಿಂದಲೂ ಮಾಡುವ ಪೂಜೆಯು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿಯೇ ಆಗುತ್ತದೆ ಇದನ್ನೂ ಅವರವರಿಗೆ ವಿಹಿತವಾದ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಕಾಲಗಳನ್ನೂ ಹಿಂದೆ ನಾನು ಹೇಳಿರುತ್ತೇನೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ವಜ್ರನು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

೭-೧೦. ಯಾವ ಯಾವ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಯಾವ ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಆ ಪೂಜೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯವೇನು? ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ—ದೇವತಾ ಪೂಜೆಗೆ ಅರ್ಹವಾದ ಕಾಲವನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ವರ್ಷಸರ್ವಂತವೂ

|| ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚಿ ||

ಕಾಲಂ ತಥಾಹಂ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ದೇವತಾಪೂಜನೇ ಪ್ರಥಮ್ |

ಸಂವತ್ಸರೇಣ ಧರ್ಮಜ್ಞ ಸೋಪವಾಸಸ್ಯ ಸರ್ವದಾ || ೮ ||

ಬ್ರಹ್ಮಾಣಂ ಪೂಜಯೇದ್ವೇವಂ ಸತತಂ ಪ್ರಥಮೇಽಹನಿ |

ಪಕ್ಷದ್ವಯೇ ಮಹಾಭಾಗ ಪಂಚದಶ್ಯಾಮುಪೋಷಿತಃ || ೯ ||

ಸಂವತ್ಸರೇಣ ಧರ್ಮಜ್ಞ ವಿದ್ಯಾದ್ವಯಸುಖಾರ್ಥಕಂ |

ಹಂಸಯುಕ್ತೇನ ಯಾನೇನ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಚ ಗಚ್ಛತಿ || ೧೦ ||

ಜೈತ್ರಮಾಸಸ್ಯ ಯಾ ಶುಕ್ಲೇ ಪ್ರಥಮಾ ಪ್ರತಿಪದ್ಭವೇತ್ |

ತದಗ್ನಿ ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಕೃತ್ವಾ ಸೋಪವಾಸಸ್ತು ಪೂಜನಂ || ೧೧ ||

ಸಂವತ್ಸರಮವಾಪ್ನೋತಿ ಸೌಖ್ಯಾನಿ ಭೃಗುನಂದನ |

ಕಾಲಸ್ಯಾವಯವಾಃ ಸರ್ವೇ ತಸ್ಮಿನ್ನಹನಿ ಪೂಜಿತಾಃ || ೧೨ ||

ಗೃಹಕ್ಷಾಣಿ ಚ ಧರ್ಮಜ್ಞ ಸೌಖ್ಯಂ ದದ್ಯಾದನುತ್ತಮಂ |

ಸಂವತ್ಸರಾಧಿಪಂ ನಾಗಂ ತಸ್ಮಿನ್ನಹನಿ ಪೂಜಯೇತ್ || ೧೩ ||

ಆ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಉಪವಾಸಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಡೆಸಬೇಕು. ಚತುರ್ಮುಖನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಎರಡು ಪಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪೂರ್ಣಮೆ ಮತ್ತು ಅಮಾವಾಸ್ಯಾ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಉಪವಾಸವಿದ್ದು ಪ್ರಥಮೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಹೀಗೆ ವರ್ಷಪೂರ್ತಿ ಮಾಡಿದವನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಧನಕನಕಾದಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಹಂಸಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ದಿವ್ಯ ಯಾನದಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

೧೧-೧೪. ಜೈತ್ರಮಾಸದ ಶುಕ್ಲ ಪಕ್ಷ ಪ್ರಥಮಾತಿಯಲ್ಲಿ ಉಪವಾಸವಿದ್ದು ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಆ ಸಂವತ್ಸರವೆಲ್ಲಾ ಸೌಖ್ಯದಿಂದಿರುತ್ತಾನೆ. ಆ ದಿನದಲ್ಲಿ ಕಾಲಾವಯವಗಳಾದ ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ, ಗೃಹನಕ್ಷತ್ರಾದಿಗಳನ್ನೂ ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ ಸೌಖ್ಯವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಸಂವತ್ಸರಾಧಿಪನಾದ ನಾಗರಾಜನನ್ನೂ ಆ ದಿನ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಗೃಹಗಳ ಪೂಜೆಯಿಂದಲೂ ಸೌಖ್ಯ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮವಾದ

ಗೃಹೇಭ್ಯಃ ಸೌಖ್ಯಮಾಪ್ನೋತಿ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯಮಗ್ರ್ಯಂ ತಥೈವ ಚ |
ತತ್ರಾಹ್ನಿ ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ಸೃಷ್ಟಂ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಂ ಪ್ರಥಮಂ ದ್ವಿಜ || ೧೪ ||

ದಕ್ಷಂ ಪ್ರಜಾಪತಿಂ ನಿತ್ಯಂ ದ್ವಿತೀಯಾಯಾಮಾಚಾರ್ಯೇತ್ |
ಫಲಮಾಪ್ನೋತಿ ಧರ್ಮಜ್ಞ ಗೋಸವಸ್ಯ ನ ಸಂಶಯಃ || ೧೫ ||

ತಥಾ ನಾಸತ್ಯಯೋಃ ಕೃತ್ವಾ ತಸ್ಮಿನ್ನಹನಿ ಪೂಜನಂ |
ನಿತ್ಯಮಾರೋಗ್ಯಮಾಪ್ನೋತಿ ತಥಾ ರೂಪಂ ಚ ಭಾರ್ಗವ || ೧೬ ||

ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ್ವಿತೀಯಾಯಾಂ ಬಾಲಚಂದ್ರಸ್ಯ ಪೂಜನಂ |
ಕೃತ್ವಾ ದತ್ತಾ ಚ ಲವಣಂ ಪ್ರಾಗ್ರಾತ್ರೌ ಸುಭಗೋ ಭವೇತ್ || ೧೭ ||

ಸಾಧ್ಯಾ ದ್ವಾದಶ ಯೇ ಪ್ರೋಕ್ತಾಸ್ತೇಷಾಂ ಕೃತ್ವಾ ತು ಪೂಜನಂ |
ತೃತೀಯಸ್ಯಾಂ ಮಹಾಭಾಗ ದ್ವಾದಶಾಹಫಲಂ ಲಭೇತ್ || ೧೮ ||

ತೃತೀಯಾಯಾಂ ತಥಾಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮವಿಷ್ಣುಮಹೇಶ್ವರಾನ್ |
ಸೃಫಕ್ರೃಫಕ್ ಮಹಾಭಾಗ ತ್ರಿವರ್ಗಫಲಭಾಗ್ಯವೇತ್ || ೧೯ ||

ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯಲಾಭವೂ ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ. ಆ ದಿನದಲ್ಲಿಯೇ ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದ ಲೋಕ
ತ್ರಯವೂ ಪ್ರಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

೧೫-೧೯. ದಕ್ಷಪ್ರಜಾಪತಿಯನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ದ್ವಿತೀಯಾ ತಿಥಿಯಲ್ಲಿಯೇ
ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಇದನ್ನು ನಡೆಸಿದವನು ಗೋಯಜ್ಞಫಲವನ್ನೇ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.
ಹಾಗೆಯೇ ಅದೇ ದಿನದಲ್ಲಿ ಅತ್ತಿನೀದೇವತೆಗಳ ಪೂಜೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ
ವನ್ನೂ ಸುರೂಪವನ್ನೂ ಹೊಂದಿಯೇ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ್ವಿತೀಯೆಯಲ್ಲಿ
ಬಾಲಚಂದ್ರನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ರಾತ್ರಿಗೆ ಮೊದಲೇ ಲವಣವನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದಲ್ಲಿ
ಸೌಭಾಗ್ಯಶಾಲಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ತೃತೀಯಾತಿಥಿಯಲ್ಲಿ ಏನು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿರುವ
ಹನ್ನೆರಡು ಸಾಧ್ಯರನ್ನೂ ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ ದ್ವಾದಶಾಹವೆಂಬ ಯಜ್ಞದ ಫಲವನ್ನು
ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಅಂತಹ ತೃತೀಯೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು, ಮಹೇಶ್ವರರನ್ನು
ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾಮಗಳೆಂಬ ತ್ರಿವರ್ಗಫಲವನ್ನೂ
ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

ಶ್ರೀಂಲ್ಲೋಕಾಂಶ್ಚ ತದಾ ರಾಮ ಸಮ್ಯಕ್ಸಂಪೂಜಯೇನ್ನರಃ |

ಕುಶ್ವರ್ಯಂ ಮಹದಾಪ್ನೋತಿ ಗತಿಮಗ್ರ್ಯಾಂ ಚ ವಿಂದತಿ || ೨೦ ||

ತೃತೀಯಾ ಶ್ರಾವಣೇ ಕೃಷ್ಣಾ ಯಾಸ್ಯಾಚೈವಣಸಂಯುತಾ |

ತಸ್ಯಾಂ ಸಂಪೂಜ್ಯ ಗೋವಿಂದಂ ಪುಷ್ಪಿಮಗ್ರ್ಯಾಮನಾಪ್ನುಯಾತ್ || ೨೧ ||

ವೈಶಾಖಶುಕ್ಲಪಕ್ಷೇತು ತೃತೀಯಾಯಾಮುಪೋಷಿತಃ |

ಅಕ್ಷಯಂ ಫಲಮಾಪ್ನೋತಿ ಸರ್ವಸ್ಯ ಸುಕೃತಸ್ಯ ತು || ೨೨ ||

ಸಾ ತಥಾ ಕೃತ್ತಿಕೋಪೇತಾ ವಿಶೇಷೇಣ ಚ ಪೂಜಿತಾ |

ತತ್ರ ದತ್ತಂ ದುತಂ ತಪ್ತಂ ಸರ್ವಂ ಸಫಲಮುಚ್ಯತೇ || ೨೩ ||

ಅಕ್ಷಯಾ ಸಾ ತಿಥಿಯಸ್ಯಾತ್ರ ಸ್ಮಾತ್ಸುಕೃತಮಕ್ಷಯಂ |

ಅಕ್ಷಾತ್ಯೈ ಪೂಜ್ಯತೇ ವಿಷ್ಣುಸ್ತೇನ ಸಾಪ್ಯಕ್ಷತಾ ಸ್ಮೃತಾ || ೨೪ ||

೨೦-೨೪ ಆದೇ ದಿನದಲ್ಲಿಯೇ ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪೂಜಿಸಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಹೆಚ್ಚಾದ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನೂ, ಉತ್ತಮವಾದ ಗತಿಯನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಶ್ರಾವಣಮಾಸದಲ್ಲಿ ಶ್ರವಣನಕ್ಷತ್ರದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಬಹುಳ ತೃತೀಯೆಯಲ್ಲಿ ಗೋವಿಂದನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಹೆಚ್ಚಾದ ಪುಷ್ಪಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ವೈಶಾಖಶುಕ್ಲತೃತೀಯೆಯಲ್ಲಿ ಉಪವಾಸವಿದ್ದು ಗೋವಿಂದನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪುಣ್ಯಗಳಿಗಿಲ್ಲ ಅಕ್ಷಯವಾದ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಆದೇ ತಿಥಿಯು ಕೃತ್ತಿಕಾನಕ್ಷತ್ರದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದರೆ ಬಹಳ ವಿಶೇಷ. ಆ ದಿನ ಮಾಡಿನ ದಾನ ಹೋಮ ತಪಸ್ಸುಗಳೆಲ್ಲಾ ಸಫಲಗಳೇ ಆಗುತ್ತವೆ. ಆ ತಿಥಿಯು ಅಕ್ಷಯ. ಅಕ್ಷಯ ಸ್ವರೂಪವಾದುದರಿಂದ ಪುಣ್ಯದ ಫಲವೂ ಅಕ್ಷಯವೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅಕ್ಷತೆಗಳಿಂದ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿಯೂ ಇದೇ ಫಲವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

1 ಇದು ಕಾಮ್ಯಕರ್ಮರೂಪವಾದ ಪೂಜಾವಿಧಿ, ಅದುದರಿಂದಲೇ “ನಾಕ್ಷತ್ರಿರರ್ಜಯೇ-
ದ್ವಿಷ್ಣುಂ | ನಕೇತಕ್ಯಾಶಿವಂಕಥಾ” ಎಂಬ ನಿಷ್ಕಾಮಕರ್ಮಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುವ ನಿಷೇಧ
ದಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ಬಾಧಕವಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು.

ಅಕ್ಷತೈಸ್ತು ನರಃ ಸ್ನಾತಃ ವಿಷ್ಣೋರ್ದೇಶಾ ತಥಾಕ್ಷತಾನ್ |
ಸಕ್ತಾನ್ ಸುಸಂಸ್ಕೃತಾಂಶ್ಚೈವ ಹುಕ್ವಾ ಚೈವ ತಥಾಕ್ಷತಾನ್ || ೨೫ ||

ವಿಪ್ರೇಷು ದತ್ತಾ ತಾನೇವ ತಥಾ ಸಕ್ತುಂ ಸುಸಂಸ್ಕೃತಂ |
ಯನಾನ್ ಭುಜ್ಞಹಾರಾಜ ಫಲಮಕ್ಷಯ್ಯಮತ್ನತೇ || ೨೬ ||

ಏಕಾಮಪ್ಯುಕ್ತವತ್ಕೃತ್ವಾ ತೃತೀಯಾಂ ಭೃಗುನಂದನ |
ಏಷಾಮಬ್ದತೃತೀಯಾನಾಂ ಸರ್ವಾಸಾಂ ತತ್ಪಲಂ ಭವೇತ್ || ೨೭ ||

ಪ್ರೋಕ್ತಾಸ್ತು ಭೃಗವೋ ನಾಮ ದೇವಾ ದ್ವಾದಶ ಯೇ ಪುರಾ |
ಚತುರ್ಥ್ಯಾಂ ಪೂಜನಂ ತೇಷಾಂ ಕೃತ್ವಾ ದಿವಮವಾಪ್ನುಯಾತ್ || ೨೮ ||

ಯಮಸ್ಯ ಪೂಜನಂ ಕೃತ್ವಾ ಚತುರ್ಥ್ಯಾಮೇವ ಧಾರ್ಮಿಕಃ |
ನಾಪ್ನೋತಿ ನಾರಕಂ ದುಃಖಂ ತುಷ್ಠೇ ರವಿಸುತೇ ನರಃ || ೨೯ ||

ವಿನಾಯಕಮಥಾಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಚತುರ್ಥ್ಯಾಂ ಯದುನಂದನ |
ಸರ್ವವಿಘ್ನವಿನಿರ್ಮುಕ್ತಃ ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿಮವಾಪ್ನುಯಾತ್ || ೩೦ ||

೨೫-೩೦. ಅಕ್ಷತೆಗಳಿಂದಲೇ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ, ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಅಕ್ಷತೆಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ, ಸಂಸ್ಕೃತವಾದ ಹುರಿಟ್ಟು ಮತ್ತು ಅಕ್ಷತೆ ಇವನ್ನೂ ಹೋಮಮಾಡಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೂ ಅವನ್ನೇ ದಾನಮಾಡಿ, ಯವಾನ್ನ ಭೋಜಿಯಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷಯ್ಯವಾದ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಈ ಮೂರರಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದನ್ನು ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ವರ್ಷದ ಮೂರನೆಯೊಂದು ಕಾಲದ ವ್ರತದಿಂದ ವರ್ಷಪೂರ್ತಿಯಾದ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಭೃಗುಗಳೆಂಬ ಹನ್ನೆರಡು ದೇವತೆಗಳನ್ನು ನಾಣು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿರುವೆನಷ್ಟೆ. ಈ ಚತುರ್ಥಿಯ ದಿನ ಅವರನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಗ ಸುಖವೇ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಚತುರ್ಥಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಧಾರ್ಮಿಕನಾಗಿದ್ದು ಯಮ ದೇವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ ಸಂತುಷ್ಟನಾದ ರವಿಪುತ್ರನಿಂದ ಉಂಟಾಗಬಹುದಾದ ನರಕದುಃಖವೆಲ್ಲವೂ ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಚತುರ್ದಶಿಯಲ್ಲಿ ವಿನಾಯಕನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ವಿಘ್ನಗಳಿಂದಲೂ ಮುಕ್ತನಾಗಿ ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

ನಿದ್ರಾಂ ರತಿಂ ತಥಾ ಶ್ರದ್ಧಾಂ ಕೀರ್ತಿಂ ಮೇಧಾಂ ಸರಸ್ವತೀಂ |

ಪ್ರಜ್ಞಾಂ ತುಷ್ಟಿಂ ತಥಾಕಾಂತಿಂ ತಸ್ಮಿನ್ನದನಿ ಪೂಜಯೇತ್ || ೩೦ ||

ತತ್ಪ್ರಸಾದಮಾಪ್ನೋತಿ ಯಥೇಷ್ಟಂ ಮನುಜೋತ್ತಮ |

ವಿದ್ಯಾ ಕಾಮೋ ವಿಕೀರ್ಷೇಣ ಪೂಜಯೇತ್ತು ಸರಸ್ವತೀಂ || ೩೧ ||

ದೇವಾನಾಂ ಮಾತರಃ ಸರ್ವಾಸ್ತಥಾ ಶಿಶ್ನಾಹ್ನಿ ಪೂಜಿತಾಃ |

ಸರ್ವಕಾಮಪ್ರದಾ ಜ್ಞೇಯಾಃ ಪುರುಷಸ್ಯ ವಿಸಶ್ಚಿತಃ || ೩೨ ||

ಪಂಚಮ್ಯಾಂ ಪೂಜನಂ ಕೃತ್ವಾ ತಥಾ ಚಂದ್ರಮಸೋ ನರಃ |

ಸೌಭಾಗ್ಯಂ ಮಹದಾಪ್ನೋತಿ ಯಶಶ್ಚಾನ್ಯೈಃ ಚ ವಿಂದತಿ || ೩೩ ||

ಪಂಚಮ್ಯಾಂ ಸೈಥಿವೀಂ ದೇವೀಂ ತಥಾ ಸಂಪೂಜಯೇನ್ನರಃ |

ತಾನೇವಾಪ್ನೋತ್ಯಯತ್ನೇನ ನಾತ್ರ ಕಾರ್ಯಾ ವಿಚಾರಜಾ || ೩೪ ||

ವಿಶ್ವೇದೇವಾಸ್ತು ಯೇ ಪ್ರೋಕ್ತಾಃ ಪೂರ್ವಮೇವ ಮಯಾ ದತ |

ತೇಷಾಂ ಸಂಪೂಜನಂ ಕೃತ್ವಾ ಪಂಚಮ್ಯಾಂ ದಿವಮಾಪ್ನುಯೇತ್ || ೩೫ ||

೩೦-೩೬. ನಿದ್ರಾ, ರತಿ, ಶ್ರದ್ಧಾ, ಕೀರ್ತಿ, ಮೇಧಾ, ಸರಸ್ವತೀ, ಪ್ರಜ್ಞಾ, ತುಷ್ಟಿ, ಕಾಂತಿ ಇವರನ್ನೂ ಆ ದಿನ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಇವರ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದಲೂ ಇಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ವಿದ್ಯಾಪೇಕ್ಷೆ ಇರುವವನು ಸರಸ್ವತಿಯನ್ನು ವಿಶೇಷರೀತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ದೇವತೆಗಳ ತಾಯಿಯರನ್ನೂ ಆ ದಿನ ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ ವಿವೇಕಿಯಾದ ಪುರುಷನು ಎಲ್ಲಾ ಇಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದಬಹುದು. ಪಂಚಮಿಯಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾದ ಸೌಭಾಗ್ಯವನ್ನೂ, ಯಶಸ್ಸನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಅದೇ ಪಂಚಮಿಯಲ್ಲಿ ಭೂದೇವಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು ಇದರಿಂದ ಇತರ ಪ್ರಯತ್ನವಿಲ್ಲದೆಯೇ ಭೂಲಾಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಿಂದೆ ನಾನು ಹೇಳಿರುವ ಹತ್ತು ಜನ ವಿಶ್ವೇದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ಪಂಚಮಿಯಲ್ಲಿ ಪೂಜಿಸಿದವನು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಭಾಗಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಇಷ್ಟಗಂಧರ್ವಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಪಂಚಮ್ಯಾಂ ಸುಭಗೋ ಭವೇತ್ |
ತಥಾ ಚಿತ್ರರಥಂ ತೇಷಾಂ ರಾಜಾನಂ ಚ ವಿಶೇಷತಃ || ೩೭ ||

ದೇವಭಾರ್ಯಾಂ ತಥಾ ಭಾರ್ಯಾಂ ಸಂಪೂಜ್ಯ ಸುಭಗೋ ಭವೇತ್ |
ಇಷ್ಟಾಮಸ್ತರಸಂ ಚೈವ ತಥಾ ರೂಪಮವಾಪ್ನುಯಾತ್ || ೩೮ ||

ಇಷ್ಟಂ ನಾಗಂ ತಥಾಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಶ್ರಿಯಮಾಪ್ನೋತ್ಕೃತೃನುತ್ತಮಾಂ |
ನಾರುಣೈಃ ಪುಷ್ಕರಸ್ಯಾರ್ಜಾಂ ಪಂಚಮ್ಯಾಂ ಯಃ ಸಮಾಚರೇತ್ || ೩೯ ||

ಸರ್ವಕಾಮಸಮೃದ್ಧಸ್ಯ ಸೋಮಯಜ್ಞಫಲಂ ಭವೇತ್ |
ತಥಾ ಚ ಪೂಜಯನ್ರಾಜಂಸ್ತಥಾ ವೈ ನಲಕೂಬರಂ || ೪೦ ||

ಶ್ರಿಯಃ ಸಂಪೂಜನಂ ಕೃತ್ವಾ ಪಂಚಮ್ಯಾಂ ಪ್ರಯತಃ ಸದಾ |
ಶ್ರಿಯಮಾಪ್ನೋತಿ ವಿಪುಲಾಂ ಮತಿಮುಗ್ರಾಂ ಚ ವಿಂದತಿ || ೪೧ ||

೩೭-೪೧. ಈ ಪಂಚಮಿಯಲ್ಲಿ ಅಭಿಮತರಾದ ಗಂಧರ್ವರನ್ನೂ ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ ಸೌಭಾಗ್ಯವನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಗಂಧರ್ವರಿಗೆ ರಾಜನಾದ ಚಿತ್ರರಥನ ಪೂಜೆಯು ವಿಶೇಷವಾದದ್ದು. ದೇವತೆಗಳ ಪತ್ನಿಯರನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿಯೂ ಸೌಭಾಗ್ಯಶಾಲಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಇಷ್ಟರಾದ ಅಪ್ಸರೆಯರನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿಯೂ ಒಳ್ಳೆಯ ರೂಪವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ನಾಗರಾಜನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ವರುಣಸೂಕ್ತದಿಂದ ಜಲವನ್ನು ಈ ಪಂಚಮಿಯಲ್ಲಿ ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ ಸಕಲಸಾಮಗ್ರಿಗಳಿಂದಲೂ ಸಮೃದ್ಧವಾದ ಸೋಮಯಜ್ಞದ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ ಹಾಗೆಯೇ ನಲಕೂಬರನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿಯೂ ಹೆಚ್ಚಾದ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

ಶಕ್ತಿತ್ರತುಕ್ಲ ಸ್ಯ ಪಂಚಮ್ಯಾಂ ಪೂಜಯಿತ್ವಾ ತಥಾ ಶ್ರಿಯಂ || ೪೨ ||

ಸಕೃದೇವಾಪ್ನುಯಾದ್ರಾಜನ್ ಘಲಂ ಸಂವತ್ಸರೋದಿತಂ |
ಸರ್ವಸ್ಯಾಂ ನೃಪ ಪಂಚಮ್ಯಾಂ ರತಿಂ ಪ್ರೀತಿಂ ಸರಸ್ವತೀಂ || ೪೩ ||

ಉಮಾಂ ಮೇನಾಂ ಭದ್ರಕಾಲೀಂ ತಥಾ ಕಾತ್ಯಾಯಿನೀಮಹಿ |
ಧೃತಿಂ ಸ್ವಾಹಾಂ ಸುಧಾಮೃದ್ವಿಮನುಸೂಯಾಂ ತಥಾ ಕ್ಷಮಾಂ || ೪೪ ||

ಸುಭೀಮಾಂ ದೇವಸೇನಾಂ ಚ ವೇಲಾಂ ಜ್ಯೋತ್ಸ್ಯಾಂ ತಥಾಂ ಶಚೀಂ |
ಗೌರೀಂ ವರುಣಪತ್ನೀಂ ಚ ಯಮಪತ್ನೀಂ ತಥೈಚ ಚ || ೪೫ ||

ಧೂಮೋರ್ಣಾಂ ಸುಮಹಾಭಾಗಾಂ ಮೃತ್ಯುಚ್ಛಾಯಾಂ ತಥೈವ ಚ |
ಅಭೀಷ್ಠಾಂ ದೇವಜನನೀಂ ದೇವಪತ್ನೀಂ ತಥೈವ ಚ || ೪೬ ||

ಪೂಜಯನ್ ಕಾಮಮಾಪ್ನೋತಿ ತಸ್ಯಾಹ್ಯೇಕಾಮಸಂತಯಂ |
ಐರಾವತಂ ವಾ ಗರುಡಮುಚ್ಛೈಶ್ರವಸಮೇವ ವಾ || ೪೭ ||

೪೨-೪೬ ಚೈತ್ರತುಧ ಪಂಚಮಿಯಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಫಲವನ್ನು ಒಂದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಎಲ್ಲಾ ಪಂಚಮಿಯಲ್ಲೂ ರತಿ, ಪ್ರೀತಿ, ಸರಸ್ವತೀ, ಉಮಾ, ಮೇನಾ, ಭದ್ರಕಾಲೀ, ಕಾತ್ಯಾಯಿನೀ, ಧೃತಿ, ಸ್ವಾಹಾ, ಸುಧಾ, ಮೃದ್ವಿ, ಅನುಸೂಯಾ, ಕ್ಷಮಾ, ಸುಭೀಮ, ದೇವಸೇನಾ, ವೇಲಾ, ಜ್ಯೋತ್ಸ್ಯಾ, ಶಚೀ, ವರುಣಪತ್ನಿಯಾದ ಗೌರೀ, ಯಮ ಪತ್ನಿಯಾದ ಧೂಮೋರ್ಣಾ, ಮೃತ್ಯು, ಛಾಯಾ, ದೇವಜನನಿಯಾದ ಅಭೀಷ್ಠಾ, ದೇವಪತ್ನೀ ಇವರಲ್ಲಿ ಯಾರೊಬ್ಬರನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೂ ಇಷ್ಟಫಲವನ್ನು ಹೊಂದಿಯೇ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

೪೭-೫೨. ಐರಾವತ, ಗರುಡ, ಉಚ್ಛೈಶ್ರವಸ್ಸು, ಹರನ ವಾಹನವಾದ ವೃಷಭ, ಅವನ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳು ಇವನ್ನೂ ಸಹ ರಾಜನಾದವನು ಈ ದಿನದಲ್ಲಿ ಪೂಜೆ

ಹರಸ್ಯ ವೃಷಭಂ ಚೈವ ಶಸ್ತ್ರಾಣ್ಯಸ್ತ್ರಾಣಿ ಯಾನಿ ಚ |
ತದಾ ಸಂಪೂಜಯನ್ ರಾಜಾ ವಿಜಯಂ ಸಮುಪಾಶ್ನುತೇ || ೪೮ ||

ತಥಾ ಭಾದ್ರಪದೇ ಮಾಸಿ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷಸ್ಯ ಪಂಚಮೀಂ |
ನಾಗಸಂಪೂಜನಂ ಕೃತ್ವಾ ಧನಭಾಗೀ ಭವೇನ್ನರಃ || ೪೯ ||

ಕುಮಾರಶ್ಚ ತಥಾ ಸ್ಕಂದೋ ವಿಶಾಖಶ್ಚ ಗುಹಸ್ತಥಾ |
ಚತುರಾತ್ಮಾ ನಿರ್ದಿಷ್ಟೋ ಭಗವಾನ್ ಕ್ರೌಂಚದಾರಣಃ || ೫೦ ||

ಸಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ನರಃ ಪಷ್ಕಾಂ ಪುತ್ರಾನಾಪ್ನೋತೈಭೀಸ್ಸಿತಾನ್ |
ಬಾಲಕಾನಾಂ ಗೃಹೇ ಶ್ರೇಯೋ ನರಃ ಪ್ರಾಪ್ನೋತೈಸಂಶಯಂ || ೫೧ ||

ಋತೂನಾಂ ಪೂಜನಂ ಕೃತ್ವಾ ತತ್ರ ಕ್ಷೇಮಮನಾಪ್ನುಯಾತ್ |
ಸ್ಯಂದಪಾರ್ಶ್ವಚರಾನ್ ರಾಜನ್ ಭೀಮಪಾರ್ಶ್ವಚರಾಂಸ್ತಥಾ || ೫೨ ||

ಯಮುಪಾರ್ಶ್ವಚರಾಂಶ್ಚೈವ ರೋಗಮುಕ್ತಿಮನಾಪ್ನುಯಾತ್ |
ಕಾಲಪಾಶೌ ತಥಾಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಜ್ವರವ್ಯಾಧೀಶನೇವ ಚ || ೫೩ ||

ಮಾಡಿದ್ದೇ ಆದರೆ ವಿಜಯಶಾಲಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಭಾದ್ರಪದ ಶುಕ್ಲ ಪಂಚಮಿಯಲ್ಲಿ ನಾಗರಾಜನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ ಧನಿಕನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಕ್ರೌಂಚ ದಾರಣನಾದ ಪಣ್ಮುಖನು, ಕುಮಾರ, ಸ್ಕಂದ, ವಿಶಾಖ, ಗುಹ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ನಾಮಗಳಿಂದ ಚತುರಾತ್ಮನಾಗಿರುವನು. ಇಂತಹ ಪಣ್ಮುಖನನ್ನು ಪಷ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ ಅಭಿಮತರಾದ ಪುತ್ರರನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಬಾಲಕ ರಿಗೂ ಶ್ರೇಯಸ್ಸುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಋತುಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಆಯಾಯ ಋತುಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ಷೇಮಿಯಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಸ್ಯಂದನ ಪಾರ್ಶ್ವವರ್ತಿಗಳಾದ ಭೃತ್ಯರನ್ನೂ, ಯಮನ ಭೃತ್ಯರನ್ನೂ ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ ರೋಗಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ.

೫೩-೫೯. ಕಾಲಪಾಶನನ್ನೂ, ಜ್ವರವ್ಯಾಧೀಶನನ್ನೂ, ವಾಯು, ಅಗ್ನಿ, ಚಂದ್ರ ಇವರನ್ನೂ ಸಹ ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ, ರೋಗದಿಂದ ಪಾರಾಗುತ್ತಾನೆ. ಚೈತ್ರ ಪಕ್ಷಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಯಂದನನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪೂಜಿಸಿದವನು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿರುವ ಫಲವನ್ನೂ

ರೋಗನೋಕ್ಷಮವಾಪ್ನೋತಿ ವಾಯುವಹ್ನೀಂದ್ರವಸ್ತ್ರಥಾ |
ಚಿತ್ರೈಶ್ವಷ್ಣ್ಯಾಂ ವಿಶೇಷೇಣ ಸ್ಕಂದಮಭ್ಯರ್ಚಯೇನ್ನರಃ || ೫೪ ||

ಪೂರ್ವೋಕ್ತಫಲಮಾಪ್ನೋತಿ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಂ ಚ ಗಚ್ಛತಿ |
ಸಪ್ತಮ್ಯಾಂ ಚ ಸಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಸೂರ್ಯಪತ್ನೀಂ ಸುವರ್ಚಲಾಂ || ೫೫ ||

ಇಷ್ಟಾನ್ಯಾಮಾನವಾಪ್ನೋತಿ ನಾತ್ರ ಕಾರ್ಯಾ ವಿಚಾರಣಾ |
ದೇವಾ ಏಕೋನಸಂಚಾತನ್ಮರುತೋ ನಾಮ ಕೀರ್ತಿತಾಃ || ೫೬ ||

ತೇಷಾಂ ಸಂಪೂಜನಂ ಕೃತ್ವಾ ಸಪ್ತಮ್ಯಾಂ ದಿವಮಾಪ್ನುಯಾತ್ |
ಇಷ್ಟಪೂಜಾಂ ಚ ಶೈಲಸ್ಯ ತದಾ ಕೃತ್ವಾ ಸುಖೀ ಭವೇತ್ || ೫೭ ||

ಪೂಜಯಿತ್ವಾ ತಥಾಭಿಷ್ಠ್ಯಾಂ ಸರಿತಂ ಪುಣ್ಯಭಾಗ್ಯವೇತ್ |
ವಹ್ನಿಸಂಪೂಜನಂ ಕೃತ್ವಾ ವಹ್ನಿಷ್ಠೋಮಫಲಂ ಲಭೇತ್ || ೫೮ ||

ವಾಯೋಃ ಸಂಪೂಜನಂ ಕೃತ್ವಾ ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ಪರಮಾಂ ಗತಿಂ |
ಸಂಪೂಜ್ಯ ಚ ಯುಷೀನ್ಸಪ್ತ ಸೋಮಸಂಸ್ಥಾಸು ಯೇ ಸ್ಮೃತಾಃ || ೫೯ ||

ಹೊಂದಿ ಸ್ವರ್ಗಸುಖಕ್ಕೂ ಭಾಗಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಸಪ್ತಮಿಯಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯಪತ್ನಿಯಾದ ಸುವರ್ಚಲೆಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟವಾದ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ನಲವತ್ತೊಂಭತ್ತು ಜನ ದೇವತೆಗಳು ಮರುತ್ತು ಗಳೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಸಪ್ತಮಿಯಲ್ಲಿ ಇವರನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದ್ದೇ ಆದರೆ, ಅವರು ಸ್ವರ್ಗಸುಖವನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಸಪ್ತಪರ್ವತಗಳಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟವಾದ ಯಾವ ಪರ್ವತವನ್ನಾದರೂ ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ ಸುಖಿಯಾಗುತ್ತಾರೆ. ಇಷ್ಟವಾದ ನದಿಯನ್ನು ಆ ದಿನ ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಅವನು ಪುಣ್ಯಶಾಲಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಷ್ಠೋಮದ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ವಾಯುವನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಗತಿಯನ್ನೇ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಸೋಮಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿರುವ ಸಪ್ತಋಷಿಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ, ಸಪ್ತಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಉತ್ತಮ ಗತಿಯನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

ಸಪ್ತ ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ಲೋಕಾನ್ಯೈ ಗತಿಮಗ್ರಾಂ ಚ ವಿಂದತಿ |

ಸಪ್ತಮ್ಯಾಂ ಯದುಶಾದೂರ್ಲ ಇಷ್ಟಮಭ್ಯರ್ಚಯನ್ಮುನಿಂ || ೬೦ ||

ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಫಲಮಾಪ್ನೋತಿ ತದ್ವತ್ಸಾಫಲ್ಯಮಶ್ನುತೇ |

ಪೂಜಯಿತ್ವಾ ಸಮುದ್ರಾಂಶ್ಚ ದ್ವೀಪಾಸಥ ತಥಾ ನರಃ || ೬೧ ||

ಪಾತಾಲಾನ್ತಾ ಮಹಾಭಾಗ ಭುವಮಾಪ್ನೋತ್ಯಭೀಷಿತಾಂ |

ಸಪ್ತಲೋಕಾಂಸ್ತಥಾ ತತ್ರ ಪೂಜಯಿತ್ವಾ ಸುಖೀ ಭಭೇತ್ || ೬೨ ||

ತೇಷ್ವೇವ ಚ ತಥೈವಾಗ್ರಾಂ ಗತಿಮಪ್ರತಿಮಾಂ ಲಭೇತ್ |

ಗಂಗಾಂ ಸಪ್ತಪ್ರಕಾರಾಂ ಚ ತಥಾ ದೇವೀಂ ಸರಸ್ವತೀಂ || ೬೩ ||

ಸಪ್ತಯಜ್ಞಾನವಾಪ್ನೋತಿ ನರಃ ಸಂಪೂಜಯನ್ ಧ್ರುವಂ |

ಅದಿತ್ಯಂ ಪೂಜಯೇದ್ಧೇವಂ ಶೀಘ್ರಂ ರೋಗೈರ್ವಿಮುಚ್ಯತೇ || ೬೪ ||

ಸಪ್ತಮ್ಯಾಂ ಯಾದವಶ್ರೇಷ್ಠ ಗತಿಮಗ್ರಾಂ ಚ ವಿಂದತಿ |

ಏವಂ ಸುಪೂಜನಂ ಕೃತ್ವಾ ಗತಿಮಗ್ರಾಂ ತಥಾ ಲಭೇತ್ || ೬೫ ||

೬೦-೬೫ ಈ ಸಪ್ತಮಿಯಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಮುನಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ ವೇದಾಧ್ಯಯನದ ಫಲವನ್ನೇ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಸಫಲ ಮನೋರಥನೂ ಆಗುತ್ತಾನೆ. ಸಪ್ತಸಮುದ್ರಗಳನ್ನೂ, ಹಾಗೆಯೇ ದ್ವೀಪಗಳನ್ನೂ, ಪಾತಾಲವನ್ನೂ ಗಲಿ ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ, ಇಷ್ಟವಾದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಸಪ್ತಲೋಕಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೂ ಸುಖಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೊಂದನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೂ ಅಸದೃಶವಾದ ಉತ್ತಮ ಗತಿಯನ್ನೇ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಏಳು ವಿಧಗಳುಳ್ಳ ಗಂಗಾದೇವಿಯನ್ನೂ, ಸರಸ್ವತಿಯನ್ನೂ ಪೂಜಿಸಿದವನು ಸಪ್ತಯಜ್ಞಗಳ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದಿಯೇ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ ರೋಗದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಸಪ್ತಮಿಯಲ್ಲಿ ಈ ವಿಧವಾದ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದವನು ಉತ್ತಮವಾದ ಗತಿಯನ್ನೇ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

ಜಯಂತಂ ತಕ್ರತನಯಂ ಪೂಜಯಿತ್ವಾ ಸುಖೀ ಭವೇತ್ |

ಅಷ್ಟಮ್ಯಾಂ ಪೂಜನಂ ಕೃತ್ವಾ ವಸೂನಾಂ ಧರ್ಮಸತ್ತಮಂ || ೬೬ ||

ನಾಕಲೋಕಮನಾಪ್ನೋತಿ ಗತಿಮಗ್ರಾಂ ಚ ವಿಂದತಿ |

ವಿಕಾನಂಶಾಂ ತಥಾ ದೇವೀಂ ತಥಾ ಸಂಪೂಜಯೇನ್ನರಃ || ೬೭ ||

ಸರ್ವಕಾಮಸಮೃದ್ಧಸ್ಯ ಯಜ್ಞಸ್ಯ ಫಲಮಶ್ನುತೇ |

ಮಹಾದೇವಂ ಸಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಸರ್ವಾನ್ಯಮಾನವಾಪ್ನುಯಾತ್ || ೬೮ ||

ವೀರಭದ್ರಂ ಸನಂದೀಶಂ ಲಗುಡೇಶಂ ತಥೈವ ಚ |

ಭದ್ರಕಾಲೀಂ ತಥಾಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ನವಮ್ಯಾಂ ಯದುನಂದನಂ || ೬೯ ||

ಕಾಮನೋಕಮನಾಪ್ನೋತಿ ಯಂ ಕಂಚಿನ್ನನಸೇಷಿತಂ |

ಚತುಷ್ಟಭೇಷು ರಮ್ಯೇಷು ತಥೈವಾಽಪ್ಪಾಲಕೇಷು ಚ || ೭೦ ||

ಗಿರಿಶ್ಯಂಗೇಷು ರಮ್ಯೇಷು ನದೀತೀರೇಷು ಚಾಪ್ಯಥ |

ಗುಹಾಸು ಚೈವ ರಮ್ಯಾಸು ಪಿಶಾಚಾನಾಂ ಬಲಿಂ ಹರೇತ್ || ೭೧ ||

೬೬-೭೧. ಇಂದ್ರಪುತ್ರನಾದ ಜಯಂತನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ ಸುಖಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಅಷ್ಟಮಿಯ ದಿನದಲ್ಲಿ ವಸುಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಗಸುಖಕ್ಕೆ ಭಾಗಿ ಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಉತ್ತಮಗತಿಯನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ವಿಕಾನಂಶದೇವತೆಯನ್ನೂ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಈ ಪೂಜಕನು ಸರ್ವಸಮೃದ್ಧವಾದ ಯಜ್ಞದ ಫಲವನ್ನೇ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಮಹಾದೇವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೂ ಸಕಲ ಮನೋರಥಗಳೂ ಫಲಿಸುತ್ತವೆ. ನವಮಿಯ ದಿನದಲ್ಲಿ ವೀರಭದ್ರ, ನಂದೀಶ, ಲಗುಡೇಶ, ಭದ್ರಕಾಲೀ ಇವರನ್ನೂ ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಮನೋರಥವು ಫಲಿಸುತ್ತದೆ. ನಾಲ್ಕು ಬೀದಿಗಳು ಸೇರುವ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ರಮ್ಯವಾದ ಪರ್ವತ ಶಿಖರಗಳ ಮೇಲೆಯೂ, ನದೀತೀರಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ರಮಣೀಯವಾದ ಗುಹಾಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಪಿಶಾಚಿಗಳಿಗೆ ಬಲಿಹರಣಮಾಡಬೇಕು.

ತಕ್ರಾದೀನಾಂ ಚ ದೇವಾನಾಂ ಯೇ ಚ ಸಾರ್ವಚರಾಃ ಸುರಾಃ |
ತೇಷಾಂ ಬಲಿಮುಸಾಕುರ್ಮನ್ ಕ್ಷೇಮಮಾಪ್ನೋತಿ ಮಾನವಃ || ೭೨ ||

ಆಯುಧಂ ಪೂಜಯಿತ್ವಾ ಚ ತಥಾ ವಿಜಯಮಾಪ್ನುಯಾತ್ |
ವಿದ್ಯಾಮಾಪ್ನೋತಿ ವಿಪುಲಾಂ ಪೂಜಯಿತ್ವಾ ಸರಸ್ವತೀಂ || ೭೩ ||

ವಿದ್ಯಾಕಾಮಸ್ತು ಕುರ್ವೀತ ತದಾ ಪುಸ್ತಕಪೂಜನಂ |
ತಥೈವಾಶ್ವಯುಜೇ ಶುಕ್ಲೇ ಭದ್ರಕಾಲೀಂ ವಿಶೇಷತಃ || ೭೪ ||

ನವಮ್ಯಾಂ ಪೂಜಯಿತ್ವಾ ತು ಸರ್ವಾನ್ ಕಾಮಾನವಾಪ್ನುಯಾತ್ |
ದಶಮ್ಯಾಂ ಪೂಜಯನ್ ರಾಜನ್ವಿಶ್ವೇದೇವಾಂಸ್ತಥಾದತ || ೭೫ ||

ಸರ್ವಕಾಮಸಮೃದ್ಧಸ್ಯ ಯಜ್ಞಸ್ಯ ಫಲಮಶ್ನುತೇ |
ತದಾ ಸಂಪೂಜಯನ್ರಾಜಂಸ್ತಥೈವ ಚ ದಿಶೋ ದಶ || ೭೬ ||

ಪ್ರಿಯಾಸಾಫಲ್ಯಮಾಪ್ನೋತಿ ಯತ್ರೈತ್ರಯತ್ರಾಭಿಜಾಯತೇ |
ಧರ್ಮಂ ಸಂಪೂಜ್ಯ ದೇವೇತಂ ಸರ್ವಸತ್ತ್ವಸುಖಾವಹಂ || ೭೭ ||

೭೨-೭೬ ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ಪೂಜಿಸಿ ಬಲಿಹರಣಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಪೂಜಕನು ಕ್ಷೇಮಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಆಶ್ವಯುಜ ಶುಕ್ಲ ನವಮಿಯಲ್ಲಿ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ ವಿಜಯವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಸರಸ್ವತಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾದ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾದವನು ಆ ದಿನ ಪುಸ್ತಕ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಭದ್ರಕಾಲಿಯನ್ನೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಮನೋರಥಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ದಶಮಿಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ವಿಶ್ವೇದೇವತೆಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದವನು ಪರಿಪೂರ್ಣವಾದ ಯಜ್ಞದ ಫಲವನ್ನೇ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಅದೇ ದಿನದಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲಾ ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಫಲ ಪ್ರಯತ್ನ ನಾಗುತ್ತಾನೆ.

೭೭-೮೧. ಸರ್ವಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಸುಖ ಹೇತುವಾದ ಧರ್ಮದೇವತೆಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಧರ್ಮನುಷ್ಠಾನದ ಸಾಫಲ್ಯವನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಏಕಾದಶಿಯಲ್ಲಿ, ಏಕಾದಶ ರುದ್ರರನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ

ಧರ್ಮೋ ಮತಿಮನಾಪ್ನೋತಿ ಧರ್ಮಸಾಫಲ್ಯಮೇವ ಚ |

ಏಕಾದಶ್ಯಾಂ ತು ಸಂಪೂಜ್ಯ ರುದ್ರಾನೇಕಾದಶೈವ ಚ || ೭೮ ||

ಸರ್ವಕಾಮಸಮೃದ್ಧಸ್ಯ ಯಜ್ಞಸ್ಯ ಫಲಮಶ್ನುತೇ |

ತೇಫಾ ಸರ್ವಗತಾನ್ರುದ್ರಾಂಸ್ತದಾ ಸರ್ವತ್ರ ಪೂಜಯೇತ್ || ೭೯ ||

ಸರ್ವಾನ್ಯಾಮಾನವಾಪ್ನೋತಿ ಸರ್ವಗಾನಪರಾಜಿತಾನ್ |

ತೇಫಾ ಚ ದ್ವಾದಶಾದಿತ್ಯಾನ್ ದ್ವಾದಶ್ಯಾಂ ಪೂಜಯೇನ್ನರಃ || ೮೦ ||

ದ್ವಾದಶಾಹಮನಾಪ್ನೋತಿ ಗತಿಮಗ್ರ್ಯಾಂ ಚ ವಿಂದತಿ |

ದ್ವಾದಶ್ಯಾಂ ದೇವದೇವೇಶಂ ಪೂಜಯಿತ್ವಾ ಜಲಾಧಿಪಂ || ೮೧ ||

ಪೌಂಡರೀಕಮನಾಪ್ನೋತಿ ವರುಣಂ ಯಾದಸಾಂ ಪತಿಂ |

ಸರ್ವದೇವೇಶ್ವರಂ ಶಕ್ರಂ ಪೂಜಯಿತ್ವಾ ತೇಫಾ ನರಃ || ೮೨ ||

ಸರ್ವಾನ್ ಕಾಮಾನವಾಪ್ನೋತಿ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಂ ಚ ಗಚ್ಛತಿ |

ವಿಷ್ಣೋಃ ಸಂಪೂಜನಂ ಕೃತ್ವಾ ಕಾಮಾನಾಪ್ನೋತ್ಕೃಫಿಸ್ವಿತಾನ್ || ೮೩ ||

ದಲ್ಲಿ, ಸರ್ವಸಮೃದ್ಧವಾದ ಯಜ್ಞದ ಫಲವನ್ನೇ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಸರ್ವಗತರಾದ ರುದ್ರರನ್ನೂ ಆ ದಿನ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಅಪ್ರತಿಹತವಾದ ಸರ್ವವಿಷಯ ಇಷ್ಟಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗೆಯೇ ದ್ವಾದಶಿಯಲ್ಲಿ ದ್ವಾದಶಾದಿತ್ಯರನ್ನೂ ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ ದ್ವಾದಶಾಹ ಯಜ್ಞದ ಫಲವನ್ನೂ ಉತ್ತಮ ಗತಿಯನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಅದೇ ದ್ವಾದಶಿಯಲ್ಲಿ ದೇವತೋತ್ತಮನೂ, ಜಲಜಂತುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಭುವೂ ಆದ ವರುಣನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ ಪೌಂಡರೀಕ ಯಾಗದ ಫಲವನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

೮೨-೮೪. ದೇವಾಧಿಪತಿಯಾದ ಇಂದ್ರನನ್ನು ಆ ದಿನ ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲಾ ಮನೋರಥಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದಿ, ಸ್ವರ್ಗಲೋಕವನ್ನು ಸೇರುತ್ತಾನೆ ಆ ದಿನ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಪ್ರಾಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದವನು, ಇಷ್ಟವಾದ ಮನೋರಥವನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಇಷ್ಟವಾದ ಯಜ್ಞದ ಫಲವನ್ನೂ ಹೊಂದಿ, ಉತ್ತಮವಾದ ಗತಿಯನ್ನೂ ಹೊಂದು

ಇಷ್ಟಯಜ್ಞಫಲಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಗತಿಮುಗ್ರಾಂ ಚ ವಿಂದತಿ |

ತ್ರಯೋದಶ್ಯಾಮಥಾಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಕಾಮದೇವಂ ಸಮರ್ಚಯೇತ್ || ೮೪ ||

ಅಯತ್ನಾತ್ಸರ್ವಪೋತಿ ಫಲಂ ಸಂವತ್ಸರೋದಿತಂ |

ಯಕ್ಷಾಣಾಂ ರಾಕ್ಷಸಾನಾಂ ಚ ಚತುರ್ದಶ್ಯಾಂ ಶು ಪೂಜನಂ || ೮೫ ||

ಕೃತ್ವಾ ಹೇಮನಾಪೋತಿ ಕ್ರಿಯಾಸಾಫಲ್ಯಮೇವ ಚ |

ಪೂಜಯಿತ್ವಾ ಧನಾಧ್ಯಕ್ಷಂ ತದಾ ನೈಶ್ರವಣಂ ಪ್ರಭುಂ || ೮೬ ||

ಬಹುವಿತ್ತಮನಾಪೋತಿ ಫಲಂ ಸಂವತ್ಸರೋದಿತಂ |

ಶಂಖಪದ್ಮ ತಥಾಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ನಿಧಾನೌ ಯಕ್ಷಪೂಜಿತೌ || ೮೭ ||

ಮಣಿಭದ್ರಂ ತಥಾಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಧನಮಾಪೋತ್ಯಸಂಶಯಂ |

ಪೂಜಯಿತ್ವಾ ಮಹಾದೇವಂ ಸರ್ವಾನ್ಕಾಮಾನವಾಪ್ನುಯಾತ್ || ೮೮ ||

ಮಾಘಮಾಸಚತುರ್ದಶ್ಯಾಂ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷೇ ವಿಶೇಷತಃ |

ತಥಾಸಿತೃಗಣಾನ್ರಾಜನ್ ಕ್ಷೀಣೇ ಚಂದ್ರೇ ಚ ಪೂಜಯೇತ್ || ೮೯ ||

ಶ್ಲೋಕಂ. ತ್ರಯೋದಶಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಮದೇವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ, ಸಂವತ್ಸರದ ಫಲವೆಲ್ಲ ವನ್ನೂ ಯಾವ ಪ್ರಯತ್ನವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

೮೫-೯೦ ಯಕ್ಷರಾಕ್ಷಸರ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಚತುರ್ದಶಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಹೇಮಿಯಾಗಿಯೂ, ಸಫಲ ಪ್ರಯತ್ನನಾಗಿಯೂ ಆಗುತ್ತಾನೆ. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಧನಾಧಿಪತಿಯಾದ ಕುಬೇರನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ, ಹೆಚ್ಚಾದ ಧನವನ್ನೂ, ಸಂವತ್ಸರದ ಪೂರ್ಣ ಫಲವನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಯಕ್ಷರಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಶಂಖ, ಪದ್ಮ ಗಳೆಂಬ ನಿಧಿಗಳನ್ನೂ ಮಣಿಭದ್ರನನ್ನೂ ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ ಧನವನ್ನು ಹೊಂದಿಯೇ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಮಾಘಮಾಸದ ಕೃಷ್ಣ ಚತುರ್ದಶಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಾದೇವನನ್ನು ವಿಶೇಷ ರೀತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ವಿಧವಾದ ಇಷ್ಟಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಅಮಾವಾಸ್ಯಾ ದಿನದಲ್ಲಿ ಸಿತೃಗಣಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣವಾದ

ಸರ್ವಕಾಮಸಮೃದ್ಧಸ್ಯ ಯಜ್ಞಸ್ಯ ಫಲಮಶ್ನತೇ |

ಶ್ರದ್ಧಾಂ ಕೃತ್ವಾ ತಥಾ ರಾಜನ್ ಸರ್ವಾನ್ಶಾ ಮಾನವಾಪ್ನುಯಾತ್ || ೯೦ ||

ಪೂರ್ಣಮಿಂದುಂ ತಥಾಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಸೌಭಾಗ್ಯಂ ಮಹದಾಪ್ನುಯಾತ್ |

ಇಷ್ಟಗ್ರಹಮಥಾಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ನಕ್ಷತ್ರಮಥವಾರ್ಚಯೇತ್ || ೯೧ ||

ತಸ್ಮಾತ್ಕ್ಷೇಮಮವಾಪ್ನೋತಿ ಕಾಮಂ ಚ ಯದುನಂದನ |

ಮಾಸನಾಮ ಸನಕ್ಷತ್ರ ಪೂರ್ಣಮಾಯೋಗಿ ಯಶ್ಚ ವಾ || ೯೨ ||

ಪೂಜಯಿತ್ವಾ ತಥಾ ರಾಜನ್ ಸೌಭಾಗ್ಯಂ ಮಹದಾಪ್ನುಯಾತ್ |

ಸೋಪವಾಸಸ್ತು ನಕ್ಷತ್ರಂ ನಕ್ಷತ್ರೇಶಮಥಾರ್ಚಯೇತ್ || ೯೩ ||

ನಕ್ಷತ್ರಂ ವಾ ಮಹಾಭಾಗ ತಸ್ಮಾತ್ಕ್ಷೇಮಮವಾಪ್ನುಯಾತ್ |

ಕಾರ್ತಿಕೇಯಂ ಮಹಾಭಾಗ ಕೃತ್ತಿಕಾಸ್ವರ್ಚಯೇನ್ನರಃ || ೯೪ ||

ವಹ್ನಿಷ್ಟೋಮಮವಾಪ್ನೋತಿ ಕುಲಂ ಚೈವ ಸಮುದ್ಧರೇತ್ |

ಕೃತ್ತಿಕಾಸು ತಥಾಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಖಡ್ಗಂ ವಿಜಯಮಾಪ್ನುಯಾತ್ || ೯೫ ||

ಯಜ್ಞದ ಫಲವನ್ನೇ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಎಲ್ಲಾ ಮನೋರಥಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

೯೧-೯೫. ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ ಸೌಭಾಗ್ಯಶಾಲಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ತನಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಗ್ರಹವನ್ನೂ ನಕ್ಷತ್ರವನ್ನೂ ದರೂ ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ ಕ್ಷೇಮಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಇಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಯನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ನಕ್ಷತ್ರದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪೂರ್ಣಮೆ ಯುಳ್ಳ ಮಾಸವನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿಯೂ ಹೆಚ್ಚಾದ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ನಕ್ಷತ್ರವನ್ನೂ, ಅದರ್ಮಛದಿಸತಿಯಾದ ಚಂದ್ರನನ್ನೂ ಉಪವಾಸದಿಂದಿದ್ದು ಪೂಜಿಸ ಬೇಕು. ಈ ನಕ್ಷತ್ರ ಪೂಜೆಯಿಂದಲೂ ಇಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ ಕೃತ್ತಿಕಾ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಷಣ್ಮುಖನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಅಗ್ನಿಷ್ಟೋಮದ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಕುಲಕ್ಕೂ ಕೀರ್ತಿ ತರುತ್ತಾನೆ. ಇದೇ ಕೃತ್ತಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಖಡ್ಗವನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ ವಿಜಯಶಾಲಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಭೌಜಂಗೇ ನಾಗಮುಚ್ಯಚ್ಯಕ್ಶ್ರಿಯಂ ಪ್ರಾಪ್ನೋತ್ಕನುತ್ತಮಾಂ |
 ಕಾಮದೇವಮಥಾಭ್ಯಚ್ಯಕ್ಶ್ರ ಭಾಗ್ಯೇ ಸೌಭಾಗ್ಯವಾನ್ಮವೇತ್ || ೯೬ ||

ಸಾವಿತ್ರಂ ಚ ತಥಾ ಹಸ್ತೇ ಶ್ರಿಯಂ ಪ್ರಾಪ್ನೋತ್ಕನುತ್ತಮಾಂ |
 1 ಇಷ್ಟಗೃಹಾಭಿತದ್ವೇಹಂ ತನ್ನಾಮಾಧ್ಯಕ್ಷಸೇವಯಾ || ೯೭ ||

ಗಂಧರ್ವಂ ವಾ ಗೃಹಂ ವಾಪಿ ತಸ್ಮಾತ್ಕಾಮಾನವಾಪ್ನುಯಾತ್ |
 ಕೃಷ್ಣ ಪಕ್ಷಚತುರ್ದಶ್ಯಾಂ ಮಹಾಕಾಲಮಥಾರ್ಚಯೇತ್ || ೯೮ ||

ತಸ್ಮಾತ್ಕಾಮಮವಾಪ್ನೋತಿ ಯಥೇಷ್ಟಂ ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ |
 ಮಾಹೇಶ್ವರಂ ಮಾತೃಗಣಂ ತಥಾ ತತ್ರಾಗ್ನಿಪೂಜನಂ || ೯೯ ||

ಏಕಮಾಸಾಂತರಂ ರಾಜನ್ಯಾಮಮಾಪ್ನೋತ್ಕಭೀಷಿತಂ || ೧೦೦ ||

ತಥಾ ತುಂಬುರುಸಂಬದ್ಧಂ ಪಂಚಿಕಂ ಪೂಜಯೇನ್ನರಃ |
 ಸರ್ವತ್ರ ಜಯಮಾಪ್ನೋತಿ ನಾತ್ರ ಕಾರ್ಯಾ ವಿಚಾರಣಾ || ೧೦೧ ||

೯೬-೧೦೦. ಅಶ್ಲೇಷಾನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ನಾಗರಾಜನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಪೂರ್ವಫಲ್ಗುನಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಮದೇವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ, ಸೌಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಹಸ್ತನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಸವಿತೃವನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿಯೂ ಲಕ್ಷ್ಮೀವಂತನಾಗುತ್ತಾನೆ ಇಷ್ಟನಕ್ಷತ್ರದ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿರುವ ಗೃಹವನ್ನೂ, ಗಂಧರ್ವಪತಿಯ ನಾಮೋಚ್ಚಾರಣೆಯಿಂದ ಗಂಧರ್ವನನ್ನೂ ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಕೃಷ್ಣವಕ್ಷದ ಚತುರ್ಥಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಾಕಾಲನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಇದರಿಂದಲೂ ಅಭಿಮತಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಅದೇ ದಿನದಲ್ಲಿ ಮಹೇಶ್ವರ ಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಸಪ್ತಮಾತೃಕೆಗಳನ್ನೂ, ಅಗ್ನಿಯನ್ನೂ ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಿಂಗಳೊಳಗೆ ಇಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಯನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

೧೦೧-೧೦೫. ಹಾಗೆಯೇ ತುಂಬುರುವಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಐದು ದೇವಗಾಯ ಕರುಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೂ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಜಯಶೀಲನಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಕೃತ್ತಿಕಾಸು ನರೋಽಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಸ್ಕಂದಪಾರ್ಶ್ವಚರಾಂಸ್ತಥಾ |
ಆರೋಗ್ಯಂ ಮಹದಾಪ್ನೋತಿ ಸದಾ ವಾ ಮನಸೇಪ್ಸಿತಂ || ೧೦೨ ||

ನೈಸಿದ್ಧಪ್ರತಿಬದ್ಧಾಂತು ಪೂರ್ಣೇ ಚಂದ್ರೇ ಸಮರ್ಚಯೇತ್ |
ನರೋ ಮಾತೃಗಣಂ ಚಾರ್ಚ್ಯ ಸರ್ವಾನ್ಕಾಮಾನವಾಪ್ನುಯೇತ್ || ೧೦೩ ||

ಏಕಾಂ ವಾ ಮಾತರಂ ರಾಜನ್ಯಮಾನಾಪ್ನೋತ್ಯಭೀಪ್ಸಿತಾನ್ |
ವಾನಸ್ಪತ್ಯಮವಾಪ್ನೋತಿ ಪೂಜಯಿತ್ವಾ ವನಸ್ಪತೀನ್ || ೧೦೪ ||

ದೈತ್ಯಾನಾಂ ದಾನವಾನಾಂ ವಾ ತತ್ಪಕ್ಷಾ ಯೇ ತಥಾಪರೇ |
ತೇಷಾಂ ಸಂಪೂಜನಂ ಕೃತ್ವಾ ಚತುರ್ದಶಾಂ ಸುಖೀಭವೇತ್ || ೧೦೫ ||

ಕರಣೇ ವಾ ಮುಹೂರ್ತೇ ವಾ ಯಥಾವದ್ದೇವಮರ್ಚಯೇತ್ |
ತಸ್ಮಾತ್ಕಾಮಮವಾಪ್ನೋತಿ ಗತಿಮಗ್ರ್ಯಾಂ ಚ ನಿಂದತಿ || ೧೦೬ ||

ಚೈತ್ರಮಾಸಾದ್ಧಾರಭ್ಯ ಯಥೋಕ್ತೇನ ನರಃ ಸದಾ |
ಇಷ್ಟಂ ದೇವಮಥಾಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಯಥೋಕ್ತಂ ಫಲಮತ್ನುತೇ || ೧೦೭ ||

ಕೃತ್ತಿಕಾನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಸ್ಕಂದನ ಪರಿಜನರನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಕಾಲದಲಿಯೂ ಇಷ್ಟವಾದ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಪೂರ್ಣ ಚಂದ್ರನಿರುವ ದಿನ ಪೂರ್ಣಮಾದಲ್ಲಿ ನರಸಿಂಹನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಆ ದಿನದಲ್ಲಿ ಮಾತೃಗಣಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೂ ಸರ್ವಮನೋರಥ ಸಿದ್ಧಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾತೃಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಮಾತೃವನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೂ ಈ ಫಲಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿ ಇಲ್ಲ. ವನಸ್ಪತಿಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ, ವನಸ್ಪತಿ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ದೈತ್ಯದಾನವರನ್ನೂ ತಪ್ಪೆ ಕ್ಷೀಯರನ್ನೂ ಚತುರ್ದಶಿಯಲ್ಲಿ ಪೂಜಿಸಿದ್ದೇ ಅದರೆ, ಸುಖ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

೧೦೬-೧೧೦. ಒಳ್ಳೆಯ ಮುಹೂರ್ತ ಮತ್ತು ಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ದೇವತೆಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಇಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಯುಂಟಾವುದಲ್ಲದೆ ಉತ್ತಮ ಗತಿಯೂ ಲಭಿಸುತ್ತದೆ. ಚೈತ್ರಮಾಸ ವೊದಲುಮಾಡಿ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಕ್ರಮದಿಂದ ಇಷ್ಟದೇವತೆಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ ಉಕ್ತವಾಗಿರುವ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ,

ಸಂವತ್ಸರೇಣ ಧರ್ಮಜ್ಞ ನಕ್ಷತ್ರೇ ಯದಿ ವಾ ತಿಥೌ |
ಗ್ರಹೇ ವಾ ಸರ್ವಧರ್ಮಜ್ಞ ಸೋಪವಾಸಸ್ಸಮಾಹಿತಃ

|| ೧೦೮ ||

ಸಂವತ್ಸರೇ ವಾಸ್ಯಯೇನೇ ಋತೌ ಮಾಸೇ ಚ ತದ್ವಲೇ |
ನಕ್ಷಾತ್ರೇ ಸತತಂ ಪೂಜಾಂ ಕೃತ್ವಾ ಸತ್ಸಾಮಿನಃ ಸದಾ |
ಶಾವತ್ಕಾಲಂ ಮಹಾಭಾಗ ತಸ್ಯಾತ್ಮಾಮನುಷ್ಠಯಾತ್

|| ೧೦೯ ||

ಜೈತ್ರಾಶ್ವಿನಾರಭ್ಯ ಮಹಾನುಭಾವ
ರೋಚೇತ ರೋಚೇಶಮಥಾರ್ಚಯಾನಃ |
ರೋಚೇಶತೋಷಾತ್ಪರಮಂ ಸ ಕಾಮಂ
ಪ್ರಾಪ್ನೋತ್ಕಯತ್ಸಾದ್ಯದುವಂತಚಂದ್ರ

|| ೧೧೦ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಾಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ತಿಥ್ಯುಪವಾಸದೇವತಾರ್ಚನ ವರ್ಣನೋ ನಾಮ
ಏಕವಿಂಶತ್ಯುತ್ತರದ್ವಿತೀತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಏಹಿತವಾದ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಾಗಲಿ, ತಿಥಿಯಲ್ಲಾಗಲಿ, ರಾಶಿಯಲ್ಲಾಗಲಿ ಉಪವಾಸ
ದಿಂದಿದ್ದು ವ್ರತವನ್ನು ನಡೆಸಿದಲ್ಲಿ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿಯೇ ಆ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.
ಸಂವತ್ಸರ ಕಾಲದಲ್ಲಾಗಲಿ, ಆಯನದಲ್ಲಾಗಲಿ, ಋತುವಿನಲ್ಲಾಗಲಿ, ಮಾಸದ
ಲ್ಲಾಗಲಿ, ಪಕ್ಷದಲ್ಲಾಗಲಿ ನಡೆಸುವ ಆಯಾಯ ಪೂಜೆಯನ್ನು ನಡೆಸುವಾಗ ರಾತ್ರಿ
ಯಲ್ಲಿಯೇ ಊಟಮಾಡಬೇಕು. ಆಯಾಯ ಕಾಲಾಧಿಪತಿಗಳ ಪೂಜೆಯನ್ನು
ಯಾವಾಗಲೂ ನಡೆಸಿದಲ್ಲಿ ಅದರಿಂದ ಇಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಜೈತ್ರ
ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ರೋಚೇಶನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ
ಸಂತುಷ್ಟನಾದ ಆ ದೇವತೆಯಿಂದ ಇಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಅಲ್ಪಾಯಾಸದಿಂದಲೇ
ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಾಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ತಿಥ್ಯುಪವಾಸ ದೇವತಾರ್ಚನವರ್ಣನವೆಂಬ
ಇನ್ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ೬೦ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ದ್ವಾವಿಂಶತ್ಯುತ್ತರಕತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ವಜ್ರ ಉವಾಚ ॥

ಭಗವನ್ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ರೋಚೇಷು ಚ ಸ್ಪೃಹಕ್ಷೃಫಕ್ |
ಉಪೋಷಿತೇನ ಕಿಂ ಕಾರ್ಯಂ ಕಿಂ ಫಲಂ ಚ ತಥಾ ಭವೇತ್ || ೧ ||

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಇತಿಹಾಸಂ ತಥಾತ್ರೇಮಂ ನಿಬೋಧ ಗದಶೋ ಮಮ |
ಧನಾಧ್ಯಕ್ಷಸ್ಯ ಸಂವಾದಮಷ್ಟಾವಕ್ರಸ್ಯ ಚಾಪ್ಯಥ || ೨ ||

ಅಷ್ಟಾವಕ್ರಃ ಪುರಾ ಕನ್ಯಾಂ ಹೃತ್ಪರ್ಯಾಮಾಸ ಧರ್ಮವಿತ್ |
ಯುಷೇರ್ಭಾರ್ಗವಮುಖ್ಯಸ್ಯ ವದಾನ್ಯಸ್ಯ ತು ಸುಪ್ರಭಾಂ || ೩ ||

ಇನ್ನೊರ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೪. ವಜ್ರನು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡುತ್ತಾನೆ:—ಪೂಜ್ಯರೇ, ರೋಚಿಗಳಲ್ಲಿ ಉಪವಾಸಮಾಡಿದವನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯವೇನು? ಅದಕ್ಕೆ ಫಲವೇನು? ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:—ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕುಬೇರನಿಗೂ, ಅಷ್ಟಾವಕ್ರನಿಗೂ ನಡೆದ ಸಂವಾದರೂಪವಾದ ಇತಿಹಾಸವಿದೆ. ಅದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು:—ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಜ್ಞನಾದ ಅಷ್ಟಾವಕ್ರನು

ರೂಪದ್ರವಿಣಸಂಪನ್ನಾಂ ಸ ಜೋವಾಚೇ ಮುನಿಂ ಮುನಿಃ |
ಸ್ತ್ರೀಸ್ವಭಾವೋ ಯದಿ ಜ್ಞಾತಸ್ತಸ್ಮಯಾ ಧರ್ಮವಿದಾಂ ವರ

|| ೪ ||

ತತ್ತಿಹಂ ತವ ದಾಸ್ಯಾಮಿ ಕನ್ಯಾಂ ಬಾಲಮೃಗೇಕ್ಷಣಾಂ |

|| ಅಷ್ಟಾವಕ್ರ ಉವಾಚ ||

ಸ್ತ್ರೀಸ್ವಭಾವೋ ನ ವಿಜ್ಞಾತೋ ಮಯಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸತ್ತಮ |
ಕುತಶ್ಚ ತನ್ಮಯಾ ಜ್ಞಾತಸ್ತನ್ಮಮಾಚಕ್ಷ ಪೃಚ್ಛತಃ |

|| ೫ ||

|| ಭಾರ್ಗವ ಉವಾಚ ||

ಉತ್ತರಾಂ ತ್ವಂ ದಿತಂ ಪಶ್ಯ ಸಾ ತೇ ವಕ್ಷ್ಯತಿ ಸರ್ವತಃ |
ಸ್ತ್ರೀಸ್ವಭಾವಂ ಮಹಾಭಾಗ ಗಚ್ಛ ಶೀಘ್ರಮತಂದ್ರಿತಃ |

|| ೬ ||

|| ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ||

ಏವಮುಕ್ತಃ ಸ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಪ್ರಯಯಾವುತ್ತರಾಂ ದಿತಂ

|| ೭ ||

ದಾನಶೀಲನಾದ ಭಾರ್ಗವಶ್ರೇಷ್ಠನ ಕನ್ಯೆಯಾದ ಸುಪ್ರಭೆಯನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗಲು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು. ಕನ್ಯೆಯೂ ಸುರೂಪಿಣಿಯಾಗಿದ್ದಳು ಆಗ ಭಾರ್ಗವಮುನಿಯು ಅಷ್ಟಾವಕ್ರಮುನಿಯನ್ನು ಕುರಿತು, ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು :—ಎಲೈ ಧರ್ಮಜ್ಞನೇ, ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ನೀನು ತಿಳಿದಿರುವೆಯಾದರೆ ನಿನಗೆ ಸುಂದರಿಯಾದ ಈ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಅಷ್ಟಾವಕ್ರನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ :—

೫-೬. ಎಲೈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮನೇ, ಸ್ತ್ರೀ ಸ್ವಭಾವವು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ನಾನು ಯಾರಿಂದ ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳು. ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಭಾರ್ಗವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ :—ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಹೊರಡು. ಆ ದಿಕ್ಕೇ ಸ್ತ್ರೀಸ್ವಭಾವವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಿನಗೆ ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತದೆ ಜಾಗರೂಕನಾಗಿ ಬೇಗ ಹೊರಡು. ಮುಂದಿನ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ

೭-೧೨ ಹೀಗೆ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಧಾರ್ಮಿಕನಾದ ಅ ಅಷ್ಟಾವಕ್ರನು ಗಂಗಾ ದ್ವಾರದ ಮೂಲಕ ತ್ವರೆಯಿಂದ ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹೊರಟನು. ಅನೇಕಾನೇಕ

ಗಂಗಾದ್ವಾರಾತ್ಕ್ರಮೇಣಾಥ ತ್ವರಿತೋ ಮುನಿಪುಂಗವಃ |

ತೀರ್ಥಾನಿ ಸರಿತಶ್ಚೈವ ಶೈಲಾನಿ ನಗರಾಣಿ ಚ | ೧೮ ||

ವಿಲಂಘ್ಯ ಧನದಾವಾಸಮಾಸಸಾದ ಮಹಾತಪಾಃ |

ಕೈಲಾಸೇ ಪರ್ವತಶ್ರೇಷ್ಠೇ ಸರ್ವಕಾಮಸಮೃದ್ಧಿಮತ್ | ೧೯ ||

ತತ್ರಾಸೀನಂ ಮಹಾಭಾಗಂ ಸ ದದರ್ಶ ಧನಾಧಿಪಂ |

ವರಾಸನಗತಂ ವೀರಂ ಹಾರಭಾರಾಂಚಿತೋದರಂ | ೨೦ ||

ವಾಮಭಾಗೇ ಕಿರೀಟೇನ ವಿನೀತೇನ ವಿರಾಜಿತಂ |

ಕುಂಡಲಾಭ್ಯಾಂ ವಿಚಿತ್ರಾಭ್ಯಾಂ ಕೇಯೂರೈರಂಗದೈಸ್ತಥಾ | ೨೧ ||

ಗದಾಧರಂ ಮಹಾಕಾಯಮೇಕಲೋಚನಸಿಂಗಲಂ |

ತಥಾ ಚ ತಂಖಪದ್ಮಾಭ್ಯಾಂ ನಿಧಿಭ್ಯಾಂ ಚ ವಿರಾಜಿತಂ | ೨೨ ||

ಯಕ್ಷೈಶ್ಚ ಸುಮಹಾಭಾಗೈರ್ಭೀಮರೂಪಪರಾಕ್ರಮೈಃ |

ದೀರ್ಘಭದ್ರೇಣ ವೀರೇಣ ಪೂರ್ಣಭದ್ರೇಣ ಚಾಪ್ಯಥ | ೨೩ ||

ತೀರ್ಥಗಳನ್ನೂ, ನದಿಗಳನ್ನೂ, ಪರ್ವತಗಳನ್ನೂ ನಗರಗಳನ್ನೂ ಧಾಟಿ, ಕುಬೇರನ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದನು. ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಕೈಲಾಸ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಸಮೃದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ಆ ಕುಬೇರ ಭವನದಲ್ಲಿ ಆಸನಾರೂಢನಾಗಿಯೂ, ಅನೇಕ ಹಾರಗಳಿಂಪ ತುಂಬಿದ ಹೃದಯವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಎಡಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಿನೀತನಾಗಿರುವ ಕಿರೀಟದಿಂದ ಕೂಡಿಯೂ, ಚಿತ್ರವಿಚಿತ್ರವಾದ ಕುಂಡಲ, ಕಟಕಾದಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿಯೂ, ಗದಾಧಾರಿಯಾಗಿಯೂ, ಉನ್ನತಶರೀರನಾಗಿಯೂ, ಸಿಂಗಲವರ್ಣವುಳ್ಳ ಒಂದು ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಕೂಡಿಯೂ, ಶಂಖ ಮತ್ತು ಪದ್ಮಗಳೆಂಬ ನಿಧಿಗಳಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಮಾನನಾಗಿಯೂ,

೧೩-೧೩. ಮಹಾಮಹಿಮರಾಗಿಯೂ, ಭಯಂಕರರಾಗಿಯೂ, ಪರಾಕ್ರಮಿಯಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಯಕ್ಷರಿಂದಲೂ, ದೀರ್ಘಭದ್ರ, ಪೂರ್ಣಭದ್ರ, ಮಣಿಭದ್ರ, ಯಕ್ಷಭದ್ರ, ದೀರ್ಘಬಾಹು, ಮಹಾಬಾಹು, ಪದ್ಮ, ಕಿಂಜಲ್ಕ, ಸೃಂಜಯ, ಸ್ವಭದ್ರ, ಸುಪಾರ್ಶ್ವ, ಮಣಿಧರ ಮುಂತಾದ ವೀರಾಗ್ರೀಸರರಾದ ಯಕ್ಷರಿಂದಲೂ,

ಮಣಿಭದ್ರೇಣ ನಿರೀಣ ಯಕ್ಷಭದ್ರೇಣ ಚಾಪ್ಯಥ |
ದೀರ್ಘಜಾಹುಮಹಾಭಾಹುಪದ್ಮಕಿಂಜಲ್ಪಸ್ಯಂಜಯ್ಯಃ || ೧೪ ||

ಸ್ತಭದ್ರೇಣ ಸುಪಾರ್ಶ್ವೇನ ತಥಾ ಮಣಿಧರೇಣ ಚ |
ಯಕ್ಷೈಶ್ಚಾನ್ಯೈಶ್ಚ ಧರ್ಮಜ್ಞ ಮಹಾಬಲಸರಾಕ್ರಮ್ಯಃ || ೧೫ ||

ನಾನಾವೇಶೈಶ್ಚ ಗಂಧರ್ವೈಃ ಮಹಾಸತ್ವೈರ್ಮಹಾಬಲ್ಯೈಃ |
ಚಿತ್ರಾಂಗದಶ್ಚಿತ್ರರಥಶ್ಚಿತ್ರಸೇನೋಽಥ ತುಂಬುರುಃ || ೧೬ ||

ಪೂರ್ಣಾಯುರನಘಶ್ಚೈವ ತಥಾ ಶಾಲಿಶಿರಾಃ ಪ್ರಭುಃ |
ಶೃಂಗಾರಕರ್ಣೋಽತಿಬಲೋ ಭೀನೋ ಭೀಮಸರಾಕ್ರಮಃ || ೧೭ ||

ಏತೇ ಜಾನ್ಯೇ ಚ ಗಂಧರ್ವಾಸ್ತಥೈವಾಪ್ಸರಸಃ ಶುಭಾಃ |
ಊರ್ವಶೀ ಮೇನಕಾ ರಂಭಾ ಮಿಶ್ರಕೇಶೀಹ್ಯಲಂಬುಸಾ || ೧೮ ||

ವಿಶ್ವಾಚೀ ಚ ಘೃತಾಚೀ ಚ ಪಂಚಚೂಡಾ ಮನೋರಮಾ |
ಏತಾಭಿಶ್ಚ ತಥಾನ್ಯಾಭಿಃ ದೇವಸ್ತ್ರೀಭಿಃ ಸಹಸ್ರತಃ || ೧೯ ||

ಸ ದದರ್ಶ ಧನಾಧ್ಯಕ್ಷಂ ಸಮಂತಾತ್ಪರಿವಾರಿತಂ |
ಪಾದ್ಯಾಘ್ಯಾಚ ಮನೀಯಾದ್ಯೈಃ ಧನಾಧ್ಯಕ್ಷೇಣ ಪೂಜಿತಃ || ೨೦ ||

ಇತರ ಮಹಾಪುರುಷರಿಂದಲೂ, ನಾನಾ ವೇಷಧಾರಿಗಳಾದ, ಬಲಶಾಲಿಗಳಾದ
ಗಂಧರ್ವರಿಂದಲೂ, ಚಿತ್ರಾಂಗದ, ಚಿತ್ರರಥ ಚಿತ್ರಸೇನ, ತುಂಬುರು, ಪೂರ್ಣಾಯ,
ಅನಘ, ಶಾಲಿಶಿರಾ, ಶೃಂಗಾರವರ್ಣ, ಬಲಶಾಲಿಯಾದ ಭೀಮ ಇವರೇ ಮೊದಲಾದ
ಗಾಯಕರಿಂದಲೂ, ಅಪ್ಸರೆಯರಿಂದಲೂ ಕೂಡಿ,

೧೮-೨೨. ಊರ್ವಶೀ, ಮೇನಕಾ, ರಂಭಾ, ಮಿಶ್ರಕೇಶೀ, ಅಲಂಬುಸಾ,
ವಿಶ್ವಾಚೀ, ಘೃತಾಚೀ, ಪಂಚಚೂಡಾ, ಇವರಿಂದಲೂ, ಇತರ ದೇವಸ್ತ್ರೀಸಹಸ್ರ
ದಿಂದಲೂ ಸುತ್ತುವರಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಧನಾಧಿಪತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಅವನಿಂದ
ಅರ್ಘ್ಯಪಾದ್ಯಾಧಿಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಅಸನಾರೂಢನಾದ ಅಷ್ಟಾವಕ್ರನು ಕುಬೇರ
ನನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿದನು.

ವರಾಸನಗತೋ ರಾಜಂಸ್ತುಷ್ಪಾವ ಧನದಂ ಪ್ರಭುಂ |

|| ಅಷ್ಟಾವಕ್ರ ಉವಾಚ ||

ನಮೋಸ್ತು ತೇ ಧನಾಧ್ಯಕ್ಷೇ ಯಜ್ಞಾಧ್ಯಕ್ಷ ನಮೋಸ್ತು ತೇ || ೨೦ ||

ಮಹಾಬಾಹೋ ಮಹಾಸತ್ಸ್ವ ರಾಜರಾಜಾಮರಪ್ರಭೋ |
ಋಷಿಸಂಘಸ್ತುತಾಚಿಂತ್ಯ ನಾಮಮಾಲೇ ವರಪ್ರದ || ೨೧ ||

ಪಿಂಗಾಕ್ಷ ವಿಪುಲಗ್ರೀವ ದೇವೇಶ ನರವಾಹನ |
ಗದಾಧರ ವಿಶಾಲಾಂಶ ಸೂರ್ಯತೇಜಸ್ಸಮಪ್ರಭ || ೨೨ ||

ಭವಾನ್ ತರ್ವಸಖೋ ನಿತ್ಯಂ ವಿಷ್ಣೋರಂಶಸ್ತಥಾ ಭವಾನ್ |
ದೇವಾಸುರೇಽಥ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಭವತಾ ವಿನಿಪಾತಿತಾಃ || ೨೩ ||

ಬಹವೋ ದಾನವಾ ನೀರ ಮಹಾಬಲಪರಾಕ್ರಮಾಃ |
ಲೋಕಾನ್ಧಾರಯಸೇ ಸರ್ವಾಂಸ್ತುಮೇಕೋ ಯಕ್ಷಪಾರ್ಥಿವಃ || ೨೪ ||

೨೦-೨೪. ಅಷ್ಟಾವಕ್ರರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:—ಎಲೈ ಧನಾಧ್ಯಕ್ಷನೇ, ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ಯಜ್ಞಾಧ್ಯಕ್ಷನೇ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ದೇವಪ್ರಭುವಾದ ನೀನು ಮಹಾಬಾಹುವಾಗಿಯೂ, ಮಹಾಬಲನಾಗಿಯೂ, ರಾಜರಾಜನಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತೀಯೆ. ಋಷಿಸಂಘದಿಂದ ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಲ್ಪಡುವವನೂ, ಅಚಿಂತ್ಯಮಹಿಮನೂ ವಕ್ರಮೌಲಿಯೂ, ವರಪ್ರದನೂ ಆಗಿರುತ್ತೀಯೆ. ಎಲೈ ಪಿಂಗಾಕ್ಷನೇ, ವಿಶಾಲಕಂಠನೇ, ದೇವೇಶನೇ, ನರವಾಹನನೇ, ಗದಾಧಾರಿಯೇ, ವಿಶಾಖ ಭುಜಗಳ ಮೇಲುಭಾಗ ಉಳ್ಳವನೇ, ಸೂರ್ಯನಂತೆ ತೇಜಸ್ವಿಯೇ, ನೀನು ರುದ್ರನ ಸ್ನೇಹಿತನೂ, ವಿಷ್ಣುವಿನ ಅಂಶವೂ ಆಗಿದ್ದೀಯೆ. ದೇವಸುರ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪರಾಕ್ರಮಿಗಳಾದ ಅನೇಕಾನೇಕ ದಾನವರನ್ನು ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ ನಾಶಪಡಿಸಿದ್ದೀಯೆ. ಯಕ್ಷರಾಜನಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಒಬ್ಬನಾಗಿದ್ದೇ ಧರಿಸಿದ್ದೀಯೆ. ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ದಯಾಶಾಲಿ

ಭಕ್ತಾನುಕಂಪೀ ಸತತಂ ಚೋತ್ತರಾಶಾಪ್ರಭುಃ ಪ್ರಭುಃ |

ಧರ್ಮಸೇತುರ್ಜಗತ್ಯಸ್ತಿಸ್ತೈಯಿ ಸರ್ವಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ || ೨೬ ||

ಏವಂ ಧನಾಧಿಪೇನೋಕ್ತಃ ಪ್ರತ್ಯುನಾಚಃ ಮಹಾಮುನಿಃ |

ಧರ್ಮಂ ಮಹಾಫಲಂ ತ್ವತ್ತಃ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ವಿತ್ತಪ || ೨೭ ||

|| ವೈಶ್ರವಣ ಉನಾಚಃ ||

|| ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉನಾಚಃ ||

ಬ್ರಹ್ಮನ್ ಸ್ತ್ರೀಯಸ್ಯ ಚರುಚೌ ದೇವತಾಯಾಕ್ಷ ಪೂಜನಂ |

ಧರ್ಮಂ ಮಹಾಫಲಂ ವಿಪ್ರ ತನ್ನೀ ನಿಗದತಃ ತೃಣ || ೨೮ ||

ಸರ್ವೇಷು ವಿಪ್ರರೋಚೇಷು ಸೋಪವಾಸೋ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಃ |

ದೇವತಾಪೂಜನಂ ಕೃತ್ವಾ ಯಥೋಕ್ತಂ ಫಲಮುತ್ಪತ್ತೇ || ೨೯ ||

ಯಾಗಿಯೂ, ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಪ್ರಭುವಾಗಿಯೂ ಇದ್ದೀಯೆ, ಜಗತ್ತಿನ ಧರ್ಮಗಳಿಗೆ ಧಾರಕನಾಗಿರುವ ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಎಲ್ಲವೂ ಸುಸ್ಥಿತವಾಗಿ ನಿಂತಿದೆ. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

೨೮-೩೧. ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮನೇ ತನ್ನ ಮನಃಪ್ರೀತಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ದೇವತೆಗಳ ಪೂಜೆಯೇ ಮಹಾಫಲವುಳ್ಳ ಧರ್ಮವೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ಎಲ್ಲಾ ರೋಚಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಾಗಿದ್ದು ಉಪವಾಸ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ದೇವತೆಯ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ, ವಿಹಿತವಾಗಿರುವ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಜೈತ್ರಶುಕ್ಲದಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇದನ್ನು ನಡೆಸುವುದು ಪ್ರಶಸ್ತ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಸಂವತ್ಸರಪರ್ಯಂತವೂ ಯಾವುದನ್ನಾದರೂ ಸ್ವೀಕರಿಸಬಹುದು ಮೂವತ್ತು ರೋಚಗಳೂ ಸೇರಿ ಒಂದು ಮಾಸ

1 ಇಲ್ಲಿ ಏವಂ ಧನಾಧಿ ಪಂಕ್ತುತ್ವಾಪ್ರತ್ಯುನಾಚ ಎಂದು ಪಾರವಿರಬೇಕು.

ಚೈತ್ರ ಶುಕ್ಲ ಸಮಾರಂಭಾದ್ರೋಚೇ ವ್ರತಮನುತ್ತಮಂ |
ರೋಚೇ ಯಥೇಷ್ಟಂ ಗೃಹ್ಣೀಯಾತ್ಸಂವತ್ಸರಮತಂದ್ರಿತಃ || ೩೦ ||

ತ್ರಿಂಶದ್ರೋಚಾನಿ ವಿಪ್ರೇಂದ್ರ ಮಾಸಮೇಕಂ ಸಮಾಹಿತಃ |
ಸಂವತ್ಸರೇಣ ನಕ್ಶಾಶೀ ಪೂಜಯೇದ್ರೋಚದೇವತಾಂ || ೩೧ ||

ಪ್ರತ್ಯೇಕಂ ಸುಮಹಾಭಾಗ ಶೇನ ಕಾಮಮವಾಪ್ನುಯಾತ್ |
ಅಷಾಢಮಾಸೇ ಯಃ ಕುರ್ಯಾದ್ರೋಚವ್ರತಮನುತ್ತಮಂ || ೩೨ ||

ನಕ್ತಭೋಜೇ ಪ್ರತಿದಿನಂ ಚೈಕಕಾಲಾಶನೋ ದ್ವಿಜಃ |
ಅಹಾರಕಾಲಾದನ್ಯತ್ರ ತೋಯಸಾನಂ ವಿವರ್ಜಯೇತ್ || ೩೩ ||

ಬ್ರಾಹ್ಮರೋಚಾದ್ಧಾರಭ್ಯ ಯಾವದ್ರೋಚಂ ತು ಪೌರುಷಂ |
ರೋಚೇ ತು ಪೌರುಷೇ ಸ್ತ್ರಾಪ್ತೇ ಕೃತ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣತರ್ಪಣಂ || ೩೪ ||

ನಾಸಾಂಸಿ ದತ್ತಾಸ್ವಿಪ್ರೇಭ್ಯಃ ಸುವರ್ಣಂ ರಜತಂ ತಥಾ |
ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಮವಾಪ್ನೋತಿ ದೀರ್ಘಕಾಲಂ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ || ೩೫ ||

ವಾಗುತ್ತದೆ. ಶಾಂತನಾಗಿದ್ದು ಸಂವತ್ಸರ ಪರ್ಯಂತರವೂ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಭೋಜನಮಾಡುತ್ತಾ ರೋಚದೇವತೆಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ದಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಡುವ ಇಂತಹ ಪೂಜೆಯಿಂದ ಇಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

೩೨ ಒ. ಯಾವನು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಭೋಜನಮಾಡುತ್ತಾ ಏಕಾಕಾಲಾಹಾರದಿಂದ ಅಷಾಢಮಾಸದಲ್ಲಿ ಈ ಉತ್ತಮವಾದ ರೋಚವ್ರತವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾನೆಯೋ ಅವನು ಅಹಾರಕಾಲಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತೀರ್ಥವಾನವನ್ನೂ ಮಾಡಬಾರದು. ಬ್ರಾಹ್ಮರೋಚ ಮೊದಲು ಎಲ್ಲಾ ರೋಚಗಳೂ ಮಾನುಷರೋಚಗಳೆಂದಿಸುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ಪೌರುಷರೋಚಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನೂ ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಬೇಕು. ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ, ಸುವರ್ಣರಜತಾದಿಗಳನ್ನೂ ದಾನಮಾಡಿ ತೃಪ್ತಪಡಿಸಬೇಕು. ಹೇಗೆ ಮಾಡಿದವನು ಬಹುಕಾಲ ಸ್ವರ್ಗಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಪುನಃ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದಲ್ಲಿ ರೂಪವಂತನಾಗಿಯೂ, ಅರೋಗಿಯಾಗಿಯೂ ಯಾವಾಗಲೂ ಬಲಿಷ್ಠನಾಗಿಯೂ, ಶತ್ರುನಾಶಕನಾಗಿಯೂ ಆಗುತ್ತಾನೆ. ಉತ್ತಮ

ಜನ್ಮಚಾಸಾದ್ಯ ಮಾನುಷ್ಯಂ ರೂಪವಾನಭಿಜಾಯತೇ |

ವಿರೋಗೋ ಬಲವಾನ್ನಿತ್ಯಂ ಶತ್ರುಚಿದ್ಬಲವಾನಸಿ

|| ೩೬ ||

ಸ್ತ್ರಿಯಶ್ಚ ಮುಖ್ಯಾಃ ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ಕುಲೇ ಜನ್ಮ ತಥೋತ್ತಮೇ |

ಸೌಭಾಗ್ಯಂ ಮಹದಾಪ್ನೋತಿ ಲಾವಣ್ಯಮಸಿ ಚೋತ್ತಮಂ

|| ೩೭ ||

ಸದ್ವಿಃ ಮೃತ್ರಿಂ ತಥಾ ವಿದ್ಯಾಂ ಧರ್ಮೇ ಚೈವೋತ್ತಮಾಂ ಗತಿಂ |

ವಾಹನಾನ್ಯಸಿ ಮುಖ್ಯಾಸಿ ಯಜ್ಞಾನ್ಯದಭಿವಾಂಛತಿ

|| ೩೮ ||

ರೋಚೇಷು ಮಾಸೇ ಸಫಲಂ ತನೋಕ್ತಂ

ನಕ್ತಾಶಿನೋ ದೇವವರಸ್ಯ ವಿಪ್ರ |

ಅತಃ ಪರಂ ತೇ ಕಥಯಾಮಿ ರೋಚೇ

ಪೃಥಕ್ಫಲಂ ಸಮ್ಯಗುಪೋಷಿತಸ್ಯ

|| ೩೯ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಾಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ವಜ್ರ

ಸಂವಾದೇ ರೋಚೇಷು ಮಾಸೋಪವಾಸಫಲ ನಿರೂಪಣೋ ನಾಮ

ದ್ವಾವಿಂಶತ್ಯುತ್ತರದ್ವಿತೀತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಉತ್ತಮಕುಲದಲ್ಲಿಯೂ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಸೌಭಾಗ್ಯ ಶಾಲಿಯೂ, ಲಾವಣ್ಯವಂತನೂ ಆಗುತ್ತಾನೆ ಸತ್ಪುರುಷರ ಮೈತ್ರಿಯನ್ನೂ ಹೊಂದಿ ವಿದ್ಯಾವಂತನಾಗಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ಉತ್ತಮವಾದ ವಾಹನಗಳನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಭೋಜನಮಾಡುತ್ತಾ ನಡೆಸುವ ದೇವತಾಪೂಜೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಸಫಲವನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾಯಿತು. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಉಪವಾಸ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಡೆಸಬಹುದಾದ ಈ ರೋಚಗಳ ಫಲವನ್ನೂ ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿಯೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಾಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ರೋಚಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಸೋಪವಾಸ ಫಲನಿರೂಪಣವೆಂಬ

ಇನ್ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ೓ಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ತ್ರಯೋವಿಂಶತ್ಕೃತ್ತರದ್ವಿತತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ವೈಶ್ರವಣ ಉವಾಚ ॥

ಬ್ರಾಹ್ಮೇ ಬ್ರಹ್ಮಾಣಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಂ ಪ್ರಪದ್ಯತೇ |
ಅಶ್ವಮೇಧಮವಾಪ್ನೋತಿ ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯೇ ಪ್ರಜಾಪತಿಂ

॥ ೧ ॥

ಸ್ವರ್ಗರೋಚೇ ತಥಾ ಸ್ವರ್ಗಂ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಂ ಪ್ರಪದ್ಯತೇ |
ಚಕ್ರರೋಚೇ ತಥಾ ಚಕ್ರಂ ವೈಷ್ಣವಂ ತು ಸುದರ್ಶನಂ

॥ ೨ ॥

ದ್ವಾದಶಾರಂ ನರಃ ಕೃತ್ವಾ ವರ್ಣಕೈಃ ಸಸುಗಂಧಿಭಿಃ |
ಸಂಪೂಜ್ಯ ವತ್ಸರಸ್ಯಾಂತೇ ಸೌವರ್ಣಂ ವಿನಿವೇದಯೇತ್

॥ ೩ ॥

ಇನ್ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೪. ಕುಬೇರನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ:—ಬ್ರಾಹ್ಮರೋಚದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಅಶ್ವಮೇಧದ ಫಲವನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯರೋಚದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಪತಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಸ್ವರ್ಗರೋಚದಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಚಕ್ರರೋಚದಲ್ಲಿ ಚಕ್ರವನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಹನ್ನೆರಡು ಅರಗಳುಳ್ಳ ವೈಷ್ಣವ ಸುದರ್ಶನವನ್ನು ಸುಗಂಧಿಗಳಾದ ವರ್ಣಗಳಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಿ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ವರ್ಷದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುವಾದ ವಾಸುದೇವನಿಗೆ ಸುವರ್ಣವನ್ನು ನಿವೇದಿಸಬೇಕು.

ವಾಸುದೇವಾಯ ದೇವಾಯ ದ್ವಿತೀಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಯ ಚ |

ರಿಪೂನ್ ಸಜಯತೇ ಸರ್ವಾನ್ ಬಾಹ್ಯಾನಾಭ್ಯಂತರಾನಪಿ

|| ೪ ||

ಚಕ್ರಮಪ್ರತಿಮಂ ತಸ್ಯ ಸರ್ವಗಂ ಚ ತಥಾ ಭವೇತ್ |

ನಾಪ್ನೋತಿ ನಾರಕಂ ದುಃಖಂ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಂ ಚ ಗಚ್ಛತಿ

|| ೫ ||

ವಾನಸ್ಪತ್ಯೇ ತಥಾ ರೋಚೇ ಪೂಜಯಿತ್ವಾ ವನಸ್ಪತಿಂ

|| ೬ ||

ಉದ್ಯಾನಫಲಮಾಪ್ನೋತಿ ವಾಜಪೇಯಸ್ಯ ಮಾನವಃ |

ವಾನಸ್ಪತ್ಯಂ ಚ ಸಫಲಂ ತಥಾ ಸರ್ವತ್ರ ವಿಂದತಿ

|| ೭ ||

ಅನ್ನರೋಚೇ ತಥೈವಾನ್ನಂ ವಾಸುದೇವಂ ಸಮರ್ಚಯೇತ್ |

ಕ್ಷೇತ್ರಮಧ್ಯಗತಸ್ತ್ವನ್ನಂ ಸ್ತ್ರಾಪ್ನೋತಿ ಬಹುಮಾನವಃ

|| ೮ ||

ಪರಲೋಕೇ ತಥಾ ತೃಪ್ತಿಂ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕೇ ತಥೈವ ಚ |

ಅಹತೇ ವಾಸರೇ ಚಾಹ್ನಿ ವಾಸರಂ ಪೂಜ್ಯ ಮಾನವಃ

|| ೯ ||

ಮತ್ತೊಂದು ಸುವರ್ಣವನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದ ವನು ಬಾಹ್ಯಶತ್ರುಗಳನ್ನೂ ಜಯಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಚಕ್ರವೂ ಅಸದೃಶವಾಗಿಯೂ ಸರ್ವಗಾಮಿಯಾಗಿಯೂ ಆಗುತ್ತದೆ, ಅವನಿಗೆ ನರಕದುಃಖದ ಭಯವಿಲ್ಲ. ಸ್ವರ್ಗ ಸುಖಕ್ಕೂ ಭಾಗಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ.

೬-೧೧. ವಾನಸ್ಪತ್ಯರೋಚದಲ್ಲಿ ವನಸ್ಪತಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಈ ಪೂಜಕನು ಉದ್ಯಾನದ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದುವುದಲ್ಲದೆ ವಾಜಪೇಯ ಯಾಗದ ಫಲವನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗಳಲ್ಲೂ ಅವನ ವನಸ್ಪತಿಗಳು ಸಫಲ ಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಅನ್ನ ರೋಚದಲ್ಲಿ ಅನ್ನ ರೂಪಿಯಾದ ವಾಸುದೇವನನ್ನು ಪೂಜಿಸ ಬೇಕು. ಕ್ಷೇತ್ರದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದು ಹೀಗೆ ಪೂಜಿಸಿದವನು ಹೆಚ್ಚಾದ ಅನ್ನವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ, ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಹಾಗೆಯೇ ಒಳ್ಳೆಯ ದಿನದಲ್ಲಿ ದಿನದೇವತೆಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಸಂಕರ್ಷಣರೂಪಿಯಾದ ವಾಸುದೇವನಿಗೆ ನಿವೇದನೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ, ರೂಪ, ಲಾವಣ್ಯ, ಸೌಭಾಗ್ಯಗಳನ್ನು

ನಿನೇದ್ಯ ವಾಸುದೇವಾಯ ದೇವಂ ಸಂಕರ್ಷಣಂ ವಿಭುಂ |

ಅರೋಗ್ಯರೂಪಲಾವಣ್ಯಸೌಭಾಗ್ಯಾನಿ ಸಮತ್ಸುತೇ || ೧೦ ||

ಕಾಲರೋಚೇ ನರಃ ಕಾಲಂ ಸಮ್ಯಕ್ಸಂಪೂಜ್ಯ ಧರ್ಮವಿತ್ |

ಮರಣೇ ಸ್ತುತಿಮಾಪ್ನೋತಿ ವೃತತ್ವ ಪರಮಾಂ ಗತಿಂ || ೧೧ ||

ಅಗ್ನೇಯೇ ಪೂಜಯೇದ್ಯಹ್ನಿಂ ಸರ್ವಾಲೋಕಾನ್ಸಮಾಪ್ನುಯಾತ್ |

ಸರ್ವಾಣಿ ವಾಗ್ನಿಕರ್ಮಾಣಿ ಸಿದ್ಧಿಂಸ್ತ್ರೈಸ್ಯ ನ ಸಂಶಯಃ || ೧೨ ||

ಅಪಃಸಂಪೂಜಯನ್ನಾಭೇ ರತ್ನಮಾಪ್ನೋತ್ಯಥಾಂಬುಜಂ |

ಜಲಕರ್ಮಾಣಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಸಿದ್ಧಿಂಸ್ತ್ರೈಸ್ಯ ನ ಸಂಶಯಃ || ೧೩ ||

ಸೌರೇ ಸೂರ್ಯಮಥಾಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ವಿರೋಗತ್ಸಮವಾಪ್ನುಯಾತ್ |

ಚಾಂದ್ರೇ ಚಂದ್ರಂ ಸಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಪರಮಾಂ ನಿರ್ವೃತಿಂ ಲಭೇತ್ || ೧೪ ||

ಗೋರೋಚೇ ಗಾಂ ಸಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಸುರಭಿಂ ಲೋಕಮಾತರಂ |

ಗಾಃ ಸಮಾಪ್ನೋತಿ ಧರ್ಮಜ್ಞ ತಥಾ ತಲ್ಲೋಕನೇವ ಚ || ೧೫ ||

ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಕಾಲರೋಚದಲ್ಲಿ ಕಾಲವನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಜ್ಞನಾಗಿದ್ದು ಮರಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ತುತಿಯನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ವೃತನಾಗಿಯೂ ಉತ್ತಮ ಗತಿಯನ್ನೇ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

೧೨-೧೫. ಅಗ್ನೇಯರೋಚದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಎಲ್ಲಾ ಅಗ್ನಿಕಾರ್ಯಗಳೂ ಇವನಿಗೆ ಸಿದ್ಧಿಸುತ್ತವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ವಾರುಣರೋಚದಲ್ಲಿ ಕಮಲವನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದ್ದೇ ಆದರೆ ರತ್ನಲಾಭವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ ಜಲಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಗಳೂ ಇವನಿಗೆ ಸಿದ್ಧಿಸುತ್ತವೆ. ಸೌರರೋಚದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ ಅರೋಗ್ಯಭಾಗ್ಯವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಚಾಂದ್ರರೋಚದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ ಬಹುಮಟ್ಟಿನ ಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಗೋರೋಚದಲ್ಲಿ ಲೋಕಮಾತೆಯಾದ ಕಾಮಧೇನುವನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಹೆಚ್ಚಾದ ಗೋಸಮೃದ್ಧಿಯಿಂದ ಬದುಕುತ್ತಾನೆ. ಗೋಲೋಕವನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

ರೋಚಚ್ಚಂ ನಿಯತೇಃ ಪ್ರಾಪ್ಯ ನಿಯತಿಂ ತು ಸಮರ್ಚಯನ್ |
ದೀರ್ಘಜೀವಿತಮಾಪ್ನೋತಿ ಯತ್ರ ಯತ್ರಾಭಿಜಾಯತೇ || ೧೬ ||

ವೈಷ್ಣವೇ ವಿಷ್ಣುಮುಖ್ಯಚರ್ಚ್ಯ ವಿಷ್ಣುಲೋಕಂ ಪ್ರಪದ್ಯತೇ |
ರೌದ್ರೇ ರುದ್ರಮುಖ್ಯಚರ್ಚ್ಯ ತಲ್ಲೋಕಂ ಪ್ರತಿಪದ್ಯತೇ || ೧೭ ||

ಪುತ್ರಾನಾಪ್ನೋತಿ ಕೌಮಾರೇ ಕುಮಾರಂ ಚಾರ್ಚಯನ್ನರಃ |
ಪಿತೃಣಾಮರ್ಚನಂ ಕೃತ್ವಾ ಪಿತೃರೋಚೇ ಸಮಾಹಿತಃ || ೧೮ ||

ಪೂಜಾಮುಖೇಷ್ವಾನಾಪ್ನೋತಿ ಸಿತ್ಯಲೋಕಂ ಚ ಗಚ್ಛತಿ |
ವಾರುಣೇ ವರುಣಂ ದೇವಮಶ್ವಾನಾಪ್ನೋತಿ ಪೂಜಯನ್ || ೧೯ ||

ಅನಂತೇ ಚ ತಥಾನಂತಂ ಪೂಜಯಿತ್ವಾ ಮಹೀಧರಂ |
ಅನಂತಂ ಫಲಮಾಪ್ನೋತಿ ಕರ್ಮಣಃ ಸುಕೃತಸ್ಯ ಚ || ೨೦ ||

ನಾಯವ್ಯೇ ನಾಯುಮುಖ್ಯಚರ್ಚ್ಯ ವಾಣಿಜ್ಯೇ ಲಾಭಮಾಪ್ನುಯಾತ್ |
ಯಾನ್ಯೈ ಯಮಮುಖ್ಯಚರ್ಚ್ಯ ನಾಪ್ನೋತಿ ನರಕಾದ್ಭಯಂ || ೨೧ ||

೧೬-೨೦. ವಿಧಿಯರೋಚನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ವಿಧಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು ಇವನು ಯಾವ ಯಾವ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದರೂ ದೀರ್ಘವಾದ ಆಯಸ್ಸನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ವೈಷ್ಣವರೋಚದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುಲೋಕ ವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ರೌದ್ರರೋಚದಲ್ಲಿ ಅನನ ' ಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದು ತ್ತಾನೆ. ಕೌಮಾರ ರೋಚದಲ್ಲಿ ಪಣ್ಡುಖನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ ಪುತ್ರರನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಸಿತ್ಯರೋಚದಲ್ಲಿ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಾಗಿದ್ದು ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟವಾದ ಪೂಜ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಸಿತ್ಯಲೋಕವನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ವಾರುಣ ರೋಚದಲ್ಲಿ ವರುಣನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟವಾದ ಅಶ್ವಗಳನ್ನು ಹೊಂದು ತ್ತಾನೆ. ಅನಂತರೋಚದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಧಾರಿಯಾದ ಅನಂತನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕರ್ಮಕ್ಕೂ ಅಪರಿಮಿತವಾದ ಫಲವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

೨೧-೨೪. ನಾಯುವ್ಯರೋಚದಲ್ಲಿ ನಾಯುವನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ ದಲ್ಲಿ ಲಾಭಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಯಾಮ್ಯರೋಚದಲ್ಲಿ ಯಮನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ ನರಕ ಭಯವುಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸಾರಸ್ವತರೋಚದಲ್ಲಿ ಸರಸ್ವತೀದೇವಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ

ಸಾರಸ್ವತೇನ ಚಾಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ದ್ವಿಜ ದೇವೀಂ ಸರಸ್ವತೀಂ |

ವಿದ್ಯಾಂ ಯಥೇಷ್ಟವಾಪ್ನೋತಿ ತಥಾ ವಾಗ್ಮೀ ಚ ಜಾಯತೇ || ೨೨ ||

ಶ್ರೀರೋಚೇ ಶ್ರಿಯಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಶ್ರಿಯಂ ವಿಂದತಿ ಶೋಭನಾಂ |

ಮದೀಯೇ ಚ ತಥಾ ರೋಚೇ ಮಾಂ ಚ ಸಂಪೂಜಯನ್ನರಃ || ೨೩ ||

ಧನಭಾಗ್ಯವತೇ ಸೋಹಿ ಯತ್ರ ಯತ್ರಾಭಿಜಾಯತೇ |

ಶೈಲರೋಚೇ ತಥಾ ಶೈಲಂ ಪೂಜಯಿತ್ವಾ ಸುಖೀ ಭವೇತ್ || ೨೪ ||

ಭೂರೋಚೇ ಭುವಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಭುವಮಾಪ್ನೋತ್ಯನುತ್ತಮಾಂ |

ನೇದಾನಾಮರ್ಚನಂ ಕೃತ್ವಾ ನೇದರೋಚೇ ಸಮಾಹಿತಃ || ೨೫ ||

ನೇದಾನಾಪ್ನೋತಿ ಪುರುಷಃ ಯಜ್ಞಾನಪಿ ನರಾಧಿಪಃ |

ಪೌರುಷೇ ಚ ತಥಾ ರೋಚೇ ಜಲೇ ಪುರುಷಮರ್ಚಯನ್ || ೨೬ ||

ಸರ್ವಾನ್ ಕಾಮಾನವಾಪ್ನೋತಿ ಮೋಕ್ಷೋಪಾಯಂ ಚ ವಿಂದತಿ |

ಯಥೇಷ್ಟವಾದ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ವಾಗ್ಮಿಯೂ ಆಗುತ್ತಾನೆ. ಶ್ರೀರೋಚದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ನನ್ನ ರೋಚದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಧನವಂತ ನಾಗಿಯೇ ಆಗುತ್ತಾನೆ. ಶೈಲರೋಚದಲ್ಲಿ ಪರ್ವತವನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ ಸುಖಿಯಾಗಿ ಬದುಕುತ್ತಾನೆ.

೨೫-೨೬ ಭೂರೋಚದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯನ್ನೂ ಪೂಜಿಸಿದವನು ಒಳ್ಳೆಯ ಭೂಮಿ ಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ನೇದರೋಚದಲ್ಲಿ ನೇದವನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ ನೇದಗಳನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ ಧೂರಿಯಾದವನು ಯಜ್ಞಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಪೌರುಷ ರೋಚದಲ್ಲಿ ಜಲದಲ್ಲಿ ಪುರುಷನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಮನೋರಥಗಳನ್ನೂ

ರೂಪೇಣ ಹೀನಂ ಸ್ಪರ್ಶೇನ ಹೀನಂ
ಗಂಧೇನ ಹೀನಂ ಚ ರಸೇನ ಹೀನಂ |

ಶಬ್ದೇನ ಹೀನಂ ಪುರುಷಂ ಪುರಾಣಂ

ಸಂಪೂಜಯನ್ ಮೋಕ್ಷಸಥಂ ಪ್ರಯಾತಿ

|| ೨೭ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಾಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಪ್ರತಿರೋಚಫಲನಿರೂಪಣೋ ನಾಮ
ತ್ರಯೋವಿಂಶತ್ಯುತ್ತರದ್ವಿತೀತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಹೊಂದಿ ಮೋಕ್ಷೋಪಾಯವನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಪ್ರಾಕೃತವಾದ ರೂಪ, ಸ್ಪರ್ಶ,
ಗಂಧ, ರಸ, ಶಬ್ದ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಲ್ಲದಿರುವ ಪುರಾಣಪುರುಷನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ
ಮೋಕ್ಷಮಾರ್ಗವನ್ನೇ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಾಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿರೋಚಫಲನಿರೂಪಣವೆಂಬ
ಇನ್ನೊರ ಇಪ್ಪತ್ತಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಹಿಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಚತುರ್ವಿಂಶತ್ಯುತ್ತರಶತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಇತಿ ರೋಚವ್ರತಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಭುಕ್ತ್ವಾ ಧನದನೇಶ್ವನಿ |
ಶ್ರುತ್ವಾ ಗೀತಂ ಚ ವಾದ್ಯಂ ಚ ಡ್ಯಷ್ಟ್ವಾ ನೃತ್ತಂ ಮನೋಹರಂ || ೧ ||

ತತ್ರೋಷ್ಯ ರಜನೀಮೇಕಾಂ ಧನಾಧ್ಯಕ್ಷೇಣ ಪೂಜಿತಃ |
ಉದಗ್ಧಗಾಮು ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಹಿಮಶೈಲಸ್ಯ ಸದ್ವಿಜಃ || ೨ ||

ಸ ಶೈಲದೇಶೇ ಕಸ್ತಿಂಶ್ಚಿದ್ವದರ್ಶ ರುಚಿರಂ ಗೃಹಂ |
ಶೀತಾಂಶುರಶ್ಮಿಜಾಲಾಭಂ ಸರ್ವಕಾಮಸಮೃದ್ಧಿಮತ್ || ೩ ||

ಇನ್ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತೆನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೫. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:—ಈ ರೀತಿ ರೋಚವ್ರತವನ್ನು ಕೇಳಿ, ಕುಬೇರನ ಗೃಹದಲ್ಲಿ ಭೋಜನಮಾಡಿ, ರಮ್ಯವಾದ ಗೀತವಾದ್ಯಗಳನ್ನೂ ಕೇಳಿ, ಮನೋಹರವಾದ ನೃತ್ಯವನ್ನೂ ನೋಡಿ, ಆ ದಾತ್ರಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ತಂಗಿದ್ದು, ಕುಬೇರನಿಂದ ಸತ್ಕೃತನಾದ ಅಷ್ಟಾವಕ್ರಮುನಿಯು ಅಲ್ಲಿಂದ ಉತ್ತರದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹೊರಟನು ಹೋಗುವಾಗ ಪರ್ವತಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ರಮಣೀಯವಾದ ಮನೆಯೊಂದನ್ನು ನೋಡಿದನು ಆ ಮನೆಯೂ ಚಂದ್ರಕಿರಣ ಸಮೂಹದಂತೆ ಶುಭ್ರ

ತಸ್ಮಿನ್ ಗೃಹೇ ದದರ್ಶಾಥ ವೃದ್ಧಾಂ ರೂಪವತೀಂ ಸ್ತ್ರಿಯಂ |

ಸರ್ವಾಭರಣಸಂಪನ್ನಾಂ ಬಹ್ವೇಭಿಃ ಪರಿವಾರಿತಾಂ

|| ೪ ||

ತರುಣೇಭಿರ್ವರಸ್ತ್ರೀಭಿಶ್ಚಾರುನೇಶಾಭಿರೇವ ಚ |

ಸಾ ಚ ತಂ ಪೂಜಯಾಮಾಸ ಪಾದ್ಯಾದಿಭಿರನುಕ್ರಮಾತ್

|| ೫ ||

ಗಂಧಶೈಲೇನಚಾಭ್ಯುಚ್ಯೌ ಸ್ನಾಪಯಾಮಾಸ ಯಾದವ |

ಸುಖಸ್ವರ್ತ್ಯಕ್ಷ ಪವನೈಃ ಗಂಧೈಶ್ಚ ವಿವಿಧೈಸ್ತಥಾ

|| ೬ ||

ಲಿಲೇಪ ಚಾಸ್ಯ ಗಾತ್ರಾಣಿ ಚಂದನೇನ ಸುಗಂಧಿನಾ |

ವಸ್ತ್ರಾಲಂಕಾರಮಾಲ್ಯೈಶ್ಚ ಪೂಜಯಾಮಾಸ ತಂ ತಥಾ

|| ೭ ||

ಭೋಜಯಾಮಾಸಚಾನ್ನೇನ ಸರ್ವಕಾಮಸಮೃದ್ಧಿನಾ |

ತಾಂಬೂಲಂ ಪ್ರದದೌ ಚಾಸ್ತೈ ಸುಗಂಧಿ ಸುಮನೋಹರಂ

|| ೮ ||

ವಾಗಿಯೂ ಸರ್ವವಸ್ತುಸಮೃದ್ಧವಾಗಿಯೂ ಇದ್ದಿತು. ಆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವೃದ್ಧೆಯಾಗಿಯೂ, ರೂಪವತಿಯಾಗಿಯೂ ಇದ್ದ ಒಬ್ಬ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ನೋಡಿದನು ಅವಳೂ ಸಹ ಸರ್ವಾಭರಣಭೂಷಿತಳಾಗಿಯೂ, ತರುಣಿಗಳೂ, ರೂಪವತಿಯರೂ, ಉತ್ತಮವೇಷಧಾರಿಣಿಗಳೂ ಆಗಿರುವ ಅನೇಕ ಪರಿಚಾರಿಣಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಳು ಆ ಸ್ತ್ರೀಯೂ ಸಹ ಆ ಮುನಿಯನ್ನು ಅರ್ಘ್ಯವಾದ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದಳು.

೬-೯. ಸುಗಂಧ ತೈಲದಿಂದ ಅಭ್ಯಂಜನಮಾಡಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿಸಿದಳು. ಸುಖಸ್ವರ್ತವುಳ್ಳ ಗಾಳಿಯಿಂದ ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿದಳು. ವಿವಿಧವಾದ ಸುಗಂಧ ವಸ್ತುಗಳಿಂದಲೂ, ಒಳ್ಳೆಯ ಚಂದನದಿಂದಲೂ ಅವಯವಗಳನ್ನು ಲೇಪಿಸಿದಳು. ವಸ್ತ್ರ ಆಭರಣ, ಪುಷ್ಪಮಾಲೆ ಮುಂತಾದುವುಗಳಿಂದಲೂ ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿದಳು. ಸವಸಾಮಗ್ರಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಅನ್ನದಿಂದ ಭೋಜನಮಾಡಿಸಿ, ಸುಗಂಧಿಯಾಗಿರುತ್ತಾಂಬೂಲವನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಳು. ಬಿಳಿಯ ವಸ್ತ್ರದ ಹೊದಿಕೆಯುಳ್ಳ ನೈಭವಯುತವಾ

1 ಇಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯುಷ್ಯ ಅಥವಾ ಅಭ್ಯಜ್ಯ ಎಂದು ಪಾಠವಿರದೇಳು.

ಶ್ವೇತೋತ್ತರಚೈದಂ ಚಿತ್ರಂ ಸ್ವಾಸ್ತೀಣಂ ಪದಮಧಿಮತ್ |
ಗೃಹೇ ವಿಚಿತ್ರೇ ತಯನಂ ಪ್ರದದೌ ಸುಮನೋಹರಂ

|| ೯ ||

ತಾದ್ಯಗ್ನಿಭೇ ಪರೇ ತತ್ರ ಸಾ ಚ ಸುಷ್ಪಾಪ ಭಾಮಿನೀ |
ವಿಸರ್ಜಯಿತ್ವಾ ನಾರೀಸ್ತಾಃ ಸರ್ವಾ ಬಾಲಮೃಗೇಕ್ಷಣಾಃ

|| ೧೦ ||

ಶೀತಾಪದೇಶೇನ ತತೋ ವಿರಾತ್ರೇ ಶಯನಾತ್ಸ್ಯಕಾತ್ |
ಅಷ್ಟಾವಕ್ರಸ್ಯ ಶಯನಂ ಜಗಾಮ ವರವರ್ಣಿನಿ

|| ೧೧ ||

ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಶಯನಸಂಪ್ರಾಪ್ತಂ ಕಿಮೇತದಿತಿ ಸೋಽಬ್ರವೀತ್ |
ನಾನುರೂಪಮಿದಂ ತತ್ತೇ ವಯಸಶ್ಚಾರುಹಾಸಿನಿ

|| ೧೨ ||

ಅಭಗ್ನ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೋಽಸ್ಮಿ ಪರದಾರವಿವರ್ಜಕಃ |
ಸ್ವಚೈಂದಂ ಮಾಮವಜ್ಞಾಯ ಕಿಮಿದಂ ಕರ್ತುಮಿಹಾಸೇ

|| ೧೩ ||

ನ ವಯಂ ದ್ವಿಜ ತಾರುಣ್ಯೇ ಚಪಲಾಃ ಕೇವಲಂ ಸ್ತ್ರಿಯಃ |
ವಯಸೋಽಂತೇಪಿ ಜಾಪಲ್ಯಂ ಭಜಾಮಃ ಕಾಮಚೋದಿತಾಃ

|| ೧೪ ||

ಹಾಸಿಗೆಯನ್ನೂ ಹಾಸಿ, ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಗೃಹದಲ್ಲಿ ಶಯನಮಾಡಲು ಕಲ್ಪಿಸಿದಳು.
ತಾನೂ ಸಹ ಅಂತಹುದೇ ಆದ ಬೇರೆ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದಳು.

೧೦-೧೩. ಅನಂತರ ಆ ವನಿತೆಯು ತನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಎಲ್ಲಾ ಯುವತಿಯರನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಭಳಿ ಎಂಬ ನೆಪದಿಂದ ತನ್ನ ಶಯನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅಷ್ಟಾವಕ್ರನ ಶಯನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸೇರಿದಳು. ತನ್ನ ಹಾಸಿಗೆಗೆ ಬಂದ ಅವಳನ್ನು ನೋಡಿ ಅಷ್ಟಾವಕ್ರನು ಇದೇನು, ಎಲೈ ವನಿತೆಯೇ, ಇದು ನಿನ್ನ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ತಕ್ಕುದಲ್ಲ. ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವ್ರತನಿಷ್ಠೆಯುಳ್ಳ ನಾನು ಪರಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿರತಕ್ಕವನು. ಇಂತಹ ನನ್ನನ್ನೂ ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ, ಯಾವ ಇಷ್ಟವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಆಶಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ. ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಲು, ದಿಗ್ವೇದಿಯು ಉತ್ತರಿಸುತ್ತಾಳೆ :—

೧೪-೧೮. ಎಲೈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮನೇ, ಸ್ತ್ರೀಯರಾದ ನಾವು ಯೌವನದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಚಪಲರಾಗುತ್ತೇವೆ ಎಂಬುದಿಲ್ಲ. ವಾರ್ಧಕಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಮ

ನ ಶ್ರುತಂ ತತ್ತ್ವಯಾಮನ್ಯೈ ಸ್ತ್ರೀಶೀಲಂ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ |
ನೈತಾ ವಯಸಿ ರಜ್ಯಂತೇ ನ ರೂಪೇ ನ ಕುಲೇ ಶ್ರುತೇ || ೧೫ ||

ಶೀಲೇ ವೇಶೇ ಧನೇ ಶೌರ್ಯೇ ರಜ್ಯಂತೇ ಕೃಚಿದೇವ ತು |
ಕಾಮಯಂತ್ಯೇವ ಪುರುಷಂ ಯಥಾಲಾಭಮಿತಿ ಶ್ರುತಿಃ || ೧೬ ||

ಯಾಸಾಂ ಹಿ ರಕ್ಷಾ ಮಹತೀ ತಾಃ ಸ್ತ್ರೀಯಃ ಕುಬ್ಜವಾಮನ್ಯೈಃ |
ಪ್ರೇಷ್ಯೈರ್ವಾಪೀಹ ಸಜ್ಜಂತೇ ಪುಮಾಂಸಮಿತಿ ಭಾರ್ಗವ || ೧೭ ||

ನಾಗ್ನಿಸ್ತ್ಯಪ್ಯತಿ ಕಾಷ್ಠೈರ್ವಾ ನಾಶಗಾಭಿರ್ಮಹೋದಧಿಃ |
ನಾನ್ತಕಃ ಸರ್ವಭೂತ್ಯೈರ್ವಾ ನಪುಂಭಿರ್ವಾಮಲೋಚನಾ || ೧೮ ||

ಲೀಲಯೈವ ಕುಲಂ ಘ್ನಂತಿ ಸ್ವಯಮಾನಾಸ್ತು ಯೋಷಿತಃ |
ದುರ್ಲಭಾಹಿ ಸ್ತ್ರೀರಮಣಾತ್ಸಭಾವೇನ ಭೃಗೂತ್ತಮ || ೧೯ ||

ರಹೋ ನಾಸ್ತಿ ಪ್ತಣೋ ನಾಸ್ತಿ ನಾಸ್ತಿ ಚೋಪನಿಮನ್ತ್ರಕಃ |
ತೇನ ಧರ್ಮಜ್ಞಾ ನಾರೀಣಾಂ ಸತೀತ್ವಮುಪಜಾಯತೇ || ೨೦ ||

ಪ್ರೇರಿತರಾಗಿ ಪುರುಷಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ಜಾಪಲ್ಯ ಹೊಂದುತ್ತೇನೆ ಎಲೈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೇ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಶೀಲವು ನಿನಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲವೆಂದು ತೋರುತ್ತಿದೆ. ಈ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಅನುರೂಪ ವಾದ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಾಗಲಿ, ರೂಪದಲ್ಲಾಗಲಿ, ಕುಲದಲ್ಲಾಗಲಿ, ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನ ದಲ್ಲಾಗಲಿ ಅನುರಕ್ತರಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಶೀಲ, ವೇಶ, ಧನ, ಶೌರ್ಯ ಈ ಗುಣಗಳಲ್ಲಿ ಆಶೆಪಡುವವರು ಕೆಲವರು ಮಾತ್ರ. ಸಿಕ್ಕಿದ ಪುರುಷರನ್ನು ಕಾಮಿಸುವುದೇ ಇವರ ಸ್ವಭಾವವೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಯಾವ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಾದ ರಕ್ಷಣವಿರುತ್ತದೆಯೋ ಅವರೂ ಸಹ ಕುಬ್ಜರೂ, ವಾಮನರೂ, ಭೃತ್ಯರೂ ಆಗಿರುವವರೊಡನೆಯೂ ಸಮಾಗ ಮವನ್ನು ಆಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕಟ್ಟಿಗೆಗಳಿಂದ ಅಗ್ನಿಯು ಹೇಗೆ ತೃಪ್ತಿಹೊಂದುವು ದಿಲ್ಲವೋ ನದಿಗಳಿಂದ ಮಹಾ ಸಮುದ್ರವು ಹೇಗೆ ತೃಪ್ತಿಪಡುವುದಿಲ್ಲವೋ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದಲೂ ಯಮನು ಹೇಗೆ ತೃಪ್ತನಾಗುವುದಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆಯೇ ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ಪುರುಷರಿಂದ ತೃಪ್ತರಾಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ.

೧೯-೨೩. ಮಂದಹಾಸದಿಂದ ಕೂಡಿ ಲೀಲೆಯಿಂದಲೇ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಕುಲವನ್ನೇ ಹಾಳುಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ರತಿಸ್ವಭಾವವಿಲ್ಲದ ಸ್ತ್ರೀಯು ದುರ್ಲಭ

ಪ್ರೇಷಿತಸ್ತ್ವಂ ಮಹಾಭಾಗ ಮತ್ಸಮಾಪಂ ಮಹಾತ್ಮನಾ |
 ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಶೀಲಮಿಹ ಜ್ಞಾತುಮಸ್ತದ್ವಿಷ್ಣುಂ ತಥಾ ಶ್ರುತಂ || ೨೧ ||

ಏತಜ್ಞಾತ್ವಾ ಜುಗುಪ್ಸಾ ಚ ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಕಾರ್ಯಾ ನ ಚ ತ್ವಯಾ |
 ಮೂಲಂ ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾಮಾನಾಂ ಯತಸ್ತಾ ಏವ ಯೋಷಿತಃ || ೨೨ ||

ಮಹ್ಮಿರನ್ನಂ ಜಲಂ ಚೈವ ನರಾಣಾಂ ಧೃತಿಹೇತವಃ |
 ಘಾತಕಾಶ್ಚ ತ ಏವೋಕ್ತಾಸ್ತಥಾ ಜ್ಞೇಯಾಶ್ಚ ಯೋಷಿತಃ || ೨೩ ||

ವೃತ್ತಿಲೋಕೇ ಯಥಾ ನಾಸ್ತಿ ವಹ್ಯೈನ್ನ ಸಲಿಲೈರ್ವಿನಾ |
 ಗೃಹಾಶ್ರಮಸ್ತಥಾ ನಾಸ್ತಿ ವಿನಾಸ್ತ್ರೀಭಿಃ ಕಥಂಚನ || ೨೪ ||

ತಸ್ಮಾತ್ತಾಃ ಪ್ರಜ್ಞಯಾ ರಕ್ಷ್ಯಾ ನೋಗ್ರೇಣ ಮೃದುನಾ ನ ಚ |
 ಸ್ತ್ರೀಯೋಮೂಲಮನರ್ಥಾನಾಂ ತ್ರಿವರ್ಗಸ್ಯ ಚ ಸಾಧನಂ || ೨೫ ||

೪೦ದೇ ತಿಳಿ. ಎಲೈ ಧಾರ್ಮಿಕನೇ, ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಏಕಾಂತ ಸ್ಥಾನವಿಲ್ಲದೆಯಾಗಲಿ, ಏಕಾಂತಕಾಲವಿಲ್ಲದೆಯಾಗಲಿ. ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವ ಪುರುಷನಿಲ್ಲದಿರುವಾಗಲಿ ಅವರ ಸತೀಶ್ವರ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಉಳಿದಿರುತ್ತದೆ. ಎಲೈ ಮಹಾತ್ಮನೇ, ಸ್ತ್ರೀಯರ ಶೀಲವನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ನೀನು ಆ ಮಹಾತ್ಮನಿಂದ ನನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದೀಯೆ, ನಾನು ನೋಡಿರುವ ಮತ್ತು ಕೇಳಿರುವ ಅಂತಹ ಶೀಲವನ್ನು ನಿನಗೆ ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಇದನ್ನು ತಿಳಿದ ನೀನು ಸ್ತ್ರೀಯರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಜಿಗುಪ್ಸೆ ಹೊಂದಬಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ ಇಂತಹ ಸ್ತ್ರೀಯರೇ ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾಮಗಳಿಗೆ ಮೂಲದಂತೆ ಇದ್ದಾರೆ. ಆಗ್ನಿ, ಅನ್ನ, ಜಲ ಇವುಗಳು ದೇಹಧಾರಣಸಾಧನಗಳೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವೆ ಇವುಗಳೇ ಕಾಲವಿಶೇಷದಲ್ಲಿ ಘಾತಕಗಳೇ ಆಗುತ್ತವೆ. ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ಸಹ ಇದೇ ರೀತಿಯಾದವರೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು.

೨೪-೨೯ ಆಗ್ನಿ, ಅನ್ನ, ಜಲ ಇವುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಲೋಕದಲ್ಲಿರಲು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆಯೇ ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮದ ಜೀವನವೂ ಸಹ ಈ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ನಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಉಗ್ರವಾದ ವರ್ತನೆಯೂ

ತಾಸಾಂ ನಗಚ್ಛೇದ್ವಿತ್ಯಾಸಂ ಮಣಿವದ್ಗೋಪಯೇತ್ತು ತಾಃ |
ಗೃಹಕಾರ್ಯೋದ್ಯತಾಃ ಕೃತ್ವಾ ರಕ್ಷ್ಯಾಸ್ತಾ ಭೂತಿಮಿಚ್ಛತಾ || ೨೬ ||

ಏತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ದ್ವಿತೀಯೇಽಹ್ನಿ ಪೂಜಿತಃ ಸ ತಯಾ ಸ್ತ್ರಿಯಾ |
ಜಗಾಮ ಧನದಾನಾಸಂ ತತೋಪಿ ಶ್ವಕುರಾಲಯಂ || ೨೭ ||

ತತಃ ಶ್ವಕುರಮಾಸಾದ್ಯ ಸರ್ವಂ ತಸ್ಮೈನ್ಯನೇದಯಿತ್ |
ಸ ಚ ಪಪ್ರಚ್ಛ ತಂ ವಿಶ್ರಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ವಿಚೇಷ್ಟಿತಂ || ೨೮ ||

ಬುದ್ಧಿರ್ನಿನೇಷ್ಟುಂ ಸಂಜಾತಾ ನ ವಾ ಜಾತಾ ವದಸ್ಯ ತತ್ |
ಏತಚ್ಛ್ರುತ್ವೋತ್ತರಂ ವಾಕ್ಯಮಷ್ಟಾವಕ್ರೋಽಬ್ರವೀನ್ಮುನಿಂ || ೨೯ ||

ನ ಜಾನ್ಯೇಷಾ ಗತಿಃ ಕ್ಷೇಮ್ಯಾ ನ ಜಾನ್ಯಾ ವಿದ್ಯತೇ ಗತಿಃ |
ತಸ್ಮಾತ್ತ್ರಯಚ್ಛ ಧರ್ಮಜ್ಞ ಪತ್ನೈರ್ಥಂ ಸ್ವಸುತಾಂ ಮಮ || ೩೦ ||

ಏತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ದೇದಾ ತಸ್ಮೈ ಸ್ವಸುತಾಂ ಭಾರ್ಗವೋ ಮುನಿಃ |
ತಿಥಾ ದಿವಸನಕ್ಷತ್ರೇ ಮುಹೂರ್ತೇ ಚಾಭಿಪೂಜಿತೇ || ೩೧ ||

ಸರಿಯಲ್ಲ. ಬಹಳ ನೃದುವಾದ ನರ್ತನೆಯೂ ಸರಿಯಲ್ಲ ಈ ಸ್ತ್ರೀಯರೇ ಅನರ್ಥಕ್ಕೂ ಕಾರಣರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಧರ್ಮಾದಿ ತ್ರಿವರ್ಗಕ್ಕೂ ನಾಶಕರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವಿಡಬಾರದು. ರತ್ನದಂತೆ ಇವರನ್ನು ಗೋಪನದಿಂದಲೇ ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅಭ್ಯುದಯದಲ್ಲಿ ಆಶೆಯುಳ್ಳವನು ಇವರನ್ನು ಮನೆಗೆಲಸದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷಾಸಕ್ತಿ ಉಂಟುಮಾಡಿ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೇಳಿ, ಎರಡನೇ ದಿನವೂ ಅಲ್ಲಿದ್ದು, ಅಷ್ಟಾವಕ್ರನು ಅವಳಿಂದ ಸತ್ಯತನಾಗಿ ಪುನಃ ಕುಬೇರನ ಮನೆಗೂ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿಂದ ತನ್ನ ಮಾವನ ಮನೆಗೂ ಬಂದನು. ಮಾವನನ್ನು ಕಂಡು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು ಅವನೂ ಸಹ ಅಷ್ಟಾವಕ್ರನನ್ನು ಕುರಿತು, ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು:—ಸ್ತ್ರೀಯರ ಶೀಲ ಸ್ವಭಾವಗಳನ್ನು ತಿಳಿದ ಮೇಲೆ ನಿನಗೆ ಗೃಹ ಸ್ಥಾಪನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಬುದ್ಧಿಯುಂಟಾಯಿತೇ ಇಲ್ಲವೇ ಹೇಳ. ಇದಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟಾವಕ್ರನು ಉತ್ತರ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ:—

೩೦-೩೩. ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸಂಗದಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಈ ಮಾರ್ಗವು ಕ್ಷೇಮಕರ ವೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬದುಕಲು ಸಾಧ್ಯವೂ ಇಲ್ಲ

ತ್ರಿವರ್ಗಮೂಲಂ ಸಂಸ್ತ್ರಾಪ್ಯ ತಾಂ ಭಾರ್ಯಾಮಸಿತೇಕ್ಷಣಾಂ |

ಜಗಾಮ ಪರಮಾಂ ತುಷ್ಟಿಂ ಮುಮುದೇ ಚ ತಯಾ ಸಹ

|| ೩೨ ||

ರರಕ್ಷು ಚೈನಾಂ ಸತತೋ ಮಹಾತ್ಮಾ

ಕೃತ್ವಾ ಚ ನಿತ್ಯಂ ಗೃಹಕಾರ್ಯಯುಕ್ತಾಂ |

ಆರಾಧಯಾಮಾಸ ಚ ಸಾ ದ್ವಿಜೇಂದ್ರಂ

ಧರ್ಮೇ ನಿವಿಷ್ಟಾ ಪರಮಾ ಚ ಸಾಧ್ವೀ

|| ೩೩ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಅಷ್ಟಾವಕ್ರದಿಕ್ಷಂವಾದೋ ನಾಮ

ಚತುರ್ವಿಂಶತ್ಪುತ್ರರದ್ವಿತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಆದುದರಿಂದ ಧರ್ಮಜ್ಞನಾದ ನೀನು ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಭಾರ್ಯಾರ್ಥವಾಗಿ ನನಗೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ಭಾರ್ಗವನು ತನ್ನ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಅವನ ಕೋರಿಕೆಯಂತೆ ಶುಭಕರವಾದ ತಿಥಿನಕ್ಷತ್ರ ದಿನ ಮುಹೂರ್ತಾದಿಗಳ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ವಿವಾಹಮಾಡಿದನು. ತ್ರಿವರ್ಗಕ್ಕೆ ಮೂಲಕಾರಣಳಾದ, ಸುಂದರಿಯಾದ ಆ ಭಾರ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಅಷ್ಟಾವಕ್ರನೂ ತೃಪ್ತಿಯಿಂದ ಅವಳೊಡನೆ ಸಂತೋಷದಿಂದಿದ್ದನು. ಅವಳನ್ನು ಗೃಹಕಾರ್ಯವ್ಯಾಪ್ತತಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಸರಿಯಾಗಿ ರಕ್ಷಿಸಿದನು. ಅವಳೂ ಪತಿವ್ರತೆಯಾಗಿದ್ದು ಧಾರ್ಮಿಕಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಅಷ್ಟಾವಕ್ರನನ್ನೂ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದಳು.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟಾವಕ್ರದಿಕ್ಷಂವಾದವೆಂಬ

ಇನ್ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ೬೦ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ
ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಪಂಚನಿಶತ್ಕೃತ್ತರದ್ವಿತೀತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ವಜ್ರ ಉವಾಚ ॥

ವ್ರತಂ ಕಂಚಿನ್ನಮಾಚಕ್ಷ್ವ ಸರ್ವಕಲ್ಪಪನಾಶನಂ |
ವ್ರತಾನಾಮುತ್ತಮಂ ಬ್ರಹ್ಮನ್ನವಿತ್ರಂ ಪುಣ್ಯವರ್ಧನಂ

॥ ೧ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ರೋಚಂ ತು ಪೌರುಷಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಸೋಪವಾಸೋ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಃ ॥ ೨ ॥

ಪೌರುಷೇಣ ಚ ಸೂಕ್ತೇನ ಸ್ನಾತಃ ಪ್ರಯತಮಾನಸಃ |
ತೇನೈವ ತರ್ಪಣಂ ಕೃತ್ವಾ ಜಾಪ್ಯಂ ಚ ಮನುಜೋತ್ತಮ

॥ ೩ ॥

ಇನ್ನೊರ ಇಪ್ಪತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೫. ವಜ್ರನು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡುತ್ತಾನೆ :—ಪೂಜ್ಯರೇ ಎಲ್ಲಾ ವ್ರತಗಳಲ್ಲಿಯೂ
ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಮತ್ತು ಪಾಪನಾಶಕವೂ, ಪುಣ್ಯಪ್ರದವೂ ಆದ ಒಂದು ವ್ರತವನ್ನು
ನನಗೆ ಹೇಳಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ :—
ಪೌರುಷರೋಚವನ್ನು ಹೊಂದಿದಾಗ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಾಗಿದ್ದು ಉಪವಾಸ ಮಾಡಿ
ಪುರುಷಸೂಕ್ತದಿಂದ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಶುದ್ಧನಾಗಬೇಕು. ಆ ಪುರುಷಸೂಕ್ತದಿಂದಲೇ

ಅಷ್ಟಪತ್ರಸ್ಯ ಪದ್ಮಸ್ಯ ಮಧ್ಯೇ ಹಂಸಂ ಜನಾರ್ದನಂ |

ಪೌರುಷೇಣ ಚ ಸೂಕ್ತೇನ ಸತ್ಕೃತಂ ಪೂಜಯೇನ್ನರಃ || ೪ ||

ಪುಷ್ಪೈರ್ಭೂಯಸ್ತಥಾ ಧೂಪೈಃ ಫಲೈಶ್ಚ ತದನಂತರಂ |

ದೀಪೇನ ಚ ತತೋ ರಾಜನ್ ನೈವೇದ್ಯೇನ ತತಃ ಪರಂ || ೫ ||

ಪೌರುಷೇಣ ಚ ಸೂಕ್ತೇನ ತತೋ ವಹ್ನಿಂ ಸಮರ್ಚಯೇತ್ |

ತತಸ್ತು ಧೇನುರ್ದಾತವ್ಯಾ ಕರ್ಮಾಂತೇ ಚ ಪಯಸ್ವಿನೀ || ೬ ||

ಸಂವತ್ಸರಮಿದಂ ಕೃತ್ವಾ ವ್ರತಂ ಪರಮಪಾವನಂ |

ಸರ್ವಾನ್ಶ್ವಮಾನವಾಪ್ನೋತಿ ಯೇ ದಿನ್ಯಾ ಯೇ ಚ ಮಾನುಷಾಃ || ೭ ||

ಅಶ್ವಮೇಧಮವಾಪ್ನೋತಿ ರಾಜಸೂಯಂ ಚ ವಿಂದತಿ |

ಭುಂಜ್ವಾ ಭೋಗಾಂಸ್ತತಃ ಪಶ್ವಾನ್ಮೋಕ್ಷಮಾಪ್ನೋತ್ಯಸಂತಯಂ || ೮ ||

ಮಾಂಗಲ್ಯಮೇತತ್ಪರಮಂ ಪವಿತ್ರಂ

ಶ್ರೀವರ್ಧನಂ ಧರ್ಮವಿವರ್ಧನಂ ಚ |

ತರ್ಪಣವನ್ನೂ, ಜಪವನ್ನೂ ನೆರವೇರಿಸಿ ಅಷ್ಟದಳಗಳುಳ್ಳ ಪದ್ಮದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹಂಸರೂಪಿಯಾದ ಜನಾರ್ದನನನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಿ ಪುರುಷಸೂಕ್ತದಿಂದಲೇ ಸತ್ಕರಿಸಿ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಹೇರಳವಾದ ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದಲೂ, ಧೂಪದೀಪ, ಫಲ ನೈವೇದ್ಯಾದಿಗಳಿಂದಲೂ ಪೂಜಿಸಬೇಕು.

೬-೯. ಪುರುಷಸೂಕ್ತದಿಂದ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ವ್ರತದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕರೆಯುವ ಹಸುವನ್ನೂ ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಪಾವನತಮವಾದ ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಒಂದು ವರ್ಷಕಾಲ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ದಿವ್ಯವೂ, ಮಾನುಷವೂ ಆದ ಎಲ್ಲಾ ಮನೋರಥಗಳೂ ಸಫಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಶ್ವಮೇಧದ ಮತ್ತು ರಾಜಸೂಯದ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಇಹಲೋಕದ ಭೋಗಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅನುಭವಿಸಿ

ವೃತೋತ್ತಮಂ ಪಾಪಹರಂ ನೃಲೋಕೇ

ಹಂಸವೃತಾಖ್ಯಂ ಪುರುಷೇಣ ಕಾರ್ಯಂ

|| ೯ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಾಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಹಂಸವೃತನಿರೂಪಣೋ ನಾಮ
ಸಂಚಿವಿಂಶತ್ಯುತ್ತರದ್ವಿಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅನಂತರ ಮೋಕ್ಷವನ್ನೇ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ ಈ ವೃತವು ಮಂಗಲಪ್ರದವೂ, ಪವಿತ್ರವೂ
ಲಕ್ಷ್ಮೀಪ್ರದವೂ, ವೃದ್ಧಿ ಕಾರಕವೂ ಆಗಿದೆ. ಸರ್ವಪಾಪನಾಶಕವಾದ ಈ ಹಂಸ
ವೃತವನ್ನು ಪುರುಷನು ಮಾಡಿಯೇ ಮಾಡಬೇಕು.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಾಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಹಂಸವೃತನಿರೂಪಣವೆಂಬ ಇನ್ನೂರ
ಇಪ್ಪತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ೓ಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಪದ್ವಿಂಶತ್ಕುತ್ರರದ್ವಿತತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ವಜ್ರ ಉವಾಚ ॥

ವಿಷ್ಣುನಾ ದೇವದೇವೇನ ಹಂಸರೂಪೇಣ ಕಿಂ ಕೃತಂ |

ಏನಂ ಮೇ ಸಂಶಯಂ ಛಿಂಧಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಮಹಾಮುನೇ ॥ ೧ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ ॥

ಆಸೀತ್ಪ್ರಜಾ ಜ್ಞಾನನಿಷ್ಠಾ ಪೂರ್ವಂ ಕೃತಯುಗೇ ನೃಪ |

ಜನಾನಾಂ ಜ್ಞಾನನಿಷ್ಠತ್ವಾದಾ ಯದುಕುಲೋದ್ಭವ ॥ ೨ ॥

ಸ್ವಯಂ ಪ್ರಭುತ್ವಮಭವತ್ತಥಾ ದೇವಗಣಾನಿ ಚ |

ತಥಾ ಕೃತಯುಗಸ್ಯಾಂತೇ ಸ್ರಾವರ್ತಂತ ಪರಿಗ್ರಹೇ ॥ ೩ ॥

ಇನ್ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೪. ವಜ್ರನು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡುತ್ತಾನೆ:—ದೇವತೋತ್ತಮನಾದ ಮಹಾ ವಿಷ್ಣುವು ಹಂಸರೂಪ ಹೊಂದಿ ಏನು ಮಾಡಿದನು. ಮಹಾಮುನಿಗಳಾದ ತಾವು ಈ ಸಂಶಯವನ್ನೂ ಹೋಗಲಾಡಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:—ಕೃತಯುಗವೆಂಬ ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಜ್ಞಾನ ಸಿಂಧುರಾಗಿಯೇ ಇದ್ದರು. ಎಲ್ಲರೂ ಜ್ಞಾನಿಗಳೇ ಆಗಿದ್ದ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವಿವೇಕಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವೇ ಇಲ್ಲದಿದ್ದುದರಿಂದ ಪ್ರಜೆಗಳೂ, ದೇವತೆಗಳೂ ಸಹ ತಾನೇ ಪ್ರಭುತ್ವ

ಪರಿಗ್ರಹಾತ್ಮಥಾ ಲೋಭೋಲೋ ಭಾದ್ವೇಷೋಽಭವತ್ತತಃ |
ರಾಗದ್ವೇಷಾಭಿಭೂತಾನಾಂ ಜ್ಞಾನಮನ್ತರಧೀಯತೆ

|| ೪ ||

ನಪ್ಪಜ್ಞಾನೇ ತಥಾಲೋಕೇ ಧರ್ಮೋ ನಾಶಮುಪಗಮತ್ |
ಧರ್ಮೇ ನಪ್ಪೇ ತು ನಶ್ಯಂತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಲೋಕಂ ಜನಾರ್ದನಃ

|| ೫ ||

ಭೂತ್ವಾ ಹಂಸಸಮೋ ವರ್ಣೇ ವಿಜಹಾರ ಮಹೀಮಿಮಾಂ |
ಸುಪಕ್ಷೋ ವೇದಚರಣಃ ಸುಚಿಂಚುಃ ಸ್ವಾಯತೇಕ್ಷಣಃ

|| ೬ ||

ಸ ದದರ್ಶ ತದಾ ದೇಶೇ ಕಸ್ತಿಸ್ತಿಸ್ಥಿತ್ಯಂತಸ್ಥಿತಾನ್ಯಸೀನ್ |
ಧ್ಯಾಯತೋ ಮೂಢವಿಜ್ಞಾನಾನ್ ಕಿಂಕರ್ತವ್ಯಪರಾಯಣಾನ್

|| ೭ ||

ಸ ತಾನ್ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತು ಪಪ್ರಚ್ಛ ತೇಷಾಂ ಕುಶಲಮವ್ಯಯಂ |
ತೇ ತಮೂಚುಃ ಕುತೋ ನಪ್ಪೇ ಜ್ಞಾನೇ ನಃ ಕುಶಲಂ ದ್ವಿಜ

|| ೮ ||

ವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಬಹುಕಾಲ ಹಾಗೆಯೇ ಇದ್ದು ಕೃತಯುಗದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಜೆಗಳು ಸಂಗ್ರಹ ಬುದ್ಧಿ ಹೊಂದುತ್ತಾ ಬಂದರು. ಆ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಅಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಇಷ್ಟವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ ಆಶೆಯೂ, ಅದಕ್ಕೆ ವಿರೋಧಿಯಾದವರಲ್ಲಿ ದ್ವೇಷವೂ ಉಂಟಾಯಿತು. ಆಗ ರಾಗದ್ವೇಷಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪ್ರಜಾವರ್ಗಕ್ಕೆ ಜ್ಞಾನವು ಅಂತರ್ಧಾನಹೊಂದಿ ದುರ್ಲಭವಾಗುತ್ತ ಬಂದಿತು.

೫-೧೦. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನವು ನಾಶಹೊಂದಿದನಂತರ ಧರ್ಮವೂ ನಾಶ ಹೊಂದಿತು. ಧರ್ಮವೂ ನಾಶಹೊಂದಿದಾಗ ಧರ್ಮಮೂಲವಾದ ಲೋಕವೂ ನಾಶವಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಜನಾರ್ದನನು ಹಂಸಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದ ವರ್ಣವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ವಿಹರಿಸಿದನು. ರಮ್ಯವಾದ ರೆಕ್ಕೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿಯೂ, ವೇದಗಳೆಂಬ ಪಾದಗಳಿಂದ ಕೂಡಿಯೂ, ಒಳ್ಳೆಯ ಕೊಕ್ಕಿನಿಂದಲೂ ವಿಶಾಲವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ಸಂಚರಿಸುವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಂದಾನೊಂದು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದೆಯೂ, ಏನುಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತರಾಗಿಯೂ ಧ್ಯಾನೋನ್ಮುಖರಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಋಷಿಗಳನ್ನು ಕಂಡನು. ಹಂಸರೂಪಿಯಾದ

ತಾನಬ್ರವೀನ್ಮುನೀನ್ ಸರ್ವಾನ್ ಸ ಹಂಸಃ ಪಕ್ಷಿರಾಟ್ ತತಃ |
ಜ್ಞಾನಂ ಪ್ರಕಾಶಯಿಷ್ಯಾಮಿ ತನ್ನಿ ಬೋಧತ ಸತ್ತಮಾಃ || ೯ ||

ಏತಚ್ಚುತ್ವಾ ಶುಭಂ ವಾಕ್ಯಂ ಹಂಸೇನೋಕ್ತಂ ಮಹಾತ್ಮನಾ |
ಹಂಸಮೂಚುರ್ಮಹಾತ್ಮಾನೋ ಭವ ತ್ರಾತಾ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮಾ || ೧೦ ||

ಜ್ಞಾನನಾಶೇನ ಸಕಲಂ ಮಾ ನಶ್ಯತ್ಪಶುಲಂ ಜಗತ್ |
ಅದಾನೇವ ತ್ವಮಾತ್ಮಾನಂ ಬ್ರೂಹ್ಮಸ್ಮಾಕಂ ಮಹಾಖಗ || ೧೧ ||

ವಯಂ ಹಿ ಭ್ರಷ್ಟವಿಜ್ಞಾನಾಃ ತ್ವಾಂ ನ ವಿದ್ಯೋ ಮಹಾದ್ಯುತೇ |
ತಾನಬ್ರವೀದ್ವಿಜಾನ್ ಹಂಸೋ ವಿಷ್ಣುರಸ್ಮಿ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮಾಃ || ೧೨ ||

ತಂ ತೇ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ತದಾ ವಿಷ್ಣುಂ ಪೂಜಯಾಮಾಸುರಂಜಸಾ |
ಅಬ್ರುವಂಕ್ಶ ತಥಾ ಜ್ಞಾನಂ ಯಥೋಕ್ತಂ ತೇನ ಯಾದವ || ೧೩ ||

ಜನಾರ್ದನನು ಅವರನ್ನು ಕುರಿತು ಕುಶಲಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡಿದನು. ಅವರೂ ಸಹ ಎಲೈ ಪಕ್ಷಿಯೇ, ಜ್ಞಾನವು ನಷ್ಟವಾದ ಮೇಲೆ ಸುಖವೆಲ್ಲಿಂದ ಬಂದಿತು ಎಂದರು. ಆಗ ಅವರನ್ನು ಕುರಿತು ಪಕ್ಷಿಯುರೂಪದಿಂದ ಜನಾರ್ದನನು ಎಲೈ ಸಾಧುಗಳೇ ನಾನು ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿರಿ ಎಂದನು. ಮಹಾತ್ಮನಾದ ಹಂಸರಿಂದ ಈ ವಚನವನ್ನು ಕೇಳಿ ಋಷಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿ ನೀನೇ ನಮಗೆ ರಕ್ಷಕನಾಗು ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರು.

೧೧-೧೪. ಜ್ಞಾನದ ನಾಶದಿಂದ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲವೂ ನಾಶವಾಗಬಾರದು. ಮೊದಲು ನೀನು ಯಾರು ಎಂಬುದನ್ನು ನಮಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕು. ನೀನೂ ಮಹಾಹಂಸನಾಗಿಯೇ ತೋರುತ್ತಿದ್ದೀಯೇ. ನಾವು ನಷ್ಟಜ್ಞಾನರಾಗಿರುವುದರಿಂದ ತೇಜಸ್ವಿಯಾಗಿರುವ ನಿನ್ನ ವಾಸ್ತವಿಕಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಅಶಕ್ತರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಆಗ ಅವರನ್ನು ಕುರಿತು ಹಂಸವು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮರೇ, ನಾನು ವಿಷ್ಣುವಾಗಿದ್ದೇನೆ ಎಂದಿತು. ಆಗ ಋಷಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ವಿಷ್ಣುವೆಂದು ತಿಳಿದು ಆ ಹಂಸವನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರು. ಯಥೋಕ್ತವಾದ ಜ್ಞಾನವನ್ನೂ ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡಿ ಅವನಿಂದ ಹೊಂದಿದರು. ಅನಂತರ ಅವರು

ದೆದುಕ್ತ ಗೂಢಂ ಶಿಷ್ಯೇಭ್ಯೋ ನಾಶಭೀತಾಸ್ತಥಾ ವರಂ |
ತತಃ ಪ್ರಭೃತಿ ಲೋಕೇಽಸ್ಮಿನ್ ಜ್ಞಾನಿನಃ ಕೇಚಿದೇವ ತು

|| ೧೪ ||

ಏವಂ ಕೃತ್ವಾ ವಿಷ್ಣುನಾ ಹಂಸರೂಪಂ
ಜ್ಞಾನಂ ನಷ್ಟಂ ವಿಪ್ರಮುಖ್ಯೇಷು ದತ್ತಂ |
ಜ್ಞಾನೇ ಪ್ರಾಪ್ತೇ ಭೂತಲೇ ನಷ್ಟಶೋಕಾಃ
ಸರ್ವೇ ಜಾತನ್ ವಿಪ್ರಮುಖ್ಯಾನ್ಯವೀರ

|| ೧೫ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಾಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಹಂಸಗೀತಾಯಾಂ ಹಂಸಪ್ರಾದುರ್ಭಾವ
ವರ್ಣನೋನಾಮು ಪಡ್ವಿಂಶತ್ಯುತ್ತರದ್ವಿತೀತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಶಿಷ್ಯದೋಷದಿಂದ ಜ್ಞಾನವು ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆಂಬ ಭಯದಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಭಕ್ತರಾದ
ಕೆಲವು ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ಉಪದೇಶಿಸಿದರು. ಆ ಕಾಲ ಮೊದಲು
ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಕೆಲವರು ಮಾತ್ರವೇ ಜ್ಞಾನಿಗಳಾಗಿರುವಂತಾಯಿತು.

೧೫. ಈ ರೀತಿ ವಿಷ್ಣುವು ಹಂಸಾವತಾರ ಹೊಂದಿ ನಷ್ಟವಾಗಿದ್ದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಉಂಟುಮಾಡಿದನು. ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಮೇಲೆ ಭೂಮಿ
ಯಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ವಿಪ್ರವರ್ಯರೂ ಶೋಕವಿಲ್ಲದೆ ಸಂತುಷ್ಟರಾದರು.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಾಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಹಂಸಗೀತೆಯ ಹಂಸಪ್ರಾದುರ್ಭಾವವರ್ಣನವೆಂಬ
ಇನ್ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ೓ಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ
ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಸತ್ತವಿಂಶತ್ಕುತ್ತರ ದ್ವಿಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ವಜ್ರ ಉವಾಚಿ ॥

ಕಿಮುಕ್ತಂ ತೇನ ಹಂಸೇನ ಋಷೀಣಾಂ ಭಾವಿತಾತ್ಮನಾಂ |
ಏತಂ ಮೇ ಸಂಶಯಂ ಛಿಂಧಿ ಭೃಗುವಂಶವಿವರ್ಧನ ॥ ೧ ॥

॥ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚಿ ॥
ಬಹೂಕ್ತಂ ತೇನ ಹಂಸೇನ ಚರ್ಷಿಣಾಂ ಭಾವಿತಾತ್ಮನಾಂ |
ತಸ್ಮಾತ್ಪಿಂಚಿದಹಂ ವಕ್ಷ್ಯೇ ತನ್ನೇ ನಿಗದತಃ ಕೃಣು ॥ ೨ ॥

॥ ಋಷಯ ಉಚುಃ ॥
ವರ್ಣಾನಾಮಾತ್ರಮಾಣಾಂ ಚ ಬ್ರೂಹಿ ಧರ್ಮಂ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ |
ತಥಾ ಭಕ್ಷ್ಯಮಭಕ್ಷ್ಯಂ ಚ ಶಾಚಾಶಾಚೇ ತಥೈವ ಚ ॥ ೩ ॥

ಇನ್ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೫. ವಜ್ರನು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡುತ್ತಾನೆ :—ಆ ಹಂಸವು ಋಷಿಗಳಾದ
ಆ ಮಹಾಪುರುಷರನ್ನು ಕುರಿತು ಏನು ಹೇಳಿತು. ಅದನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ನಮ್ಮ ಸಂಶಯ
ವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಬೇಕು. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ :—ಮಹಾತ್ಮರಾದ
ಆ ಋಷಿಗಳಿಗೆ ಹಂಸವು ಅನೇಕ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಉಪದೇಶಮಾಡಿತು ಅದರಲ್ಲಿ

|| ಹಂಸ ಉವಾಚ ||

ಯಜನಂ ಯಾಜನಂ ದಾನಂ ವಿಶಿಷ್ಟಶ್ಚ ಪರಿಗ್ರಹಃ |

ಅಧ್ಯಾಪನಮಧ್ಯಯನಂ ವಿಪ್ರಕರ್ಮಪ್ರಕೀರ್ತಿತಂ

|| ೪ ||

ದಾನಮಧ್ಯಯನಂ ಯಜ್ಞಃ ಪಾಶುಪಾಲ್ಯಂ ವಣಿಕ್ರಿಯಾ |

ಅಮಾತ್ಸರ್ಯಂ ಚ ಧರ್ಮಜ್ಞ ಧರ್ಮಸ್ನಾಧಾರಣೋ ಮತಃ

|| ೫ ||

ಅನುಲೋಮ್ಯೇನ ವರ್ಣಾನಾಂ ಜಾತಿರ್ಮಾತೃಸಮಾ ಭವೇತ್ |

ಪ್ರತಿಲೋಮ್ಯೋದ್ಭವಾಸ್ಸರ್ವೇ ಭವನ್ತ್ಯಾಝೈವಿಗರ್ಹಿತಾಃ

|| ೬ ||

ಸೂತೋ ವೈದೇಹಕಶ್ಚೈವ ಚಂಡಾಲಶ್ಚ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮಾಃ |

ವಿಜ್ಞೇಯಾ ಪ್ರಾಹ್ಮಣೀಪುತ್ರಾಃ ಕ್ಷತ್ರವಿಟ್ಟಾದ್ರಯೋನಿತಃ

|| ೭ ||

ಸ್ವಲ್ಪಾಂಶವನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳಿರಿ. ಋಷಿಗಳು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:—ವರ್ಣಗಳ ಮತ್ತು ಆಯಾಯ ಆಶ್ರಮಗಳ ಧರ್ಮವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು. ಹಾಗೆಯೇ ಭಕ್ತ್ಯಾಭಿವ್ಯಕ್ತವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ಶೌಚಾಶೌಚ ವಿಚಾರವನ್ನೂ ಸಹ ಹೇಳಬೇಕು. ಹಂಸವು ಹೇಳುತ್ತದೆ:—ಯಜನ, ಯಾಜನ, ದಾನ, ಶುದ್ಧವಾದ ಪರಿಗ್ರಹ, ಅಧ್ಯಾಪನ, ಅಧ್ಯಯನ ಈ ಆರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕರ್ಮಗಳು. ದಾನ, ಅಧ್ಯಯನ, ಯಜ್ಞ, ಪಶುಪಾಲನ ಇವು ವಣಿಕ್ರಿಯೆ (ವೈಶ್ಯ) ಗಳು ಅಮಾತ್ಸರ್ಯ ವೆಂಬುದು ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಣಗಳಿಗೂ ಸಾಧಾರಣವಾದ ಧರ್ಮ.

೬-೯. ಅನುಲೋಮಕ್ರಮದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದವರಿಗೆ ಮಾತೃವಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಜಾತಿಯು ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಲೋಮಕ್ರಮದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದವರು ಎಲ್ಲರೂ ನಿಕೃಷ್ಟರಾಗಿಯೇ ಆಗುತ್ತಾರೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ತ್ರೀಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಲೋಮಕ್ರಮದಿಂದ ಕ್ಷತ್ರಿಯ, ವೈಶ್ಯ, ಶೂದ್ರರಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದವರು. ಸೂತ, ವೈದೇಹಕ, ಚಂಡಾಲ ಎಂಬ ಜಾತಿಗಳನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಸ್ತ್ರೀಯಲ್ಲಿ, ವೈಶ್ಯ, ಶೂದ್ರರಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದವರು, ಕ್ರಮವಾಗಿ ಮಾಗಧ, ಪುಲ್ಕಸ ಜಾತಿಯವರೆಂದೂ, ವೈಶ್ಯ

ಮಾಗಧಃ ಪುಕ್ಕಸಕ್ಷೈವ ನಿರ್ದಿಶಾರ್ಯಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಸುತಾಃ |

ಆಯೋಗವಶ್ಯ ವೈಶ್ಯಾಯಾಂ ಶೂದ್ರಪುತ್ರಃ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ || ೮ ||

ಅನ್ಯೇ ವಕ್ತುಂ ನ ಶಕ್ಯಂತೇ ಸಂಕರಾತ್ಸಂಕರೋದ್ಭವಾಃ |

ವಿವಾಹಃ ಸದೃಶ್ಚೈಷಾಂ ನೋತ್ತಮೈರ್ನಾಥವ್ಯಃ ಸಹಃ || ೯ ||

ಸೂತಾನಾಮುತ್ಪಸಾರಥ್ಯಂ ಮಾಗಧಾನಾಂ ಸ್ತುತಿಕ್ರಿಯಾ |

ವೈದೇಹಸ್ಸೂತ್ರಂ ತ್ರಿಜೀವಃ ಪುಕ್ಕಸಾನಾಂ ಚ ವ್ಯಾಧತಾ || ೧೦ ||

ಆಯೋಗವಸ್ಯ ಶಿಲ್ಪಾನಿ ರಂಗಾವತರಣಂ ತಥಾ |

ಚಂಡಾಲಾನಾಮಸಂಸ್ಪರ್ಶಸ್ತಥಾ ವೈಧವ್ಯಗಾಮಿತಾ || ೧೧ ||

ಗೋಬ್ರಾಹ್ಮಣಾರ್ಥೇ ಸಮರೇ ಹತಾನಾಂ

ಸ್ತ್ರೀಬಾಲಹೇತೋರ್ಯದಿ ವಾಪ್ಯಶೇಷಂ |

ಸ್ತ್ರೀಯಲ್ಲಿ ಶೂದ್ರನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದವನು ಆಯೋಗಜಾತಿಯವನೆಂದೂ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಸಂಕರ ಜಾತಿಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಸಂಕರ ಭೇದಗಳು ಅಸಂಖ್ಯೆಗಳಾದ್ದರಿಂದ ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಮಾನ ವರ್ಣದವರಿಗೆ ವಿವಾಹವು ಉತ್ತಮ. ಅಧಮಜಾತಿಯವರಿಗೆ ಉತ್ತಮಜಾತಿಯವರೊಡನೆ ವಿವಾಹವು ಉತ್ತಮವಲ್ಲ.

೧೦-೧೨. ಸೂತರಿಗೆ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಪ್ರೇರಿಸುವಂತಹ ಸಾರಧಿಕಾರ್ಯವೂ, ಮಾಗಧರಿಗೆ ಸ್ತೋತ್ರಕಾರ್ಯವೂ, ವೈದೇಹನಿಗೆ ತಂತ್ರೀವಾದ್ಯದಿಂದ ಜೀವನವೂ, ಪುಕ್ಕಸರಿಗೆ ವ್ಯಾಧವೃತ್ತಿಯೂ, ಆಯೋಗವನಿಗೆ ಶಿಲ್ಪಕಾರ್ಯವೂ ಮತ್ತು ರಂಗ ಒಲವಿಯ ನಟವ್ಯಾಪಾರವೂ ವಿಹಿತವಾಗಿವೆ. ಚಂಡಾಲಜಾತಿಯವನಿಗೆ ಇತರರ ಸ್ಪರ್ಶವಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ವಿಧವಾಗಮನವೂ ಉಂಟು. ಈ ವಿಧವಾದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಜೀವಿಸುವ ಪ್ರತಿ ಲೋಮಜಾತಿಯವರಿಗೂ ಸಹ ಗೋಬ್ರಾಹ್ಮಣ

ಸ್ವಾಮ್ಯಾರ್ಥಕಾರ್ಯಂ ಯದಿನಾ ಪ್ರಕುರ್ವತಾಂ

ಸಿದ್ಧಿಃ ಪ್ರದಿಷ್ಟಾ ನ ಹಿ ಸಂಶಯೋತ್ತ

|| ೧೨ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ವಜ್ರ
ಸಂವಾದೇ ಹಂಸಗೀತಾಯಾಂ ವರ್ಣಧರ್ಮವರ್ಣನೋ ನಾಮ
ಸಪ್ತವಿಂಶತ್ಯುತ್ತರಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ನಡೆದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮತ್ತು ಬಾಲರ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ನಡೆದ
ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ, ಅಥವಾ ಸ್ವಾಮಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಉಂಟಾದ ಸಂಘರ್ಷದಲ್ಲಿ
ಮೃತರಾದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಗತಿಯೇ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರದ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಹಂಸಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ವರ್ಣಧರ್ಮವರ್ಣನವೆಂಬ
ಇನ್ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಓಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ
ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಅಷ್ಟಾವಿಂಶತ್ಕುತ್ರದ್ವಿಕತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಹಂಸ ಉವಾಚ ॥

ಉಪನೀಯ ಗುರುಃ ಶಿಷ್ಯಂ ಶಿಕ್ಷಯೇ ಜೌತಮಾದಿತಃ |
ಅಚಾರಮಗ್ನಿ ಕಾರ್ಯಂ ಚ ಸಂಧ್ಯೋಪಾಸನಮೇವ ಚ ॥ ೧ ॥

ಹ್ರಯತಃ ಕಲ್ಯಾಣಮುಕ್ತಾಯ ಸ್ನಾತೋ ಹುತಹುತಾಕನಃ |
ಅಭಿಗಮ್ಯ ಗುರೋಃ ಕುರ್ಯಾತ್ಪ್ರಯತಸ್ತ್ವಭಿನಾದನಂ ॥ ೨ ॥

ಅನುಜ್ಞಾತಸ್ತು ಗುರುಣಾ ತತೋಽಧ್ಯಯನಮಾಚರೇತ್ |
ಛೈಕ್ಷಚರ್ಯಾಂ ತತಃ ಕುರ್ಯಾದ್ವ್ರಹ್ಮಣೇಷು ಯಥಾವಿಧಿ ॥ ೩ ॥

ಇನ್ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೩. ಗುರುವಾದವನು (ತಂದೆ) ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಉಪನಯನಮಾಡಿ ಶೌಚ, ಅಚಾರ, ಅಗ್ನಿ ಕಾರ್ಯಸಂಧ್ಯೋಪಾಸನ ಇವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಕಲಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಹೊಂದಿದ ಶಿಷ್ಯನು ತನ್ನ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಶುದ್ಧನಾಗಿದ್ದು ಹ್ರತ್ಯಾಷಕಾಲದಲ್ಲೇ ಎದ್ದು ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಅಗ್ನಿ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಗುರುವಿನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅವನನ್ನು ವಂದಿಸಬೇಕು. ಅವನ ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡೆದು ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕು. ಅಧ್ಯಯನ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಗುರುವಿನ ಮನೆಯನ್ನು ಒಟ್ಟು ಇತರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗೃಹದಲ್ಲಿ ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ಭಿಕ್ಷೆಮಾಡಿ ಬಂದ ಅನ್ನವನ್ನು

ಗುರೋಃ ಕುಲೇ ನ ಭಿಕ್ಷೇತ ಭುಂಜೀತ ತದನುಜ್ಞಯಾ |
ಹಿತಪ್ರಿಯೇ ಗುರೋಃ ಕಾರ್ಯೇ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಹಂಕಾರವರ್ಜಿತಃ || ೪ ||

ಮಧುಮಾಂಸಾಂಜನಂ ಶ್ರಾದ್ಧಂ ನೃತ್ಯಂ ಗೀತಂ ಚ ಸಾಹಸಂ |
ಹಿಂಸಾಂ ಪರಾಪವಾದಂ ಚ ಮಂಡನಂ ಚ ವಿವರ್ಜಯೇತ್ || ೫ ||

ಮೇಖಲಾಮಜಿನಂ ದಂಡಂ ಧಾರಯೇತ್ಪ್ರಯತಃ ಸದಾ |
ವಿನಷ್ಟಾಸ್ಯಪ್ಸು ನಿಕ್ಷಿಪ್ಯ ತಥಾನ್ಯಾನಸಿ ಧಾರಯೇತ್ || ೬ ||

ಅಧಃಜಾಯಾ ಭವೇನ್ನಿತ್ಯಂ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಸಮಾಹಿತಃ |
ಏವಂವ್ರತಸ್ತು ಕುರ್ವೀತ ವೇದಸ್ವೀಕರಣಂ ಬುಧಃ || ೭ ||

ಗುರವೇ ವಚನಂ ದತ್ತಾ ಸ್ನಾಯಾಚ್ಛೇತದನುಜ್ಞಯಾ |
ಆಶೀರ್ವದಮೋಕ್ಷಾದ್ವಾ ವಸೇದ್ಗುರುಕುಲೇ ದ್ವಿಜಾಃ || ೮ ||

ಏವಂ ವ್ರತಾಂತೇ ಗುರವೇ ಚ ದತ್ತಾ
ವರಂ ಯಥಾವತ್ಪರಿಪೂರ್ಣವಿದ್ಯಃ |

ಗುರುವಿನ ಅಪ್ಪಣೆಪಡೆದು ಭಂಜಿಸಬೇಕು. ಗುರುವಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾಗಿಯೂ ಮತ್ತು ಹಿತವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಅಹಂಕಾರದಿಂದ ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಕೇವಲ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಮಾಡಬೇಕು. ಮಧುಮಾಂಸಾದಿಭಕ್ಷಣ, ಅಭ್ಯಂಜನ, ಶ್ರಾದ್ಧಭೋಜನ ನೃತ್ಯಗೀತಾದಿಗಳು, ಸಾಹಸಕಾರ್ಯ, ಹಿಂಸಾ, ಪರದೂಷಣೆ, ಅಲಂಕಾರ ಇವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು. ಯಾವಾಗಲೂ ಮೌಂಜೀ, ಕೃಷ್ಣಾಜಿನ, ದಂಡ ಇವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಶುದ್ಧನಾಗಿರಬೇಕು. ನೆಲದ ಮೇಲೆಯೇ ಮಲಗುತ್ತಾ ಮನಶ್ಶಾಂತಿಯಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಹೊಂದಿರಬೇಕು. ಈ ರೀತಿ ಇದ್ದು ಗುರುವಿನಿಂದ ವೇದವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು.

೮-೯. ವೇದಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಗುರುವಿಗೆ ಮಾತು ಕೊಟ್ಟು ಅವನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ವ್ರತಸ್ನಾನ ಹೊಂದಬೇಕು. (ಅನಂತರ ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಅರ್ಹನಾಗುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ) ಅಥವಾ ಶರೀರತ್ಯಾಗ ಉಂಟಾಗುವವರಿಗೂ ಗುರುಕುಲದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕು (ಇವನು ನೈಷ್ಠಿಕ

ಗೃಹಾಶ್ರಮಿಸ್ಯಾದ್ಧಿವದ್ಧಿಜೇಂದ್ರೋ

ಯಾತ್ರಾಸ್ಯ ಲೋಕೇ ದ್ವಿತೀಯಃ ಪ್ರದಿಷ್ಟಂ

|| ೯ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಹಂಸಗೀತಾಯಾಂ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿವ್ರತವರ್ಣನೋ
ನಾಮಾಷ್ಟಾವಿಂಶತ್ಕೃತ್ತರದ್ವಿತೀತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಎನಿಸುತ್ತಾನೆ) ವ್ರತಸ್ಥಾನ ಹೊಂದಿದ ಮೊದಲನೆಯ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯು
ಪ್ರತವು ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಗುರುವಿಗೆ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಶಕ್ತಿಗೆ
ತಕ್ಕಂತೆ ವಿದ್ಯಾಪೂರ್ತಿಹೊಂದಿ ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮವನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕು. ಇದೇ ಇಹ
ಲೋಕದ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯದು.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಹಂಸಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿವ್ರತವರ್ಣನವೆಂಬ
ಇನ್ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ೬೦ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಏಕೋನಶ್ರಿಂಶದುತ್ತರದ್ವಿಶತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಹಂಸ ಉವಾಚ ॥

ತತೋ ಗೃಹಾಶ್ರಮೇ ತಿಷ್ಠನ್ನಗ್ನೀನಾಥಾಯ ಧರ್ಮವಿತ್ |
ಕೃತ್ವಾ ವಿನಾಹಂ ವಿಧಿವದ್ಧರ್ಮೇಣ ಚ ಧನಾಗಮಂ

॥ ೧ ॥

ಪ್ರವರ್ಗಂ ತತ್ರ ಸೇವೇತ ಯಜ್ಞೈಶ್ಚ ವಿವಿಧೈರ್ಯಜೇತ |
ಅಚಾರಸಾಲನಂ ಕುರ್ಯಾದ್ವೇದಾಧ್ಯಯನಮೇವ ಚ

॥ ೨ ॥

ಉತ್ಸರ್ಗಂ ಛಂದಸಾಂ ಕುರ್ಯಾಚ್ಛುಕ್ಲಾಂತೇ ಶ್ರಾವಣಸ್ಯ ಚ |
ಸೌಷಮಾಸಸ್ಯ ರೋಹಿಣ್ಯಾಮುಸಾಕರ್ಮ ವಿಧೀಯತೇ

॥ ೩ ॥

ಇನ್ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೫. ಹಂಸವು ಹೇಳುತ್ತದೆ :—ಅನಂತರ ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಅಗ್ನಿಧಾನಮಾಡಿ ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ವಿನಾಹಮಾಡಿಕೊಂಡು ಧರ್ಮಮಾರ್ಗದಿಂದ ಧನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ ವಿವಿಧವಾದ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಶ್ರಾವಣಶುಕ್ಲ ಪಕ್ಷದ ಕೋನೆಯದಿನದಲ್ಲಿ ವೇದಗಳ ವಿಸರ್ಜನೆಯನ್ನೂ ಪುಷ್ಯಮಾಸದ ರೋಹಿಣೀ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಉಪಾಕರ್ಮವನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕು. ಉತ್ಸರ್ಗಮಾಡಿದ ನಂತರ ವೇದವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನಮಾಡಬಾದು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದ್ವಿಜರು ಶಾಸ್ತ್ರಾಧ್ಯಯನ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಗೃಹಸ್ಥ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿರುವವರು ಸರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಅತಿಥಿಗಳ ಪೂಜೆ

ಉತ್ಸರ್ಗಾನಂತರಂ ವೇದಂ ನಾಧೀಯಾತ ಕದಾಚನ |
ತತ್ರಾಪಿ ಶಾಸ್ತ್ರಾಧ್ಯಯನಂ ದ್ವಿಜಾತೀನಾಂ ವಿಧೀಯತೇ

|| ೪ ||

ಯತ್ನಃ ಕಾರ್ಯಃ ಪೂಜನೇ ಚಾತಿಥೀನಾಂ
ಚೈತತ್ಕಾರ್ಯಂ ಸರ್ವಕಾಲಂ ಗೃಹಸ್ಥೈಃ |
ನಾನೈಕೋ ಧರ್ಮೋ ವಿದ್ಯತೇ ತಸ್ಯ ನಿಪ್ರಾ-
ಶ್ಚೈತದ್ಧರ್ಮಂ ತಸ್ಯ ಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಪ್ರದಿಷ್ಟಂ

|| ೫ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಹಂಸಗೀತಾಯಾಂ ಗೃಹಸ್ಥಧರ್ಮವರ್ಣನೋ
ನಾಮ ಏಕೋನತ್ರಿಂಶದುತ್ಪರದ್ವಿಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಮಾಡುತ್ತಾ ಆಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿಯೇ ಇರಬೇಕು. ಆ ಗೃಹಸ್ಥರಿಗೆ ಇದಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆ
ಯಾವ ಮುಖ್ಯಧರ್ಮವಿಲ್ಲ. ಇದೇ ಅವರಿಗೆ ವಿಹಿತವಾಗಿರುವ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಧರ್ಮ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರದ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಹಂಸಗೀತೆಯ ಗೃಹಸ್ಥಧರ್ಮವರ್ಣನವೆಂಬ
ಇನ್ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು.

॥ ೬೦ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾವುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ತ್ರಿಂಶದುತ್ತರದ್ವಿಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಹಂಸ ಉವಾಚ ॥

ಕೇನಾಶಬದ್ಧ ಚೋರಾಣಾಂ ಕ್ಲೇಬರಂಗಾವತಾರಿಣಾಂ !

ಪತಿತವ್ರಾತೈದುಷ್ಟಾನಾಂ ತಥಾ ಬಂಧನರಕ್ಷಿಣಾಂ

॥ ೧ ॥

ಉದೇಕ್ಯಾ ವಿಧವಾವಾಸ ಪಾಪಂಢವಧಜೀವಿನಾಂ !

ಚಿಕಿತ್ಸಾಜೀವಕನ್ಯಾಧಪುಂಕ್ಷಲೀ ಸ್ವಪನಿದ್ವಿಷಾಂ

॥ ೨ ॥

ಚರ್ಮಕಾರಾಯುಧಾಜೀವಿ ಶಸ್ತ್ರವಿಕ್ರಯಕಾರಿಣಾಂ !

ಚೈಲಧಾವಸ್ಯತಂಸಾರ್ತ ಸ್ತ್ರೀಜಿತ ಗ್ರಾಮಯಾಜಿನಾಂ

॥ ೩ ॥

ತುನ್ನವಾಯಕದಂಬಸ್ಯ ಕೂಟಕೃಚ್ಛಾದ್ರಯಾಜಿನಾಂ !

ಏಷಾಮನ್ನಂ ನ ಭೋಕ್ತವ್ಯಂ ಯಕ್ಷ ದದ್ಯಾದನರ್ಚಿತಂ

॥ ೪ ॥

ಇನ್ನೂರ ಮೂವತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೪. ಹಂಸವು ಹೇಳುತ್ತದೆ:— ಹಿಂಸಕ, ಕಾರಾಗೃಹಬದ್ಧ, ಚೋರ, ನವುಂಸಕ, ನಟವೃತ್ತಿ, ಪತಿತ, ದುಷ್ಟಮಿತ್ರ, ದುಷ್ಟ, ಮತ್ತು ಕಾರಾಗೃಹರಕ್ಷಕ, ಋತು ಮತೀಗಾಮಿ, ವಿಧವಾಗಾಮಿ, ಪಾಪಂಢಿ, ವಧಜೀವಿ, ವೈದ್ಯವೃತ್ತಿಯುಳ್ಳವನು. ಬೇಡ, ಜಾರಿಣೀ, ರಾಜದ್ವೇಷಿ, ಚರ್ಮಕಾರ, ಆಯುಧಜೀವಿ, ಶಸ್ತ್ರವಿಕ್ರಯಕಾರಿ, ಅಗಸ, ಕ್ರೂರಿ, ದುಃಖಿ, ಸ್ತ್ರೀಜಿತ, ಗ್ರಾಮಯಾಜಿ, ಹೊಲಿಯುವವರು, ವಂಚಕ, ಶೂದ್ರಯಾಜಿ, ಇವರ ಅನ್ನವನ್ನೂ ಸತ್ಕಾರಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಲಭಿಸದಿರುವ ಅನ್ನವನ್ನೂ ಭುಂಜಿಸಬಾರದು

ಪರ್ಯಾಯಾನ್ನ ಕ್ಷುತಂ ಚೈವ ಸಂಘುಪ್ಪಂ ಪತಿತೇಕ್ಷಿತಂ |
ಶುಲ್ಕಂ ಪರ್ಯುಷಿತೋಚ್ಛಿಷ್ಟಂ ತಥಾಚೋಚ್ಛಿಷ್ಟಜೀವಿನಃ || ೫ ||

ಉಬೇಕೈಯಾ ತಥಾಸ್ಪೃಷ್ಟಂ ಯಚ್ಚಾಘ್ರತಂ ಗವಾ ಶುನಾ |
ಕೇಶಕೀಟಾವಪನ್ನಂ ಚ ಪಕ್ಷಿಜಗ್ಧಂ ತಥೈವ ಚ || ೬ ||

ದಾಸಾರ್ಘಸೀರಿ ಗೋಸಾಲನಾಸಿತಾನ್ನಂ ತಥಾವಿನಾಂ |
ಶೂದ್ರಸ್ಯಾನ್ನಂ ತಥಾ ಶ್ರಾದ್ಧಮಾತ್ಮವಿಕ್ರಯಿಣಸ್ತಥಾ || ೭ ||

ಅನ್ನಂ ಪರ್ಯುಷಿತಂ ಭೋಜ್ಯಂ ಸ್ನೇಹಾಕ್ತಂ ರಾಗವಾಡವತ್ |
ನಿಸ್ಸೇಹಾ ಅಸಿ ಗೋಧೂಮಯವಪೌರಾಣನಿಂಬಕಾಃ || ೮ ||

ಅಜಾಗೋಮಹಿಸೀವರ್ಜಂ ಸರ್ವಾಣ್ಯಪಿ ಪರ್ಯಾಂಸಿ ಚ |
ಅನಿರ್ದಶಾಹಂ ತೇಷಾಂ ವೈ ವಿವತ್ಸಾಯಾಶ್ಚ ಗೋಸ್ತಥಾ || ೯ ||

೫-೧೦. ಸರದಿಯ ಮೇರೆ ಹಾಕುವ ಅನ್ನ, ಶೀನಿನಿಂದ ದೂಷಿತ. ಕೂಗಿ ಬಡಿಸುವ ಅನ್ನ, ಪತಿತದೃಷ್ಟವಾದ ಒಣಗಿಹೋದ ಅನ್ನ, ತಂಗಳನ್ನ, ಎಂಜಲಿನಿಂದ ಜೀವಿಸುವವನ ಅನ್ನ ಋತುಮತೀಸ್ಪರ್ಶಹೊಂದಿದ ಅನ್ನ, ಹಸು, ನಾಯಿ ಮುಂತಾದ ವುಗಳಿಂದ ಮೂಸಿನೋಡಲ್ಪಟ್ಟ ಅನ್ನ, ಕೂದಲು ಮತ್ತು ಕ್ರಿಮಿಗಳಿಂದ ದುಷ್ಟವಾದ ಅನ್ನ, ಪಕ್ಷಿಗಳಿಂದ ತಿಂದುಮಿಕ್ಕಿರುವ ಅನ್ನ, ದಾಸ, ಉಳುವವ, ಗೋಪಾಲ, ನಾಸಿತ, ಇವರ ಅನ್ನ, ಕುರಿಯಸೇವಕರ ಅನ್ನ, ಶೂದ್ರಾನ್ನ, ಆತ್ಮವಿಕ್ರಯಿಯಾದ ವನ ಶ್ರಾದ್ಧಾನ್ನ, ಈ ಅನ್ನಗಳನ್ನು ಭಕ್ಷಣಮಾಡಬಾರದು. ತಂಗಳನ್ನವನ್ನು ತುಪ್ಪ, ಎಣ್ಣೆ ಮೊದಲಾದ ಸ್ನೇಹವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಲ್ಲಿ ಭಕ್ಷ್ಯದಂತೆ ಭುಂಜಿಸಬಹುದು. ಗೋಧಿ, ಯವ, ಹಳೆಯದಾದ ನಿಂಬವೇ ಮೊದಲಾದುವುಗಳನ್ನು ಸ್ನೇಹಸಂಬಂಧ ವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಭುಂಜಿಸಬಹುದು. ಆಡು, ಹಸು, ಎಮ್ಮೆ ಇವುಗಳ ಹಾಲು ಜೊರತು ಬೇರೆ ಹಾಲನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಬಾರದು. ಇವುಗಳ ಹಾಲನ್ನೂ ಸಹ ಕರುಹಾಕಿ ಹತ್ತುದಿನ ತುಂಬುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಬಾರದು. ಕರುವಿಲ್ಲದ

ಕಪಿಂಜಲಸ್ತಿತ್ತಿರಿಕ್ಷ ಮಯೂರೋ ಲಾವಕಸ್ತಥಾ |
ಏತೇ ಹಿ ಪಕ್ಷಿಣೋ ಭಕ್ಷ್ಯಾಃ ನ ತು ಶೇಷಾಃ ಕಥಂಚನ || ೧೦ ||

ತತಃ ತಲ್ಯಕೋ ಗೋಧಾ ಖಡ್ಗಃ ಕೂರ್ಮಸ್ತಥೈವ ಚ |
ಭಕ್ಷ್ಯಾಃ ಪಂಚನಖೇಷ್ವಾಹುರಭಕ್ಷ್ಯಾಶ್ಚೋಭಯಾದತಃ || ೧೧ ||

ಸರ್ವೇಚೈಕತಥಾ ವರ್ಜ್ಯಾಸ್ತಥಾಜ್ಞಾತಾ ಮೃಗದ್ವಿಜಾಃ |
ಲತುನಂ ಗೃಂಜನಂ ಚೈವ ಸಲಾಂಡುಕವಕಾನಿ ಚ || ೧೨ ||

ಲೋಹಿತಾನ್ವೃಕ್ಷನಿರ್ಮಾಸಾನ್ ಶಿಗ್ರುಶ್ಲೇಷ್ವಾತಕಂ ತಥಾ |
ಅಭಕ್ಷ್ಯಾಣಿ ದ್ವಿಜಾಶೀನಾಂ ಖುರ್ಖಂಡಾನಿ ತಥೈವಚ || ೧೩ ||

ವೃಥಾ ಕೃಷರಸಂಯಾವಸಾಯಸಾಪೂಪತಪ್ತೃಲೀಃ |
ಅನುಸಾಕೃತಮಾಂಸಾನಿ ದೇವಾನಾನ್ನಾನಿ ಹವೀಂಸಿ ಚ || ೧೪ ||

ಮಾಂಸಾಶನಂ ನೈವ ಬುಧಸ್ತು ಕುರ್ಯಾ
ದ್ವೃಥಾ ದ್ವಿಜೇಂದ್ರಾ ನರಕಸ್ಯ ಹೇತುಂ |

ಹಸುವಿನ ಹಾಲನ್ನೂ ಉಪಯೋಗಿಸಬಾರದು. ಕಪಿಂಜಲ, ತಿತ್ತಿರಿ, ನವಿಲು, ಲಾವಕ ಇವು ಮಾತ್ರ ಭಕ್ಷ್ಯಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಉಳಿದ ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಬಾರದು.

೧೧-೧೫. ಐದು ಉಗುರುಗಳುಳ್ಳ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೊಲ, ಮುಳ್ಳುಹಂದಿ, ಉಡು, ಖಡ್ಗ, ಆನೆ, ಈ ಐದು ಪ್ರಾಣಿಗಳೇ ಭಕ್ಷ್ಯಗಳು. ಇವುಗಳಿಂದ ಬೇರೆ ಯಾದ ಐದು ಉಗುರುಗಳಿರುವ ಮತ್ತು ಇಲ್ಲದ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ವರ್ಜ್ಯವಾಗುತ್ತವೆ. ಒಂದೇ ಗೊರಸುಳ್ಳ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ಮತ್ತು ತಿಳಿಯದಿರುವ ಪಕ್ಷಿಮೃಗಗಳೂ ವರ್ಜ್ಯಗಳು. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ, ಬಂಗಿಸೊಪ್ಪು, ಈರುಳ್ಳಿ, ಅಣಬೆ, ಕೆಂಪಾದ ಮರಗಳ ಹಾಲು, ನುಗ್ಗೆ, ಜೊಳ್ಳಿಹಣ್ಣು, ಇವನ್ನೂ ಅಶುಚಿಯಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ ಸೇರಿಸ ಬಾರದು. ಉತ್ಸವಾದಿ ಯಾವ ಕಾರಣವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಚಿಗಳಿ, ಒಟ್ಟುಟ್ಟು, ಪಾಯಸ, ಅಪೂಪ, ಹಕ್ಕುಲಿ ಮುಂತಾದುವನ್ನು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಮಾಡಿ ಭುಂಜಿಸಬಾರದು. ಅಭಿಮಂತ್ರಿಸಿ, ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಲ್ಪಡದ ಮಾಂಸವನ್ನೂ, ದೇವಾನ್ನವನ್ನೂ,

ಮಾಸಂ ಹಿ ಯೋ ನಾತ್ತಿ ಸ ಯಾತಿ ನಾಕಂ

ಲೋಕೇ ತಥಾಸ್ಥಿನ್ ಸುಖಸಂಗತಿಃ ಸ್ಯಾತ್ || ೧೫ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಹಂಸಗೀತಾಯಾಂ ಭಕ್ಷ್ಯಾಭಕ್ಷ್ಯವರ್ಣನೋ
ನಾಮ ತ್ರಿಕಂಡುತ್ತರದ್ವಿತೀತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಹವಿಸ್ಸನ್ನಾ ಭಕ್ಷಿಸಕೂಡದು. ಪಂಡಿತನಾದವನು ಮಾಂಸವನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸಲೇಬಾರದು. ಅದರ ಭಕ್ಷಣವು ಪ್ರಾಣಿಹಿಂಸಾಮೂಲವಾದ ನರಕಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಯಾವನು ಮಾಂಸವನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸದೇ ಇರುತ್ತಾನೆಯೋ ಅವನು ಇಹಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಸುಖದಿಂದಿರುತ್ತಾನೆ. ಸ್ವರ್ಗವನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರದ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಹಂಸಗೀತೆಯ ಭಕ್ಷ್ಯಾಭಕ್ಷ್ಯವರ್ಣನವೆಂಬ
ಇನ್ನೂರ ಮೂವತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ೬೦ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾವುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಏಕಶ್ಚಿಂಶದುತ್ತರದ್ವಿತೀತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಹಂಸ ಉವಾಚ ॥

ಪಾಪಾಣಿರುಕ್ಮರಜತಸನ್ನಿಹೋ! ಯಾಜವರ್ಮಣಾಂ |

ಪತ್ರಮೂಲಫಲಾನಾಂ ಚ ತೈಷಾಣಾಂ ಚ ತಥಾ ದ್ವಿಜಾಃ || ೧ ||

ವೈದಲಾನಾಂ ಚ ರಜ್ಜುನಾಂ ವಾರಿಣಾ ಶುದ್ಧಿರಿಷ್ಟತೇ |

ಉಷ್ಟೇನ ಸಾತ್ರಚಮಸಸ್ತುಕ್ಸುನಾಣಾಂ ವಿಧೀಯತೇ || ೨ ||

ಭೂಶುದ್ಧಿರ್ಮಾರ್ಜನಾದ್ವಾಹಾಶ್ಚಲಾಜ್ಞೋ^೨ಕ್ರಮಾಣಾತ್ತಥಾ |

ಅನ್ಲೋದಕೇನ ತಾಮ್ರಸ್ಯ ತಥಾ ಕಾಂಶಸ್ಯ ಭಸ್ಮನಾ || ೩ ||

ಇನ್ನೂರ ಮೂವತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೫. ಕಲ್ಲು, ಚಿನ್ನ, ಬೆಳ್ಳಿ, ಪತ್ರ, ಗೆಡ್ಡೆಗಿಣಿಸು, ಫಲ, ಹುಲ್ಲು, ಬಿದಿರಿನ ಪಾತ್ರೆ, ಹಗ್ಗಗಳು ಇವಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಕೇವಲ ಜಲದಿಂದಲೇ ಶುದ್ಧಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ, ಯಜ್ಞಪಾತ್ರೆಗಳು, ಚಮಸ, ಸ್ತುಕ್ಸುವಗಳಿಗೆ ಉಷ್ಣೋದಕದಿಂದಲೇ ಶುದ್ಧಿ, ಸಾರಿಸುವುದರಿಂದಲೂ, ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ಸುಡುವುದರಿಂದಲೂ, ನೀಗಲಿನಿಂದ ಉಳುವುದರಿಂದಲೂ ಭೂಮಿಯು ಶುದ್ಧಿಹೊಂದುತ್ತದೆ. ತಾಮ್ರಪಾತ್ರೆಗೆ ಹುಳಿಯ ನೀರಿನಿಂದಲೂ, ಕಂಚಿಗೆ ಭಸ್ಮದಿಂದಲೂ, ಶುದ್ಧಿ. ಇತರ ಲೋಹಗಳಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ

೧ ಇದು ಅಶುದ್ಧ ಪಾತ್ರ. ೨ ಇಲ್ಲಿ ಲಾಂಗಲಕ್ರಮಾಣಾತ್ತಥಾ ಎಂದು ಪಾಠವಿರದೇಕು.

ನಿರ್ಮಲೀಕರಣಾಚ್ಛೇದಿಃ ಸರ್ವಲೋಹಸ್ಯ ಚೇಷ್ಟತೇ |

ಸ್ಥೈರೂಪಾರ್ಜುನಧಾನ್ಯಾನಾಂ ಮುಸಲೋಲಾಖಲಾತ್ಮಸಾಂ || ೪ ||

ಪ್ರೋಕ್ಷಣಂ ಸಂಹತಾನಾಂ ಚ ಬಹೂನಾಂ ಧಾನ್ಯವಾಸಸಾಂ |

ಗೋಮೂತ್ರೇಣ ಚ ಶೃಂಗಾಸ್ಥಾನಂ ತಕ್ಷಣಾದ್ಧಾರವಸ್ಯ ಚ || ೫ ||

ದ್ರವಾಣಾಮಪಿ ದ್ರವ್ಯಾಣಾಂ ಶುದ್ಧಿರುತ್ಪನ್ನನಾತ್ ಸ್ವತಾ |

ಸೋಷ್ಣುರುದಕಗೋಮೂತ್ರೈಃ ಶುದ್ಧಂತ್ಯಾನಿಕಕೌಶಿಕಾಃ || ೬ ||

ಸಶ್ರೀಫಲೈರಂಶುಸಂಪ್ತಂ ಮಾಂಜಿಷ್ಠೈಃ ಕುತಪಂ ತಥಾ |

ಸಗೌರವಸರ್ವಪೈಃ ಸ್ವಾಮಾಃ ಪುನಃಪಾಕೈಃ ಮಹೀಮಯಂ || ೭ ||

ಮಲೈರ್ಮದ್ಯೈಃ ಸುರಾಭಿಶ್ಚ ಸ್ಪೃಷ್ಟಂ ಪಾಕಾನ್ನಶುದ್ಧೈಶ್ಚಿ |

ವಸಾಶುಕ್ರಮಸ್ಯಜ್ಜಮೂತ್ರವಿಹಿ ಕರ್ಣವಿಣ್ಣುಖಾಃ || ೮ ||

ಬೆಳಗಿನಲ್ಲಿ ಆ ನೀರಿನಿಂದಲೇ ಶುದ್ಧಿ ಕುಕ್ಕೆ, ಮೊರ, ಅಜಿನ, ಧಾನ್ಯ, ಒನಕೆ, ಒರಳು, ಅರೆಯುವ ಕಲ್ಲು, ಇವುಗಳಿಗೂ ಒಟ್ಟಾಗಿರುವ ಧಾನ್ಯರಾಶಿ ವಸ್ತುಗಳು ಇವಕ್ಕೂ ಪ್ರೋಕ್ಷಣದಿಂದಲೇ ಶುದ್ಧಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಕೊಂಬು, ಮೂಳೆ ಇವುಗಳಿಗೆ ಗೋಮೂತ್ರದಿಂದಲೂ ಮರದ ಪಾತ್ರೆಗೆ ಪುನಃ ಕೆತ್ತುವುದರಿಂದಲೂ, ಶುದ್ಧಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

೬-೧೦. ದ್ರವದ್ರವ್ಯಗಳಿಗೆ ಮೇಲುಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಲಕುವುದರಿಂದಲೂ, ಕುರಿಯ ನೂಲಿನ ಮತ್ತು ದರ್ಭೆಗಳಿಂದ ಮಾಡಿದ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಅಥವಾ ರೇಷ್ಮೆಯ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಉಷ್ಣವಾಗಿರುವ ನೀರು ಮತ್ತು ಗೋಮೂತ್ರಗಳಿಂದಲೂ ಶುದ್ಧಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಜರತಾರಿಯ ಪಟ್ಟವಸ್ತ್ರಗಳು ಬಿಲ್ವಪತ್ರೆಯ ಕಾಯಿನಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಜಲದಿಂದಲೂ, ಸಣ್ಣ ಬುದ್ಧಲಿಯು ಮಂಜಿಷ್ಠೋದಕದಿಂದಲೂ ಶುದ್ಧವಾಗುತ್ತವೆ. ಪಟ್ಟವಸ್ತ್ರಗಳು, ಬಿಳಿಯ ಸಾಸವೆಯೊಡಗೂಡಿದ ಜಲದಿಂದಲೂ, ಮಣ್ಣಿನ ಪಾತ್ರೆಗಳು ಪುನಃ ಪಾಕದಿಂದಲೂ ಶುದ್ಧಿಯೊಂದುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಮೆಲಗಳಿಂದಲೂ, ಮದ್ಯಗಳಿಂದಲೂ ಸುರಾ ಎಂಬ ಮದ್ಯವಿಶೇಷದಿಂದಲೂ ಸ್ಪರ್ಶಹೊಂದಿರುವ ಮಣ್ಣಿನ ಪಾತ್ರೆಯು ಪಾಕದಿಂದ ಶುದ್ಧವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ವಸೆ, ಶುಕ್ರ, ರಕ್ತ, ಮಜ್ಜಾ,

ಶ್ಲೇಷ್ಮಾಶ್ರುದೂಷಿಕಾಃ ಸ್ತೇದೋ ದ್ವಾದಶೈತೇ ನೃಣಾಂ ಮಲಾಃ |
ಖರ್ಜೂರಮೈಕ್ಷವಂ ಟಾಂಕಂ ಮೃದ್ವೀಕಾರಸಮೇವ ಚಿ || ೯ ||

ಮದ್ಯಾನ್ಯೇತಾನಿ ಜಾನೀಯಾಚ್ಛಿಕ್ತಮಾಸವಮೇವ ಚಿ |
ಗಾಡೀ ಪೈಷ್ಟೀ ಚಿ ಮಾಧ್ವೀ ಚಿ ವಿಜ್ಞೇಯಾ ತ್ರವಿಧಾ ಸುರಾ || ೧೦ ||

ಅನೇಧ್ಯಾಜ್ಞಸ್ಯ ಮೃತ್ತೋಯಶುದ್ಧಿ ಗಂಧಾಪಕರ್ಷಣಾತ್ |
ಕೃತ್ವಾ ಮೂತ್ರಪುರೀಷಂ ಚಿ ಭುಕ್ತ್ವಾ ಸುಪ್ತೋತ್ಥಿತಸ್ತಥಾ || ೧೧ ||

ರಥ್ಯಾಮಾಕ್ರಮ್ಯ ಚಾಜಾನೇದುಪನಿಷ್ಠ ಉದಜ್ಞುಖಃ |
ಶಾವಂ ತದಜ್ಞ ಧೂಪಂ ಚಿ ಚಾಂಡಾಲಂ ಸೂತಿಕಾಂ ತಥಾ || ೧೨ ||

ಶವಸ್ಪೃಶಂ ತಥಾ ಸ್ಪೃಷ್ಟ್ವಾ ಕಟಧೂಮೇ ಸಮೈಥುನೇ |
ಸ್ನಾನಮೇತೇಷು ಕರ್ತವ್ಯಮಶ್ರುತಾತೇ ಚಿ ದುಃಖಜೇ || ೧೩ ||

ಸರ್ವೇಷಾಂ ನಾಯುನಾ ಶುದ್ಧಿಗೃಹಾಣಾಂ ಲೇಪನೇನ ಚಿ |
ಅಕರಾಃ ಶುಚಿಯಃ ಸರ್ವೇ ಮುಖಜಾ ಯಾಶ್ಚ ವಿಪ್ರಶಃ || ೧೪ ||

ಮೂತ್ರ, ಅಮೇಧ್ಯ, ಕಿವಿಯ ಗುಗ್ಗಿ, ಉಗುರು, ಶ್ಲೇಷ್ಮ, ಕಣ್ಣೀರು, ಕಣ್ಣಿನ ಕೊಳಕು, ಬೆವರು ಈ ಹನ್ನೆರಡು ಮನುಷ್ಯರ ಮಲವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಖರ್ಜೂರ, (ಖರ್ಜೂರದಿಂದ ಮಾಡಿದ್ದು) ಐಕ್ಷವ, (ಕಬ್ಬಿನಿಂದ ಮಾಡಿದ್ದು) ಟಾಂಕ, (ಟಿಂಕ ಗಳಿಂದ ಮಾಡಿದ್ದು) ಮೃದ್ವೀಕಾರಸ, (ದ್ರಾಕ್ಷಾರಸ) ಇವು ನಾಲ್ಕು ಮಧ್ಯಗಳೆನಿಸುತ್ತವೆ. ಪಾಕದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಆಸವವೂ ಮಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಗಾಡೀ, ಪೈಷ್ಟೀ, ಮಾಧ್ವೀ ಎಂದು ಸುರೆಯು ಮೂರು ವಿಧ.

೧೧-೧೫. ಅಮೇಧ್ಯ ಸ್ಪರ್ಶಹೊಂದಿದ ಅಂಗಕ್ಕೆ ದುರ್ಗಂಧವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಮೃತ್ತಿಕಾಜಲದಿಂದ ಶುದ್ಧಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಮಲಮೂತ್ರ ವಿಸರ್ಜನೆ ಮಾಡಿದ ನಂತರವೂ, ಭೋಜನಮಾಡಿದ ನಂತರವೂ ಮಲಗಿ ಎದ್ದ ಮೇಲೆಯೂ, ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಿ ಬಂದ ಮೇಲೆಯೂ ಸಹ ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತು ಆಚಮನ ಮಾಡಬೇಕು. ಶವಸಂಬಂಧಿ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಮಾಡಿಯೂ, ಆ ಧೂಪವನ್ನು ಸೇವಿಸಿಯೂ, ಚಂಡಾಲ, ಸೂತಿಕಾ ಮತ್ತು ಶವಸ್ಪರ್ಶಿಗಳ ಸಂಸ್ಪರ್ಶ

ರಾಜಾ ನ ದುಷ್ಟೋ ನ ತಥಾ ಚ ನಾಯು
 ದುಃಸ್ವಾ ದ್ವಿಜೇಂದ್ರಾ ನ ಚ ಮಕ್ಷಿಕಾ ನೈ |
 ಅದುಷ್ಟಮುಕ್ತಂ ಚ ತಥಾಸ್ಯದೃಷ್ಟ-
 ಸದೃಷ್ಟಮುಕ್ತಂ ಚ ತಥಾಂಶುಜಾಲಂ

|| ೧೫ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ವಜ್ರ
 ಸಂವಾದೇ ಹಂಸಗೀತೆಯಾಂ ದ್ರವ್ಯಶುದ್ಧಿವರ್ಣನೋ ನಾಮ
 ಏಕತ್ರಿಂಶದುತ್ತರದ್ವಿತೀತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ವಾದಲ್ಲಿಯೂ, ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರ ಸಂಬಂಧವುಳ್ಳ ಚಾಪೆ ಮೊದಲಾದುವುಗಳ
 ಗಂಭೀರವನೆಯಾದಲ್ಲಿಯೂ, ದುಃಖದಿಂದ ಕಣ್ಣೀರು ಬಿಟ್ಟುಗಲೂ ಸಹ ಸ್ನಾನ
 ಮಾಡಿ ಶುದ್ಧಿಹೊಂದಬೇಕು. ಎಲ್ಲಾ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಗೂ ನಾಯುವಿನಿಂದಲೂ ಮನೆ
 ಗಳಿಗೆ ಗೋಮಯ ಮತ್ತು ಸುಣ್ಣ ಇವುಗಳ ಲೇಪನದಿಂದಲೂ ಶುದ್ಧಿಯುಂಟಾಗು
 ತ್ತದೆ. ಪದಾರ್ಥಗಳ ಸಂಗ್ರಹಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಶುಚಿಯಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಮುಖ
 ದಿಂದ ಉಂಟಾದ ಬಿಂದುಗಳೂ, ಶುಚಿಗಳು. ರಾಜನಿಗೂ ನಾಯುವಿಗೂ, ನೋಣ
 ಗಳಿಗೂ ಅಶುದ್ಧಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ಇತರ ದೃಷ್ಟಾದೃಷ್ಟವಾದ ಎಲ್ಲಾ ವಸ್ತುಗಳಿಗೂ
 ಸೂರ್ಯಕಿರಣಸಂಪರ್ಕವೇ ಶುದ್ಧಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಆ ವಸ್ತುಗಳೂ
 ದುಷ್ಟಗಳಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರದ ತೃತೀಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
 ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಹಂಸಗೀತೆಯ ದ್ರವ್ಯಶುದ್ಧಿವರ್ಣನವೆಂಬ
 ಇನ್ನೂರ ಮೂವತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ಓಂ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ವ್ಯಾತ್ರಂಕಡುತ್ತರದ್ವಿತೀತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಹಂಸ ಉವಾಚ ॥

ದಶಾಹಂ ಶಾವಮಾಶಾಚಂ ಸಹಿಂಧೇಷು ವಿಧೀಯತೇ |

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠಾಃ ದ್ವಾದಶಾಹಂ ಮಹೀಭುಜಃ

॥ ೧ ॥

ಪಕ್ಷಂ ವೈಶ್ಯಸ್ಯ ಶೂದ್ರಸ್ಯ ಮಾಸಂ ಚೈವ ವಿಧೀಯತೇ |

ಜನನೇ ಚೈವ ಮರಣೇ ನೈಪುಣ್ಯಾಚ್ಛುದ್ಧಿಮಿಚ್ಛತಾಂ

॥ ೨ ॥

ಪ್ರಥಮಾಂತೇವಿಶುದ್ಧಿಃ ಸ್ಯಾತ್ಸಮಾನಸ್ಯ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮಾಃ |

ದ್ವಿತೀಯಾಂತೇ ತಥಾ ಜ್ಞೇಯಾ ಅಸಮಾನಸ್ಯ ನಿತ್ಯದಾ

॥ ೩ ॥

ಇನ್ನೂರ ಮೂವತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೩. ಹಂಸವು ಹೇಳುತ್ತದೆ :—ಸಾಹಿಂಧ್ಯವುಳ್ಳ ಜ್ಞಾತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರವಾದ ಶಾವಾಶಾಚವು ಹತ್ತುದಿನ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ವಿಹಿತವಾಗಿದೆ. ಇದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಮಾತ್ರ, ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೆ ಹನ್ನೆರಡುದಿನ ಪೂರ್ತಿ, ವೈಶ್ಯರಿಗೆ ಒಂದು ಪಕ್ಷ, ಶೂದ್ರರಿಗೆ ಒಂದು ಮಾಸ. ಜನನಮರಣಾಶಾಚಗಳು ಒಂದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದಲ್ಲಿ, ಎರಡೂ ಸಮಪರಿಮಾಣವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಜನನಾಶಾಚದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಮತ್ತೊಂದು ನಿವೃತ್ತವಾಗಿ ಶುದ್ಧಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಅಸಮಾನವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮರಣಾಶಾಚದ ಕೊನೆಯ ದಿನವೇ ಅಶಾಚನಿವೃತ್ತಿಯುಂಟಾಗಿ ಶುದ್ಧಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಹತ್ತು ದಿನ ಕಳೆಯುವುದರೊಳಗೇ ಜನನ ಅಥವಾ ಮರಣಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದಲ್ಲಿ,

ಅವ್ಯತೀತೇ ದಶಾಹೇ ತು ಶ್ರುತ್ಯಾ ಮರಣಜನ್ಮನೀ |
ಯಚ್ಛೇಷಂ ದಶರಾತ್ರಸ್ಯ ತಾವದೇವಾಶುಚಿರ್ಭವೇತ್ || ೪ ||

ಅತೀತೇ ದಶರಾತ್ರೇ ತು ವರ್ಷಸ್ಯಾಭ್ಯಂತರೇ ತಥಾ |
ತ್ರಿರಾತ್ರಾಚ್ಛಿರುದ್ವಿಷ್ಟಾ ಸ್ನಾತಸ್ಯ ತು ತತಃ ಪರಂ || ೫ ||

ರಾತ್ರಿಭಿಃ ಮಾಸತುಲ್ಯಾಭಿಃ ಗರ್ಭಸ್ತ್ರಾವೇ ವಿಶೋಧನಂ |
ಅದಂತಜನ್ಮನಃ ಸದ್ಯಃ ಅಚೂಡಸ್ಯಾಪ್ಯಹರ್ನಿಶಂ || ೬ ||

ತ್ರಿರಾತ್ರಮಾವೃತಾದೇಶಾದ್ದಶರಾತ್ರಮತಃಪರಂ |
ಕನ್ಯಾನಾಂ ತು ವ್ರತಸ್ಥಾನೇ ವಿವಾಹಃ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಃ || ೭ ||

ವಿನಾಹಿತಾಸು ನಾಶೌಚಂ ಪಿತ್ತಪಕ್ಷೇ ನಿಧೀಯತೇ |
ಮಾತಾಮಹೇ ತ್ರಿರಾತ್ರಂ ಸ್ಯಾದ್ಭಾರ್ಯಾಸ್ತನ್ಯಗತಾಸು ಚ || ೮ ||

ಪರಪೂರ್ವಾಸು ಚಸ್ವಾಸು ಪುತ್ರೇಷ್ವನ್ಯಗತೇಷು ಚ |
ಅಚಾರ್ಯೇ ಚ ತಥಾ ಪ್ರೇತೇ ನಿವಾಸವಸುಧಾಧಿಪೇ || ೯ ||

೪-೮. ಹತ್ತು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿರುವ ದಿನಗಳು ಮಾತ್ರವೇ ಆಶೌಚವಿರಬೇಕು. ಹತ್ತು ರಾತ್ರಿಯೂ ನಳಿದ ನಂತರ ವರ್ಷದೊಳಗೇ ಕೇಳಿದಲ್ಲಿ ಮೂರು ರಾತ್ರಿ ಆಶೌಚವಿದ್ದು ಶುದ್ಧನಾಗುತ್ತಾನೆ. ವರ್ಷದ ಅನಂತರ ಕೇಳಿದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಶುದ್ಧಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಗರ್ಭಸ್ತ್ರಾವ ಉಂಟಾದಲ್ಲಿ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಸಮಸಂಖ್ಯೆಯುಳ್ಳ ರಾತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಆಶೌಚಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಹಲ್ಲುಗಳು ಹುಟ್ಟುವುದರೊಳಗೆ ಮರಣವಾದಲ್ಲಿ ಸದ್ಯಃ ಶುದ್ಧಿ. ಚೂಡಾಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಅದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನ (ಅಹೋರಾತ್ರ). ಉಪನಯನಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಅದಲ್ಲಿ ಮೂರು ರಾತ್ರಿ, ಅನಂತರ ದಶರಾತ್ರಾಶೌಚ. ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಉಪನಯಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ವಿವಾಹವೇ ವಿಹಿತವಾಗಿದೆ. ವಿವಾಹ ಹೊಂದಿರುವ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ತಂದೆಯ ಕಡೆಯ ಆಶೌಚವಿಲ್ಲ. ಮಾತಾಮಹನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮೂರು ದಿನ ಆಶೌಚ. ಮತ್ತೊಬ್ಬನನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿರುವ ಭಾರ್ಯಾವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ತ್ರಿರಾತ್ರಾಶೌಚ.

೯-೧೦. ಮೊದಲು ಮತ್ತೊಬ್ಬನನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗಿದ್ದು ಈಗ ತನ್ನ ನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿರುವ ಭಾರ್ಯೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ, ತಾಯಿಯೊಡನೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬನನ್ನು

ಅಚಾರ್ಯಪತ್ನೀಪುತ್ರೇಷು ಶಿಷ್ಯೈ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಷು |
ಏಕರಾತ್ರಮಶೌಚಂ ಸ್ಯಾದನ್ನದೇ ತು ತಥಾ ಮೃತೇ

|| ೧೦ ||

ಭೃಗ್ಗುಗ್ನಾತಕಾಂಭೋಭರ್ತಾನಾಮಾತ್ಮಘಾತಿನಾಂ |
ಪತಿತಾನಾಂ ಚ ನಾಶೌಚಂ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಹತಾಕ್ಷಯೇ

|| ೧೧ ||

ಭತ್ತವ್ರತಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಢೈಪಕೋಶಕದೀಕ್ಷಿತಾಃ |
ನಾಶೌಚಭಾಜಃ ಕಫಿತಾ ರಾಜಾಜ್ಞಾಕಾರಿಣಕ್ಷಯೇ

|| ೧೨ ||

ಅತೀತವಾರ್ಷಿಕೇ ಶೂದ್ರೇ ಪಂಚಾಹಾಚ್ಛದ್ಧಿರಪ್ಯತೇ |
ವ್ಯಾಕಶಾಹೇನ ಶುದ್ಧಿಃ ಸ್ಯಾದತೀತೇಷ್ವಿವಕ್ಷರತ್ರಯೇ

|| ೧೩ ||

ಗತೈಃ ಸಂವತ್ಸರೈಃ ಪದ್ವಿಃ ಮಾಸೇನ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಾಃ |
ಪ್ರೇತಾನುಗಮನೇ ಸ್ನಾನಂ ಘೃತಪ್ರಾಶತ್ವ ಶೋಧನಂ

|| ೧೪ ||

ಸೇರಿರುವ ಪುತ್ರರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ತ್ರಿರಾತ್ರಾಶೌಚ. ಅಚಾರ್ಯನೂ, ತನ
ದೇಶದ ಧೊರಿಯೂ, ಅಚಾರ್ಯನ ಪತ್ನೀಪುತ್ರರೂ, ಶಿಷ್ಯ, ಸತೀರ್ಥ, ಮತ್ತು
ಅನ್ನದಾತ ಇವರು ಮೃತರಾದಲ್ಲಿ ಒಂದು ರಾತ್ರಿ ಆಶೌಚವಿರಬೇಕು

೧೧-೧೫. ಪರ್ವತಾದಿ ಶಿಖರಗಳಿಂದ ಬಿದ್ದೂ, ಮತ್ತು ಅಗ್ನಿ, ಜಲ ಇವು
ಗಳಿಂದ ಆತ್ಮಘಾತ ಹೊಂದಿಯೂ, ಮತ್ತು ಪತಿತರಾಗಿಯೂ, ಸಿಡಿಲು, ಶಸ್ತ್ರ ಇವು
ಗಳಿಂದ ಹತರಾಗಿಯೂ ಆದವರಿಗಾಗಿ ಆಶೌಚವಿರಬೇಕಾದುದಿಲ್ಲ. ರಾಜನ ಭತ್ತ
ಧಾರಿ, ಸನ್ಯಾಸಿ, ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ, ಧೋರಿ, ಕೋಶಾಧಿಕಾರಿ, ದೀಕ್ಷಿತ, ರಾಜಾಜ್ಞಾಕಾರಿ
ಗಳು ಇವರಿಗೆ ಆಶೌಚವಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವರ್ಷ ಕಳೆದಿರುವ ಶೂದ್ರ ಮರಣದಲ್ಲಿ ಐದು
ದಿನ ಆಶೌಚವಿದ್ದು ಶುದ್ಧಿಹೊಂದಬಹುದು. ಮೂರು ವರ್ಷ ಕಳೆದ ಅಂತಹ
ಶೂದ್ರನ ಮರಣದಲ್ಲಿ ಹನ್ನೆರಡು ದಿನ ಆಶೌಚವಿದ್ದು ಶುದ್ಧಿಹೊಂದಬೇಕು ಆರು
ವರ್ಷ ಕಳೆದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಪೂರ್ತಿ ಆಶೌಚವಿರಬೇಕು ಶವಾನುಗಮನ
ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ, ಸ್ನಾನಮಾಡಿ, ಘೃತಪ್ರಾಶನಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಆಶೌಚ ನಿವೃತ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಜನನಮರಣಯೋರ್ದೇಶಾಹೇನ

ಭವತಿಶೌಚವಿಧಿರ್ನ ವಿಪ್ರಭೋಜ್ಯಂ |

ನ ಚ ಭವತಿ ಪ್ರತಿಗ್ರಹೇಽಪಿ ದೋಷೋ

ದ್ವಿಸದಚತುಷ್ಟದಧಾನ್ಯದಕ್ಷಿಣಾಸು

|| ೧೫ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಾಋಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯಿ

ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಹಂಸಗೀತಾಯಾಂ ಆಶೌಚವಿಧಿವರ್ಣನೋ

ನಾಮ ದ್ವಾಪ್ರಿಂಶದುತ್ತರ ದ್ವಿಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಜನನಮರಣಗಳಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ದಿನವಾದ ನಂತರ ಶುದ್ಧಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಆಶೌಚ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವನ ಅನ್ನವು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಭೋಜ್ಯವಲ್ಲ. ಆದರೆ ಜಾತಕರ್ಮಾ ದ್ಯಂಗವಾದ ಧನಧಾನ್ಯ ಗವಾದಿಗಳನ್ನು ಅವನಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದಲ್ಲಿ ದೋಷವಿಲ್ಲ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಾಋಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯಿ

ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಹಂಸಗೀತೆಯ ಆಶೌಚವಿಧಿವರ್ಣನವೆಂಬ

ಇನ್ನೂರ ಮೂವತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ೫೦ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ತ್ರಯಸ್ತಿಂಶದುತ್ತರದ್ವಿತೀತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ಹಂಸ ಉವಾಚ ॥

ಅಂಗುಲ್ಯಗ್ರೇ ಸ್ಪೃಶಂ ದೈವಂ ಪಿತ್ರೈಂ ತರ್ಜನಿಮೂಲಗಂ |
ಅಂಗುಷ್ಠಮೂಲೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಂ ತು ಕನಿಷ್ಠಾಯಾಕ್ಷ ಮಾನುಷಂ ॥ ೧ ॥

ಉಪಸ್ಪೃಶೇತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮೇಣ ದೇವಾನ್ ದೈವೇನ ತರ್ಪಯೇತ್ |
ಪಿತ್ರಾನ್ ಪಿತ್ರೈಣ ಧರ್ಮಜ್ಞ ಮಾನುಷೈಣ ತಥಾ ಪಿಬೇತ್ ॥ ೨ ॥

ಅವಿಕಾರ್ಯೇ ತಥಾ ಜಪ್ಯೇ ಯಜನೇ ಯಾಜನೇ ತಥಾ |
ಅಧ್ಯಾಪನೇ ಚಾಧ್ಯಯನೇ ಭವೇನ್ನಾನ್ಯಮನಾ ನರಃ ॥ ೫ ॥

ಇನ್ನೂರ ಮೂವತ್ತಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೫. ಹಂಸವು ಹೇಳುತ್ತದೆ:—ಅಂಗುಲಿಗಳ ಅಗ್ರಭಾಗವು, ದೈವ,
(ತೀರ್ಥ) ಸ್ಥಾನವೆಂದೂ, ತರ್ಜನಿಯ ಬುಡದ ಪ್ರದೇಶವು ಪಿತೃತೀರ್ಥಸ್ಥಾನವೆಂದೂ,
ಅಂಗುಷ್ಠದ ಬುಡವು ಬ್ರಾಹ್ಮ (ತೀರ್ಥ) ಸ್ಥಾನವೆಂದೂ, ಕನಿಷ್ಠಿಕೆಯ ಮೂಲ
ಭಾಗವು ಮಾನುಷ (ತೀರ್ಥ) ಸ್ಥಾನವೆಂದೂ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ ಆಚಮನವನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮ
ತೀರ್ಥದಿಂದಲೂ, ದೇವತಾ ತರ್ಪಣವನ್ನು ದೈವತೀರ್ಥದಿಂದಲೂ ಮಾಡಬೇಕು.
ಪಿತೃತರ್ಪಣವನ್ನು ಪಿತೃ ತೀರ್ಥದಿಂದ ಮಾಡಬೇಕು. ಮಾನುಷ ತೀರ್ಥದಿಂದ
ಪಾನಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಮನೋವಿಕಾರವಿಲ್ಲದ ಜಪಾದಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ,

ಏತೇಷ್ಟೇವ ಶು ಕಾರ್ಯೇಷು ಗುರುಣಾಮಪಿ ಸನ್ನಿಧಾ 1

ಉದ್ಭವೇದ್ವಕ್ಷಿಣಂ ಪಾಣಿಂ ಗೃಹ್ಣೀಯಾನ್ನ ಚ ಸಾದುಕೇ

|| ೪ ||

ಅಗ್ನಿಕಾರ್ಯಂ ದೇವಕಾರ್ಯಮುಪಸ್ಥಪ್ತಸಮೇವ ಚ |

ಭೋಜನಂ ಪಿತೃಕಾರ್ಯಂ ಚ ಬಹಿರ್ಜಾನು ನ ಕಾರಯೇತ್

|| ೫ ||

ನ ನಾಮ ದೀಕ್ಷಿತಸ್ಯೇಹ ಗೃಹ್ಣೀಯಾತ್ ವೃಷ್ಟಯಃ ಕ್ವಚಿತ್ 1

ಗುರೋರ್ನಕೇವಲಂ ನಾಮ ಗೃಹೀತವ್ಯಮಥಾಪಿ ಚ

|| ೬ ||

ಯಾಚಮಾನಂ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ನ ಕುರ್ಯಾದ್ವಿಮುಖಂ ಕ್ವಚಿತ್ |

ದೈವಂ ಪೌರ್ವಾಹ್ನಿಕಂ ಕಾರ್ಯಂ ತ್ವಪರಾಹ್ನೇ ತು ಸೈತ್ಯಕಂ

|| ೭ ||

ಅತಿಥೀನಾಂ ತಥಾ ಪೂಜಾ ಸರ್ವಕಾಲಂ ವಿಧೀಯತೇ |

ಯೇದ್ರಿಶಿಷ್ಟತಮಂ ಲೋಕೇ ಯಚ್ಛಾಸ್ತಿ ದಯಿತಂ ಗೃಹೇ

|| ೮ ||

ಯಜನ, ಯಾಜನ, ಅಪ್ಯಯನ, ಅಧ್ಯಾಪನ ಇತ್ಯಾದಿ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅನ್ಯ ಮನಸ್ಸನಾಗಿರಬಾರದು. ಇವುಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ, ಗುರುಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಪಲ್ಲಿಯೂ ಉಪವೀತಿಯಾಗಿರಬೇಕು ಪಾದುಕೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿರಬಾರದು ಅಗ್ನಿ ಕಾರ್ಯ, ದೇವಕಾರ್ಯ, ಆಚಮನ, ಭೋಜನ, ಪಿತೃಕಾರ್ಯ ಇವುಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ಬಲಗೈಯನ್ನು ಮಂಡಿಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಇಟ್ಟು ಮಾಡಬಾರದು.

೩-೧೦. ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ದೀಕ್ಷಿತನಾಗಿರುವ ಯಜಮಾನನ ಹೆಸರನ್ನು ಬುತ್ತಿಜರೇ ನೊದಲಾದ ಕ್ರಿಯಾಕರ್ತೃಗಳು ಉಚ್ಚರಿಸಬಾರದು. ಗುರುವಿನ ನಾಮವನ್ನೂ ಉಚ್ಚರಿಸಬಾರದು. ಯಾಚಕನಾಗಿ ಬಂದವನನ್ನು ಯಥಾಶಕ್ತಿ ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸಬೇಕೇ ಹೊರತು ವಿಮುಖನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬಾರದು ದೈವಿಕವಾದ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಪೂರ್ವಾಹ್ನದಲ್ಲಿಯೂ, ಪಿತೃಕರ್ಮವನ್ನು ಅಪರಾಹ್ನದಲ್ಲಿಯೂ, ಅತಿಥಿಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಯಾವುದು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ವಸ್ತುವೆಂದು ತಿಳಿದಿರುತ್ತದೆಯೋ, ತನಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಯಾವ ವಸ್ತುವು ಮನೆಯಲ್ಲಿದೆಯೋ ಅಂತಹ ವಸ್ತುವನ್ನು ಗುಣಶಾಲಿಯಾದ ಉತ್ತಮ ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಇವನು ಅನೇಕ್ಷಿಸುವ ಅಂತಹ ವಸ್ತು

ತತ್ತದ್ಗುಣವತೇ ದೇಯಂ ತದೇವಾಪ್ತಯಮಿಚ್ಛತಾ |
ಪ್ರಿಯಾಣಿ ಲಭತೇ ಲೋಕೇ ಪ್ರಿಯದಃ ಪ್ರಿಯಕೃತ್ಪಥಾ || ೯ ||

ಪ್ರತಿಕ್ರುತಂ ಪ್ರಯತ್ನೇನ ದಾತವ್ಯಮ್ನುಸಿತತ್ತಮಾಃ |
ಅಪ್ರಯತ್ನಂತ್ವದಾಪ್ನೋತಿ ಮೂರ್ಛಾಪ್ತಕೃತಸಂಕಯಂ || ೧೦ ||

ನರಕಂ ಮಹದಾಪ್ನೋತಿ ಕೃಗಾಲಕ್ಷ್ಮ್ಯವ ಜಾಯತೇ |
ಮಾತಾಪಿತಾಗುರುಕ್ಷ್ಮ್ಯವ ಜ್ಯೇಷ್ಠೋ ಭ್ರಾತೃ ತಥಾ ಸ್ವಸಾ || ೧೧ ||

ಪಿತೃವ್ಯೋ ಮಾತುಲಕ್ಷ್ಮ್ಯವ ತಥಾ ಮಾತೃಪ್ತಸಾ ದ್ವಿಜಾಃ |
ಪಿತೃಪ್ತಸಾ ತಥಾ ಶ್ವಕೂಃ ಗುರುಭಾರ್ಯಾ ತಥೈವ ಚ || ೧೨ ||

ಮಾತಾಮಹತ್ವ ಕೃತುರಃ ಪೂಜನೀಯಾಃ ಪ್ರಯತ್ನತಃ |
ಪ್ರತ್ಯುತ್ಥಾನಂ ಚ ಕರ್ತವ್ಯಂ ತೇಷಾಂ ಪೂರ್ವಾಭಿನಾದನಂ || ೧೩ ||

ಮಾತುಲಕ್ಷ್ಮ್ಯ ಪಿತೃವ್ಯಕ್ತ ಯದಾಸ್ಯಾತಾಂ ಕನೀಯಸಾ |
ನಾಭಿನಾದ್ಯಾಸ್ತು ತೇ ಪೂರ್ವಂ ಪ್ರತ್ಯುತ್ಥಾನಂ ತು ಕಾರಯೇತ್ || ೧೪ ||

ಗಳೂ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷಯವಾಗುತ್ತವೆ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಿಯವಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡುವವನೂ, ಇತರ ಪ್ರಿಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವವನೂ, ಪುನಃ ಪ್ರಿಯವಾದ ಅಂತಹ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಯೇ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದವನು ಅಂತಹ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾತ ವಸ್ತುವನ್ನು ದಾನಮಾಡಿಯೇ ಮಾಡಬೇಕು. ಹಾಗೆ ದಾನಮಾಡದಿರುವವನು ಇಷ್ಟದೇವತೆಯ ಸಂದೇಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗುತ್ತಾನೆ.

೧೧-೧೪ ಕ್ಲೇಶಕರವಾದ ನರಕವನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಸರಿಯಾಗಿಯೂ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ತಾಯಿ, ತಂದೆ, ಗುರು, ಜ್ಯೇಷ್ಠಭ್ರಾತೃ, ತಂಗಿ, ದೊಡ್ಡಪ್ಪ, ಸೋದರಮಾವ, ಚಿಕ್ಕತಾಯಿ, ಸೋದರತ್ತೆ, ಅತ್ತೆ, ಗುರುಪತ್ನೀ, ತಾಯಿಯ ತಂದೆ, ಮಾವ ಇವರನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದಲೂ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಪ್ರತ್ಯುತ್ಥಾನಾಭಿನಾದನ ಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕು. ಸೋದರಮಾವನೂ, ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನೂ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕವ ರಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅಭಿನಾದನವಿಲ್ಲದೆ ಕೇವಲ ಪ್ರತ್ಯುತ್ಥಾನಮಾತ್ರ ಮಾಡಬೇಕು. ಎಂಜಲಿ ನಲ್ಲಿರುವಾಗ ತಲೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಬಾರದು. ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ತಲೆಯನ್ನೇ ಅಶ್ರಯಿಸಿರುತ್ತವೆ.

ಉಚ್ಛಿಷ್ಟೋ ಸಸ್ತು ಶೇಷೋರ್ವಂ ಸರ್ವೇಪ್ರಾಣಾಸ್ತದಾಶ್ರಯಾಃ |
ಪೂರ್ವಾಂ ಸಂಧ್ಯಾಂ ಜಪಂಸ್ತಿಸ್ತೇದಾಸೀನಶ್ಚೈವ ಪಶ್ಚಿಮಾಂ || ೧೫ ||

ಮಧ್ಯಂದಿನೇ ನಿತಾಕಾಲೇ ತ್ವರ್ಧರಾತ್ರೇ ವಿಶೇಷತಃ |
ಇತೇತುಷ್ಪಥಂ ನ ಸೇವೇತ ಉಪಸಂಧ್ಯೇ ತಥೈವ ಚ || ೧೬ ||

ನಾಸ್ತಿಕ್ಯಂ ವೇದನಿಂದಾಂ ಚ ದೇವತಾನಾಂ ಚ ಕುತ್ಸನಂ |
ದ್ವೇಷಸ್ತಂಭಾತಿಮಾನಾ ಚ ತೈಕ್ಷ್ಣ್ಯಂ ಚೈವ ವಿವರ್ಜಯೇತ್ || ೧೭ ||

ಪರಸ್ಯ ದಂಡಂ ನೋದ್ಯೈಚ್ಛೇತ್ ಕ್ರುದ್ಧೋ ನೈನಂ ನಿಪಾತಯೇತ್ |
ಅನ್ಯತ್ರೇಪುತ್ರಾಚ್ಛಿಷ್ಯಾನ್ಯಾ ಶಿಷ್ಯಾರ್ಥಂ ತಾಡನಂ ಸ್ಕೃತಂ || ೧೮ ||

ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಪರಿವದೇನ್ನಕ್ಷತ್ರಾಣಿ ನ ನಿರ್ದೇಶೇತ್ |
ತಿಥಿಂ ಪಕ್ಷಸ್ಯ ನ ಬ್ರೂಯಾತ್ತಥಾಸ್ಯಾಯುರ್ನರಿಷ್ಯತೇ || ೧೯ ||

೧೫-೧೮. ಪ್ರಾತಃಕಾಲದ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನವನ್ನು ನಿಂತುಕೊಂಡೇ ಜಪಿಸಿಯ್ಯಾ, ಸಾಯಂಕಾಲದ ಸಂಧ್ಯೆಯನ್ನು ಕುಳಿತು ಜಪಿಸಿಯ್ಯಾ ನೆರವೇರಿಸಬೇಕು. ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಲ್ಲಿಯೂ, ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿಯೂ, ಅರ್ಧರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಜಪವನ್ನು ವಿಶೇಷವೀತಿಯಿಂದ ಮಾಡಬೇಕು. ಸಂಧ್ಯಾಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಬೀದಿಯ ಚೌಕಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡಬಾರದು. ನಾಸ್ತಿಕತನ, ವೇದನಿಂದಾ, ದೇವತೆಗಳ ನಿಂದೆ, ದ್ವೇಷ, ಸ್ತಬ್ಧತೆ, ಕೌಚ್ಛಾದ ಅಹಂಕಾರ, ಕ್ರೂರಸ್ವಭಾವ ಇವುಗಳನ್ನು ಬಿಡಬೇಕು. ಮತ್ತೊಬ್ಬನನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಲು ದೊಣ್ಣೆಯನ್ನು ಎತ್ತಬಾರದು. ಕೋಪದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಅಕ್ರಮಿಸಲೂ ಬಾರದು. ಶಿಕ್ಷೆಗಾಗಿ ಪುತ್ರ ಮತ್ತು ಶಿಷ್ಯ ಇವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ತಾಡನವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದು.

೧೯-೨೩. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ನಿಂದಿಸಬಾರದು. ನಕ್ಷತ್ರಗಳನ್ನು ಕೈಯ್ಯಿಂದ ನಿರ್ದೇಶಿಸಿ ತೋರಿಸಬಾರದು. ಪಕ್ಷದ ತಿಥಿಗಳು ಇಷ್ಟೇ ಇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಾರದು. ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದಲ್ಲಿ ಆಯುಸ್ಸು ಕ್ಷೀಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಸೂರ್ಯಾಸ್ತಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಮಲಗಬಾರದು. ಉದಯಾನಂತರವೂ ಮಲಗಿರಬಾರದು. ಕನ್ನಡಿಯು ಮಲಿನವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಯು ಅದನ್ನು ನೋಡಬಾರದು. ದೇವತಾಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡದೆ ಗುರು,

ಸ್ವಾಗತ್ತಶಾಯಾ ನ ಭವೇನ್ನ ಚಾಭ್ಯುದಯಶಾಯಿಕಃ |
ಅವಲೋಕ್ಯೋ ನ ಚಾದರ್ಶೋ ಮಲಿನೋ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೈಃ || ೨೦ ||

ಅಕೃತ್ವಾ ದೇವತಾಪೂಜಾಂ ನಾನ್ಯಂ ಗಚ್ಛೇತ್ಕದಾಚನ |
ಅನ್ಯತ್ರ ತು ಗುರುಂ ವೃದ್ಧಂ ಧಾರ್ಮಿಕಂ ನಾ ವಿಚಕ್ಷಣಂ || ೨೧ ||

ವರ್ಜಯೇಚ್ಛ ತಥಾ ಸ್ವಾಜ್ಞಾಶ್ಚಾನಾಕರ್ಷಣಂ ಸದಾ |
ಸ್ನಾತ್ವಾ ತು ನಾವಮಾರ್ಜಿತ ಗಾತ್ರಾಣಿ ತು ವಿಚಕ್ಷಣಃ || ೨೨ ||

ಏಕರ್ಯಯಂ ನ ಕುರ್ವೀತ ವಾಸಸೋ ಬುದ್ಧಿಮಾನ್ಸರಃ |
ತಥಾ ನಾನ್ಯಥೈತಂ ಧಾರ್ಯಂ ಸ ಚಾಪದಕಮೇವ ಚಿ || ೨೩ ||

ಅನ್ಯದೇವ ಭವೇದ್ವಾಸಃ ಶಯನೀಯೇ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮಾಃ |
ಅನ್ಯದ್ರಘ್ಯಾಸು ದೇವಾನಾಂ ತ್ವರ್ಚಾಯಾಮನ್ಯದೇವ ತು || ೨೪ ||

ಉಪನಾಸಂ ತು ಕುರ್ವೀತ ಸ್ನಾತಃ ಶುಚಿರಲಂಕೃತಃ |
ಪರ್ವಕಾಲೇಷು ಸರ್ವೇಷು ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ತಥಾ ಭವೇತ್ || ೨೫ ||

ವೃದ್ಧ, ಧಾರ್ಮಿಕರು ಇವರನ್ನು ಹೊರತು ಇತರರ ದರ್ಶನವನ್ನೇ ಆಗಲಿ ಕಾರ್ಯಾಂತರ ವನ್ನೇ ಆಗಲಿ ಮಾಡಬಾರದು. ಯಾವಾಗಲೂ ಆಸನವನ್ನು ತಾನಾಗಿ ಸೆಳೆದು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಸ್ನಾನಮಾಡಿದನಂತರ ಪುನಃ ಅವಯವಗಳನ್ನು ತೊಳೆಯ ಬಾರದು. ಉಡುವ ಮತ್ತು ಹೊದೆಯುವ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಅದುವದಲು ಮಾಡ ಬಾರದು. ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ವಸ್ತ್ರವನ್ನೂ, ಸೆರೆಗಿಲ್ಲದ ವಸ್ತ್ರವನ್ನೂ ಉಪಯೋಗಿಸಬಾರದು.

೨೪-೨೫ ಹಾಸಿಗೆಗಾಗಿ ಬೇರೆ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು ಬೀದಿ ಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚಾರಮಾಡುವಾಗಲೂ ದೇವತೆಗಳ ಪೂಜಾಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಬೇಕು ಉಪವಾಸ ಮಾಡುವಾಗ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಶುಚಿಯಾಗಿಯೂ, ಅಲಂಕೃತನಾಗಿಯೂ ಇದ್ದು ಉಪವಾಸ ಮಾಡಬೇಕು. ಪರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿಲ್ಲಾ

ಪಿಪ್ಪಲಂ ಚ ವಟಂ ಚೈವ ಶಾಣಶಾಕಂ ತಥೈವ ಚ |
ಉದುಂಬರಂ ನ ಖಾದೇತ ಭವ್ಯಾರ್ಥೇ ಪುರುಷಃ ಸದಾ || ೨೬ ||

ಪುತ್ರಮಾಂಸೋಪಮಂ ಮಾಂಸಂ ಪೃಷ್ಠಮಾಂಸಂ ಚ ವರ್ಜಯೇತ್ |
ಪಾಣೌ ಚ ಲವಣಂ ರಾತ್ರೌ ದಧಿಸಕ್ತಾಂಸ್ತಥೈವ ಚ || ೨೭ ||

ಸಾಯಂ ಪ್ರಾತಶ್ಚ ಭುಂಜೀತ ನಾಂತರಾಲೇ ಕದಾಚನ |
ಸಾಯಂ ಪ್ರಾತರ್ಮನುಷ್ಯಾಣಾಮಶನಂ ದೇವನಿರ್ಮಿತಂ || ೨೮ ||

ಭೂಮೌ ಸದ್ಯವಚಾಕ್ಷೀಯಾನ್ಮಚಾಕ್ಷೀನೋ ನ ತಬ್ಧವತ್ |
ತೋಯಪೂರ್ಣಂ ಯದಾ ಪಾನಮತಿಥಿಭ್ಯೋ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮಾಃ || ೨೯ ||

ಪಶ್ಚಾದ್ಭುಂಜೀತ ಮೇಧಾವೀ ನ ಚಾಪ್ಯನ್ಯಮನಾ ನರಃ |
ನ ಧಾವೇದ್ವರ್ಷಮಾಣೇ ತು ನದೀಂ ಮತ್ತಾಂ ನ ಲಂಘಯೇತ್ || ೩೦ ||

ಗಾಂ ಚಿರಂತೀಂ ಪಿಬಂತಂ ಚಿ ವತ್ಸಕಂ ನ ನಿವೇಧಯೇತ್ |
ಸಮಾನಮೇಕಪಜ್ಜಾಂತು ದೇಯಮನ್ನಂ ತಥಾ ಭವೇತ್ || ೩೧ ||

ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ಹೊಂದಿರಬೇಕು ಹಿಪ್ಪಲಿ, ವಟ, ಶಾಣಶಾಕ, ಅತ್ತಿ ಇವನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಭಕ್ಷಿಸಬಾರದು. ಇದು ಶ್ರೇಯಃಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ ಸಾಧಕ, ಬಹಳ ಎಳೆಯ ದಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮಾಂಸವನ್ನೂ, ಪೃಷ್ಠಭಾಗದ ಮಾಂಸವನ್ನೂ ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಲವಣವನ್ನೂ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಮೊಸರು ಹುರುಟ್ಟನ್ನೂ ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು. ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ಮತ್ತು ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲೇ ಊಟಮಾಡಬೇಕು. ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಭುಂಜಿಸಬಾರದು. ಈ ಎರಡು ಹೊತ್ತಿನ ಆಶನಗಳು ದೇವನಿರ್ಮಿತ ವೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಊಟಮಾಡುವವನು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತೇ ಊಟ ಮಾಡಬೇಕು. ಉನ್ನತವಾದ ಆಸನಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಮಾಡಬಾರದು. ಶಬ್ದವಿಲ್ಲ ದೆಯೂ ಭುಂಜಿಸಬೇಕು.

೨೯-೩೩. ತೀರ್ಥೋದಕದಿಂದ ತುಂಬಿದ ಪಾನಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ಮೊದಲು ಅತಿಥಿಗಳಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿ ಅನಂತರ ತಾನು ಅನನ್ಯಮನಸ್ಸನಾಗಿ ಊಟಮಾಡಬೇಕು. ಮಳೆಯು ಸುರಿಯುತ್ತಿರುವಾಗ ದಾಟಿ ನಡೆಯಬಾರದು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೂ ತುಂಬ ಪರಿಯುತ್ತಿರುವ ನದಿಯನ್ನು ದಾಟಲೂ ಬಾರದು. ಮೇಯುತ್ತಿರುವ ಹಸುವನ್ನೂ,

ಪಂಚಾಕ್ಷೃಂ ತು ವಿಷಮಂ ದತ್ತಾಕ್ಷಂ ನರಕಂ ಪ್ರತಿಪದ್ಯತೇ |
ವಿಷಂ ಹಾಲಾಹಲಂ ಭುಂಜ್ಞಿ ಯೋಽಪ್ರದಾಯೇ ಸುಹೃಜ್ಞನೇ || ೩೨ ||

ಲೋಷ್ಠಮರ್ದೀ ತೃಣಚ್ಛೇದೀ ಸಖಪಾದೀ ಚ ಯೋ ನರಃ |
ನಿತ್ಯೇಚ್ಛಿಷ್ಠೋ ಭವೇದ್ಯಃ ಸ ನೇಹಾಯುನಿರ್ದಂತೇ ಮಹತ್ || ೩೩ ||

ಪರಂ ಜ್ಞೇಯಮನಾಯುಷ್ಯಂ ಪರದಾರಾಭಿಮರ್ಶನಂ |
ಉದಕ್ಯಾಗಮನಂ ಜ್ಞೇಯಮಲಂಘ್ಯಂ ಪರಮಂ ಸುಖಂ || ೩೪ ||

ಪುರೀಷಮೂತ್ರೇ ನೋದೀಕ್ಷೇನ್ನಾಧಿಷ್ಠೇತ್ಪದಾಚನ |
ಉದಕ್ಯಯೋ ತು ಸಂಭಾಷಾಂ ನ ತು ಕುರ್ವೀತ ಕರ್ಮಚಿತ್ || ೩೫ ||

ನಾಧಿಷ್ಠೇತ್ಪ್ರಪಂ ಜಾತು ಕೇಶಭಸ್ತಕಸಾಲಿಕಾಃ |
ಅನ್ಯಸ್ಯ ಜಾಪ್ರ್ಯಪಸ್ಥಾನಂ ದೂರತಃ ಪರಿವರ್ಜಯೇತ್ || ೩೬ ||

ಹಾಲು ಕುಡಿಯುತ್ತಿರುವ ಕರುವನ್ನೂ ನಿಷೇಧಿಸಬಾರದು. ಏಕಪದ್ವಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವ ಅತಿಥಿಗಳಿಗೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒಂದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅನ್ನಾದಿಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಬೇಕು. ಒಂದೇ ಪಂಜ್ಞಿಯಲ್ಲಿ ನೈಷಮ್ಯಮಾಡುವವನು ನರಕಭಾಗಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಪಂಜ್ಞಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸ್ನೇಹಿತರಿಗೆ ಒಂದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ದಾನಮಾಡದಿರುವವನು ಹಾಲಾಹಲವೆಂಬ ವಿಷವನ್ನೇ ಭುಂಜಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತಾನೆ ಯಾವ ಪ್ರಯೋಜನವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಮಣ್ಣುಹಿಂಟೆಯನ್ನು ಮರ್ದಿಸುವವನು, ಹುಲ್ಲುಕಡ್ಡಿಯನ್ನು ತುಂಡರಿಸುವವನು, ಉಗುರನ್ನು ಕಚ್ಚುವವನೂ ಯಾವಾಗಲೂ ಉಚ್ಛಿಷ್ಟಭೋಜಿಯೇ ಆಗಿರುವವನೂ ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಇಹಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾದ ಆಯಸ್ಸನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ ಪರದಾರಗಮನವು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೂ ಅನಾಯುಷ್ಯಕರವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು

೩೫-೩೬ ಪರದಾರಗಮನಕ್ಕಿಂತಲೂ (ಸ್ವಸ್ತ್ರೀಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ) ಋತುಮತೀಗಮನವು ಅನಿವಾರ್ಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸುಖಕರವೆಂದೇ ಭಾವಿಸಬೇಕು. ವಿಸರ್ಜನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಲಮೂತ್ರಗಳನ್ನು ನೋಡಬಾರದು. ಯಾವಾಗಲೂ ಅಕ್ರಮಿಸಿ ನಿಲ್ಲಲೂ ಬಾರದು. ಋತುಮತಿಯಾದವಳೊಡನೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಸಂಭಾಷಣೆ ಮಾಡಬಾರದು. ಹೊಟ್ಟೆ, ಕೇಶ, ಭಸ್ಮ, ಕಪಾಲ ಇವನ್ನೂ ಇತರ ಅಶುಚಿ

ಶ್ರೀಣಿ ತೇಜಾಂಸಿ ನೋಚ್ಛಿಷ್ಟೋ ನಾಲಭೇತ ಕದಾಚನ |
ಅಗ್ನಿಂ ಗಾಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಚೈವ ತಥಾಹ್ಯಾಯುರ್ನರಿಷ್ಯತೇ || ೩೭ ||

ಶ್ರೀಣಿ ತೇಜಾಂಸಿ ಚೋಚ್ಛಿಷ್ಟೋ ನೋದೀಕ್ಷೇತ ಕದಾಚನ |
ಸೂರ್ಯಾಚಂದ್ರಮಸೌ ಚೈವ ನಕ್ಷತ್ರಾಣಿ ಚ ಸರ್ವತಃ || ೩೮ ||

ನಾವಮನ್ಯೇತ ಧರ್ಮಜ್ಞ ಶ್ರೀಣಿ ತೇಜಾಂಸಿ ಪಂಡಿತಃ |
ಅಗ್ನಿಂ ಚ ಕುಲಪುತ್ರಂ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಚ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮಾಃ || ೩೯ ||

ಶ್ರೀನ್ವೇಶಾನ್ನಾವಜಾನೀಯಾದ್ವೀರ್ಘಮಾಯುರ್ಜಿಜೀವಿಷುಃ |
ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಪುತ್ರಿಯಂ ಸರ್ಪಂ ಸರ್ವೇಹ್ಯಾಶೀವಿಷಾಸ್ತ್ರಯಃ || ೪೦ ||

ನಾಧ್ಯಾಪಯೇದಘೋಚ್ಛಿಷ್ಟೋ ನಾಧೀಯಾತ ಕದಾಚನ |
ಸರ್ಪಂ ಚ ತಿಲಸಂಬದ್ಧಂನಾದ್ಯಾದಸ್ತಮಿತೇ ರವಾ || ೪೧ ||

ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ ಪಾದಗಳಿಂದ ಅಕ್ರಮಿಸಬಾರದು. ಇವುಗಳ ಸ್ಪರ್ಶವನ್ನು ದೂರದಲ್ಲಿಯೇ ವರ್ಜಿಸಬೇಕು. ಅಗ್ನಿ, ಗೋವು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಂಬ ಮೂರು ತೇಜಸ್ಸುಗಳನ್ನೂ ಯಾವಾಗಲೂ ಮುಟ್ಟಬಾರದು. ಎಂಜಲಲ್ಲಿರುವಾಗ ಸುತರಾಂ ವರ್ಜಿಸಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಸ್ಪರ್ಶಮಾಡುವವನಿಗೆ ಆಯಸ್ಸು ಪ್ರೇಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ, ನಕ್ಷತ್ರಗಳೆಂಬ ಮೂರು ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಎಂಜಲಲ್ಲಿರುವಾಗಲೂ ನೋಡಬಾರದು.

೩೯-೪೩. ಅಗ್ನಿ, ಸತ್ಪುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಪುತ್ರ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಈ ಮೂರು ತೇಜಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಅನಾದರಿಸಬಾರದು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಪುತ್ರಿಯ, ಸರ್ಪ ಈ ಮೂವರನ್ನು ಕೃಶರಾಗಿದ್ದಾರೆಂದು ತಿಳಿದು ಅವಕ್ಷೇಪಮಾಡಬಾರದು. ಈ ಮೂವರೂ ತಿಕ್ಷ್ಣವಿಷವುಳ್ಳ ಸರ್ಪಗಳು. ದೀರ್ಘ ಕಾಲಬದುಕಲು ಆಶೆ ಇರುವವನು ಅನಾದರವಿಲ್ಲದೆ ಇವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದಿರಬೇಕು. ಎಂಜಲಲ್ಲಿದ್ದು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿಸಬಾರದು. ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲೂಬಾರದು. ಎಲ್ಲಿನಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಯಾವ ಪದಾರ್ಥವನ್ನೂ ಸೂರ್ಯಾಸ್ತವಾದ ನಂತರ ಭವಿಸಬಾರದು. ಪೂಜ್ಯನಾದ ವೃದ್ಧನು ಸಮಾಪಕ್ಕೆ ಬಂದಲ್ಲಿ ಯುವಕನಿಗೆ ಪ್ರಾಣಗಳೇ

ಉದ್ವಂ ಪ್ರಾಣಾಹ್ಯುತ್ಥೈ ಮಂತಿ ಯೂನಃ ಸ್ಥವಿರ ಆಯತಿ |
ಪ್ರತ್ಯುತ್ಥಾನಾಭಿವಾದಾಭ್ಯಾಂ ಪುನಸ್ತಾನ್ ಪ್ರತಿಪದ್ಯತೇ || ೪೨ ||

ಅಭಿವಾದಯೇತ ವೃದ್ಧಾಂಶ್ಚ ಅಸನಂ ಚೈವ ದಾಸಯೇತ್ |
ಕೃತಾಂಜಲಿರುಪಾಸೀತ ಗಚ್ಛತಃ ಪ್ರಪೃಷ್ಠೋಽಸ್ತಿಯಾತ್ || ೪೩ ||

ನಾಸೀತಚಾಸನೇ ಭಿನ್ನೇ ಭಿನ್ನಂ ಕಾಶ್ಯಂ ಚ ವರ್ಜಯೇತ್ |
ನೈಕವಸ್ತ್ರೇಣ ಭೋಕ್ತವ್ಯಂ ನ ನಗ್ನಃ ಸ್ನಾನಮಾರ್ಹತಿ || ೪೪ ||

ಗುರುಣಾ ವೈರನಿರ್ಬಂಧೋ ನ ಕರ್ತವ್ಯಂ ಕದಾಚನ |
ಅನುಮಾನ್ಯಃ ಪ್ರಸಾದ್ಯಶ್ಚ ಗುರುಃ ಕ್ರುದ್ಧೋ ವಿಜಾನತಾ || ೪೫ ||

ದೂರಾದಾವಸಥಾನ್ಮೂತ್ರಂ ದೂರಾದಾತ್ಮಾವಸೇಚನಂ |
ಉಚ್ಛಿಷ್ಟೋನ್ಮಾರ್ಜನಂ ಚೈವ ದೂರಾತ್ಮಾಯಾಂ ವಿಜಾನತಾ || ೪೬ ||

ಉಪಾನಹೌ ಚ ವಸ್ತ್ರಂ ಚ ಧೃತಮನ್ಯೈರ್ನಧಾರಯೇತ್ |
ಪಾದಂ ಪಾದೇನ ನಾಕ್ರಮೇನ್ನ ಕಂಡೂಯೆನ್ನ ಶೌಚಯೇತ್ || ೪೭ ||

ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹಾರಿಹೋಗುತ್ತವೆ. ಅವನನ್ನು ಪ್ರತ್ಯುತ್ಥಾನ ಅಭಿವಾದನಗಳಿಂದ ಸಂತ್ಪ್ರಸಿದನಂತರ ಪುನಃ ಆ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಅವನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ವೃದ್ಧರನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ವಂದಿಸಬೇಕು. ಆಸನಾದಿಗಳಿಂದ ಸತ್ಕರಿಸಬೇಕು. ಅಂಜಲಿಬಂಧ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅವರನ್ನು ಸೇವಿಸಬೇಕು. ಅವರು ಹೊರಟಾಗ ಹಿಂದೆ ಸ್ವಲ್ಪದೂರ ಅನುಗಮನವನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕು.

೪೪-೫೦. ಒಡೆದು ಹೋಗಿರುವ ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕೂಡಬಾರದು. ಒಡೆದ ಕಂಚನ್ನೂ ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು. ಒಂದೇ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಟ್ಟು ಭುಂಜಿಸಬಾರದು. ವಸ್ತ್ರ ವಿಲ್ಲದೆ (ನಗ್ನವಾಗಿ) ಸ್ನಾನಮಾಡಬಾರದು. ಗುರುವಿನೊಡನೆ ನಿರ್ಬಂಧದಿಂದ ವೈರವನ್ನು ತಾಳಬಾರದು. ಗುರುವು ಕೋಪದಿಂದಿದ್ದರೂ ವಿವೇಕಿಯಾದವನು ಅವನನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಿ ಪ್ರಸನ್ನನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ವಾಸದ ಮನೆಗೆ ದೂರದಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಸೇಡನವಾಗದಂತೆ ಮೂತ್ರವನ್ನು ವಿಸರ್ಜಿಸಬೇಕು. ಶೌಚಾದಿಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಮನೆಗಿಂತ ದೂರದಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡಬೇಕು. ಪಾದರಕ್ಷೆ, ವಸ್ತ್ರ ಇವು ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಂದ ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅವನ್ನು ತಾನು ಉಪಯೋಗಿಸಬಾರದು. ಒಂದು

ಹೀನಾಜ್ಞಾನತಿರಿಕ್ತಾ ಜ್ಞಾನಿದ್ಯಾಹೀನಾನ್ವಿಗರ್ಹಿತಾನ್ |
ರೂಪದ್ರವಿಣಿಹೀನಾಂಶ್ಚ ಸತ್ವಹೀನಾಂಶ್ಚ ನಾಕ್ಷಿಪೇತ್ || ೪೮ ||

ಭುಂಜಾನೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಶ್ರೇಷ್ಠೇ ನೈವ ಶಂಕಾಂ ಸಮಾಚರೇತ್ |
ದಧಿಚಾಪ್ಯನುಪಾನಂ ಚ ನ ಕರ್ತವ್ಯಂ ಭವಾರ್ಥಿನಾ || ೪೯ ||

ಆಚಮ್ಯ ಚೈವ ಹಸ್ತೇನ ಪರಿಸ್ರಾವ್ಯಂ ತಥೋದಕಂ |
ಅಂಗುಷ್ಠಚರಣಸ್ಯಾಗ್ರೇ ದಕ್ಷಿಣಸ್ಯ ತಥೋಪರಿ || ೫೦ ||

ಪರಾಪವಾದಂ ನ ಬ್ರೂಯನ್ನಾಪ್ರಿಯಂ ಚ ಕದಾಚನ |
ನ ಮನ್ಯುಃ ಕಸ್ಯಚಿತ್ಕಾರ್ಯಃ ಕದಾಚಿದಪಿ ವೈ ದ್ವಿಜಃ || ೫೧ ||

ಹೋಮಶ್ಲಾಢುದಿತೇ ಸೂರ್ಯೇ ದಾತವ್ಯೋ ದ್ವಿಜಪುಂಗವಾಃ |
ತಾವಧ್ಯವತಿ ವಹ್ನಿಸ್ಥೋ ಯಾವನ್ನೋದೇತಿ ಭಾಸ್ಕರಃ || ೫೨ ||

ಪರೀಕ್ಷಿತಂ ಚ ವಹ್ನಿಸ್ಥಃ ಸಮ್ಯಗ್ದತ್ತಮಥಾಹುತಿಂ |
ತದಾ ಭಾಸಯತೇ ಸರ್ವಂ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಂ ಸಚರಾಚರಂ || ೫೩ ||

ಕಾಲನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ಕಾಲಿನಿಂದ ಆಕ್ರಮಣವನ್ನೂ, ನವೆಗಾಗಿ ಘರ್ಷಣವನ್ನೂ, ಶೌಚವನ್ನೂ ಸಹ ಮಾಡಬಾರದು. ಅಂಗಹೀನರು, ಅಧಿಕಾಂಗರು, ವಿದ್ಯಾಹೀನರು ನಿಂದಿತರು, ರೂಪಹೀನರು, ದ್ರವ್ಯಹೀನರು ಶಕ್ತಿಹೀನರು ಇವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆಕ್ಷೇಪಮಾಡಬಾರದು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಭೋಜನಮಾಡುವಾಗ ನೊಸರು, ಮಜ್ಜೆಗೆ ಅನುಪಾನಾದಿ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಸಂದೇಹ ಉಂಟಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಬಾರದು. ತಾನು ಆಚಮನ ಮಾಡಿ ಶುದ್ಧಿ ಹೊಂದಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಬಲಗಾಲು, ಅಂಗುಷ್ಠ ಇವುಗಳ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಕೈಯ್ಯಿಂದಲೇ ನೀರನ್ನು ಸುರಿಸಿ ತೊಳೆಯಬೇಕು.

೫೧-೫೫. ಇತರರ ನಿಂದೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ಮಾತನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಆಡಬಾರದು. ಅಪ್ರೀತಿಕರವಾದ ಮಾತನ್ನೂ ಆಡಬಾರದು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದವನು ಯಾರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಯಾವಾಗಲೂ ಕೋಪಮಾಡಬಾರದು. ಪ್ರಾತಃಕಾಲದ ಹೋಮವನ್ನು ಸೂರ್ಯೋದಯಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ ಮಾಡಬೇಕು. ಉದಯಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಸೂರ್ಯನು ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿರುವಾಗ

ಪತಿತ್ಯೈಸ್ತು ಕಥಾಂ ನೇಚ್ಛೇದ್ವರ್ತನಂ ಚಾಪಿ ವರ್ಜಯೇತ್ |
ಸಂಸರ್ಗಂ ನ ಚ ಗಚ್ಛೇತ್ತು ತಥಾಸ್ಯಾಯುರ್ನರಿಷ್ಯತೇ || ೫೪ ||

ವೃದ್ಧೋ ಜ್ಞಾತಿಸ್ತಥಾಮಿತ್ರಂ ದರಿದ್ರಂ ಚ ಕುಲೋದ್ಗತಂ |
ಗೃಹೇ ವಾಸಯಿತವ್ಯಾನಿ ಧನ್ಯಾನಿ ಮುನಿಸತ್ತಮಾಃ || ೫೫ ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ಪದಾಭ್ಯಾಂ ತು ವಸೇತ್ಸೋಚಿತಮಾಲಯಂ |
ಸಂಧ್ಯಾಸ್ವಧ್ಯಯನಂ ವರ್ಜ್ಯಂ ಭೋಜನಂ ಸ್ವಪನಕ್ರಿಯಾ || ೫೬ ||

ನಕ್ತಂ ನಕುರ್ಯಾಪ್ತಿತ್ಯಾಣಿ ಭುಕ್ತ್ವಾ ಚೈವ ಪ್ರಸಾಧನಂ |
ಪಾನೀಯಸ್ಯ ಕ್ರಿಯಾ ನಕ್ತಂ ನ ಕಾರ್ಯಾ ಭೂತಿಮಿಚ್ಛತಾ || ೫೭ ||

ಅನಿಮಂತ್ರಿತೋ ನ ಗಚ್ಛೇತ್ತು ಯಜ್ಞಂ ಗಚ್ಛೇತ್ತು ದರ್ಶಕಃ || ೫೮ ||

ಚರಿತಾನಿ ಪುರಾಣಾನಾಂ ಶ್ರೋತವ್ಯಾನಿ ಪುನಃ ಪುನಃ |
ಶ್ರುತಿಶ್ಚುತ್ಯುದಿತಂ ಧರ್ಮಂ ತ್ವನುತಿಷ್ಠೇತ್ತಥಾ ಸದಾ || ೫೯ ||

ಸುಖೀಸ್ಯಾತ್ಮತ್ಪ್ರಸಕ್ತಸ್ತು ಇಹಲೋಕೇ ಪರತ್ರ ಚ || ೬೦ ||

ಮಂತ್ರಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಯಥಾವಿಧಿ ಕೊಟ್ಟ ಆಹುತಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ತೇಜಸ್ವಿಯಾಗಿ ಚರಾಚರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಪತಿತರೊಡನೆ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಅವೇಕ್ಷಿಸಲೂ ಬಾರದು ಅವರ ದರ್ಶನವನ್ನೂ ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು. ಅವರ ಸಂಸರ್ಗವನ್ನೂ ಮಾಡಬಾರದು. ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಆಯಸ್ಸಿಗೇ ಹಾನಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ವೃದ್ಧನಾದ ಜ್ಞಾತಿ, ಮಿತ್ರ, ತನ್ನ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ದರಿದ್ರ, ಇವರನ್ನು ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಿಸುವುದರಿಂದ ಶ್ರೇಯಸ್ಸುಂಟು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಪಾದಗಳಿಂದ ಪವಿತ್ರ ಹೊಂದಿರುವ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸ ಮಾಡಬೇಕು.

೫೬-೬೦ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ, ಭೋಜನ, ಶಯನ ಇವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು. ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಪಿತೃಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು. ಊಟಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಅಲಂಕಾರಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಅಭ್ಯುದಯಾಪೇಕ್ಷಿಯು ನಿಶಾಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪಾನೀಯಪಾನವನ್ನೂ ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು, ಅಹ್ವಾನವಿಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲಿಗೂ

ಶ್ರುತಿಸ್ತು ನೇದೋವಿಜ್ಞೇಯೋ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಂ ತಥಾ ಸ್ಮೃತಿಃ |
ತೇ ಸರ್ವಾರ್ಥೇಷು ವಿಮಾಂಸ್ಯೇ ತಾಭ್ಯಾಂ ಧರ್ಮೋ ಹಿ ನಿರ್ವಿಭಾ || ೬೦ ||

ಯೋಽವಮನ್ಯೇತ ಭೂತೇಭ್ಯೋ ಹೇತುಶಾಸ್ತ್ರಾಶ್ರಯಾದ್ವಿಜಾಃ |
ಸಾಧುಭಿಃ ಸ ಬಹಿಷ್ಕಾರ್ಯೋ ನರಕಾಗ್ನೇಸ್ತು ಭಾಜನಂ || ೬೧ ||

ನೇದಃ ಸ್ಮೃತಿಃ ಸದಾಚಾರಃ ಸ್ವಸ್ಯ ಚಪ್ರಿಯಮಾತ್ಮನಃ |
ಏತಚ್ಚ ತುರ್ವಿಧಂ ಪ್ರಾಹುಃ ಸಾಧೂನಾಂ ಧರ್ಮಲಕ್ಷಣಂ || ೬೨ ||

ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯವ್ಯವಸ್ಥಾನಂ ಯಸ್ಮಿಂದೇಶೇ ನ ವಿದ್ಯತೇ |
ಸ ನ್ಲೇಚ್ಛವಿಷಯೋ ಜ್ಞೇಯಃ ಆರ್ಯಾವರ್ತಮತಃ ಪರಂ || ೬೩ ||

ಸರಸ್ವತೀದೃಷದ್ವೈತ್ಯೋದೇವನದ್ಯೋರ್ಯದಂತರಂ |
ತಂ ದೇವವಿಹಿತಂ ದೇಶಂ ಬ್ರಹ್ಮಾವರ್ತಂ ಪ್ರಚಕ್ಷತೇ || ೬೪ ||

ಹೋಗಬಾರದು ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಪ್ರೇಕ್ಷಕನಾಗಿ ಹೋಗಬಹುದು. ಪುರಾಣ
ಗಳಲ್ಲಿರುವ ಮಹಾಪುರುಷರ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಕೇಳುತ್ತಿರಬೇಕು. ಶ್ರುತಿ
ಸ್ಮೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಧರ್ಮವನ್ನು ಆಯಾಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಥೋಕ್ತವಾಗಿ
ಆಚರಿಸಬೇಕು. ಈ ವಿಧವಾದ ವಿಹಿತಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಕ್ತನಾಗಿರುವವನಿಗೆ ಇಹ
ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ, ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಸುಖವುಂಟು ಶ್ರುತಿಗಳೆಂದರೆ, ನೇದ
ಗಳು. ಸ್ಮೃತಿಗಳೆಂದರೆ, ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಾದಿಗಳು. ಅವುಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯ
ಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಿಮರ್ಶಮಾಡಬೇಕು. ಅವುಗಳಿಂದಲೇ ಧರ್ಮವು ಪ್ರಕಾಶಹೊಂದಿದೆ.
ಯಾವನು ಶಬ್ದಾದಿ ಭೋಗಗಳಿಗೆ ಅಧೀನನಾಗಿ ಯುಕ್ತಿಶಾಸ್ತ್ರದ ಆಶ್ರಯದಿಂದ
ಸ್ಮೃತಿ ಮತ್ತು ಶ್ರುತಿಗಳನ್ನು ಅನಾದರಿಸುತ್ತಾನೆಯೋ, ಅವನು ಸಪ್ತರುಷರಿಂದ
ಬಹಿಷ್ಕರಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕವನು. ನರಕಾಗ್ನಿಗೆ ಆಹುತಿಯಾಗತಕ್ಕವನು.

೬೩-೬೪. ನೇದ, ಸ್ಮೃತಿ, ಸದಾಚಾರ, ಆತ್ಮತುಷ್ಟಿ (ವಿಕಲ್ಪವಾಗಿ ವಿಹಿತ
ವಿಷಯದಲ್ಲಿ) ಈ ನಾಲ್ಕೂ ಸತ್ಪುರುಷರಿಂದ ಆಚರಿಸಲ್ಪಡುವ ಧರ್ಮಗಳಿಗೆ ಮೂಲ
ಪ್ರಮಾಣಗಳು ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಯಾವ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲವೋ
ಅದು ನ್ಲೇಚ್ಛದೇಶವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ಮುಂದೆ ಇರುವುದು.
ಆರ್ಯಾವರ್ತ, ಸರಸ್ವತೀದೃಷದ್ವೈತ್ಯೇ ನದಿಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ದೇವನಿರ್ಮಿತ

ಯಸ್ಮಿನ್ ದೇಶೇಯ ಆಚಾರಃ ಸಾರಂಸರ್ಯಕ್ರಮಾಗತಃ |
ವರ್ಣಾನಾಂ ಸಾಂತರಾಲಾನಾಂ ಸ ಸದಾಚಾರ ಉಚ್ಯತೇ || ೬೬ ||

ವೈದಿಕೈಃ ಕರ್ಮಭಿಃ ಪುಣ್ಯೈಃ ನಿಷೇಕಾದಿರ್ವಿಜನ್ಮನಾಂ |
ಕಾರ್ಯಾಃ ಶರೀರಸಂಸ್ಕಾರಾಃ ಸಾವನಾಃ ಪ್ರೇತ್ಯಚೇಹ ಚ || ೬೭ ||

ಗಾರ್ಭೀಃ ಕೃತ್ಯೈರ್ಜಾತಕರ್ಮಜಾಲಮಾಂಜೀನಿಬಂಧನೈಃ |
ಬೈಜಿಕಂ ಗಾರ್ಭಿಕಂ ಚೈನೋ ದ್ವಿಜಾನಾಮಪಹನ್ಯತೇ || ೬೮ ||

ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯೇನ ವ್ರತೈರ್ಹೋಮೈಃ ತ್ರೈವಿದ್ಯನೇಜ್ಯಯಾ ಸುತೈಃ |
ಮಹಾಯಜ್ಞೈಶ್ಚ ಯಜ್ಞೈಶ್ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮೀಯಂ ಕ್ರಿಯತೇ ತನುಃ || ೬೯ ||

ಗರ್ಭಾಷ್ಟಮಾಬ್ದೇ ಕುರ್ವೀತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯೋಪನಾಯನಂ |
ಗರ್ಭಾದೇಕಾದಶೇ ರಾಜ್ಞಃ ಗರ್ಭಾತ್ಪ್ರ ದ್ವಾದಶೇ ವಿಶಃ || ೭೦ ||

ಅನೋಡಶಾಬ್ದಾನ್ಮುನಿಸ್ಯ ಸಾವಿತ್ರೀ ನಾತಿವರ್ತತೇ |
ಅದ್ವಾವಿಂಶಾತ್ಕ್ಷತ್ರಬಂಧೋ ರಾಚತುರ್ವಿಂಶತೇರ್ವಿಶಃ || ೭೧ ||

ನಾದ ದೇಶವನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮಾವರ್ತವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಯಾವ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಯಾವು ದೊಂದು ಆಚಾರವು ಪರಂಪರೆಯಿಂದಲೂ ಆಯಾಯ ವರ್ಣಗಳಲ್ಲಿ ವಿರುದ್ಧಾಭಿ ಪ್ರಾಯವಿಲ್ಲದೆ ನಡೆದು ಬರುತ್ತಿದೆಯೋ ಅದೇ ಸದಾಚಾರವೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಪುಣ್ಯಕರಗಳಾದ ನಿಷೇಕಾದಿ ವೈದಿಕಕರ್ಮಗಳು ದ್ವಿಜರಾದವರಿಗೆ ಶರೀರಸಂಸ್ಕಾರಕ ಗಳಾದುದರಿಂದ ಅವನ್ನು ಮಾಡಿಯೇ ಮಾಡಬೇಕು. ಇಂತಹ ವಿಹಿತಸಂಸ್ಕಾರಗಳು ಇಹಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ, ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ, ಶ್ರೇಯಸ್ಕರಗಳಾಗಿಯೂ, ಪವಿತ್ರ ಗಳಾಗಿಯೂ ಇವೆ.

೬೮-೭೩. ಗರ್ಭದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಶುದ್ಧಿಗಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಹೋಮಾದಿಗಳಿಂದಲೂ, ಅನಂತರ ಮಾಡುವ ಜಾತಕರ್ಮ, ಚೌಲ, ಉಪನಯನಾದಿ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳಿಂದಲೂ, ದ್ವಿಜರಿಗೆ ಬೀಜದಿಂದಲೂ, ಗರ್ಭದಿಂದಲೂ, ಸಂಭವಿಸಬಹುದಾದ ಅಶುದ್ಧಿಯು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ವೇದಾಧ್ಯಯನ, ನಿಯಮಗಳು, ಸಾಯಂಪ್ರಾತಃ ಕಾಲದ ಹೋಮಗಳು ತ್ರೈವಿದ್ಯವೆಂಬ ವ್ರತವಿಶೇಷ, ದೇವರ್ಷಿಪಿತೃತರ್ಪಣ ರೂಪವಾದ ಇಷ್ಟೈಗಳು, ಗೃಹಸ್ಥನಾದಾಗ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಪುತ್ರೋತ್ಪಾದನೆ,

ಅತಃ ಉರ್ಧ್ವಂ ತ್ರಯೋವ್ಯೇಶೇ ಯಥಾಕಾಲಮಸಂಸ್ಕೃತಾಃ |

ಸಾವಿತ್ರೀಪತಿತಾ ವ್ರಾತಾ ಭವಂತಿ ಚ ಪಿಗರ್ಹಿತಾಃ || ೭೨ ||

ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಪ್ರಣವಂ ಕುರ್ಯಾದಾದಾವಂತೇ ಚ ಸರ್ವದಾ |

ಸ್ರವತ್ಯನೋಂಕೃತಂ ಪೂರ್ವಂ ಪರಸ್ತಾಚ್ಚ ನಿತೀರ್ಯತೇ || ೭೩ ||

ಇಂದ್ರಿಯಾಣಾಂ ವಿಚರತಾಂ ವಿಷಯೇಷ್ವಪಹಾರಿಷು |

ಸಂಯಮೇ ಯತ್ನಮಾತಿಷ್ಠೇದ್ವಿದ್ವಾನ್ ಯಂತೇವ ವಾಜಿನಾಂ || ೭೪ ||

ವಶೇಕೃತ್ಯೇಂದ್ರಿಯಗ್ರಾಮಂ ಸಂಯಮ್ಯ ಚ ಮನಸ್ತಥಾ |

ಸರ್ವಾನ್ ಸಂಸಾಧಯತ್ಯರ್ಥಾನಾಕ್ಷಿಣ್ಣನ್ ಯೋಗತಸ್ತನುಂ || ೭೫ ||

ಪಂಚಮಹಾಯಜ್ಞಗಳು, ಜ್ಯೋತಿಷ್ಠೋಮಾದಿಯಜ್ಞಗಳು, ಇವುಗಳಿಂದ ದ್ವಿಜರ ಶರೀರದಲ್ಲಿರುವ ಆತ್ಮವಸ್ತುವು ಬ್ರಹ್ಮಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ ಅರ್ಹವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನದಿಂದ ಮುಂದಿನ ಪರ್ವಕ್ರಮದಿಂದ ಆತ್ಮನಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಉಪನಯನವನ್ನು ಗರ್ಭಾಷ್ಟಮದಲ್ಲಿಯೂ, ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ಗರ್ಭೈಕಾದಶವರ್ಷದಲ್ಲಿಯೂ, ವೈಶ್ಯನು ಗರ್ಭಾದ್ವಾದಶವರ್ಷದಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಡಬೇಕು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಹದಿನಾರು ವರ್ಷದವರಿಗೂ, ಸಾವಿತ್ರಿಯ ಉಪದೇಶಾರ್ಹತೆಯುಂಟು. ಕ್ಷತ್ರಿಯನಿಗೆ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ವರ್ಷಗಳವರಿಗೂ ವೈಶ್ಯನಿಗೆ ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕನೆಯ ವರ್ಷದವರಿಗೂ ಅರ್ಹತೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಅನಂತರ ಈ ಮೂರು ವರ್ಣದವರೂ ಯಥಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಪನಯನಸಂಸ್ಕಾರ ವಿಲ್ಲದುದರಿಂದ ಸಾವಿತ್ರಿಯಿಂದ ಭಗ್ನರಾಗಿ ವ್ರಾತ್ಯರಾಗಿಯೂ, ಧಾರ್ಮಿಕರಿಂದ ಬಹಿಷ್ಕೃತರಾಗಿಯೂ ಆಗುತ್ತಾರೆ. ನೇದಾಧ್ಯಯನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನಲ್ಲಿಯೂ, ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಣವವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಬೇಕು ಮೊದಲು ಪ್ರಣವವಿಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನವು ಧಾರಣೆಹೊಂದದೆ ಶಿಥಿಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸ್ವೀಕೃತವಾದ ವೇದವು ನಶಿಸಿಹೋಗುತ್ತದೆ.

೭೪-೭೮. ಚಿತ್ತಾಪಹಾರಿಗಳಾದ ಶಬ್ದಾದಿವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಏಕರಿಸುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕುದುರೆ ಗಳನ್ನು ಹತೋಟಿಗೆ ತರುವ ಸಾರಥಿಯಂತೆ ಪಂಡಿತನಾದವನು ಯಾವಾಗಲೂ

ನ ಜಾತು ಕಾಮಃ ಕಾಮಾನಾಮುಪಭೋಗೇನ ಶಾಮ್ಯತಿ |

ಹವಿಷಾ ಕೃಷ್ಣವರ್ತೇವ ಭೂಯಃ ಏನಾಭಿವರ್ಧತೇ

|| ೭೩ ||

ಯಾ ದುಸ್ತ್ಯಜಾ ದುರ್ಮತಿಭಿಃ ಯಾ ನ ಜೀರ್ಯತಿ ಜೀರ್ಯತಃ |

ಯಾಸೌ ಪ್ರಾಣಾಂತಿಕೋ ರೋಗಃ ತಾಂ ತೃಷ್ಣಾಂ ತೃಣತಃ ಸುಖಂ || ೭೪ ||

ಶ್ರಿವಿಧಂ ನರಕಸ್ಯೇದಂ ದ್ವಾರಂ ನಾಶನಮಾತ್ಮನಃ |

ಕಾಮಃ ಕ್ರೋಧಸ್ತಥಾ ಲೋಭಸ್ತಸ್ಮಾದೇತತ್ತಯಂ ತೃಜೇತ್

|| ೭೫ ||

ಇಂದ್ರಿಯಾಣಾಂ ಪ್ರಸಂಗೇನ ದೋಷಮನ್ವೇತ್ಯಸಂಶಯಂ |

ಸನ್ನಿಯಮ್ಯ ತು ತಾನ್ಯೇವ ತತಃ ಸಿದ್ಧಿಂ ಸ ಗಚ್ಛತಿ

|| ೭೬ ||

ಅಭಿನಾದನಶೀಲಸ್ಯ ನಿತ್ಯಂ ವೃದ್ಧೋಪಸೇವಿನಃ |

ಚಿತ್ತಾರಿ ಸಂಪ್ರವರ್ಧಂತೇ ಹ್ಯಾಯುರ್ಮೋಧಾ ಯಶೋ ಬಲಂ

|| ೭೭ ||

ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತರೀಕು. ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ತಡೆದು ಯೋಗದಿಂದ ಶರೀರವನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ ಎಲ್ಲಾಪುರುಷಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಮನುಷ್ಯನಾದವನು ಇಷ್ಟವಸ್ತುಗಳ ಯಥೇಷ್ಟಾನುಭವದಿಂದ ಕಾಮವೆಂಬ ವಿಷಯಾಭಿಲಾಷೆಯನ್ನು ಉಪಶಾಂತಿಗೊಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಆ ಅಭಿಲಾಷೆಯು ಪುನಃ ಪುನಃ ವಿಷಯಗಳ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಹವಿಸ್ಸಿನಿಂದ ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನೇ ಹೊಂದುತ್ತದೆ. ದುರ್ಬುದ್ಧಿಗಳಿಂದ ಯಾವುದನ್ನು ಬಿಡಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲವೋ ಯಾವುದು ದೇಹವು ವಾರ್ಧಕ್ಯದಿಂದ ಜೀರ್ಣವಾದರೂ ಜೀರ್ಣವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಂತಹ ಪ್ರಾಣಾಂತಕವಾದ ಮಹಾರೋಗದಂತಿರುವ ಆಶೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟಲ್ಲಿಯೇ ಮಾನವನು ಸುಖಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ ಕಾಮ, ಕ್ರೋಧ, ಲೋಭ ಇವು ಮೂರು ಬಗೆಯಾದ ನರಕದ್ವಾರಗಳು ಇವು ಆತ್ಮನಾಶಕವಾಗುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಮೂರನ್ನೂ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು

೭೬-೭೭ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಪ್ರಸಂಗವು ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆಲ್ಲಾ ಮನುಷ್ಯನು ದೋಷಹೊಂದುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಅವುಗಳನ್ನೇ ನಿಗ್ರಹಿಸಿದಲ್ಲಿ ಆದರಿಂದಲೇ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ವೃದ್ಧರನ್ನು ಅಭಿನಾದನದಿಂದಲೂ, ಸೇವೆಯಿಂದಲೂ ಸಂತೋಷಪಡಿಸುವವನಿಗೆ ಆಯಸ್ಸು, ಬುದ್ಧಿ, ಶಕ್ತಿ, ಯಶಸ್ಸು, ಬಲ ಈ ನಾಲ್ಕು

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಕುಶಲಂ ವೈಶ್ಯೇತ್ಯುತ್ಪ್ರಬಂಧುಮನಾಮಯಿಂ |
ವೈಶ್ಯಂ ಕ್ಷೇಮಂ ಸಮಾಗಮ್ಯ ಶೂದ್ರಂ ಶ್ವಾರೋಗ್ಯಮೇವ ಚ || ೮೦ ||

ಏತ್ತಂ ಬಂಧುರ್ವಯಃ ಕರ್ಮ ವಿದ್ಯಾ ಭವತಿ ಪಂಚಮಿಾ |
ಏತಾನಿ ಮಾನ್ಯಸ್ಥಾನಾನಿ ಗರಿಯೋ ಯದ್ಯದುತ್ತರಂ || ೮೧ ||

ನ ಹಾಯಸ್ತೈರ್ನಪಲಿತ್ಯಃ ನ ವಿತ್ತೇನ ನ ಬಂಧುಭಿಃ |
ಐರುಷಯಃ ಚಕ್ರಿರೇ ಧರ್ಮಂ ಯೋನೂಚಾನಃ ಸನೋಮಹಾನ್ || ೮೨ ||

ಏಪ್ರಾಣಾಂ ಜ್ಞಾನತೋ ಜ್ಯೇಷ್ಠಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಾಂ ಚ ವೀರ್ಯತಃ |
ವೈಶ್ಯಾಣಾಂ ಧಾನ್ಯಧನತಃ ಶೂದ್ರಾಣಾಮೇವ ಜನ್ಮತಃ || ೮೩ ||

ಆಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಕುಶಲಶಬ್ದದಿಂದಲೂ, ಕ್ಷತ್ರಿಯನನ್ನು ಅನಾಮಯಶಬ್ದದಿಂದಲೂ, ವೈಶ್ಯನನ್ನು ಕ್ಷೇಮಶಬ್ದದಿಂದಲೂ, ಶೂದ್ರನನ್ನು ಆರೋಗ್ಯಶಬ್ದದಿಂದಲೂ ಕುಶಲಪ್ರತ್ನೇ ಮಾಡಬೇಕು ಐಶ್ವರ್ಯ, ಬಂಧುವರ್ಗ, ವಯಸ್ಸು, ಕರ್ಮ, ವಿದ್ಯಾ ಇವು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನಿಗೂ ಗಣ್ಯತೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಉತ್ತರೋತ್ತರಗಳು ಗಣ್ಯತೆಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತವೆ. ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಆಡಗಿರುವ ಪುರಾತನವಾದ ಈ ಧರ್ಮಗಳೇ ಮಹತ್ವವುಳ್ಳವುಗಳು. ಇಂತಹ ಮಹಾ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಿ ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸಿದುದರಿಂದಲೇ ಋಷಿಗಳಿಗೂ ಮಹತ್ವ ಉಂಟಾಯಿತೇ ಹೊರತು, ಹೆಚ್ಚಾದ ವಯಸ್ಸೇ ಆಗಲಿ, ನೆರತ ಗಡ್ಡವಾಸಿಗಳೇ ಆಗಲಿ, ಹಣವೇ ಆಗಲಿ, ಭಾಂಧವ್ಯವೇ ಆಗಲಿ ಋಷಿಗಳಿಗೆ ಮಹತ್ವವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅದುದರಿಂದ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿರುವ ಮಾನ್ಯಸ್ಥಾನಕ್ಕಿಂತಲೂ ಇಂತಹ ಧರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನವೇ ಮಾನ್ಯಸ್ಥಾನವೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ.

೮೪-೮೮. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಉತ್ಕರ್ಷವು ಜ್ಞಾನದಿಂದ, ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೆ ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ, ವೈಶ್ಯರಿಗೆ ಧನಧಾನ್ಯ ಸಮೃದ್ಧಿಯಿಂದ, ಶೂದ್ರರಿಗೆ ಕೇವಲ ವಯಸ್ಸಿನಿಂದಲೆಂದೂ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಯಾವ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನೂ ಹಿಂಸಿಸದೆ ಇದ್ದು ತನ್ನ ಶ್ರೀಯಸ್ಸನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಧರ್ಮಪೇಕ್ಷಿಯಾದವನು ಈ ಅಹಿಂಸಾ ನೀತಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಮಧುರವಾದ ಮಾತನ್ನೇ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು. ಯಾವನಿಗೆ ವಾಕ್ಯೂ, ಮನಸ್ಸೂ ಶುದ್ಧವಾಗಿದ್ದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ರಕ್ಷಿತವುಟ್ಟಿರುವುವೋ ಅವನೇ

ಅಹಿಂಸಯೈವ ಭೂಶಾನಾಂ ಕಾರ್ಯಂ ಶ್ರೇಯೋನುಪಾಲನಂ |
ವಾಕ್ಯೈವ ಮಧುರಾ ಹೃತ್ಯಾಃ ಪ್ರಯೋಜ್ಯಾ ಧರ್ಮಕಾಂಕ್ಷಿಣಾ || ೮೫ ||

ಯಸ್ಯ ವಾಙ್ಮನಸೀ ಶುದ್ಧೇ ಸಮ್ಯಗ್ಗುಪ್ತೇ ಚ ಸರ್ವದಾ |
ಸ ವೈ ಸರ್ವಮವಾಪ್ನೋತಿ ವೇದಾಂತಗಮನಾತ್ಮಲಂ || ೮೬ ||

ವೇದಮೇವ ಸದಾಭ್ಯಸ್ಯೇತ್ತಪಸ್ತಪ್ತುಂ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮಾಃ |
ವೇದಾಭ್ಯಾಸೋ ಹಿ ವಿಪ್ರಸ್ಯ ತಪಃ ಪರಮಿಹೋಚ್ಯತೇ || ೮೭ ||

ಯೋಽನಧೀತ್ಯದ್ವಿಜೋ ವೇದಾನನ್ಯತ್ರ ಕುರುತೇ ಶ್ರಮಂ |
ಸ ಜೀವನ್ನೇವ ಶುದ್ರತ್ರಮಾಶುಗಚ್ಯತಿ ಸಾನ್ದಯಃ || ೮೮ ||

ಮಾತುರಗ್ರೇಽಧಿಜನನಂ ದ್ವಿತೀಯಂ ಮೌಂಜಿಬಂಧನಂ |
ತೃತೀಯಂ ಯಜ್ಞದೀಕ್ಷಾಯಾಂ ದ್ವಿಜಸ್ಯ ಶ್ರುತಿಚೋದನಾತ್ || ೮೯ ||

ನ ಹ್ಯಸ್ಮಿನ್ ಸಜ್ಜತೇ ಕರ್ಮ ಕಿಂಚಿದಾಮೌಂಜಿಬಂಧನಾತ್ |
ಸಾಭಿವ್ಯಾಹಾರಯೇದ್ವೈಹ್ಮ ಸ್ವಧಾನಿವಯನಾದ್ಭತೇ || ೯೦ ||

ವೇದಾಂತಶಾಸ್ತ್ರದ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದಂಟಾಗುವ ಎಲ್ಲಾ ಫಲಕ್ಕೂ ಭಾಗಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ವೇದಾಭ್ಯಾಸವೇ ಮುಖ್ಯವಾದ ತಪಸ್ಸೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇಂತಹ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಹೊಂದಲು ಯಾವಾಗಲೂ ವೇದವನ್ನೇ ಅಭ್ಯಾಸಿಸಬೇಕು. ಯಾವ ದ್ವಿಜನು ವೇದಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡದೆ ಇತರ ಶಾಸ್ತ್ರಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರಮಹೊಂದುತ್ತಾನೆಯೋ ಅವನು ಬದುಕಿರುವಾಗಲೇ ತನ್ನ ವಂಶದೊಡನೆ ಶುದ್ರತ್ವವನ್ನೇ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

೮೯-೯೦ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಮೊದಲನೆಯ ಜನನವು ತಾಯಿಯಿಂದ, ಎರಡನೆಯ ಜನನವೇ ಉಪನಯನ, ಜ್ಯೋತಿಷ್ಕೋಮಾದಿಯಜ್ಞದೀಕ್ಷೆಯಿಂದ ಮೂರನೆಯ ಜನನವೂ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ವೇದದಲ್ಲಿಯೇ ವಿಹಿತವಾಗಿದೆ. ಉಪನಯನಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಇವನಿಗೆ ಯಾವ ಕರ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ ಅಧಿಕಾರವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಉಪನಯನಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ವೇದವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಕೂಡದು. ನವಶ್ರಾದ್ಧದಿ

ಶೂದ್ರೇಣ ಹಿ ಸಮಸ್ತಾವದ್ಯಾವದ್ಯೇದಂ ನ ಜಾನತೇ |

ಕೃತೋಪನೆಯನಸ್ಯಾಸ್ಯ ವ್ರತಾದೇಕನಮಿಸ್ಯತೇ

|| ೯೦ ||

ಋರೋಽಪ್ಯತ್ರ ಪರೀವಾದೋ ನಿಂದಾ ಜಾಪಿ ಸ್ತವರ್ತತೇ |

ಕರ್ಣಾ ತತ್ರ ಪಿಠಾತಮ್ಯಾ ಗಂತವ್ಯಂ ವಾ ತತೋಽನ್ಯತಃ

|| ೯೧ ||

ಋರೋ ಭವೇತ್ಪರೀವಾದೀ ಶ್ವಾ ನೈ ಭವತಿ ನಿಂದಕಃ |

ಪರಿಭೋಕ್ತಾ ಕ್ರಿಮಿರ್ಭವತಿ ಕೀಟೋ ಭವತಿ ಮತ್ಸರೀ

|| ೯೨ ||

ದೂರಸ್ಥೋ ನಾರ್ಜಯೇದೇನಂ ನ ಕೃದ್ಧೋ ನಾಂತಿಕೇ ಸ್ತ್ರಿಯಾಃ |

ಏಕಾಸನಸ್ಥೋ ನ ಭವೇದಾಪನ್ನೋಪಿ ಕದಾಚನ |

|| ೯೩ ||

ಋಗೋಕ್ತೋಽಪ್ಯಯಾನಪ್ರಸಾದಸ್ತಸ್ತರೀಷು ಕಟೀಷು ಚ |

ನಾಸೀತ ಗುರುಣಾ ಸಾರ್ಥಂ ಶಿಲಾಫಲಕನಾಷು ಚ

|| ೯೪ ||

ಮುಂತೋಚ್ಚಾರಣೆಯೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ವೇದಾಧ್ಯಯನದಿಂದ ವೇದಜ್ಞನಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಇವನೂ ಶೂದ್ರನೊಡನೆ ಸಮನಾಗುತ್ತಾನೆ ಉಪನಯನವಾದ ನಂತರ ಅಪೋಶಾನ, ಕರ್ಮ, ಕುರು ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ವಿಹಿತವಾದ ವ್ರತಗಳಿಗೆ ಅರ್ಹನಾಗುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಗುರುವಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿಂದೆಯಾಗಲಿ, ಅಪವಾದವಾಗಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಲ್ಲಿ ತಾನು ಅದನ್ನು ಕೇಳದೆ ಕಿವಿಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟುಹೋಗಬೇಕು. ಗುರುವಿನ ಮೇಲೆ ಅಪವಾದ ಹೊರಿಸುವವನು ಕತ್ತಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ, ನಿಂದಿಸುವವನು ನಾಯಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಅನುಚಿತವಾದ ಗುರುವಿನ ದ್ರವ್ಯದಿಂದ ಜೀವಿಸುವವನು ಕ್ರಿಮಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ಸರವುಳ್ಳವನು ಕೀಟವಾಗುತ್ತಾನೆ. ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದ ಗುರುವನ್ನು ಪೂಜಿಸಬಾರದು. ಕೋಪದಿಂದ ಕೂಡಿಯೂ ಪೂಜಿಸಬಾರದು. ಸ್ತ್ರೀಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೂ ಪೂಜಿಸಬಾರದು. ಬಹಳ ತೊಂದರೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದರೂ ಗುರುವಿನೊಡನೆ ಏಕಾಸನದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಕೂಡಬಾರದು.

೯೫-೧೦೦. ಎತ್ತು, ಕುದುರೆ, ಒಂಟಿ ಮುಂತಾದುವುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ವರಾನಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಪ್ರಾಸಾದ, ಒಳ್ಳೆಯ ಆಸನ, ಚಾಪೆ ಮುಂತಾದುವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ,

ಗುರೋರ್ಗುರೌ ಸನ್ನಿಹಿತೇ ಗುರುವದ್ವೈತ್ತಿಮಾಚರೀತ್ |

ಅಧ್ಯಾಪಯನ್ಸುರುಸುತೋ ಗುರುವನ್ಮಾನಮರ್ಹತಿ

|| ೯೬ ||

ನೆ ಕುರ್ಯಾದ್ಗುರುಪುತ್ರಸ್ಯ ಪಾದಯೋಶ್ಚಾವನೇಜನಂ |

ಗುರುವತ್ಪ್ರತಿಪೂಜ್ಯಾಸ್ತು ಸರ್ವರ್ಣಾ ಗುರುಯೋಷಿತಃ

|| ೯೭ ||

ಅಸರ್ವರ್ಣಾಸ್ತು ಸಂಪೂಜ್ಯಾಃ ಪ್ರತ್ಯುತ್ಥಾನಾಭಿವಾದನೈಃ |

ಅಭ್ಯಂಜನಂ ಸ್ನಾಪನಂ ಚ ಗಾತ್ರೋತ್ಸಾದನಮೇವ ಚ

|| ೯೮ ||

ಗುರುಪತ್ನಾ ನ ಕಾರ್ಯಾಣ ಕೇಶಾನಾಂ ಚ ಪ್ರಸಾಧನಂ |

ಗುರುಪತ್ನೀ ಚ ಯುವತಿಃ ನಾಭಿನಾದ್ಯೇಹ ಪಾದಯೋಃ

|| ೯೯ ||

ಪೂರ್ಣಾ ವಿಂಶತಿವರ್ಷೇಣ ಗುಣದೋಷೌ ವಿಜಾಢರೌ |

ಮಾತ್ರಾ ಸ್ವಸ್ತ್ರಾ ದುಹಿತ್ರಾವಾ ನ ವಿವಿಕ್ತಾಸನೋ ಭವೇತ್

|| ೧೦೦ ||

ಬಲವಾನಿಂದ್ರಿಯಗ್ರಾನ್ಮೋ ವಿದ್ವಾಂಸಮಪಿ ಕರ್ಷತಿ |

ವಿಪ್ರೋಷ್ಯ ಪಾದಗ್ರಹಣಮನ್ವಹಂಚಾಭಿವಾದನಂ

|| ೧೦೧ ||

ಕಲ್ಲುಬೆಂಚು, ದೋಣಿ ಮುಂತಾದುವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಗುರುವಿನೊಡನೆ ಕೂಡ ಬಾರದು. ಗುರುವಿಗೂ ಗುರುವಾದವರು ಬಂದಲ್ಲಿ, ಅವರಲ್ಲಿಯೂ ಗುರುವಿಗೆ ಇರುವ ರೀತಿಯಿಂದಲೇ ವರ್ತಿಸಬೇಕು. ಅಧ್ಯಾಪನಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಗುರುಪುತ್ರನೂ ಗುರುವಿನಂತೆ ಸತ್ಕಾರಾರ್ಹನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಗುರುಪುತ್ರನ ಪಾದಗಳನ್ನು ತೊಳೆಯಬಾರದು. ಗುರುವಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸರ್ವರ್ಣ ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ಗುರುವಿನಂತೆಯೇ ಸತ್ಕಾರಾರ್ಹರು. ಅಸರ್ವರ್ಣಸ್ತ್ರೀಗಳು ಮಾತ್ರ ಪ್ರತ್ಯುತ್ಥಾನಾಭಿವಾದನಗಳಿಂದ ಮಾತ್ರ ಪೂಜಿಸಲು ಅರ್ಹರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಗುರುಪತ್ನಿಗೆ ಅಭ್ಯಂಗ, ಸ್ನಾನ, ಗಾತ್ರಗಳ ಉಜ್ಜುವಿಕೆ, ಕೇಶಸಂಸ್ಕಾರ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು. ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷದ ವಯಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೂಡಿ ಯುವತಿಯಾಗಿರುವ ಗುರುಪತ್ನೀ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪಾದಾಭಿವಾದನವನ್ನೂ ಮಾಡಬಾರದು. ಇದು ಗುಣದೋಷಗಳನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವ ವಿವೇಕಿಯ ಕೃತ್ಯ. ತಾಯಿ, ತಂಗಿ, ಮಗಳು ಅವರೊಡನೆಯೂ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಸೇರಿರಬಾರದು.

೧೦೧-೧೦೭. ಏಕೆಂದರೆ ಪ್ರಬಲಗಳಾಣದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಪಂಡಿತನನ್ನೂ ಸಹ ಅಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೆಳೆಯುತ್ತವೆ. ಗುರುಪತ್ನೀ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಾನು ಪ್ರವಾಸ

ಗುರುದಾರೇಷು ಕುರ್ವೀತ ಸತಾಂ ಧರ್ಮಮನುಸ್ಮರನ್ |
ಪ್ರಿಯೋ ರತ್ನಾನ್ಯಥೋ ವಿದ್ಯಾ ಧರ್ಮಸ್ಸತ್ಯಂ ಸುಭಾಷಿತಂ || ೧೦೨ ||

ಶಿಲ್ಪಾನಿ ಚಾಸ್ಯದೃಷ್ಟಾನಿ ಸಮಾದೇಯಾನಿ ಸರ್ವತಃ |
ಅಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಧ್ಯಯಾನಮಾಪತ್ಯಾಲೇ ವಿಧೇಯತೇ || ೧೦೩ ||

ಅನುವ್ರಜ್ಯ ಚ ಶುಶ್ರೂಷಾ ಯಾವದಧ್ಯಯನಂ ಗುರೌ |
ನಾಬ್ರಾಹ್ಮಣಗುರೌ ಶಿಷ್ಯೋ ವಾಸಮಾತ್ಯಂತಿಕಂ ವಸೇತ್ || ೧೦೪ ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ವಾನನೌಚಾನೇ ಕಾಂಕ್ಷನ್ ಗತಿಮನುತ್ತಮಾಂ |
ಸಿತ್ಯಭಿರ್ಮಾತೃಭಿರ್ನಾರ್ಯಃ ಪತಿಭಿರ್ದೇವರೈಸ್ತಥಾ || ೧೦೫ ||

ಭೂಷ್ಯಾ ಭೂಷಯಿತನ್ಯಾತ್ಮ ಬಹುಕಲ್ಯಾಣಮಿಪ್ಸುಭಿಃ |
ಯತ್ರ ನಾರ್ಯಸ್ತು ಪೂಜ್ಯಂತೇ ರಮಂತೇ ತತ್ರ ದೇವತಾಃ || ೧೦೬ ||

ಪೋಗಿ ಬಂದ ದಿನ ಮಾತ್ರ ಪಾದಗ್ರಹಣ ಮಾಡಬೇಕು. ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಅಭಿವಾಧನ ಮಾತ್ರ. ಈ ಸದ್ಧರ್ಮವನ್ನು ಮರೆಯಬಾರದು. ಪ್ರೀತಿ, ರತ್ನಗಳು, ವಿದ್ಯಾ, ಧರ್ಮ, ಸತ್ಯ, ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತು, ಅಗ್ರಾಮ್ಯವಾದ ಶಿಲ್ಪ ಇವನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಂದಲೂ ಸ್ವೀಕರಿಸಬಹುದು. ಅಪತ್ಯಾಲದಲ್ಲಿ ಅಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಂದಲೂ ಅಧ್ಯಯನವು ವಿಹಿತವಾಗಿದೆ. ಅನುಗಮನ, ಶುಶ್ರೂಷೆಗಳೂ ಅಧ್ಯಯನವಾದುವಾಗಿ, ಆ ಗುರುವಿನಲ್ಲಿಯೂ ಉಂಟು. ಆದರೆ ಅಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದ ಗುರುವಿನಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ವಾಸಮಾಡಲು ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಸಾಂಗವೇದಾಧ್ಯಯನ ಹೊಂದದಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಗುರುವಿನಲ್ಲಿಯೂ ತನ್ನ ನೈಷ್ಠಿಕವ್ರತದಿಂದ ಉತ್ತಮಗತಿಯನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಇದು ಸಮಾನ. ಪ್ರೀಯರು ತಂದೆತಾಯಿಗಳಿಂದಲೂ, ಪತಿ, ಭಾವಮೈದ ಮುಂತಾದವರಿಂದಲೂ, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಅಲಂಕಾರಾದಿಗಳಿಂದಲೂ, ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿರುವಂತೆ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕವರು ಯಾವ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೀಯರು ಸಂತೋಷದಿಂದಿರುತ್ತಾರೆಯೋ ಅಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳೂ ಪ್ರಸನ್ನ

ಯತ್ರೈತಾಸ್ತು ನ ಪೂಜ್ಯಂತೇ ಸರ್ವಾಸ್ತತ್ಪ್ರಾಥಮಾಃ ಕ್ರಿಯಾಃ |
ಸಂತುಷ್ಟೋ ಭಾರ್ಯಯಾ ಭರ್ತಾ ಭಾರ್ಯಾ ಭರ್ತೃ ತಥೈವ ಚ || ೧೦೬ ||

ಯಸ್ತಿಸ್ನೇತತ್ಕುಲೇ ನಿತ್ಯಂ ಕಲ್ಯಾಣಂ ತತ್ರ ವೈ ಧ್ರುವಂ |
ಕುನಿನಾಹೈಃ ಕ್ರಿಯಾಲೋಪ್ಯೇರ್ವೇದಾನಧ್ಯಯನೇನ ಚ || ೧೦೭ ||

ಕುಲಾನ್ಯಕುಲತಾಂ ಯಾಂತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾತಿಕ್ರಮೇಣ ಚ |
ಶಿಲ್ಪೇನ ವ್ಯವಹಾರೇಣ ಶೂದ್ರಾಪುತ್ರೈಶ್ಚ ಕೇವಲೈಃ || ೧೦೮ ||

ಗೋಭಿರಶ್ವೈಶ್ಚ ಯಾನೈಶ್ಚ ಕೃಷ್ಯಾ ರಾಜೋಪಸೇವಯಾ |
ಅಯಾಜ್ಯಯಾಜನೈಶ್ಚೈವ ನಾಸ್ತಿ ಕೈನ ಚ ಕರ್ಮಣಾ || ೧೦೯ ||

ಕುಲಾನ್ಯಕುಲತಾಂಯಾಂತಿಯಾನಿ ಹೀನಾನಿ ಮಂತ್ರತಃ |
ಮಂತ್ರತಸ್ತು ಸಮೃದ್ಧಾನಿ ಕುಲಾನ್ಯಲ್ಪಧನಾನ್ಯಪಿ || ೧೧೦ ||

ರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ ಎಲ್ಲಿ ಪ್ರೀಯರು ಸಂತೋಷದಿಂದಿರುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ವಿಧಿಗಳೂ ನಿಷ್ಫಲವಾಗುತ್ತವೆ. ಯಾವ ಗೃಹಸ್ಥನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪತ್ನಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪತಿಯೂ, ಪತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪತ್ನಿಯೂ ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿರುವರೋ, ಅಂತಹ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಮಂಗಲಪರಂಪರೆಯೇ ತುಂಬಿರುತ್ತದೆ ಇದು ನಿಶ್ಚಯ.

೧೦೮-೧೧೨ ಶಾಸ್ತ್ರನಿಷಿದ್ಧವಾದ ವಿವಾಹಗಳಿಂದಲೂ, ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಕ್ರಿಯಾಲೋಪದಿಂದಲೂ, ವೇದಾಧ್ಯಯನವಿಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದಲೂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾತಿಕ್ರಮದಿಂದಲೂ ಸತ್ಕುಲಗಳೂ ದುಷ್ಟಕುಲಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಕೇವಲ ಶೂದ್ರ ಪ್ರೀತುರೊಡನೆ ಉಂಟಾಗುವ ಶಿಲ್ಪ ಮತ್ತು ವ್ಯವಹಾರಗಳಿಂದಲೂ, ಅವರೊಡನೆ ಸೇವಿಸಬಹುದಾದ ಗವಾಶಾದಿಯಾನಗಳಿಂದಲೂ, ಕೃಷಿಯಿಂದಲೂ, ರಾಜೋಪಸೇವೆಯಿಂದಲೂ, ಅನರ್ಹನಿಂದ ಯಜ್ಞಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸುವುದರಿಂದಲೂ, ನಾಸ್ತಿಕ್ಯದಿಂದಲೂ, ನಿಷಿದ್ಧಕರ್ಮಗಳಿಂದಲೂ, ಮಂತ್ರಹೀನತೆಯಿಂದಲೂ, ಸತ್ಕುಲಗಳು ದುಷ್ಟಕುಲಗಳಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತವೆ ಮಂತ್ರಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸತ್ಕುಲಗಳು ಅತ್ಯಲ್ಪ ಧನಾದಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೂ ಸತ್ಕುಲಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಗಣನೆ ಹೊಂದುತ್ತವೆ.

ಕುಲಸಂಖ್ಯಾಂ ತು ಗಚ್ಛಂತಿ ಕರ್ಷಂತಿ ಚ ಮಹದ್ಭೃತಃ |

ಯುಷಯಃ ಪಿತರೋ ದೇವಾಃ ಭೂತಾನ್ಯತಿಥಯಸ್ತಥಾ || ೧೧೨ ||

ಆಶಾಸತೇ ಕುಟುಂಬಿಭ್ಯಃ ತೇಭ್ಯಃ ಕಾರ್ಯಂ ವಿಜಾನತಾ |

ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯೇನಾರ್ಚಯೇತರ್ಷೀನ್ ಹೋವೈರ್ದೇವಾನ್ಯಥಾವಿಧಿ || ೧೧೩ ||

ಪಿತೃನ್ ಶ್ರಾದ್ಧೇನ ನೈನನ್ನೈಃ ಭೂತಾನಿ ಬಲಿಕರ್ಮಣಾ |

ದದ್ಯಾದಹರಹಃ ಶ್ರಾದ್ಧಮನ್ನಾದ್ಯೇನೋದಕೇನ ಚ || ೧೧೪ ||

ಪಯೋಮೂಲಫಲೈರ್ವಾಪಿ ಪಿತೃಭ್ಯಃ ಪ್ರೀತಿಮಾಹರನ್ |

ಏಕಮಪ್ಯಾಶಯೇದ್ವಿಪ್ರಂ ಪಿತೃರ್ಥೇ ಪಾಂಚಯಜ್ಞಕೇ || ೧೧೫ ||

ನ ಚೈವಾಶ್ರಾತಯೇತ್ಕಂಚಿದ್ವೈಶ್ವದೇವಂ ಪ್ರತಿ ದ್ವಿಜಂ |

ವೈಶ್ವದೇವಸ್ಯ ಸಿದ್ಧಸ್ಯ ಗೃಹ್ಯಗ್ನೌ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕಂ || ೧೧೬ ||

ಹೆಚ್ಚಾದ ಯಶಸ್ಸನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತವೆ ಋಷಿಗಳು, ಪಿತೃಗಳು, ದೇವತೆಗಳು, ಭೂತಗಳು, ಅತಿಥಿಗಳು ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಕುಟುಂಬಿಯಾದ ಗೃಹಸ್ಥನನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಶುಭವನ್ನು ಕೋರಿ ಹರಸುತ್ತಾರೆ. ವಿವೇಕಿಯಾದ ಗೃಹಸ್ಥನು ಇವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಗೌರವಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ವರ್ತಿಸಬೇಕು.

೧-೩-೧೧೬. ವೇದಾಧ್ಯಯನದಿಂದ ಋಷಿಗಳನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸಬೇಕು. ಯಥಾವಿಧಿಯಾದ ಹೋಮಗಳಿಂದ ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ಶ್ರಾದ್ಧದಿಂದ ಪಿತೃಗಳನ್ನೂ, ಅನ್ನದಾನದಿಂದ ಮನುಷ್ಯರನ್ನೂ ಬಲಿಹರಣದಿಂದ ಭೂತಗಳನ್ನೂ ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಬೇಕು. ಪಿತೃಗಳ ಪ್ರೀತಿಗಾಗಿ ಪ್ರತಿದಿನದಲ್ಲಿಯೂ, ಅನ್ನಾದಿಗಳಿಂದ ಅಥವಾ ಜಲದಿಂದ ಹಾಲು, ಫಲ, ಮೂಲಾದಿಗಳಿಂದಲೇ ಆಗಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಿಯೇ ಮಾಡಬೇಕು. ಪಂಚಯಜ್ಞಾನುಬಂಧಿಯಾದ ಪಿತೃಪ್ರೀತಿಗಾಗಿ ಒಬ್ಬನನ್ನಾದರೂ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಬೇಕು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವೈಶ್ವದೇವಾಂಗವಾಗಿ ಬೇರೊಬ್ಬನನ್ನು ಉಟ ಮಾಡಿಸಬೇಕಾದ್ದಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿದಿನದಲ್ಲಿಯೂ ಸಿದ್ಧವಾದ ವೈಶ್ವದೇವಾನ್ನದಿಂದ ಗೃಹ್ಯಾಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸೂತ್ರದಂತೆ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ವೈಶ್ವದೇವನನ್ನು ಮಾಡಿಯೇ

ಸೈಶೋತ್ರವಿಹಿತಂ ಕುರ್ಮ್ಯದೈಶ್ವದೇವಮತಂದ್ರಿತಃ |
ಪ್ರಣೇತೇ ನಾ ಪ್ರಣೇತೇ ವಾ ಹುತೋತ್ಸೃಷ್ಟೇ ಜಲೇಪಿ ನಾ || ೧೧೭ ||

ವೈಶ್ವದೇವಂ ಧ್ರುವಂ ಕಾರ್ಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ವಿಶಕ್ತಿತಾ |
ಪರಂ ಸ್ಥಾನಮವಾಪ್ನೋತಿ ಕೃತ್ವೈವಂ ಸಂತತಂ ಗೃಹೀ |
ಭೋಜಯೇದತಿಥಿಂಶಶ್ಚಾ ದ್ವಿಪ್ಪಾಂ ದದ್ಯಾಚ್ಚ ಭಿಕ್ಷವೇ || ೧೧೮ ||

ಯತ್ಪುಣ್ಯಫಲಮಾಪ್ನೋತಿ ಗಾ ದತ್ವಾ ವಿಧಿವದ್ಗೃಹಾ |
ತತ್ಪುಣ್ಯಫಲಮಾಪ್ನೋತಿ ಭಿಕ್ಷಾಂ ದತ್ವಾ ಯಥಾರ್ಚಿತಾಂ || ೧೧೯ ||

ವಿದ್ಯಾತಪಃ ಸಮೃದ್ಧೇಷು ಹುತಂ ವಿಪ್ರಮುಖಾಗ್ನಿಷು |
ನಿಸ್ತಾರಯತಿ ದುರ್ಗೇಷು ಭವತ್ಪಕ್ಷಯಮೇವ ಚ || ೧೨೦ ||

ಸಂಸ್ತಾಪ್ತಾಯತ್ಪತಿಥಯೇ ಪ್ರದದ್ಯಾದಾಸನೋದಕಂ |
ಅನ್ನಂ ಚೈವ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಸತ್ಕೃತ್ಯ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕಂ || ೧೨೧ ||

ಮಾಡಬೇಕು. ಸಿದ್ಧವಾದ ಅನ್ನದಿಂದ ಹೋಮಪೂರ್ವಕವಾಗಲಿ ಅನ್ನವನ್ನಿಟ್ಟು
ಜಲದಿಂದಾಗಲಿ ಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ವೈಶ್ವದೇವನನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

೧೦೮-೧೨೨ ಗೃಹಸ್ಥನಾದವನು ಈ ವಿಧವಾದ ಧರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನವದಿಂದ
ಉತ್ತಮಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ವೈಶ್ವದೇವವಾದುದೇಲಿ ಅತಿಥಿಗೆ ಭೋಜನ
ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಭಿಕ್ಷುಗಳಿಗೆ ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ನೀಡಬೇಕು ಗುರುಪಿಗೆ ಯಥಾ ವಿಧಿ
ಗೋದಾನಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪುಣ್ಯಫಲವುಂಟಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಭಿಕ್ಷುಕರಿಗೆ ಸತ್ಕಾರ
ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಭಿಕ್ಷೆನೀಡಿದವನೂ ಅಂತಹ ಪುಣ್ಯಫಲವನ್ನೇ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.
ವಿದ್ಯೆ, ತಪಸ್ಸು ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಉತ್ಕೃಷ್ಟರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಮುಂದೆ ಅನ್ನ
ಯಿಲ್ಲವೆಂದಾದಿ ಇಂತಹ ಹೋಮವು ಅಂತಹ ಕಷ್ಟಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಇವನನ್ನು
ಕಾಪಾಡುತ್ತದೆ. ಅಕ್ಷಯಫಲಪ್ರದವೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅತಿಥಿಯಾಗಿ ಒಂದನಾಗಿ
ಅಸನವನ್ನೂ, ಉದಕವನ್ನೂ ಕೊಡಬೇಕು. ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಅನ್ನವನ್ನೂ ಯಥಾವಿಧಿ
ಯಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕೊಡಬೇಕು. ಶಿಲಾ, ಉಂಭ ಮೊದಲಾದ ವೈರಾಗ್ಯವೃತ್ತಿ

ಶಿಲಾನ್ಯ ಪೃಥ್ವಿಂ ಭತೋ ನಿತ್ಯಂ ಪಂಚಾಗ್ನೀನಸಿ ಜುಹ್ವತಃ |
ಸರ್ವಂ ಸುಕೃತಮಾದತ್ತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಽನರ್ಚಿತೋ ವಸನ್ || ೧೨೨ ||

ತೃಣಾನಿ ಭೂಮಿರುದಕಂ ವಾಕ್ಯ ತುರ್ಥೀಚ ಸೂನ್ಯತಾ |
ಏತಾನ್ಯಸಿ ಸತಾಂ ಗೇಹೇ ನೋಚ್ಛಿದ್ಯಂತೇ ಕದಾಚನ || ೧೨೩ ||

ಏಕರಾತ್ರಂ ತು ನಿವಸನ್ನತಿಥಿಃ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಸ್ವುತಃ |
ನೈಕಗ್ರಾಮಾಣಮತಿಥಿಂ ವಿಶ್ರಂ ಸಾಂಗತಿಕಂ ತಥಾ || ೧೨೪ ||

ಉಪಾಸತೇ ಯೇ ಗೃಹಸ್ಥಾಃ ಪರಪಾಕಮಬುದ್ಧಯಃ |
ತೇನ ತೇ ಪ್ರೇತ್ಯ ಪಶುತಾಂ ವ್ರಜನ್ಯನ್ನಾದ್ಯದಾಯಿನಾಂ || ೧೨೫ ||

ಅಸ್ತ್ರೀಣನ್ ಯೋಽತಿಥಿಃ ಸಾಯಂ ಸೂರ್ಯಾಂತೇ ಗೃಹಮೇಧಿನಾ |
ಕಾಲೇ ಪಾಪ್ತಸ್ತೃಕಾಲೇ ವಾ ನಾಸ್ಯಾನ್ನತ್ನನ್ ಗೃಹೇ ವಸೇತ್ || ೧೨೬ ||

ಯನ್ನವಲಂಭಿಸಿ ಪಂಚಾಗ್ನಿ ಹೋಮದಲ್ಲಿ ನಿರತನಾದ ಉತ್ಕೃಷ್ಟಧಾರ್ಮಿಕನ ಪುಣ್ಯ
ಫಲವೂ ಸಹ ಮನೆಗೆಬಂದು ಸತ್ಕಾರಹೊಂದದೆ ದುಃಖದಿಂದ ವಾಸಿಸಿದ ಒಬ್ಬ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಂದ ಅಪಹರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

೧೨೩-೧೨೬. ಆಸನಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗವಾಗುವ ತೃಣಾದಿಗಳು, ವಾಸಾರ್ಹ
ವಾದ ಸ್ಥಳ, ಜಲ, ಒಳ್ಳೆಯಮಾತು. ಈ ನಾಲ್ಕುವಸ್ತುಗಳು ಸತ್ಪುರುಷರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ
ಯಾವಾಗಲೂ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ, ಒಂದುರಾತ್ರಿ ಮಾತ್ರ ವಾಸಮಾಡುವವನು
ಅತಿಥಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ ಒಂದೇ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು, ಪರಿಹಾಸಾದಿಗಳಿಂದ
ಜೀವನವೃತ್ತಿಯುಳ್ಳ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಅತಿಥಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾವ ಗೃಹಸ್ಥರು
ಪರಾನ್ನದಿಂದಲೇ ಜೀವಿಸುತ್ತಾರೆಯೋ ಅಂತಹ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಗಳು ದೇಹವಿಯೋಗವಾದ
ನಂತರ ಅನ್ನದಾಯಿಗಳಾದ ಸತ್ಪುರುಷರಿಗೆ ಪಶುಗಳಾಗಿ ಆಗುತ್ತಾರೆ. ಅಸ್ತಮಯ
ವಾದ ನಂತರ ಕಾಲದಲ್ಲಾಗಲಿ ಅಕಾಲದಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಯಾವ
ಅತಿಥಿಯು ಗೃಹಸ್ಥನಿಂದ ಸತ್ಕಾರಹೊಂದದೆ ಊಟವನ್ನೂ ಮಾಡದೆ ವಾಸಮಾಡಿ
ಹೋಗುತ್ತಾನೆಯೋ ಅಂತಹ ಅತಿಥಿಗೂ ಉಪಯೋಗವಾಗದಿರುವ ಅನ್ನಾದಿಭೋಜ್ಯ

ನನ್ವೈ ಸ್ವಯಂ ಶಬ್ದಶ್ಚೇಯಾದತಿಥಿಂ ಯನ್ನ ಭೋಜಯೇತ್ |

ಭನ್ಯಂ ಯಶಸ್ಯ ಮಾಯುಷ್ಯಂ ಸ್ವರ್ಗ್ಯಂ ಚಾತಿಥಿಪೂಜನಂ || ೧೨೭ ||

ವೈಶ್ವದೇವೇ ತು ನಿರ್ವೃತ್ತೇ ಯದ್ಯನ್ಯೋಽತಿಥಿರಾವೃಜೇತ್ |

ತಸ್ಯಾಪ್ಯನ್ನಂ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಪ್ರದದ್ಯಾನ್ನ ಬಲಿಂಹರೇತ್ || ೧೨೮ ||

ನ ಭೋಜನಾರ್ಥೇ ಸ್ವೇ ವಿಪ್ರಃ ಕುಲಗೋತ್ರೇ ನಿವೇದಯೇತ್ |

ಭೋಜನಾರ್ಥೇ ತು ಶಂಸನ್ವಾ ವಾಂತಾಶೀಶ್ಯಚ್ಯತೇ ಬುಧೈಃ || ೧೨೯ ||

ಯಾದಿತ್ಯತಿಥಿಧರ್ಮೇಣ ಕ್ಷತ್ರಿಯೋ ಗೃಹಮಾವೃಜೇತ್ |

ಭುಕ್ತವತ್ಸು ಚ ವಿಪ್ರೇಷು ಕಾಮಂ ತಮಪಿ ಪೂಜಯೇತ್ || ೧೩೦ ||

ವೈಶ್ಯಶೂದ್ರಾವಪಿ ಪ್ರಾಪ್ತೌ ಕುಟುಂಬೇಽತಿಥಿಧರ್ಮಿಣೌ |

ಭೋಜಯೇತ್ಸಹ ಭೃತ್ಯೈಸ್ತಾನಾನ್ಯಶಂಸ್ಯಂ ಪ್ರಯೋಜಯೇತ್ || ೧೩೧ ||

ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಗೃಹಸ್ಥನೂ ಊಟಮಾಡಬಾರದು. ಯಥಾವಿಧಿಯಾದ ಈ ಅತಿಥಿ ಪೂಜನವು ಧನಪ್ರಾಪ್ತಿಗೂ ಸಾಧನವಾಗುತ್ತದೆ. ಯಶಸ್ಕರವೂ, ಆಯುಃಪ್ರದವೂ ದೇಹವಿಯೋಗಾನಂತರ ಸ್ವರ್ಗಪ್ರಾಪ್ತಿಸಾಧಕವೂ ಆಗುತ್ತದೆ.

೧೨೮-೧೩೩. ವೈಶ್ವದೇವನು ಮುಗಿದ ಮೇಲೆಯೂ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಅತಿಥಿಯು ಬಂದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೂ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಅನ್ನದಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಬಲಿಹರಣಮಾಡಿ ಸಮಾಪ್ತಮಾಡಬಾರದು ಅತಿಥಿಯಾಗಿ ಬಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಭೋಜನಲಾಭಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ಕುಲಗೋತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸಬಾರದು. ಊಟಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ಕುಲವನ್ನು ಹೊಗಳಿಕೊಳ್ಳುವವನು ವಾಂತಾಶೀ ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ. ಅತಿಥಿಧರ್ಮದಿಂದ ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ಮನೆಗೆ ಬಂದದ್ದಾದರೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಭೋಜನವಾದನಂತರ ಅವನನ್ನೂ ಭೋಜನಾದಿಗಳಿಂದ ಸತ್ಕರಿಸಬೇಕು. ವೈಶ್ಯಶೂದ್ರರೂ ಅತಿಥಿಧರ್ಮದಿಂದ ಬಂದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಭೃತ್ಯರೊಡನೆ, ಅವರಿಗೂ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಭೋಜನಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಸ್ನೇಹಿತರು ಮನೆಗೆ ಬಂದಲ್ಲಿ ಪತ್ನಾದಿಗಳೊಡನೆ ಅವರನ್ನೂ ಭೋಜನಮಾಡಿಸ

ಸಖ್ಯಾದೀನ್ಮಾರ್ಯಯಾ ಸಾರ್ಥಂ ಭೋಜಯೇದ್ವೈದಮಾಗತಾನ್ |
ಪತಿತಶ್ವಪಚೇಭ್ಯಸ್ತು ಶ್ವಭ್ಯಸ್ತು ಭುವಿ ನಿರ್ವಪೇತ್ || ೧೩೨ ||

ಸುಸಾಸಿನೀಃ ಕುಮಾರಾಂಕ್ಷ ರೋಗಿಣೋ ಗರ್ಭಿಣೀಸ್ತಥಾ |
ಅತಿಥಿಭ್ಯೋಽಗ್ರ ವನ್ಯನಾನ್ಭೋಜಯೇದವಿಚಾರಯನ್ || ೧೩೩ ||

ಅದಶ್ಚಾ ತು ಯ ಏತೇಭ್ಯಃ ಪೂರ್ವಂ ಭುಂಕ್ತವಿಚಕ್ಷಣಃ |
ಸಭುಂಜಾನೋ ನಜಾನಾತಿ ಶ್ವಗೃಧ್ರೈರ್ಜಗ್ಗಿಮಾತ್ಮನಃ || ೧೩೪ ||

ಭುಕ್ತವತ್ಸು ಚ ವಿಪ್ರೇಷು ಸ್ವೇಷು ಭೃತ್ಯೇಷು ಜೈವ ಹಿ |
ಭುಂಜೀಯಾತಾಂ ತತಃ ಪಶ್ಚಾದವಶಿಷ್ಟಂ ತು ದಂಪತೀ || ೧೩೫ ||

ಗೃಹಸ್ವೈರ್ಧಾರ್ಯತೇ ವಿಪ್ರಾಃ ಶ್ರೈಲೋಕ್ಯಂ ಸ ಚರಾಚರಂ |
ಪಾಕಃ ಕಾರ್ಯೋ ಗೃಹಸ್ಥೇನ ಭೂತೋದ್ಧರಣಕಾಮ್ಯಯಾ || ೧೩೬ ||

ಅಘಂ ಸ ಕೇವಲಂ ಭುಂಜೀ ಯಃ ಪಚತ್ಯಾತ್ಮಕಾರಣಾತ್ |
ವಿಘ್ನಾಶೀ ಭವೇನ್ನಿತ್ಯಂ ನಿತ್ಯಂ ಜಾಮೃತಭೋಜನಃ || ೧೩೭ ||

ಬೇಕು. ಪತಿತರು, ಶ್ವಪಚರು ಅನ್ನಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದಲ್ಲಿ ನಾಯಿಗಳಿಗೂ ಅವರಿಗೂ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅನ್ನವನ್ನು ಹಾಕಬೇಕು. ಸುಸಾಸಿನಿಗಳು, ಸಣ್ಣಹುಡುಗರು ರೋಗಿಗಳು, ಗರ್ಭಿಣಿಪ್ರೀಯರು ಇವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಯಾವ ವಿಚಾರವನ್ನೂ ಮಾಡದೆ ಅತಿಥಿಗಳಿಗಿಂತ ಮೊದಲೇ ಭೋಜನಮಾಡಿಸಬೇಕು.

೧೩೪-೧೩೬. ಇವರಿಗೆ ಮೊದಲು ಭೋಜನಮಾಡಿಸದೆ ಯಾವ ಗೃಹಸ್ಥನು ಮೊದಲು ಭೋಜನಮಾಡುತ್ತಾನೆಯೋ ಅವನು ಪಂಡಿತನಾಗಿದ್ದರೂ ನಾಯಿ, ಹದ್ದು ಮುಂತಾದುವು ತನ್ನನ್ನೇ ತಿನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾಕೃತರೂ ತನ್ನ ಭೃತ್ಯವರ್ಗವೂ ಎಲ್ಲರೂ ಊಟಮಾಡಿದನಂತರ ಉಳಿದಿರುವ ಅನ್ನಾದಿಗಳನ್ನು ದಂಪತಿಗಳು ಊಟಮಾಡಬೇಕು. ಈ ವಿಧವಾದ ಉಪಕಾರದಿಂದ ಗೃಹಸ್ಥರು ಚರಾಚರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮೂರು ಲೋಕವನ್ನೂ ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಗೃಹಸ್ಥನಾದವನು ಭೂತೋದ್ಧಾರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ ನಿತ್ಯವೂ ಪಾಕಮಾಡಬೇಕು. ತನಗಾಗಿಯೇ

ವಿಘ್ನಸಂ ಭುಕ್ತಶೇಷಂ ತು ಯಜ್ಞಶೇಷಂ ತಥಾಮೃತಂ |
ರಾಜರ್ಷಿಸ್ಸಾತಕಾಚಾರ್ಯಪ್ರಿಯತ್ವತುರಮಾತುಲಾನ್ || ೧೩೮ ||

ಅರ್ಹಯೇನ್ಮಧುಪರ್ಕೇಣ ಪರಿಸಂವತ್ಸರೋಷಿತಾನ್ |
ದ್ವಾಕಾಲೌ ಗೃಹಿಣಃ ಸಾಕೋ ವೈಶ್ವದೇವಶ್ಚ ಕೀರ್ತ್ಯತೇ || ೧೩೯ ||

ನೇದೋದಿತಂ ಸ್ವಕಂ ಕರ್ಮ ನಿತ್ಯಂ ಕುರ್ಯಾದತಂದ್ರಿತಃ |
ಸರ್ವಾನ್ನಮುತ್ಸೃಜೇದರ್ಥಾನ್ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಸ್ಯ ವಿರೋಧಿನಃ || ೧೪೦ ||

ಬುದ್ಧಿವೃದ್ಧಿಕರಾಣ್ಯಾತು ಧನ್ಯಾನಿ ಚ ಹಿತಾನಿ ಚ |
ನಿತ್ಯಂ ಶಾಸ್ತ್ರಾಣ್ಯವೇಕ್ಷೇತ ನಿಗಮಾಂಶ್ಚೈವ ವೈದಿಕಾನ್ || ೧೪೧ ||

ಋಷಿಯಜ್ಞಂ ದೇವಯಜ್ಞಂ ಭೂತಯಜ್ಞಂ ತಥೈವ ಚ |
ಸೌಮ್ಯಜ್ಞಂ ಪಿತೃಯಜ್ಞಂ ಚ ಪಂಚಯಜ್ಞಾನ್ನಹಾಪಯೇತ್ || ೧೪೨ ||

ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಂ ಚ ಜುಹುಯಾದಾದ್ಯಂತೇ ದ್ಯುನಿಶೋಸ್ಸದಾ |
ವರ್ತೇನ ಚಾರ್ಥಮಾಸಾಂತೇ ಸೌರ್ಣಮಾಸೇ ತಥೈವ ಚ || ೧೪೩ ||

ಪಾಕಮಾಡುವ ಗೃಹಸ್ಥನು ಕೇವಲ ಪಾಪಫಲವನ್ನೇ ಆನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ. ವಿಘ್ನಸ ವೆಂದರೆ ಭೋಜನ ಮಾಡಿದನಂತರ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುವಶೇಷ ಅಮೃತ ವೆಂದರೆ ಯಜ್ಞವಿಶೇಷ. ಗೃಹಸ್ಥನಾದವನು ನಿತ್ಯವೂ ವಿಘ್ನಸಾಶಿಯಾಗಿಯೂ, ಅಮೃತಾಶಿಯಾಗಿಯೂ ಆಗಿರಬೇಕು. ರಾಜರ್ಷಿ, ಸ್ನಾತಕ, ಆಚಾರ್ಯ, ಇಷ್ಟ ನಾದವನು, ಮಾನ, ಸೋದರಮಾವ ಇವರು ವರ್ಷ ಕಳೆದಮೇಲೆ ಪುನಃ ಬಂದಲ್ಲಿ ಇವರನ್ನು ಮಧುಪರ್ಕದಿಂದ ಸತ್ಕರಿಸಬೇಕು. ಗೃಹಸ್ಥನಿಗೆ ಎರಡು ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪಾಕ ಮತ್ತು ವೈಶ್ವದೇವತೆಗಳು ವಿಹಿತವಾಗಿವೆ.

೧೪೦-೧೪೫ ನೇದವಿಹಿತಗಳಾದ ಎಲ್ಲಾ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೂ ನಿತ್ಯವೂ ಅಲಸ್ಯ ವಿಪ್ಲವಿ ಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು ವೇದಾಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ವಿರೋಧಿಗಳಾದ ಎಲ್ಲಾ ವ್ಯಾಪಾರ ವನ್ನೂ ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು. ಬುದ್ಧಿಯ ವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳಾದ, ಹಿತಕರಗಳಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ, ವೈದಿಕ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೂ ನಿತ್ಯವೂ ವಿಚಾರಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು. ಋಷಿಯಜ್ಞ, ದೇವಯಜ್ಞ, ಭೂತಯಜ್ಞ, ಮನುಷ್ಯಯಜ್ಞ, ಪಿತೃಯಜ್ಞ ಈ

ತಯೋಃ ಕಾಲಃ ಸ್ಫುತಃ ಸ್ತೋಣೇ ಪೂರ್ಣೇ ಚ ಶತಲಕ್ಷಣೇ |
ಪಶುನಾಪ್ಯಯನಾಂತೇ ಚ ಮಾಸಾಂತೇ ಸೌಮಿಕೈರ್ಮಘೈಃ || ೧೪೪ ||

ನಾವಿಷ್ಟ್ಯಾ ನವಸಸ್ಯೇಷ್ಟ್ಯಾ ಪಶುನಾ ವಾಗ್ನಿಮಾನ್ ದ್ವಿಜಃ |
ನ ವಾನ್ಮಮದ್ಯಾನ್ಮಾಂಸಂ ವಾ ದೀರ್ಘಮಾಯುರ್ಜೀವೀಷುಃ || ೧೪೫ ||

ನವೇನಾನರ್ಚಿತಾಹ್ಯಸ್ಯ ಪಶುಹವ್ಯೇನ ಚಾಗ್ನಯಃ |
ಪ್ರಾಣಾನೇವಾತ್ಮಮಿಚ್ಛಂತಿ ನವಾನ್ಮಾಮಿಷಗರ್ಭಿನಃ || ೧೪೬ ||

ಆಸನಾಶನ ಶಯ್ಯಾಭಿರದ್ಭಿರ್ಮೂಲಫಲೇನ ವಾ |
ನಾಸ್ಯ ಕಶ್ಚಿದ್ವಸೇದ್ಗೇಹೇ ಶಕ್ತಿತೋಽನರ್ಚಿತೋಽಥಿಃ || ೧೪೭ ||

ಪಾಪಂಧಿನೋ ವಿಕರ್ಮಸ್ಥಾನ್ ಬೈಡಾಲವ್ರತಿಕಾನ್ ಶರಾನ್ |
ಹೈತುಕಾನ್ಪಕವೃತ್ತೀಂಶ್ಚ ನಾಜ್ಯುತ್ರೇಣಾಪಿ ನಾರ್ಚಯೇತ್ || ೧೪೮ ||

ಪಂಚ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಯಾನಾಗಲೂ ಬಿಡಬಾರದು. ಅಗ್ನಿ ಹೋತ್ರವನ್ನೂ ಸಹ ದಿನ ರಾತ್ರಿಗಳ ಆದ್ಯಂಶದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದ ಅರ್ಧಮಾಸದ ಕೊನೆ ಯಾದ ಅನಗನಾಸ್ಯೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಕೊನೆಯಾದ ಪೂರ್ಣಮೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಡಬೇಕು. ಅಯನದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಪಶುಯಾಗವನ್ನೂ, ಋತುಗಳ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಸೋಮಯಾಗವನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕು. ದೀರ್ಘಕಾಲ ಜೀವಿಸುವ ಆಶೆ ಇರುವ ದ್ವಿಜನು ಅಗ್ನಿ ಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಲ್ಲಿ ನವಾಗ್ರಯಣವನ್ನೂ, ಪಶುಯಾಗವನ್ನೂ ಮಾಡಿಯೇ ಹೊಸ ಧಾನ್ಯವನ್ನೂ, ಮಾಂಸವನ್ನೂ ತಿನ್ನಬೇಕು.

೧೪೬-೧೪೮. ಹೊಸದಾದ ಹವ್ಯ ಮತ್ತು ಪಶುಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡದಿರುವ ಗೃಹಸ್ಥನ ಅಗ್ನಿಗಳು ಆದರ ಆಶೆಯಿಂದ ಗೃಹಸ್ಥನ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನೇ ತಿನ್ನಲು ಆಶೆಪಡುತ್ತವೆ. ಆಸನ, ಅನ್ನ, ಶಯ್ಯಾ, ಜಲ, ಮೂಲ, ಫಲಾದಿಗಳಿಂದ ಯಥಾ ಶಕ್ತಿ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡದ ಯಾವ ಅತಿಥಿಯೂ ಇವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿರಬಾರದು. ವೇದ ಬಾಹ್ಯರು, ನಿಂದಿತಕರ್ಮರು. ಬೈಡಾಲವೃತ್ತಿಗಳೆಂಬ ಡಾಂಭಿಕರು, ಮೂರ್ಖರು, ಲೌಕಿಕಯುಕ್ತಿಮಾತ್ರದಿಂದ ವೇದದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವಿಲ್ಲದವರು, ಒಕವೃತ್ತಿಗಳು ಇವರುಗಳನ್ನು ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತಿನಿಂದಲೂ ಸತ್ಕರಿಸಬಾರದು.

1 ಇಲ್ಲಿಯ ಮಾಸದವು ಋತುಪರ. 2 ಇದನ್ನು ಅಂದಿತಾನಂದಿತ ಹೋಮವಿಷಯಕ್ಕೆ ಅನುಗಾರವಾಗಿ ಅನ್ವಯಿಸಬೇಕು.

ನ ದಾನಂ ಯಶಸೇ ದದ್ಯಾನ್ನೋಭಯಾನ್ನೋಪಕಾರಿಣೇ |
 ನ ನೃತ್ತಗೀತತೀಲೇಭ್ಯೋ ಹಾಸಕೇಭ್ಯಶ್ಚ ಧಾರ್ಮಿಕಃ || ೧೪೯ ||

ವೇದವಿದ್ಯಾವ್ರತಸ್ನಾತಾನ್ ಶ್ರೋತ್ರಿಯಾನ್ ಗೃಹಮೇಧಿನಃ |
 ಪೂಜಯೇದ್ಧವ್ಯಕನ್ಯೇಷು ವಿಪರೀತಾಂಸ್ತು ವರ್ಜಯೇತ್ || ೧೫೦ ||

ಶಕ್ತಿತೋ ಯಜಮಾನಸ್ಯ ದಾತೃವ್ಯೋ ಗೃಹಮೇಧಿನಃ |
 ಸಂವಿಭಾಗಶ್ಚ ಭೂತೇಭ್ಯಃ ಕರ್ತವ್ಯೋಽನುಪರೋಧತಃ || ೧೫೧ ||

ರಾಜತೋ ಧನಮನ್ವಿಚ್ಛೇತ್ಸಂಸೀದನ್ ಸ್ನಾತಕಃ ಕ್ಷುಧಾ |
 ಯಾಜ್ಯಾಂತೇನಾಸಿನೋವಾಸಿ ನ ತ್ವನ್ಯತೇ ಇತಿ ಸ್ಥಿತಿಃ || ೧೫೨ ||

ನ ಜೀರ್ಣಮಲವದ್ವಾಸಾ ಭವೇಚ್ಛ ವಿಭವೇ ಸತಿ |
 ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯೇ ನಿತ್ಯಯುಕ್ತಃ ಸ್ಯಾನ್ನಿತ್ಯಮಾತ್ಮಹಿತೇಷು ಚ || ೧೫೩ ||

೧೪೯-೧೫೩. ಯಶಸ್ಸಿಗಾಗಿ ದಾನಮಾಡಬಾರದು. ಭಯದಿಂದಲೂ ದಾನ ಮಾಡಬಾರದು. ಉಪಕಾರಮಾಡಿದವನಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರರೂಪವಾಗಿಯೂ ದಾನ ಮಾಡಬಾರದು. ನೃತ್ತಗೀತ ಜೀವಿಗಳಿಗೂ ಹಾಸ್ಯಜೀವಿಗಳಿಗೂ ದಾನಮಾಡ ಬಾರದು. ಹವ್ಯಕವ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ವೇದವಿದ್ಯೆಗಳಿಂದ ವ್ರತಸ್ನಾನಮಾಡಿರುವವರಿಗೂ ಶ್ರೋತ್ರಿಯರಾಗಿರುವ ಗೃಹಸ್ಥರಿಗೂ ಆಹ್ವಾನ ಕೊಟ್ಟು ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಸತ್ಕರಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತರಾದವರನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು. ಯಜ್ಞಶೀಲನಾಗಿರುವ ಗೃಹಸ್ಥನಿಗೆ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಇತರರಿಗೆ ತೊಂದರೆಮಾಡದೆ ಆರ್ಜಿಸಿದ ನಸ್ತುಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ದಾನಾದಿಗಳಿಂದ ವಿಭಾಜಿಸಬೇಕು. ಸ್ನಾತಕ ನಾದವನು ಹಸಿವಿನಿಂದ ದುಃಖಪಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರಾಜನಿಂದ ಧನಾದಿಗಳನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಬಹುದು. ಯಾಜ್ಞ ಮತ್ತು ಶಿಷ್ಯರಿಂದಲೂ ಅಪೇಕ್ಷಿಸಬಹುದು. ಇತರರಿಂದ ಅಪೇಕ್ಷಿಸಬಾರದು ಎಂಬುದು ಶಾಸ್ತ್ರಮರ್ಯಾದೆ. ತನಗೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಧನಸಂಪತ್ತು ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಲೋಭದಿಂದ ಜೀರ್ಣವಾಗಿಯೂ, ಕೊಳಕಾಗಿಯೂ ಇರುವ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಬಾರದು. ವೇದಾಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿಯೂ ತನಗೆ ಹಿತಕರವಾದ ವೈದಿಕಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಯಾವಾಗಲೂ ಆಸಕ್ತಿಹೊಂದಿರಬೇಕು.

ವೈಣವೀಂ ಧಾರಯೇದ್ವ್ಯಷ್ಟಿಂ ಸೋದಹಂ ಚಿ ಕಮಂಡಲಂ |
ಯಜ್ಞೋಪವೀತಂ ವೇದಂ ಚಿ ಶುಭೇ ರಾಕ್ಮೇ ಚಿ ಕುಂಡಲೇ || ೧೫೪ ||

ಶುಕ್ಲವಾಸಾ ಭವೇನ್ನಿತ್ಯಂ ಪರಿಮೃಷ್ಟಪರಿಚ್ಛದಃ |
ನ ಚೈವ ಪ್ರಲಿಖೇದ್ಭೂಮಿಂ ನಾತ್ಮನೋಪಹರೇತ್ಪ್ರಜಂ || ೧೫೫ ||

ನಾಪ್ಲುಮೂತ್ರಂ ಪುರೀಷಂ ವಾ ಸ್ಥೀವನಂ ವಾ ಸಮುತ್ಪ್ರಜೇತ್ |
ಅಮೇಧ್ಯಲಿಪ್ತಮನ್ಯದ್ವಾ ಲೋಹಿತಂ ವಾ ವಿಷಾಣಿ ವಾ || ೧೫೬ ||

ಏಕಾನ್ಯೇವ ತಥಾ ವಹ್ನೌ ನಿಕ್ಷಿಪೇನ್ನೈವ ಚಿ ದ್ವಿಜಃ |
ನೈಕಃ ಶೂನ್ಯಗೃಹೇ ಸ್ವಸ್ಯಾಚ್ಛಯಾನಂ ನೈವ ಬೋಧಯೇತ್ || ೧೫೭ ||

ನ ದಿನೀಂದ್ರಾಯುಧಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕಸ್ಯಚಿದ್ವರ್ತಯೇದ್ವುಧಃ |
ನ ಶೂದ್ರರಾಜ್ಯೇ ನಿವಸೇನ್ನಾಧಾರ್ಮಿಕಜನಾವೃತೇ || ೧೫೮ ||

ನ ಪಾಷಂಡಿಜನಾಕೀರ್ಣೇ ನೋಪಸೃಷ್ಟೇ ನ ಪರ್ವತೇ |
ವೈದ್ಯಸಾಂವತ್ಸರೈರ್ಹಿನೇ ತಥಾ ಪ್ರಬಲನಾಯಕೇ || ೧೫೯ ||

೧೫೪-೧೬೦. ಬಿದಿರು ದಂಡವನ್ನು ಧರಿಸಬೇಕು. ಹಾಗೆಯೇ ಜಲದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕಮಂಡಲು, (ತಂಬಿಗೆ) ಯಜ್ಞೋಪವೀತ, ಚಿನ್ನದ ಕರ್ಣಾಭರಣ ಇವನ್ನೂ ಗೃಹಸ್ಥನು ಧರಿಸಬೇಕು. ಉಪವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ಶುದ್ಧವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ತಾನೂ ಬಿಳುಪಾದ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೇ ಧರಿಸಬೇಕು. ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ವೃಥಾವಾದ ಲೇಖನವಾವು ದನ್ನೂ ಮಾಡಬಾರದು. ತಾನು ಧರಿಸಿರುವ ಮಾಲಿಕೆಯನ್ನು ತಾನೇ ತೆಗೆಯ ಬಾರದು. ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮೂತ್ರ, ಮಲ, ನಿಸ್ಥೀವನ (ಉಗುಳು) ಇವನ್ನು ಮಾಡ ಬಾರದು. ಅಶುಚಿ ವಸ್ತ್ರಗಳು, ರಕ್ತ, ವಿಷ ಇವನ್ನೂ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಬಾರದು. ಇವುಗಳನ್ನು ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಹಾಕಬಾರದು. ಶೂನ್ಯಗೃಹದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನೇ ಮಲಗ ಬಾರದು. ಮಲಗಿರುವವನನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಲೂ ಬಾರದು. ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಕಾಮನ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ನೋಡಿ, ಮತ್ತೊಬ್ಬನಿಗೆ ತೋರಿಸಬಾರದು. ಶೂದ್ರನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ, ಅಧಾರ್ಮಿಕರಿರುವ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ, ಪಾಷಂಡಿ ಪ್ರಚುರವಾದ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ, ಚಂಡಾಲಾದಿಗಳಿಂದ ಆಕ್ರಾಂತವಾಗಿರುವ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ, ಪರ್ವತದಲ್ಲಿಯೂ

ನ ಕುರ್ವೀತ ವೃಥಾ ಚೇಷ್ಟಾಂ ನ ವಾಯ್ಂಜಲಿನಾ ಪಿಬೇತ್ |
ನೋತ್ಸಂಗೇ ಭಕ್ಷಯೇದ್ಭಕ್ಷ್ಯಾನ್ ನ ಜಾತು ಸ್ಯಾತ್ಕೃತೂಹಲೀ || ೧೬೦ ||

ನ ಸ್ತತ್ಯೇದಥವಾ ಗಾಯೇದ್ವಾದಿಪ್ರಾಣ ನ ವಾದಯೇತ್ |
ನಾಸ್ಫೋಟಯೇನ್ನ ಚಕ್ಷೇದ್ವೇನ್ನ ಚ ರಕ್ತಾಂ ವಿರಾಗಯೇತ್ || ೧೬೧ ||

ನ ಸಾದಾ ಧಾವಯೇತ್ಕಾಂಸ್ಯೇ ನ ಚ ಸಾದಾ ಪ್ರತಾಪಯೇತ್ |
ನ ಛಿಂದ್ಯಾನ್ನ ಖರೋನಾಣಿ ದಂತೈರ್ನೋತ್ಪಾಟಯೇನ್ನ ಖಾನ್ || ೧೬೨ ||

ಪಾದಯೋರ್ನೈವ ಕುರ್ವೀತ ದರ್ಭೇಷು ಪರಿಮಾರ್ಜನಂ |
ಪಾಲಾಶಮಾಸನಂ ವರ್ಜ್ಯಂ ಪಾದುಕೇ ದಂತಧಾವನಂ || ೧೬೩ ||

ನ ಕರ್ಮ ನಿಘಲಂ ಕುರ್ಯಾದಾಯತ್ಕಾಂ ವಾ ಸುಖೋದಯಂ |
1ನ ವಿಗರ್ಹ್ಯ ಕಠಾಃ ಕುರ್ಯಾದ್ಭುಗಿರ್ಮಾಲ್ಯಂ ನ ಧಾರಯೇತ್ || ೧೬೪ ||

ವಾಸಮಾಡಬಾರದು. ಹಾಗೆಯೇ ವೈದ್ಯ, ಜ್ಯೋತಿಷ ಇವರಿಲ್ಲದ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ, ಬಹುಬಲಶಾಲಿಯಾದ ನಾಯಕನಿರುವ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ವಾಸಮಾಡಬಾರದು. ವೃಥಾವಾದ ಚೇಷ್ಟೆಯನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು. ಕೈಯಿಂದ ಜಲಪಾನವನ್ನೂ ಮಾಡಬಾರದು ಭಕ್ಷ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ತೊಡೆಯ ಮೇಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಭಕ್ಷಿಸಬಾರದು. ಇಂದ್ರಿಯಾರ್ಥ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಕುತೂಹಲಶಾಲಿಯೂ ಆಗಿರಬಾರದು.

೧೬೧-೧೬೬, ವೃಥಾವಾದ ನರ್ತನ, ಗಾಯನ, ವಾದ್ಯವಾದನ ಇವನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು. ಚಪ್ಪಾಳೆ, ಕೇಕೆ ಹಾಕುವುದು ಇವನ್ನೂ ಮಾಡಬಾರದು. ಅನುರಕ್ತಿಯನ್ನು ವಿರಕ್ತೆಯನ್ನಾಗಿಯೂ ಮಾಡಬಾರದು. ಕಂಚಿನ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ತೊಳೆಯಬಾರದು. ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಯಿಸಲೂ ಬಾರದು. ಉಗುರು, ರೋಮ ಇವನ್ನು ಛೇದಿಸಬಾರದು. ಹೆಲ್ಲುಗಳಿಂದ ಉಗುರುಗಳನ್ನು ಕೀಳಬಾರದು. ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ದರ್ಭೆಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ಉಜ್ಜಬಾರದು. ಮುತ್ತಗದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಆಸನ, ಪಾದುಕೆ, ದಂತಧಾವನ ಇವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು. ಮುಂದೆ ಸುಖಕರವಾಗುವುದೆಂದು ತೋರಿದರೂ ವೃಥಾವಾದ ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಆಗ ಮಾಡಬಾರದು. ಇತರ ನಿಂದೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ಯಾವ ಕಥೆಯನ್ನೂ ಹೇಳಬಾರದು. ಹೊಮಾಲಿ

1. ಅಭಿನವೇಶದಿಂದ ವಾದ ಕಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಬಾರದೆಂದೂ ಇದರ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ.

ಅದ್ವಾರೇಣ ನ ಚಾತೀಯಾದ್ಗ್ರಾಮಂ ವಾ ವೇತ್ತ್ವ ಚೈವ ವಾ |

ರಾತ್ರೌ ಚ ವೃಕ್ಷಮೂಲಾನಿ ದೂರತಃ ಪರಿವರ್ಜಯೇತ್ || ೧೬೫ ||

ಅದ್ರ್ವಪಾದಸ್ತು ಭುಂಜೀತ ನಾದ್ರ್ವಪಾದಸ್ತು ಸಂವಿಶೇತ್ |

ನ ಶೂದ್ರಾಯಮತಿಂ ದದ್ಯಾನ್ನೋಚ್ಛಿಷ್ಟಂ ನ ಹವಿಷ್ಟತಂ || ೧೬೬ ||

ನ ಚಾಸ್ತೋಪದಿಶೇದ್ಧರ್ಮಂ ನ ಚಾಸ್ಯ ವ್ರತಮಾದಿಶೇತ್ |

ನ ರಾಜ್ಞಃ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣೀಯಾಲ್ಲುಬ್ಧಸ್ಯೋಚ್ಛಾಸ್ತ್ರವರ್ತಿನಃ || ೧೬೭ ||

ನರಕಾಣಿ ಚ ಸರ್ವಾಣಿ ದದ್ಯಾದ್ರಾಜಪ್ರತಿಗ್ರಹಃ |

ದಶಸೂನಾಸಮಕ್ಷಕ್ರೇ ದಶಚಕ್ರಸಮೋ ಧ್ವಜೀ || ೧೬೮ ||

ಯನ್ನು ಕೇರಗಳಲ್ಲಿ ಧರಿಸುವಾಗ ಹೊರಗೆ ಕಾಣುವಂತೆ ಧರಿಸಬಾರದು. ಮನೆಯ
ನ್ನೂಗಲಿ, ಗ್ರಾಮವನ್ನೂಗಲಿ ದೂರ ಇಲ್ಲದ ಕಡೆಯಿಂದ ಪ್ರವೇಶಿಸಬಾರದು.
ರಾತ್ರಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮರದ ಬುಡದಲ್ಲಿರದೇ ದೂರದಲ್ಲಿರಬೇಕು. ತೋಳಿದ ಕಾಲು
ಅದ್ರ್ವವಾಗಿರುವಾಗಲೇ ಊಟಮಾಡಬೇಕು. ತೋಳಿದ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಒರಸಿ
ಪೊಂಡೇ ಮಲಗಬೇಕು. ಶೂದ್ರನಿಗೆ ವೇದಾಂತ ವಿಷಯತತ್ತ್ವಾರ್ಥವನ್ನು
ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ಹೇಳಬಾರದು. ಉಚ್ಛಿಷ್ಟವನ್ನೂ ಕೊಡಬಾರದು (ಇದು ಉದಾಸೀನ
ಶೂದ್ರವಿಷಯ) ಹೋಮಮಾಡಿದ ನಂತರ ಉಳಿದಿರುವ ಹವಿರ್ಭಾಗವನ್ನೂ
ಶೂದ್ರನಿಗೆ ಕೊಡಬಾರದು.

೧೬೭-೧೭೦. ವೇದೋಕ್ತವಾದ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಾದಿ ಧರ್ಮಗಳನ್ನೂ ಸಹ
ಶೂದ್ರನಿಗೆ ಉಪದೇಶಮಾಡಬಾರದು ಉಪನಾಸಾದಿ ಸಾಧ್ಯವಾದ ಕೃಚ್ಛಚಾಂದ್ರಾ
ಯಣಾದಿ ವ್ರತಗಳನ್ನೂ ಇವನಿಗೆ ಅಜ್ಞೆಮಾಡಬಾರದು. ಲೋಭಿಯಾಗಿಯೂ,
ಶಾಸ್ತ್ರಾತಿವರ್ತಿಯಾಗಿಯೂ ಇರುವ ರಾಜನಿಂದ ಯಾವ ದಾನವನ್ನೂ ಸ್ವೀಕರಿಸ
ಬಾರದು. ರಾಜನಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ದಾನವು ಸರ್ವನರಕಗಳಿಗೂ ದ್ವಾರವಾಗು
ತ್ತದೆ. ಹತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಹಂಸಿ ಮಾಡಿದ ಕಟುಕನ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಸಮವಾದ ಪಾಪವು
ತ್ಯಲಿಕ (ಗಾಣಿಗ)ನಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ತೈಲಿಕನ ಪಾಪದ ಹತ್ತರಷ್ಟು ಪಾಪವು
ಧ್ವಜಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. (ಧ್ವಜಿ ಎಂದರೆ ಈಚಲಗರಿಯನ್ನು ಧ್ವಜದಂತೆ ಹೊತ್ತಿರುವ

ದತಧ್ವಜಸಮಾ ವೇಶ್ಯಾ ದತವೇಶ್ಯಾಸಮೋ ನೈಃ |
ಏತದ್ವಿಜ್ಞಾಯ ನೈ ರಾಜ್ಞಾಂ ನ ಪ್ರಗೃಹ್ಣಂತಿ ಸಾಧವಃ

|| ೧೬೯ ||

ಉಪಾಕರ್ಮಣಿ ಚೋತ್ಸರ್ಗೇ ತ್ರಿರಾತ್ರಂ ನ ಪಠೇದ್ವಿಜಃ |
ವೇದಾಜ್ಞಾನಿ ಪಠೇತ್ಕೃಷ್ಣೇ ಶುಕ್ಲೇ ವೇದಮತಂದ್ರಿತಃ

|| ೧೭೦ ||

ನಾವಿಸ್ತಷ್ಟಮಧೀಯಾತ ನ ಶೂದ್ರಜನಸನ್ನಿಧೌ |
ನ ನಿಶಾಂತೇ ಪರಿಶ್ರಾಂತೋ ಬ್ರಹ್ಮಾಧೀತ್ಯ ಪುನಃ ಸ್ವಪೇತ್

|| ೧೭೧ ||

ಸಾಯಂ ನಿಶೀಥೇ ನಾಧ್ಯಯನಂ ವಾದಿತ್ರೇ ನ ಚ ವಾದ್ಯತಿ |
ಅತಿಥಿಂ ಚಾನನುಜ್ಞಾಸ್ಯ ಮಾರುತೇ ವಾತಿ ವಾ ಭೃತಂ

|| ೧೭೨ ||

ಪಶುಮಂಡೂಕಮಾರ್ಜಾರತ್ನಸರ್ಪನಕುಲಾದಿಭಿಃ |
ಕೃತೇಂತರಾಲಗಮನೇ ರುಧಿರೇ ಚ ತಥಾ ಸ್ತುತೇ

|| ೧೭೩ ||

ಭಾಂಡದಿಂದ ಮಧ್ಯನಿಕ್ರಯಮಾಡಿ ಜೀವಿಸುವವನು) ಧ್ವಜಿಯ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಹತ್ತರಷ್ಟು ಪಾಪವು ವೇಶ್ಯಾವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವರಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ವೇಶ್ಯಪಾಪದ ಹತ್ತರಷ್ಟು ಪಾಪವು ರಾಜನಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ತಿಳಿದೇ ಸಾಧುಗಳಾದ ಮಹಾತ್ಮರು ರಾಜನಿಂದ ಪ್ರತಿಗ್ರಹವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ವೇದದ ಪ್ರಾರಂಭ ಮತ್ತು ಉತ್ಸರ್ಜನಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರು ರಾತ್ರಿ ಅಧ್ಯಯನಮಾಡಬಾರದು. ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ವೇದಾಬ್ದಿಗಳನ್ನೂ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ವೇದವನ್ನೂ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬೇಕು.

೧೭೧-೧೭೫. ಅಸ್ತಷ್ಟವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬಾರದು. ಶೂದ್ರಸನ್ನಿಧಾನ ದಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಡಬಾರದು. ರಾತ್ರಿಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನಮಾಡಿ ಶ್ರಮಕಟ್ಟು ಪುನಃ ಮಲಗಬಾರದು. ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ, ಅರ್ಧರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿಯೂ ವಾದ್ಯವಾದನವಾಗುತ್ತಿರುವಾಗಲೂ ಅಧ್ಯಯನಮಾಡಕೂಡದು ಅತಿಥಿಗಳು ಬಂದಾಗ ಅವರ ಅನುಮತಿ ಇಲ್ಲದೆಯೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಗಾಳಿ ಬೀಸುವಾಗಲೂ ಸಹ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬಾರದು. ಪಶು, ಕಪ್ಪೆ, ಮಾರ್ಜಾಲ, ನಾಯಿ, ಸರ್ಪ, ಮುಂಗಸಿ ಇವು ಅಧ್ಯಯನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರೂ ಸುರಿಯುವ ರಕ್ತವನ್ನು ಕಂಡರೂ ಸಹ ಅಧ್ಯಯನಮಾಡಬಾರದು. ಅಧ್ಯಯನಮಾಡುವ

ದ್ವಾ ವೇತಾ ವರ್ಜಯೇನ್ನಿತ್ಯಮನಧ್ಯಾಯೌ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮಃ |

ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಭೂಮಿಂ ಚಾತುರ್ಧಾಂ ಚಾತ್ಮಾನಮತುಚಿಂ ದ್ವಿಜಾಃ || ೧೭೪ ||

ದೇವತಾನಾಂ ಗುರೋರಾಜ್ಞಃ ಸ್ನಾತಕಾಚಾರ್ಯಯೋಸ್ತಥಾ |

ನಾಶ್ರಮೇತ್ಕ್ವಮತಶ್ಚಾಯಾಂ ಬಬ್ರುಣೋ ದೀಕ್ಷಿತಸ್ಯ ವಾ || ೧೭೫ ||

ನಾತ್ಮಾನಮವಮನ್ಯೇತ ಪೂರ್ವಾಭಿರಸಮೃದ್ಧಿಭಿಃ |

ಅಮೃತ್ಯೋಃ ಶ್ರೀಯಮನ್ನಿಚ್ಛೇನ್ನತಾಂ ಮನ್ಯೇತ ದುರ್ಲಭಾಂ || ೧೭೬ ||

ಸತ್ಯಂ ಬ್ರೂಯಾತ್ತ್ರಿಯಂ ಬ್ರೂಯಾನ್ನಬ್ರೂಯಾತ್ಸತ್ಯಮಪ್ರಿಯಂ |

ಪ್ರಿಯಂ ಚ ನಾನ್ಯತಂ ಬ್ರೂಯಾದೇಷಧರ್ಮಃ ಸನಾತನಃ || ೧೭೭ ||

ಭದ್ರಂ ಭದ್ರಮಿತಿ ಬ್ರೂಯಾದ್ಭದ್ರಮಿತ್ಯೇವ ವಾ ವದೇತ್ |

ತುಷ್ಕವೈರಂ ವಿನಾದಂ ಚ ನ ಕುರಾತ್ಕೇನಚಿತ್ಸದ || ೧೭೮ ||

ಬ್ರೂಹ್ಮಣು ಅಧ್ಯಯನಸ್ಥಾನವು ಅಶುದ್ಧವಾಗಿದ್ದರೂ ಮತ್ತು ತಾನು ಅಶುದ್ಧಿಯಿಂದಿದ್ದರೂ ಈ ಎರಡು ನಿಮಿತ್ತಗಳನ್ನೂ ಅನಧ್ಯಯನವೆಂದೇ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ದೇವತೆಗಳ, ಗುರುವಿನ, ರಾಜನ, ಸ್ನಾತಕನ, ಆಚಾರ್ಯನ ನೆರಳುಗಳನ್ನು ಬುದ್ಧಿ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅಕ್ರಮಿಸಬಾರದು ಹಾಗೆಯೇ ಮುಂಗಸಿ, ಯಜ್ಞದೀಕ್ಷಿತ ಇವರ ಛಾಯೆಯನ್ನೂ ಅಕ್ರಮಿಸಬಾರದು.

೧೭೬-೧೭೯. ತನಗೆ ಹಿಂಸಿಂದಲೂ ಬಂದಿರುವ ದಾರಿದ್ರ್ಯಾದಿದೋಷದಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಅವಮಾನಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಮರಣಪರ್ಯಂತವೂ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಕಟಾಕ್ಷವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಲೇ ಇರಬೇಕು ಅದೂ ಅಷ್ಟದುರ್ಲಭವಲ್ಲವೆಂದೇ ನನ್ನ ಭಾವನೆ. ಸತ್ಯವನ್ನೇ ನುಡಿಯಬೇಕು. ಅದನ್ನೂ ಪ್ರಿಯವಾಗಿರುವುದನ್ನೇ ನುಡಿಯಬೇಕು. ಸತ್ಯವಾಗಿದ್ದರೂ ಅಪ್ರಿಯಕರವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ನುಡಿಯಲೇ ಬಾರದು. ಪ್ರಿಯವಾಗಿದ್ದರೂ ಅದು ಅನೃತವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನೂ ನುಡಿಯಬಾರದು. ಇದು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಅನುಸರಿಸಬಂದ ಮುಖ್ಯಧರ್ಮ ಯಾವಾಗಲೂ ಭದ್ರ, ಭದ್ರ (ಮಂಗಳ ಮಂಗಳ) ಎಂದೇ ಹೇಳುತ್ತಿರಬೇಕು. ಮಂಗಳವೇ ಎಂದೂ ಹೇಳುತ್ತಿರಬೇಕು ಯಾರೊಬ್ಬರೊಡನೆಯೂ ವೈರವಾದ ವೈರವನ್ನಾಗಲಿ ವಿನಾದವನ್ನಾಗಲಿ ಮಾಡಬಾರದು. ರೋಗಾದಿಗಳಲ್ಲಿದ್ದಿರುವಾಗ ನಿರ್ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಚಕ್ಷುರಾದಿ ಇಂದ್ರಿಯ

ಅನಾತುರಃ ಸ್ವಾನಿ ಖಾನಿ ನ ಸ್ವೈಶೇದನಿಮಿತ್ತತಃ |

ಗಣಾನ್ನಂ ಗಣಿಕಾನ್ನಂ ಚ ಸೂತಕಾನ್ನಂ ಚ ವರ್ಜಯೇತ್ |

ಸರ್ವಂ ಪರವತಂ ದುಃಖಂ ಸರ್ವಮಾತ್ಮವತಂ ಸುಖಂ

|| ೧೭೯ ||

ಸಾವಿತ್ರಶಾಂತಿಹೋಮಾಂಶ್ಚ ಕುರ್ಯಾತ್ಸರ್ವತ್ರ ನಿತ್ಯತಃ |

ಪಿತೃಂಶ್ಚೈವಾಪ್ತಕಾಸ್ತಚ್ಛೇನ್ನಿತ್ಯಮನ್ವಷ್ಟಕಾಸು ಚ

|| ೧೮೦ ||

ಮಂಗಲಾಚಾರಯುಕ್ತಾನಾಂ ನಿತ್ಯಂ ಚ ಪ್ರಯತಾತ್ಮನಾಂ |

ಜಪತಾಂ ಜುಹ್ವತಾಂ ಚೈವ ವಿನಿಸಾತೋ ನ ವಿದ್ಯತೇ

|| ೧೮೧ ||

ನ ಪಾಣಿ ಪಾದಚಪಲೋ ನ ನೇತ್ರ ಚಪಲೋ ದ್ವಿಜಃ |

ನ ಸ್ಯಾದ್ವಾಕ್ಯಪಲಶ್ಚೈವ ನ ಪರದ್ರೋಹಕರ್ಮಧೀಃ

|| ೧೮೨ ||

ಯೇನಾಸ್ಯ ಪಿತರೋ ಯಾತಾ ಯೇನ ಯಾತಾಃ ಪಿತಾಮಹಾಃ |

ತೇನ ಯಾಯಾತ್ಮತಾಂ ಮಾರ್ಗಂ ತೇನ ಗಚ್ಛನ್ನರಿಷ್ಠತೇ

|| ೧೮೩ ||

ಋತ್ವಿಕ್ವುರೋಹಿತಾಚಾರ್ಯಮಾತುಲಾತಿಥಿಸಂಕ್ರಿತ್ಯಃ |

ಬಾಲವೃದ್ಧಾತುರೈರ್ವೈದ್ಯೈಃ ಜ್ಞಾತಿಸಂಬಂಧಿಬಾಂಧವೈಃ

|| ೧೮೪ ||

ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಬಾರದು. ಸಂಘಾನ್ನವನ್ನೂ, ವೇಶ್ಯಾನ್ನವನ್ನೂ, ಸೂತಕಾನ್ನವನ್ನೂ ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು. ಪರಾಧೀನವಾದ ಎಲ್ಲವಸ್ತುವೂ ದುಃಖಕರವೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಸ್ವಾಧೀನವಾದ ಎಲ್ಲವಸ್ತುವೂ ಸುಖಕರವೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಸಾವಿತ್ರಹೋಮ, ಶಾಂತಿಹೋಮಾದಿಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಿತ್ಯವೂ ಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು.

೧೮೦-೧೮೫. ಅಷ್ಟಕಾನ್ವಷ್ಟಕಾಶ್ರಾದ್ಧಗಳಿಂದ ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸಬೇಕು. ಮಂಗಲಕರವಾದ ಸದಾಚಾರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ನಿತ್ಯವೂ ಶುದ್ಧಾತ್ಮರಾಗಿರುವ ಜಪಹೋಮಾದಿ ತತ್ಪರರಾದ ಮಹಾತ್ಮರಿಗೆ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಭ್ರಂಕವುಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹಸ್ತಪಾದನೇತ್ರಾದಿಗಳಿಂದ ಚಪಲವ್ಯಾಪಾರ ಹೊಂದಬಾರದು. ವಾಕ್ಯಪಲನೂ, ಪರದ್ರೋಹಕಬುದ್ಧಿಯೂ ಆಗಿರಬಾರದು. ತನ್ನ ಪಿತೃವೂ, ಪಿತಾಮಹಾದಿಗಳೂ ಯಾವ ಸನ್ಮಾರ್ಗದಿಂದ ನಡೆದರೋ ಅಂತಹ ಸನ್ಮಾರ್ಗವನ್ನೇ

ಮಾತಾಪಿತೃಭ್ಯಾಂ ಜಾಮಾಭಿಭ್ರಾತೃ ಪುತ್ರೇಣ ಭಾರ್ಯಯಾ |
ದುಹಿತೃ ದಾಸವರ್ಗೇಣ ವಿನಾಡಂ ನ ಸಮಾಚರೇತ್ || ೧೮೫ ||

ಏತ್ರೈರ್ನಿವಾದಂ ಸಂತೈಜ್ಯ ಸರ್ವಾನ್ ಲೋಕಾನ್ ಜಯೇದ್ಭೃಗೀ |
ತಸ್ಮಾದೇತೈರಧಿಪ್ತೈಃ ಸಹೇತಾಸಂಜ್ವರಂ ಸದಾ || ೧೮೬ ||

ಪ್ರತಿಗ್ರಹಸಮರ್ಥೋಪಿ ಪ್ರಸಂಗಂ ತತ್ರ ವರ್ಜಯೇತ್ |
ಪ್ರತಿಗ್ರಹೇಣ ವಿಪ್ರಾಹಾಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಂ ತೇಜೋ ವಿನಶ್ಯತಿ || ೧೮೭ ||

ನ ಚ ದ್ರವ್ಯಮವಿಜ್ಞಾಯ ವಿಧಿಂ ಧರ್ಮ್ಯಂ ಪ್ರತಿಗ್ರಹೇ |
ಪ್ರಾಜ್ಞಃ ಪ್ರತಿಗ್ರಹಂ ಕುರ್ಮ್ಯದವಸೀದನ್ನಪಿ ಹ್ರುಥಾ || ೧೮೮ ||

ಅಕಸಾಸ್ತ್ವನಧೀಯಾನಃ ಪ್ರತಿಗ್ರಹರುಚಿರ್ವಿಜಃ |
ಅಂಭಸ್ಯ ಸಂಪ್ಲವೇನೈವ ಸಹ ತೇನೈವ ಮಜ್ಜತಿ || ೧೮೯ ||

ಹೂಂದಿರುವವನು ಯಾವಾಗಲೂ ಕ್ಷೀಣನಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಋತ್ವಿಕ್ಯು, ಪುರೋಹಿತ, ಆಚಾರ್ಯ, ಮಾವ, ಅತಿಥಿ, ಆಶ್ರಯವರ್ಗ, ಬಾಲ, ವೃದ್ಧ, ರೋಗಿ, ವೈದ್ಯ, ಜ್ಞಾತಿ, ಬಂಧುವರ್ಗ, ಮಾತಾಪಿತೃಗಳು, ಸ್ತ್ರೀಯರು, ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರು, ಪುತ್ರ, ಭಾರ್ಯಾ, ಮಗಳು, ಭೃತ್ಯರು ಇವರೊಡನೆ ವಿನಾದಮಾಡಬಾರದು.

೧೮೬-೧೮೯. ಇವರೊಡನೆ ವಿನಾದವಿಲ್ಲದ ಗೃಹಸ್ಥನು ಎಲ್ಲಾ ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಜಯಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇವರಿಂದ ನಿಂದಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೂ ಗೃಹಸ್ಥ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿರುವವನು ಅನುತಾಪ ಪಡೆದಾದಿಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಬೇಕು. ದಾನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ತನಗೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿದ್ದರೂ ಅದರ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು. ದಾನಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದರಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ತೇಜಸ್ಸು ನಾಶಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಜ್ಞನಾದವನು ಹಸಿವಿನಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದರೂ ದಾನಮಾಡಲ್ಪಡುವ ದ್ರವ್ಯದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನೂ, ವಿಧಿಯನ್ನೂ ಅದರ ಧರ್ಮಾನುಬಂಧಿತ್ವವನ್ನೂ ವಿಚಾರಮಾಡದೆ ದಾನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬಾರದು. ತಪಸ್ಸು, ಅಧ್ಯಯನ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲದೆ ಕೇವಲ ದಾನಸ್ವೀಕಾರದಲ್ಲಿ ಆಶೆಯುಳ್ಳವನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ತಿಥಿಲವಾದ ತೆಪ್ಪದೊಡನೆ ದಾಟುವವನು ಮುಳುಗುವಂತೆ ತಾನೂ ಆ ಅಭಿಲಾಷೆಯೊಡನೆ ಮುಳುಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಪಂಡಿತನಾದವನು ಯಾರಿಂದಲೂ ದಾನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲೇ ಬಾರದು.

ಶಸ್ತಾನ್ನವಿದ್ವಾನ್ಸೃಹ್ಣೀಯಾದ್ಯಸ್ತಾತ್ಪ್ರತಿಗ್ರಹಂ |

ಅಲ್ಪಕೇನಾಪ್ಯವಿದ್ವಾಂಸ್ತು ಪಂಕೇ ಗೌರಿವ ಸೀದತಿ

|| ೧೯೦ ||

ಪ್ರತಿಗ್ರಹಸಮರ್ಥೋಸಿ ನಾದತ್ತೇ ಯಃ ಪ್ರತಿಗ್ರಹಂ |

ಯೇ ಲೋಕಾ ದಾನಕೀಲಾನಾಂ ಸ ತಾನಾಪ್ನೋತಿ ಶಾಶ್ವತಾನ್ || ೧೯೧ ||

ಗುರೂನ್ ಭೃತ್ಯಾನುಜ್ಞಾಹೀರ್ಷಾರರ್ಚಿಷ್ಯನ್ ದೇವತಾತಿಥೀನ್ |

ಸರ್ವತಃ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣೀಯಾನ್ನತು ತೃಪ್ಯೇತ್ಸ್ವಯಂ ತತಃ

|| ೧೯೨ ||

ಗುರುಷ್ಪಭ್ಯವತೀತೇಷು ವಿನಾ ನಾ ತೈಃ ಗೃಹೇ ವಸನ್ |

ಅತ್ಮನೋ ವೃತ್ತಿಮನ್ವಿಚ್ಛನ್ ಗೃಹ್ಣೀಯಾತ್ಸಾಧುತಃ ಸದಾ

|| ೧೯೩ ||

ಧರ್ಮಾಧ್ಯಜೋಽಥವಾ ಲುಬ್ಧಃ ಛಿದ್ವಸ್ಥೋ ಲೋಕನಿಂದಕಃ |

ಬೈಡಾಲವ್ರತಿಕೋ ಜ್ಞೇಯಃ ಹಿಂಸ್ರಃ ಸರ್ವಾತಿಸಾಧಕಃ

|| ೧೯೪ ||

ಅಧೋವೃಷ್ಟಿರ್ನೈಕೈತಿಕಃ ಸ್ವಾರ್ಥಸಾಧನತತ್ಪರಃ |

ಶತೋ ಮಿಥ್ಯಾವಿನೀತಕ್ಷ ಬಕವ್ರತಚರೋ ದ್ವಿಜಃ

|| ೧೯೫ ||

೧೯೦-೧೯೩. ಅಜ್ಞಾನಿಯಾದವನು ಅಲ್ಪವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರತಿಗ್ರಹ ಮಾಡಿ ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಗೋವಿನಂತೆ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡು ನರಳುತ್ತಾನೆ. ಯಾವನು ಪ್ರತಿಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥನಾಗಿದ್ದರೂ ಸ್ವೀಕರಿಸದೆ ತಟಸ್ಥನಾಗಿರುವನೋ ಅವನು ದಾನ ತೀಲರ ಶಾಶ್ವತವಾದ ಲೋಕಗಳನ್ನೇ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಗುರುವನ್ನೂ ಭೃತ್ಯರನ್ನೂ ಉದ್ಧರಿಸುವುದಕ್ಕಾದರೂ ದೇವತಾತಿಥಿಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದಕ್ಕಾದರೂ ಅರ್ಧಾರ್ಜನೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಅವನು ಎಲ್ಲರಿಂದಲೂ ತೃಪ್ತಿಸಡದೆ ದಾನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬಹುದು. ಪಿತ್ರಾದಿಗುರುಜನಗಳು ಮರಣಹೊಂದಿದ್ದು ಅಥವಾ ಯೋಗಾದಿಗಳಿಂದ ಅಂತರ್ಮುಖರಾದ ಅವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತಾನು ಬೇರೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವಾಗ ತನ್ನ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಾಧಕವಾಗುವ ದಾನವನ್ನು ಸತ್ಪುರುಷರಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಬಹುದು

೧೯೪-೧೯೫. ಇತರರ ಮೆಚ್ಚಿಗೆಗಾಗಿ ಧರ್ಮಾಚರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಲುಬ್ಧನಾಗಿಯೂ ವಂಚಕನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಮತ್ತು ಹಿಂಸಾವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಧಿಕ್ಕರಿಸುವ ಲೋಕನಿಂದಾತೀಲನಾದವನು ಬೈಡಾಲವೃತ್ತಿಕನೆನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅಧೋ

ಯೇ ಬಕವ್ರತಿನೋ ವಿಪ್ರಾ ಯೇ ಚ ಮಾರ್ಜಾರಲಿಂಗಿನಃ |
ತೇ ಪತನ್ತ್ಯಂಭತಾನಿಸ್ತ್ರಂ ಸಹ ಸಾಪೇನ ಕರ್ಮಣಾ || ೧೯೬ ||

ನ ಧರ್ಮಸ್ಯಾಪದೇಶೇನ ಸಾಪಂ ಕೃತ್ವಾ ವ್ರತಂ ಚರೇತ್ |
ವ್ರತೇನ ಸಾಪಂ ಪ್ರಚ್ಛಾದ್ಯ ಕುರ್ಮನ್ ಸ್ತ್ರೀಶೂದ್ರದಂಭನಂ |
ಪ್ರೇತ್ಯೇಹ ತಾದೃಶೋ ವಿಪ್ರೋ ಗೃಹ್ಯತೇ ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿಭಿಃ || ೧೯೭ ||

ಛದ್ಮನಾ ಚರಿತಂ ತಚ್ಚ ವ್ರತಂ ರಕ್ಷಾಂಸಿ ಗಚ್ಛತಿ |
ಅಲಿಂಗೋ ಲಿಂಗವೇಶೇನ ಯೋವೃತ್ತಿಮುಪಜೀವತಿ || ೧೯೮ ||

ಸ ಲಿಂಗಿನಾಂ ಹರತೈನಃ ತೀರ್ಥಗ್ಯೋನೌ ಚ ಜಾಯತೇ |
ಪರಕೀಯನಿಸಾನೇಷು ನಸ್ನಾಯಾದ್ಧಿ ಕದಾಚನ |
ನಿಸಾನಕರ್ತುಃ ಸ್ನಾತ್ವಾ ತು ದುಷ್ಕೃತಾಂಶೇನ ಲಿಪ್ಯತೇ || ೧೯೯ ||

ಯಾನಂ ಶಯ್ಯಾಸನಂ ವಸ್ತ್ರಂ ಕೂಪೋದ್ಯಾನಗೃಹಾಣಿ ತು |
ಅದತ್ತಾನ್ಯುಪಭುಂಜಾನೋ ಹ್ಯೇನಸಃ ಸ್ಯಾತ್ತುರೀಯಭಾಕ್ || ೨೦೦ ||

ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕೂಡಿ ವಂಚಕತನದಿಂದ ಸ್ವಾರ್ಥಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ತತ್ಪರನಾಗಿ ಮಿಥ್ಯಾ
ವಿನಯದಿಂದ ಕೂಡಿ ಮೂರ್ಖನಾಗಿರುವ ದ್ವಿಜನು ಬಕವೃತ್ತಿ ಎನಿಸುತ್ತಾನೆ.
ಇಂತಹ ಬಕವೃತ್ತಿಗಳೂ ಮಾರ್ಜಾರವ್ರತಿಗಳೂ ತಮ್ಮ ಪಾವಕರ್ಮಗಳೊಡನೆ
ಅಂಧತಾಮಿಸ್ರವೇಬ ನರಕವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ಧರ್ಮದ ನೆಪದಿಂದ ಪಾಪಮಾಡಿ
ಅದರ ಆಚ್ಛಾದನಕ್ಕಾಗಿ ವ್ರತವನ್ನೂ ಮಾಡಬಾರದು. ವ್ರತದಿಂದ ಪಾಪವನ್ನು
ಮುಚ್ಚಿ ಸ್ತ್ರೀಶೂದ್ರರನ್ನು ವೇದಸಪಡಿಸಿದವನು ಲೋಕಾಂತರದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿಗಳಿಂದ
ಸಿಗ್ಗುಹಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ. ವಂಚನೆಗಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಆ ವ್ರತವು ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ಸೇರುತ್ತದೆ.
ಯಾವಚಿತ್ತೆ ಯೂ ಇಲ್ಲದಿರುವವನು ಚಿಹ್ನೆಯ ಆಶ್ರಯದಿಂದ ಜೀವಿಸುವನೋ.

೧೯೯-೨೦೨. ಅಂತಹವನು ಲಿಂಗಗಳ ಪಾಪಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಭಾಗಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ.
ತೀರ್ಥಗಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತೆದ್ವಿಬ್ಬನಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಜಲಾ
ಶಯ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಸ್ನಾನಮಾಡಬಾರದು. ಹಾಗೆ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದವನು
ಜಲಾಶಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣಮಾಡಿದವನ ಪಾಪಾಂಶಕ್ಕೆ ಭಾಗಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಯಮಾನ್ ಸೇವೇತ ಸತತಂ ನ ನಿತ್ಯಂ ನಿಯಮಾನ್ಪುಧಃ |

ಯಮಾನ್ಸಂತ್ಯಜ್ಯ ಕುರ್ವಾಣೋ ನಿಯಮಾನ್ತೇವಲಾಘಜನ್ || ೨೦೧ ||

ಶೌಚಮಿಜ್ಯಾ ತಪೋ ದಾನಂ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯೋಪಸ್ಥನಿಗ್ರಹಃ |

ವ್ರತೋಪವಾಸೌ ಮೌನಂ ಚ ಸ್ನಾನಂ ಚ ನಿಯಮಾ ದಶ || ೨೦೨ ||

ಅನ್ಯತಂಶ್ಯಂ ಕ್ಷಮಾ ಸತ್ಯಮಹಿಂಸಾ ಚ ದಮಃ ಸ್ಪೃಹಾ |

ಧ್ಯಾನಂ ಪ್ರಸಾದೋ ಮಾಧುರ್ಯಂ ಚಾರ್ಜವಂ ಚ ಯಮಾ ದಶ || ೨೦೩ ||

ನಾಶೋತ್ಪ್ರಿಯತತೇ ಯಜ್ಞೇ ಗ್ರಾಮಯಾಜಿದುತೇ ತಥಾ |

ಪ್ರೀಯಾ ಕ್ಲೇಬೇನ ಚ ಹುತೇ ಭುಂಜೀಯಾದ್ಭ್ರೂಹ್ಮಣಃ ಕ್ವಚಿತ್ || ೨೦೪ ||

ಯಜ್ಞೋಽನ್ಯತೇನ ಹರತಿ ತಪಃ ಹರತಿ ವಿಸ್ಕಯಾತ್

|| ೨೦೫ ||

ಯಾನ, ಶಯನ, ಆಸನ, ವಸ್ತ್ರ, ಭಾವಿ, ಉದ್ಯಾನ, ಗೃಹ ಇವುಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆಲ್ಲ
ನಿಂದ ಕೊಡಲ್ಪಡದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಇವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವವನು, ಸ್ವಾಮಿಯ ಪಾಪದ
ನಾಲ್ಕನೆಯ ಒಂದು ಭಾಗಕ್ಕೆ ಭಾಗಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ ಮುಂದೆ ದೇಳುವ ಅನ್ಯತಂಶ್ಯವೇ
ಮೊದಲಾಗಿ ಉಳ್ಳ ಯಮಗಳನ್ನೇ ಯಾವಾಗಲೂ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಡಬೇಕು.
ನಿಯಮಗಳನ್ನು ನಿತ್ಯವಾಗಿ ಆಚರಿಸಬಾರದು. ಯಮಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಕೇವಲ
ನಿಯಮಗಳನ್ನೇ ಆಚರಿಸುವವನು ಪಾಪಭಾಗಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಶೌಚ, ಪೂಜಾ,
ತಪಸ್ಸು, ದಾನ, ಅಧ್ಯಯನ, ಜನನೇಂದ್ರಿಯನಿಗ್ರಹ, ವ್ರತೋಪವಾಸಗಳು
ಮೌನ, ಸ್ನಾನ ಈ ಹತ್ತುನಿಯಮಗಳೆನಿಸುತ್ತವೆ.

೨೦೩-೨೦೬. ಆಕ್ರೂರಸ್ವಭಾವ, ಕ್ಷಮೆ, ಸತ್ಯ, ಅಹಿಂಸಾ, ದಮ, ಸ್ಪೃಹೆ,
ಧ್ಯಾನ, ಪ್ರಸನ್ನತೆ, ಸಂತುಷ್ಟತೆ, ಋಜುಸ್ವಭಾವ ಈ ಹತ್ತು ಯಮಗಳೆನಿಸುತ್ತವೆ.
ಅಶೋತ್ರಿಯನಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿಯೂ ಗ್ರಾಮಯಾಜಿಯಿಂದ
ಹೋಮಮಾಡಲಾದ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿಯೂ, ಸ್ತ್ರೀ ಮತ್ತು ನಶ್ವಂಶಕ ಇವರಿಂದ
ಹೋಮಿಸಲಾದ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಯಾವಾಗಲೂ ಭುಂಜಿಸ
ಬಾರದು. ಅನ್ಯತಭಾಷಣದಿಂದ ಯಜ್ಞವು ಕ್ಷಯಿಸುತ್ತದೆ. ಆಶ್ವರ್ಯಾನೇಕದಿಂದ

ಆಯುರ್ವಿಪ್ರಾಪ್ತನಾದೇನ ದಾನಂ ಚ ಪರಿಕೀರ್ತನಾತ್ |

ಧರ್ಮಂ ಶನ್ಯಃ ಸಂಜಿನುಯಾದ್ವತ್ಸಿಕಮಿವ ಪುತ್ರೀಕಾಃ || ೨೦೬ ||

ಪರಲೋಕಸಹಾಯಾರ್ಥಂ ಪರಪೀಡಾಂ ವಿವರ್ಜಯೇತ್ |

ಉತ್ತಮೈರುತ್ತಮೈರ್ನಿತ್ಯಂ ಸಂಬಂಧಾನಾಚರೀತ್ಸಹ || ೨೦೭ ||

ನಿನೀಷುಃ ಕುಲಮುಕ್ತೈರ್ಷಮಧಮಾನಧರ್ಮಾನ್ ತ್ಯಜೇತ್ |

ಏಧೋದಕಂ ಮೂಲಫಲಮನ್ನಮಭ್ಯುದ್ಯತಂ ಚ ಯತ್ || ೨೦೮ ||

ಸರ್ವತಃ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣೀಯಾನ್ನಧೃತಾಭಯದಕ್ಷಿಣಾಂ |

ಆಹೃತ್ಯಾಭ್ಯುದ್ಯತಾಂ ಭಿಕ್ಷಾಂ ಗೃಹ್ಣೀಯಾದಪ್ರಚೋದಿತಾಂ |

ಅನ್ಯತ್ರ ಕುಲಟಾಷಂಡಪತಿಶಸ್ತೇನ ವಿದ್ವಿಷಃ || ೨೦೯ ||

ಶಯ್ಯಾಂ ಗೃಹಾನ್ ಶುಭಾನ್ಸಂಧಾನಾಸಃ ಪುಷ್ಪಮಣೀರ್ದಧಿ |

ಧಾನಾ ಮತ್ಸ್ಯಾಃ ಪಯೋ ಮಾಸಂ ಶಾಕಂ ಚೈವ ತು ನಿರ್ಬುದೇತ್ || ೨೧೦ ||

ತಪಸ್ಸು ಕ್ಷಯಿಸುತ್ತದೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಪವಾದದಿಂದ ಆಯಸ್ಸು ಕ್ಷಯಿಸುತ್ತದೆ. ಇತರರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ದಾನವೂ ನಿಷ್ಫಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಗೆದ್ದಲು ಹುಳುಗಳು ಹುತ್ತವನ್ನು ಕಟ್ಟುವಂತೆ ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಪರಲೋಕಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಕವಾದ ಧರ್ಮವನ್ನು ಪರಹಿಂಸಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡದೆ ವಿಹಿತವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ಕೊಂಚಕೊಂಚವಾಗಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು.

೨೦೭-೨೧೧. ತನ್ನ ಕುಲದ ಉತ್ಪರ್ಷವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವನು ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಉತ್ತಮರೊಡನೆಯೇ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಅಧಮರನ್ನು ತ್ಯಜಿಸ ಬೇಕು ಸೌದೆ, ಜಲ, ಫಲಮೂಲಗಳು ಪರರಿಗಾಗಿಯೇ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ಅನ್ನ, ಮಧು, ಅಭಯ ದಕ್ಷಿಣೆ ಇವನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಂದಲೂ ಹೊಂದಬಹುದು. ತಾನಾಗಿಯೇ ತಂದು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿರುವ ಭಕ್ಷೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಷಂಡ, ಪತಿತ, ಚೋರ, ಶತ್ರು, ಇವರನ್ನು ಹೊರತು. ಇತರರಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಬಹುದು. ಶಯನ, ಗೃಹ, ಒಳ್ಳೆಯ ಸುಗಂಧವಸ್ತು. ಜಲ, ಪುಷ್ಪ, ರತ್ನ, ಮೊಸರು, ಅರಳು, ಮತ್ಸ್ಯ, ಹಾಲು, ಮಾಂಸ, ರಾಕ ಇವನ್ನು ಶುದ್ಧಿಮಾಡಬೇಕು. ಯಾವನು ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸ್ವಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಸತ್ಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಮರೆಮಾಚಿ ಬೇರೆಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳು

ಯೋನ್ಯಥಾ ಸಂತಮಾತ್ಮಾನಮನ್ಯಥಾ ಸತ್ಸು ಭಾಷತೇ |

ಕಿಂತೇನ ನಕೃತಂ ಪಾಪಂ ಚಾರೀಣಾತ್ಮಾಪಹಾರಿಣಾ

|| ೨೦೧ ||

ವಾಚ್ಯರ್ಥಾ ನಿಯತಾಸ್ಸರ್ವೇ ವಾಚ್ಯೂಲಾ ವಾಗ್ವಿನಿಸ್ಸೃತಾಃ |

ತಾಂ ತು ಯಸ್ತೇನಯೇದ್ವಾಚಂಸ ಸರ್ವಸ್ತೇಯಕೃನ್ನರಃ

|| ೨೦೨ ||

ಸಂತಾನಿಕಂ ಯಕ್ಷ್ಯಮಾಣಮಧ್ವಗಂ ಸರ್ವವೇದಗಂ |

ಗುರ್ವರ್ಥಂ ಪಿತೃಮಾತ್ರರ್ಥಂ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಾರ್ಥಮತಾಪಿನಃ

|| ೨೦೩ ||

ನ ಚೈತಾನ್ ಸ್ನಾತಕಾನ್ ವಿದ್ಯಾಧ್ವಾನ್ ಧರ್ಮಭೈಕ್ಷುಕಾನ್ |

ನಿಸ್ತೇಭ್ಯೋ ದೇಯಮೇತೇಭ್ಯೋ ದಾನಂ ವಿದ್ಯಾವಿಶೇಷತಃ

|| ೨೦೪ ||

ಏತೇಭ್ಯೋ ಹಿ ದ್ವಿಜಾಗ್ರ್ಯೇಭ್ಯೋ ದೇಯಮನ್ಯಂ ಸದಕ್ಷಿಣಂ |

ಇತರೇಭ್ಯೋ ಬಹಿರ್ವೇದ್ಯಾಂ ಕೃತಾನ್ಯಂ ದೇಯಮುಚ್ಯತೇ

|| ೨೦೫ ||

ತಾನೇಯೋ ಅತ್ಮಾಪಹಾರಿಯಾದ ಆ ಚೋರನಿಂದ ಯಾವ ಪಾಪವು ತಾನೇ ಮಾಡಲ್ಪಡುವುದಿಲ್ಲ.

೨೦೨-೨೦೩. ಯಾವಾಗಲೂ ವಾಕ್ಯನಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವಾದ ಅರ್ಥವೇ ಇರುತ್ತದೆ. ವಾಚ್ಯೂಲವಾದ ಸರ್ವವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೂ ವಾಕ್ಯೇ ಮೂಲ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ವಾಕ್ಯನ ನಿಯತವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿ ಯಾವನು ಅನ್ಯತಭಾಷಣದಿಂದ ಚೌರ್ಯವನ್ನಾಚರಿಸುತ್ತಾನೆಯೋ, ಅವನು ಎಲ್ಲಾ ವಿಧವಾದ ಚೌರ್ಯವನ್ನೂ ಮಾಡಿದಂತೆಯೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ದೀರ್ಘಕಾಲ ಅನುನರ್ತಿಸುವ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡುವವನೂ, ಮಾರ್ಗಸ್ಥ, ಸರ್ವವೇದಾಧ್ಯಾಯಿ, ಗುರುವಿಗಾಗಿ, ಮಾತಾಪಿತೃಗಳಿಗಾಗಿ, ಅಥವಾ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿಯಾಗಲಿ ಯಾಚಿಸುವವನು ಇವರು ಇತರರನ್ನು ತೊಂದರೆ ಪಡಿಸದೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಇವರು ಧರ್ಮ ಭಿಕ್ಷುಕರೆನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೇವಲ ಸ್ನಾತಕರಲ್ಲ. ಇವರು ದರಿದ್ರರಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾತಾರತಮ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ದಾನಮಾಡಲು ಅರ್ಹರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವರಿಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಗ್ರೇಸರರೆಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ವಿಹಿತವಾದ ಅನ್ನದಕ್ಷಿಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಬಹುದು. ಇತರರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ವೇದಿಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಸಿದ್ಧವಾದ ಅನ್ನವನ್ನು ಕೊಡಬಹುದೆಂದೂ ಶಾಸ್ತ್ರವು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ವಿವಾಹ ಹೊಂದಿರು

ಕೃತದಾರೋಽಪರಾನ್ದಾರಾನ್ ಭಿಕ್ಷುತ್ವಾ ಯೋಽಧಿಗಚ್ಛತಿ |
ರತಿಮಾತ್ರಂ ಫಲಂ ತಸ್ಯ ದ್ರವ್ಯದಾತುಸ್ತು ಸಂತತಿಃ

|| ೨೧೬ ||

ಯಸ್ಯ ತ್ರೈವಾರ್ಷಿಕಂ ಭಕ್ತಂ ಪರಾಪ್ತಂ ಭೃತ್ಯವೃತ್ತಯೇ |
ಅಧಿಕಂ ನಾಪಿ ವಿದ್ಯೇತ ಸ ಸೋಮಂ ಪಾತುಮರ್ಹತಿ

|| ೨೧೭ ||

ಅತಃ ಸ್ವಲ್ಪೀಯಸಿ ದ್ರವ್ಯೇ ಯಃ ಸೋಮಂ ಪಿಬತಿ ದ್ವಿಜಃ |
ಸಸೀತಸೋಮಪೂರ್ವೋಪಿ ತಸ್ಯ ನಾಪ್ನೋತಿ ತತ್ಫಲಂ

|| ೨೧೮ ||

ಸಕ್ತಃ ಪರಜನೇ ದಾತಾ ಸ್ವಜನೇ ದುಃಖಜೀವಿನಿ |
ಮಧ್ವಾಸೀತೌ ವಿಷಾಸ್ವಾದಃ ಸ ಧರ್ಮಪ್ರತಿರೂಪಕಃ

|| ೨೧೯ ||

ಭೃತ್ಯಾನಾಮುಪರೋಧೇನ ಯಃ ಕರೋತ್ಕಾರ್ಥ್ಯದೈಹಿಕಂ |
ತದ್ಭವತ್ಯಸುಖೋದಕರ್ಕಂ ಜೀವತೋಽಸ್ಯ ಮೃತಸ್ಯವಾ

|| ೨೨೦ ||

ವನನು ಇತರ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ರತಿಗಾಗಿ ಭಿಕ್ಷೆಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಅವನು ಹೊಂದುವ ಫಲವು ರತಿಮಾತ್ರ, ಅದರಿಂದಾಗಬಹುದಾದ ಸಂತತಿಯು ಮಾತ್ರ ದ್ರವ್ಯದಾನಮಾಡಿದ ಸ್ವಾಮಿಗೇ ಸೇರುತ್ತದೆ. ಯಾವನಿಗೆ ಮೂರು ವರ್ಷಕಾಲ ತನಗೂ ತನ್ನ ಭೃತ್ಯ ವರ್ಗಕ್ಕೂ ಆಗುವಷ್ಟು ಅನ್ನವು ಅಥವಾ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾದಷ್ಟು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧ ವಾಗಿರುತ್ತದೆಯೋ ಆಗ ಅವನು ಸೋಮಯಾಗಮಾಡಿ ಸೋಮಪಾನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

೨೧೮-೨೨೨. ಆದುದರಿಂದ ಅತ್ಯಲ್ಪ ದ್ರವ್ಯವಿರುವಾಗ ಯಾವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಸೋಮಯಾಗಮಾಡಿ , ಸೋಮಪಾನಮಾಡುವನೋ ಅವನು ತಾನು ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿದ್ದ ಸೋಮಯಾಗದ ಫಲವನ್ನೂ ನಾಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಯಾವನು ಸ್ವಜನವು ದಾರಿದ್ರ್ಯದಿಂದ ದುಃಖಜೀವಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಅವರನ್ನು ಅನಾದರಿಸಿ ಇತರ ರಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನ ದಾನಶೀಲತೆಯನ್ನು ತೋರ್ಪಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆಯೋ ಅವನು ಜೇನಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ವಿಷವನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಾನೆ ಏತಕ್ಕಿಂದರೆ ಅವನ ದಾನವು ಧರ್ಮತಃ ದಾನವಾದರೂ, ವಸ್ತುತಃ ಅದು ಆವಿಹಿತವಾದುದರಿಂದ ದಾನಾಭಾಸ, ಯಾವನು ಔರ್ಧ್ವದೈಹಿಕವನ್ನು (ಪ್ರೇತಕ್ರಿಯೆ) ಮಾಡುವಾಗ ಭೃತ್ಯರ ಜೀವನಕ್ಕೆ ತೊಂದರೆ ಮಾಡಿ ಸ್ವಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನೋ ಅಂತಹ ಕಾರ್ಯವು ಅವನು

ನ ಯಜ್ಞಾರ್ಥೇ ದ್ವಿಜಃ ಶೂದ್ರಾದ್ವಿಕ್ಷಾಂ ಲಿಪ್ತೇತ ಧರ್ಮವಿತ್ |
ಯಜಮಾನೋ ಹಿ ಭಿಕ್ಷಾತ್ಯಾ ಚಂಡಾಲಃ ಪ್ರೇತ್ಯ ಜಾಯತೇ || ೨೨೦ ||

ಯಜ್ಞಾರ್ಥಮರ್ಥಂ ಭಿಕ್ಷಾತ್ಯಾ ಯೋ ನ ಸರ್ವಂ ಪ್ರಯಚ್ಛತಿ |
ಸ ಯಾತಿ ಭಾಸತಾಂ ವಿಪ್ರಃ ಕಾಕತಾಂ ವಾ ಶತಂಸಮಾಃ || ೨೨೧ ||

ದೇವಸ್ತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ತಂ ಚ ಯೋ ಲೋಭಾದುಪಜೀವತಿ |
ಸ ಸಾಸಾತ್ಮಾ ಪರೇ ಲೋಕೇ ಗೃಧ್ರೀಚ್ಛಿಷ್ಟೇನ ಜೀವತಿ || ೨೨೨ ||

ಇಷ್ಟಂ ವೈಶ್ವಾನರೀಂ ವಿಪ್ರೋ ನಿರ್ವಪೇದಬ್ಧಪರ್ಯಯೇ |
ಕೃತಾನಾಂ ಪಶುಸೋಮಾನಾಂ ನಿಷ್ಕೃತ್ಯರ್ಥಮಸಂಭವೇ || ೨೨೩ ||

ಅಪತ್ಯಲೈನ ಯೋ ಧರ್ಮಂ ಕುರುತೇನಾಪದಿ ದ್ವಿಜಃ |
ಸಮಾಪ್ನೋತಿ ಫಲಂ ತಸ್ಯ ಪರತ್ರೇತಿ ವಿಚಾರಿತಂ || ೨೨೪ ||

ಬದುಕಿರುವಾಗಲೂ, ಮೃತನಾದ ಮೇಲೆಯೂ ಸಹ ದುಃಖವನ್ನೇ ಮುಂದೆ ಉಂಟು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಾಗುತ್ತದೆ. ಧರ್ಮಜ್ಞನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಯಜ್ಞಕ್ಕಾಗಿ ಶೂದ್ರನಲ್ಲಿ ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಆಪೇಕ್ಷಿಸಬಾರದು. ಯಜಮಾನನಾದವನು ಹೀಗೆ ಭಿಕ್ಷೆಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅವನು ಮೃತನಾದ ಮೇಲೆ ಚಂಡಾಲನಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಯಾವನು ಯಜ್ಞಕ್ಕಾಗಿ ಭಿಕ್ಷೆಮಾಡಿ ಎಲ್ಲ ದ್ರವ್ಯವನ್ನೂ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಧಾನಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಂತಹ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಭಾಸವಾಗಿಯೋ, ಕಾಕೆಯಾಗಿಯೋ ಹುಟ್ಟಿ ನೂರು ವರ್ಷ ಪರ್ಯಂತ ಅದೇ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸುತ್ತಾನೆ.

೨೨೩-೨೨೭. ಯಾವನು ದೇವದ್ರವ್ಯವನ್ನೂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ದ್ರವ್ಯವನ್ನೂ ಆಶೆಯಿಂದ ಅಪಹರಿಸಿ ಜೀವಿಸುತ್ತಾನೆಯೋ ಅಂತಹ ಪಾಪಿಯು ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹದ್ದಿನ ಉಚ್ಛಿಷ್ಟದಿಂದ ಜೀವಿಸುತ್ತಾನೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದವನು ತಾನು ಮಾಡಿದ ಪಶುಸೋಮಾದಿ ಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲಿ ಅಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಉಂಟಾದ ದೋಷಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಅವನು ಆ ವರ್ಷದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ವೈಶ್ವಾನರೇಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಯಾವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಆ ಪತ್ಯಾಲದಲ್ಲಿ ವಿಹಿತವಾಗಿರುವ ಗೌಣಧರ್ಮವನ್ನು ಅನಾಪತ್ಯಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಆಚ

ಪ್ರಭುಃ ಪ್ರಥಮಕಲ್ಪಸ್ಯ ಯೋಽನುಕಲ್ಪೇಷು ವರ್ತತೇ |

ಧರ್ಮೇಣ ಯೋಗಂ ನಾಪ್ನೋತಿ ನರಕಂ ಚೈವ ಗಚ್ಛತಿ || ೨೨೬ ||

ಕ್ಷತ್ರಿಯೋ ಬಾಹುವೀರ್ಯೇಣ ತರೇದಾಪದಮಾತ್ಮನಃ |

ಧನೇನ ನೈಶ್ಯಶೂದ್ರಾ ತು ಜಪಹೋನ್ಮೃದ್ವಿಜಾತಯಾಃ || ೨೨೭ ||

ನನೈ ಕನ್ಯಾ ನ ಯುವತಿನಾಲ್ಪವಿದ್ಯೋ ನ ಬಾಲಿಕಾಃ |

ಹೋತಾ ಸ್ಯಾದಗ್ನಿಹೋತ್ರೇಷು ನಾರ್ತೋ ನಾಸಂಸ್ಕೃತಸ್ತಥಾ || ೨೨೮ ||

ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯಮದತ್ತಾಶ್ವಮಗ್ನಾಭೇಯಸ್ಯ ದಕ್ಷಿಣಾಂ |

ಅನಾಹಿತಾಗ್ನಿರ್ಭವತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಿಭವೇ ಸತಿ || ೨೨೯ ||

ಪುಣ್ಯಾನ್ಯನ್ಯಾನಿ ಕುರ್ವೀತ ಶ್ರದ್ಧಧಾನೋ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಃ |

ನತ್ಪಲ್ನದಕ್ಷಿಣೈರ್ಯಜ್ಞೈರ್ಯಜೇತೇಹ ಕಥಂಚನ || ೨೩೦ ||

ರಿಸುತ್ತಾನೆಯೋ ಅವನು ಇಹಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಅಂತಹ ಧರ್ಮದ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದುವುದೇ ಇಲ್ಲವೆಂಬುದು ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ನಿರ್ಧರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಮುಖ್ಯ ಕಲ್ಪಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿರುವವನು ಅನುಕಲ್ಪಗಳನ್ನು ಅಚರಿಸಿದ್ದೇ ಆದರೆ, ಆ ಧರ್ಮದ ಫಲವೂ ಅವನನ್ನು ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ. ನರಕಪ್ರಾಪ್ತಿಯೂ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಕ್ಷತ್ರಿಯನಾದವನು ತನಗೆ ಬಂದ ವಿಪತ್ತನ್ನು ಬಾಹುಬಲದಿಂದಲೇ ಹೋಗಲಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ವೈಶ್ಯ, ಶೂದ್ರರು ಧನದಿಂದಲೂ, ದ್ರಾಹ್ಮಣರು ಜಪ ಹೋವಾದಿಗಳಿಂದಲೂ ಹೋಗಲಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

೨೨೮-೨೩೦ ಅಗ್ನಿ ಹೋತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ಯೆ, ಯುವತಿಯಾದ ಸ್ತ್ರೀ ಅಲ್ಪವಿದ್ಯೆ, ಹುಡುಗ, ದುಃಖಿತ, ಅಸಂಸ್ಕೃತ ಇವರು ಹೋತ್ರಗಳಾಗಿರಬಾರದು. ಅಗ್ನಿ ಧಾನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಚಿತವಾದ ದ್ರವ್ಯಸಮೃದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನು. ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯನೆಂಬ ಅಶ್ವವನ್ನು ದಾನಮಾಡದೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಅನಾಹಿತಾಗ್ನಿಯೇ ಆಗುತ್ತಾನೆ. ಅಹಿತಾಗ್ನಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ). ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಾಗಿದ್ದು ಪುಣ್ಯಕರವಾದ ಇತರ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೂ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಅಚರಿಸಬೇಕು. ಅಲ್ಪ ದಕ್ಷಿಣೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮಾಡಲೇಬಾರದು. ಇಂತಹ ಅಲ್ಪದಕ್ಷಿಣೆಯ ಯಜ್ಞವು

ಹಂತ್ಯೈಲ್ಪದಕ್ಷಿಣೋ ಯಜ್ಞಸ್ತಸ್ಮಾನ್ನಾಲ್ಪಧನೋ ಯಜೇತ್ |
ಬಾಲಾತಪಂ ನ ಸೇನೇತ ನ ದಿನಾ ಮೈಥುನಂ ವ್ರಜೇತ್ || ೨೩೦ ||

ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತೀಯತಾಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಚರೇತ್ |
ಮಾತುಃ ಸ್ವಸಾರಂ ನಾ ಪುತ್ರೀಂ ಪರಭಾರ್ಯಾಂ ಪ್ರಕೀರ್ತಯೇತ್ || ೨೩೧ ||

ನದೀಂ ತರೇನ್ನ ಬಾಹುಭ್ಯಾಂ ವರ್ಜಯೇತ್ಪೂಪಲಂಘನಂ |
ಯಥಾಕಥಂಚಿನ್ನೋದೀಕ್ಷೇದಾದಿತ್ಯಂ ತೇಜಸಾಂ ನಿಧಿಂ || ೨೩೨ ||

ನ ಕೃದ್ವಸ್ಯ ಗುರೋರ್ವಕ್ತ್ರಂ ನೈವಾದರ್ಶಮಮಾರ್ಜಿತಂ |
ಸ್ನಾನಭೋಜನಪಾನಾನಿ ವಾಹೇಭ್ಯೋ ನಾಚರೇತ್ಪುನಃ || ೨೩೩ ||

ಯತ್ನೇನ ಬಿಭೃಯಾದ್ಧಾರಾನ್ ವಾಗ್ಮಿನೋಽಕೃಪಣಾನ್ ದ್ವಿಜಾನ್ || ೨೩೪ ||

ಬದ್ಧಂ ಗವಾದಿಕಂ ಯಸ್ತು ಯವಸೇನೋದಕೇನ ಚ |
ಪ್ರತಿಜಾಗತಿ ನೋ ವಿಪ್ರಃ ಸ ಯಾತಿ ನರಕಂ ಮಹತ್ || ೨೩೫ ||

ತನಗೆ ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆಯಾಗಿ ಅಲ್ಪ ಧನವುಳ್ಳವನು ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಲೇ ಬಾರದು. ಎಳೆಯ ಬಿಸಿಲನ್ನು ಸೇವಿಸಬಾರದು. ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ಮೈಥುನವನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು.

೨೩೦-೨೩೨. ತಾನು ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅರ್ಹನಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ತಾಯಿಯ ತಂಗಿಯನ್ನೂ, ಅವಳ ಮಗಳನ್ನೂ ಇತರರ ಪತ್ನಿಯರಂತೆ ಭಾವಿಸಬೇಕು. ಬಾಹುಗಳಿಂದಲೇ ನದಿಯನ್ನು ದಾಟಬಾರದು. ಭಾವಿಯನ್ನು ದಾಟಬಾರದು. ತೇಜಸ್ವಿಯಾಗಿ ಬೆಳಗುವ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಯಾವ ಪ್ರಕಾರದಿಂದಲೂ ನೋಡಬಾರದು. ಗುರುವು ಕೋಪ ಗೊಂಡಾಗ ಅವನ ಮುಖವನ್ನೂ ನೋಡಕೂಡದು. ಕನ್ನಡಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಲ ವನ್ನಾಗಿಮಾಡದೆ ಅದನ್ನು ನೋಡಬಾರದು. ಸ್ನಾನ, ಭೋಜನ, ಪಾನ ಇವನ್ನು ವಾಹನಾರೂಢನಾಗಿ ಮಾಡಬಾರದು. ತನ್ನ ಭಾರ್ಯೆಯನ್ನೂ ವಾಗ್ಮಿಗಳಾದ

ನಾರೋದೇದ್ವಿಷಮಂ ಸಾಲಂ ನಾವಂ ಸಂತಯಿಷಾಂಸ್ತುರೂನ್ |
ನ ಪಾತಯೇತ ಲೋಷ್ಟೇನ ನ ಕಾಷ್ಟೇನ ಫಲಂ ದ್ರುಮಾತ್ || ೨೩೭ ||

ಶಿರಃಸ್ನಾತಸ್ತು ತೈಲೇನ ನಾಂಗಂ ಕಿಂಚಿದಪಿ ಸ್ಪೃಶೇತ್ |
ವಹೇನ್ನ ಭಾರಂ ಶಿರಸಾ ಯುಗಪನ್ನಾಗ್ನಿವಾರಿಣೀ || ೨೩೮ ||

ನ ತೋಯಂ ಪ್ರಕ್ಷಿಪೇದ್ವಹ್ನಾ ವಹ್ನಿಂ ತೋಯೇ ತಥೈವ ಚ |
ವರ್ಜಯೇದತಿಸೌಹಾರ್ದಂ ಭೋಜ್ಯಾನ್ನಸ್ಯ ಚ ಕೃತ್ಸನಂ || ೨೩೯ ||

ರಾಜದ್ವಿಷ್ಟಂ ಗಣದ್ವಿಷ್ಟಂ ಲೋಕದ್ವಿಷ್ಟಂ ವಿವರ್ಜಯೇತ್ |
ಸಾಯಂಪ್ರಾತಶ್ಚ ವಿದುಷಾಂ ಶೃಣುಯಾತ್ಪುಷ್ಯಲಾ ಗಿರಃ || ೨೪೦ ||

ಸಂಸ್ಕೃತಂ ಪಾಯಸಂ ನಿತ್ಯಂ ಯವಾಗ್ನಾಂ ಕೃಸರಂ ವದೇತ್ |
ಶ್ರುತ್ರುಕರ್ಮಣಿ ಚಾಯುಷ್ಯಂ ಜೀವಿತೇನ ತಥಾಕೃತಿಃ || ೨೪೧ ||

ಉದಾರಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನೂ, ಪ್ರಯತ್ನ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಭರಿಸಬೇಕು. ಕಟ್ಟಿರುವ ಹಸು ಮೊದಲಾದುವನ್ನು ಹುಲ್ಲು, ನೀರು ಇವುಗಳಿಂದ ಉಪಕರಿಸದಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಮಹಾನರಕವನ್ನೇ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಅಪಾಯಕರವಾದ ಮರವನ್ನೂ, ದೋಷಿಯನ್ನೂ ಹತ್ತಬಾರದು. ಸಂತಯಾರ್ಹವಾದ ಮರಗಳನ್ನೂ ಹತ್ತಬಾರದು. ಮರಕ್ಕೆ ಮಣ್ಣಿನ ಹೆಂಟಿಯಿಂದ ಅಥವಾ ತುಂಡು ಮೊಣ್ಣೆಯಿಂದ ಹೊಡೆದು ಫಲಾದಿಗಳನ್ನು ಕೆಡಹಬಾರದು.

೨೩೮-೨೪೩. ತೈಲದಿಂದ ಶಿರಸ್ಸನ್ನವಮಾಡಿದವನು ಪುನಃ ತೈಲದಿಂದ ಯಾವ ಅವಯವವನ್ನೂ ಮುಟ್ಟಬಾರದು. ಅಗ್ನಿ, ಜಲ ಇವನ್ನು ಒಂದೇ ಬಾರಿ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊರಬಾರದು. ಅಗ್ನಿಯ ಮೇಲೆ ನೀರನ್ನೂ, ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯನ್ನೂ ಹಾಕಬಾರದು. ಹೆಚ್ಚಾದ ಸೌಹಾರ್ದವನ್ನೂ ಮಾಡಬಾರದು. ಊಟಮಾಡುವ ಅನ್ನವನ್ನು ನಿಂದಿಸಲೂ ಬಾರದು. ರಾಜದ್ವೇಷಿಯನ್ನೂ, ಒಂದು ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ದ್ವೇಷಿಯಾಗಿರುವವನನ್ನೂ, ಲೋಕದ್ವೇಷಿಯನ್ನೂ ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಪಂಡಿತರಿಂದ ಅರ್ಥಗರ್ಭಿತಗಳಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಬೇಕು ಗಂಜಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪಾಯಸವನ್ನು ಕೃಸರವೆಂದು

ವ್ಯಾಧಿತಾನಾಂ ತು ಸರ್ವೇಷಾಮಾಯುಷಃ ಪ್ರತಿನಂದನಂ |

ಶ್ರಾಂತಸ್ಯ ನಿಶ್ರಮಶ್ಚೇತಿ ಚಾಡ್ಯತಾಂ ಸೀರಿಣಸ್ತಥಾ

|| ೨೪೨ ||

ಆಸೀನಸ್ಯ ಸುಖಂ ಚಾಪಿ ಪುಣ್ಯಾಹಮಪಿ ಗಚ್ಛತಃ |

ದೇವಕರ್ಮಪ್ರವೃತ್ತಸ್ಯ ಪ್ರಾಸಾದಂ ಪರಿಕೀರ್ತಯೇತ್

|| ೨೪೩ ||

ನ ಚಾತು ತ್ವಮಿತಿ ಬ್ರೂಯಾದಾಪನ್ನೋಽಪಿ ಮಹತ್ತರಂ |

ತ್ವಂಕಾರೋ ವಾ ವಧೋವೇತಿ ವಿಧ್ವತ್ಸು ನ ವಿಶಿಷ್ಯತೇ

|| ೨೪೪ ||

ಅವರಾಣಾಂ ಸಮಾನಾನಾಂ ಶಿಷ್ಯಾಣಾಂ ಚೈತದಿಷ್ಯತೇ |

ಏಕ ಏವ ಚರೇದ್ಧರ್ಮಂ ನ ಧರ್ಮಧ್ವಜಿಕೋ ಭವೇತ್

|| ೨೪೫ ||

ಆರ್ಚೇದ್ವೇವಾನ್ಮ ದಂಭೇನ ಸೇವೇತಾಮಾಯಯಾ ಗುರೂನ್ |

ನಿಧಿಂ ವಿದಧ್ಯಾತ್ಪಾರಕ್ಯಂ ಯತ್ರಾರ್ಥಃ ಶಬ್ದವಾನಿತಿ

|| ೨೪೬ ||

ವ್ಯವಹರಿಸಬೇಕು. ಕ್ಷೌರದಿಂದ ಆಯುಷ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಯುಂಟಾಗುವುದೆಂದೂ ಬದುಕಿರುವವನು ಯಾವುಣಾದರೊಂದು ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕೆಂಬುದನ್ನೂ ಇತರರಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿರಬೇಕು. ವ್ಯಾಧಿಗ್ರಸ್ತರಾಗಿರುವವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆಯುರಭಿವೃದ್ಧಿ ಯನ್ನೇ ಕೋರಬೇಕು ಶ್ರಮಪಟ್ಟವರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನೂ, ವ್ಯವಸಾಯಗಾರನಲ್ಲಿ ಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನೂ ಹರಸಬೇಕು ಕುಳಿತಿರುವವನಲ್ಲಿ ಸುಖವನ್ನೂ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುವವನಲ್ಲಿ ದಿನಶುದ್ಧಿಯನ್ನೂ ಆಶಿಸಬೇಕು. ದೇವತಾಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೊರಟಿರುವವನಿಗೆ ಪ್ರಾಸಾದದ ವಿಧಾನಕ್ರಮವನ್ನು ಬೋಧಿಸಬೇಕು.

೨೪೪-೨೪೯. ದೊಡ್ಡವರನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ನೀನು ಎಂದು ವ್ಯವಹರಿಸಬಾರದು. ವಿದ್ವದ್ಗೋಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿ ನೀನು ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೂ ವಧವೆಂಬ ಪದಕ್ಕೂ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ವೈಷಮ್ಯವಿಲ್ಲ. ತನಗಿಂತ ಕಿರಿಯವರ ಮತ್ತು ಸಮಾನರ ಮತ್ತು ಶಿಷ್ಯರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನೀನು ಎಂಬ ಈ ವ್ಯವಹಾರವು ಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಧರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಒಬ್ಬನೇ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ನಡೆಸಬೇಕು. ಇತರರ ಮೆಚ್ಚಿಗೆಗಾಗಿ ವಃತ್ಪ್ರಾಪ್ತಿ ರೊಡಗೂಡಿ ನಡೆಸಬಾರದು. ದೇವತಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಇತರರ ಪ್ರೀತಿಗಾಗಿ ಬೂಟಾಟಿಕೆಯಿಂದ ಮಾಡಬಾರದು. ಗುರುಗಳನ್ನು ನಿಷ್ಕಪಟವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಸೇವಿಸಬೇಕು. ಇತರರ ನಿಧಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವವನು ಎಲ್ಲಿ ರಕ್ಷಿಸಿದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವು ಇತರರ ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆ

ಕರ್ಮ ವೈ ರಫಲಂ ಕೃತ್ವಾ ಗುರುಣಾಂ ಪ್ರತಿಪಾದಯೇತ್ |
ವೃದ್ಧಾನ್ನಾತಿವದೇಜ್ಞಾತು ನ ತು ಸಂಪ್ರೇಷಯೇತ್ಕೃಚಿತ್ || ೨೪೭ ||

ನ ವೇಗಿತೋಽನ್ಯ ಕಾರ್ಯಃ ಸ್ಯಾನ್ನಾದಿತ್ಯಾನ್ನಾನಿ ಕುತ್ಸಯೇತ್ |
ಮುಕ್ತಕೇಶೋ ನ ಗಚ್ಛೇತ್ತು ಸ್ವಪ್ನಾಹಾರಸಭಾಸ್ತ್ರಿಯಃ || ೨೪೮ ||

ಪಾಣಿನಾಲಭ್ಯ ನಿಷ್ಕ್ರಾಂತೋದ್ರೇಕಪೂಜ್ಯಾಜ್ಯಮಂಡಲಂ |
ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ ತು ಕುರ್ವೀತ ಮಂಗಲೈಃ ಸರ್ವದಾ ಯತಿಃ || ೨೪೯ ||

ಸೂನಾಂ ಚ ಬಂಧನಾಗಾರಂ ಸ್ವಪನ್ಯತ್ಯಗೃಹೇ ತಥಾ |
ಅಂತಃಪುರಂ ಚ ಋಷಭಃ ವರ್ಷನೀಯಂ ಚ ದೂರತಃ || ೨೫೦ ||

ಶ್ರೀ ಪಕ್ಷಸ್ಯ ಕೃತಶ್ಚರ್ಮನಃಖಲೋಮಾನಿ ಕಲ್ಪಯೇತ್ |
ನ ಪ್ರತಿಸ್ಪಾಲಯೇದಂಬು ಪಾಣಿನಾ ಚರಣೇನ ವಾ || ೨೫೧ ||

ಗೋಚರವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ಕೆಲಸವನ್ನು ಫಲಪರ್ಯಂತ ಪೂರ್ತಿಮಾಡಿ ಅನಂತರ ಗುರುವಿಗೆ ತಿಳಿಯಪಡಿಸಬೇಕು. ವೃದ್ಧರೊಡನೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಅತಿ ವಾದಮಾಡಬಾರದು. ಅವರನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಪ್ರೇರಿಸಲೂ ಬಾರದು. ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ತ್ವರೆಯಿಂದ ಮಾಡಬಾರದು. ಉಟಮಾಡಿದ ನಂತರ ಅನ್ನವನ್ನು ನಿಂದಿಸಬಾರದು. ಕೇಶಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಶಯನ, ಆಹಾರ, ಸಭೆ, ಸ್ತ್ರೀ ಇವರನ್ನು ಸೇವಿಸಬಾರದು. ಪ್ರಯಾಣ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರತ್ನ ಪೂಜ್ಯವಸ್ತು. ಅಜ್ಞಮಂಡಲ ಇವನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಮಾಡಿ ಹೊರಡಬೇಕು. ಯತಿಯಾದವನು ಮಂಗಲ ವಸ್ತುವನ್ನು ಕಂಡಲ್ಲಿ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ ಮಾಡಿ ಹೋಗಬೇಕು

೨೫೦-೨೫೫. ಪ್ರಾಣಿಗಳ ವಧಸ್ಥಾನ, ಬಂಧನಗೃಹ (ಕಾರಾಗೃಹ), ರಾಜಗೃಹ, ಸ್ವತೃಗೃಹ, ಅಂತಃಪುರ ಇವನ್ನು ಋಷಿಗಳು ದೂರದಲ್ಲಿಯೇ ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು. ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಮೂರಾರ್ತಿ ಗಡ್ಡಮಾಸಗಳನ್ನೂ, ಉಗುರು ರೋಮಗಳನ್ನೂ ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ ಎದುರಾಗಿ ಕೈಯಿಂದ ಅಥವಾ ಕಾಲಿನಿಂದ ಅಪ್ಪಳಿಸಬಾರದು. ಮುಖವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳದೆ ಶೀನು, ಆಕಳಿಕೆ ಇವನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು. ಸ್ನೇಹಿತನ ಮನೆಗೆ ದಾರಿಇಲ್ಲದ ಕಡೆಯಿಂದ ಹೋಗಬಾರದು. ಶತ್ರುಗೃಹಕ್ಕೆ ದ್ವಾರದಿಂದ ಹೋಗಬಾರದು, ಸರ್ಪ, ಶಸ್ತ್ರಗಳೊಡನೆ ಕ್ರೀಡಿಸಬಾರದು.

ನಾಸಂವೃತಮುಖಃ ಕುರ್ಯಾತ್ಪುತಮಂಗವಿಜೃಂಭಣಂ |
ನಾದ್ವಾರೇಣ ಸುಹೃದ್ವೇತ್ಸ ನ ದ್ವಾರೇಣ ರಿಪೋರ್ವಿಶೇತ್ || ೨೫೨ ||

ನ ಸರ್ಪಶಸ್ತ್ರೈಃ ಕೀಡೇತ್ತು ನದೀವೇಗಂ ವಿವರ್ಜಯೇತ್ |
ವಿದ್ಯಾಪ್ರತಿಕ್ಷಣಂ ಮೃತ್ಯೋರಯಥಾತಥಚೇಷ್ಟಿತಂ || ೨೫೩ ||

ಅಹರೇಶ್ ಜ್ಞಾನಮರ್ಥಾಂಶ್ಚ ನರೋ ಹ್ಯಮರವತ್ಸದಾ |
ಕೇಶೈರಿವ ಗೃಹೀತಸ್ತು ಮೃತ್ಯುನಾ ಧರ್ಮಮಾಚರೇತ್ || ೨೫೪ ||

ಪ್ರವಿಶೇಜ್ಜ ನಸಂಬಾಧಂ ತಥಾತಿಗದನಂ ನ ಚ |
ಹೇಮ ನಾಸಂಸ್ಪೃತಂ ಧಾರ್ಯಂ ನಿಶಿ ಲೋಷ್ಠಂ ನ ಚ ಸ್ವೀಕೇತ್ || ೨೫೫ ||

ಅದೌ ಪಂಕ್ತ್ಯಾಂ ನ ಚಾಶ್ವೀಯಾದ್ವರ್ಜಯೇದ್ಭೂಮಿತಾಡನಂ |
ವರ್ಜಯೇಜ್ಞಾತ್ರಶಬಲಂ ದಿನಾನಿದ್ರಾಂ ತಥೈವ ಚ || ೨೫೬ ||

ನದೀ ವೇಗಕ್ಕೆ ಎದುರಾಗಬಾರದು. ಪ್ರತಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೂ ಮೃತ್ಯುವಿನಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಚೇಷ್ಟೆಗಳನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಮನುಷ್ಯನಾದವನು ತಾನು ಅಮರನಂತಿರುವೆನೆಂದು ತಿಳಿದು ಜ್ಞಾನವನ್ನೂ, ಅರ್ಥವನ್ನೂ ಅರ್ಜನೆಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು. (ದೇಹವು ನಶ್ವರವೆಂದು ತಿಳಿದು ವಿರಕ್ತಿಯಿಂದ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಅನಾದರ ತೋರಬಾರದು)|ಮೃತ್ಯುವಿನಿಂದ ಕೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟಂತೆ ಭಾವಿಸಿಧರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇರಬೇಕು. ಬಹಳ ಗಾಢವಾದ ಜನಸಂದಣಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಬಾರದು. ಚಿನ್ನವನ್ನು ಸಂಸ್ಕರಿಸದೆ ಧರಿಸಬಾರದು. ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲು, ಮಣ್ಣು ಮುಂತಾದುವನ್ನು ಎಸೆಯಬಾರದು.

೨೫೬-೨೬೧. ಮೊದಲು ಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಊಟಮಾಡಬಾರದು. ಭೂಮಿಯನ್ನು ಬಡಿಯಬಾರದು. ಅನೇಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಂದ ಅವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾದ ಸ್ಥಲವನ್ನು ಬಿಡಬೇಕು. ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ನಿದ್ರೆಯನ್ನೂ ಬಿಡಬೇಕು. ಕಾಮ, ಕ್ರೋಧ, ಭಯ, ಹರ್ಷ, ಲೋಭ, ದರ್ಪ (ಅಹಂಕಾರ) ಇವು ಶತ್ರುಗಳು ಪಂಡಿತನಾದ ಮನುಷ್ಯನು ಈ ಆರು ಶತ್ರುಗಳನ್ನೂ ಜಯಿಸಬೇಕು. ಈ ಅರಿಷಡ್ವರ್ಗವನ್ನು ತ್ಯಾಗಮಾಡಿ ಇಂದ್ರಿಯನಿಗ್ರಹ ಹೊಂದಬೇಕು. ಯಾವಾಗಲೂ ಉತ್ಸಾಹಶಾಲಿ

ಕಾಮಃ ಕ್ರೋಧೋ ಭಯಂ ಹರ್ಷಃ ಲೋಭೋ ದರ್ಪಸ್ತುಭೈವ ಚ |

ರಿಶವಃ ಪದ್ವಿಜೇತವ್ಯಾಃ ಪುರುಷೇಣ ವಿಪಕ್ಷಿತಾ || ೨೫೭ ||

ಅರಿಷಡ್ವರ್ಗಸನ್ಯಾಸಾತ್ಮಕಾರ್ಯಾದಿಂದ್ರಿಯನಿಗ್ರಹಂ |

ಯೋಗಕ್ಷೇಮಂ ಸದೋತ್ಥಾನಾತ್ಪಜ್ಞಾಂ ವೃದ್ಧೋಪಸೇವನಾತ್ || ೨೫೮ ||

ಪ್ರಕೃತೀಣಿ ಜಯೇನ್ಮಾನಂ ದೈನ್ಯಂ ದೃಷ್ಟಾಂತಸಂಪ್ರಯಾತ್ |

ಅಕ್ರೋಧೇನ ಜಯೇತ್ಸೂತ್ರೇಧಂ ವಿನಯೇನ ತ್ವನಾರ್ಯತಾಂ || ೨೫೯ ||

ಶೀಘ್ರತ್ವಾದ್ಧೃತಪಾದಂ ಚ ವಾಚಮುಚ್ಚಾರಜಾಜ್ವಯೇತ್ |

ಅಜ್ಞಾನಂ ಜ್ಞಾನಸಂಯೋಗಾತ್ ಕಾಮಂ ಕಾಮಾಂಗವರ್ಜನಾತ್ || ೨೬೦ ||

ಧರ್ಮಿಷ್ಠೈರಾಗಮೈರೋಭಂ ಕ್ರೋಧಂ ಮೃತ್ಯುಾದ್ವಿವರ್ಜಯೇತ್ |

ಕಾರುಣ್ಯೇನ ಜಯೇನ್ಮಾನಂ ಕಾಲಂ ಕಾರ್ಯೋಪಪತ್ತಿಭಿಃ || ೨೬೧ ||

ಆತ್ಮಾನಂ ಸುಖದುಃಖಾದ್ಯಂ ತ್ವನಭಿಜ್ಞಾಯ ಯೋಜಯೇತ್ |

ಧೃತ್ಯಾ ಶಿಶ್ನೋಂದರಂ ರಕ್ಷೇತ್ಪಾಣಿಪಾದಂ ಚ ಚಕ್ಷುಷಾ || ೨೬೨ ||

ಯಾಗಿದ್ದು ಯೋಗಕ್ಷೇಮಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಬೇಕು (ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು) ವೃದ್ಧರ ಸೇವೆಯಿಂದ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನಮ್ರತೆಯಿಂದಿದ್ದು ಮಾನವನ್ನು (ಆತ್ಮೋತ್ಕರ್ಷಬುದ್ಧಿ) ಜಯಿಸಬೇಕು. ಸದೃಶರಾಗಿರುವವರನ್ನು ನೋಡಿ ಅಥವಾ ಅದೃಷ್ಟವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ದೀನತೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಕೋಪವಿಲ್ಲದೆಯೇ ಇದ್ದು ಕ್ರೋಧವನ್ನು ಜಯಿಸಬೇಕು. ತನ್ನ ವಿಯನಂದಿದ ಮೂರ್ಖತೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆಲಸ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಶೀಘ್ರತೆಯಿಂದ ಹಸ್ತಪಾದಾದಿಗಳನ್ನೂ ಜಯಿಸಬೇಕು. ವಿಹಿತವಾದ ಉಚ್ಚಾರಣೆಯಿಂದ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಜಯಿಸಬೇಕು. ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ಜ್ಞಾನದಿಂದಲೂ, ಕಾಮವನ್ನು ಲಿಂಗ ನಿಗ್ರಹದಿಂದಲೂ ಜಯಿಸಬೇಕು. ಧರ್ಮಪರವಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಲೋಭವನ್ನೂ, ಮೃತ್ರಿಭಾವದಿಂದ ಕ್ರೋಧವನ್ನೂ ಜಯಿಸಬೇಕು ನಿರ್ವೇದದಿಂದ ಆತ್ಮಾಹಂಕಾರವನ್ನೂ, ಕರ್ತವ್ಯಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯಿಂದ ಕಾಲವನ್ನೂ ಜಯಿಸಬೇಕು.

೨೬೨-೨೬೮. ಯಾವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಸುಖ ಮತ್ತು ದುಃಖಗಳಿಗೆ ಅದು ಕಾರಣವೆಂದು ತಿಳಿಯದಿರುವಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಸ್ವಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಯೋಜಿಸಬೇಕು.

ಚಕ್ಷುಃಶ್ರೋತ್ರೇ ಚ ಮನಸಾ ಮನೋವಾಚಂ ಚ ಕರ್ಮಣಾ |
ದೇಶಕಾಲಾನುಬಂಧಾರ್ಥಂ ಧರ್ಮಾಣಾಮವಿರೋಧಿ ಯತ್ || ೨೬೩ ||

ತತ್ತತ್ಪುಖಂ ನಿಷೇವೇತ ನಾಕಸ್ಮಾನ್ನಿಃಸುಖೀ ಭವೇತ್ |
ರೂಪಸಂದರ್ಶನತ್ರವ್ಯರಸಗಂಧಾನ್ ಸದಾ ಜಯೇತ್ || ೨೬೪ ||

ವಸನ್ನಪಿ ಸದೋಮಧ್ಯೇ ಹೃಸಕ್ತೋ ಮನಸಾ ಭವೇತ್ |
ಪರೇಷಾಂ ತನ್ನಸಂದರ್ಭಾತ್ಪ್ರತಿಕೂಲಂ ಯದಾತ್ಮನಃ || ೨೬೫ ||

ಕಚ್ಚೈಷ್ವಹಿ ನ ತತ್ಕುರ್ಯಾತ್ಸಾಧೂನಾಂ ಯದಸಮ್ಮತಂ |
ಜೀರ್ಣಾರ್ಶೀ ಚ ಮಿತಾರ್ಶೀ ಚ ಹಿತಾರ್ಶೀ ಚ ತಥಾ ಭವೇತ್ || ೨೬೬ ||

ಮನಃಕೈರ್ಯದಿಂದ ತಿಶ್ಚ ಮತ್ಸು ಉದರಗಳನ್ನು ಪಾಪದಲ್ಲಿ ಬೀಳದಂತೆ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ಕೈಕಾಲುಗಳನ್ನು ಅನುಚಿತವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸದಂತೆ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ವಿಮರ್ಶಮಾಡಿ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು. (ದೃಷ್ಟಿಪೂತಂ ನೃಸೇತ್ವಾದಂ ಎಂಬುದರ ತಾತ್ಪರ್ಯವಿದು) ಕಣ್ಣು, ಕಿವಿ, ಇವುಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅಹಿತವಾದ ಅಥವಾ ಅನಿಷ್ಟವಾದ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣು ಕಿವಿಗಳು ಹೋಗದಂತೆ ತಡೆಯಬೇಕು. (ಅವುಗಳ ವ್ಯಾಪೃತಿಯು ಅನುಚಿತವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿರಬಾರದೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ) ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ವಾಕ್ಯನ್ನೂ ಕರ್ಮದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ಮನೋವಾಕ್ಯಗಳು ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಅನನುರೂಪವಾಗಿರದೆ ಅನುರೂಪವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅದೇ ಅವುಗಳ ರಕ್ಷಣವೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ. ಆಯಾಯ ದೇಶಕಾಲಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಧರ್ಮವಿರೋಧಿಯಾಗದಿರುವ ಆಯಾಯ ಸುಖವನ್ನು ಸೇವಿಸಲೇಬೇಕು. ಹಠಾತ್ತಾಗಿ ಆದ ಬದಲಾವಣೆಯಿಂದ ನಿಃಸ್ಸುಖಿಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲಬಾರದು. ಸಭಾಮಧ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಶಬ್ದಸ್ಪರ್ಶ ರೂಪರಸಗಂಧಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತಾಸಕ್ತಿಹೊಂದದೆ ಮನೋವೃತ್ತಿಯಿಂದಲೇ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ತಡೆದು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಬೇಕು ಯಾವುದು ತನಗೆ ಪ್ರತಿಕೂಲವೆಂದು ತೋರಿಬರುವುದೋ ಅದನ್ನು ಇತರರಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸಬಾರದು. ಯಾವುದು ಸಾಧುಜನರಿಗೆ ಸಮ್ಮತವಲ್ಲವೋ ಅಂತಹಕಾರ್ಯವನ್ನು ಬಹುಕಷ್ಟಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಡಬಾರದು. ಮಿತವಾದ ಮತ್ತು ಹಿತವಾದ ಮತ್ತು ಜೀರ್ಣವಾಗುವ ಅಶನದಲ್ಲಿಯೇ ಇರಬೇಕು. ತಾನು ಉಂಟವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಯಾವ ಇತರ ಗುಣ

ಅಸ್ಯತೇ ಯೈರ್ಗುಣೈರನ್ಯೈಃ ಯೈರನ್ಯೈರರ್ಜಿತಂ ಯಶಃ |
ಉಂಛವೃತ್ತೀರ್ಭವತ್ಯೇವಂ ವಿಸರೀತಮತಸ್ತೃಜೇತ್ | ೨೩೨ |

ಸುಕಾರುಣಿಕಮಾತ್ಮಾನಂ ಬ್ಯಾಪಯೇನ್ನಾಸಿ ನಿರ್ಘೃಣಂ |
ದೇಶಕಾಲೌ ಚ ಶಕ್ತಿಂ ಚ ಜನತಾಂ ಚಾವಲೋಕಯೇತ್ | ೨೩೩ |

ನ ವೃದ್ಧಃ ಸ್ಯಾನ್ನ ಚ ಕ್ರೂರೋ ಹ್ಯುಭಾನೇವ ಸಮಾಕ್ರಯೇತ್ |
ವೃದ್ಧುರ್ಭವತ್ಯೇವಜ್ಞಾತಃ ತೀಕ್ಷ್ಣಾದುದ್ವಿಜತೇ ಜನಃ || ೨೩೪ |

ಅನಾಲಕ್ಷಿತಚಿತ್ತಃ ಸ್ನಾನ್ಮೈಕಾಂತೇ ಕಿಂಚಿದಾಚರೇತ್ |
ವಿದ್ಯಾತ್ಪರಸ್ಯ ರಂಧ್ರಾಣಿ ಸ್ವರಂಧ್ರಂ ಛಾದಯೇತ್ಸುನಃ | ೨೩೫ |

ಗೂಢೇತ್ಕೃಮ್ ಇವಾಂಗಾನಿ ರಕ್ಷೇದಾತ್ಮಾನಮಾತ್ಮನಾ |
ವಾಗಾದೀನಿ ಸಹಾಯಾನಿ ಕೃತ್ವಾ ಪ್ರಜ್ಞಾಂ ಚ ಮಂತ್ರಿಣಂ | ೨೩೬ |

ಗಳಿಂದ ತನಗೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಬರಬಹುದೋ ಯಾವ ಇತರ ಗುಣಗಳಿಂದ ಇತರರು ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದರೋ ಅಂತಹ ಗುಣಗಳನ್ನು ಆದರಿಸಿ ವಿಸರ್ಜಿಸುವುದು ಗುಣಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು. ಆಯಾಯ ದೇಶಕಾಲಗಳನ್ನೂ ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಜನತೆಯ ಸ್ವಭಾವವನ್ನೂ, ವಿಮರ್ಶಮಾಡಿ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ನಡೆದುಬೇಕು. ತಾನು ಕಾರುಣಿಕನೆಂದೂ ತೋರ್ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ನಿರ್ಘೃಣನೆಂದೂ ತೋರ್ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು.

೨೩೪-೨೩೬. ಕೇವಲ ವೃದ್ಧವಾಗಿಯೂ ಇರಬಾರದು, ಕೇವಲ ಕ್ರೂರನಾಗಿಯೂ ಇರಬಾರದು. ಕಾಲಾನುಸಾರ ಎರಡನ್ನೂ ಹೊಂದಿರಬೇಕು. ಕೇವಲ ವೃದ್ಧ ಪ್ರಕೃತಿಯು ಇತರರಿಂದ ತಿರಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ. ಕೇವಲ ತೀಕ್ಷ್ಣನಿಂದ ಜನರು ಭಯಪಡುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ಮನೋವೃತ್ತಿಯು ಮತ್ತೊಬ್ಬನಿಗೆ ತಿಳಿಯದಂತೆ ವರ್ತಿಸಬೇಕು. ರಹಸ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾವುದನ್ನೂ ಮಾಡಬಾರದು ಇತರರ ರಂಧ್ರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ತನ್ನ ರಂಧ್ರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯದಂತೆ ಆಚ್ಛಾದಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅಮೆಯಂತೆ ಸಂಕುಚಿತಾವಯವನಾಗಿರಬೇಕು. ತನ್ನ ಮನೋವೃತ್ತಿಯಿಂದಲೇ ತನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಾಗಾದಿಗಳನ್ನು ಸಹಾಯಕಗಳನ್ನಾಗಿಯೂ, ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನೇ ಮಂತ್ರಿಯನ್ನಾಗಿಯೂ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಧರ್ಮಕಾಮಸಮೃದ್ಧ್ಯರ್ಥಂ ದಾಸಾದ್ಯರ್ಥಃ ಪುಮಾನ್ ಭವೇತ್ |
ಅರ್ಥಾನರ್ಥ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಹರ್ಷದೈನ್ಯ ವಿವರ್ಜಯೇತ್ || ೨೭೨ ||

ದುಃಖೇ ದುಃಖಾಧಿಕಾನ್ ಪಶ್ಯೇತ್ಸುಖೇ ಪಶ್ಯೇತ್ಸುಖಾಧಿಕಾನ್ |
ನ ತ್ವೇವಂ ಮೂಢವದ್ಧದ್ಯಾದಾತ್ಮಾನಂ ಸುಖದುಃಖಯೋಃ || ೨೭೩ ||

ಹರ್ಷಸ್ಥಾನಸಹಸ್ರಾಣಿ ಶೋಕಸ್ಥಾನಶತಾನಿ ಚ |
ದಿವಸೇದಿವಸೇ ಮೂಢಮಾವಿಶಂತಿ ನ ಪಂಡಿತಂ || ೨೭೪ ||

ನ ತತ್ಕುರ್ವೀತ ಯಸ್ಯಾಂತೇ ಹರ್ಷೋಪಾಲಂಭಮಾಪ್ನುಯಾತ್ |
ಅಜ್ಞಾನಪ್ರಭವೋ ಮೋಹಸ್ತಸ್ಮಾದ್ರಾಗಃ ಪ್ರವರ್ತತೇ || ೨೭೫ ||

ರಾಗಾದ್ವೈಷಸ್ತತಃ ಕ್ರೋಧಃ ಕ್ರೋಧಾನ್ಮಾನೋಽಭಿಜಾಯತೇ |
ಮಾನಾದಸಾರ್ಥಕಂ ಕರ್ಮ ಕರ್ಮತೋಽಶುಭಲಕ್ಷಣಂ || ೨೭೬ ||

ಮನುಷ್ಯನು ಧರ್ಮಕಾಮಗಳೆಂಬ ಪುರುಷಾರ್ಥಸಮೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ದಾಸ್ಯಾದಿ ಭಾವ ದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅರ್ಥಸಿದ್ಧಿಯೂ, ಅನರ್ಥವೂ ಕರ್ಮವಶದಿಂದ ಉಂಟಾದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಹರ್ಷವನ್ನಾಗಲಿ, ದೈನ್ಯವನ್ನಾಗಲಿ ಹೊಂದಬಾರದು. ದುಃಖ ಉಂಟಾದಾಗ ತನಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ದುಃಖಿಯಾಗಿರುವವರನ್ನು ನೋಡ ಬೇಕು. ಇವರೇ ಹೀಗಿರುವಾಗ ನಾನು ಏಕೆ ಇಷ್ಟು ದೈನ್ಯ ಹೊಂದಬೇಕೆಂಬ ಸಮಾಧಾನದಿಂದ ಮನಃಸ್ಥೈರ್ಯ ಹೊಂದಬೇಕೆಂದು ತಾಪ್ತರ್ಯ. ಹೀಗೆಯೇ ಸುಖ ಉಂಟಾದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಸುಖವುಳ್ಳವರನ್ನು ನೋಡಬೇಕು. ಅವರಂತೆ ತಾನೂ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಉಬ್ಬಿಹೋಗದೆ ಅತ್ಯಧಾರಣೆ ಹೊಂದಬೇಕು. ಹಾಗಿಲ್ಲದೆ ಕೇವಲ ಮೂಢನೆಂತೆ ಆತ್ಮನನ್ನು ಸುಖದುಃಖಗಳಲ್ಲಿ ಪುನಃಪುನಃ ಕೆಡಹಬಾರದು.

೨೭೪-೨೭೮. ಪ್ರತಿದಿನದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹಸ್ರಾರು ಹರ್ಷ ಸ್ಥಾನಗಳೂ ನೂರಾರು ಶೋಕಸ್ಥಾನಗಳೂ ಸಹ ಮೂಢನಲ್ಲಿಯೇ ಬಂದು ಸೇರುತ್ತವೆ. ಪಂಡಿತನಲ್ಲಿ ಸೇರುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ವಿವೇಕಿಯಾದ ಪಂಡಿತನು ಹರ್ಷಶೋಕಗಳಿಂದ ವಿಕಾರಹೊಂದುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಯಾವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಬರುವ ಹರ್ಷವು ಇತರರ ನಿದೆಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗಬಹುದೋ ಅಂತಹ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಲೇ ಬಾರದು. ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ (ಕಾರ್ಯಕಾರ್ಯ ವಿವೇಕರಾಹಿತ್ಯರೂಪ

ಜನ್ಮಮೃತ್ಯುಜರಾನ್ಯಾಧಿದುಃಖಶೋಕಪ್ರವರ್ತನಂ |

ಅಪ್ರಮಾದೋ ವೃದ್ಧಸೇವಾ ತತ್ಪ್ರಜ್ಞಾಮೂಲಮಿಷ್ಯತೇ || ೨೭೭ ||

ಜ್ಞಾನಾದ್ವರ್ಮಃ ಸುಖಂ ಧರ್ಮಾನ್ನಿಶ್ರೇಯೋಭ್ಯುದಯಾತ್ಮಕಂ |

ಇಷ್ಟೇಂದ್ರಿಯಾರ್ಥಸಂಯೋಗಃ ಭವೇದುದಯಲಕ್ಷಣಂ || ೨೭೮ ||

ನಾರುಂತುಃ ಸ್ಯಾದನ್ಯಶಂಸನಾದೀ

ನಹೀನತಃ ಪರಮಭ್ಯಾದಿದೀತ |

ಯಯಾಸ್ಯ ವಾಚಾ ಪರ ಉದ್ವಿಜೇತ

ನ ಶಾಂ ವದೇದುಷತೀಂ ಪಾಪಲೋಕಾಂ || ೨೭೯ ||

ವಾಕ್ಯಾಯಕಾ ವದನಾನ್ನಿಷ್ಪತಂತಿ

ಯೈರಾಹತಃ ಶೋಚತಿ ರಾತ್ರೈಹಾನಿ |

ಪರಸ್ಯ ನುರ್ಮುರ್ಮಸು ತೇ ಪತಂತಿ

ನ ಶಾನ್ ಧೀರೋ ವಿಸೃಜೇದ್ವೈ ಪರೇಷು || ೨೮೦ ||

ವಾದ): ಮೋಹವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ಪ್ರೀತಿರೂಪವಾದ ರಾಗವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ರಾಗವು ಅದಕ್ಕೆ ವಿರೋಧಿಯಾದವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ದ್ವೇಷವುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಆ ದ್ವೇಷವೇ ಕ್ರೋಧಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ, ಕ್ರೋಧದಿಂದ (ಆತ್ಮೋತ್ಕರ್ಷ ಬುದ್ಧಿರೂಪವಾದ) ಮಾನವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ ಇಂತಹ ಅಹಂಕಾರಾನಿವೃತ್ತಿನಿಂದ ಮಾಡಲಾಗುವ ಕರ್ಮವು ನಿಷ್ಫಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ನಿಷ್ಫಲವಾದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮ, ಮೃತ್ಯು, ಜರಾ, ವ್ಯಾಧಿ, ದುಃಖ, ಶೋಕ ರೂಪವಾದ ಅಶುಭಗಳಲ್ಲಿ ಇಳಿಯುತ್ತಾನೆ. ಅದರಿಂದ ಅಜ್ಞಾನನಾಶಕವಾದ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಹೊಂದಲು ವೃಥಾ ಸೇವೆಯೇ ಮೂಲ ಕಾರಣ, ಇದು ನಿಷ್ಫ್ರವಾದವಾದ ಮಾರ್ಗ, ಇಂತಹ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಸುಖ ಹೇತುವಾದ ಧರ್ಮಸಿದ್ಧಿಯೂ, ಧರ್ಮದಿಂದ ಅಭ್ಯುದಯರೂಪವಾದ ನಿಶ್ರೇಯಸವೂ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಇಷ್ಟವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಹಿತವಾದ ಇಂದ್ರಿಯಸಂಯೋಗವೇ ಅಭ್ಯುದಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ,

೨೭೯-೨೮೨. ಮತ್ತೊಬ್ಬನಿಗೆ ಮರ್ಮಚ್ಛೇದ ಉಂಟಾಗುವಂತಹ ಕ್ರೂರ ವಚನಗಳನ್ನು ಬಿಡಬೇಕು. ಹಿತಕರವಾದ ಮೃದುವಾಣಿಯಿಂದ ಇತರರನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇವನ ಎಂತಹ ಮಾತಿನಿಂದ ಮತ್ತೊಬ್ಬನು ದುಃಖಪಡ

ಪ್ರಿಯಾಣಿ ಲೋಕೇ ಕೃಣುತೇ ಪ್ರಿಯಂವದಃ

ಪ್ರಿಯಾಣಿ ಚಾಪ್ನೋತಿ ಪ್ರಿಯಾಣಿ ಚಾತ್ನತೇ |

ಪ್ರಿಯತ್ವ ಸರ್ವಸ್ಯ ಜನಸ್ಯ ಜಾಯತೇ

ಜನಾನುರಾಗಪ್ರಭವಾ ಹಿ ಸಂಪದಃ

|| ೨೮೧ ||

ಆಚಾರಯುಕ್ತಃ ತ್ರಿದಿವಂ ಪ್ರಯಾತಿ

ಆಚಾರವಾನೇವ ಭವತ್ಯರೋಗಃ |

ಆಚಾರವಾನೇವ ಚಿರಂ ತು ಜೀವೇ-

ದಾಚಾರವಾನೇವ ಭುನಕ್ತಿ ಲಕ್ಷಣಂ

|| ೨೮೨ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಾಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಹಂಸಗೀತಾಸು ಆಚಾರವರ್ಣನೋ ನಾಮ

ತ್ರಯಸ್ತ್ರಿಂಶದುತ್ತರದ್ವಿತೀತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಬಹುದೋ ಲೋಕವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪಾಪಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಅಂತಹ ಅಮಂಗಲ ವಚನವನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಆಡಬಾರದು ಎಂತಹ ವಾಗ್ವಾಣಿಗಳು ಬಾಯಿನಿಂದ ಹೊರಟು ಮತ್ತೊಬ್ಬನನ್ನು ಹೊಡೆದಲ್ಲಿ, ಅವನು ಹಗಲು ರಾತ್ರಿಯೂ ವ್ಯಥೆಪಡ ಬೇಕಾಗುವುದೋ ಅವನ ಮರ್ಮಪ್ರದೇಶದಲ್ಲೇ ಬಿದ್ದು ಸಂತಾಪಪಡಿಸಬಹುದೋ ಅಂತಹ ಮಾತುಗಳೆಂಬ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲೈ ಬಾರದು. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಿಯವಾದ ವಾಣಿಯುಳ್ಳವನು, ತಾನೂ ಪ್ರಿಯವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನೇ ಕೇಳುತ್ತಾನೆ ಪ್ರಿಯವಸ್ತುಗಳನ್ನೇ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಪ್ರಿಯ ವಾದ ಗತಿಯನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಎಲ್ಲಾ ಜನರಿಗೂ ಪ್ರಿಯನಾಗಿಯೇ ಆಗು ತ್ತಾನೆ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಪತ್ತುಗಳೂ ಜನಾನುರಾಗದಿಂದಲೇ ಉಂಟಾಗು ತ್ತನೆಯಲ್ಲವೇ ಲೋಕಪ್ರಿಯವಾದ ಇಂತಹ ಆಚಾರ ಹೊಂದಿರುವವನು ಸ್ವರ್ಗ ವನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಆಚಾರವಂತನು ಅರೋಗನಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಆಚಾರವಂತನೇ ಬಹುಕಾಲ ಬದುಕತಕ್ಕವನು. ಆಚಾರವಂತನೇ ಸಲ್ಲಕ್ಷಣವುಳ್ಳ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಾಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ವಜ್ರಸಂವಾದ

ದಲ್ಲಿ ಹಂಸಗೀತೆಯ ಆಚಾರವರ್ಣನವೆಂಬ ಇನ್ನೂರ ಮೂವತ್ತಮೂರನೆಯ

ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

॥ ೬೦ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ತೃತೀಯಖಂಡೇ

॥ ಚತುಸ್ತ್ರಿಂಶದುತ್ತರದ್ವಿತೀತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

೧೧ ಹಂಸ ಉವಾಚ ॥

ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತೀಯಕಾಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ದೈವಾತ್ಮವರ್ತಕೃತೇನ ನಾ |

ನ ಸಂಸರ್ಗಂ ವ್ರಜೇತ್ಸದ್ಭಿಃ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತೇಽಕೃತೇ ನರಃ ॥ ೧ ॥

ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾ ಸುರಾಪಾನಂ ಸ್ತ್ರೀಯಂ ಗುರ್ವಂಗನಾಗಮಃ |

ಮಹಾಂತಿ ಪಾತಕಾನ್ಯಾದುಃ ಸಂಯೋಗಮಪಿ ತೈಃ ಸಹ ॥ ೨ ॥

ಅನ್ಯತಂ ಚ ಸಮುತ್ಕರ್ಷೇ ರಾಜಗಾಮಿ ಚ ಪೈತುನಂ |

ಗುರೋಶ್ಚ ಲೀಲನಿಬಂಧಃ ಸಮಾನಿ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಯಾ ॥ ೩ ॥

ಇನ್ನೂರ ಮೂವತ್ತೆನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧-೬ ಪೂರ್ವಾರ್ಜಿತವಾದ ಪಾಪದಿಂದಾಗಲಿ. ಆಕಸ್ಮಿಕವಾದ ದೈವ ದ್ರೋಹದಿಂದಾಗಲಿ ನಿಷಿದ್ಧಾಚರಣೆಯಿಂದಂಟಾದ ಪಾಪದಿಂದಾಗಲಿ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಾ ಹರ್ತೆಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನು ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳದೆ, ಸತ್ಪುರುಷರ ಸಂಗವನ್ನೇ ಮಾಡಬಾರದು. ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆ, ಸುರಾಪಾನ, ಜೌರ್ಯ, ಗುರುತಲ್ಪಗಮನ ಇವು ಮಹಾಪಾತಕಗಳೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇವು ಗಳುಳ್ಳವರ ಸಂಯೋಗವೂ ಮಹಾಪಾತಕಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಉತ್ಕರ್ಷ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಬಾಧಕವಾಗುವ ಅನ್ಯತಭಾಷಣ ರಾಜನವರಿಗೂ ಪ್ರಸರಿಸಿ ಅನರ್ಥವಹವಾದ ಪೈಶೂನ್ಯ (ಕಟಿಪಟ) ಗುರುವನ್ನು ಕಪಟಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಎಳೆ

ಬ್ರಹ್ಮೋಜ್ವಿತಾ ವೇದನಿಂದಾ ಕೌಟಸಾಕ್ಷ್ಯಂ ಸುಹೃದ್ವಧಃ |
ಗರ್ಹಿತಾನ್ಯಾದ್ಯಯೋರ್ಜಗ್ಗಿಃ ಸುರಾಪಾನಸಮಾಪಿ ಪಟೇ || ೪ ||

ನಿಕ್ಷೇಪಸ್ಯಾಪಹರಣಂ ನರಾತ್ಮರಜತಸ್ಯ ಚ |
ಭೂಮಿವಜ್ರಮಣೀನಾಂ ಚ ರುಕ್ಮಸ್ತೇಯಸಮಂ ಸ್ಮೃತಂ || ೫ ||

ರೇತಸ್ತೇಕಃ ಸಯೋನೀಷು ಕುಮಾರೀಷ್ವನ್ತ್ಯಜಾಸು ಚ |
ಸಮ್ಯುಃ ಪುತ್ರಸ್ಯ ಚ ಸ್ತ್ರೀಷು ಗುರುತಲ್ಪಸಮಂ ವಿದುಃ || ೬ ||

ಗೋವಧೋಽಯಾಜ್ಯಸಂಯಾಜ್ಯಂ ಪಾರದಾರ್ಯಾತ್ಮ ನಿಕ್ರಯಃ |
ಗುರುಮಾತ್ಮಪರಿತ್ಯಾಗಃ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಾಗ್ನೇಃ ಸುತಸ್ಯ ಚ || ೭ ||

ಪರಿನಿತ್ತಿತಾನುಜೇನೂಥೇ ಪರಿವೇದನಮೇವ ಚ |
ತಯೋರ್ದಾಸಂ ಚ ಕನ್ಯಾಯಾಸ್ತಯೋರೇವ ಚ ಯಾಜನಂ || ೮ ||

ಯಲು ಮಾಡುವ ನಿರ್ಬಂಧ ಇವೂ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಗೆ ಸಮವಾದ ಪಾತಕಗಳು. ನಿಷ್ಕಾರಣವಾಗಿ ವೇದಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವಿಕೆ, ಮತ್ತು ವೇದನಿಂದೆ, ಸುಳ್ಳು ಸಾಕ್ಷ್ಯ, ಸ್ನೇಹಿತನ ವಧ, ನಿಂದಿತವಾದ ಅನ್ನಾದಿ ಭಕ್ಷಣ. ಈ ಆರು ಸುರಾಪಾನಕ್ಕೆ ಸಮವಾದ ಪಾತಕಗಳು. ಮತ್ತೊಬ್ಬನಿಂದ ರಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದ ಧನಾದಿರೂಪವಾದ ನಿಕ್ಷೇಪವನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವಿಕೆ. ಜನರು, ಅಶ್ವಗಳು, ಬೆಳ್ಳಿ ಮುಂತಾದುವುಗಳ ಅಪಹರಣ, ಭೂಮಿ, ವಜ್ರ, ವೈಡೂರ್ಯಾದಿಗಳ ಅಪಹರಣ. ಇವು ಸ್ವರ್ಣಸ್ತೇಯಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದ ಪಾತಕಗಳು. ಸಗೋತ್ರ ಅಥವಾ ಒಂದೇ ವಂಶಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅಪ್ರೌಢರಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅಂತ್ಯವರ್ಣದ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸ್ನೇಹಿತನ ಅಥವಾ ಮಗನ, ಸ್ತ್ರೀಯಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ವೀರ್ಯಸೇಕ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಗುರುತಲ್ಪ ಗಮನಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದ ಪಾತಕಗಳಾಗುತ್ತವೆ.

೭-೧೪. ಗೋವಧ, ಆಯಾಜ್ಯಯಾಜನ, ಪರಸ್ತ್ರೀಗಮನ, ಆತ್ಮನಿಕ್ರಯ, ಗುರು ಮತ್ತು ತಾಯಿ ಇವರ ತ್ಯಾಗ, ವೇದ, ಅಗ್ನಿ, ಪುತ್ರ ಇವರ ತ್ಯಾಗ, ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಭ್ರಾತೃವು ವಿವಾಹವಿಲ್ಲದೆ ಇರುವಾಗ ಕನಿಷ್ಠನು ವಿವಾಹವಾಗುವಿಕೆ, ಅಂತಹ ವಿವಾಹಿತನ ಪತ್ನಿಯಾಗಿರುವಿಕೆ, ಅಂತಹವರಿಗೆ ಕನ್ಯಾದಾನ, ಅಂತಹವರಿಂದ ಯಾಗಮಾಡಿಸುವಿಕೆ, ಕನ್ಯಾದೂಷಣ, ಬಡ್ಡಿಯಿಂದ ಜೀವಿಸುವಿಕೆ, ವ್ರತಲೋಪ,

ಕೌನ್ಯಾಯಾ ದೂಷಣಂ ಚೈವ ವಾರ್ಧುಷ್ಯಂ ವ್ರತಲೋಪನಂ |
ತಟಾಗಾರಾಮದಾರಣಾಮಶತ್ಯಸ್ಯ ಚ ವಿಕ್ರಯಃ || ೯ ||

ವ್ರಾತೈಶ್ಚಾ ಬಾಂಧವತ್ಯಾಗೋ ಭೃತಾಧ್ಯಾಪನಮೇವ ಚ |
ಭೃತಾಚ್ಚಾ ಧೈಯನಾದಾನಮಪಜ್ಞಾನಂ ಚ ವಿಕ್ರಯಃ || ೧೦ ||

ಸರ್ವಕಾರ್ಯೇಷ್ವಧೀಕಾರಃ ಮಹಾಯನ್ತ್ರಪ್ರವರ್ತನಂ |
ಹಿಂಸ್ರೌಷಧಿಸ್ತ್ರಿಯಾಜೀವೋಽಭಿಚಾರೋ ಮೂಲಕರ್ಮ ಚ || ೧೧ ||

ಇಂಧನಾರ್ಥಮಶುಷ್ಕಾಣಾಂ ದ್ರುಮಾಣಾಮವಪಾತನಂ |
ಅತ್ಯಾರ್ಥಂ ಚ ಕ್ರಿಯಾರಮ್ಭೋ ನಿಂದಿತಾನ್ನಾದನಂ ತಥಾ || ೧೨ ||

ಅನಾಹಿತಾಗ್ನಿಶಾ ಸ್ತ್ರೀಯಮೃಣಾನಾಂ ಚಾನಪಕ್ರಿಯಾ |
ಅಸಚ್ಛಾಸ್ತ್ರಾಭಿಗಮನಂ ಕೌಶೀಲವ್ಯಸ್ಯ ಚ ಕ್ರಿಯಾ || ೧೩ ||

ಧಾನ್ಯಕುಸ್ಮಪತುಸ್ತ್ರೀಯಂ ಮದ್ಯಪಸ್ತ್ರೀನಿಷೇವಣಂ |
ಸ್ತ್ರೀಶೂದ್ರವಿಟ್ ಪುತ್ರವಧೋ ನಾಸ್ತಿ ಕೈಂ ಜೋಪಪಾತಕಂ || ೧೪ ||

ಕೆರೆ, ತೋಪು, ಭಾರ್ಯಾ, ಪುತ್ರ ಇವರ ವಿಕ್ರಿಯೆ, ವ್ರಾತೈವೃತ್ತಿ, ಬಂಧುತ್ಯಾಗ ದ್ರವ್ಯಕ್ಯಾಗಿ, ಅಧ್ಯಾಪನಮಾಡಿಸುವಿಕೆ, ದ್ರವ್ಯಕ್ಯಾಗಿಯೇ ಇರುವ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ನಿಂದ ಅಧ್ಯಯನ ಸ್ವೀಕಾರ, ನಿಷಿದ್ಧವಸ್ತುಗಳ ವಿಕ್ರಯ, ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲೂ ಪ್ರಧಾನಾಧಿಕಾರ ಹೊಂದುವಿಕೆ, ಸರ್ವನಾಶಕವಾದ ಮಹಾಯಂತ್ರಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಅಥವಾ ಪ್ರೇರಣೆ, ಹಿಂಸ್ರಗಳಾದ ಸಿಂಹಾದಿ ವೃಗಗಳಿಂದಲೂ, ಓಷಧಿಗಳಿಂದಲೂ, ಸ್ತ್ರೀಯರಿಂದಲೂ ಜೀವಿಸುವಿಕೆ, ಅಭಿಚಾರ, ಮೂಲಿಕಾದಿಗಳಿಂದ ಮಾಡುವ ಸ್ತಂಭ ನಾದಿ ಪ್ರಯೋಗ ಜೀವವೃಕ್ಷಗಳನ್ನು ಸೌದೆಗಾಗಿ ಭೇದಿಸುವಿಕೆ, ತನಗಾಗಿ ಮಾಡುವ ವಿಶೇಷಪಾಕ, ನಿಂದಿತಾನ್ನ ಭಕ್ಷಣ, ಅನಾಹಿತಾಗ್ನಿ ಯಾಗಿರುವಿಕೆ, ಚೌರ್ಯ, ಮುಣತ್ರಯಗಳನ್ನು ತೀರಿಸದಿರುವಿಕೆ. ಅಸಚ್ಛಾಸ್ತ್ರಾಭಿನಿವೇಶ, ಗಾಯಕವೃತ್ತಿ, ಧಾನ್ಯ, ಚಿನ್ನ, ಬೆಳ್ಳಿ, ಪಶ್ವಾದಿಗಳ ಚೌರ್ಯ, ಮಧ್ಯಪಾಯಿನಿಯಾದ ಸ್ತ್ರೀ ಸಂಭೋಗ, ಸ್ತ್ರೀ, ಶೂದ್ರ, ವೈಶ್ಯ, ಪುತ್ರಿಯರ ವಧ, ನಾಸ್ತಿಕತೆ, ಇವೆಲ್ಲವೂ ಉಪಪಾತಕಗಳೆನಿಸುತ್ತವೆ.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ರಾಜಃಕೃತ್ಯಂ ಘ್ರಾತಿರಘ್ರೇಯಮದ್ಯಯೋಃ |
ಜೈಹ್ಮ್ಯಂ ಪುಂಸಿ ಚ ವೈಧುನ್ಯಂ ಜಾತಿಭ್ರಂಶಕರಂ ಸ್ತೃತಂ || ೧೫ ||

ಖರಾಶ್ಲೋಷ್ಪವ್ಯಗೇಭಾನಾಮಜಾನಿಕವಧಸ್ತಥಾ |
ಸಂಕರೀಕರಣಂ ಜ್ಞೇಯಂ ವಿನಾಸಾಹಿಮಹಿಷಸ್ಯ ಚ || ೧೬ ||

ನಿಂದಿತೇಭ್ಯೋ ಧನಾದಾನಂ ನಾಣೆಜ್ಯಂ ಶೂದ್ರಸೇವನಂ |
ಅಪಾತ್ರೀಕರಣಂ ಜ್ಞೇಯಮಸತ್ಯಸ್ಯ ಚ ಭಾಷಣಂ || ೧೭ ||

ಕ್ರಿಮಿಕೀಟವಯೋಹತ್ಯಾ ಮದ್ಯಾನುಗತೇಭೋಜನಂ |
ಫಲ್ವೈಫಃಕುಸುಮಸ್ತೇಯಮಧೈರ್ಯಂ ಚ ಮಲಾಪಹಂ || ೧೮ ||

ಏತಾನ್ಯನ್ಯಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಯಥೋಕ್ತಾನಿ ಪೃಥಕ್ಪೃಥಕ್ |
ಧೈರ್ಯವ್ರತೈರಪೋಹ್ಯಂತೇ ತಾನಿ ಮೇ ಸನ್ನಿಬೋಧತ || ೧೯ ||

ಬ್ರಹ್ಮಹಾ ದ್ವಾದಶಸಮಾಃ ಕುಟಂ ಕೃತ್ವಾ ವನೇ ವಸೇತ್ |
ಭೈಷ್ಣಾಶ್ಚಾತ್ಮವಿಶುದ್ಧೈರ್ಥಂ ಕೃತ್ವಾ ಶವಕಿರೋ ಧ್ವಜಂ || ೨೦ ||

೧೫-೧೯. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಗಾಯಗೊಳಿಸುವಿಕೆ, ಮದ್ಯಾದಿನಿಷಿದ್ಧ ವಸ್ತುಗಳ ಆಘ್ರಾಣ, ಕೌಟಲ್ಯ, ಪುರುಷನಲ್ಲಿ ವೈಧುನಹೊಂದುವಿಕೆ, ಇವು ಜಾತಿಭ್ರಂಶಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತವೆ. ಕತ್ತೆ, ಕುದುರೆ, ಒಂಟೆ, ಜಿಂಕೆ, ಆನೆ, ಆಡು, ಕುರಿ ಮುಂತಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಜಾತೀಯ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ಸಂಕರಮಾಡುವಿಕೆ, ನಿಂದಿತರಾದವರಿಂದ ಧನಸ್ವೀಕಾರ. ವ್ಯಾಪಾರ, ಶೂದ್ರಸೇವಾ, ಯೋಗ್ಯನನ್ನು ಅಯೋಗ್ಯನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವಿಕೆ, ಅಸತ್ಯ ಭಾಷಣ, ಕ್ರಿಮಿ, ಕೀಟ, ಪಕ್ಷಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಹತ್ಯೆ, ಮದ್ಯದೊಗೂಡಿದ ಭೋಜನ, ಹೂವು, ಕಾಯಿ, ಸೌದೆ ಇವುಗಳ ಚೌರ್ಯ, ಅಧೈರ್ಯ, ಮಲನಾಶನ ಇವೂ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಪಾತಕಗಳಿವೆ. ಅವನ್ನೂ ಧೈರ್ಯ ವ್ರತಗಳಿಂದ ಹೋಗಲಾಡಿಸಬಹುದು. ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳಿ.

೨೦-೨೬. ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿದವನು ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷ ಪರ್ಯಂತ ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಗುಡಿಸಲು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ವಾಸಮಾಡಬೇಕು. ಶವದ ತಲೆಯನ್ನು ಧ್ವಜಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅತ್ಮಶುದ್ಧಿಗಾಗಿ ದೀಕ್ಷೆಯಿಂದ ಜೀವಿಸಬೇಕು ಅಥವಾ ಶಸ್ತ್ರಧಾರಿಗು

ಏಕ್ಷಂ ಶತ್ರುಭೃತಾಂ ವಾಸ್ಯಾದ್ವಿದುಷಾಮಿಚ್ಛಯಾತ್ಮನಃ |

ಪ್ರಾಶ್ವೇದಾತ್ಮಾನಮಗ್ನೌ ವಾ ಸಮೃದ್ಧೇ ತ್ರಿರವಾಕ್ಶಿರಾಃ | ೨೦

ಯೇಜೇತ ವಾತ್ಸಮೇಧೇನ ಸ್ವರ್ಜಿತಾ ಗೋಸವೇನ ವಾ |

ಅಭಿಜಿದ್ವಿತ್ಸಜಿದ್ವ್ಯಾಂ ವಾ ತ್ರಿವೃತಾಗ್ನಿಷ್ವತಾಪಿ ವಾ | ೨೧ |

ಐಪನ್ ವಾನ್ಯತಮಂ ವೇದಂ ಯೋಜನಾನಾಂ ಶತಂ ವ್ರಜೇತ್ |

ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾಪನೋದಾಯ ಮಿತಭುಜ್ನಿಯತೇಂದ್ರಿಯಃ || ೨೨ ||

ಸರ್ವಸ್ತಂ ವಾ ವೇದವಿದೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಯೋಪಸಾದಯೇತ್ |

ಧನಂ ಹಿ ಜೀವನಾಯಾಲಂ ಗೃಹಂ ವಾಸಪರಿಚ್ಛದಂ || ೨೪ ||

ಹವಿಷ್ಯ ಭುಗ್ವಾನುಸರೇತ್ಪ್ರತಿಸ್ತೋತಃ ಸರಸ್ವತೀಂ |

ಜಪೇದ್ವಾ ನಿಯತಾಹಾರಸ್ತ್ರಿವೈ ವೇದಸ್ಯ ಸಂಹಿತಾಂ || ೨೫ ||

ಕೃತವಾಪನೋ ನಿವಸೇದ್ಗ್ರಾಮಾಂತೇ ಗೋವ್ರಜೇಽಪಿ ವಾ |

ಆಶ್ರಮೇ ವೃಕ್ಷಮೂಲೇ ವಾ ಗೋಬ್ರಾಹ್ಮಣಹಿತೇ ರತಃ || ೨೬ ||

ಅಧವಾ ಪಂಡಿತರ ಎಮರಿಗೆ ತುನೇ ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ತೃಪ್ತಿಗೆ ಮಾಡಿ ಮೂರು ಬಾರಿ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಬೇಕು. ಆಶ್ರಮೇಧ ಯಾಗವನ್ನಾಗಲಿ, ಸ್ವರ್ಗ ಸಾಧನವಾದ ಗೋಮೇಧವನ್ನಾಗಲಿ ಮಾಡಬೇಕು ಅಭಿಜಿತ್, ವಿಶ್ವಜಿತ್ ಎಂಬ ಯಾಗಗಳನ್ನಾಗಲಿ, ತ್ರಿವೃತ್ ಅಧವಾ ಅಗ್ನಿಷ್ಟೋಮವನ್ನಾಗಲಿ ಮಾಡಬೇಕು ಅಧವಾ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ವೇದವನ್ನು ಜಪಿಸುತ್ತಾ ನೂರು ಯೋಜನ ದೂರ ನಡೆಯಬೇಕು ಅಧವಾ ಮಿತಾಶಿಯಾಗಿಯೂ, ಜತೇಂದ್ರಿಯನಾಗಿಯೂ ಇದ್ದು ತನ್ನ ಸರ್ವಸ್ತುವನ್ನೂ, ವೇದಜ್ಞನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ದಾನಮಾಡಬೇಕು ಅಧವಾ ಜೀವ ನಕ್ಕೆ ಸಾಕಾಗುವಷ್ಟು ಧನ ಮತ್ತು ವಾಸಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾದ ಸಸುಕರವಾದ ಮನೆ ಇವನ್ನಾದರೂ ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಹವಿಷ್ಯವಾದ ಅನ್ನ ಘಕ್ಷಣದಿಂದಿದ್ದು ನದಿಯ ಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆದುರಾಗಿ ನಿಲ್ಲಬೇಕು ಅಧವಾ ಆಹಾರ ನಿಯಮದಿಂದ ಕೂಡಿ, ವೇದದ ಸಂಹಿತೆಯನ್ನು ಮೂರಾರ್ತಿ ಜಪಿಸಬೇಕು ಅಧವಾ ವಸನಮಾಡಿಕೊಂಡು ಗ್ರಾಮದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಾಗಲಿ, ಗೋವಿನ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಾಗಲಿ ವಾಸಮಾಡಬೇಕು. ಗೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಹಿತಕರವಾದ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ, ಮರದ ಬುಡದಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ ವಾಸಿಸಬೇಕು

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾರ್ಥೇ ಗವಾರ್ಥೇ ವಾ ಸಮ್ಯಕ್ ಪ್ರಾಣಾನ್ಪರಿತ್ಯಜೇತ್ |
ಮುಚ್ಯತೇ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾಯಾ ಗೋಬ್ರಾಹ್ಮಣಹಿತೇ ರತಃ || ೨೭ ||

ತ್ರಿವಾರಂ ಪ್ರತಿರೋದ್ಧಾ ವಾ ಸರ್ವಸ್ವಮವಚಿತ್ಯ ವಾ |
ವಿಪ್ರಸ್ಯ ತನ್ನಿಮಿತ್ರೇ ವಾ ಪ್ರಾಣಾಲಾಭೇ ವಿಮುಚ್ಯತೇ || ೨೮ ||

ಏವಂ ದೃಢವ್ರತೋ ನಿತ್ಯಂ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಸಮಾಹಿತಃ |
ಸಮಾಪ್ತೇ ದ್ವಾದಶೇ ವರ್ಷೇ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾಂ ವಿಮುಂಚತಿ || ೨೯ ||

ಶಿಷ್ಯಾ ವಾ ಭೂಮಿದೇವಾನಾಂ ನರದೇವಸಮಾಗಮೇ |
ಸ್ವನೇನೋಽವಭೃಥಸ್ನಾತೋ ಹಯಮೇಧೇ ವಿಮುಚ್ಯತೇ || ೩೦ ||

ಧರ್ಮಸ್ಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಮೂಲಮಗ್ರಂ ರಾಜಸ್ಯ ಉಚ್ಯತೇ |
ತಸ್ಮಾತ್ಸಮಾಗಮೇ ತೇಷಾಮೇನೋ ವಿಶ್ಯಾಸ್ಯ ಶುದ್ಧೈತಿ || ೩೧ ||

೨೭-೩೧. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಅಥವಾ ಗೋವಿನ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ಪ್ರಾಣ
ಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು. ಈ ರೀತಿ ಗೋಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಾಣಬಿಟ್ಟವನು
ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾ ದೋಷದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಈ ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲು
ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಮೂರಾರ್ವತಿ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣರೋಧನಮಾಡಿಯಾಗಲಿ, ಸರ್ವಸ್ವ
ವನ್ನೂ ದಾನಮಾಡಿಯಾಗಲಿ ವಿಪ್ರನಿಗಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ, ಪ್ರಾಣ ನೀಗಿದಲ್ಲಾಗಲಿ
ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಈ ರೀತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದಿಂದಲೂ, ವ್ರತ
ನಿಯಮಗಳಿಂದಲೂ ಇದ್ದು ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷ ಕಳೆದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾ ದೋಷವು
ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದುತ್ತದೆ ಅಥವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಮತ್ತು ರಾಜರ ಸಮಾಗಮ ಉಂಟು
ಮಾಡಿ, ತನ್ನ ಪಾಪವನ್ನು ತಾನಾಗಿಯೇ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು, ಅನಂತರ ಅಶ್ವಮೇಧ
ಯಾಗದಲ್ಲಿ ಅವಭೃಥ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಈ ದೋಷದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ.
ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಬುಡದಂತಿರುವನು. ಧೊರೆಯು ಅಗ್ರಭಾಗದಂತಿರುವನು.
ಅದುದರಿಂದ ಇವರ ಸಮಾಗಮದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪಾಪವನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸುವುದೂ
ಶುದ್ಧಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಸಂಭವೇನ್ನೈವ ದೇವಾನಾಮಪಿ ದೈವತಂ |

ಪ್ರಮಾಣಂ ಚೈವ ಲೋಕಸ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಾತ್ಮೈವ ಹಿ ಕಾರಣಂ || ೩೨ ||

ತೇಷಾಂ ವೇದವಿದೋ ಬ್ರೂಯುಃ ತ್ರಯೋಪೇನಸ್ಸ ನಿಷ್ಕೃತಿಂ |

ಸ ತೇಷಾಂ ಪಾವನಾಯ ಸ್ಯಾತ್ಪವಿತ್ರಾ ವಿದುಷಾಂ ಹಿ ವಾಕ್ || ೩೩ ||

ಆತೋಽನ್ಯತಮಮಾಸ್ಥಾಯ ವಿಧಿಂ ವಿಪ್ರಃ ಸಮಾಹಿತಃ |

ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾಕೃತಂ ಪಾಪಂ ವ್ಯಪೋಹತ್ಯಾತ್ಮವತ್ತಯಾ || ೩೪ ||

ಹತ್ವಾ ಗರ್ಭಮವಿಜ್ಞಾತಂ ಚೈತದೇವ ವ್ರತಂ ಚರೇತ್ |

ರಾಜಸ್ಯೈತ್ಯಾ ಚೇತ್ ಜ್ಞಾನಾದಾತ್ರೇಯೀಮೇವ ಚ ಸ್ತ್ರಿಯಂ || ೩೫ ||

ಉಕ್ತ್ವಾ ಚೈವಾಸೃತಂ ಸಾಕ್ಷೇ ಪ್ರತಿರುದ್ಯ ಗುಡೂಂಸ್ತಥಾ |

ಅಪಹೃತ್ಯ ಚ ನಿಕ್ಷೇಪಂ ಕೃತ್ವಾ ಚ ಸ್ತ್ರೀಸುಹೃದ್ವಧಂ || ೩೬ ||

೩೨-೩೪ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವುದರಿಂದಲೇ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ದೇವತೆಯಾಗಿ ಮಾನ್ಯನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಲೋಕಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಮಾಣಭೂತವಾದ ಮತ್ತು ಕಾರಣವಾದ ವೇದವು ಇವನಲ್ಲೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ವೇದಜ್ಞರಾದ ಮೂವರೂ ಪಾಪಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನೂ ಇವರಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅಂತಹ ವರ ನಿರ್ಣಯವೇ ಈ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸಲು ಸಮರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ವಿದ್ಯಾವಂತರ ವಾಕ್ಯ ಬಹು ಪವಿತ್ರಕರವಾದುದಷ್ಟೆ, ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ವಿಧಿಯನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯತೆಯಿಂದ ಜಾಗರೂಕನಾಗಿದ್ದು ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಯಿಂದಂಟಾದ ಪಾಪವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

೩೫-೪೦. ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಭ್ರಾಣಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿದವನೂ ಈ ವ್ರತವನ್ನೇ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವಾಗಿ ಆಚರಿಸಬೇಕು. ಕ್ಷತ್ರಿಯ ವೈಶ್ಯರನ್ನೂ, ಆತ್ರೇಯಿಯನ್ನೂ, ಜ್ಞಾನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹನನಮಾಡಿದವನೂ, ಅನ್ಯತವಾದ ಸಾಕ್ಷಿ ನುಡಿದವನೂ, ಗುರುವನ್ನು ತಡೆದು ಆಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರೇರಿಸಿದವನೂ, ನಿಕ್ಷೇಪವನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿ ವನೂ, ಸ್ತ್ರೀ ಮತ್ತು ಸ್ನೇಹಿತನನ್ನು ವಧಮಾಡಿದವನೂ, ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ದ್ವಿಜನಾದವನನ್ನು ಕೊಂದವನೂ ಈ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತದಿಂದಲೇ ಶುದ್ಧಿಹೊಂದಬೇಕು. ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವಧೆಮಾಡಿದವನಿಗೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವೇ ಇಲ್ಲ. ಅಜ್ಞಾನ

ಇಯಂ ಇಶುದ್ಧಿರುದಿತಾ ಪ್ರಮಾಸ್ಯಾಕಾಮತೋ ದ್ವಿಜಂ |
ಕಾಮತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣವರ್ಧೇ ನಿಷ್ಕರ್ತಿನಃ ವಿಧೀಯತೇ || ೩೭ ||

ಸುರಾಂ ಪೀಶ್ವಾ ದ್ವಿಜೋ ಮೋಹಾದಗ್ನಿವರ್ಣಾಂ ಸುರಾಂ ಪಿಬೇತ್ |
ತಯಾ ಸಕಾಯೇ ನಿರ್ದಗ್ನೇ ಮುಚ್ಯತೇ ಕಿಲ್ಬಿಷಾತ್ತತಃ || ೩೮ ||

ಗೋಮೂತ್ರಮಗ್ನಿವರ್ಣಂ ವಾ ಪಿಬೇದುದಕಮೇವ ವಾ |
ಪಯೋ ಘೃತಂ ವಾ ಮರಣಾದ್ಗೋತಕೃದ್ರಸಮೇವ ವಾ || ೩೯ ||

ಕೇಶಾನ್ವಾ ಭಕ್ಷಯೇದಬ್ಧಂ ಪೀಶ್ಯಾಕಂ ವಾ ಸಕೃನ್ನಿತಿ |
ಸುರಾಸಾನಾಸನೋದಾರ್ಥಂ ವಾಲನಾಸಾ ಜಟೀ ಧ್ವಜೇ || ೪೦ ||

ಸುರಾ ವೈ ಮಲಮನ್ನಾನಾಂ ಸಾಪ್ತಾ ಚ ಮಲಮುಚ್ಯತೇ |
ತಸ್ಮಾದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಾಜನ್ಯಾ ವೈಶ್ಯಸ್ತು ನ ಸುರಾಂ ಪಿಬೇತ್ || ೪೧ ||

ಗೌಡೀ ಮಾಧ್ವೀ ಚ ಪೈಷ್ಠೀ ಚ ವಿಜ್ಞೇಯಾ ತ್ರಿವಿಧಾ ಸುರಾ |
ಯಥೈವೈಕಾ ತಥೈವಾನ್ಯಾ ನ ಪಾತವ್ಯಾ ದ್ವಿಜಾತಿಭಿಃ || ೪೨ ||

ದಿಂದ ಸುರಾಪಾನಮಾಡಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಅಗ್ನಿವರ್ಣದ ಸುರೆಯನ್ನು ಪಾನಮಾಡಬೇಕು. ಅದರಿಂದ ದೇಹವೆಲ್ಲವೂ ದಗ್ಧವಾದಲ್ಲಿ, ಆ ಪಾಪದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಗೋಮೂತ್ರ ಅಥವಾ ಅಗ್ನಿವರ್ಣದ ಜಲ, ಹಾಲು, ಘೃತ, ಸಗಣೆಯ ರಸ ಇವನ್ನು ಮರಣಪರ್ಯಂತ ಸೇವಿಸಬೇಕು ವರ್ಷಪರ್ಯಂತ ಧಾನ್ಯ ಕಣಗಾನ್ನಾಗಲಿ, ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಲ ಮಾತ್ರ ಹಿಂಡಿಯನ್ನಾಗಲಿ ತಿನ್ನಬೇಕು. ಸುರಾಪಾನದಿಂದಂಟಾದ ಪಾಪನಾಶಕ್ಕಾಗಿ ಗೋವಾಲವನ್ನೇ ವಸ್ತ್ರವನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದಿ ಜಟಾಧಾರಿಯಾಗಿಯೂ, ಧ್ವಜಧಾರಿಯಾಗಿಯೂ ಈ ವ್ರತಗಳನ್ನಾಚರಿಸಬೇಕು.

೪೩-೪೬. ಸುರೇ ಎಂದರೆ ಅನ್ನದ ಮಲ, ಪಾಪವೆಂಬುದು ಅಶುದ್ಧವಾದ ಮಲ, ಅದುದರಿಂದ ಪಾಪವೆಂಬ ಅಶುದ್ಧಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ, ಮಲರೂಪವಾದ ಸುರೆಯನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕ್ಷತ್ರಿಯರೂ, ವೈಶ್ಯನೂ ಸಹ ಪಾನಮಾಡಬಾರದು. ಸುರೆಯ ಗೌಡಿ (ಮರದಿಂದ ಮಾಡಿದ್ದು), ಪೈಷ್ಠೀ (ಹಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಮಾಡಿದ್ದು), ಮಾಧ್ವಿ (ದ್ರಾಕ್ಷಾಫಲದಿಂದ ಮಾಡಿದ್ದು) ಎಂದು ಮೂರು ವಿಧವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳ

ಯಕ್ಷರಕ್ಷಾಪಿಶಾಚಾನ್ಯಂ ಮಧ್ಯಂ ಮಾಂಸಂ ಸುರಾಸವಂ |
ತದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ನಾತ್ಮವ್ಯಂ ದೇವಾನಾಮಶ್ವತಾ ಹವಿಃ || ೪೩ ||

ಅಮೇಧ್ಯೇ ನಾ ಪತೇನ್ನತ್ಕೋನೈವೈದಿಕಂ ನಾಪ್ರಾಹ್ಮಣೀದಾರೇತ್ |
ಅಕಾರ್ಯಮನ್ಯತ್ಪ್ರಯಾದ್ಯಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಮದನೋಹಿತಃ || ೪೪ ||

ಯಸ್ಯ ಕಾರ್ಯಗತಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಮದ್ಯೇನಾಸ್ತಾವ್ಯತೇ ಸಕೃತ್ |
ತಸ್ಯ ವ್ಯವೃತ್ತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಂ ಶೂದ್ರತ್ವಂ ಚ ಸ ಗಚ್ಛತಿ || ೪೫ ||

ಏವಾ ವಿಚಿತ್ರಾಭಿಹಿತಾ ಸುರಾಪಾನಸ್ಯ ನಿಷ್ಕೃತಿಃ |
ಅತ ಊರ್ಧ್ವಂ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಸುವರ್ಣಸ್ತೇಯ ನಿಷ್ಕೃತಿಂ || ೪೬ ||

ಸುವರ್ಣಸ್ತೇಯವಾನ್ವಿಪ್ರೋ ರಾಜಾನಮಭಿಗಮ್ಯತು |
ಸ್ವಕರ್ಮ ಖ್ಯಾತಯನ್ ಬ್ರೂಯಾದ್ಭವಾನ್ಮಾನುಶಾಸ್ತ್ರಿತಿ || ೪೭ ||

ಗೃಹೀತ್ವಾ ಮುಸಲಂ ರಾಜಾ ಸಕೃದ್ಭ್ರಾತೃತು ತಂ ಸ್ವಯಂ |
ವಧೇನ ಶುಭ್ಯತಿಸ್ತೇನೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ತಪಸ್ಯೆವ ನಾ || ೪೮ ||

ಯಾವುದೊಂದನ್ನೂ ದ್ವಿಜರು ಪಾನಮಾಡಬಾರದು. ಮಧ್ಯ, ಮಾಂಸ, ಸುರಾಸವ ಇವು ಯಕ್ಷ, ರಾಕ್ಷಸ, ಪಿಶಾಚಾದಿಗಳ, ಅನ್ನ, ದೇವತೆಗಳ ಹವಿಶ್ರೇಷ್ಠವನ್ನು ತಿನ್ನುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಇದನ್ನು ತಿನ್ನಬಾರದು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದವನು ಇಂತಹ ಮಾದಕ ವಸ್ತು ಸೇವನೆಯಿಂದ ಮತ್ತನಾಗಿ ಅಮೇಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಬೀಳಬಹುದು. ಅವೈದಿಕ ವಾಗಿಯೂ ವ್ಯನಹರಿಸಬಹುದು ಇತರ ಅಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಬಹುದು ಯಾವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ದೇಹದಲ್ಲಿರುವ ವೇದವು ಒಂದಾವರ್ತಿ ಮಧ್ಯದಿಂದ ನೆನಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದೇ ಆದರೆ, ಅವನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವೇ ಹೊರಹೊರಡುತ್ತದೆ. ಅವನು ಶೂದ್ರನೂ ಆಗುತ್ತಾನೆ. ಸುರಾಪಾನದ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನು ವಿಚಿತ್ರ ಕ್ರಮದಿಂದ ಹೇಳಿ ಅಯಿತು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಸುವರ್ಣ ಚಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

೪೭-೪೮. ಸುವರ್ಣ ಚಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ರಾಜನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆಹೋಗಿ ತನ್ನ ದುಷ್ಕರ್ಮವನ್ನು ಹೇಳಿ ನನ್ನನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಿ ಎಂದು ಕೇಳಬೇಕು. ರಾಜನು ಮುಸಲಾಯುಧದಿಂದ ಒಂದೇ ತಾಡನದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಕು.

ತಪಸಾಪನುನುತ್ಸುಸ್ತು ಸುವರ್ಣಸ್ತೇಯಂಜಂ ಮಲಂ |
ಚೀರವಾಸಾದ್ವಿಜೋಽರಣ್ಯೇ ಚರೇದ್ಬ್ರಹ್ಮಹಣೋ ವ್ರತಂ || ೪೯ ||

ಏತ್ಯೈರ್ವ್ರತೈರಪೋಹೇತ ಪಾಪಂ ಸ್ತೇಯಕೃತಂ ದ್ವಿಜಃ |
ಗುರುಸ್ತ್ರೀಗಮನೀಯಂ ತು ವ್ರತೈರೇತ್ಯೈರಪಾನುದೇತ್ || ೫೦ ||

ಗುರುತಲ್ಪ್ಯಭಿಭಾಷ್ಯೈನಃ ಕುಂಭೇ ಸ್ವಪ್ಯಾದಯೋಮಯೇ |
ಸೂರ್ನಿರ್ವಾಂ ಜ್ವಲಂತೀಂ ವಾಸ್ತಿಸ್ಯ ಮೃತ್ಯುನಾ ಸ ವಿಶುಧ್ಯತಿ || ೫೧ ||

ಸ್ವಯಂ ವಾ ಶಿಶ್ನವೃಷಣಾವೃತ್ಕೃತ್ಕಾಧಾಯ ಚಾಂಜಲೌ |
ನೈಋತೀಂ ದಿಶಮಾತಿಷ್ಠೇದಾನಿಸಾತಾದಜಿದ್ಗುಗಃ || ೫೨ ||

ಖಟ್ಟಾಂಗೀ ಚೀರವಾಸಾ ವಾ ಶ್ವಶ್ರುಲೋ ವಿಜನೇ ವನೇ |
ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯಂ ಚರೇತ್ಕೃಚ್ಛ್ರಂ ತ್ವಬ್ದಮೇಕಂ ಸಮಾಹಿತಃ || ೫೩ ||

ಈ ರೀತಿಯಾದ ವಧದಿಂದ ಅವನು ಶುದ್ಧನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅಥವಾ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದಲೂ ಶುದ್ಧ ಹೊಂದಬಹುದು. ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಪಾಪನಾಶವನ್ನು ಆವೇಕ್ಷಿಸುವವನು ನಾರು ಮಡಿಯನ್ನು ಟ್ಟು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಗೆ ಹೇಳಿರುವ ವ್ರತವನ್ನೇ ಆಚರಿಸಬೇಕು. ಈ ವ್ರತಗಳಿಂದ ಚೌರ್ಯಪಾಪವನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಹೋಡಲಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಗುರುಸ್ತ್ರೀಗಮನದಿಂದಂಟಾದ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಈ ವ್ರತಗಳಿಂದ ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಗುರುತಲ್ಪಗಾಮಿಯು ತನ್ನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಕಬ್ಬಿಣದ ಕುಂಭಗಳಲ್ಲಿ ಮಲಗಬೇಕು ಕಾದ ಕಬ್ಬಿಣದ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಆಲಿಂಗಿಸಿ ಮರಣದಿಂದ ಶುದ್ಧನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅಥವಾ ತನ್ನ ಶಿಶ್ನವೃಷಣವನ್ನು ತಾನೇ ಭೇದಿಸಿ ಬೊಗಸೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನೈಋತ್ಯದಿಕ್ಕಿಗೆ ಅಭಿಮುಖನಾಗಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬೀಳುವ ವರಿಗೂ ನೆಟ್ಟಗೆ ಓಡಬೇಕು. ಅಥವಾ ಖಟ್ಟಾಬ್ಜವೆಂಬ ಮುನಿಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿ ನಾರುವಸ್ತ್ರಧಾರಿಯಾಗಿ ಗಡ್ಡವಾಸಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯದೆ ನಿರ್ಜನವಾದ ವನದಲ್ಲಿದ್ದು ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯಕೃಚ್ಛ್ರವನ್ನು ಒಂದು ವರ್ಷಪೂರ್ತಿ ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಆಚರಿಸ ಬೇಕು. ಅಥವಾ ನಿಯಮದೊಡನೆ ಮೂರುತಿಗಳು ಪೂರ್ತಿ ಚಾಂದ್ರಾಯಣ

ಚಾನ್ದ್ರಾಯಣಂ ವಾ ತ್ರೀನ್ದಾಸಾನಭ್ಯಸೇನ್ನಿಯತೇಂದ್ರಿಯಃ |
ಹವಿಷ್ಯೇಣ ಯವಾಗ್ನ್ಯಾ ವಾ ಗುರುತಲ್ಪಾಪನುತ್ತಯೇ || ೫೪ ||

ಏಭಿವ್ರತ್ಯೈರಪೋಹೇಯುರ್ಮಹಾಪಾತಕಿನೋ ಮಲಾನ್ |
ಉಪಪಾತಕಿನಸ್ತೇವಂ ನಿವಿಧೈರ್ನಿಯಮೈರಪಿ || ೫೫ ||

ಉಪಪಾತಕಸಂಯುಕ್ತೋ ಗೋಘ್ನೋ ಮಾಸಂ ಯವಾನ್ ಪಿಬೇತ್ |
ಕೃತವಾಪೋ ವಸೇದ್ಗೋಷ್ಠೇ ಚರ್ಮಣಾ ತೇನ ಸಂವೃತಃ || ೫೬ ||

ಚತುರ್ಥಕಾಲಮುತ್ಥೀಯಾದಪ್ತಾರಲವಣಂ ಮಿತಂ |
ಗೋಮೂತ್ರೇಣಾಚರೇತ್ಸ್ನಾನಂ ದ್ವೌ ಮಾಸೌ ನಿಯತೇಂದ್ರಿಯಃ | ೫೭ ||

ದಿವಾನುಗಚ್ಛೇತ್ತಾಗಾಸ್ತು ತಿಷ್ಠನ್ನೂರ್ಧ್ವಂ ರಜಃ ಪಿಬೇತ್ |
ತಶ್ಚೂಷಿತಾ ನಮಸ್ಕೃತ್ಯ ರಾತ್ರೌ ವೀರಾಸನಂ ವಸೇತ್ || ೫೮ ||

ತಿಷ್ಠಂತೀಷ್ಟೇವ ತಿಷ್ಠೇತ ಚರಂತೀಷ್ಟಪ್ಯನುವ್ರಜೇತ್ |
ಅಸೀನಾಸು ತಥಾಸೀತ ನಿಯತೋ ವೀತಮತ್ಸರಃ || ೫೯ ||

ವನ್ನಾಚರಿಸಬೇಕು. ಹವಿಷ್ಯ, ಅಧವಾ ಗಂಜಿ ಇವುಗಳಿಂದಲೇ ಒದುಕಿದ್ದು ಗುರು ತಲ್ಪಗಮನದಿಂದಾದ ಪಾಪವನ್ನು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ವ್ರತದಿಂದ ಹೋಗಲಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು

೫೫-೬೦. ಉಪಪಾತಕಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವರೂ ಸಹ ನಾನಾವಿಧಗಳಾದ ಈ ನಿಯಮಗಳಿಂದಲೇ ಪಾಪವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಉಪಪಾತಕಗಳಲ್ಲಿ ಗೋಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿದವನು ಒಂದುಮಾಸ ಯವ (ಯಾವಕ)ವೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿರುವ ವೇಯವನ್ನು ಕುಡಿಯಬೇಕು. ವಸನಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಗೋಚರ್ಮ ಹೋದ್ದು ಗೋಷ್ಠದಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಿಸಬೇಕು ಮಿತವಾಗಿಯೂ, ಕ್ಷಾರಲವಣವಿಲ್ಲವೆಯೂ ಇರುವ ಅಹಾರವನ್ನು ದಿನದ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಭುಜಿಸಬೇಕು ಎರಡು ತಿಂಗಳು ಜಿತೇಂದ್ರಿಯತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು ಗೋಮೂತ್ರದಿಂದಲೇ ಸ್ನಾನಮಾಡಬೇಕು ಹಗಲು ಗೋವುಗಳನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾ ಗೋ ಘೋಯನ್ನೇ ನಿಂತು

ಆತುರಾಮಭಿಶಸ್ತಾಂ ವಾ ಸಿಹ್ಮವ್ಯಾಘ್ರಾದಿಭಿರ್ಭಯೈಃ |
ಪತಿತಾಂ ಪಂಕಮಗ್ನಾಂ ಚ ಸರ್ವಪ್ರಾಣೈರ್ವಿಮೋಚಯೇತ್ || ೬೦ ||

ಉಷ್ಣೇ ವರ್ಷತಿ ಶೀತೇ ವಾ ಮಾರುತೇ ನಾತಿ ವಾ ಭೃಶಂ |
ನ ಕುರ್ವೀತಾತ್ಮನಃ ಪ್ರಾಣಂ ಗೋರಕ್ಯತ್ವಾ ತು ತಕ್ತಿತಃ || ೬೧ ||

ಅತ್ಮನೋ ಯದಿ ವಾನ್ಯೇಷಾಂ ಗೇಹೇ ಪ್ರೇತ್ಯೇಽಥವಾ ಖಲೇ |
ಭಕ್ಷಯಂತೀಂ ನ ಕಥಯೇತ್ಪಿಬನ್ತೀಂ ಚೈವ ವತ್ಸಕಂ || ೬೨ ||

ಅನೇನ ವಿಧಿನಾ ಯಸ್ತು ಗೋಘ್ನೋ ಗಾ ಅನುಗಚ್ಛತಿ |
ಸ ಗೋಹತ್ಯಾಕೃತಂ ಪಾಪಂ ತ್ರಿಭಿರ್ವಾಸೈರ್ವ್ಯಪೋಹತಿ || ೬೩ ||

ವೃಷಭೈಕಾದಶಾ ಗಾಶ್ಚ ದದ್ಯಾತ್ಸಚರಿತವ್ರತಃ |
ಅವಿದ್ಯಮಾನೇ ಸರ್ವಸ್ಯ ನೇದವಿದ್ಭ್ಯೋ ನಿವೇದಯೇತ್ || ೬೪ ||

ಪಾನಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು. ಶುಶ್ರೂಷ ಮಾಡಿ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಾ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ವೀರಾಸನ ಹೊಂದಿ ಜಾಗರಣೆಯಿಂದಿರಬೇಕು. ಗೋವುಗಳು ನಿಂತಿರುವಾಗ ತಾನೂ ನಿಲ್ಲುತ್ತಲೂ, ಸಂಚರಿಸುವಾಗ ತಾನೂ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಲೂ, ಮಲಗಿರುವಾಗ ಕುಳಿತೂ ಇದ್ದು ಮತ್ಸರವಿಲ್ಲದೈಸೇವಿಸಬೇಕು. ರೋಗಗ್ರಸ್ತಳಾಗಲಿ, ಸಿಂಹ. ಹುಲಿ ಮುಂತಾದ ವುಗಳಿಂದ ಭಯಹೊಂದಿ ಅಸ್ತಸ್ಥಗಳಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಬಿದ್ದಾಗಲಿ, ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ ಕೊಂಡಾಗಲಿ ಅವು ದುಃಖಪಟ್ಟಲ್ಲಿ ಸರ್ವಪ್ರಯತ್ನದಿಂದಲೂ ಅವನ್ನು ಬಡಿಸಬೇಕು.

೬-೬೬. ಬಿಸಿಯಾದ ಅಥವಾ ತಂಡಿಯಾದ ಗಾಳಿಯು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೀಸಿ ತೊಂದರೆಯಾದಲ್ಲಿ ಗೋವಿಗೆ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡದೆ ತಾನೇ ತನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಕೂಡದು. ತನ್ನ ಅಥವಾ ಇತರರ ಮನೆಯಲ್ಲಾಗಲಿ, ಕಣದಲ್ಲಾಗಲಿ, ಹೊಲಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಾಗಲಿ ಮೇಯುತ್ತಿರುವ ಹಸುವನ್ನು ಹೇಳಬಾರದು ಹಾಲು ಕುಡಿಯುತ್ತಿರುವ ಕರುವನ್ನೂ ಹೇಳಬಾರದು. ಈ ವಿಧಾನದಿಂದ ಗೋಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿದವನು ಗೋವುಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸಿದಲ್ಲಿ ಮೂರು ತಿಂಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವನು ಗೋಹತ್ಯಾದೋಷವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ಸಾವಧಾನದಿಂದ ವ್ರತವನ್ನು ಆಚರಿಸಿದ ನಂತರ ಹತ್ತು ಗೋವುಗಳನ್ನೂ, ಒಂದು ವೃಷಭವನ್ನೂ

ನಿತ್ಯದೇವವ್ರತಂ ಕುರ್ಮ್ಯುರುಪಪಾತಕಿನೋ ದ್ವಿಜಾಃ |
ಅವಕೀರ್ಣೇವಿಕುಡ್ಪೈರ್ಥಂ ಚಾಂದ್ರಾಯಣಮಥಾಪಿ ನಾ || ೬೫ ||

ಅವಕೀರ್ಣೇ ತು ಕಾಣೇನ ಗರ್ವಭೇನ ಚತುಷ್ಪಥೇ |
ಪಾಕಯಜ್ಞವಿಧಾನೇನ ಯಜೇತ ನಿರ್ಯತಿಂ ನಿಶಿ || ೬೬ ||

ಹುತ್ವಾಗ್ನೌ ವಿಧಿವದ್ಧೋಮಾನಂತತಶ್ಚ ಸಮೇತ್ಯೌಚಾ |
ವಾತೇಂದ್ರಗುರುವಹ್ನೀನಾಂ ಜುಹುಯಾತ್ಸರ್ಪಿಷಾಹುತೀಃ || ೬೭ ||

ಕಾಮತೋ ರೇತಸಸ್ತೇಕಂ ವ್ರತಸ್ಥಸ್ಯ ದ್ವಿಜನ್ನತಃ |
ಅತಿಕ್ರಮಂ ವ್ರತಸ್ಯಾಹುಃ ಧರ್ಮಜ್ಞಾ ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿನಃ || ೬೮ ||

ಮರುತಃ ಪುರುಹೂತಂ ಚ ಗುರುಂ ಪಾವಕಮೇವ ಚ |
ಚತುರೋ ವ್ರತಿನೋಭ್ಯೇತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಂ ತೇಜೋಽವಕೀರ್ಣನಃ || ೬೯ ||

ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ ತನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಸರ್ವಧನವನ್ನೂ ಸೇವಾಧ್ಯಾಯಿಗಳಿಗೆ ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಇತರ ಉಪಪಾತಕಗಳಿಗೂ ಸರ್ವಸ್ವ ದಾನಮಾಡುವಾದ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಮಾಡಬೇಕು. (ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ಪೋಸುಂದ) ಅವಕೀರ್ಣಯಾದವನು ಶುದ್ಧಿಗಾಗಿ ಚಾಂದ್ರಾಯಣವನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕು. ಅಥವಾ ಅವಕೀರ್ಣಯಾದವನು ನಾಲ್ಕು ಬೀದಿಗಳು ಸೇರುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಪಾಕಯಜ್ಞವಿಧಾನದಂತೆ ನಿರ್ಯತಿಯನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಕುರುಡಾದ ಕತ್ತೆಯಿಂದ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಯಾಗಮಾಡಬೇಕು.

೬೭-೬೯. ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ಹೋಮಮಾಡಿ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಾ ಎಂಬ ಋಕ್ಕಿನಿಂದ ವಾಯು, ಇಂದ್ರ, ಗುರು, ಅಗ್ನಿ ಇವರುಗಳಿಗೆ ಆಜ್ಯಾಹುತಿ ಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ವ್ರತದಲ್ಲಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ರೇತಸ್ಸೇಕ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಇದು ವ್ರತಭಂಗಕಾರಿಯೇ ಆಗುತ್ತದೆಂದು ಧಾರ್ಮಿಕರಾದ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಅವಕೀರ್ಣಯ ಬ್ರಾಹ್ಮ ತೇಜಸ್ಸು, ಮರುತ್ತುಗಳು ಇಂದ್ರ, ಬೃಹಸ್ಪತಿ, ಅಗ್ನಿ ಈ ನಾಲ್ಕು ಜನರನ್ನೂ ಹೋಗಿ ಸೇರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಪಾಕವು ಉಂಟಾದಲ್ಲಿ ಕತ್ತೆಯ ಚರ್ಮವನ್ನು ಉಟ್ಟು ಏಳು ಮನೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ

ಏತಸ್ಮಿನ್ನೇನಸಿ ಸ್ವಾಪ್ತೇ ವಸಿತ್ವಾ ಗರ್ವಭಾಜಿನಂ |
ಸಪ್ತಾಗಾರಾಂಶ್ಚರೇದ್ಭಿಷ್ಟಂ ಸ್ವಕರ್ಮ ಪರಿಕೀರ್ತಯೇತ್ || ೭೦ ||

ತೇಭ್ಯೋ ಲಬ್ಧೇನ ಭಿಕ್ಷೇಣ ವರ್ತಯನ್ನೇಕಕಾಲಿಕಂ |
ಉಪಸ್ಪೃಕಂಸ್ತ್ರೀಷವಣಂ ಜಾಬ್ದೇನ ಸ ವಿಶುದ್ಧಿ || ೭೧ ||

ಜಾತಿಭ್ರಂಶಕರಂ ಕರ್ಮ ಕೃತ್ವಾ ನೈತಮನಿಚ್ಛಯಾ |
ಚರೇತ್ಸಾಂತಪನಂ ಕೃಚ್ಛ್ರಂ ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯಮನಿಚ್ಛಯಾ || ೭೨ ||

ಸಂಕರಾಪಾತ್ರಕೃತ್ವಾಸು ತ್ವಾಸಂ ಶೋಧನಮ್ಬಂದವಂ |
ಮಲಿನೀಕರಣೇಯೇಷು ತಪ್ತಃ ಸ್ಯಾದ್ಯಾವಕಂ ತ್ರೈಹಂ || ೭೩ ||

ತುರೀಯಂ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾಯಾಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಸ್ಯ ವಧೇ ಸ್ಪೃತಂ |
ವೈಶ್ಯೇಽಪ್ಯಮಾಂಕಂ ವೃತ್ತಸ್ಥೇ ಶೂದ್ರೇ ಜ್ಞೇಯಂ ತು ಷೋಡಶಂ || ೭೪ ||

ಭಿಕ್ಷುಮಾಡಬೇಕು. ತನ್ನ ಆಕಾರ್ಯವನ್ನೂ ಘೋಷಣೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಅವರಿಂದ ಲಭಿಸಿದ ಭಿಕ್ಷೆಯಿಂದ ಒಂದೇ ಕಾಲ ಊಟಮಾಡುತ್ತಾ ಇವ್ದ ಮೂರು ಕಾಲದ ಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ನಾನಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದು ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧಿಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಜಾತಿ ಭ್ರಂಶಕಾರಿಗಳಾದ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೊಂದನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಬುದ್ಧಿ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲಿ ಸಾಂತಪನವೆಂಬ ಕೃಚ್ಛ್ರವನ್ನೂ ಅಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯ ಕೃಚ್ಛ್ರವನ್ನೂ ಆಚರಿಸಬೇಕು. ಸಂಕರಾಪಾದಕ ಮತ್ತು ಆಪಾತ್ರೀಕರಣವೆಂಬ ಪಾಪಕರ್ಮ ಮಾಡಿದವನು ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಚಾಂದ್ರಾಯಣವನ್ನೂ ಮಲಿನೀಕರಣವೆಂಬ ಪಾಪಕರ್ಮ ಮಾಡಿದವನು ಮೂರು ದಿನ ಕುದದಗಂಜಿಯನ್ನೂ ಸೇವಿಸಬೇಕು

೭೪-೭೮. ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನು ವಧಮಾಡಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಗೆ ಹೇಳಿ ರುವ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕನೆಯೊಂದು ಭಾಗವನ್ನೂ, ವೈಶ್ಯನನ್ನು ವಧಮಾಡಿದಲ್ಲಿ, ಎಂಟನೆಯ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನೂ, ಸದ್ವೃತ್ತದಲ್ಲಿರುವ ಶೂದ್ರನನ್ನು ವಧಮಾಡಿದವನು, ಹದಿನಾರನೆಯ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನೂ ಆಚರಿಸಬೇಕು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದವನು ಅಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯನನ್ನು ಕೊಂದದ್ದೇ ಆದರೆ, ಒಂದು ವೃಷಭದೊಡನೆ

ಅಕಾಮತಸ್ತು ರಾಜನ್ಯಂ ವಿನಿಸಾತ್ಯ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮಃ |
ವೃಷಭೈಕಂ ಸಹಸ್ರಂ ಗಾಃ ದದ್ಯಾಚ್ಛೈದ್ಯರ್ಥಮಾತ್ಮನಃ || ೭೫ ||

ತ್ಯೈಬ್ಧಂ ಚರೇದ್ವಾ ನಿಯತೋ ಜಟೀ ಬ್ರಹ್ಮಹಣೋ ವ್ರತಂ |
ವಸನ್ ದೂರತರೇ ಗ್ರಾಮೇ ವೃಕ್ಷಮೂಲವಿಕೇತನಃ || ೭೬ ||

ಏತದೇವ ಚರೇದಬ್ಧಂ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಂ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮಃ |
ಪ್ರಮಾಸ್ಯ ವೃಕ್ಷಂ ವೃತ್ತಸ್ಥಂ ದದ್ಯಾಚ್ಛೈ ತತಕಂ ಗವಾಂ || ೭೭ ||

ಏತದೇವ ವ್ರತಂ ಕೃತ್ಸ್ಯಂ ಪಣ್ಣಾಸಾನ್ ತಾದ್ರಹಾ ಚರೇತ್ |
ವೃಷಭೈಕಾದಶಾ ವಾಸಿ ದದ್ಯಾಚ್ಛೈಪ್ರಾಯ ಗಾಃ ಸಿಹಾಃ || ೭೮ ||

ಮಾರ್ಜಾರನಕುಲಂ ಹತ್ವಾ ಚಾಷಂ ಮಂಡೂಕಮೇವ ಚ |
ತ್ವಗೋಧೋಲೂಕಕಾಕಾಂಕ್ಷ ತಾದ್ರಹತ್ಯಾವ್ರತಂ ಚರೇತ್ || ೭೯ ||

ಪಯಃ ಪಿಬೇತ್ಪಿರಾತ್ರಂ ನಾ ಯೋಜನಂ ವಾಘ್ವನೋ ವ್ರಜೇತ್ |
ಉಪಸ್ಕುತೇತ್ ಸ್ರವಂತ್ಯಾಂ ನಾ ಸೂಕ್ತಂ ವಾಚ್ಛೈವತಂ ಜಪೇತ್ || ೮೦ ||

ಸಹಸ್ರ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಶುದ್ಧಿಗಾಗಿ ದಾನಮಾಡಬೇಕು ಅಥವಾ ಜಟಾಧಾರಿಯಾಗಿ ಸುಯಮದಿಂದಿದ್ದು ಮೂರು ವರ್ಷಕಾಲ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಯ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನೇ ಆಚರಿಸಬೇಕು. ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ದೂರದಲ್ಲಿ ಮರದ ಕೆಳಗೆ ವಾಸಿಸಬೇಕು. ಸದ್ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ವೈಶ್ಯನನ್ನು ಕೊಂದರೂ ಈ ವ್ರತವನ್ನೇ ಒಂದು ವರ್ಷ ಪೂರ್ತಿ ಆಚರಿಸಬೇಕು. ಅಥವಾ ನೂರು ಗೋವುಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಶುದ್ರನನ್ನು ಕೊಂದಲ್ಲಿ ಈ ವ್ರತವನ್ನೇ ಅರು ತಿಂಗಳು ಪೂರ್ತಿ ಮಾಡಬೇಕು ಅಥವಾ ಒಂದು ವೃಷಭದೊಡನೆ ಬಿಳುವಾದ ಹತ್ತು ಗೋವುಗಳನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ದಾನಮಾಡಬೇಕು.

೭೯-೮೩. ಬೆಕ್ಕು, ಮುಂಗಸಿ, ಕೆಕೇದಿವಿ ಎಂಬ ಪಕ್ಷಿ, ಕಪ್ಪೆ, ನಾಯಿ, ಉಡು, ಗೂಬೆ, ಕಾಗೆ ಇವನ್ನು ಕೊಂದವನೂ ಶುದ್ರ ಹತ್ಯೆಗೆ ಹೇಳಿರುವ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನೇ ಆಚರಿಸಬೇಕು ಅಥವಾ ಮೂರು ರಾತ್ರಿ ಕೇವಲ ಪ್ರೇರಪಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಇರಬೇಕು ಅಥವಾ ಒಂದು ಯೋಜನದ ದಾರಿಯನ್ನಾದರೂ ನಡೆಯಬೇಕು ಅಥವಾ ಮಹಾನದಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಬೇಕು ಅಥವಾ ವರುಣ ಸೂಕ್ತವನ್ನು ಜಪಿಸಬೇಕು.

ಅಭ್ರಂ ಕಾಷ್ಟಾಯಿಸೀಂ ದದ್ಯಾತ್ಸರ್ವಂ ಹತ್ವಾ ದಿಜೋತ್ತಮಃ |
ಪಲಾಲಭಾರಕಂ ತಂಡೇ ಸ್ವಿಕಂ ಚೈಕಮಾಪಕಂ || ೮೧ ||

ಘೃತಕುಂಭಂ ವರಾಹೇ ತು ತಿಲದ್ರೋಣಂ ತು ತಿತ್ತಿರೌ |
ಶುಕೇ ದ್ವಿಹಾಯನಂ ವತ್ಸಂ ಕ್ರೌಚಂ ಹತ್ವಾ ತ್ರಿಹಾಯನಂ || ೮೨ ||

ಹತ್ವಾ ಹಂಸಂ ಬಲಾಕಾಂ ಚ ಬಕಂ ಬರ್ಹಿಣಿಮೇವ ಚ |
ನಾನರಂ ಶ್ವೇನಧಾಸೌ ಚ ಸ್ವರ್ಕಯೇದ್ವ್ಯಾಹೃತಾಯ ಗಾಂ || ೮೩ ||

ವಾಸೋ ದದ್ಯಾದ್ಧಯಂ ಹತ್ವಾ ಪಂಚೇನೀಲಾನ್ ವೃಷಾಂಶ್ಚ ವಾ |
ಅಜಮೇಷಾವನಡ್ವಾಹಂ ಖರಂ ಹತ್ವೈಕಹಾಯನಂ || ೮೪ ||

ಕ್ರವ್ಯಾಹಂ ತು ಮೃಗಂ ಹತ್ವಾ ಧೇನುಂ ದದ್ಯಾತ್ಪ್ರಯಸ್ವಿನೀಂ |
ಅಕ್ರವ್ಯಾಹಂ ವತ್ಸತರೀಮುಷ್ಠಂ ಹತ್ವಾ ತು ಕೃಷ್ಣಲಂ || ೮೫ ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಸರ್ಪವನ್ನು ಹವನಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಕಬ್ಬಿಣದ ಗುದ್ದಲಿಯನ್ನು ದಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಹಂದನನ್ನು ಕೊಂದಲ್ಲಿ ಮಾಂಸ ಭಾರವನ್ನಾಗಲಿ, ಮಾಷಪರಿಮಿತ ವಾದ ಸೀಸವನ್ನಾಗಲಿ ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಹಂದಿಯನ್ನು ಕೊಂದಲ್ಲಿ, ಆಜ್ಞದಿಂದ ತುಂಬಿದ ಕುಂಭವನ್ನೂ ತಿತ್ತಿರ ಪಕ್ಷಿಯನ್ನು ಕೊಂದಲ್ಲಿ, ಒಂದು ಕೊಳಗ ಎಕ್ಕನ್ನೂ ಗಿಣಿಯನ್ನು ಕೊಂದಲ್ಲಿ, ಎರಡು ವರ್ಷದ ಕರುವನ್ನೂ, ಬಕಪಕ್ಷಿಯನ್ನು ಕೊಂದಲ್ಲಿ ಮೂರು ವರ್ಷದ ಕರುವನ್ನೂ, ಹಂಸ, ಕೊಕ್ಕರೆ ಅದರ ಜಾತಿಗಳು ನವಿಲು ಕಪಿ, ಗಿಡುಗ, ಭಾಸ ಇವನ್ನು ಕೊಂದಲ್ಲಿ, ಗೋವನ್ನೂ ಸಹ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಗೆ ದಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಕುದುರೆಯನ್ನು ಕೊಂದಲ್ಲಿ, ವಸ್ತ್ರವನ್ನಾಗಲಿ, ಕಪ್ಪಾದ ಐದು ಎತ್ತು ಗಳನ್ನಾಗಲಿ ದಾನಮಾಡಬೇಕು.

೮೪-೮೮. ಆಡು, ಕುರಿ, ಎತ್ತು, ಕತ್ತೆ ಇವು ಒಂದು ವರ್ಷ ತುಂಬಿರುವಾ. ಹನನ ಹೊಂದಿದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮಾಂಸಾಹಾರಿಯಾದ ಮೃಗವನ್ನು ಕೊಂದಲ್ಲಿಯೂ ಕರಿಯುವ ಹಸುವನ್ನು ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಮಾಂಸಾಹಾರಿಯಲ್ಲದ ಮೃಗವು ಹವಾದಲ್ಲಿ, ಕರುವನ್ನೂ. ಒಂಟಿಯು ಹತವಾದಲ್ಲಿ, ಗುಲಗಂಜಿಯನ್ನೂ ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ವಾನಪ್ರಸ್ಥಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿರುವ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷದಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವ ಸ್ತ್ರೀಯನ ವಧಮಾಡಿದಲ್ಲಿ, ಕ್ರಮವಾಗಿ ಕೃಷ್ಣಾಜಿನ, ಧನುಸ್ಸು, ಆಡು, ಕುರಿ ಇವನ್ನು ದಾ

ಜೀನಾಕಾರ್ಮುಕಬಸ್ತಾವೀನ್ಯಥಗ್ಧದ್ಯಾದ್ವಿಶುದ್ಧಯೇ |
ಚತುರ್ಣಾಮಪಿ ವರ್ಣಾನಾಂ ನಾರೀಂ ಹತ್ವಾ ವನಸ್ಥಿತಾಂ | ೮೩ |

ದಾನೇನ ವಧನಿರ್ಣೇಕಂ ಸರ್ವಾದೀನಾಮಶಕ್ಯವನ್ |
ಏಕೈಕಶತ್ವರೇತ್ಯುಚ್ಯಂ ದ್ವಿಜಃ ಪಾಪಾಸನುತ್ತಯೇ | ೮೪ ||

ಅಸ್ಥಿಮತಾಂ ತು ಸತ್ತ್ವಾನಾಂ ಸಹಸ್ರಸ್ಯ ಪ್ರಮಾಪಣೇ |
ಪೂರ್ಣೇ ಚೇನಸ್ಯ ನಸ್ಥಾಂ ತು ಶೂದ್ರಹತ್ಯಾವ್ರತಂ ಚರೇತ್ | ೮೫ |

ಕಿಂಚಿದೇವ ತು ವಿಪ್ರಾಯ ದದ್ಯಾದಸ್ಥಿಮತಾಂ ವಧೇ |
ಅನಸ್ಥಾಂ ಚೈವ ಸತ್ತ್ವಾನಾಂ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮೋವಿಶೋಧನಂ | ೮೬ ||

ಫಲದಾನಾಂ ತು ವೃಕ್ಷಾಣಾಂ ಭೇದನೇ ಜಪ್ಯಮೃಕೃತಂ |
ಗುಲ್ಮವಲ್ಲಿಲತಾನಾಂ ಚ ಪುಷ್ಪಿತಾನಾಂ ಚ ವೀರಧಾಂ | ೮೭ ||

ಮಾಡಿ ಶುದ್ಧಿ ಹೊಂದಬೇಕು. ಸರ್ವಾದಿಗಳನ್ನು ಹನನಮಾಡಿದವನು ನಿಷಿತವಾ-
ದಾನದಿಂದ ಶುದ್ಧಿಹೊಂದಲು ಅಸಮರ್ಥನಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ತನ್ನ
ಪಾಪಶಮನಕ್ಕಾಗಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಒಂದೊಂದಕ್ಕೂ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ಆಚರಿಸಿ
ಬೇಕು. ಮೂಳೆಗಳುಳ್ಳ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಸಹಸ್ರಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ನಾಶಮಾಡಿದಲ್ಲಿ
ಅಸ್ಥಿ ಇಲ್ಲದ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಮಾರಣಮಾಡಿ ಪೂರ್ಣವಾದ ಪಾಪವೊಂದಿ-
ದ್ದಲ್ಲಿಯೂ ಶೂದ್ರ ಹತ್ಯಾ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನೇ ಆಚರಿಸಬೇಕು.

೮೮-೯೩ ಅಸ್ಥಿಯುಳ್ಳ ಪ್ರಾಣಿಯ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ವಧ ಉಂಟಾದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮ-
ಣನಿಗೆ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ದಾನಮಾಡಬಹುದು ಅಸ್ಥಿ ಇಲ್ಲದಿರುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ವಧವಾದಲ್ಲಿ
ಪ್ರಾಣಾಯಾಮದಿಂದಲೇ ಶುದ್ಧಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಫಲಪ್ರದವಾದ ವೃಕ್ಷಗಳನ್ನು
ಕಡಿದು ಹಾಕಿದಲ್ಲಿ ನೂರು ಋಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಜಪಿಸಬೇಕು. ಪೊದರು, ಬಳ್ಳಿ, ಲತೆ,
ಹೂಬಿಟ್ಟಿರುವ ಲತೆಗಳು, ಅನ್ನಾದಿಗಳಿಂದ ಹೊರತಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆಯುವ ಕ್ರಿಮಿ
ಕೀಟಾದಿಗಳು ರಸಜವಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳು, ಫಲಪುಷ್ಪಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುವ ವೃಕ್ಷಾದಿ-
ಗಳು ಇವನ್ನು ಭೇದಿಸಿದಲ್ಲಿ ಘೃತಪ್ರಾಶನದಿಂದ ಶುದ್ಧಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ವ್ಯನಮಾಯ

ಅನ್ನಾದ್ಯಜಾತಸತ್ತ್ವಾನಾಂ ರಸಜಾನಾಂ ಚ ಸರ್ವಶಃ |
ಫಲಪುಷ್ಪೋದ್ಯವಾನಾಂ ಚ ಘೃತಪ್ರಾಶೋ ವಿಶೋಧನಂ || ೯೦ ||

ಕೃಷ್ಣಜಾನಾಮೌಷಧಾನಾಂ ಜಾತಾನಾಂ ಚ ಸ್ವಯಂ ವನೇ |
ವೃಥಾಲಂಭೇನುಗಚ್ಛೇದ್ಧಾ ದಿನಮೇಕಂ ಪಯೋವ್ರತಂ || ೯೧ ||

ಏತೈರ್ವತ್ಕೈರಪೋಹ್ಯಂ ಸ್ಯಾದೇನೋ ಹಿಂಸಾಸಮುದ್ಭವಂ |
ಜ್ಞಾನಾಜ್ಞಾನಾಕೃತಂ ಕೃತ್ಸುಂ ಶೃಣುತಾನ್ನಾದ್ಯಭಕ್ಷಣೇ || ೯೨ ||

ಅಜ್ಞಾನಾದ್ವಾರುಣೇಂ ಪೀತ್ವಾ ಸಂಸ್ಕಾರೇಣೈವ ಕುಢ್ಯತಿ |
ಮತಿಪೂರ್ವಮನಿದೇಶ್ಯಂ ಪ್ರಾಣಾಂತಿಕಮಿತಿ ಸ್ಥಿತಿಃ || ೯೩ ||

ಅಶಃ ಸುರಾಭಾಜನಸ್ಥಾ ಮದ್ಯಭಾಂಡಸ್ಥಿತಾಸ್ತಥಾ |
ಪಂಚರಾತ್ರಂ ವಸೇತ್ಪೀತ್ವಾ ಶಂಖಪುಷ್ಪೀಶ್ರಿತಂ ಶಯಃ || ೯೪ ||

ಸ್ಮೃಷ್ಟ್ವಾ ದತ್ತಾ ಚ ಮದಿರಾಂ ಏದಿವತ್ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯ ಚ |
ಶೂದ್ರೋಚ್ಛಿಷ್ಟಾಶ್ಚ ಪೀತ್ವಾಪಃ ಕುಶವಾರಿ ಪಿಬೇತ್ತ್ಯುಹಂ || ೯೫ ||

ದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಮತ್ತು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ತಾನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಓಷಧಿವಿಶೇಷಗಳನ್ನೂ ವ್ಯರ್ಥ
ನಾಗಿ ನಾಶಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನ ಸ್ವೀರಪಾನವ್ರತದಿಂದಿದ್ದು ಗೋಸೇವೆ ಮಾಡ
ಬೇಕು. ಹಿಂಸೆಗಳಿಂದುಂಟಾದ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಈ ವ್ರತಗಳಿಂದ ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ
ಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಜ್ಞಾನಪೂರ್ವಕವಾದ ಅಥವಾ ಅಜ್ಞಾನಪೂರ್ವಕವಾದ ಎಲ್ಲಾ
ಪಾಪಗಳಿಗೂ ಇದು ಅನ್ತಯಿಸುತ್ತದೆ. ದುಷ್ಟವಾದ ಅನ್ನಾದಿ ಭಕ್ಷಣದಿಂದಂಟಾ
ಗುವ ಪಾಪಗಳ ನಾಶಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳಿರಿ.

೯೮-೯೯. ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಮದ್ಯವನ್ನು ಪಾನಮಾಡಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಉಪ
ನಯನ ಸಂಸ್ಕಾರದಿಂದ ಶುದ್ಧಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪಾನ
ಮಾಡಿದ್ದೇ ಆದರೆ ದೇಹವಿರುವವರಿಗೂ ಅದಕ್ಕೆ ಶುದ್ಧಿಯನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ
ವಿಲ್ಲ ಇದು ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿ, ಸುರಾಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಮದ್ಯ ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿದ್ದ ಜಲವನ್ನು
ಪಾನಮಾಡಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಶಂಖಪುಷ್ಪೀ ಎಂಬ ಓಷಧಿ ರಸದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಹಾಲನ್ನು
ಐದು ರಾತ್ರಿ ನೇವಿಸಬೇಕು. ಮದ್ಯವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದರಾಗಲಿ, ದಾನಮಾಡಿದಲ್ಲಿ

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ತು ಸುರಾಪಸ್ಯ ಗಂಧಮಾಘ್ರಾಯ ಸೋಮಪಃ |
ಪ್ರಾಣಾನಪ್ತು ತ್ರಿರಾಚಮ್ಯ ಘೃತಂ ಪ್ರಾಶ್ಯ ನಿಶುಧ್ಯತಿ || ೯೭ ||

ಅಜ್ಞಾನಾತ್ಮಾಶ್ಯ ವಿಣ್ಣೂತ್ರಂ ಸುರಾಸಂಸ್ಪೃಷ್ಟಮೇವ ಚ |
ಪುನಃ ಸಂಸ್ಕಾರಮರ್ಹಂತಿ ತ್ರಯೋವರ್ಣಾ ದ್ವಿಜಾತಯಃ || ೯೮ ||

ವಸನಂ ನೋಬಲಾದಂಡಂ ಭೈಕ್ಷ್ಯಚಿರಾ ವ್ರತಾನಿ ಚ |
ನಿವರ್ತಂತೇ ದ್ವಿಜಾತೀನಾಂ ಪುನಃ ಸಂಸ್ಕಾರಕರ್ಮಣಿ || ೯೯ ||

ಅಭೋಜ್ಯಾನಾಂ ತು ಭುಕ್ತ್ವಾನ್ನಂ ಸ್ತ್ರೀಶೂದ್ರೋಚ್ಛಿಷ್ಟಮೇವ ಚ |
ಜಗ್ತ್ವಾ ಮಾಂಸಮಭೋಜ್ಯಂ ಚ ಸಪ್ತರಾತ್ರಂ ಪಯಃ ಪಿಬೇತ್ || ೧೦೦ ||

ಶುಕ್ತಾನಿ ಚ ಕಷಾಯಾಂಕ್ಲ ಪೀತ್ವಾ ಮೇಧ್ಯಾನಪಿ ದ್ವಿಜಃ |
ತಾವದ್ಭವತ್ಯಪ್ರಯತೋ ಯಾವತ್ತನ್ನವ್ರಜತ್ಯಥಃ || ೧೦೧ ||

ವಿಡ್ವರಾಹಖರೋಷ್ಟ್ರಾಣಾಂ ಗೋಮಯೋಃ ಕಪಿಕಾಕಯೋಃ |
ಪ್ರಾಶ್ಯ ಮೂತ್ರ ಪುರೀಷಾಣಿ ದ್ವಿತ್ರಿಶ್ಚಂದ್ರಾಯಣಂ ಚರೇತ್ || ೧೦೨ ||

ಯಾಗಲಿ, ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ, ಶೂದ್ರನ ಉಚ್ಛಿಷ್ಟ ಜಲವನ್ನು ಪಾನಮಾಡಿದ್ದರಾಗಲಿ ಮೂರು ದಿನ ದರ್ಭೋದಕಪಾನದಿಂದ ಶುದ್ಧಿ ಹೊಂದಬೇಕು. ಸೋಮಪಾನಮಾಡಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಸುರಾಪಾನ ಮಾಡಿದವನ ದುರ್ಗಂಧವನ್ನು ಸೇವಿಸಿದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮಮಾಡಿ ಮೂರಾವರ್ತಿ ಆಚಮನ ಮಾಡಿ ಘೃತಪ್ರಾಶನದಿಂದ ಶುದ್ಧಿಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಮೂತ್ರಪುರೀಷ ಗಳನ್ನೂ ಸುರಾಪ್ರಶವುಳ್ಳ ಆಹಾರವನ್ನೂ ಸೇವಿಸಿದಲ್ಲಿ ಮೂರು ವರ್ಣದವರೂ ಉಪನಯನದಿಂದ ಪುನಃ ಸಂಸ್ಕಾರ ಹೊಂದಬೇಕು. ಅಂತಹ ಸಂಸ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ವಸ್ತ್ರ, ದಂಡ, ಮೌಂಜಿ, ಭಿಕ್ಷಾಚರಣ ಇವು ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

೧೦೦-೧೦೪. ಅಭೋಜ್ಯಾನ್ನರ ಅನ್ನವನ್ನೂ ಸ್ತ್ರೀಶೂದ್ರರ ಉಚ್ಛಿಷ್ಟವನ್ನೂ ಅಭೋಜ್ಯವಾದ ಮಾಂಸವನ್ನೂ ಸೇವಿಸಿದವನು ಏಳುರಾತ್ರಿ ಪರ್ಯಂತ ಸ್ತೇರಪಾನ ವ್ರತದಲ್ಲಿರಬೇಕು. ಕಾಲಪಾಕದಿಂದ ಹಳಸಿಹೋದ ಅನ್ನಾದಿಗಳನ್ನೂ ಕಷಾಯ ಗಳನ್ನೂ ಅಶುದ್ಧವಾದ ಆಹಾರವನ್ನೂ ಭಕ್ಷಿಸಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಆ ಆಹಾರವು ಜೀರ್ಣವಾಗುವಪರ್ಯಂತವೂ ಅಶುಚಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಊರುಹಂದಿ, ಕತ್ತೆ, ಒಂಟೆ,

ಶುಷ್ಕಾಣಿ ಭುಕ್ತ್ವಾ ಮಾಸಾನಿ ಭಾಮಾನಿ ಕವಕಾನಿ ವಾ |
ಅಜ್ಞಾತಂ ಜೈವ ಸೂಪೇಷಂ ಜೈತದೇವ ವ್ರತಂ ಚರೇತ್ || ೧೦೩ ||

ಕ್ರವ್ಯಾದಸೂಕರಾಣಾಂ ಚ ಕುಕ್ಕುಟಾನಾಂ ಚ ಭಕ್ಷಣಿ |
ನರಕಾಕಖರಾಣಾಂ ಚ ತಪ್ತಕೃಚ್ಛ್ರಂ ವಿಶೋಧನಂ || ೧೦೪ ||

ಮಾಸಿಕಾನ್ನಂ ಚ ಯೋಶ್ನೀಯಾದವೃತ್ಯಾಕರ್ಷಿತೋ ದ್ವಿಜಃ |
ಸತ್ರಿಣ್ಯಹಾನ್ಯುಪವಸೇದೇಕಾದಂ ಚೋದಕೇ ವಸೇತ್ || ೧೦೫ ||

ವ್ರತಚಾರೀ ಶು ಯೋಶ್ನೀಯಾನ್ನಧುಮಾಂಸೇ ಕಥಂಚನ |
ಸ ಕೃತ್ವಾ ಪ್ರಾಕೃತಂ ಕೃಚ್ಛ್ರಂ ವ್ರತಶೇಷಂ ಸಮಾಪಯೇತ್ || ೧೦೬ ||

ಬಿಡಾಲಕಾಕಾಖೂಚ್ಛಿಪ್ತ್ವಂ ಜಗ್ತ್ವಾ ಶ್ವನಕುಲಸ್ಯ ಚ |
ಕೇಶಕೀಟಾವಪೇಕ್ಷಂ ಚ ಪಿಬೇದ್ವಾಹ್ಮಸುವರ್ಚಲಂ || ೧೦೭ ||

ನರಿ, ಕಪಿ, ಕಾಗೆ ಇವುಗಳ ಮಲಮೂತ್ರವನ್ನು ಸೇವಿಸಿದವನು ಎರಡು ಅಥವಾ ಮೂರು ಚಾಂದ್ರಾಯಣವನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕು. ಒಣಗಿದ ಮಾಂಸವನ್ನೂ ಭೂಮಿ ಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿರುವ ಅಣಬೆ ಮುಂತಾದವನ್ನೂ ಇವುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ತೊವ್ವೆ ಮೊದಲಾದ ವ್ಯಂಜನಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಭುಜಿಸಿದಲ್ಲಿಯೂ ಈ ವ್ರತವನ್ನೇ ಆಚರಿಸಬೇಕು ಮಾಂಸಾಹಾರಿಗಳಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ಕಾಡುಹಂದಿ, ಕೋಳಿ, ಮನುಷ್ಯ, ಕಾಗೆ, ಕತ್ತಿ ಇವನ್ನೂ ಭಕ್ಷಿಸಿದವನು ತಪ್ತಕೃಚ್ಛ್ರದಿಂದ ಶುದ್ಧಿಹೊಂದಬೇಕು.

೧೦೫-೧೦೮. ಬೇರೆ ಜೀವಿಕೆ ಇಲ್ಲದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಮಾಸಿಕಶ್ರಾದ್ಧಾನ್ನವನ್ನು ಭುಂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ ಅವನು ಮೂರುದಿನಗಳ ಉಪವಾಸಮಾಡಿ ಒಂದು ದಿನ ಜಲಪಾನ ದಲ್ಲಿರಬೇಕು. ಯಾವನು ವ್ರತಾಚರಣೆಮಾಡುವಾಗ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಧುಮಾಂಸಗಳನ್ನು ಭುಂಜಿಸುತ್ತಾನೆಯೋ ಅವನು ಪ್ರಾಕೃತಕೃಚ್ಛ್ರಮಾಡಿದ ನಂತರ ವ್ರತವನ್ನು ಮುಗಿಸಬೇಕು. ಬೆಕ್ಕು, ಕಾಗೆ, ಇಲಿ ಇವುಗಳ ಮತ್ತು ನಾಯಿ, ಮುಂಗಸಿ ಇವು ಗಳ ಉಚ್ಛಿಷ್ಟವನ್ನೂ ಕೂದಲು, ಕ್ರಿಮಿ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ದುಷ್ಟವಾದ ಅನ್ನ ವನ್ನೂ ಭಕ್ಷಿಸಿದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಸುವರ್ಚಲವೆಂಬ ರಸವಿಶೇಷವನ್ನು ಪಾನಮಾಡಬೇಕು.

ಅಭೋಜ್ಯಮನ್ನಂ ನಾತ್ರವ್ಯಂ ಚಾತ್ಮನಃ ಶುದ್ಧಿಮಿಚ್ಛತಾ |
ಅಜ್ಞಾನಭುಕ್ತಂ ತೂತ್ತಾರ್ಯಂ ಶೋಧ್ಯಂ ವಾಪ್ಯಾಶು ಶೋಧನೈಃ || ೧೦೮ ||

ಏಷೋಽನಾದ್ಯಾದನಸ್ಯೋಕ್ತೋ ವ್ರತಾನಾಂ ವಿವಿಧೋ ವಿಧಿಃ |
ಸ್ತೇಯದೋಷಾಪಹರ್ತ್ಯಾಣಾಂ ವ್ರತಾನಾಂ ಶ್ರೂಯತಾಂ ವಿಧಿಃ || ೧೦೯ ||

ಧಾನ್ಯಾನ್ನಧನಚಾರ್ಯಾಣಿ ಕೃತ್ವಾ ಕಾಮಾದ್ಧಿಜೋತ್ತಮಃ |
ಸ್ವಜಾತೀಯಗೃಹಾದೇವ ಕೃಚ್ಛ್ರಾಬ್ದೀನ ವಿಶುಧ್ಯತಿ || ೧೧೦ ||

ಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ತು ಹರಣೇ ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಹೇತ್ರಗೃಹಸ್ಯ ಚ |
ಕೂಪವಾಸೀ ಜಲಾನಾಂ ಚ ಶುದ್ಧಿಶ್ಚಾಂದ್ರಾಯಣಂ ಸ್ತೃತಂ || ೧೧೧ ||

ದ್ರವ್ಯಾಣಾಮಲ್ಪಸಾರಾಣಾಂ ಸ್ತೇಯಂ ಕೃತ್ವಾ ನೈವೇತ್ಯತಃ |
ಚರೇತ್ಸಾಂತಪನಂ ಕೃಚ್ಛ್ರಂ ತನ್ನಿರ್ಯಾತ್ಯಾತ್ಮಶುದ್ಧಯೇ || ೧೧೨ ||

ಆತ್ಮಶುದ್ಧಿಯನ್ನು ಆವೇಪಿಸುವವನು ಅಭೋಜ್ಯವನ್ನವನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸಬಾರದು. ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಅದು ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಸಂಭವಿಸಿದಲ್ಲಿ ಉಚಿತವಾದ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಗಳಿಂದ ಶುದ್ಧಿಹೊಂದಬಹುದು.

೧೦೯-೧೧೩. ಅಭೋಜ್ಯವನ್ನ ಭೋಜನದಿಂದಂಟಾದ ಅಶುದ್ಧಿಗೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಗಳಾದ ವಿವಿಧ ವ್ರತಗಳನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿ ಆಯಿತು. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಚೌರ್ಯದೋಷಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರರೂಪಗಳಾದ ವ್ರತವಿಧಾನವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳಿರಿ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಸ್ವಜಾತೀಯವನ ಮನೆಯಿಂದ ಧಾನ್ಯ, ಅನ್ನ, ಧನ ಇವುಗಳ ಚೌರ್ಯವನ್ನು ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವರ್ಷಕಾಲ ಕೃಚ್ಛ್ರಾನುಷ್ಠಾನದಿಂದ ಶುದ್ಧಿಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಮನುಷ್ಯರ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಅವಹರಣ ಮತ್ತು ಗೃಹಕ್ಷೇತ್ರಾದಿಗಳ ಭಾವಿ ಕೊಳ ಮುಂತಾದುವುಗಳ ಜಲದ ಅಪಹರಣವುಂಟಾದಲ್ಲಿ ಚಾಂದ್ರಾಯಣದಿಂದಲೇ ಶುದ್ಧಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತೆ ದ್ವಿಬ್ಬರ ಮನೆಯಿಂದ ಅಲ್ಪ ಮಾಲ್ಯವುಳ್ಳ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಚಾರ್ಯಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಸಾಂತಪನವೆಂಬ ಕೃಚ್ಛ್ರ

ಭಕ್ತ್ಯೈರ್ಭೋಜ್ಯಾಪಹರಣೇ ಯಾನತಯ್ಯಾಸನಸ್ಯ ಚ
ಪುಷ್ಪಮೂಲಫಲಾನಾಂ ಚ ಪಂಚಗವ್ಯಂ ವಿಶೋಧನಂ || ೧೧೩ ||

ತೈರಿಕಾಷ್ಠದ್ರುಮಾಣಾಂ ಚ ಶುಷ್ಕಾನ್ನಸ್ಯ ಗುಡಸ್ಯ ಚ |
ಚೇಲಚರ್ಮಾಮಿಷಾಣಾಂ ಚ ತ್ರಿರಾತ್ರಂ ಸ್ಯಾದಭೋಜನಂ || ೧೧೪ ||

ಮಣಿಮುಕ್ತಾಪ್ರವಾಲಾನಾಂ ತಾಮ್ರಸ್ಯ ರಜತಸ್ಯ ಚ |
ಅಯಃಕಾಂಸೋಪಲಾನಾಂ ಚ ದ್ವಾದಶಾಹಂ ಕಣಾನ್ನತಃ || ೧೧೫ ||

ಕಾರ್ಪಾಸಕೀಟಜೀರ್ಣಾನಾಂ ದ್ವಿಶಫೈಕತಫಸ್ಯ ಚ |
ಪಕ್ಷಿಗಂಧಾಷಧೀನಾಂ ಚ ರಜ್ಜ್ವಾಶ್ಚೈವ ತ್ರೈಹಂ ಪಯಃ || ೧೧೬ ||

ಏಭಿವ್ರತೈರಪೋಹ್ಯೇತ ಪಾಪಂ ಸ್ತೇಯಕೃತಂ ದ್ವಿಜಃ |
ಅಗಮ್ಯಾಗಮನೀಯಂತು ವ್ರತೈರೇಭಿರಪಾನಾದೇಹ || ೧೧೭ ||

ವನ್ನಾಹರಿಸಿ ಶುದ್ಧಿಹೊಂದಬೇಕು. ಭಕ್ತ್ಯೈರ್ಭೋಜ್ಯಾದಿಗಳನ್ನೂ, ಯಾನ, ಶಯನ, ಆಸನಾದಿಗಳು ಮತ್ತು ಹಣ್ಣು, ಗೆಡ್ಡೆಗೆಣಸು, ಹೂವು ಇವುಗಳನ್ನೂ ಅಪಹರಣ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಪಂಚಗವ್ಯದಿಂದ ಶುದ್ಧಿಹೊಂದಬೇಕು.

೧೧೪-೧೧೬. ಹುಲ್ಲು, ಕಟ್ಟಿಗೆ, ಮರ, ಒಣಗಿದ ಆಹಾರ, ಬೆಲ್ಲ, ವಸ್ತ್ರ, ಚರ್ಮ, ಮಾಂಸ ಇವನ್ನು ಚೌರ್ಯಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಮೂರು ದಿನ ಭೋಜನವಿಲ್ಲದೆ ಇರಬೇಕು. ರತ್ನ, ಮುತ್ತು, ಹವಳ, ತಾಮ್ರ, ಬೆಳ್ಳಿ, ಕಬ್ಬಿಣ, ಕಂಚು, ಕಲ್ಲು ಇವನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದಲ್ಲಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಆದು ತಂದ ಧಾನ್ಯ ಕಣಗಳಿಂದ ಹನ್ನೆರಡು ದಿನ ಪರ್ಯಂತ ಜೀವಿಸಬೇಕು. ಹತ್ತಿ, ಕ್ರಿಮಿಗಳಿಂದ ಜೀರ್ಣವಾದ ಪದಾರ್ಥ ಒಂದು ಗೊರಸುಳ್ಳ ಮತ್ತು ಎರಡು ಗೊರಸುಳ್ಳ ಪ್ರಾಣಿ, ಪಕ್ಷಿಗಳು, ಸುಗಂಧಾಷಧಿಗಳು, ಹಗ್ಗ ಇವನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದಲ್ಲಿ ಮೂರು ದಿನದ ವರಿಗೂ ಕ್ಷೀರಪಾನದಲ್ಲಿರಬೇಕು. ಈ ವಿಧವಾದ ವ್ರತಗಳಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಚೌರ್ಯದಿಂದುಂಟಾದ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

೧೧೭-೧೨೦. ಅಗಮ್ಯಾಗಮನದಿಂದುಂಟಾದ ಪಾಪವನ್ನು ಈ ವ್ರತಗಳಿಂದ ಹೋಗಲಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ತನಗೆ ರಕ್ತಸಂಬಂಧವುಳ್ಳ ಸ್ತ್ರೀಗಮನದಲ್ಲಿ ಗುರುತಲ್ಪ

ಗುರುತಲ್ಪವ್ರತಂ ಕುರ್ಯಾದ್ರೇತಃಸಿಕ್ತಾ ಸ್ವಯೋನಿಷು |
ಸಖ್ಯುಃ ಪುತ್ರಸ್ಯ ಚ ಸ್ತ್ರೀಷು ಕುಮಾರೀಷ್ವನ್ತ್ಯಜಾಸು ಚ || ೧೧೮ ||

ಪೃತ್ಯಪ್ಪಸ್ತ್ರೀಯಾಂ ಭಗಿನೀಂ ಸ್ವಸ್ತ್ರೀಯಾಂ ಮಾತುರೇವ ಚ |
ಮಾತುಶ್ಚ ಭ್ರಾತುರಾಪ್ತಸ್ಯ ಗತ್ವಾ ಚಾಂದ್ರಾಯಣಂ ಚರೇತ್ || ೧೧೯ ||

ಏತಾಃ ಸ್ತ್ರೀಯಸ್ತು ಭಾರ್ಯಾರ್ಥೇ ನೋಪಯಚ್ಛೇತ್ತು ಬುದ್ಧಿಮಾನ್ |
ಜ್ಞಾತಿತ್ವೇನಾನುಪೇಯಾಸ್ತಾಃ ಪತತಿ ಹ್ಯುಪಯನ್ ಬುಧಃ || ೧೨೦ ||

ಅಮಾನುಷೀಷು ಪುರುಷ ಉದಕ್ಯಾಯಾಮಯೋನಿಷು |
ರೇತಃ ಸಿಕ್ತಾ ಜಲೇ ಚೈವ ಕೃಚ್ಛ್ರಂ ಸಾಂತಪನಂ ಚರೇತ್ || ೧೨೧ ||

ಮೈಥುನಂ ತು ಸಮಾಸೇವ್ಯ ಪುಂಸಿ ಯೋಷಿತಿ ವಾ ದ್ವಿಜಃ |
ಗೋಯಾನೇಽಪ್ನು ದಿನಾ ಚೈವ ಸವಾಸಾ ಸ್ನಾನಮಾಚರೇತ್ || ೧೨೨ ||

ಗಮನಕ್ಕೆ ಹೇಳಿರುವ ವ್ರತವನ್ನೇ ಆಚರಿಸಬೇಕು ಸ್ನೇಹಿತನ ಮತ್ತು ಪುತ್ರನ ಸ್ತ್ರೀಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಅವಿನಾಹಿತಿಯಲ್ಲಿಯೂ, ಅಂತ್ಯವರ್ಣದ ಸ್ತ್ರೀಯಲ್ಲಿಯೂ, ಸೋದರತ್ತೆಯ ಮಗಳು ಮತ್ತು ಅಕ್ಕತಂಗಿಯರು, ತಾಯಿಯ ತಂಗಿಯಮಗಳು ಸೋದರಮಾವನ ಮತ್ತು ಆಪ್ತನ ಮಗಳು ಇವರಲ್ಲಿ ಗಮನಮಾಡಿದವನು ಚಂದ್ರಾಯಣವನ್ನಾಚರಿಸಬೇಕು. ವಿವೇಕಿಯಾದವನು ಈ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಪತ್ನಿಯರನ್ನಾಗಿಯೂ ಹೊಂದಬಾರದು ಇವರು ಜ್ಞಾತಿವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದವರಾದ್ದರಿಂದ ಅಗಮ್ಯರು. ಇವರನ್ನು ಸೇವಿಸಿದವನು ಅಗಮ್ಯಗಮನದಿಂದ ಪಾತಕಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ.

೧೨೧-೧೨೨. ಪುರುಷನಲ್ಲಿಯೂ, ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲದ ಸ್ತ್ರೀಜಾತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಋತುಮತಿಯಲ್ಲಿಯೂ, ಯೋನಿಯಲ್ಲದ ಇತರ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಜಲದಲ್ಲಿಯೂ ವೀರ್ಯಸೇಕಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಸಾಂತಪನವೆಂಬ ಕೃಚ್ಛ್ರವನ್ನಾಚರಿಸಬೇಕು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಎತ್ತಿನ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ನೀರಿನಲ್ಲಿ, ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ಪುರುಷನೊಡನೆ ಅಥವಾ ಸ್ತ್ರೀಯೊಡನೆ ಮೈಥುನಹೊಂದಿದಲ್ಲಿ ಸಚೇಲಸ್ನಾನಮಾಡಬೇಕು. ಚಂಡಾಲ ಮತ್ತು ಅಂತ್ಯ ಜಾತಿಯ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಅಥವಾ ಪ್ರತಿಗ್ರಹವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದಲ್ಲಿ ಇವು ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ನಡೆದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ವತಿತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಜ್ಞಾನಪೂರ್ವಕ

ಚಾಂದಾಲಾಂತ್ಯಸ್ತ್ರಿಯಂ ಗತ್ವಾ ಭುಕ್ತ್ವಾ ಚ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯ ಚ |
ಪತತ್ಯಜ್ಞಾನತೋ ವಿಪ್ರೋ ಜ್ಞಾನಾತ್ಸಾಮ್ಯಂ ತು ಗಚ್ಛತಿ || ೧೨೩ ||

ವಿಸ್ತದುಷ್ಪಾಂ ಸ್ತ್ರಿಯಂ ಭರ್ತಾ ನಿರುನ್ಮಾದೇಕವೇತ್ಸನಿ |
ಯತ್ಪುಂಸಃ ಪರದಾರೇಷು ತಚ್ಛೈನಾಂ ಚಾರಯೇದ್ವ್ರತಂ || ೧೨೪ ||

ಸಾ ಚೇತ್ಪುನಃ ಪ್ರದುಷ್ಯೇತ ಸದೃಶೇನೋಪಯಂತ್ರಿತಾ |
ಕೃಚ್ಛ್ರಂ ಚಾಂದ್ರಾಯಣಂ ಚೈವ ತದಸ್ಯಾಃ ಪಾವನಂ ಗೃಹ್ಯತಂ || ೧೨೫ ||

ಯತ್ಕರೋತ್ಕೇಕರಾತ್ರೇಣ ವೃಷಲೀಸೇವನಂ ದ್ವಿಜಃ |
ತದ್ಭೃಕ್ಷ್ಯಭುಗ್ವಪನ್ನಿತ್ಯಂ ತ್ರಿಭಿರ್ವರ್ಷೈಃ ವೃಷೋ ಕತಿ || ೧೨೬ ||

ಏಷಾ ಪಾಪಕೃತಾಮುಕ್ತಾ ಚೇತುರ್ಣಾಮಪಿ ನಿಷ್ಕೃತಿಃ |
ಪತಿತ್ಯೈಃ ಸಂಪ್ರಯುಕ್ತಾನಾಂ ಚೇಮಾಃ ತೃಣುತ ನಿಷ್ಕೃತೀಃ || ೧೨೭ ||

ವಾಗಿಯೇ ನಡೆದದ್ದಲ್ಲಿ ಆಯಾಯ ವರ್ಣ ಸಾಮ್ಯವನ್ನೇ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ದುಷ್ಟಳಾದ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಪತಿಯಾದವನು ಒಂದೇ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಬಂಧದಿಂದಿಡಬೇಕು. ಪುರುಷನಿಗೆ ಪರಸ್ತ್ರೀ ಸಂಬಂಧವುಂಟಾದಾಗ ವಿಹಿತವಾಗಿರುವ ವ್ರತವನ್ನೇ ಇವಳಿಂದ ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆಯೂ ಇಂತಹ ಸ್ತ್ರೀಯು ಸಮಾನ ವರ್ಣದವರಿಂದ ನಿರ್ಬಂಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಪುನಃ ದೂಷಿತಕಾದಲ್ಲಿ ಕೃಚ್ಛ್ರದಿಂದಲೂ, ಚಾಂದ್ರಾಯಣದಿಂದಲೂ ಇವಳು ಶುದ್ಧಿಹೊಂದ ಬೇಕು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದವನು, ಶೂದ್ರ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಒಂದು ರಾತ್ರಿ ಸೇವಿಸಿ ಎಷ್ಟು ಪಾಪವನ್ನು ಗಳಿಸುತ್ತಾನೆಯೋ ಅಂತಹ ಪಾಪವನ್ನು ನಿತ್ಯವೂ ಭಿಕ್ಷಾಶನದಿಂದಿದ್ದು ಜಪಮಾಡುತ್ತಾ ಮೂರು ವರ್ಷಕಾಲ ಶ್ರಮಿಸಿದಲ್ಲಿ ಹೋಗಲಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಪಾಪಮಾಡಿದ ನಾಲ್ಕು ಜನರಿಗೂ ಆಯಾಯ ಪಾಪಗಳ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿ ಆಯಿತು. ಪಾಪಮಾಡಿದವರ ಸಂಸರ್ಗದಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನು ಮುಂದೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳಿರಿ.

ಸಂವತ್ಸರೇಣ ಪತಿತಿ ಪತಿತೇನ ಸಹಾಚರನ್ |

ಯಾಜನಾಧ್ಯಾಪನಾದ್ಯಾನಾನ್ ತು ಯಾನಾಸನಾಶನಾತ್ || ೧೨೮ ||

ಯೋ ಯೇನ ಪತಿತೇನ್ಯವಂ ಸಂಸರ್ಗಂ ಯಾತಿ ಮಾನವಃ |

ಸ ತಸ್ಮೈವ ವ್ರತಂ ಕುರ್ಯಾತ್ತತ್ಸಂಸರ್ಗಸ್ಯ ಶುದ್ಧಯೇ || ೧೨೯ ||

ಸತಿತಸ್ಯೋದಕಂ ಕಾರ್ಯಂ ಸಸಿಂಧೈರ್ಬಾಂಧವೈರ್ಬಹಿಃ |

ನಿಂದಿತೇಽಹನಿ ಸಾಯಾಹ್ನೇ ಜ್ಞಾತ್ಯೈತ್ರಿಗ್ಗುರುಸನ್ನಿಧೌ || ೧೩೦ ||

ದಾಸೀ ಘಟಮಪಾಂ ಪೂರ್ಣಂ ಪರ್ಯಸ್ಯೇತ್ಪ್ರೇತವತ್ಸದಾ |

ಅಹೋರಾತ್ರಮುಪಾಸೀರನ್ನ ಶೌಚಂ ಬಾಂಧವೈಃ ಸಹ || ೧೩೧ ||

ನಿವರ್ತಯೇರಂಸ್ತಸ್ಮಾತು ಸಂಭಾಷಣಸಹಾಶನೇ |

ದಾಯಾದಸ್ಯ ಪ್ರದಾನಂ ಚ ಯಾತ್ರಾನುವೇಶಿ ಲೌಕಿಕೇ || ೧೩೨ ||

೧೨೮-೧೩೨. ಪತಿತನೊಡನೆ ಯಾಜನ, ಆಧ್ಯಾಪನ, ವಿನಾಹ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕಗಳಿಂದ ಸೇರಿರುವವನು ತಾನೂ ಒಂದು ವರ್ಷಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪತಿತನೇ ಆಗುತ್ತಾನೆ. ಅವನೊಡನೆ ಯಾನ, ಅಸನ, ಭೋಜನ ಇವುಗಳಿಂದ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು ಪತಿತನೊಡನೆ ಈ ರೀತಿ ಸಂಸರ್ಗ ಹೊಂದಿರುವನೋ ಅವನೂ ತನಗೆ ಉಂಟಾಗಿರುವ ಸಂಸರ್ಗದಿಂದ ಶುದ್ಧಿಹೊಂದಲು ಮುಖ್ಯ ಪತಿತನಿಗೆ ಹೇಳಿರುವ ವ್ರತವನ್ನೇ ಮಾಡಬೇಕು. ಜ್ಞಾತಿವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಒಬ್ಬನು ಪತಿತನಾದಲ್ಲಿ, ಸಪಿಂಡರಾದ ಬಂಧುಗಳು ಊರಿಸಿಂದ ಹೊರಗೆ ನಂದಿತವಾದ ದಿನದಲ್ಲಿ ನಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾತಿ, ಬಂಧು, ಗುರು ಇವರ ಸಮುಖದಲ್ಲಿ ತರ್ಪಣರೂಪವಾದ ಉದಕ ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ದಾಸಿಯಾದವಳು ಪ್ರೇತಕ್ಕೆ ಹಾಕುವಂತೆ ಜಲಘಟವನ್ನು ಹಾಕಬೇಕು. ಆ ದಿನ ಅಹೋರಾತ್ರ ಬಂಧುಗಳೊಡನೆ ಆಶೌಚವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕು. ಅನಂತರ ಅವನೊಡನೆ ಸಂಭಾಷಣ, ಸಹಭೋಜನಾದಿಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು. ಅವನಿಗೆ ದಾಯಾದವಾದ ವಿಭಾಗವನ್ನೂ ಕೊಡಬಾರದು. ಅವನೊಡನೆ ಲೌಕಿಕವಾದ ಯಾವ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನೂ ಮಾಡಲಾಗದು.

ಜ್ಯೇಷ್ಠತಾ ಚ ನಿವರ್ತೇತ ಜ್ಯೇಷ್ಠಂ ವಾಸಿ ಚ ಯದ್ವಸು |

ಜ್ಯೇಷ್ಠಾಂತಂ ಪ್ರಾಪ್ನುಯಾಚ್ಛಾಸ್ಯ ಯವೀಯಾನ್ಮುಣಿಶೋಽಧಿಕಃ ||೧೩೩||

ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತೇ ತು ಚರಿತೇ ಪೂರ್ಣಕುಂಭಮಸಾಂ ನವಂ |

ತೇನೈವ ಸಾರ್ಥಂ ಪ್ರಾಶ್ನೇಯುಃ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಪುಣ್ಯಜಲಾಶಯೇ || ೧೩೪ ||

ಸ ತ್ವಪ್ನು ತಂ ಘಟಂ ಪ್ರಾಸ್ಯ ಪ್ರವಿಶ್ಯ ಭವನಂ ಸ್ವಕಂ |

ಸರ್ವಾಣಿ ಜ್ಞಾತಿಕಾರ್ಯಾಣಿ ಯಥಾಪೂರ್ವಂ ಸಮಾಚರೇತ್ || ೧೩೫ ||

ಏತಮೇವ ವಿಧಿಂ ಕುರ್ಯಾದ್ಯೋಷಿತೃ ಪತಿತಾಸ್ಯಪಿ |

ವಸ್ತ್ರಾನ್ನಸಾನಂ ದೇಯಂ ತು ವಸೇಯುಕ್ತ ಗೃಹಾಂತಿಕೇ || ೧೩೬ ||

ಏನಸ್ತಿಭಿರನಿರ್ಣಕ್ತೈರ್ನಾರ್ಥಂ ಕಂಚಿತ್ಸಮಾಚರೇತ್ |

ಕೃತನಿರ್ಣೇಜನಾಂಶ್ಚೈತಾನ್ಮ ಜುಗುಪ್ಸೇತ ಕರ್ಮಿಚಿತ್ || ೧೩೭ ||

ಬಾಲಘ್ನಾಂಶ್ಚ ಕೃತಘ್ನಾಂಶ್ಚ ವಿಶುದ್ಧಾನಪಿ ಧರ್ಮತಃ |

ಶರಣಾಗತಹಂತ್ಯಾಂಶ್ಚ ಸ್ತ್ರೀಹಂತ್ಯಾಂಶ್ಚ ನ ಸಂವಸೇತ್ || ೧೩೮ ||

೧೩೩-೧೩೮ ಈ ರೀತಿ ಬಹಿಷ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಿಗೆ ಜ್ಯೇಷ್ಠತೆಯೂ ನಿವೃತ್ತಿ ಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಜ್ಯೇಷ್ಠನಿಗೆ ಸಲ್ಲಬೇಕಾದ ಧನವನ್ನೂ ಜ್ಯೇಷ್ಠಾಂಶವನ್ನೂ ಗುಣ ವಂತನಾದ ಕನಿಷ್ಠನೇ ಹೊಂದತಕ್ಕದ್ದು. ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಮಾಡಿದ ನಂತರ ಅವನೊಡ ನೆಯೇ ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ, ಹೊಸದಾದ ಪೂರ್ಣ ಕುಂಭವನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಿ ಅವನೊಡನೆ ಭೋಜನಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು. ಅವನೂ ಆ ಕುಂಭವನ್ನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ, ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಜ್ಞಾತಿಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹಿಂದಿನಂತೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಸ್ತ್ರೀಯಾದವಳು ಪತಿತೆಯಾದರೂ ಇದೇ ವಿಧಿಯ ನ್ನು ಚರಿಸಬೇಕು. ಆದರೆ ಎನ್ನವಸ್ತ್ರಾದಿಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು ಮನೆಯ ಸಮಾಪದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕು. ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ಹೊಂದದಿರುವ ವಾತಕಿಗಳೊಡನೆ ಯಾವ ಕಾರ್ಯವನ್ನೂ ಮಾಡಬಾರದು. ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡ ನಂತರ ಅವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಜುಗುಪ್ಸಾದಿಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಬಾರದು.

೧೩೮-೧೪೪. ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿದ್ದರೂ ಬಾಲಘಾತಿ, ಕೃತಘ್ನ, ಶರಣಾಗತ ಘಾತಿ, ಸ್ತ್ರೀಘಾತಿ, ಇವರೊಡನೆ ಸವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಇಟ್ಟು

ದ್ರೋಣಾಂ ದ್ವಿಜಾನಾಂ ಸಾವಿತ್ರೀ ನಾನೂಚ್ಯೇತ ಯಥಾವಿಧಿ |
ತಾಂಶ್ಚಾರಯಿತ್ವಾ ತ್ರೀನ್ ಕೃಚ್ಛ್ರಾನ್ ಯಥಾವಿಧ್ಯುಪನಾಯಯೇತ್ |

ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಂ ಚಿಕೀರ್ಷಂತಿ ವಿಕರ್ಮಸ್ಥಾಸ್ತು ಯೇ ದ್ವಿಜಾಃ |
ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ಚ ಪರಿತ್ಯಕ್ತಾಸ್ತೇಷಾಮಪ್ಯೇತದಾದಿಶೇತ್ || ೧೪೦ ||

ಯದ್ಗೃಹೀತೇನಾರ್ಜಯಂತಿ ಕರ್ಮಣಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಧನಂ |
ತಸ್ಯೋತ್ಸರ್ಗೇಣ ಶುದ್ಧ್ಯಂತಿ ಜನ್ಮೇನ ತಸಸ್ಯೇವ ಚ || ೧೪೧ ||

ಜಪಿತ್ವಾ ತ್ರೀಣಿ ಸಾವಿತ್ರಾಃ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಸಮಾಹಿತಃ |
ಮಾಸಂ ಗೋಷ್ಠೇ ಪಯಃ ಪಿತ್ವಾ ಮುಚ್ಯತೇಽಸತ್ಪತಿಗ್ರಹಾತ್ || ೧೪೨ ||

ಉಪವಾಸಕೃತಂ ತಂ ತು ಗೋವ್ರಜಾತ್ಪನ್ನರಾಗತಂ |
ಪ್ರಣತಂ ಪರಿಪೃಚ್ಛೇಯುಃ ಸೌಮ್ಯಂ ಸೌಮ್ಯೇಚ್ಛಸೀತಿ ಕಿಂ || ೧೪೩ ||

ಸತ್ಯಮುಕ್ತಾ ತು ವಿಸ್ತೇಭ್ಯೋ ವಿಕಿರೀದ್ಯವಸಂ ಗವಾಂ |
ಗೋಭಿಃ ಪ್ರವರ್ತಿತೇ ತೀರ್ಥೇ ಕುರ್ಯುಸ್ತೇಽಸ್ಯ ಪರಿಗ್ರಹಂ || ೧೪೪ ||

ಕೇಚ್ಛಬಾರದು. ಯಾವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ಸಾವಿತ್ರಿಯ ಆನು
ವರ್ತನವಿರುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅವರುಗಳಿಗೆ ಮೂರು ಕೃಚ್ಛ್ರಾನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಿಸಿ
ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ಉಪನಯನ ಮಾಡಿಸಬೇಕು ವಿರುದ್ಧಕರ್ಮದಲ್ಲಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮ
ಣರೂ ಸಹ ವೇದ ವಿಸ್ಮಿತರಾಗಿದ್ದು ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ಹೊಂದಲು ಇಚ್ಛೆಪಟ್ಟಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೂ
ಇದೇ ರೀತಿಯ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನು ವಿಧಿಸಬೇಕು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಾದವರು ನಿಂದ್ಯ
ವಾದ ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಧನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದಲ್ಲಿ ಆ ಧನವನ್ನೆಲ್ಲಾ ದಾನಮಾಡಿ
ತಪಸ್ಸಿನಿಂದಲೂ, ಜಪದಿಂದಲೂ ಶುದ್ಧಿಹೊಂದಬೇಕು. ಮೂರು ಸಹಸ್ರ ಗಾಯತ್ರೀ
ಜಪವನ್ನು ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿ ಒಂದು ವರ್ಷ ಪರ್ಯಂತ ಹಸುಗಳ ಗೋಷ್ಠ
ದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಾ ಕೇವಲ ಫೇರಪಾನಮಾತ್ರದಿಂದಿದ್ದಲ್ಲಿ ದುಷ್ಪ್ರತಿಗ್ರಹಪಾಪದಿಂದ
ಶುದ್ಧಿಹೊಂದುತ್ತಾನೆ ಅವನು ಉಪವಾಸದಿಂದ ಕೃತನಾಗಿ ಗೋಷ್ಠದಿಂದ ಬಂದು
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದಾಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಸೌಮ್ಯನೇ ನಿನ್ನ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಎನು
ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಬೇಕು ಆಗ ಅವನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿ
ಗೋವುಗಳಿಗೆ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಹಾಕಬೇಕು. ಗೋವುಗಳು ಆ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿದಲ್ಲಿ
ಆಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಇವನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕಾರ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ತೋರ್ಪಡಿಸಬೇಕು

ಪ್ರಾತ್ಯಾಶಾಂ ಯಾಜನಂ ಕೃತ್ವಾ ಪರೀಷಾಮಂತ್ಯೈ ಕರ್ಮ ಚ |

ಅಭಿಚಾರಮಹೀನಂ ಚ ತ್ರಿಭಿಃ ಕೃಚ್ಛೈರ್ವಿ ಶುದ್ಧೈತಿ

|| ೧೪೫ ||

ಶರಣಾಗತಂ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ನೇದಂ ವಿಶ್ಲಾಂವ್ಯ ಚ ದ್ವಿಜಃ |

ಸಂವತ್ಸರಂ ಯವಾಹಾರಃ ತತ್ಪಾಪಮಪಸೇಧತಿ

|| ೧೪೬ ||

ಶ್ವಸೃಗಾಲ ಖರೈರ್ಧಪ್ಪೋ ಗ್ರಾಮೈಃ ಕ್ರವ್ಯಾದ್ಧಿರೇವ ಚ |

ಖರಾಶ್ಲೋಷೈರ್ವರಾಹೈಶ್ಚ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮೇನ ಶುದ್ಧೈತಿ

|| ೧೪೭ ||

ಪಷ್ಕಾನ್ನಕಾಲತಾ ಮಾಸಂ ಸಂಹಿತಾ ಜಪ ಏವ ವಾ |

ಹೋಮಾಶ್ಚ ಸಕಲಾ ನಿತ್ಯಮಪಾಜ್ಞಾನ್ಯಾಂ ವಿಶೋಧನಂ

|| ೧೪೮ ||

ಉಪ್ಪ್ರಯಾನಂ ಸಮಾರುಹ್ಯ ಖರಯಾನಂ ಚ ಕಾಮತಃ |

ಸ್ನಾತ್ವಾ ಚ ವಿಪ್ರೋ ದಿಗ್ವಾಸಾಃ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮೇನ ಶುದ್ಧೈತಿ

|| ೧೪೯ ||

ವಿನಾದ್ಧಿರಪ್ಸು ವಾಸ್ಯಂತಃ ಶರೀರೇ ಸನ್ನಿವೇಶ್ಯ ತು |

ಸಚೈಲೋ ಬಹಿರಾಪ್ನುತ್ಯ ಗಾಮಾಲಭ್ಯ ವಿಶುದ್ಧೈತಿ

|| ೧೫೦ ||

೧೪೫-೧೫೦. ಅಸಂಸ್ಕೃತರಲ್ಲಿ ಯಾಗಮಾಡಿಸಿದಲ್ಲಿಯೂ, ಇತರರ ಅಂತ್ಯ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದಲ್ಲಿಯೂ, ಅದುಷ್ಟವಾದ ಅಭಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರೂ ಅವನು ಮೂರು ಕೃಚ್ಛ್ರಗಳಿಂದ ಶುದ್ಧಿಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಶರಣಾಗತನ ಪರಿತ್ಯಾಗ ದಿಂದಲೂ ನೇದನಾಶದಿಂದಲೂ ಅಶುದ್ಧನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಸಂವತ್ಸರ ಏರ್ಪಾತ ಯವಾಹಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಆ ಪಾಪವನ್ನು ಕಳೆಯಬೇಕು. ನಾಯಿ ನರಿ, ಕತ್ತೆ ಇವು ಗಳಿಂದಲೂ, ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿರುವ ಮಾಂಸಾಹಾರಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದಲೂ, ಕುದುರೆ, ಒಂಟೆ, ಹಂದಿ ಇವುಗಳಿಂದಲೂ ಕಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮದಿಂದ ಶುದ್ಧಿಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಆಪಾಜ್ಞೇಯರೊಡನೆ ಸಂಸರ್ಗಹೊಂದಿದ್ದವನು ದಿನಸದ ಆರನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಭೋಜನ ಅಥವಾ ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಸಂಹಿತಾ ಜಪ, ಎಲ್ಲಾ ಹೋಮಗಳು ಇವು ಗಳಿಂದ ಶುದ್ಧಿಹೊಂದಬೇಕು. ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಒಂಟೆಯ ಗಾಡಿ, ಕತ್ತೆಯ ಗಾಡಿ ಆರೋಹಣ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ನಿರ್ವಸ್ತ್ರನಾಗಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅಥವಾ ಜಲವನ್ನು (ಆಚಮನಾ ದಿಗಳಿಗೆ) ಉಪಯೋಗಿಸದೆ ಶರೀರವನ್ನು ಜಲದೊಳಗೆ ಇಟ್ಟು ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ ಮಾಡಿ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ವಸ್ತ್ರವನ್ನುಟ್ಟು ಗೋವನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಮಾಡಿದಲ್ಲಿಯೂ ಶುದ್ಧನಾಗುತ್ತಾನೆ.

ನೇದೋದಿತಾನಾಂ ನಿತ್ಯಾನಾಂ ಕರ್ಮಣಾಂ ಸಮತಿಕ್ರಮೇ |
ಸ್ನಾತಕವ್ರತಲೋಪೇ ಚ ಸ್ವಾಯತ್ತಿತ್ತಮಭೋಜನಂ || ೧೫೧ ||

ಹುಂಕಾರಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯೋಕ್ತಾ ತ್ವಂಕಾರಂ ತು ಗರೀಯಸಃ |
ಸ್ನಾತ್ವಾನನ್ನಹರ್ವೇಷಂ ಚಾಭಿವಾದ್ಯ ಪ್ರಸಾದಯೇತ್ || ೧೫೨ ||

ತಾಡಯಿತ್ವಾ ತೃಣೇನಾಸಿ ಕಂಠೇ ಬದ್ಧ್ವಾ ಚ ನಾಸಸಾ |
ವಿವಾದೇ ನಾಸಿ ನಿರ್ಜಿತ್ಯ ಪ್ರಣಿಸತ್ಯ ಪ್ರಸಾದಯೇತ್ || ೧೫೩ ||

ಅವಗೂರ್ಯತ್ವಬ್ಧತತಂ ಸಹಸ್ರಮಭಿಹನ್ಯ ತು |
ಜಿಘಾಂಸಯಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ನರಕಂ ಪ್ರತಿಪದ್ಯತೇ || ೧೫೪ ||

ಶೋಣಿತಂ ಯಾವತಃ ಪಾಂಸೂನ್ ಸಂಗೃಹ್ಣಾತಿ ದ್ವಿಜನ್ಮನಃ |
ಶವಂತ್ಯಬ್ಧಸಹಸ್ರಾಣಿ ತತ್ಕರ್ತಾ ನರಕಂ ವಸೇತ್ || ೧೫೫ ||

ಅವಗೂರ್ಯಚರೇತ್ಕೃಚ್ಛ್ರಮತಿಕ್ಯಚ್ಛ್ರಂ ನಿಸಾತನೇ |
ಕೃಚ್ಛ್ರಾತ್ರಿಕ್ಯಚ್ಛ್ರಂ ಕುರ್ವೀತ ವಿಸ್ತಸ್ಯೋತ್ಪಾದ್ಯ ಶೋಣಿತಂ || ೧೫೬ ||

೧೫೧-೧೫೬. ವೇದವಿಹಿತಗಳಾದ ನಿತ್ಯಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿಕ್ರಮವುಂಟಾದಾಗಲೂ, ಸ್ನಾತಕನ ವ್ರತಕ್ಕೆ ಲೋಪವುಂಟಾದಾಗಲೂ ಉಪವಾಸವೇ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ, ಸಾವಾಸ್ಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹುಂಕಾರವನ್ನೂ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತ್ವಂಕಾರವನ್ನೂ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದವನು ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಊಟವಿಲ್ಲದೆ ಉಳಿದಿರುವ ಹಗಲನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಳೆದು ನಂತರ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ವಂದಿಸಿ ಪ್ರಸನ್ನರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಒಂದು ಹುಲ್ಲಿನಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಹೊಡೆದರೂ ವಕ್ರವಿಂದ ಅವನ ಕುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಬಿಗಿದರೂ ವಿವಾದದಲ್ಲಿ ಜಯಿಸಿದರೂ ಸಹ ತನಗಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿ ಕ್ಷಮೆಯೇಡಿ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಹಾಸ್ಯವಾಡಿ ಸಿಂದಿಸಿದಲ್ಲಿ ನೂರುವರ್ಷ ಪರ್ಯಂತವೂ, ಹೊಡೆದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ನೂರಾರ್ವತ್ತುವರ್ಷ, ಕೊಲ್ಲಲು ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಈ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಪಾಪಿಯು ನರಕವನ್ನೇ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಗಾಯ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಆ ಗಾಯದ ರಕ್ತವು ಎಷ್ಟು ಧೂಳಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತದೆಯೋ ಅಷ್ಟು ಸಹಸ್ರವರ್ಷ ಆ ಕರ್ತೃವು ನರಕವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಹಾಸ್ಯದಿಂದ ಅವಮಾನ

ನೇದಾಭ್ಯಾಸೋಽನ್ವಹಂ ತಕ್ತ್ಯಾ ಮಹಾಯಜ್ಞಾಕ್ರಿಯಾಕ್ಷಮಾ |
ನಾಶಯಂತ್ಯಾಶು ಸಾಸಾನಿ ಮಹಾಪಾತಕಜಾನ್ಯಸಿ || ೧೫೭ ||

ಯಥೈವ ತೇಜಸಾ ವಹ್ನಿಃ ಪ್ರಾಪ್ತಾನ್ನಿದೃಹತಿ ಕ್ಷಣಾತ್ |
ತಥಾ ಜ್ಞಾನಾಗ್ನಿನಾ ಸಾಸಂ ಕೃತ್ಸ್ನಂ ದಹತಿ ನೇದವಿತ್ || ೧೫೮ ||

ಸಾಸಾನುಬಂಧಂ ಪುರುಷಸ್ಯಶಕ್ತಿಂ
ದೇತಂ ಚ ಕಾಲಂ ಚ ತಥಾ ವಿದಿತ್ವಾ |
ಅನುಕ್ತಶುದ್ಧಿಃ ಪ್ರವಿಚಾರ್ಯ ದೇಯಾ
ಉಕ್ತೇ ತಥೈತಚ್ಚ ನಿರೂಪಣೇಯಂ || ೧೫೯ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರೇ ತೃತೀಯಾಖಂಡೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದೇ ಹಂಸಗೀತಾಸು ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವರ್ಣನೋ
ನಾನು ಚತುಸ್ತ್ರಿಂಶದಧಿಕದ್ವಿತತತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಪಡಿಸಿದಲ್ಲಿ ಕೃಚ್ಛಾಚರಣದಿಂದಲೂ, ಕೆಳಕ್ಕೆ ಕೆಡವಿದಲ್ಲಿ ಅತಿಕೃಚ್ಛಾದಿಂದಲೂ, ರಕ್ತವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಕೃಚ್ಛಾತಿಕ್ರಚ್ಛಾದಿಂದಲೂ ಪಾಪವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ನಡೆಸುವ ನೇದಾಭ್ಯಾಸವೂ, ಸಮರ್ಥಗಳಾದ ಮಹಾ ಯಜ್ಞಾದಿಕ್ರಿಯೆಗಳೂ, ಮಹಾ ಪಾತಕದಿಂದುಂಟಾದ ಪಾಪಗಳನ್ನೂ ನಾಶಮಾಡುತ್ತವೆ.

೧೫೮-೧೫೯. ಅಗ್ನಿಯು ತನ್ನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಬಂದುಸೇರಿದ ಎಲ್ಲಾ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ ಹೇಗೆ ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ದಹಿಸಿಬಿಡುವುದೋ ಹಾಗೆಯೇ ನೇದಜ್ಞನೂ ಸಹ ತನ್ನ ಜ್ಞಾನಾಗ್ನಿಯಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಪಾಪಗಳನ್ನೂ ದಹಿಸಿಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳದಿರುವ ಇತರ ಪಾಪಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆ ಪಾಪದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನೂ ಪುರುಷನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ದೇಶಕಾಲಗಳನ್ನೂ ತಿಳಿದು ವಿನುರ್ತಮಾಡಿ ತಕ್ಕ ಶುದ್ಧಿಯನ್ನು ಉಚಿತ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವಿಧಾನದಿಂದ ಉಂಟುಮಾಡಬೇಕು. ಉಕ್ತವಾದ ಪಾಪ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ದೇಶಕಾಲಾದಿಗಳನ್ನೂ ವಿಚಾರಿಸಬೇಕು.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ ತೃತೀಯಾಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ
ವಜ್ರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಹಂಸಗೀತೆಯ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವರ್ಣನವೆಂಬ
ಇನ್ನೂರ ಮೂವತ್ತನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.